

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μ. ΠΑΛΑΤΕΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ

ΠΕΡΙ

ΕΜΠΟΡΙΑΣ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ.

ΠΕΡΙ

ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΥΛΗΣ, ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ, ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΩΝ,
ΣΤΑΘΜΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΡΩΝ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ,

ΠΕΡΙ

ΚΑΤΑΣΤΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ,
ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ.

ΥΠΟ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΕΛΑ.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Σ. Κ. ΒΛΑΣΤΟΥ.

(Κατὰ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ, ἀρ.θ. 212).

1864.

114

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

ΙΔΟΥ ΤΙ ΕΓΓΡΑΦΟΜΕΝ ΠΡὸ ΔΕΚΑ Πέντε ἐτῶν, ὅτε κατὰ πρῶτον ἐξεδωκαμεν τὸ παρὸν Ἐγχειρίδιον.

« Κατέστη ἤδη ἀναμφισβήτητον ὅτι ψευδὴς ἦτον ἡ ἰδέα ἐκείνων, »
» οἵτινες ἐθεώρουν τὸ ἐμπόριον ὡς ἀπλοῦν ἐμπειρικὸν ἐπάγγελμα »
» ἀνεπίδεκτον οὐδὲ χρῆζον σπουδαίας μελέτης καὶ ἐπιστημοσύνης, »
» προαγόμενον δὲ μόνον διὰ τῆς εὐνοίας τῆς τύχης. Τὰ παραδείγματα »
» ἀνθρώπων τινῶν ἀμαθῶν, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἐμπορίου τυχαίως πλουτι- »
» σάντων, ἐνίσχυσον δυστυχῶς τὴν τοιαύτην ἀπάτην, δικαιολογουμέ- »
» νην ἴσως ἀπὸ τὸν τότε στενὸν κύκλον καὶ τὴν ἀπλότητα τῶν ἐμπο- »
» ρικῶν σχέσεων καὶ συναλλαγῶν.

» Ἀλλ' ἀφοῦ διὰ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ τὸ ἐμπόριον ἀνεδείχθη »
» ὁ ἰσχυρότερος κοινωνικὸς δεσμὸς, δι' οὗ τὰ Ἕθνη συνεδέθησαν καὶ »
» ἀμοιβαίως ἐσχετίσθησαν, ἀφοῦ αἱ νεώτεραι κοσμογραφικαὶ καὶ ἐπι- »
» στημονικαὶ ἀνακαλύψεις ἀνέπτυξαν καὶ ἐπολλαπλασίασαν τὰς ἐμ- »
» πορικὰς σχέσεις, τὸ ἐμπόριον ἀποκατέστη ἀντικείμενον ἐπιστήμης »
» ἐντελοῦς καὶ ἐκτεταμένης.

» Διὰ τῆς σπουδῆς καὶ μελέτης τῶν διαφορῶν κλάδων τῆς ἐπιστή- »
» μης ταύτης συγκροτοῦνται σήμερον οἱ ἀληθεῖς ἔμποροι τῆς Δυτικῆς »
» Εὐρώπης. Οὐδεὶς ἐλπίζει πλέον νὰ εὐδοκιμήσῃ διὰ τῶν περιορισμέ- »
» νων καὶ ἀτελῶν ἐμπειρικῶν γνώσεων, τὰς ὁποίας μόνον διὰ τῆς »
» πρακτικῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του δύναται νὰ συλλέξῃ. »
» ἕκαστος δὲ συναισθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ σπουδάσῃ τὴν γεωγρα- »
» φίαν, τὴν ἐμπορικὴν ἱστορίαν, τὴν στατιστικὴν, τὴν γλῶσσαν, καὶ »
» τὰ ποικίλα προϊόντα τῶν διαφορῶν Ἐπικρατειῶν, μεθ' ὧν πρόκειται »
» νὰ ἐμπορευθῇ· ἕκαστος ἀναγνωρίζει ἐπίσης ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἦναι »
» ἄμοιρος τῶν νομικῶν διατάξεων, αἵτινες κανονίζουν τὰς ἐμπορικὰς »
» σχέσεις καὶ συναλλαγὰς, οὐδὲ τῶν ἐμπορικῶν συνηθειῶν, μέτρων, »
» σταθμῶν καὶ νομισμάτων τῶν διαφορῶν ἐμπορικῶν ἀγορῶν.

» Συγγράμματα λοιπὸν ἄξια λόγου περὶ τῶν διαφορῶν κλάδων τοῦ
 » ἐμπορίου πραγματευόμενα ἐδημοσιεύθησαν ἀφ' ἐνὸς καθ' ὅλην τὴν
 » Εὐρώπην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνάγκη τῆς συστάσεως εἰδι-
 » κῶν Ἐμπορικῶν Σχολείων πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν μελλόντων νὰ δια-
 » τρέξωσι τὸ ἐμπορικὸν στάδιον· τοιαῦτα δὲ ἐπιτυχῶς ἐσυστήθησαν
 » κατὰ τε τὴν Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν.

» Ἀλλ' ἡμεῖς, μολονότι εἴμεθα ὁ ἐμπορικώτερος τῆς Μεσογείου λαὸς,
 » ὅχι μόνον τοιούτων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων στερούμεθα, ἀλλ'
 » οὐδὲ πρόχειρόν τι ἐμπορικὸν βιβλίον ἔχομεν πρὸς λύσιν τῶν καθ' ἑκά-
 » στην στιγμὴν εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας μας παρουσιαζομένων ζη-
 » τημάτων καὶ ἀποριῶν. »

Δυστυχῶς καὶ σήμερον μετὰ τόσων ἐτῶν παρέλευσιν τῶν ἐμπορικῶν
 γνώσεων ἡ σπουδὴ, καὶ ἡ ἐμπορικὴ ἐν γένει ἐκπαίδευσις εἰς τὴν αὐτὴν
 νηπιώδη κατάστασιν μένουσι παρ' ἡμῖν.

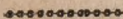
Πρὸς κατάρτισμὸν ἐμπόρων ἡ σπουδὴ τοῦ παρόντος βιβλίου βεβαίως
 δὲν ἤθελεν ἐπαρκέσει. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς ἡμῶν κυρίως ἦτο νὰ θέσωμεν εἰς
 χεῖρας τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας βιβλίον πρόχειρον, ὅπως διὰ τῆς μελέ-
 τῆς αὐτοῦ δύνανται νὰ μορφώνωνται βοηθοὶ ἱκανοὶ ἐμπορικῶν κατα-
 στημάτων, καθόσον τὰ καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον ἐμπορευόμενα ἤδη Ἑλ-
 ληνικὰ καταστήματα παρέχουσιν εἰς τοὺς διὰ τῶν ἀναγκαίων προ-
 καταρκτικῶν ἐμπορικῶν γνώσεων κατηρτισμένους νέους ἡμῶν στάδιον
 εὐρὺ προόδου καὶ ὕλικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως.

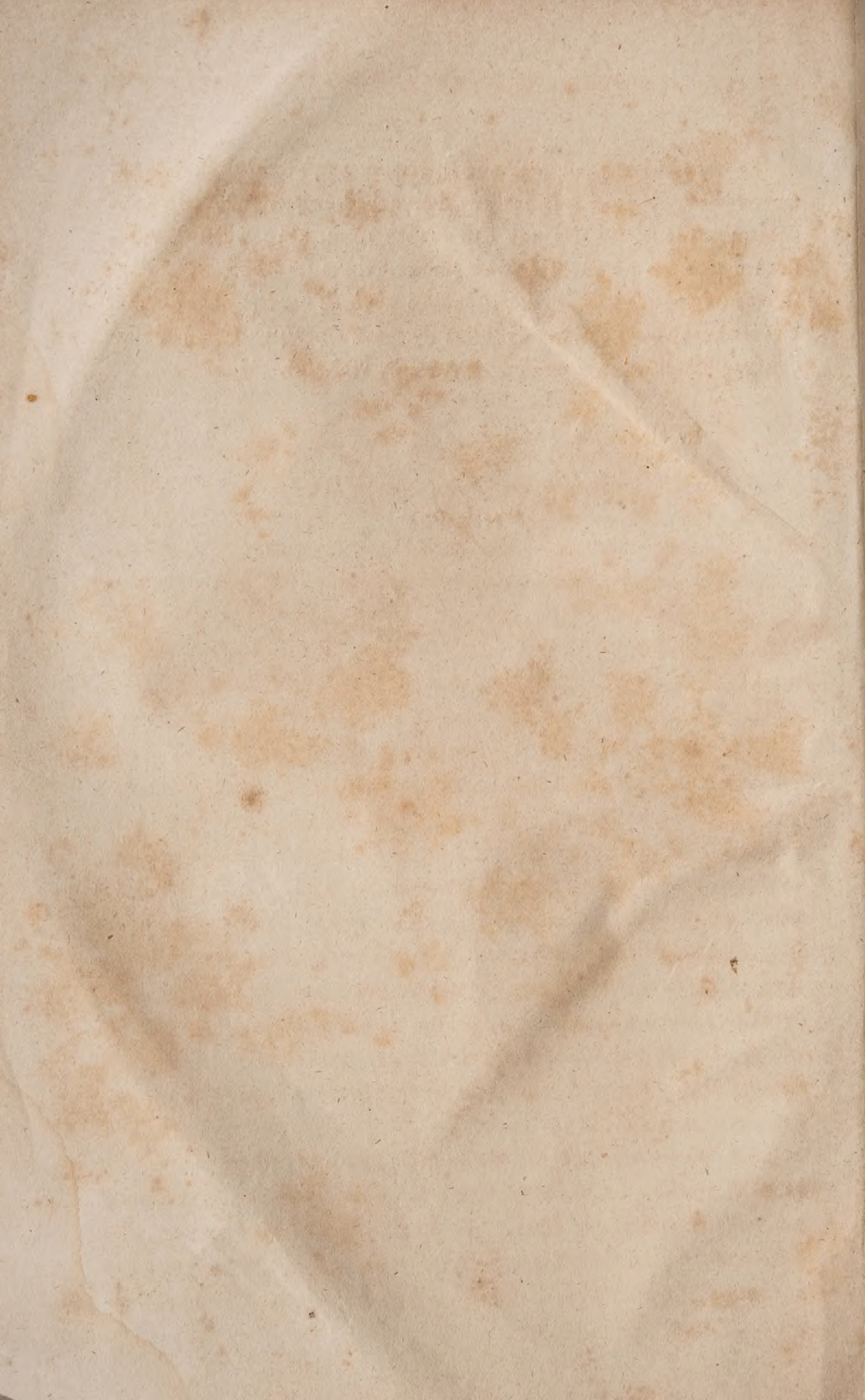
Τὸ μέγα τοῦτο στάδιον δυστυχῶς παραμελεῖται, καὶ οἱ νέοι τῆς
 ἐλευθέρας Ἑλλάδος προτιμῶσι τὸν μικρὸν καὶ περιωρισμένον καὶ ἀθέ-
 βαιον κύκλον τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας, παραγνωρίζοντες τὸν προορι-
 σμὸν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἥτις καθ' ὅλας τὰς ἱστορικὰς ἐποχὰς εἰς
 τὸ ἐμπορικὸν στάδιον ἰδίως διεκρίθη, ἀναπτύξασα ἐν αὐτῷ ἅπασαν
 τὴν εὐφυΐαν καὶ τὴν ἀγχίνοιαν αὐτῆς, προτερήματα ἅτινα σκοπίμως
 καὶ καταλλήλως διευθυνόμενα ὑπόσχονται βεβαίαν καὶ εἰς τὸ μέλλον
 τὴν ἔθνικὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν.

Ὅταν πραγματευθῶμεν ἰδίως περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου θέλομεν
 ἀναπτύξει τὸ θέμα τοῦτο, καὶ θέλομεν καταδείξει τὰ ἐλαττώματα
 τῆς ἄχρι τοῦδε ἐν Ἑλλάδι ἐκπαιδεύσεως, ἥς τὰ ἀποτελέσματα ἴδον ἐκ
 τοῦ πλησίον ὅτε ὡς πληρεξούσιος τῆς Ἑθνικῆς Συνελεύσεως μετέβην
 πρὸ ἐνὸς ἔτους εἰς Ἀθήνας.

Ἡ πρώτη ἐκδοσις τοῦ παρόντος Ἐγχειριδίου πρὸ πολλοῦ ἐξηντλήθη, πανταχόθεν δὲ μοι ὑπέδειξαν τὴν ἀνάγκην δευτέρας ἐκδόσεως. Ὅθεν ἐπεξεργασθεὶς τὸ βιβλίον καθ' ὅλα του τὰ μέρη, καὶ συναρμολογήσας αὐτὸ συμφώνως μὲ τὰς τελευταίας στατιστικὰς πληροφορίας καὶ τὰ νεώτερα ἐμπορικὰ συμβεβηκότα ἐκδίδω αὐτὸ ἐκ δευτέρου ὅσον οἶον τε συμπεπληρωμένον, εὐελπὶς ὅτι θέλει ἀναφανῆ ὠφέλιμον εἰς τὴν ἀσπάζομένην τὸ ἐμπορικὸν στάδιον Ἑλληνικὴν νεολαίαν.

Ἐν Μασσαλίᾳ 1864.

ΕΜΠΟΡΙΚΟΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ, ΚΑΙ ΤΩΝ
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

*Περὶ Ἐμπορίας ἐν γένει.—Νομισμάτων.—Χρηματικῶν τραπεζῶν.
—Ἐμπορικῶν παρηγύρεων.—Ἐμπόρων.—καὶ Μεσιτῶν.*

Α'. ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΕΝ ΓΕΝΕΙ.

§. 1. *Ἀρχὴ τοῦ ἐμπορίου* —Τὸ ἐμπόριον, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν, εἶναι σύγχρονον μὲ τὸν ἀνθρώπινον πολιτισμὸν, ὁμοῦ ἐγεννήθησαν καὶ ὁμοῦ προοδεύουσι· μόνον εἰς τὴν φυσικὴν καὶ νηπιώδη κατάστασιν τῶν ἀνθρώπων, ὅτε ἕκαστος ἐφρόντιζε νὰ προμηθεύηται ἐκ τῶν περικυκλούντων αὐτὸν ἀντικειμένων τῆς φύσεως τὰ πρὸς χρῆσίν του ἀναγκαῖα, τὸ ἐμπόριον ἦτον ἄγνωστον· ἀλλ' ἅμα ἡ πολιτικὴ κοινωνία ἐμορφώθη καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς διαιρέσεως τῆς ἐργασίας ἀνεγνωρίσθη, ἕκαστος ἄτομον, ἐνασχολούμενον ἀποκλειστικῶς καὶ κατὰ προτίμησιν εἰς ἰδιαιτέρον ἔργον, διὰ τῆς συναλλαγῆς τοῦ περισσεύοντος προϊόντος τῆς ἐργασίας του, ἐπρομηθεύετο παρὰ τῶν ἄλλων τὰ λοιπὰ διὰ τὰς χρείας του ἀναγκαῖα· οὕτω δὲ ἐγεννήθησαν αἱ πρῶται ἐμπορικαὶ σχέσεις.

§. 2. *Ἀνάπτυξις τοῦ ἐμπορίου.*—Τὸ ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν γέννησίν του δὲν ἦτο βεβαίως εἰμὴ ἀπλὴ συναλλαγὴ φυσικῶν προϊόντων, ἔλαβεν ἐπομένως ὡς ἐκ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν κοινωνικῶν σχέσεων ἀνάλογον ἀνάπτυξιν, ὥστε ἡ σπουδὴ αὐτοῦ ἀποκατέστη εἰς τοὺς τελευταίους χρόνους ἐντελὴς ἐπιστήμη. Ὁ ἐμπορικὸς
(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

κύκλος συμπεριλαμβάνει σήμερον ἄπειρον ἀριθμὸν ἀντικειμένων· τὸ ἐμπόριον δὲν περιορίζεται πλέον εἰς μόνα τὰ προϊόντα τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ τῆς βιομηχανίας καὶ τῶν τεχνῶν ὅ,τι δύναται νὰ αὐξήσῃ καὶ τελειοποιήσῃ τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας ἔχει ἄμεσον ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἐμπορικὴν πρόοδον· ἐκ τῆς ἀλληλεπενδέτου δὲ προόδου τῶν ἐπιστημῶν, τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου ἐξαρτᾶται ἐν γένει ἡ εὐημερία τῶν πολιτικῶν κοινωνιῶν.

§. 3. *Ἀντικείμενα τῆς σπουδῆς τοῦ ἐμπορίου.*—Ὡς ἐκ τῆς ἀπειρίας τῶν ἀντικειμένων τοῦ ἐμπορίου, ἄπειροι εἶναι καὶ αἱ γνώσεις, τὰς ὁποίας ὁ ἔμπορος ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ, ἰδίως δὲ ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ τὰς ἐμπορικὰς πηγὰς, τὴν ἐμπορικὴν ὕλην, τοὺς ἐμπορικοὺς νόμους, τὰ ἐμπορικὰ μέσα καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐμπορίου.

Ἐμπορικαὶ πηγαὶ εἶναι ἡ γεωργία, τὰ μεταλλεῖα, ἡ ἀλιεῖα καὶ πρὸ πάντων αἱ ἄπειροι καὶ ποικίλαι βιομηχανικαὶ τέχναι, τὰ δὲ προϊόντα ὅλων αὐτῶν εἶναι τὰ ἀντικείμενα τοῦ ἐμπορίου ἥτοι ἡ ἐμπορικὴ ὕλη.—Οἱ ἐμπορικοὶ Νόμοι συμπεριλαμβάνουν ὅλας τὰς ἀφορώσας τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς σχετικὰς μὲ αὐτὸ θεσμοθεσίας, τὴν ἐμπορικὴν νομολογίαν, τοὺς τελωνιακοὺς νόμους, καὶ τὰς ἐμπορικὰς συνηθείας.—Ὡς μέσα ἐμπορικὰ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἡ διὰ ξηρᾶς μετακόμισις, ἡ ναυτιλία, τὰ χρηματιστήρια, αἱ ἐμπορικαὶ πανηγύρεις καὶ ἀγοραὶ, αἱ χρηματικαὶ τράπεζαι, οἱ παραγγελιοδόχοι, οἱ μεσίται, αἱ συναλλαγματικαὶ, τὰ ἐμπορικὰ γραμμάτια, τὰ νομίσματα, τὰ σταθμὰ καὶ τὰ μέτρα.—Ἀποτελέσματα τέλος τοῦ ἐμπορίου εἶναι ὁ ἐθνικὸς πλοῦτος, ἡ αὐξήσις τῶν εἰς κυκλοφορίαν κεφαλαίων, ἡ αὐξήσις τῶν δημοσίων ἐσόδων, ἡ εὐζωΐα τοῦ λαοῦ καὶ ἡ πρόοδος τῆς ἐθνικῆς δυνάμεως, ἥτις διὰ τοῦ ἐμπορίου δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου, ὅπερ παρατηρεῖται εἰς πολλὰ ἔθνη κατὰ τε τοὺς ἀρχαίους καὶ νεωτέρους χρόνους.

§. 4. *Εἶδη τοῦ ἐμπορίου.*—Τὸ ἐμπόριον δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς ἐμπόριον μεγάλον καὶ μικρὸν, εἰς ἐμπόριον ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικόν, εἰς ἐμπόριον πραγματειῶν, ἐμπόριον παραγγελιῶν, ἐμπόριον χρηματιστικὸν ἢ τραπεζιτικόν, ἐμπόριον ἀσφαλειῶν, ἐμπόριον ναυτικόν καὶ τῆς ξηρᾶς, καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας ὑποδιαίρεσεις καὶ ὀνομασίας ὡς ἐκ τοῦ τόπου, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐνεργεῖται, π. χ. ἐμπόριον τῶν ἀποικιῶν, ἐμπόριον τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν κ. τ. λ.

§. 5. *Ἐμπορίον μέγαλον καὶ μικρόν, ἔμποροι καὶ ἐργαστηριάρχαι.*—Ἡ διαίρεσις τοῦ ἐμπορίου εἰς μέγαλον καὶ μικρόν ἐπιφέρει καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν ἐμπόρων εἰς κυρίως ἐμπόρους ὀνομαζομένους καὶ εἰς ἐργαστηριάρχας· οἱ πρῶτοι ἀγοράζουσιν τὰ διάφορα προϊόντα τῆς γεωργίας ἢ τῶν τεχνῶν εἰς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς των, ἢ ὅπου αἱ τιμαὶ των εἶναι εὐθηνότεραι, καὶ τὰ μεταφέρουν πρὸς πώλησιν εἰς τὸν τόπον, ὅπου ζητοῦνται καὶ ὅπου ἐπομένως αἱ τιμαὶ των εἶναι ἀκριβώτεραι· οἱ δεῦτεροι ἀγοράζοντες διάφορα ἐμπορεύματα παρὰ τῶν πρώτων καὶ συχνάκις παρὰ τῶν ἰδίων παραγωγῶν, τὰ συναθροίζουσιν εἰς τὰ ἐργαστήριά των, καὶ τὰ μεταπωλοῦν εἰς μικρὰς μερίδας κατὰ τὴν ἡμερούσιον ζήτησιν τῶν ἐχόντων ἀνάγκην. Ἀμφότεραι αἱ ἐμπορικαὶ αὗται τάξεις εἶναι κοινωνικῶς χρήσιμοι, καὶ ἡ μεταξὺ των διανομὴ τῆς ἐργασίας εἶναι μίᾳ ἐκ τῶν ὠφελιμωτέρων ἐφαρμογῶν τῆς ἀρχῆς ταύτης.

Ἐὰν ὁ ἔμπορος ἠναγκάζετο νὰ ἐνασχολῇται εἰς τὴν μικρὰν πώλησιν τῶν πραγμάτων, τὰς ὁποίας μεταφέρει ἀπὸ τοὺς διαφόρους τόπους, ἤθελεν ἔχει ἀνάγκην μεγάλητέρων χρηματικῶν κεφαλαίων καὶ ἤθελεν εἶσθαι σχεδὸν ἀδύνατον εἰς αὐτὸν νὰ δίδῃ εἰς τὰς πολυπληθεῖς ἐργασίας του τὴν τόσον ἀναγκαίαν πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτῶν προσοχὴν καὶ ἀκρίβειαν. Εἶναι ἐπομένως ἀναγκαιότατον καὶ συμφέρον εἰς πάντα ἔμπορον, καθὼς καὶ εἰς ἕκαστον τεχνίτην, νὰ περιορίζηται εἰς ἓν εἶδος ἐργασίῶν, διότι οὕτω μόνον τελειοποιεῖται ἐκάστου ἐπαγγέλματος ἡ ἐνέργεια. Ἡ εἰς μικρόν γινομένη πώλησις εἶναι ἀναπόφευκτος καὶ ἀναγκαία εἰς τὸ ἐμπόριον, διότι δὲν ἀρκεῖ νὰ μεταφέρωμεν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν ἓν φορτίον καφὲ π. χ., πρέπει νὰ εὐρωμεν καὶ τοὺς θέλοντας νὰ κάμωσι χρῆσιν αὐτοῦ διὰ νὰ τὸν πωλήσωμεν· ἡ φροντίς αὕτη βεβαίως εἶναι ἀναγκαιότατον ν' ἀνατεθῇ εἰς ἐπίτηδες ἄτομα ἀποτελοῦντα ἰδίαν ἐμπορικὴν τάξιν, τὴν τῶν ἐργαστηριαρχῶν.

§. 6. *Ἐσωτερικὸν ἐμπόριον.*—Ὅσα εἵπομεν ἀνωτέρω περὶ τῶν πλεονεκτημάτων τῆς διανομῆς τῆς ἐργασίας, ἀποδεικνύουν τὴν χρησιμότητα τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου· δι' αὐτοῦ τὰ διάφορα μέλη τῆς κοινωνίας δύνανται νὰ ἐνασχολῶνται εἰς ἰδιαιτέραν ἐργασίαν ἕκαστον ἄνευ διακοπῆς· ἓν μέρος ἐπικρατείας τινὸς εἶναι κατ'ἀλλήλον διὰ τὸν σῆτον, ἄλλο διὰ τὴν ἄμπελον ἢ τὴν κτηνοτροφίαν· οἱ κάτοικοι τῶν διαφόρων τούτων μερῶν τῆς ἐπικρατείας ἐνασχολούμενοι εἰς τὸ ἀντι-

κείμενον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡ φύσις βοηθεῖ, καὶ συναλλάσσοντες ἐπομένως διὰ τοῦ ἐμπορίου τὰ προϊόντα των, θέλουν παράγει ἀναμφιβόλως ἀφθονώτερα καὶ τελειότερα παρὰ ἂν ἕκαστος ἐνησχολεῖτο εἰς τὴν παραγωγὴν ὧν τῶν εἰδῶν ὁ ἄνθρωπος δύναται κάποτε νὰ γενῇ πολυτεχνίτης κατὰ τὴν κοινὴν φράσιν, καὶ νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς πλείονας τέχνας, ἂν καὶ εἰς καμμίαν δὲν θέλῃ εὐδοκιμήσει, ἀλλὰ ἡ γῆ δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὴ ὧν τῶν καλλιεργείων καὶ ὧν τῶν φυτῶν. Ἰδοὺ διατὶ οἱ κάτοικοι ἐκτεταμένων καὶ πλουσίων ἐπὶ τῆς γῆς τόπων, στερούμενοι σχέσεων ἐμπορικῶν, δύνανται νὰ ᾔναι πτωχοὶ καὶ ἄθλιοι, καθότι τινὲς ἐξ αὐτῶν ἂν καὶ ἔχωσιν ἀφθονίαν σίτου, γεροῦνται ὅμως οἶνου ἢ ἐλαίου, ἐνῷ οἱ γείτονές των ἔχοντες ἄφθονα τὰ προϊόντα αὐτὰ εὐρίσκονται εἰς σιτοδείαν. Εἰς τοὺς ἐμπορικοὺς ὅμως τόπους τοιαῦται ἀνωμαλίας δὲν δύνανται νὰ συμβῶσιν· ἐκεῖ ἡ ἀφθονία διαχέεται ἐν γένει εἰς ὅλην τὴν κοινωνίαν, καὶ ἡ πρόνοια, τὴν ὁποίαν λαμβάνει ἡ τάξις τῶν ἐμπόρων διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἀναγκαίων, ἐπιτρέπει εἰς τοὺς λοιποὺς κατοίκους νὰ ἀσχολῶνται εἰς ἰδίας ἐργασίας ἐπωφελεστέρας δι' αὐτούς. Ἡ διανομὴ αὕτη τῆς ἐργασίας ἀποκαθιστᾷ τὰς παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς βιομηχανίας εἰς ἄπειρον βαθμὸν μεγάλας, οὕτω δὲ αὐξάνει, ὅχι μόνον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ὑπαρξίν μας πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν πρὸς εὐχαρίστησίν μας ἀντικειμένων· ἡ αὐξήσις δὲ αὕτη τῶν χρησίμων ἀντικειμένων πολλαπλασιάζεται ἐτι μᾶλλον διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.

§. 7. *Μέσα συγκοινωνίας.*—Αἱ ὁδοί, αἱ διώρυγες, ἡ θάλασσα, οἱ ποταμοὶ ἀποκαθιστῶσι τὴν συγκοινωνίαν τῶν διαφόρων πόλεων εὐκόλον καὶ ὀλιγοέξοδον, καὶ παρέχουν ἄπειρον ὠφέλειαν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, καὶ ἐπομένως εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν. Ἡ ἐλάττωσις τῶν ἐξόδων τῆς μετακομίσεως ἔχει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, ὅσα καὶ ἡ ἐλάττωσις τῶν ἐξόδων τῆς ἀπ' εὐθείας παραγωγῆς· ἐὰν ὁ σίτος ἐπωλεῖτο εἰς τινὰ πόλιν δρ. 6, ἐνῷ τὰ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἦσαν δρ. 3, ἕκαστος ἐννοεῖ ὅτι, ἐὰν διὰ τῆς κατασκευῆς ὁδῶν ἀμαξωτῶν, σιδηρῶν, ἢ διωρύγων τὰ ἔξοδα τῆς μετακομίσεως ταύτης ἐλαττωθῶσι, καὶ ἡ τιμὴ τοῦ σίτου θέλει ἐλαττωθῇ. Εἶναι καταφανὴ εἰς ἕκαστον τὰ μεγάλα ἀποτελέσματα καὶ αἱ εἰς ὀλόκληρον τὴν κοινωνίαν ἐπωφελεῖς συνέπειαι τῆς εὐκόλου συγκοινωνίας. Ἐκτὸς τούτου, διὰ τῆς εὐκόλου συγκοινωνίας τὰ συμφέροντα τῶν διαφόρων

κατοίκων τῆς ἐπικρατείας ταυτίζονται, παύει δὲ καὶ προλαμβάνεται ἢ πρὸς τὰ μονοπωλεῖα διάθεσις ἐμπόρων περιφερείας τινός, διότι ὁ συναγωνισμὸς ὅλων τῶν ἐμπόρων τῆς ἐπικρατείας καταστρέφει τὰ μονοπωλικά σχέδιά των. Εἰς τόπον, ἔχοντα πρόχειρα καὶ εὐκολα μέσα συγκοινωνίας, τίποτε δὲν μένει μεμονωμένον, τὰ πάντα καθίστανται ἀλληλένδετα, καὶ πᾶν ἄτομον τοποθετεῖται εἰς τὴν κατάλληλόν του θέσιν, συμπράττον δὲ μετὰ τῶν ἄλλων συνεισφέρει δι' ὅλων του τῶν δυνάμεων εἰς τὴν ἑκτασιν τῶν ὀρίων τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

§. 8. *Ἐξωτερικὸν ἐμπόριον* — Ὅ,τι εἵπομεν περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου ὡς πρὸς τὰς σχέσεις του καὶ τὰ ἀποτελέσματά του μεταξὺ ἐπαρχιῶν τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας, ἐφαρμόζεται καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον δύο διαφορῶν ἐπικρατειῶν. Ἐκάστη ἐπικράτεια ἔχει τὴν εἰδικότητά της ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν, εἶναι δὲ δύσκολον ἢ μᾶλλον ἀδύνατον νὰ εὕρωμεν ἐπικράτειαν παράγουσαν ὅλα τὰ διὰ τὸν κοινωνικὸν βίον ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα· ἡ θεῖα Πρόνοια, προικίσασα ἕκαστον ἔθνος μὲ ἰδιαιτέρα προϊόντα, ἠθέλησε βεβαίως νὰ θέσῃ ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς εἰς ἀμοιβαίας σχέσεις. Εἶναι τῶντι ἄπειρα τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα αἱ διάφοροι τοῦ κόσμου ἐπικράτειαι συναλλάτουν πρὸς ἀλλήλας, ἀκατανόητος δὲ εἶναι ἡ μεγάλη ἑλλειψις, τὴν ὁποίαν ἤθελε δοκιμάσει ἐπικράτειά τις, ὅχι μόνον ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα τῆς εὐχαριστήσεως, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ διὰ τὴν ζωὴν αὐτὴν ἀναγκαῖα, ἐὰν αἱ μετὰ τῶν ξένων τόπων ἐμπορικαὶ τῆς σχέσεις ἤθελον παύσει· δὲν εἶναι ἴσως ὑπερβολὴ ἐὰν ἀναφέρωμεν, ἐν παραδείγματι, ὅτι ὁ λαὸς τῆς Μεγάλης Βρετανίας εἰς τὰς μετὰ τῶν ξένων λαῶν ἐμπορικὰς του σχέσεις χρεωστεῖ μέγα μέρος τῶν ἀπολαύσεών του· διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ τοῦ ἐμπορίου ἀπολαμβάνει τὸ βαμβάκιον καὶ τὴν μετὰξην τῶν ὑφασμάτων του, τὸν οἶνον, τὸ τζαί, τὸν καφφὲ, τὴν ζάχαριν, τὴν σταφίδα, τὰ πολύτιμα μέταλλα, κ. τ. λ. ἐνῷ δὲ διὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου προμηθεύεται ἔξωθεν ἔσων ἔχει ἀνάγκην διὰ τὴν ἐγχώριον κατανάλωσιν, διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου ἐπιτυγχάνει νὰ ἐνεργῇ τὴν βιομηχανίαν του, λαμβάνων ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοὺς τόπους τῆς παραγωγῆς τὰς πρώτας ὕλας τὰς ἀναγκαίας διὰ τὰ χειροτεχνήματά του. Ἡ Ἀγγλία ἐννοήσασα πρὸ καιροῦ τὴν ὀρθὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἐργασίας, δὲν προσπαθεῖ νὰ κατασκευάσῃ ζάχαριν ἀπὸ τὰ κοκκινογούλια, οὔτε

καλλιεργεῖ τὸν καπνὸν, οὔτε ἀναγκάζει τὴν ἄμπελον νὰ τῆς δώσῃ οἶνον, ἀλλ' ἐνασχολεῖται εἰς τοὺς κλάδους τῆς χειροτεχνικῆς βιομηχανίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔχει οὐσιῶδες πλεονέκτημα τὰ ἀνεξάντλητα μεταλλεῖα τῶν γαιανθράκων τῆς, τὰ μεγάλα χρηματικά κεφάλαιά τῆς, καὶ τὰς τελειοποιημένας μηχανάς τῆς· οὕτω λαμβάνουσα παρὰ τῶν ξένων ὅ,τι οὗτοι παράγουν εὐθηνότερα ἀπὸ αὐτὴν, δίδει εἰς ἀντάλλαγμα τὰ προϊόντα τῆς βιομηχανίας τῆς, ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν ὁποίων ἔχει αὕτη τὴν ὑπεροχὴν. Ἐπικράτεια δὲ ἐμπορικὴ, ὁποία ἡ Ἀγγλία, ἐξεύρει νὰ στρέψῃ πρὸς ὄφελός τῆς ὅλας τὰς εὐκολίας τῆς παραγωγῆς τῶν ἄλλων ἐθνῶν.

§. 9. Σύγκρισις τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου. Αἱ θεωρίαι περὶ τῶν συγκριτικῶν πλεονεκτημάτων τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου θεμελιοῦνται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ ἐσφαλμένων ἀρχῶν. Τὸ ποσὸν καὶ ἡ ἀξία τῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα μεγάλη ἐπικράτεια ἀνταλλάττει διὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς, εἶναι πάντοτε μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ ποσὸν καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἐξωτερικῶν συναλλαγῶν τῆς. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον εἶναι ἀναλόγως καὶ πλεον ὠφέλιμον. Τὰ ἀληθῆ ζητήματα, ἐκ τῆς λύσεως τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν καὶ ἐκτιμήσωμεν τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τόπου τινός, εἶναι πρὸ πάντων τὰ ἐξῆς· ποῖον τῶν δύο συντρέχει μᾶλλον εἰς τὴν διανομὴν τῆς ἐργασίας; — ποῖον τῶν δύο δίδει ἀφορμὴν περισσοτέρων ἐφευρέσεων καὶ προόδων εἰς τὴν βιομηχανίαν; Ἡ λύσις τῶν ζητημάτων τούτων δὲν εἶναι πρόχειρος. Ἐν τούτοις ἀμφότερα τὰ εἶδη τοῦ ἐμπορίου, τό τε ἐξωτερικὸν καὶ ἐσωτερικὸν εἶναι ἄφθογοι πηγαὶ κοινωνικοῦ πλούτου· ἄνευ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου οὐδεμίᾳ διανομῇ ἐργασίας δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ, καὶ ὁ ἄνθρωπος ἤθελε μένει αἰωνίως εἰς τὴν κατάστασιν τῆς βαρβαρότητος· ἴσως ὡς ἐκ τούτου ἐμπορῇ τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι τὸ πλεον ἀναγκάσιον καὶ ἀναπόφευκτον διὰ τὴν κοινωνίαν, ἀλλ' ὁ βαθμὸς, εἰς ὃν ἡδύνατο τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ στάδιον τοῦ πολιτισμοῦ ἤθελεν εἶσθαι περιορισμένος.

Τὸ δὲ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, εὐρισκόμενον εἰς μεγαλητέραν ἔκτασιν συμφερόντων, καὶ ἐπιβρεαζόμενον ἀπὸ ἀπροόπτους περιστάσεις, ἂν καὶ περισσότερον ἐπικερδές, καθίσταται μᾶλλον ἐπικίνδυνον· ἡ ἀνάπτυξις

ὅμως, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ λάβῃ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ μὲ τὰ περιορισμένα ὅρια τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου. Εἶναι μάλιστα παρατηρημένον ὅτι τὰ ἔθνη ἀρχίζουν τὴν ἐμπορικὴν των ζωὴν ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, ἀφοῦ δὲ ἀναπτύξωσι τὰς ἐσωτερικὰς των ἐμπορικὰς σχέσεις, μεταβαίνουν εἰς πλεόν ἐκτεταμένον κύκλον, σχηματίζοντα σχέσεις μετὰ τῶν ξένων λαῶν· αἱ σχέσεις αὗται δὲν ἔχουν πλεόν ἄλλα ὅρια εἰμὴ τὰ ὅρια τῆς γῆς. Ἄς μὴ ἐλπίζῃ λοιπὸν κανὲν ἔθνος, τοῦ ὁποίου τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον δὲν ἔλαβε τὴν προσήκουσαν ἀνάπτυξιν, νὰ σχηματίσῃ ἐκτεταμένας ἐξωτερικὰς ἐμπορικὰς σχέσεις· ἐμποροῦμεν μάλιστα νὰ εἰπώμεν ὅτι τὸ δεύτερον ἄνυσ τοῦ πρώτου δὲν δύναται νὰ υπάρξῃ, αἱ σχέσεις των εἶναι ἀδιαχώριστοι, διότι ἀμοιβαίως βοηθοῦνται καὶ ἐνισχύονται.

§. 10. *Ἐμπόριον εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς.* Τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον δύναται προσέτι νὰ ἐξετασθῇ ὑπὸ δύο διαφόρους ὕψεις, ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα τῆς εἰσαγωγῆς, καὶ ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα τῆς ἐξαγωγῆς. Πᾶσα ἐπικράτεια ὀνομάζει *εἰσαγωγὴν* τὴν πρᾶξιν, διὰ τῆς ὁποίας μετακομίζονται τὰ ξένα ἐμπορεύματα ἐντὸς αὐτῆς, *ἐξαγωγὴν* δὲ τὴν πρᾶξιν, διὰ τῆς ὁποίας ἀποστέλλει εἰς τοὺς ξένους λαοὺς τὰ ἴδια αὐτῆς προϊόντα.

§. 11. *Περιοριστικαὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου διατάξεις.*—Ὅτι εἰπομεν μέχρι τοῦδε ὡς πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν ἀρκοῦν ἴσως ν' ἀποδείξωσι τὸ ἄτοπον ὁποίου δῆποτε προσκόμματος, τιθεμένου εἰς τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν. Κατέστη ἥδη φανερόν ὅτι ὅλοι οἱ περιορισμοὶ τοῦ ἐμπορίου ζηρίζονται ἐπὶ ἐσφαλμένων ἀρχῶν· ὅταν οἱ ἔμποροι ἀφελῶσιν ἐλευθέρου ν' ἀνεύρωσι μόνου των καὶ κατὰ τὴν κρίσιν των τὰ συμφέροντά των, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι θέλουν ἐνασχοληθῇ εἰς τοὺς κλάδους ἐκείνους, οἵτινες τοῖς ὑπόσχονται περισσότερα κέρδη· ἢ ἐπικερδεστέρα δὲ διὰ τὸ ἄτομον βιομηχανία εἶναι πάντοτε ἢ ἐπωφελεστέρα εἰς ὁλόκληρον τὴν κοινωνίαν· ὅθεν ἔπεται ὅτι οἱ ἐκ μέρους Κυβερνήσεώς τινος περιορισμοὶ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, καὶ οἱ κανονισμοὶ τῆς ἐνεργείας αὐτοῦ καὶ τῆς βιομηχανίας, ἀποβαίνουν ἢ ἀνωφελεῖς ἢ ἐπιβλαβεῖς, ἐκτὸς ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις δύναται ν' ἀποφασίσῃ ὀρθότερα παρὰ τὸν ἰδιώτην ὁποίου εἶδους ἐργασία τῷ εἶναι ἐπωφελεστέρα. Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅμως ὅτι ἡ περὶ τοῦ ἰδίου ἡμῶν συμφέροντος κρίσις, ἐὰν δὲν

ἦναι ὁ ἀναμάρτητος ὁδηγὸς τῶν πράξεών μας, εἶναι ὅμως πάντοτε ὁ καλῆτερος παρὰ πάντα ἄλλον. Ἐὰν τὸ ἐμπόριον μετὰ τινος τόπου, ἢ ἀντικειμένου τινος ἦναι ἐπιζήμιον ἢ ὀλιγώτερον ἐπικερδὲς παρ' ἄλλο, εἶναι ὅλως περιττὸν διὰ νομοθετικῆς διατάξεως ν' ἀπαγορευθῇ ἡ ἐνέργεια τοῦ τοιούτου ἐμπορίου, διότι ἕκαστος, βλέπων τὴν προσγινομένην ζημίαν, θέλει ἀπέχει ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησιν αὐτοῦ· ἀποδεικνύεται λοιπὸν εὐκρινῶς ὅτι ὅλαι αἱ διατάξεις, αἱ προσβάλλουσαι τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου ἢ ὁποίου δήποτε κλάδου τῆς βιομηχανίας, εἶναι ἢ ἀνωφελεῖς ἢ ἐπιζήμιοι· εἶναι ἀνωφελεῖς, ὅταν σκοπεύσῃν νὰ ἐμποδίσωσι τοὺς πολίτας ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν ἐπιζημιῶν ἐπιχειρήσεων· εἶναι ἐπιβλαβεῖς καὶ ὀλέθριαι, ὅταν ἀπαγορεύωσι τὴν ἐνέργειαν ἐπικερδῶν ἐπιχειρήσεων· τὸ ἀτομικὸν συμφέρον εἶναι ὁ μόνος ἀλάθηστος ὁδηγὸς ἐπὶ τῶν τοιούτων ζητημάτων.

Διὰ τῶν περιοριστικῶν διατάξεων δυνατόν νὰ προσγίνωσιν ἰδιαίτερα πλεονεκτήματα εἰς τινὰ ἀριθμὸν ἀτόμων· ἀλλὰ τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα δὲν ἀποβαίνουν ἐπωφελῇ καὶ εἰς ὁλόκληρον τὸ κοινωνικὸν σῶμα. Ἐὰν ἡ ἀπαγόρευσις τῆς εἰσαγωγῆς ξένου τινὸς ἀντικειμένου, πρὸς ἐμψύχωσιν δῆθεν τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας, ὑψώσῃ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, τοῦτο θέλει εἶσθαι βεβαίως ἐπωφελὲς μέχρι τινὸς εἰς τοὺς κατασκευάζοντας τὸ ἀπαγορευθὲν ἀντικείμενον, ἀλλ' εἶναι φανερὸν ἐξ ἄλλου ὅτι ὅλον τὸ κέρδος αὐτῶν θέλει εἶσθαι ζημία διὰ τοὺς λοιποὺς ἀγοράζοντας καὶ καταναλίσκοντας τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντικείμενον. Ὁ θεωρῶν λοιπὸν τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην ὡς κοινωφελῇ, ἀφρόνως ἰσχυρίζεται ὅτι συντείνει εἰς τὸν πλοῦτον τοῦ ἔθνους τὸ νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ τίς τὰς εὐθηνὰςπραγματείας, ἀντικαθιστῶν αὐτὰς μὲ ἀκριβὰς, ἢ ὅτι ὁ πλοῦτος τοῦ ἔθνους αὐξάνει ἐὰν καταστρέψῃ τὰς τελειοποιημένας μηχανάς του, ἢ ἀφήσῃ ἀκαλλιεργήτους τὰς καλῆτέρας γαίας του.

Ἐν τούτοις ὑποστηρίζουν τινὲς ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ ξένου ἀντικειμένου αὐξάνει τὴν ζήτησιν τοῦ ἐγχωρίου, καὶ ἐπομένως τὴν ἐγχώριον ἐργασίαν, ὥστε ἡ ἀνατίμησις τοῦ ἀντικειμένου ἀντισταθμίζεται μὲ τὰς προσγινομένας ὡς ἐκ τῆς αὐξήσεως τῆς ἐργασίας ὠφελείας· εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορίσωμεν κατὰ πόσον εἶναι ἀληθὴς ἡ θεωρία αὕτη, τὸ βέβαιον ὅμως εἶναι, καθὼς καθεκάστην ἡ πείρα ἀποδεικνύει, ὅτι αὐξανομένης τῆς παραγωγῆς ἐνὸς ἀντικειμένου ἐλαττοῦται ἡ πα-

ραγωγή ἐνὸς ἄλλου, καθότι ἡ βάσις τοῦ ἐμπορίου εἶναι πάντοτε ἡ ἀμοιβαιότης, ἥτις ἐνεργεῖται μεταξὺ τῶν ἐθνῶν καθὼς καὶ μεταξὺ τῶν ἀτόμων· εἶναι δὲ ἀδύνατον νὰ εἰσάξωμεν χωρὶς νὰ ἐξάξωμεν ἀντιστοιχοῦσαν ἀξίαν, οὔτε λαμβάνομεν οὔτε δίδομεν τίποτε δωρεάν εἰς τὰς ξένας ἐπικρατείας· ὅθεν ὅταν ἐπικράτειά τις ἐμποδίῃ τὴν εἰσαγωγὴν ξένων ἀντικειμένων, συγχρόνως ἐμποδίζεται ἡ ἐξαγωγή ἀναλόγου ἀξίας ἐκ τῶν ἰδικῶν τῆς προϊόντων· ἅς λάβωμεν τὴν Ἀγγλίαν ὡς παράδειγμα· εἶπον τινὲς εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ὅτι πίνοντες ζύθον καὶ πόρτερ κατανalίσκουν ἐγχώρια προϊόντα, ἐνῶ πίνοντες οἶνον τοῦ Βορδῶ ἢ τοῦ Ὀπόρτου ἐξοδεύουν τὰ προϊόντα τῆς Γαλλικῆς ἢ Πορτογαλικῆς βιομηχανίας· ἡ παρατήρησις αὕτη, ἥτις κατὰ πρώτην ἔποψιν ἴσως φαίνεται ὀρθή, εἰς τὴν οὐσίαν τῆς εἶναι ἐντελῶς ἐσφαλμένη· τί ἀναγκάζει τοὺς ξένους νὰ δίδωσι τοὺς οἶνους τῶν εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς; ἡ ἀνάγκη εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται τοῦ νὰ λαμβάνωσιν ἀντ' αὐτῶν ἀγγλικά προϊόντα ἰσοτίμου ἀξίας· ἐπομένως καθίσταται ἀρκετὰ εὐκρινὲς ὅτι ὁ Ἀγγλος, πίνων οἶνον τῆς Γαλλίας ἢ τρώγων ἄρτον ἐκ σίτου τῆς Πολωνίας, πληρώνει τὰ ἀντικείμενα ταῦτα ἐξαποσέλλων προϊόντα ἰδικά του ἀναλόγου ἀξίας εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Πολωνίαν· διὰ τῆς συναλλαγῆς δὲ ταύτης ἐμψυχώνεται ἔτι μᾶλλον ἡ ἐθνικὴ του βιομηχανία, παρὰ ἐὰν κατηnalίσκοντο ἀποκλειστικῶς μόνον τὰ ἐγχώρια προϊόντα.

Ἀποδεικνύεται λοιπὸν ἄτοπος πᾶσα προσπάθεια πρὸς ἐμψύχωσιν δῆθεν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας ἢ τοῦ ἐμπορίου, ἐνεργομένη διὰ τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσαγωγῆς ξένων ἐμπορευμάτων. Οὐδεὶς τόπος προστρέχει εἰς τὸν ξένον εἰμὴ διὰ νὰ προμηθευθῇ τὰ ἀντικείμενα ἐκεῖνα, ὅσα ἐντὸς αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ παράξῃ, ἢ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ὁποίων ἀπαιτεῖται μεγαλητέρα ἐργασία καὶ πλείονα κεφάλαια παρ' ὅσα ἀπαιτοῦνται πρὸς κατέρργασιν τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα δύναται νὰ ἐξάξῃ πρὸς πληρωμὴν τῶν ξένων προϊόντων. Εἶναι λοιπὸν ὅλως ἀντιφατικὸν νὰ προσπαθῇ τις νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν βιομηχανίαν, καὶ νὰ αὐξήσῃ τὸν πλοῦτον ἔθνους τινὸς ἀπαγορεύων καὶ περιορίζων τὰς ἐμπορικὰς του σχέσεις· ἡ τοιαύτη ἀπαγόρευσις, ὅσον ὀλίγον ἐπιζήμιος καὶ ἂν ἦναι, θέλει ἀναγκάσει τὰ κεφάλαια καὶ τὴν ἐργασίαν νὰ λάβωσιν ἄλλην διεύθυνσιν ὀλιγώτερον παραγωγικὴν· ἐλαττόνουσα δὲ τὴν κατανάλωσιν ξένου προϊόντος πρὸς ὑποστήριξιν ὁποίου δήποτε ἐθνικοῦ,

θέλει ἐλαττώσει ἐπίσης τὴν κατανάλωσιν ἄλλου ἐγγωρίου ἀντικειμένου.

Εἶπομεν ὅτι ἡ ἀπαγόρευσις τῆς εἰσαγωγῆς ἐμπορεύματος τινὸς δύναται νῆ παράξῃ ἄμεσόν τι κέρδος εἰς τοὺς κατασκευάζοντας τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐντὸς τοῦ Κράτους διὰ τῆς ὡς ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως ἐπερχομένης ἀνατιμήσεως αὐτοῦ· εἶναι ὅμως ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι τὸ κέρδος καὶ ἡ ὠφέλεια δὲν δύνανται νὰ διαρκέσωσιν ἐπὶ πολὺ, διότι ἡ ἀνατίμησις τοῦ ἀπαγορευθέντος ἀντικειμένου καὶ τὰ ἐλπιζόμενα κέρδη θέλουν αὐξήσῃ τὸ ποσὸν τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ· πολλοὶ βιομήχανοι θέλουν παραιτήσῃ τὴν κατασκευὴν ἄλλων ἀντικειμένων καὶ θέλουν ἐνασχοληθῇ εἰς αὐτό· ὁ συναγωνισμὸς οὗτος τῆς ἐργασίας καὶ τῶν κεφαλαίων πρὸς παραγωγὴν τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου θέλει ἐπιφέρει ἀναγκαίως τὴν ἀφθονίαν, καὶ ἐπομένως θέλει ἐπέλθῃ ἡ ἔκπτωσις τῆς τιμῆς του, καὶ κατὰ συνέπειαν ἡ τοῦ κέρδους. Ἡ θεωρία αὕτη στηρίζεται ὅχι ἐπὶ ὑποθέσεων ἀλλὰ ἐπὶ ἀναριθμήτων παραδειγμάτων.

Εἶναι ὅμως ἀτοπωτέρα ἡ ἰδέα ἐκείνων, οἵτινες ἂν καὶ ἐξ ἑνὸς ἀναγνώριζωσι τὸ ἄτοπον τῶν ἀπαγορεύσεων τῆς εἰσαγωγῆς ξένων ἀντικειμένων ὡς ἐπιβλαβῶν εἰς τὸν ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον πλοῦτον καὶ εἰς τὴν πρόοδον τῶν τεχνῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ, ἰσχυρίζονται ὅμως ὅτι δικαιολογοῦνται αἱ ἀπαγορεύσεις αὗται ὡς συντείνουσαι εἰς τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους· ἡ ἀμοιβαιότης τοῦ ἐμπορίου ἀποδεικνύει τὸ ἐσφαλμένον αὐτῆς τῆς ἰδέας. Τὸ ἐμπόριον δὲν πλουτίζει ἀποκλειστικῶς ἓν ἄτομον ἢ ἓν μόνον ἔθνος μὲ ζῆμίαν τοῦ ἄλλου, ἀλλ' ἀποβαίνει ἐν γένει ἐπωφελὲς εἰς ὅλα τὰ ἄτομα καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τὰ ἐνασχολούμενα εἰς αὐτό· οὐδεμία ὑποχρέωσις ἢ ἐξαρτησία ὑπάρχει ὡς πρὸς τὰ ἔθνη μετὰ τῶν ὁποίων ἐπικράτειά τις ἐμπορεύεται, διότι τὸ ἐμπόριον δὲν ἐνεργεῖται ἀποκλειστικῶς πρὸς ὄφελος τοῦ ἑνὸς, ἀλλὰ καὶ τῶν δύο συναλλαττομένων ἐθνῶν. Ἡ ἀνεξαρτησία τῶν ἐθνῶν διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἀπαγορεύσεως ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ ἀγρίου καὶ μεμονωμένου ἀνθρώπου, ἡ ἀνεξαρτησία οὐχὶ τῆς ἰσχύος ἀλλὰ τῆς ἀδυναμίας· ἢ μήπως ἡ ἀνεξαρτησία ἔθνους τινος συνίσταται εἰς τὴν ἐντὸς τῆς μεγάλης οἰκογενείας τῶν ἐθνῶν ἀπομόνωσίν του καὶ εἰς τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεών του μετὰ τῶν ξένων ἐθνῶν; Τοιαύτη κατὰστασις ἐξευτελίζει καὶ μὴδενίζει τὰ ἔθνη.

Ἡ ἐξαρτησία μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ὑπάρχει φυσικὴ ὡς καὶ μεταξὺ τῶν ἀτόμων· ἡ θεία Πρόνοια, ὡς προείπομεν, οὕτω διέταξε· Γαῖαι τινες καὶ κλίματα εἶναι ἀποκλειστικῶς κατ'ἀλλήλα διὰ τὴν παραγωγὴν ἰδιαιτέρων προϊόντων, τὰ ὅποια ἄλλοις ἢ παντάπασιν δὲν δύναται νὰ παραχθῶσιν ἢ τοῦλάχιστον μετὰ πολλῶν κόπων καὶ μεγάλων ἐξόδων· τοῦ φυσικοῦ τούτου νόμου ἀναγκαία συνέπεια εἶναι ἡ ἐξαρτησία τῶν ἐθνῶν. Εἰς πᾶσαν καλῶς διωργανισμένην κοινωνίαν ὁ πλουσιώτερος κεφαλαιούχος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἔσχατον γεωργὸν ἢ τεχνίτην, ὅσον οὗτος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν πρῶτον· ἡ ἀμοιβαία αὕτη ἐξαρτησία τῶν ἀτόμων σχηματίζει τοὺς κοινωνικοὺς δεσμοὺς, ἐπιφέρει τὴν ταχῆαν πρόοδον καὶ αὔξησιν τοῦ πλούτου, καὶ τὴν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνίας, οὔσα ἐν γένει πηγὴ παντὸς εἶδους προόδου. Τὰ αὐτὰ πλεονεκτήματα ἐπέρχονται ὑπὸ μεγαλητέρας ἀναλογίας ὡς ἐκ τῆς ἐξαρτησίας τῶν ἐθνῶν, εἰς αὐτὴν χρεωστοῦνται αἱ γιγαντιαῖαι ἐπιχειρήσεις τοῦ ἐμπορίου, ἡ διάδοσις τοῦ πλούτου, τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων, καὶ τῶν φώτων, τὰ ὅποια καθεκάστην διὰ τοῦ ἐμπορίου διαχέονται ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Τὸ ζήτημα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου εἶναι ζήτημα ἀρχαῖον, κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους συζητηθὲν παρ' ὅλων τῶν σοφῶν οἰκονομολόγων δύναται νὰ θεωρηθῇ πλέον ὡς λελυμένον, δυστυχῶς ὅμως ἡ πρᾶξις βαδίζει ἀργότερα παρὰ τὴν θεωρίαν, καὶ μ' ὅλην τὴν ὑπεροχὴν, τὴν ὁποίαν καθημέραν λαμβάνει ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, τὸ ἐμπόριον τῶν περισσοτέρων ἐξευγενισμένων λαῶν στενάζει ἀκόμη ὑπὸ τὸ σεσηπὸς σύστημα τῆς προστασίας καὶ τῶν ἀπαγορεύσεων. Ὅλα τὰ εἰς τὸ ἐμπόριον τιθέμενα ἐμπόδια ἔχουν κυρίως πηγὴν τὰ οἰκονομικὰ τῶν ἐπικρατειῶν συμφέροντα· αἱ Κυβερνήσεις νομίζουν ὅτι εὐρίσκουν ἀνεξάντλητον πηγὴν εἰσοδημάτων ἐπιβάλλουσαι φόρους καὶ δασμοὺς ἐπὶ τῶν ξένων προϊόντων, ἢ ἀπαγορεύουσαι τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἐγχωρίων· ἀλλὰ δυστυχῶς θέλουσαι νὰ προστατεύσωσι τὸ ἐγχώριον ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν καὶ νὰ πλουτίσωσι τὸν τόπον των, δὲν ἐννοοῦν ὅτι φορολογοῦν καὶ πτωχίζουσι τοὺς ἰδίους των ὑπηκόους καὶ ὀπισθοδρομοῦν καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν. Ἡ Ἰσπανία διὰ τοῦ συστήματος τούτου ἐπτώχευσε μ' ὅλα τὰ πλούτη τῶν μεταλλείων τοῦ νέου κόσμου· ἀπ' ἐναντίας ἡ Ἑλβετία, ἡ Ὁλλανδία, ἡ Σαξωνία, τόποι ἐκ φύσεως πτωχοὶ, ἐπλούτησαν

ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν ἀπαγορευτικῶν τελωνιακῶν νόμων. Ἡ Ἀγγλία ἔκαμεν ἀπὸ τινος καιροῦ μεγάλα βήματα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι δι' αὐτῶν τῶν μεταβολῶν καὶ τροποποιήσεων τοῦ τελωνιακοῦ συστήματός της ἡῤῥξησεν ἔτι μᾶλλον τὴν ἐμπορικὴν τῆς δύναμιν καὶ ὑπεροχὴν.

§. 12. *Τελωνιακοὶ Νόμοι* — Ἀνὲν ἐννοοῦμεν διὰ τῶν προεκτεθέντων, ὅτι πρέπει νὰ καταστραφῶσιν ἐντελῶς αἱ τελωνιακαὶ διατιμήσεις καὶ οἱ δασμοί, ἀπ' ἐναντίας ἤθελεν εἶσθαι κοινωνικὴ ἀδικία, ἐὰν διατηρουμένων ὅλων τῶν ἄλλων φόρων Κράτους τινὸς κατηργоῦντο ἐντελῶς οἱ τελωνιακοὶ δασμοί· τότε ἡ τάξις τῶν ἐμπόρων ἤθελεν εἶσθαι προνομιοῦχος, καὶ ἡ θέσις τῶν ἐγχωρίων παραγωγῶν χειροτέρα ἀπὸ τὴν θέσιν τῶν ἀλλοδαπῶν· οἱ τελωνιακοὶ δασμοί, ἔχοντες βάσιν τὴν εἰσαγωγὴν ἢ ἐξαγωγὴν τῶν ἐμπορευμάτων, δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ἀναγκαῖοι ἂν ἐπιβάλλωνται μετὰ μετριοτήτος καὶ ἀναλογίας.

Ἡ σύστασις τῶν τελωνιακῶν νόμων χρονολογεῖται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τῶν πολιτικῶν κοινωνιῶν· ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, οἵτινες τοὺς παρέλαβον παρὰ τῶν Ἀθηναίων, μετεδόθησαν εἰς τὰς νεωτέρας κοινωνίας. Τελωνιακὸς δασμὸς, εἰς τὰς Ἀθήνας ἦτο τὸ πεντηκοστημόριον τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγομένων πραγμάτων, πληρονόμος κατὰ τὴν ἐκφόρτωσιν. Παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις οἱ τελωνιακοὶ νόμοι ἔλαβον διαφοροὺς φάσεις, τοὺς μετεχειρίσθησαν δὲ συχνάκις ὡς μέσον καταπίεσεως, ὥστε πολλάκις ἐθεωρήθη ὡς ἡ μεγαλητέρα εὐεργεσία διὰ τοὺς λαοὺς ἢ ἀργία αὐτῶν. Αἱ ἔρευναι, τὰ πρόστιμα, αἱ παρεμποδίσεις, ὅλα ταῦτα τὰ ἐνοχλητικὰ καὶ προσβλητικὰ μέσα ἦσαν καὶ τότε εἰς ἐνέργειαν, ἐπίσης αἱ ψευδεῖς δηλώσεις, αἱ ὑπεκφυγαί, αἱ παραλείψεις, τὸ λαθρεμπόριον δὲν εἶναι νέα, τὰ εὐρίσκομεν προβλεπόμενα καὶ τιμωρούμενα καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις (1).

Εἰς ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ ὁ τελωνιακὸς δασμὸς ἀναφαίνεται ὑπὸ διαφοροὺς φάσεις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ποικίλως. Σήμερον τὰ τελωνιακὰ συστήματα πρέπει νὰ ἐξετάζωνται

(1) Λεύκων τις γεωργὸς μέλιτος ἀσκούς εἰς φορμὸν (κοφίνια) ἐμβαλὼν ἐκόμιζεν Ἀθήναζε, κριθὰς τοῖς φορμοῖς ἐμβαλὼν, ὡς ὑπὲρ κριθῶν ὀλίγων εἰσπραχθῆσόμενος τέλος, τοῦ δὲ ὄνου πεσόντος, οἱ τελῶναι βοηθῆσαι βουλόμενοι, ἔμαθον ὅτι μέλι ἐστὶ καὶ ἀπὴν ἐγκαντο αὐτὸ ὡς ἀτελώνητον. (Ζηνοβίου ἐκ-τοντάδι α. παροιμ. 74, ἄλλα μὲν Λεύκων λέγει, ἄλλα δὲ Λεύκωνος ὄνος φέρει).

ὑπὸ διπλὴν ἔποψιν, ὥς μέσον δημοσίου πλούτου καὶ ὥς μέσον ἐμπορικῆς ἢ βιομηχανικῆς προστασίας· εἶναι δίκαιον, ὥς προείπομεν, αἰξέναι πραγματεῖαι νὰ ὑποβάλλωνται εἰς φόρον, ὥς καὶ τὰ ἐγγύρια προϊόντα, καὶ νὰ συνεισφέρωσι καὶ αὐταὶ κατ' ἀναλογίαν εἰς τὸ δημόσιον ἔσοδον. Πολλῶν ἐπικρατειῶν ἐν ἐκ τῶν πρωτίστων εἰσοδημάτων εἶναι ὁ τελωνιακὸς δασμὸς· τῶν Ὀμοσπόνδων μάλιστα Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς ὁλόκληρον σχεδὸν τὸ δημόσιον ἔσοδον πηγάζει ἐκ τῶν τελωνιακῶν δασμῶν. Χρέος ὅμως ἐκάστης Κυβερνήσεως εἶναι νὰ θέτῃ τελωνιακὰς διατιμήσεις ὀρθὰς, καὶ νὰ προστατεύῃ τὰς πρώτας ὕλας τῆς παραγωγῆς, ὥστε ἡ ἐργασία νὰ μὴ ἀποβῇ ἐπιζήμιος εἰς τὸν τεχνίτην· ὅσον μετριώτεροι θέλουν εἶσθαι αἱ τελωνιακαὶ διατιμήσεις, τοσοῦτον μεγαλητέρα θέλει εἶσθαι ἡ κατανάλωσις, καὶ βεβαιότερα ἡ δημοσίος εὐημερία· ἡ πείρα ἀπέδειξεν ὅτι οὐδὲν ἄλλο προάγει περισσότερον τὴν εὐημερίαν τῶν λαῶν παρὰ ἡ μετριότης τῶν φόρων, ἐξ ἧς ὅχι μόνον οἱ ἰδιῶται ἀλλὰ καὶ τὸ δημόσιον ὠφελεῖται ἐμμέσως.

Ἐξεταζόμενον τὸ τελώνιον ὥς προστατευτικὸν μέσον ἔγινεν ἀντικείμενον μεγάλων συζητήσεων ὥς ἐκ τῶν ἀντιθέτων ἀτομικῶν συμφερόντων τῶν διαφόρων κοινωνικῶν κλάσεων· ἡ πείρα, ὁ ἀσφαλὴς αὐτὸς ὁδηγός, θέλει ἀποδείξει ἔτι μᾶλλον εἰς τοὺς ἐπερχομένους χρόνους ἂν ἡ βιομηχανία ἢ τὸ ἐμπόριον ἔχωσιν ἀνάγκην προστατευτικῶν τελωνιακῶν δασμῶν, ἢ ἂν ἡ ἐλευθερία προάγῃ τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν πρὸδον τῶν ἐθνῶν.

Οἱ κακοὶ τελωνιακοὶ νόμοι φέρουν ὥς πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὅποια ἐπιφέρουν οἱ κακοὶ δρόμοι εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον· ἡ τελωνιακὴ θεσμοθεσία πρέπει νὰ συναρμο-λογῇται καθεκᾶστην μὲ τὴν προοδευτικὴν πορείαν τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου, καὶ νὰ εὐρίσκηται εἰς ἀρμονίαν μὲ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῶν. Ἡ φωτισμένη Κυβέρνησις πρέπει νὰ θεωρῇ τὰ τελωνεῖα, οὐχὶ ὥς χρηματικὸν πόρον, ἀλλὰ ὥς μέσον αὐξήσεως τῆς γεωργικῆς, ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς εὐημερίας· εἶναι δὲ ἀναμφισβήτητον ὅτι πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ τοιούτου σκοποῦ, ἡ τελωνιακὴ νομοθεσία ἔχει ἀνάγκην περιοδικῆς ἐπιθεωρήσεως καὶ τροποποιήσεως συμφώνως μὲ τὰς προόδους καὶ τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.

§. 13. Δικαίωμα ἐναποταμιεύσεως (entrepôt). — Πρὸς μετρία-

σιν τῆς αὐστηρότητος τῶν τελωνιακῶν δασμῶν, καὶ πρὸς ἐμφύχωσιν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου αἱ περισσότεραι Κυβερνήσεις παρεχώρησαν εἰς τὰς ξένας πραγματείας τὸ λεγόμενον δικαίωμα τῆς ἐναποταμιεύσεως· οὕτω τὰ ξένα ἐμπορεύματα ἀποβιβάζόμενα εἰς τὴν ξηρὰν ἐναποταμιεύονται εἰς ἀποθήκας καὶ δὲν υποβάλλονται εἰς τοὺς τελωνιακοὺς δασμοὺς, εἰμὴ ἐὰν εἰσαχθῶσι πρὸς ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν· δύνανται δὲ νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἄνευ πληρωμῆς τῶν δασμῶν. Ἡ Ἀγγλία πρὸ χρόνων παρεδέχθη τὸ σύστημα τοῦτο, καὶ οὕτως ἀποκατέστησε τὰ ἅπειρα πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου κατασταθέντα Docks, (1) παρακαταθήκας ὄλων τῶν προϊόντων τοῦ Κόσμου· εἰς τὸ σύστημα τοῦτο χρεωστεῖ ἡ Ἀγγλία κατὰ μέγα μέρος τὸ ἐμπορικὸν μεγαλεῖόν της· ἐπὶ τρία ἔτη συγχωρεῖται ἡ ἐναποταμίευσις, μετὰ τὴν τριετίαν δὲ τὰ ἐμπορεύματα πρέπει ἢ νὰ ἐξαχθῶσι πρὸς ἀνάλωσιν, ἢ ν' ἀποσπασθῶσι εἰς τὸ ἐξωτερικόν· αἱ εἰς τινὰ λιμένα ἐναποταμιευμένοι πραγματεῖται δύνανται ἐπίσης ν' ἀποσταλῶσιν εἰς ἄλλον λιμένα τοῦ Κράτους ἄνευ πληρωμῆς δικαιώματος τινός.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ πρῶτον ἐπὶ Κυβερνήτου ἐυσυστήθη ἐν Σύρῳ κατάστημα ἐναποταμιεύσεως, ὀνομασθὲν Διαμετακομίσεως διὰ τοῦ ἀπὸ 25 Μαρτίου 1830 καὶ ὑπὸ στοιχ. ΙΑ. Ψηφίσματος, ἀκολούθως δὲ ἐυσυστήθησαν τοιαῦτα ἐν Πειραιεὶ τὴν 28 Μαρτίου 1835, ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἐν Πάτραις τὴν 15 Μαΐου 1835, καὶ ἐν Ὑδρᾷ ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου 1835, καταργηθέντος τοῦ ἐλευθέρου λιμένος της, τὸν ὁποῖον ἐπὶ Κυβερνήτου εἶχεν ἀπολαύσει. Κατὰ τὸ μνησθὲν Ψήφισμα τοῦ Κυβερνήτου τὸ εἰς τὸ δημόσιον παρὰ τοῦ ἐμπόρου πληρονόμενον δικαίωμα τῆς ἀποταμιεύσεως προσδιωρίσθη ἐν τοῖς $\frac{0}{100}$ ἐπὶ τῆς ἀξίας διὰ τὰ χειροτεχνήματα καὶ βαρέα εἶδη, καὶ 2 τοῖς $\frac{0}{100}$ διὰ τὰ ἐλαφρὰ καὶ ὀγκώδη, τὸ αὐτὸ δὲ ἔμεινε καὶ ἐπὶ τῆς Βασιλείας μέχρι τοῦ περὶ τελωνιακοῦ δασμολογίου Νόμου τῆς 10 Ἰουνίου 1857, ὅστις ἠλάττωσε μὲν τὸ δικαίωμα τοῦτο κατὰ τὸ ἥμισυ, κατήργησε δὲ αὐτὸ ὀλοτελῶς ἐπὶ δημητριακῶν καρπῶν, ὡσάκις ἐναποταμιεύονται εἰς ἰδιωτικὰς ἀποθήκας.

Ἡ πληρωμὴ τοῦ ἀνωτέρω δικαιώματος κατὰ τὸν ἤδη ἰσχύοντα Τε-

(1) Docks εἶναι τεχνητοὶ λιμένες μετ' ἀποθηκῶν, κατεσκευασμένοι πρὸς εὐκολίαν τοῦ ἐμπορίου.

λωνιακὸν Νόμον τῆς 19 Μαρτίου 1843 ἐπαναλαμβάνεται κατὰ τετραμηνίαν ἐνὸς ἡμιετίας ἢ ἐναποταμιεύσεις, ἥτις κατὰ τὸ Ψήφισμα ἡδύνατο νὰ διαρκέσῃ τρεῖς τριμηνίας, ἀλλὰ διὰ τοῦ Διατ. τῆς 15 Ἰαν. 1836 παρετάθη ἐπὶ δύο ἔτη, διὰ δὲ τοῦ Νόμου τῆς 19 Μαρτίου 1843 ἐπὶ τρία ὁλόκληρα ἔτη. Ἐμπορεύματα μικρᾶς τιμῆς καὶ μεγάλου ὄγκου, ἐπιτρέπεται ν' ἀποταμιεύονται εἰς ἰδιαιτέρας ἀποθήκας τῶν ἐμπόρων ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Τελωνίου, καὶ ἐπὶ πληρωμῇ τοῦ 1/2 τοῦ ὡς ἀνωτέρω δικαιώματος.

§. 14. Διαμετακομίσεις εἶναι τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον παραχωρεῖ Κυβερνήσις τις εἰς τοὺς πλησιοχώρους λαοὺς νὰ μετακομίζωσι διὰ τῆς ἐπικρατείας τῆς τὰ ξένα ἐμπορεύματα ἄνευ τῆς πληρωμῆς τῶν τελωνιακῶν δασμῶν· οὕτως ἡ Ἑλβετία λαμβάνει διὰ τῶν λιμένων τῆς Γαλλίας ὅλα τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα ἐλεύθερα τῶν τελωνιακῶν δασμῶν· ὁ φόβος τῶν λαθρεμπορίων ἐμποδίζει Κυβερνήσεις τινὰς ἀπὸ τὴν παραχώρησιν τοῦ δικαιώματος τούτου τῆς διαμετακομίσεως, ἀλλὰ τὰ πλούτη, τὰ ὁποῖα προσγίνονται εἰς ἓν Κράτος, χρησιμεῖον ἕνεκα τῆς γεωγραφικῆς τοῦ θέσεως ὡς μέσον διαμετακομίσεως τῶν ἐμπορευμάτων, εἶναι μεγάλα καὶ πολὺ ἀνώτερα τῶν ἐκ τοῦ λαθρεμπορίου ἐνδεχομένων ζημιῶν.

Παρόμοιον δικαίωμα ἐπετράπη καὶ παρ' ἡμῖν διὰ τοῦ Νόμου τῆς 19 Μαρτίου 1843, ἀλλ' οὐδέποτε ἐζητήθη τοιαύτη διαμετακομίσις ἐμπορευμάτων διὰ τῆς Ἑλλάδος, διότι οἱ περικυκλοῦντες τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ὁμορον Τουρκίαν λιμένες ἐπιτρέπουσι τὴν κατευθεῖαν διὰ θαλάσσης ἀποστολὴν τῶν τε Ἑλληνικῶν καὶ Τουρκικῶν προϊόντων.

§. 15. Ἐλεύθεροι ἢ ἀτελεῖς λιμένες (porto franco). — Ὀνομάζονται ἐλεύθεροι λιμένες ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους τὰ ἐθνικὰ ἢ ξένα πλοῖα ἐμποροῦν νὰ ἐκφορτώσωσι καὶ νὰ πωλήσωσι τὰ φορτία των χωρὶς νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν πληρωμὴν τελωνιακῶν δικαιωμάτων.

Β'. ΠΕΡΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ.

§. 16. Ἀνάγκη τῶν νομισμάτων. — Τὸ νόμισμα ἀποτελεῖ μέρος τοῦ κοινωνικοῦ πλούτου καὶ εἶναι τὸ πρῶτιστον μέσον τῆς διανομῆς αὐτοῦ. Εἰς πᾶσαν κοινωνίαν ἕκαστον ἄτομον δὲν κατασκευάζει οὐδὲ παράγει μόνον τοῦ τὰ εἰς τὰς χρείας του ἀναγκαῖα ἀντικείμενα, ἐκ τούτου, ὡς εἵπομεν, γεννᾶται ἡ ἀνάγκη τῆς συναλλαγῆς τῶν προϊόν-

των τῆς ἐργασίας τοῦ ἑνὸς μὲ τὰ προϊόντα τῆς ἐργασίας τοῦ ἄλλου.

Ἀλλ' αὕτη ἡ ἀπ' εὐθείας συναλλαγή τῶν προϊόντων δὲν εἶναι πάντοτε ἐφικτὴ, διότι δυσκόλως θέλουν συναντηθῇ αἱ ἀνάγκαι τῶν διαφόρων παραγωγῶν ὅθεν ἀνεγνωρίσθη ἐν γένει εἰς ὅλας τὰς κοινωνίας ὅλων τῶν ἐποχῶν ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως ἑνὸς ἐμπορεύματος προνομίου, τὸ ὁποῖον ἕκαστος παραγωγὸς νὰ λαμβάνῃ πωλῶν τὰ προϊόντα του, καὶ νὰ δίδῃ ἀγοράζων τὰ προϊόντα τῶν ἄλλων. Τὸ ἐμπόρευμα τοῦτο ὠνομάσθη νόμισμα, καὶ εἶναι τόσῳ πλέον ἀναγκαῖον εἰς τὰς κοινωνίας, ὅσῳ περισσότερον ἡ διανομὴ τῆς ἐργασίας εἶναι ἀνεπτυγμένη, ἥτοι ὁ πολιτισμὸς προωδευμένος.

§. 17. *Ἀναγκαῖα προσόντα τοῦ νομίσματος* — Τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς νόμισμα, πρέπει νὰ ἔχῃ ἰδιαιτέρα προσόντα διὰ ν' ἀποκατασταθῇ κατὰλληλον εἰς τοῦτο, καὶ 1) πρέπει νὰ ᾔῃ χρησίμιον, καὶ ἐπομένως νὰ ἔχῃ ἀξίαν ἰδίαν, 2) ἡ ἀξία του πρέπει νὰ ᾔῃ μόνιμος καὶ ἡ αὐτὴ δι' ὅλον τὸν κόσμον, διότι δὲν λαμβάνομεν τὸ νόμισμα ἀντὶ τῶν προϊόντων μας ἐπὶ σκοπῷ νὰ τὸ καταναλώσωμεν, ἀλλ' ἐπὶ σκοπῷ νὰ τὸ συναλλάξωμεν πάλιν μετ' ἄλλων προϊόντων, πρέπει ὅθεν νὰ ᾔῃ διαρκὲς καὶ νὰ διατηρῇ τὴν χρησιμότητά του σταθεράν, τοῦτο δὲ θέλει συμβῇ ἂν ἡ ὑπάρχουσα ποσότης αὐτοῦ καὶ τὰ ἔξοδα καὶ αἱ δυσκολίαι τῆς παραγωγῆς του διατηρῶνται πάντοτε αἱ αὐταί, 3) τὸ νόμισμα πρέπει νὰ ᾔῃ διαιρέσιμον, ὥστε νὰ χρησιμεύῃ εἰς τὰς συναλλαγὰς καὶ τῶν μικροτέρων καὶ εὐτελεστέρων ἀντικειμένων, 4) πρέπει νὰ ᾔῃ εὐμετακτόμιστος ὅσον τὸ δυνατόν δι' ὀλιγωτέρων ἐξόδων καὶ κινδύνων, καὶ 5) ἐπιδεκτικὸν σημάτων καὶ προσδιορισμοῦ τῆς ἀξίας αὐτοῦ, διὰ νὰ δύναται ἕκαστος εὐκόλως νὰ ἐξελέγχῃ πόσῃν ποσότητῃ ἐξ αὐτοῦ λαμβάνει καὶ πόσῃν δίδει.

§. 18. *Τὰ πολύτιμα μέταλλα τὰ καταλληλότερα διὰ νομίσματα*. — Ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα συνενόνουν ὅλα τὰ εἰρημένα πλεονεκτήματα δὲν εἶναι ἄλλα εἰμὴ τὰ πολύτιμα μέταλλα, δηλ. ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος, ὥς περὶ αἰώνων ἐχρησίμευσαν ταῦτα ὡς νομίσματα (1). Ὡς

(1) Ὁ Ἡρόδοτος (I. 94) ὁμιλῶν περὶ τῶν Λυδῶν λέγει· ὅτι αὐτοὶ πρῶτοι ἔκοψαν χρυσοὺν καὶ ἀργυροὺν νόμισμα. Τὰ χρονικὰ τῆς Πάρου ἀποδίδουν τὴν ἀρχὴν τῶν νομισμάτων εἰς τοὺς Αἰγινήτας ἐπὶ Φεῖδωνος βασιλείᾳ τοῦ Ἀργεῶς

ἐκ τῆς ἰδιότητός των τὸ μικρότερόν των τεμάχιον χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν ἀντικειμένου τινὸς πολυτελείας ἢ τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, καὶ ἐπομένως ἔχουν τὸ προσὸν τῆς χρησιμότητος· ἡ σπανιότης των δὲ καὶ τὸ πολυέξοδον καὶ κανονικὸν τῆς παραγωγῆς των διατηρεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὴν ἀξίαν των πάντοτε τὴν αὐτὴν, πρὸς δὲ καὶ διαιρέσιμα καὶ εὐμετακόμιστα καὶ ἐπιδεκτικὰ σημάνσεως εἶναι.

§. 19. *Ἀντικείμενα χρησιμεύσαντα ποτὲ ὡς νομίσματα.*—Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι διάφοροι λαοὶ κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ὅτε τὰ σήμερον εὐτελεῖ μέταλλα ἦσαν σπάνια, μετεχειρίσθησαν ταῦτα ὡς νόμισμα, καὶ ἐν ἑλλείψει τούτων μετεχειρίσθησαν καὶ ἄλλας ὕλας· οὕτως οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶχον νόμισμα σιδηροῦν· οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς κοινωνίας των εἶχον νόμισμα χαλκοῦν· ὡς νόμισμα προσέτι ἐχρησίμευε τὸ ἄλας εἰς τὴν Ἀδυσσιναίαν, ἡ μοροῦνα (morue) εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀμερικῆς, τὰ καρφία εἰς ἓν χωρίον τῆς Σκωτίας, τὰ κογχύλια εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ Ἀφρικὴν, οἱ καρποὶ τοῦ Κακάου εἰς τὸ Μεξικόν, καὶ τὰ δέρματα εἰς τὴν Ῥωσσίαν μέχρι σχεδὸν Πέτρου τοῦ Α'. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς νομίσματα εἰμὴ εἰς τὴν νηπιότητα τῶν κοινωνιῶν, ὅτε αἱ σχέσεις περιορίζοντο εἰς μικρὸν κύκλον συναλλαγῶν.

§. 20. *Πλάτινα* (λευκόχρυσος).—Εἰς τὴν Ῥωσσίαν πρὸ εἴκοσι πέντε περίπου ἐτῶν κατεσκευάσαν νόμισμα ἐκ τοῦ μετάλλου τοῦ ὀνομασθέντος *Πλάτινα*, ἔχοντος ὅλα τὰ προσόντα καὶ πλεονεκτήματα τῶν πολυτίμων μετάλλων· ἀλλὰ τὸ νόμισμα τοῦτο ἔχασε τὴν ὀνομαστικὴν του ἀξίαν, διότι ἡ παραγωγὴ τῆς πλατίνης ἔλαβε ταχεῖαν ἀνάπτυξιν, καὶ πολλαπλασιασθέντος τοῦ ποσοῦ αὐτῆς ἡ ἀξία της δὲν ἔμεινε διαρκὴς καὶ σταθερά, ἀλλ' ἐξέπεσεν, ὥστε σήμερον ἡ Πλάτινα ἀξίζει τρίς ἢ τετράκις περισσότερον τοῦ ἀργύρου, ἐνῶ πρότερον εἶχεν ἀξίαν ἴσην μὲ τὸν χρυσόν.

§. 21. *Χρυσὸς καὶ ἀργυρὸς.*—Εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως ὅτι ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἀργυρὸς δὲν εὗρέθησαν μέχρι τοῦδε εἰς μεγάλην ἀφθο-

τῷ 895 ἔτει Π. Χ. Ὁ Αἰλιανὸς εἰς τὰ Ποικίλα του ὑποστηρίζει τοῦτο, καὶ οἱ νεώτεροι νομισματολόγοι βεβαιοῦν ὅτι τὰ τῶν Αἰγινήτων ἀργυρᾶ νομίσματα, φέροντα χελώνην, εἶναι τὰ ἀρχαιότερα τῶν ἄχρι τοῦδε γνωστῶν.

νίαν, καὶ ὅτι τὰ ἔξοδα τῆς παραγωγῆς των, διαμένοντα πάντοτε τὰ αὐτὰ, διατηροῦν σταθερὰν τὴν ἀξίαν τῶν μετάλλων τούτων. Τὸ ἐναντίον συνέβη εἰς τὰ λοιπὰ μέταλλα, διότι ἡ ποσότης τοῦ σιδήρου καὶ χαλκοῦ ἀποκατέστη πρὸ χρόνων ἄφθονος, καὶ ὥς ἐκ τούτου τὰ μέταλλα ταῦτα ἔπαυσαν τοῦ νὰ χρησιμεύωσιν ὡς νόμισμα, διότι ὡς ἐκ τῆς ἀφθονίας των ἔχασαν τὴν ἀξίαν των. Ὁ περὶ σιδηροῦ νομίσματος Σπαρτιατικὸς τοῦ Λυκούργου νόμος, διὰ τοῦ ὁποίου ἤθελε νὰ καταστρέψῃ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν πρὸς τὸν πλουτισμὸν διάθεσιν τῶν συμπολιτῶν του, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς ἀντιβαίων εἰς τὰς ὑγιεῖς ἀρχὰς τῆς κοινωνικῆς οἰκονομίας καὶ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτος παρεβιάσθη παρὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ἄλλ' ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος δὲν εἶναι οὔτε τόσον σπάνιοι, ὥστε ἡ ἀξία τοῦ μικροτέρου πράγματος νὰ μὴ ἀντιστοιχῇ μὲ ἐν τεμάχιον αὐτῶν, οὔτε τόσον ἄφθονοι, ὥστε ν' ἀπαιτῆται μεγάλη ποσότης αὐτῶν διὰ νὰ ἀγορασθῇ μεγάλης ἀξίας πραγματεία. Ἰσως εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους ἡ ἀνακάλυψις νέων πλουσιῶν μεταλλείων ἐπιφέρῃ τὸ ἐκ τῆς ἀφθονίας ἄτοπον τοῦτο, ἀλλὰ τότε πάλιν ἴσως θέλουν ἀνακαλυφθῇ ἄλλα μέταλλα δυνάμενα νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς νόμισμα, καὶ τὰ ὁποῖα σήμερον εἶναι ἄγνωστα ἢ μόλις γνωρίζομεν, ὡς τὸ Παλλάδιον, Ἰρίδιον καὶ ἄλλα. Εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν, καθ' ἣν θέλει ἐπέλθει, διὰ νὰ εἰπωμεν οὕτως, ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τοῦ Φιλοσοφικοῦ λίθου, ἡ σύγχυσις εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς θέλει εἶσθαι μεγάλη, ὥστε ἐπιθυμητὸν εἶναι νὰ διατηρηθῶσι πάντοτε ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος εἰς τὸ περιορισμένον αὐτῶν ποσόν, διὰ νὰ διαμένῃ σταθερὰ ἡ ὡς νόμισμα χρῆσις των. Παρατηρητέον δὲ ὅτι διάφορα περιστατικὰ οὐδετερόνουν ἐν μέρει τὰ ἀποτελέσματα τῆς αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ τῶν μετάλλων αὐτῶν, διότι ἱκανὴ ποσότης χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καταναλίσκεται κατ' ἔτος διὰ τῆς χρήσεως οἰκιακῶν σκευῶν, κοσμημάτων κ. λ., καὶ διὰ τῶν πυρκαϊῶν, ναυαγίων κ. λ.—Ἐν τούτοις ὅλα ταῦτα τὰ μέσα τῆς καταναλώσεως δὲν δύνανται ν' ἀπορροφήσωσι τὸ κατ' ἔτος ἐξαγόμενον ἐκ τῶν μεταλλείων ποσόν, ὥστε τὸ περιπλέον αὐξάνει ἀναντιρρήτως τὸν ἀριθμὸν τοῦ νομίσματος καὶ ἐλαττώνει ἀναλόγως τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, ἀλλ' ἡ ἐλάττωσις προβαίνει βραδέως.

§. 22. *Ἄν ἡ ἀφθονία τοῦ νομίσματος αὐξάνῃ τὸν κοινωνικὸν πλοῦτον.*—Πολλοὶ νομίζοντες, ὅτι ὁ δημόσιος καὶ κοινωνικὸς πλοῦ-

τος συνίσταται ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν ποσότητα τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, τὴν ὁποίαν ἐπικράτειά τις ἔχει, δι᾽ ἡσυχυρίζονται ὅτι αἱ Κυβερνήσεις χρεωστοῦν νὰ σύρῳσιν ἐντὸς τῶν ἐπικρατειῶν των τὰ πολυπλόγητα ταῦτα μέταλλα διὰ νὰ ἀυξάνῃ ὡς ἐκ τούτου τοῦ λαοῦ ἡ εὐημερία. Ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἐντελῶς ἐσφαλμένη· ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι ἐπικράτειά τις ἔχει ἀνάγκη δύο διλιουνίων π. χ. δραχμῶν διὰ νὰ ἐνεργῇ τὰς διαφόρους συναλλαγὰς τῆς, καὶ ὅτι διὰ μαγικῆς τινὸς δυνάμεως ἐφέραμεν ἐντὸς αὐτῆς ἕτερα δύο διλιούνια δραχμῶν περιπλέον τῶν ἀναγκαίων, εἶναι εὐκολον νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ἡ ἀφθονία αὕτη τοῦ νομίσματος θέλει ἐκπέσει τὴν ἀξίαν του, καὶ ὅλα τὰ ἀντικείμενα θέλουν λάβει διπλὴν ἀξίαν, ἤτοι τὸ ἀντικείμενον, τὸ ὁποῖον πρότερον ἐπωλεῖτο πρὸς 5 δραχμὰς, θέλει πωλεῖσθαι πρὸς δραχμὰς δέκα, καὶ ὅστις τὸ ἡγόραζε πρὸς πέντε, θέλει τὸ ἀγοράζει πρὸς δέκα, ὥστε καμμία ὠφέλεια δὲν θέλει προκύψει εἰς τοὺς λαοὺς τῆς ἐπικρατείας ταύτης ἐκ τῆς ἀφθονίας τοῦ νομίσματος.

§. 23. Μέτρον τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων. — Οἱ οἰκονομολόγοι πολλὰς προσπαθείας κατέβαλον πρὸς εὑρεσιν μέτρου σταθεροῦ πρὸς ἀκριβῆ προσδιορισμὸν τῆς ἀξίας τῶν διαφόρων πραγμάτων, ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὗται ἴσως εἶναι ἀνωφελεῖς, διότι καμμία πραγματεία δὲν εἶναι ἀμετάβλητος ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέτρον· ἐζήτησαν ἐπομένως τὴν πραγματείαν ἐκείνην, τῆς ὁποίας ἡ ἀξία ἦτον ὀλιγώτερον μεταβλητὴ εἰς τὸ διάστημα πολλῶν αἰώνων, ἴδον ὅτι τὰ πολύτιμα μέταλλα δὲν διετήρησαν τὴν ἀξίαν των σταθεράν, δι᾽ ἡσυχυρίσθησαν ὅθεν ὅτι ἡ ἀνθρώπινος ἐργασία δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέτρον τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἀπεδείχθη ὅτι καὶ ἡ ἀξία τῆς ἀνθρωπίνου ἐργασίας μετεβλήθη κατὰ διαφόρους ἐποχὰς, καὶ ὅτι τοῦ σίτου μόνον ἡ ἀξία κατὰ τὸ διάστημα τῶν αἰώνων ἔμεινεν ὀλιγώτερον μεταβλητὴ, καθόσον καὶ ἡ ἀνάγκη αὐτοῦ εἶναι πάντοτε σταθερὰ καὶ τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς του ἦσαν σχεδὸν καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τὰ αὐτά. Ἀλλ' ἂν ἡ ἀξία τοῦ σίτου μὲν ἀμετάβλητος κατὰ τὰς διαφόρους χρονικὰς ἐποχὰς, μεταβάλλεται ὁμοῦ οὐσιωδῶς ἀπὸ ἑνα τόπον εἰς ἄλλον, οὕτως εἰς τὰς Ἰνδίας ὁ σῖτος εἶναι ἀντικείμενον πολυτελείας, καθὼς εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ ὀρύζιον· ἐκτὸς τούτου ἡ μεγαλητέρα ἢ μικροτέρα ἐπέκτασις τῆς καλλιιεργείας αὐτοῦ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς μετακομίσεως δὲν δύνανται παρὰ νὰ ἔχωσιν

ἐπιβροῇν εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ σίτου, ὅθεν μόνον τὰ πολύτιμα μέταλλα ἐθεωρήθησαν ὡς τὰ καταλληλότερα πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων κατὰ τὰς διαφόρους χρονικὰς ἐποχάς· διὰ τῆς συγκρίσεως δὲ τῆς ἀξίας τοῦ σίτου μὲ τὸ νόμισμα προσδιορίζουν τὴν ἀξίαν τῶν λοιπῶν πραγμάτων, καὶ ἀνευρίσκουν τὴν σχετικὴν ἀξίαν τοῦ νομίσματος κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς.

§. 24. *Ἀναλογία τοῦ χρυσοῦ πρὸς τὸν ἄργυρον.*—Τὸ νόμισμα ἐκάστου Κράτους στηρίζεται ἐπὶ μονάδος, ἣτις προσδιορίζεται ἐκ τῆς φύσεως καὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ μετάλλου, τὸ ὁποῖον τὴν ἀπαρτίζει. Οὕτως εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ νομισματικὴ μονὰς εἶναι τὸ φράγκον, ἔχον κατὰ τὸν Νόμον 5 γραμμῶν βάρος, περιέχον δὲ 4 γραμμῶν καθαρὸν ἄργυρον. Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἡ σχέσις τοῦ ἀργύρου πρὸς τὸν χρυσὸν ἦτον 1 πρὸς 10, κατόπιν 1 πρὸς 14· ἀπὸ τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ 10^{ου} αἰῶνος ἐγένετο 1 πρὸς 15 $1/2$ —15 $3/4$, τὰ δὲ νέα μεταλλεῖα τῆς Καλλιφρονίας καὶ Αὐστραλίας ἐπέφερον τὰσιν πρὸς ἐκπεσμὸν τοῦ χρυσοῦ· ἀλλ' ὁ ἐκπεσμὸς οὗτος δὲν ἐπραγματοποιήθη οἷος ἐπεριμένετο, ἰδίως ἕνεκα τῆς ἐκτάσεως τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, αἵτινες ἀπαιτοῦν καὶ πλειότερον νόμισμα. Ἡ Ἀγγλία πρώτη κατὰ τὸ 1816 παρεδέχθη ὡς τύπον (étalon) νομίσματος τὸν χρυσόν, καὶ μετ' αὐτὴν ἡ Ἀμερικανικὴ Ὁμοσπονδία. Ἡ δὲ Ῥωσσία, Γαλλία καὶ ἡ Γερμανικὴ Ὁμοσπονδία ἐνῶ ἔχουν τὸν ἄργυρον ὡς τύπον νομίσματος παρεδέχθησαν καὶ τὸν χρυσόν ὑπὸ ὠρισμένην ἀναλογίαν. Ἀλλ' ἂν καὶ ἡ θεωρία καταδικάζῃ τὴν παραδοχὴν καὶ τῶν δύο μετάλλων ὡς νόμισμα, εἰς τὴν πράξιν ὅμως, καὶ μ' ὅλην τὴν ἀφθονίαν τοῦ χρυσοῦ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, δὲν ἀνεφάνησαν ἄχρι τοῦδε τὰ ἄτοπα, ἅτινα ἡ θεωρία ὑποδεικνύει.

§. 25. *Χαλκός.* Ὁ χαλκὸς δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς νόμισμα, καὶ τὸ ἐκ τοῦ μετάλλου τούτου κατασκευαζόμενον νόμισμα δὲν δύναται ἀκριβῶς νὰ θεωρηθῇ ὡς πραγματικὸν νόμισμα, διότι ἡ ἐσωτερικὴ ἀξία τοῦ χαλκοῦ νομίσματος δὲν ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον δι' αὐτοῦ ἀγοράζομεν, ἐπομένως τὰ χάλκινα νομίσματα δὲν εἶναι εἰμὴ σημεῖα ἀντιπροσωπεύοντα τὰ κλάσματα τῆς νομισματικῆς μονάδος.

§. 26. *Ἀνάγκη τῆς ἐκτυπώσεως νομισμάτων.*—Εἶναι βεβαίως κατὰφανεῖς οἱ λόγοι, οἵτινες ὑπηγόρευσαν εἰς τὰς Κυβερνήσεις τὴν

ανάγκην τῆς ἐκτυπώσεως νομίσματος, φέροντος τὸν τύπον τῆς γνησιότητος αὐτοῦ καὶ τὴν σημείωσιν τῆς ἀξίας του. Εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, ὡς μᾶς ἀναφέρει ἡ ἱστορία, αἱ συναλλαγαὶ ἐγίνοντο διὰ πολυτίμων μετάλλων εἰς τὴν φυσικὴν τῶν κατὰστασιν, ἀλλ' εὐκόλως ἐννοοῦμεν τὰς δυσκολίας τὰς προερχομένας ἐκ τούτου. Διὰ τῆς παρὰ τῆς Κυβερνήσεως γινομένης ἐκτυπώσεως τοῦ νομίσματος ὁ ἔμπορος δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ βεβαιόνη ἐκάστοτε διὰ χημικῆς ἀναλύσεως τὴν ποιότητα καὶ τὸ πρῶτον τοῦ πολυτίμου μετάλλου, ἀλλ' ἀναγνωρίζων τὴν γνησιότητα τῆς ἐπὶ τοῦ νομίσματος σφραγίδος δύναται ἀμέσως νὰ πληροφορηται ἀκριβῶς τὴν ἀξίαν τοῦ μεταλλικοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον λαμβάνει.

Πᾶσα Κυβέρνησις εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ νομίσματός της χρεωστεῖ νὰ ᾔηται εἰλικρινῆς καὶ νὰ ἐπαγρυπνῇ αὐστηρῶς ὡς πρὸς τὴν γνησιότητα τοῦ νομίσματος καὶ τὴν ἀληθῆ ὀνομαστικὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Ἡ ἐκ μέρους τῶν Κυβερνήσεων παραποίησης τοῦ νομίσματος, ἥτις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πραγματικὴ χρεωκοπία αὐτῶν, ἐπιφέρει μεταβολὴν εἰς τὰς τιμὰς τῶν πραγμάτων, ἐμποδίζει τὰς κερδοσκοπίας, καταστρέφει τὴν πίστιν καὶ διακόπτει πᾶσαν χρηματικὴν δοσοληψίαν· οὐδεὶς θέλει δανεῖζει φοβούμενος μήπως λάβῃ ὀλιγώτερα τῶν ὅσων ἔδωκε, καὶ ἡ ἠθικὴ αὐτῇ ἐνὸς ἔθνους ὑποφέρει ὡς ἐκ τῆς παραποιήσεως τῶν νομισμάτων, ὁ πανουργότερος ὠφελεῖται ἐξαπατῶν τὸν ἄλλον, καὶ διὰ τοῦ κακοῦ παραδείγματος ἡ Κυβέρνησις ἐνισχύει τὴν ἀπάτην, τὴν κλοπὴν, τὴν ἀρπαγὴν. Εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν νομισμάτων, διὰ ν' ἀποκατασταθῶσι μονιμώτερα καὶ διαρκέστερα τὰ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου νομίσματα, ἀνεγνωρίσθη ἀναγκαῖα ἡ ἀνάμιξις (alliage) τοῦ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου μὲ ποσοστόν τι χαλκοῦ. Τὸ ἀναμιγνύμενον δὲ τοῦτο ποσὸν τοῦ χαλκοῦ δὲν ὑπολογίζεται διόλου εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀξίας τοῦ νομίσματος.

Εἶναι πολλὰ ὀρθὸν πᾶσα Κυβέρνησις νὰ διατηρῇ εἰς ἑαυτὴν ἀποκλειστικὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ νομίσματος, ὅχι βεβαίως διὰ νὰ ἔχῃ ἐκ τούτου ὠφέλειαν τινά, ἀλλὰ διότι τοιοῦτοτρόπως παρέχει εἰς τοὺς πολίτας ἀξιοχρεῶν ἐγγύησιν περὶ τῆς γνησιότητος τοῦ παρ' αὐτῆς ἐκτυπωμένου νομίσματος.

§. 27. Ἀποτελέσματα τῆς αὐξήσεως ἢ ἐλαττώσεως τῶν κυκλοφορούντων νομισμάτων. — Κατὰ τινας ἡ ἀξία τῶν ἐκ τῶν με-

ταλλείων τοῦ Νέου Κόσμου ἐξαχθέντων πολυτίμων μετάλλων ὑπολογίζεται εἰς 60 διλιούνια φράγκων· ἐκ τούτου δὲ διεδόθη εἰς τὸν κόσμον πολύτιμον μέταλλον δωδεκάκις περισσότερον τοῦ προϋάρχοντος, ὅθεν ἡ τιμὴ τῶν πραγμάτων ἔπρεπε νὰ ᾖναι δωδεκάκις μεγαλύτερα ἀπὸ τὴν πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν μεταλλείων τῆς Ἀμερικῆς. Ἐν τούτοις τῶν περισσοτέρων πραγμάτων, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία ἔπρεπε νὰ μεταβληθῇ, παρετηρήθη ὅτι ἀπέβη ἐξάκις μόνον μεγαλύτερα. Τὴν ἐξήγησιν τοῦ γεγονότος τούτου εὐρίσκομεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας, εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τέλος εἰς τὰς ἀποστολάς τῶν πολυτίμων μετάλλων εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὁ νέος δρόμος τῶν Ἰνδιῶν διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ηὔξησε τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τοὺς ἀπείρους ἐκείνους τόπους, ὅπου ὁ ἄργυρος εἶναι σπανιώτερος παρὰ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐπομένως ἡ δι' ἀργύρου ἀνταλλαγὴ τῶν πραγματειῶν ἀπέβαινε διὰ τοὺς Εὐρωπαίους ἐμπόρους ἐπικερδής. Βεβαίως κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς αὐξήσεως τοῦ ποσοῦ τῶν πολυτίμων μετάλλων ὑψώθησαν αἱ τιμαὶ ὅλων τῶν πραγμάτων· οἱ λαοὶ καὶ αἱ Κυβερνήσεις εὐρέθησαν εἰς ἀμηχανίαν, ἀλλ' ἡ μεταβολὴ αὕτη ἂν ἔβλαψε τὰ συμφέροντα ἐκείνων, οἵτινες εἶχον σταθερὸν χρηματικὸν εἰσόδημα, ἐπέφερεν ὅμως κατὰ μέγα μέρος τὴν εὐημερίαν τῆς Ἀγγλίας, τῆς ὀλλάνδας, τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ῥωσσίας, αἵτινες διὰ τῆς συναλλαγῆς τῶν προϊόντων τῶν συνηγωνίζοντο εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν πολυτίμων μετάλλων τῆς Ἀμερικῆς.

Μεταβολὴ κατ' ἀντίθετον λόγον ὡς ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῶν πολυτίμων μετάλλων ἤρχισε κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους· ἡ διακοπὴ τῆς ἐξορύξεως τῶν μεταλλείων τοῦ Περού καὶ τοῦ Μεξικοῦ ἐπέφερεν ἐπαισθητὴν ἔλλειψιν εἰς τὸ κυκλοφοροῦν νόμισμα, καὶ ἡ Εὐρώπη ἵναγκάσθη ν' ἀναπληρώσῃ αὐτὸ διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῶν πιστώτικων γραμματίων· ἀνεγνωρίσθη δὲ ὅτι ἡ ἀναπλήρωσις αὕτη δύναται νὰ γενῇ μετ' ἐπιτυχίας, ὥστε τὸ πλεονέκτημα, τὸ ὅποιον ἡ Εὐρώπη ἀπῆλauseν ἐκ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς, δὲν εἶναι κυρίως ἡ ἀφθονία τῶν πολυτίμων μετάλλων, ἀλλὰ αἱ νέαι ἀγοραὶ, τὰς ὁποίας ἀπέκτησε διὰ τὴν ἄπειρον ἐξόδουςιν τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἄλλων προϊόντων τῆς.

§. 28. Χαρτονόμισμα. — Εἶπομεν τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους

ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος χρησιμεύουν συνήθως ὡς νόμισμα, ἡ πεῖρα ὅμως καὶ ἡ θεωρία αὐτὴ ἀποδεικνύουν ὅτι δυνάμεθα εἰς τὰς συναλλαγὰς μας νὰ μεταχειριζώμεθα ὡς νόμισμα καὶ ὕλην, ἥτις ἐν ἑαυτῇ δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἀξίαν, καὶ τοιοῦτον εἶναι τὸ Χαρτονόμισμα.

Δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν τὸ χαρτονόμισμα μὲ τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια, τὰ τελευταῖα ταῦτα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς σημεῖα νομίσματος καὶ ὅχι ὡς ἐπέχοντα τόπον νομίσματος, διότι ἀντιπροσωπεύουν τὰ εἰς τὰ ταμεία τῶν Τραπεζῶν εὐρισκόμενα πραγματικὰ νομίσματα, τὸ δὲ χαρτονόμισμα ἐκδίδει ἡ Κυβέρνησις ἀντὶ νομίσματος, καὶ μόνον ἡ πιθανότης καὶ ἡ ἐλπίς ὅτι ἡ ἰδία Κυβέρνησις θέλει τὸ λάβει πάλιν ἀντὶ νομίσματος τῷ δίδει ἀξίαν καὶ κυκλοφορίαν. Διάφοροι Κυβερνήσεις εὐρεθεῖσαι εἰς χρηματικὰς ἀνάγκας ἐξέδωκαν ἄπειρον ἀριθμὸν χαρτονομισμάτων, ἐνόσω δὲ ἡ δημόσιος πίστις ὑπῆρχε, δηλ. ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐξαργυρώσει τὸ χαρτονόμισμα, ἡ τιμὴ αὐτοῦ ὑπεστηρίζετο, ἀλλ' ἄμα ἡ πίστις αὕτη ἐκλείψῃ ἡ ἀξία τοῦ χαρτονομίσματος ἐκπίπτει. Εἶναι ἄξια σπουδῆς τὰ ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῶν χαρτονομισμάτων ἀπὸ τὰς διαφόρους Κυβερνήσεις ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὰς ἰδιωτικὰς περιουσίας καὶ τὸν ἐθνικὸν πλοῦτον.

Ἐν τούτοις ὅλαι αἱ Κυβερνήσεις ἀνεγνώρισαν τὰ μεγάλα ἄτοπα τοῦ χαρτονομίσματος, καὶ ἐπροσπάθησαν διὰ διαφόρων μέσων νὰ τὰ ἀποσύρῳσιν ἐκ τῆς κυκλοφορίας, ἀντεκατεστάθησαν δὲ ἐν μέρει ἀπὸ τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια, ὡς πρὸς τὴν ἐκδοσιν τῶν ὁποίων ὑπάρχουν περισσότεραι ἐγγυήσεις, διότι αἱ Τράπεζαι, αἱ ἐκδίδουσαι αὐτὰ, ὑπόκεινται εἰς κανονισμοὺς, κατὰ τοὺς ὁποίους λαμβάνεται ἡ ἀναγκαία πρόνοια καὶ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ἐκδιδομένων γραμματίων καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐνυπάρχουσαν ἐγγύησιν αὐτῶν.

§. 29. *Εἶδη Νομισμάτων* — Εἰς τὰς περισσοτέρας ἐμπορικὰς πόλεις διακρίνονται διάφορα εἶδη νομίσματος, ἥτοι Νομίσματα πραγματικά, Νομίσματα ἀγοραῖα, Νομίσματα λογαριασμῶν, Νομίσματα συναλλαγῆς καὶ Νομίσματα Τραπεζῆς (banco). Ἡ γνῶσις καὶ ἡ διακρίσις αὐτῶν εἶναι ἀναγκαιοτάτη εἰς τὸ ἐμπόριον (1).

(1) Ἴδε μέρος Γ. Νομίσματα τῶν διαφόρων ἐμπορικῶν πόλεων.

Γ'. ΠΕΡΙ ΧΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.

§. 30. *Χρηματική Τράπεζα* εἶναι δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν κατὰ-στημα, εἰς τὸ ὁποῖον κατατίθενται χρηματικὰ κεφάλαια προσδιωρισμένα διὰ τὴν εὐκολίαν ἰδίως τοῦ ἐμπορίου. Ὁ ὀργανισμὸς δὲ καὶ αἱ ποικίλαι ἐργασίαι τῶν χρηματικῶν Τραπεζῶν κανονίζονται καὶ προσδιορίζονται ὑπὸ τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου ἐκάστης, κυρίως δὲ αἱ ἐργασίαι τῶν χρηματικῶν Τραπεζῶν εἶναι,

1) ἡ ἔκδοσις τραπεζικῶν Γραμματίων, τιθεμένων εἰς κυκλοφορίαν ἀντὶ νομισμάτων, ὡς ἤδη γίνεται παρὰ τῶν περισσοτέρων Τραπεζῶν,

2) ἡ μεταβίβασις χρεῶν ἀπὸ πρόσωπον εἰς πρόσωπον· τῆς ἐργασίας δὲ ταύτης πρώτη ἡ Τράπεζα τῆς Βενετίας ἔδωκε τὸ παράδειγμα, καὶ ἀκολούθως τὴν ἐμιμήθησαν αἱ τοῦ Ἀμβούργου καὶ Ἀμστερδάμου,

3) τὰ ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἢ ὑποθήκῃ δάνεια,

4) αἱ προεξοφλήσεις συναλλαγματικῶν ἢ ἄλλων ἐμπορικῶν γραμματίων.

Αἱ κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Εὐρώπῃν συστηθεῖσαι Τράπεζαι περιορίζοντο μόνον εἰς τὰς μεταβιβάσεις τῶν χρεῶν, καὶ δὲν παρεχώρουν πίστιν εἰμὴ λαμβάνουσαι εἰς ἐνέχυρον μέταλλον χρυσοῦ ἢ ἀργύρου. Μετὰ ταῦτα αἱ Τράπεζαι, αἱ συστηθεῖσαι εἰς τὰς περισσοτέρας Εὐρωπαϊκὰς πόλεις πρὸς εὐκολίαν τῶν πολυαριθμῶν συναλλαγῶν τοῦ ἐμπορίου καὶ πρὸς αὐξήσιν τῆς ἐνεργητικότητός του, ἀντικατέστησαν διὰ τῆς πίστεως (*credit*) τὸ πραγματικὸν νόμισμα, τοῦ ὁποῖου ἡ ποσότης περιορισμένη πάντοτε δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἐκτεταμένους καὶ πολυειδεῖς ἀνάγκας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.

§. 31. *Τράπεζαι ἀρχαίων*.—Εἰς τὰς ἀρχαίας Ἀθήνας ὡς ἐξάγομεν ἀπὸ τὸν Ἀ. κατὰ Ἀρόβου, καὶ ἀπὸ τὸν πρὸς Κάλιππον ἕτερον λόγον τοῦ Δημοσθένους, καὶ ἀπὸ τὸν Τραπεζιτικὸν τοῦ Ἰσοκράτους καὶ ἀλλαχόθεν, ἦσαν γνωσταὶ αἱ Τράπεζαι καὶ οἱ Τραπεζίται, οἵτινες διευκόλυνον τὸ ἐμπόριον, δεχόμενοι χρήματα καὶ πληρόνοντες ἐπὶ αὐτῶν τόκον, δανείζοντες διὰ νὰ τὰ λάβωσιν ἐν Ἀθήναις ἢ ἄλλου, κτλ. Καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν Ῥώμην ἦσαν ἐπίσης Τράπεζαι καὶ Τραπεζίται, *argentarii, mensarii, nummularii* καλούμενοι, τὰ δὲ κα-

ταστήματά των *tabernae argentariae*, ἢ *mensae nummulariae*.

§. 32. *Τράπεζαι νεωτέρων*.—Κατὰ τὸν 12^{ον} αἰῶνα, ὅτε ἤρχισε ν' ἀναγεννᾶται τὸ ἐμπόριον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἰταλίαν, οἱ Ἰουδαῖοι, οἵτινες ἐνησχολοῦντο κυρίως εἰς ἐμπορικὰς πράξεις ἐσυνείθιζον, συνερχόμενοι εἰς τὰς ἀγοράς τῶν μεγάλων πόλεων τῆς Ἰταλίας, καὶ καθήμενοι ἐπὶ σκαμνίων (*banchi*), νὰ δανείζωσι τὰ χρήματά των εἰς τοὺς μικροτέρους ἐμπόρους, τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην αὐτῶν. Οἱ Ἰταλοὶ, οἵτινες προηγήθησαν τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῶν τεχνῶν, ἐνόησαν πρῶτοι ὅτι ἡ ταχεῖα κυκλοφορία τοῦ νομίσματος εἶναι ἡ ζωὴ τοῦ ἐμπορίου, καὶ πρῶτοι διὰ τῆς συστάσεως Τραπεζῶν ἔσυρον εἰς τὰς πόλεις των μεγάλη χρηματικὰ κεφάλαια, τιθέμενα εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.

Ἡ *Τράπεζα τῆς Βενετίας* ἦτον ἡ ἀρχαιοτέρα τῆς νεωτέρας Εὐρώπης Τράπεζα, συστηθεῖσα τῷ 1157 καὶ διατηρηθεῖσα ὑπὲρ τὰς ἐξ ἑκατονταετηρίδας, ἤτοι μέχρι τῆς καταργήσεως τοῦ πολιτεύματος τῆς Βενετίας κατὰ τὸ 1797.

Ἡ *Τράπεζα τῆς Γένοβας* ὀργανίσθη ἐν μέρει τῷ 1345, ἐμβῆκε δὲ εἰς ἐνέργειαν τῷ 1407. Ἡ Τράπεζα αὕτη, ἥτις ὠνομάσθη τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, διηρπάγη ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν τῷ 1746, καὶ ὑπὸ τῶν Γάλλων τῷ 1800· ἔκτοτε δὲ ἔπαυσεν ἡ εὐτυχία τοῦ καταστήματος τούτου.

Ἡ *Τράπεζα τοῦ Ἀμστελοδάμου* ἐσυστήθη τῷ 1609, καὶ ἦτο Τράπεζα παρακαταθέσεως, τῆς ὁποίας κύριος σκοπὸς ἦτον ἡ ἐπανόρθωσις τοῦ ἀτοπήματος, τὸ ὅποσον ἐλάμβανε χώραν ἐκ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν περιεκομμένων καὶ ἐφθαρμένων ξένων νομισμάτων, τὰ ὁποῖα τὸ ἐκτεταμένον ἐμπόριον τοῦ Ἀμστελοδάμου ἐπεσώρευεν εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἀφ' ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. Ἡ Τράπεζα αὕτη κατεστράφη ὅτε ἀνεκαλύφθη ὅτι οἱ διευθυνταὶ τῆς εἶχον δανείσει περίπου 28 ἑκατομμύρια δραχμῶν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῆς ὀλλάνδης ὀλίγον πρὸ τῆς εἰσβολῆς τῶν Γάλλων.

Ἡ *Τράπεζα τοῦ Ἀμβούργου* ἐσυστήθη τῷ 1619 ἐπὶ τῶν αὐτῶν σχεδὸν βάσεων τῆς τοῦ Ἀμστελοδάμου, ἐπαινεῖται δὲ ἡ ἐξάίρετος διέυθυνσις τῆς Τραπεζῆς ταύτης.

Ἡ *Τράπεζα τῆς Ἀγγλίας*, ἥτις εἶναι ἡ σημαντικωτέρα τῆς Εὐ-

ρώπης, ἐσυστήθη τῷ 1694 κατὰ πρότασιν εὐγενούς τινὸς Σκώτου, Γουλιέλμου Παπτερσῶνος. Τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον τῆς Τραπεζῆς ταύτης ἦτο 1,200,000 λίρ. στερλ. ἀνέβη δὲ ἀκολούθως εἰς 14,553,000 λίρ. στερλ. Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τὰς ποικίλας ἐργασίας τῆς Τραπεζῆς ταύτης χρεωστεῖ κατὰ μέγα μέρος ἡ Ἀγγλία τὴν μεγάλην ἔκτασιν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς δυνάμεώς της.

Ἡ Τράπεζα τῆς Βιέννης ἐσυστήθη τῷ 1703, καὶ κατὰ τὸ 1791 ἤρχισε τὴν ἔκδοσιν τραπεζικῶν γραμματίων, τῶν ὁποίων ὅμως ἐξέπενε σημαντικὰ ἡ ἀξία ἕνεκεν τοῦ ἐκδοθέντος ὑπερβολικοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν, ὥστε τῷ 1816 ἐσυστήθη νέα Τράπεζα διὰ νὰ μετριάσῃ τὴν κυκλοφορίαν τῶν γραμματίων, καὶ διὰ νὰ ἐκπληροῖ τὰς συνήθεις τραπεζιτικὰς ἐργασίας.

Αἱ Τράπεζαι τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς Βρεσλαβίας ἐσυστήθησαν τῷ 1765.

Τράπεζαι Ῥωσσίας.—Ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίσσης Αἰκατερίνης τρεῖς διάφοροι Τράπεζαι ἐσυστήθησαν εἰς Πετρούπολιν· ἡ μὲν ἐσυστήθη πρὸς διατήρησιν τοῦ Νοσοκομείου τῶν ἐκθέτων βρεφῶν, αὕτη δανείζει ἐπὶ ἐνεχύρῳ πολυτίμων μετάλλων καὶ λίθων, καὶ δίδει τόκον ἐπὶ τῶν ποσοτήτων, τὰς ὁποίας τοῦλάχιστον δι' ἓν ἔτος καταθέτει τις εἰς αὐτήν. Ἡ δευτέρα ἤρχισε τῷ 1770 ἐν Πετροπόλει καὶ Μόσχᾳ ἐκδίδουσα τὸ χαρτονομίσμα τῆς Κυβερνήσεως. Ἡ δὲ τρίτη δανείζει ἐπὶ πραγματικῇ ἀσφαλείᾳ. Κατὰ δὲ τὸ 1818 ἐσυστήθη καὶ ἡ ἐμπορικὴ Τράπεζα τῆς Ῥωσσίας,

Ἡ Τράπεζα τῆς Γαλλίας ἐσυστήθη τῷ 1803, ἔχουσα κεφάλαιον 90 ἑκατομμύρια φράγκων, διηρημένον εἰς 90 χιλιάδας μετοχῶν.—Ἡ Τράπεζα αὕτη, ἡ τῆς Ῥωσσίας, ἡ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἡ τῆς Βιέννης εἶναι σήμερον αἱ σημαντικώτεραι κατὰ τὴν Εὐρώπην.

§. 33. Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος.—Ἡ Τράπεζα αὕτη, συστηθεῖσα ἐν Ἀθήναις τὴν 30 Μαρτίου 1841, οὐσιωδῶς ὠφέλησε τὴν Ἑλλάδα, καθόσον καὶ τὴν πρὸ αὐτῆς μαστίζουσαν τὸν τόπον αἰσχροκερδῇ τοκογλυφίαν κατέστρεψε, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον ἀρκούντως ἐνεψύχωσε, καὶ τοὺς κτηματίας, δανειζομένους καὶ διὰ χρεωλύσιων πληρόνοντας, σημαντικὰ ἐβοήθησε, προαγαγοῦσα τοιοιυτοτρόπως καὶ ἐπεκτείνασα τὴν Ἑλληνικὴν γεωργίαν.

Ἡ Τράπεζα αὕτη, ὡς ἑταιρία ἀνώνυμος, ἐσυστήθη ἐπὶ 25 ἔτη,

ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1842. Τὰ κεφάλαιά της προσδιωρίσθησαν κατ' ἀρχάς μὲν εἰς 5 ἑκατομμύρια δραχμῶν, ἀκολούθως δὲ εἰς ἕξ, τὰ ὁποῖα καὶ συνεπληρώθησαν, παριστανόμενα ὑπὸ 6 χιλιάδων μετοχῶν, ἑκάστη ἐκ χιλίων δραχμῶν. Αἱ μετοχαὶ αὗται εἶναι ἡ ὀνομαστικαὶ φέρουσαι τὸ ὄνομα τοῦ μετόχου, ἢ ἀνώνυμοι, τῶν ὁποίων ἰδιοκτητῆς θεωρεῖται ὁ κάτοχος. — Ἡ Τράπεζα αὕτη 1) προεξοφλεῖ συναλλαγματικὰς καὶ ἄλλα ἐμπορικὰ γραμμάτια μὲ τόκον μὴ υπερβαίνοντα τὰ 8 τοῖς $\frac{0}{100}$. 2) δανεῖζει ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων κτημάτων κειμένων ἐν Ἑλλάδι μὲ τόκον μὴ υπερβαίνοντα τὰ 7 τοῖς $\frac{0}{100}$. 3) δανεῖζει ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου μὲ τὸν αὐτὸν τόκον 7 τοῖς $\frac{0}{100}$. 4) δίδει πιστώσεις δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ ἐπὶ ὑποθήκῃ, ἢ ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρυσοῦ ἢ ἀργύρου, ἢ ἐπὶ καταθέσει ἐμπορικῶν γραμματίων μὲ τόκον 8 τοῖς $\frac{0}{100}$. 5) δέχεται καταθέσεις α) ἄνευ τόκου εἰς ἀνοικτὸν λογαριασμὸν ἀποδοτέας ἀμέσως, β') ἐπὶ τόκῳ 3 μέχρι 4 $\frac{0}{100}$ εἰς ἀνοικτὸν ἐπίσης λογαριασμὸν ἀποδοτέας μετὰ ἓνα μέχρις ἕξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀπαιτήσεώς των, γ') ἐπὶ ὠρισμένη προθεσμίᾳ ἑνὸς ἔτους καὶ ἐπέκεινα ἀπὸ τῆς καταθέσεώς των ἐπὶ τόκῳ 3—5 τοῖς $\frac{0}{100}$. 6) ἐκδίδει Τραπεζικὰ γραμμάτια ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀντιπροσωπεύωνται κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦλάχιστον ὑπὸ μεταλλικοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ $\frac{2}{3}$ μὴ δυνάμενα νὰ υπερβῶσι ποτὲ τὸ μετοχικὸν κεφάλαιον τῶν ἕξ ἑκατομμυρίων ὑπὸ συναλλαγματικῶν καὶ ἄλλων ἐμπορικῶν γραμματίων. Τὰ γραμμάτια της κυκλοφοροῦν ἄχρι τοῦδε μὲ πολλὴν ὑπόληψιν καὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ κατὰ τὴν Ἑπτάνησον καὶ μικρὰν Ἀσίαν. 7) δέχεται ἐπὶ ἀποδείξει παρακαταθήκας ἐκουσίας τίτλων, πολυτίμων λίθων, χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ νομισμάτων. 8) ἔχει Ταμειυτήριον πρὸς εὐεργεσίαν τῆς μικρᾶς τάξεως τῶν κατοίκων, συστηθὲν τὸν Φεβρ. τοῦ 1845, εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ Κυριακὴν παραλαμβάνει τὰς χρηματικὰς καταθέσεις ἑνὸς ἐκάστου, καὶ ἀποδίδει πρὸς ὅσους ζητήσωσι τὰς προλαβούσας των καταθέσεις, δέχεται δὲ παρ' ἐκάστου καταθέτου τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀπὸ δραχ. 3 ἕως 100, τὸ δὲ ὅλον τῶν καταθέσεων ἐκάστου καταθέτου δὲν δύναται νὰ υπερβῇ τὰς 1000 δραχμάς, καὶ πληρῶνει εἰς τοὺς καταθέτας τόκον 4 $\frac{0}{100}$.

Κατ' ἔτος συγκαλεῖται συνέλευσις τῶν μετόχων τῆς Τραπεζῆς ταύτης, εἰς τὴν ὁποίαν ὑποβάλλει τὸ Συμβούλιον λογοδοσίαν τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς καὶ προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων της· προσέτι

ἡ συνέλευσις ἐκλέγει τοὺς Συμβούλους, ἰσοβίου ὄντος τοῦ Διοικητοῦ, οἵτινες μετὰ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου ἀπαρτίζουν τὸ Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς. Μόνον οἱ μέτοχοι, οἱ ἔχοντες πέντε τοῦλάχιστον ὀνομαστικὰς μετοχὰς ἢ δέκα τοῦλάχιστον ἀνωνύμους, δύνανται νὰ παρουσιασθῶσιν αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου των εἰς τὰς συνελεύσεις τῆς Τραπεζῆς. Τὸ μέρισμα εἰς τοὺς μετόχους πληρώνεται καθ' ἑξαμηνίαν, μέσος δὲ ὅρος αὐτοῦ ἄχρι τοῦδε εἶναι 9 ⁰/₁₀, αἱ δὲ μετοχαὶ πωλοῦνται πρὸς 1300 περίπου δραχμὰς.

Δ'. ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΑΝΗΓΥΡΕΩΝ.

§. 34. *Ἀρχὴ τῶν ἐμπορικῶν πανηγύρεων* — Εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἐποχὴν τῆς πρώτης συστάσεως τῶν ἐμπορικῶν πανηγύρεων· τὸ μεγαλεῖον ὅμως καὶ ἡ λαμπρότης αὐτῶν ὑπῆρξε βεβαίως καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου ἦτον ἄγνωστος, ἡ δὲ Εὐρώπη ἐστέναζεν ὑπὸ τὰς φεουδαλικὰς κυβερνήσεις, ὅτε ἕκαστον χωρίον, διὰ νὰ εἰπωμεν οὕτως, ἀπήρτιζεν ἀνεξάρτητον ἡγεμονίαν, οἱ δὲ φεουδάρχαι δὲν ἐθεώρουν τὸ ἐμπόριον παρ' ὧς πηγὴν φορολογίας, ἐπιβάλλοντες ἐφ' ὅλων τῶν διερχομένων ἐμπορευμάτων διόδια καὶ δασμοὺς ὑπερόγκους. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡγεμόνες τινὲς φωτισμένοι, ἐννοήσαντες ὅτι διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν δασμῶν καὶ φόρων ἡδύναντο νὰ ὠφεληθῶσι περισσότερον ὥς ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς καταναλώσεως, κατώρθωσαν νὰ πλουτίσωσι, ν' αὐξήσωσι καὶ νὰ καλλωπίσωσι τὰς πόλεις των. Τὸ παράδειγμα τούτων μιμηθέντες κατόπιν ἡγεμόνες ἄλλοι ἐπροικοδόμησαν πόλεις τινὰς μὲ τὸ πλεονέκτημα τῆς ἀτελείας εἰς ὠρισμένας ἐποχὰς τοῦ ἔτους, καὶ οὕτως ἐσυστήθησαν αἱ πρῶται ἐμπορικαὶ πανηγύρεις, αἵτινες διὰ πολὺν χρόνον ἦσαν αἱ μόναι ἐμπορικαὶ ἀγοραὶ τῶν ἐπικρατειῶν. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ πρόοδος τοῦ πολιτισμοῦ, ἡ εὐκολία τῆς συγκοινωνίας διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῶν ὁδῶν, αἱ ἐλευθερίαι, τὰς ὁποίας τὸ ἐμπόριον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀπήλαυσε καθ' ὅλας τὰς ἐπικρατείας, ἀναγκαίως ἡλάττωσαν τὴν σπουδαιότητα τῶν ἐμπορικῶν πανηγύρεων, ὥστε σήμερον δὲν διατηροῦν τὴν ἀρχαίαν των ὑπόληψιν καὶ λαμπρότητα παρὰ εἰς τοὺς τόπους, ὅπου ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου εἰσέτι δὲν προήχθη, ὅπου τὸ σύνθηρος ἐμπόριον ἐπιβαρύνεται ὑπὸ δασμῶν καὶ φόρων, αἱ δὲ συγκοινωνίαι δὲν εἶναι εὐκολοί.

§. 35. *Ἐμπορικαὶ κατὰ τὴν Εὐρώπην πανηγύρεις.* — Εἰς τὴν *Γερμανίαν* συγκροτοῦνται αἱ σημαντικώτεραι τῆς Εὐρώπης πανηγύρεις, εἰς τὰς ὁποίας ἡ συρροή τῶν ἐμπόρων εἶναι μεγίστη, καὶ ἄπειρος ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν ἐκεῖ συναπαντῶνται ὅλων τῶν ἐθνῶν οἱ ἔμποροι, ὡς ἄλλοι ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων λαῶν, ἐργαζόμενοι πρὸς ἀμοιβαῖον ὄφελος, ἐπεκτείνοντες τὰς σχέσεις των, καὶ συνδέοντες δεσμοὺς μεταξὺ τῶν μεγάλων οἰκογενειῶν τῆς ἀνθρωπίνης φυλῆς.

Εἰς τὴν *Λειψίαν* γίνονται κατ' ἔτος δύο σημαντικαὶ πανηγύρεις, ἡ μὲν κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα, ἡ δὲ κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Μιχαήλ. Ἡ πρώτη εἶναι περίφημος ἰδίως διὰ τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν πωλουμένων βιβλίων, ἡ δευτέρα δὲ διὰ τὴν μεγάλην ποσότητα τῶν πωλουμένων τζοχῶν, ἥτις ἀναβαίνει εἰς 7 ἕως 12 ἑκατομύρια φράγκων, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν εἰς ἐκάστην τῶν πανηγύρεων τούτων προσερχομένων ἐμπόρων ὑπολογίζεται εἰς 35 ἕως 40 χιλιάδας, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν Ἰουδαίων· καὶ τρίτη πανήγυρις, ἀλλὰ μικροτέρα τῶν δύο εἰρημένων, συγκροτεῖται ἐν *Λειψίᾳ* κατὰ τὸν Ἰανουάριον ἐκάστου ἔτους.

Αἱ δύο πανηγύρεις τῆς ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Μάϋν *Φραγκφούρτης* ἀρχίζουν ἡ μὲν τὴν τρίτην τοῦ Πάσχα, ἡ δὲ τὴν δευτέραν τῆς 1^{ης} ἐβδομάδος μετὰ τὴν 8 Σεπτεμβρίου, καὶ διαρκοῦν τρεῖς ἐβδομάδας. Αἱ πανηγύρεις αὗται, αἵτινες ἐπὶ τοῦ 16^{ου} αἰῶνος ἦσαν εἰς τὴν ἀκμὴν των, ἐλκύουσαι ὑπὲρ τὰς 40 χιλιάδας ξένων, διατηροῦν εἰσέτι ἀρχετὴν ζωηρότητα.

Αἱ πανηγύρεις τῆς ἐπὶ τοῦ ὄδου *Φραγκφούρτης* εἶναι τρεῖς, συγκροτοῦνται δὲ ἡ μὲν τὸν Φεβρουάριον ἢ Μάρτιον κατὰ τὴν πρὸ τοῦ Πάσχα Κυριακὴν, τὴν λεγομένην τῆς Ἀναμνήσεως (*reminiscence*), ἡ δὲ τὸν Ἰούλιον κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς ἁγίας Μαργαρίτας, καὶ ἡ τρίτη τὸν Νοέμβριον κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ ἁγίου Μαρτίνου, διαρκεῖ δὲ ἐκάστη 15 ἡμέρας· οἱ εἰς τὰς πανηγύρεις ταύτας, αἱ ὁποῖαι ἤρξαντο τῷ 1253, προσερχόμενοι ξένοι ἔμποροι ἀπολαμβάνουν πᾶν εἶδος εὐκολίας ἐκ μέρους τῆς Πρωσσικῆς κυβερνήσεως.

Εἰς τὴν *Ἰταλίαν* γίνονται διάφοροι ἐμπορικαὶ πανηγύρεις, ἀλλ' ἡ σημαντικωτέρα εἶναι ἡ τῆς *Σινιγαλλίας*, πόλεως μικρᾶς ἀλλ' ὠραίας ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Μίζα εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν· ἡ πανή-

γυρις αὕτη ἄρχεται τὴν 14 Ἰουλίου καὶ πρέπει νὰ τελειόνη ὁμοῦ μὲ τὸν μῆνα, ἀλλὰ συνήθως παρατείνεται μέχρι τῆς 5^{ης} ἢ 6^{ης} τοῦ Αὐγούστου. — Οἱ δασμοὶ τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων εἶναι μετριώτατοι· ὅλων τῶν ἐθνῶν οἱ βιομήχανοι ἐκθέτουν αὐτόθι εἰς πώλησιν τὰ προϊόντα των καὶ ἀγοράζουν πρώτας ὕλας, ὑπολογίζουσιν δὲ ὅτι εἰσάγονται ἐμπορεύματα ἀξίας 80 περίπου ἑκατομ. φράγκων.

Εἰς τὴν *Ῥωσσίαν* σημαντικὴ πανήγυρις εἶναι ἡ τῆς πόλεως *Νιζνης*, ἥτις ἀποκατέστη τὸ κέντρον τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς *Ῥωσσίας*· ἡ πανήγυρις αὕτη, ἥτις ἄλλοτε ἐγένετο εἰς *Μακάροβον*, 84 βέρστια μακρὰν τῆς *Νιζνης*, ἄρχεται τὴν 29 Ἰουνίου καὶ διαρκεῖ συνήθως ἕξ ἐβδομάδας ἢ καὶ δύο μῆνας, γίνονται δὲ εἰς αὐτὴν τοσαῦται πράξεις, ὥστε ὑπολογίζονται 200 περίπου ἑκατομ. ρουβλίων, ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν συνερχομένων εἰς τὴν πανήγυριν ταύτην *Κινέζων*, *Περσῶν*, *Κιρκασίων*, *Τατάρων*, *Βουχαριανῶν* καὶ λοιπῶν ἀναβαίνει εἰς 100 χιλιάδας, καὶ κατὰ τινὰς *Ῥωσσιακὰς* ἐφημερίδας εἰς 300 χιλιάδας.

Ἐτέρα περίφημος πανήγυρις τῆς *Ῥωσσίας* εἶναι ἡ τῆς *Κιακτίας* (*Kiachta*) τῆς *Σιβηρίας* ἐπὶ τῶν ὁρίων τῆς *Κίνας*, ὅπου γίνεται τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον τῆς *Ῥωσσίας* μετὰ τῆς *Κίνας*.

Εἰς τὴν *Γαλλίαν* αἱ ἄλλοτε περίφημοι πανηγύρεις τῆς *Καμπανίας*, τοῦ ἁγίου *Λαυρεντίου* ἐν *Παρισίοις*, καὶ αἱ τέσσαρες τοῦ *Λυὸν* δὲν ὑπάρχουν πλέον, καθότι τὸ ἐμπόριον σήμερον διανέμεται ἀνεξαρτέτως εἰς ὕλας τὰς *Γαλλικὰς* πόλεις. Μεταξὺ δὲ τῶν σημερινῶν ἡ σημαντικωτέρα εἶναι ἡ τῆς *Βωκαίρης* (*Beaucaire*), μικρὰς μεσημβρινῆς πόλεως τῆς *Γαλλίας*, πανήγυρις ἥτις ἄρχεται τὴν 1 Ἰουλίου, καὶ ὅπου ὑπὲρ τὰς 100 χιλιάδας ξένων ἐμπόρων συνέρχονται πανταχόθεν.

Εἰς τὴν *Ἀγγλίαν* γίνονται πλείονες πανηγύρεις, ἐκάστη πόλις ἔχει τόπον ἀγορᾶς (*market-town*) ὅπου συνήθως γίνονται ἀγοραὶ καθ' ἐβδομάδα καὶ πανηγύρεις κατ' ἔτος· εἰς τὸ *Λονδίνον* δὲ δις τῆς ἐβδομάδος γίνονται αἱ τοιαῦται ἀγοραὶ, κατὰ δὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου *Βαρθολομαίου* γίνεται μεγάλη πανήγυρις διαρκοῦσα ὀκτὼ ἡμέρας.

§. 36. *Πανηγύρεις κατὰ τὴν Ἀσίαν.* Σημαντικὴ κατὰ τὴν *Ἀσίαν* πανήγυρις εἶναι ἡ τῆς *Χουρδουὰρ* (*Hurdwar*) πόλεως τοῦ *Ἰνδοστάν*, χειμένης εἰς τὰς πηγὰς τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ *Γάγκου*, 40 περίπου λεύγας μακρὰν τῆς πόλεως *Δέλης* (*Delhi*). Ἡ πανήγυρις αὕτη, ἥτις ἔχει θρησκευτικὴν ἀφορμὴν διὰ τοὺς *Ἰνδοὺς*, ὥς ἡ τῆς *Μέκκας* διὰ τοὺς

Μωαμεθανούς, γίνεται κατὰ τὴν θερινὴν ἡμερίαν, βεβαιόνουν δὲ ὅτι ὑπὲρ τὰς 300,000 ξένων συνέρχονται εἰς αὐτὴν, ἀλλὰ κατὰ δωδεκάετιαν ὑπὲρ τὰ δύο ἑκατομύρια προσκυνητῶν καὶ ἐμπόρων, λέγουν, ὅτι συνάζονται εἰς τὴν πανήγυριν ταύτην ἀφ' ὅλα τὰ μέρη τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ἀρκτικῆς Ἀσίας.

Αἱ Ἀσιατικαὶ πανηγύρεις, ὡς ἡ τῆς Μέκκας, γίνονται διὰ τῶν Κιρβανίων, συνισταμένων ἐξ ἐμπόρων καὶ προσκυνητῶν συνταξιδευόντων χάριν ἀσφαλείας καὶ ἐχόντων τὸν ἀρχηγὸν καὶ τὴν φρουράν των. Ἡ σύστασις τῶν Κιρβανίων κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ἀναφαίνεται κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους· δι' αὐτῶν μετεκομίζοντο τὰ προϊόντα τῆς Κίνας καὶ τῶν Ἰνδιῶν εἰς τὴν Βαβυλῶνα καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς Παλμύρας καὶ τῆς ἐρήμου εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς Μεσογείου λιμένας τῆς Φοινίκης. Ἀπὸ δὲ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωάμεθ θρησκευτικαὶ ἀφορμαὶ ἠῤῥξησαν τὸν ἀριθμὸν τῶν Κιρβανίων, καὶ κυρίως ἡ χάριν εὐλαθείας ἐπίσκεψις τῆς Μέκκας ἔδωκεν αἰτίαν εἰς μεγάλον ἐμπόριον. Τὰ δύο μεγάλα Κιρβάνια τῆς Μέκκας, διὰ τὰ ἔξοδα τῶν ὁποίων ἦτον ἄλλοτε προσδιωρισμένον τὸ τέταρτον τῶν εἰσοδημάτων τῆς Αἰγύπτου, ἀναχωροῦν κατὰ μῆνα Ζελιτζέ (τέλη Ὀκτωβρίου) τὸ μὲν ἐκ Καΐρου, τὸ δὲ ἐκ Δαμασκού, συγκαίμενα ἕκαστον ἐκ 50,000 ἐμπόρων καὶ προσκυνητῶν.

§. 37. *Πανηγύρεις κατὰ τὴν Ἀμερικὴν.* Αἱ κυριώτεραι πανηγύρεις κατὰ τὴν Ἀμερικὴν ἦσαν ἄλλοτε ἢ τοῦ Πόρτο-Βέλλου (Porto-Bello), ἢ τῆς Βερακρούζης καὶ τῆς Ἀβάνης, ἀλλ' ἡ σημασία τῶν πανηγύρεων τούτων ἐξέλιπε σήμερον ἐντελῶς.

Ε'. ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΩΝ (1).

§. 38. *Ποῖοι εἶναι Ἑμποροὶ* — Τὸ ἐμπόριον ἐν γένει συνίσταται, ὡς ἴδομεν, εἰς τὴν ἐπὶ σκοπῷ θεμιτοῦ κέρδους πώλησιν, ἀγοράν ἢ ἀνταλλαγὴν κινητῶν πραγμάτων ἀναγκαίῳ πρὸς τροφήν, ἐνδυμασίαν ἢ ὅποιανδήποτε ἄλλην χρῆσιν. Πᾶν δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπαγόμενον ἀντικείμενον ὀνομάζεται *πραγματεία* ἢ *ἐμπόρευμα*. Ἑκαστος ἔχων ἐλευθέραν τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας του καὶ τὴν ἱκανότητα τοῦ συναλλάττεσθαι δύναται νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς ὅποιονδήποτε εἶδος ἐμπορίου θέλει, ἀκολουθῶν τὴν ἰδιαιτέραν του κλίσιν ἢ ἐπιδεξιότητα

(1) Ἴδε ἄρθρ. 4—7 τοῦ Ἑμπορικοῦ Νόμου τῆς Ἑλλάδος.

ἀναλόγως τῆς περιουσίας του, καὶ συμμορφούμενος μὲ τοὺς Νόμους καὶ κανονισμοὺς τοῦ τόπου, ὅπου πρόκειται νὰ μετέλθῃ τὸ ἐπάγγελμα του.

Ἐμπόρους θεωρεῖ ὁ Ἐμπορικὸς Νόμος ὅσους μετέρχονται ἐμπορικὰς πράξεις, ἔχοντες τὸ ἐμπόριον *σύνηθες* ἐπάγγελμα των.

Εἰς τὸ Δ'. Κεφ. τοῦ πρώτου τούτου μέρους θέλομεν ἰδεῖ ποῖαι πράξεις θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ Νόμου ὡς ἐμπορικαί.

ὑπὸ τὸ γενικὸν τοῦτο ὄνομα τῶν ἐμπόρων συμπεριλαμβάνει ὁ Νόμος τοὺς κυρίως ἐμπόρους, τοὺς ἐργαστηριάρχας, τοὺς τραπεζίτας καὶ τοὺς βιομηχάνους καὶ χειροτέχνας (*manufacturiers*). Οἱ ἐργάται καὶ οἱ πωλοῦντες τὰ προϊόντα τῶν κτημάτων των δὲν εἶναι ἔμποροι.

Οἱ ἀνήλικες, αἱ ὑπανδροὶ γυναῖκες, οἱ ἀπηγορευμένοι ἄσωτοι ἢ παρὰφρονες, οἱ πτωχεύσαντες ἀλλὰ μὴ ἀποκατασταθέντες ἔμποροι, καὶ οἱ καταδεδικασμένοι εἰς θάνατον ἢ διὰ βίου δεσμὰ (ἄρθρ. 5 καὶ 7 τοῦ Π. Ν. τῆς Ἑλλάδος) ὡς ἐστερημένοι τῆς ἐλευθέρως διαχειρίσεως τῆς περιουσίας των καὶ τῆς ἱκανότητος τοῦ συναλλάττεσθαι καὶ ἀναδέχεσθαι ἐνοχάς, δὲν δύνανται νὰ μετέλθωσι τὸ ἐμπόριον. Ἐπίσης αἱ νεώτεραι Νομοθεσίαι ἀπηγόρευσαν τὸ ἐμπόριον εἰς τοὺς δημοσίους *ὑπαλλήλους*, καὶ τοὶ ἔχοντας τὴν ἱκανότητα τοῦ συναλλάττεσθαι, καὶ τοῦτο πρὸς τὸ συμφέρον τῆς τε ὑπηρεσίας καὶ αὐτῶν τῶν ἐμπόρων.

§. 39. *Πῶς ὁ ἀνήλιξ δύναται νὰ μετέλθῃ τὸ ἐμπόριον.* Ὁ ἀνήλιξ δύναται νὰ μετέλθῃ τὸ ἐμπόριον λογιζόμενος ἐνήλιξ ὡς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς του συμφωνίας, 1) ἐὰν συμπληρώσῃ τὸ 18^{ον} ἔτος τῆς ἡλικίας του, 2) ἐὰν χειραφετῇ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας, 3) ἐὰν λάβῃ τὴν ἄδειαν τοῦ ἐμπορεύεσθαι ὑπὸ τοῦ πατρὸς του, ἢ ἐν περιπτώσει θανάτου, νομίμου ἀπαγορεύσεως, ἢ ἀπουσίας τούτου παρὰ τῆς μητρὸς του, ἢ ἐν ἁλλείψει καὶ ταύτης, παρὰ τοῦ συγγενικοῦ συμβουλίου δυνάμει βουλευμάτος αὐτοῦ ἐπικυρωμένου ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου, καὶ 4) ἐὰν τὸ ἔγγραφον τῆς ἀδείας καταστιχθῇ καὶ τοιχοκολληθῇ εἰς τὸ Δικαστήριον τῶν Ἐμποροδικῶν τοῦ τόπου, ἔνθα ὁ ἀνήλιξ θέλει καταστήσει τὴν κατοικίαν του. Μόνον ἐὰν ἐκπληρώσῃ ὅλους τοὺς ἀνωτέρω ὅρους δύναται ὁ ἀνήλιξ, κατὰ τὸν Γαλλικὸν Ἐμπορικὸν Νόμον τὸν ἰσχύοντα καὶ ἐν Ἑλλάδι, νὰ μετέλθῃ νομίμως τὸ ἐμπόριον, δυνάμενος νὰ ὑποχρεώνηται ἐμπορικῶς καὶ νὰ ὑποθηκεύῃ χάριν τοῦ ἐμπορίου του τὰ ἀκίνητα κτήματά του.

§. 40. Πῶς ἡ ὑπαρδρος γυνὴ δύναται νὰ μετέλθῃ τὸ ἐμπόριον.
— Αἱ νεώτεραι Νομοθεσίαι χάριν τοῦ ἐμπορίου ἐπέτρεψαν καὶ εἰς τὰς ὑπάνδρους γυναῖκας νὰ μετέρχωνται τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐταὶ διὰ λόγους τῆς δημοσίας τάξεως ὑπόκεινται κατὰ τοὺς Νόμους εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν συζύγων, ὁ ἐμπορικὸς Νόμος ἀπαιτεῖ, διὰ νὰ δύνανται νὰ μετέρχωνται δημοσίως καὶ νομίμως τὸ ἐμπόριον, νὰ ἔχωσι τὴν πρὸς τοῦτο συναίνεσιν τῶν συζύγων τῶν.

Ἡ δυνάμει τῆς συναίνεσεως τοῦ συζύγου τῆς δημοσίως ἐμπορευομένη γυνὴ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἐιδικῶν συναίνεσεων τοῦ συζύγου τῆς εἰς τὰς ὁποίας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐμπορίου τῆς ἀναλαμβάνει ὑποχρεώσεις, ἐὰν μάλιστα μεταξὺ τῶν συζύγων ὑπάρχῃ κοινότης ὑπαρχόντων, ἡ ἐμπορευομένη σύζυγος ὑποχρεουμένη συνυποχρεώνει καὶ τὸν σύζυγόν τῆς.

Ὅταν ἡ σύζυγος δὲν μετέρχεται ἴδιον ἐμπόριον, ἀλλὰ λιανοπωλὴ τὰςπραγματείας τοῦ συζύγου τῆς δὲν λογίζεται δημόσιος ἔμπορος, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπίτροπος τοῦ συζύγου τῆς.

Ἡ δημοσίως ἐμπορευομένη σύζυγος δὲν δύναται νὰ ὑποχρεοῖ, ὑποθηκεύῃ καὶ ἀπαλλοτριόνῃ τὰ προικῶα αὐτῆς κτήματα, εἰμὴ συμμορφουμένη μὲ τὰς περὶ τούτου διατάξεις τοῦ Πολιτικοῦ Δικαίου.

§. 41. Καθήκοντα τῶν ἐμπόρων — Ὁ ἔμπορος ὀφείλει

1) Νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν τῆς Ἀρχῆς πρὸς ἐνέργειαν τοῦ ἐπαγγέλματός του, ἐγγραφόμενος εἰς τὸ προσδωρισμένον μέρος, ἐὰν ταῦτα ἦναι ἀναγκαῖα κατὰ τοὺς νόμους τοῦ τόπου, ὅπου πρόκειται νὰ μετέλθῃ τὸ ἐμπόριόν του.

2) Νὰ κρατῇ ἐν τάξει τὰ ἐμπορικά του βιβλία, καταχωρῶν εἰς αὐτὰ ὅλας τὰς ἐμπορικὰς του πράξεις, καθὰ εἰς τὸ περὶ ἐμπορικῶν βιβλίων μέρος θέλομεν ἐκθέσει λεπτομερῶς.

3) Νὰ προσφέρηται εὐπροσηγόρως πρὸς ἅπαντας καὶ ἰδίως πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους του.

4) Νὰ μὴ βλάβῃ οὐδένα κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐμπορίου του.

5) Νὰ πωλῇ τὰς πραγματείας του κατὰ τὰ νενομισμένα σταθμὰ καὶ μέτρα, καθόσον ἡ κοινὴ δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους ἐντολὴ « μὴ κλέψῃς » πρέπει νὰ ἦναι κανὼν αὐστηρὸς καὶ ἀπαράγραπτος ἰδίως διὰ πάντα ἔμπορον σημειωτέον δὲ ὅτι ὁ Ποινικὸς Νόμος τῆς Ἑλλά-

δος τιμωρεῖ μὲ τὴν ποινὴν τῆς εἰρκτῆς τὸν μεταχειρισθέντα νενοθευμένα μέτρα ἢ σταθμὰ (ἄρ. 399 §. 5).

6) Νὰ ἐνεργῇ ὅλας τὰς ἐμπορικὰς του πράξεις ἐν καλῇ πίστει καὶ τιμιότητι ἀποφεύγων πᾶσαν ἀπιστίαν ἢ ἀπάτην.—Ἵπάρχει δὲ ἀπάτη κατὰ τὴν πώλησιν τῶν πραγμάτων, ὅταν πωλὼν τις βεβαιὸν ὅτι τὸ πωλούμενον εἶναι καλῆς ποιότητος, ἐνῶ γνωρίζει ὅτι ἔχει ἐλαττώματα κεκρυμμένα, ἐλαττώνοντα τὴν ἀξίαν του, καὶ τὰ ὁποῖα ἐὰν ἐγνώριζεν ὁ ἀγοραστὴς δὲν ἤθελε βεβαίως προσφέρει τὴν δοθεῖσαν τιμὴν.—Ἀπάτη ἐπίσης ὑπάρχει, ὅταν εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ἐμπορευμάτων μεταχειρίζεται τις ὕλας κατωτέρας ποιότητος καὶ παρουσιάζει αὐτὰ ὡς καλῆς ποιότητος, ὅταν νοθεύῃ δι' ὕδατος ἢ δι' ἄλλων ὑγρῶν ποτὰ, ἢ ἀναμιγνύῃ ὕλας ξένας καὶ εὐτελεῖς εἰς πράγματα μεγαλύτερας ἀξίας, καὶ ἐν γένει ὅσάκις ὁ ἔμπορος καταχρᾶται τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ ἀγοραστοῦ ἢ μεταχειρίζεται ψεύδη ἢ πανουργίας εἰς τὰς συναλλαγὰς του· σημειωτέον δὲ ὅτι τὴν ἀπάτην τιμωρεῖ ὁ Ποιν. Νόμος τῆς Ἑλλάδος (ἄρθρ. 396—402 καὶ 672) μὲ φυλάκισιν, εἰρκτὴν καὶ πρόσκαιρα δεσμὰ κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς περιστάσεις. Ὁ ἔμπορος παραβιάζει ἐπίσης τὸ καθήκον τῆς τιμῆς, ὅσάκις καταπλεονεκτῶν ἀπολαμβάνῃ τοκογλυφικὰ κέρδη, ἢ αἰσχροκερδῶν προσπαθῇ νὰ λάβῃ νομίσματα εἰς κατωτέραν τῆς τρεχούσης τιμὴν (ἴδε ἄρθρ. 434—435 Π. Ν. τῆς Ἑλλάδος).

Αἱ παρά τινων ἐμπόρων ἀγοραὶ μεγάλων ποσοτήτων ἐμπορεύματος τινὸς ἐπὶ σκοπῷ τοῦ ν' ἀποκατασταθῇ σπάνιον, διὰ νὰ δυνηθῶσιν οὕτω νὰ τὸ πωλήσωσιν εἰς ὑπερόγκους τιμὰς, εἶναι ἐπίσης πράξεις ἀξιοκατάκριτοι καὶ καταπλεονεκτικαί. (ἴδε ἄρθρ. 585 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου τῆς Ἑλλάδος).

Ἐπίσης ἡ συνεννόησις πλειόνων ἐμπόρων, κατεχόντων ἐν εἶδος ἐμπορεύματος, πρὸς ἀνύψωσιν τῆς τιμῆς αὐτοῦ εἶναι ἀποδοκιμαστέα.

Ὁ ἔμπορος ἐπίσης παραβιάζει τὸ καθήκον τῆς τιμῆς καὶ τῆς καλῆς πίστεως ἀγοράζων πραγματείας ἀπὸ ἀνθρώπους ἀγνώστους ἢ ἀπὸ παιδας ἀνήλικας. (ἴδε ἄρθρ. 437 τοῦ Ποιν. Νόμου τῆς Ἑλλάδος).

ΣΤ'. ΠΕΡΙ ΜΕΣΙΤΩΝ (1).

§. 42. Ποῖοι λέγονται Μεσίται.—Μεσίται εἶναι ἐμπορικοὶ πρά-

(1) ἴδε ἄρθρ. 74—90 Ἐμπορικοῦ Νόμου καὶ ἄρθρ. 419 Πολιτικῆς Δικονομίας τῆς Ἑλλάδος.

κτορες ἔχοντες ἔργον νὰ μεταβιβάζωσι τὰς προτάσεις ἐνὸς ἐμπορίου εἰς ἄλλον δι' ὁποίαν δὴποτε ἐμπορικὴν ἐργασίαν, καὶ νὰ βεβαιώνωσι τὴν τυχὸν ἀποδοχὴν τῶν προτάσεων αὐτῶν· εἰς ἔμπορος π. χ. θέλει νὰ πωλήσῃ πραγματείαν του τινά, ἀντὶ νὰ ζητῇ ὁ ἴδιος τὸν ἀγοραστήν καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς συντάξεως τῶν ἀναγκαίων ἐγγράφων πρὸς τελειοποίησιν τῆς πωλήσεως, ἀποτείνεται πρὸς τινὰ μεσίτην, τῷ προσδιορίζει τὴν τιμὴν, τὴν ποσότητα, τὴν ποιότητα τῆς πραγματείας του, τῷ δίδει δείγμα αὐτῆς, ὁ δὲ μεσίτης ἔχων τὴν πρότασιν τῆς πωλήσεως τὴν κοινοποιεῖ εἰς ἄλλον ἔμπορον, τὸν ὁποῖον ὑποθέτει θέλοντα ν' ἀγοράσῃ τὴν πωλουμένην πραγματείαν, ἐὰν οὗτος δεχθῇ τὴν περὶ ἀγορᾶς πρότασιν, συμπληροῦται ἡ ἀγοραπωλησία, καὶ ὁ μεσίτης βεβαιοῖ ἐγγράφως τὰ γενόμενα.

Εἰς τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ καταστήματα ἡ μεσολάβησις τοῦ μεσίτου προσφέρει ἄπειρα πλεονεκτήματα· εἶναι ἀδύνατον ἢ πολλὰ δύσκολον καὶ ἐπιζήμιον εἰς τὸν διευθύνοντα τοιοῦτον κατάστημα ν' ἀσχολῇται ὁ ἴδιος εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς ἀγορᾶς καὶ πωλήσεως τῶν ἐμπορευμάτων του· ὁ ἄξιος μεσίτης ἐνεργεῖ ἐπωφελέστερα εἰς παρομοίας πράξεις καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν ἔμπορον ἢ χορηγουμένη εἰς τὸν μεσίτην ἀντιμισθία εἶναι ἀσήμαντον ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς πωλήσεως.

Εἰς τὰς μεγάλας ἐμπορικὰς πόλεις οἱ μεσίται εἶναι ἐπίσης χρησιμώτατον καὶ ἀναγκαϊότατον μέσον διὰ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς.

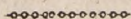
§. 43. *Καθήκοντα τοῦ μεσίτου.*—Πρὸς ἐπιτυχῇ ἐνέργειαν τοῦ ἐπαγγέλματός του ὁ μεσίτης πρέπει νὰ ἔχῃ πολλὰ καὶ διάφορα προτερήματα· πρέπει νὰ ᾔναι φρόνιμος καὶ προβλεπτικός, νὰ μὴ μεσολαβῇ εἰς συναλλαγὰς ἐναντίον τῶν Νόμων καὶ τῆς ἠθικῆς, νὰ φυλάττῃ τὴν προσήκουσαν μυστικότητα διὰ νὰ μὴ κοινοποιῇ ἀπροσέκτως περιστατικὰ δυνάμενα νὰ βλάψωσι τὴν ὑπόληψιν ἢ τὰ συμφέροντα τῶν ἐμπόρων, νὰ ᾔναι ἐνεργητικὸς καὶ ταχύς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, διότι ἡ δραστηριότης καὶ ἡ ταχύτης εἶναι ἄπειρος πηγὴ ὠφελειῶν εἰς τὸ ἐμπόριον, πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τὰς λεπτομερείας ὅλων τῶν πράξεων, εἰς τὰς ὁποίας μεσολαβεῖ, καὶ νὰ κρατῇ ἐν τάξει τὸ βιβλίον του, ἥτοι νὰ ἔχῃ ἐν βιβλίον μονογραφημένον καὶ ἡριθμημένον κατὰ σελίδα ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν Πρωτοδικῶν, εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ καταγράφῃ καθ' ἡμέραν καὶ κατὰ χρονολογικὴν

τάξιν χωρὶς σθέσµατα, παρεισγραφάς, παραπομπάς καὶ χωρὶς συγκοπάς ἢ συμβολικὰ γράµµατα (*chiffres*) ὅλας τὰς συμφωνίας τὰς περὶ πωλήσεων, ἀγορῶν, ἀσφαλειῶν, διαπραγµατεύσεων καὶ ἐν γένει πᾶσαν πρᾶξιν γενομένην δι' αὐτοῦ.

Προσέτι δὲν ἐπιτρέπει ὁ Νόμος εἰς τὸν μεσίτην νὰ κάμῃ δι' ἴδιον λογαριασµὸν ἐπιχειρήσεις ἐμπορικὰς ἢ Τραπεζιτικὰς ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, οὐδὲ νὰ λάβῃ μετοχὴν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἢ ὑπὸ ξένον ὄνομα εἰς καµμίαν ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν, οὔτε νὰ λάβῃ ἢ νὰ πληρώσῃ διὰ λογαριασµὸν τῶν παραγγελέων του, οὔτε νὰ ἐγγυηθῇ περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν πραγµατεύσεων εἰς ἃς μεσολαβεῖ. Πᾶσα δὲ τούτων παράβασις ἐπιφέρει τὴν παῦσίν του, καὶ χρηµατικὴν ποινὴν, ἐπιφυλαττομένου τοῦ δικαιώµατος τῆς ἀποζημιώσεως. Πᾶς πτωχεύσας μεσίτης καταδιώκεται ποινικῶς ὡς χρεωκόπος.

§. 44. *Διορισµὸς τῶν μεσιτῶν.* — Εἰς τὰ περισσότερα Εὐρωπαϊκὰ Κράτη οἱ μεσίται διορίζονται παρὰ τῆς Κυβερνήσεως καὶ θεωροῦνται ὡς δημόσιοι ὑπηρεταί. Ἡ ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐπιτήρησις ὡς πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐπαγγέλµατος τοῦ μεσίτου εἶναι ἀναγκαιοτάτη. Οἱ πτωχεύσαντες δὲν δύνανται κατὰ τὸν Νόμον νὰ γίνωσι μεσίται, οὔτε οἱ ἅπαξ παυθέντες κατὰ τὸν ἀνωτέρω §^{ον} μεσίται δύνανται ν' ἀναλάβωσι πλέον τὸ ἔργον τοῦτο.

§. 45. *Εἶδη μεσιτῶν.* — Οἱ μεσίται, ὡς ἐκ τῶν ἔργων εἰς τὰ ὁποῖα ἰδιαιτέρως ἀσχολοῦνται, διαιροῦνται εἰς μεσίτας *πραγματειῶν*, μεσίτας *πλοίων*, μεσίτας *ἀσφαλειῶν*, μεσίτας *συναλλαγµατικῶν*, ἢ *κολλυβιστὰς* κατὰ τὸν ἐμπορικὸν Νόμον λεγοµένους κλ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ.

§. 46. *Σχέσις τῆς βιομηχανίας, γεωργίας καὶ ἐμπορίου* — Τὰ πλούτη ἐνὸς ἔθνους γεννῶνται καὶ αὐξάνουν κυρίως διὰ τῆς βιομηχανίας, τῆς γεωργίας καὶ τοῦ ἐμπορίου· µολοντόι δὲ διακεκριµένοι οἱ τρεῖς οὗτοι κλάδοι τῆς παραγωγῆς, εἶναι ὅµως ἠνωµένοι μεταξύ των δι' ἰσχυρῶν δεσµῶν, ὥστε ἡ πρόοδος ἢ ἐπισθοδρόµησις τοῦ ἐνὸς ἔχει ἐπισπθῆτὴν ἐπιβρόχην εἰς τὴν πρόοδον ἢ ἐπισθοδρόµησιν τῶν ἄλλων.

Οἱ κυριώτεροι καταναλωταὶ τούτου εἶναι βεβαίως οἱ γεωργοί, οἱ βιομήχανοι καὶ οἱ ἔμποροι, αὗται δὲ αἱ τρεῖς κοινωνικαὶ κλάσεις ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερον μέρος πάσης κοινωνίας, ὥστε ἡ παραμικρὰ ἐλαττώσις τῆς καταστάσεως μιᾶς ἐξ αὐτῶν ἐλαττώνει ἀναλόγως τὰς ἐργασίας καὶ τὰ κέρδη τῶν ἄλλων. Ἐάν π. χ. ἡ ἀνομβρία ἢ ἄλλα αἷτια ἐλαττώσωσι τὴν εἰσοδεῖαν, ἣτις εἶναι τὸ μέσον τῆς συναλλαγῆς τῶν γεωργῶν, οὗτοι στερούμενοι ἐν μέρει τὰ μέσα τῶν συναλλαγῶν ἐξ ἀνάγκης θέλουν ἀγοράσει ὀλιγώτερα βιομηχανικὰ προϊόντα ἀφ' ὅσα ἄλλοτε ἠγόραζον. Τὸ αὐτὸ θέλει συμβῆ ἂν ἀντὶ τῆς γεωργίας ὑποφέρῃ ἡ βιομηχανία· διάφορα περιστατικά, ὡς παραγωγή ἀφθονωτέρα τῶν ἀπαιτήσεων, ἢ πολυέξοδος κακὸς βιομηχανικὸς διοργανισμὸς, δύνανται νὰ διακόψωσι τὰς ἐργασίας τῶν ἐργατῶν ἢ νὰ ἐλαττώσωσι τὰ ἡμερομίσθια τῶν, τότε ἡ βιομηχανικὴ τάξις, μὴ ἔχουσα ὡσαύτως τὰ μέσα τῶν συναλλαγῶν τῆς, δὲν θέλει ἀγοράσει ὅσα γεωργικὰ προϊόντα ἠγόραζε. Τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα θέλομεν ἔχει ἐάν π. χ. τελωνιακὸς ἀπαγορευτικὸς νόμος, ὑπέρογκοι ναῦλοι, ἢ ἄλλα αἷτια ἐμποδίσωσι τοὺς ἐμπόρους ν' ἀποστέλλωσιν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὸ υπερβάλλον ἐκ τῆς ἐγχωρίου καταναλώσεως μέρος τῶν ἐθνικῶν χειροτεχνημάτων καὶ προϊόντων τῆς γῆς· αἱ δυσκολίαι αὗται τῶν ἀποστολῶν θέλουν διακόψει τὰς διὰ τὴν κατασκευὴν χειροτεχνημάτων παραγγελίας τῶν ἐμπόρων, καὶ θέλουν παύσει τὰς τῶν προϊόντων τῆς γῆς προβλέψεις τῶν, οὕτω καὶ οἱ βιομήχανοι καὶ οἱ γεωργοὶ θέλουν αἰσθανθῇ τὴν ἐμπορικὴν ταύτην καχεξίαν.

Ἡ ἄγνοια τοῦ ἰσχυροῦ τούτου δεσμοῦ μεταξὺ τῶν τριῶν παραγωγικῶν τάξεων ἐπέφερεν ὀπισθοδρομικὰ ἀποτελέσματα εἰς τινὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐπικρατείας ὡς ἐκ τῶν διαφόρων συστημάτων, τὰ ὁποῖα ἠθέλησαν νὰ ἐφαρμόσωσιν, ὑπερασπιζομένων ἄλλοτε ἀποκλειστικῶς τὴν γεωργίαν καὶ ἄλλοτε τὴν βιομηχανίαν ἢ τὸ ἐμπόριον. Εἰς ἀμμίαν ἐποχὴν διὰ τῶν μονομερῶν τούτων συστημάτων αἱ Κυβερνήσεις δὲν ἐπέτυχον τοῦ σκοποῦ τῶν, διότι ἡ προστασία, τὴν ὁποίαν ἤθελαν νὰ δώσωσιν εἰς τὸν παρ' αὐτῶν προστατευόμενον κλάδον ἐπενήργει ἀντιθέτως ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους.

Ἡ πείρα τῶν παρελθόντων χρόνων ἀκόμη δὲν ἐδίδαξε τοὺς παραγωγοὺς περὶ τῆς ἀλληλεπιδέτου σχέσεως τῶν συμφερόντων τῶν, καὶ καθημέραν ἕκαστος ζητεῖ ἀποκλειστικότητα ὑπὲρ αὐτοῦ· δυνάμεθα

δὲ νὰ εἰπώμεν ὅτι εἰς καμμίαν ἐπικράτειαν δὲν ἐφηρμόσθη ἀκόμη σύστημα πλήρες προστατεῦον ἐξίσου τὴν βιομηχανίαν, τὴν γεωργίαν καὶ τὸ ἐμπόριον. Εἶναι βεβαίως δύσκολος ὁ συνδυασμὸς ὅλων αὐτῶν τῶν συμφερόντων, τῶν δὲ Κυβερνήσεων τὰ μέτρα, ὅσον σοφὰ καὶ ἂν ᾖναι, δὲν ἐπαρκοῦν ἴσως μόνα τῶν νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ τῶν τριῶν τούτων παραγωγικῶν δυνάμεων.

Μία τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν τῆς δυστυχίας τῶν βιομηχανῶν εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἡ παράλογος παραγωγή μεγάλης ποσότητος βιομηχανικῶν προϊόντων. Οἱ βιομήχανοι λησμονοῦν συχνάκις ὅτι ἡ ξένη κατανάλωσις τῶν προϊόντων τῶν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς συμπλήρωμα τῆς ἐγχωρίου, καὶ ὅτι ἡ ἐγχώριος εἶναι πάντοτε ἡ ἀσφαλέστερα, ὥστε μὲ τὴν ἐλπίδα τῶν ἐξωτερικῶν ἀποστολῶν ἐπισωρεύουν εἰς τὰς ἀποθήκας τὰ προϊόντα τῶν καὶ οὕτω ζημιοῦνται. Ἡ Ἀγγλία, πρὶν ῥιφθῇ εἰς τὸ μέγα στάδιον τῆς βιομηχανίας, ἠυχαρίστησε πρότερον ὅλας τὰς βιομηχανικάς ἀνάγκας τῶν κατοίκων της, καὶ μόνον διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῶν μηχανῶν της καὶ διὰ τῆς φρονίμου καὶ θαυμαστῆς οἰκονομίας, ἥτις προεδρεύει εἰς τὰ βιομηχανικά της ἔργα, ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ μέχρι τοῦδε τὴν βιομηχανικὴν ὑπεροχὴν της ἐφ' ὅλων τῶν ἀγορῶν τοῦ κόσμου· ἀπὸ τινος ὅμως καιροῦ ἤρχισεν ἐπαισθητῶς νὰ ἐλαττοῦται ἡ ἐξωτερικὴ κατανάλωσις τῶν προϊόντων της· ἡ Ἀμερικὴ, ἡ Ῥωσσία, ἡ Γερμανία ἀντιτάττουν εἰς τὰ Ἀγγλικά τὰ ἐγχώρια χειροτεχνήματά των, τὰ ὅποια δύνανται νὰ συναγωνισθῶσι μετ' ἐκείνων, μὴ ἐπιβαρυνόμενα μὲ τὰ ἐξόδα τῆς μετακομισεως καὶ παραγόμενα μὲ ἡμερομίσθια ἐργατῶν εὐθηνότατα· ἀφ' ἐτέρου ἡ Ἀγγλία μ' ὅλους τοὺς νόμους της καὶ τὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις της δὲν ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ τὸ μυστήριον τῶν μηχανῶν της, αἵτινες σήμερον παντοῦ εἰσεχώρησαν.

§. 47. Ἀποτελέσματα τοῦ συναγωνισμοῦ — Ὁ μέγας συναγωνισμὸς κατὰ τὴν παραγωγὴν τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων προξενεῖ τὴν μεγαλητέραν ζημίαν εἰς τὴν ἀφθονον ταύτην πηγὴν τοῦ κοινωνικοῦ πλούτου· ἐναντίον τοῦ καλῶς ἐννοουμένου συμφερόντος τῶν οἱ βιομήχανοι δὲν συναινοῦν νὰ ὑποκύψωσιν ὑπὸ γενικοὺς κανονισμοὺς, συνεινόνοντες τὴν ὀλομέλειαν αὐτῶν ὑπὸ κοινὸν συμφέρον, καὶ θυσιάζοντες κατὰ τι τὴν ἀτομικότητά των πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν ἀπείρων πλεονεκτημάτων, τὰ ὅποια ἡ τάξις, ὁ κανὼν, καὶ ἡ ἔνωσις ὑπόσχον

ται εἰς αὐτούς. Ἡ τοιαύτη τοῦ ἀτομικοῦ αἰσθήματος ὑπεροχή ἴσως εἶναι ἐλάττωμα τῶν σημερινῶν κοινωνιῶν, εἰς τὰς ὁποίας δυστυχῶς ὑπερῃσχύει ὁ ἐγωϊσμός, ἐνῶ εἰς τὰς ἀρχαίας τὰ συμφέροντα τοῦ ἑγὼ ὑπεχώρουν εἰς τὰ κοινωνικὰ.

Ὅρθον βεβαίως καὶ δίκαιον εἶναι νὰ προσπαθῇ ὁ τεχνίτης νὰ ὑπερτερήσῃ τὸν συντεχνίτην του ὡς πρὸς τὴν ποσότητα καὶ ποιότητα τῶν προϊόντων τῆς βιομηχανίας του, ἀλλ' ἡ προσπάθεια αὕτη δύναται νὰ ἐνεργῇται μετ' εὐθύτητος ἢ διὰ πλαγίων καὶ ἀπατηλῶν μέσων. Κυβερνητικὸν χρέος εἶναι ἡ ἐπιτήρησις τῶν τοιούτων ἀξιοκατακρίτων μέσων· ὁ συναγωνισμὸς ἐν γένει ὅταν δὲν ἐπιτηρῇται, ὑπόκειται εἰς ὀλεθρίας παρεκτροπὰς, καὶ ὑπάρχουν βιομηχανίαι, αἵτινες ἕνεκα αὐτῆς τῆς ἄνευ ἐπιτηρήσεως καὶ ἐξελέγχσεως δυστυχῶς πάλης κατήντησαν νὰ μὴ ἔχωσι πλέον εἰμὴ τὸν δόλον καὶ τὴν ἀπάτην ὡς κανόνα τῶν συναλλαγῶν των. Ὁ συναγωνισμὸς, καθὼς ὅλα τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς βάσιν τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν δικαιοσύνην.

Ἐξ ἄλλου ὅμως πρέπει νὰ εἰπωμεν ὅτι πολυάριθμα εἶναι τὰ εἰς τὴν κοινωνίαν προσγινόμενα πλεονεκτήματα ἐκ τῆς ἐλευθερίας τοῦ συναγωνισμοῦ· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα ἐλαττοῦνται ἐπαισθητῶς, ἅμα οἱ βιομήχανοι θελήσωσιν, ὡς συχνότατα συμβαίνει, ν' ἀντισταθῶσιν εἰς τὸν συναγωνισμὸν διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν μισθῶν τῶν ἐργατῶν, διότι τοιουτοτρόπως, ἐλαττουμένης ἀναμφιβόλως τῆς εὐημερίας τῆς ἐργατικῆς τάξεως, ἐπέρχεται ἡ ἐλάττωσις τῆς καταναλώσεως, καὶ οὕτως εἰς τὸν ἀρχηγὸν τοῦ βιομηχανικοῦ καταστήματος ἀντανανκλᾷ ἡ προξενηθεῖσα εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν ζημία.

Ὁ συναγωνισμὸς, ὁ γενόμενος διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῶν μηχανῶν, ἂν καὶ προξενῇ προσκαίρως δυστύχημα εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν, ἀποβαίνει ὅμως ἐπὶ τέλους ὠφέλιμος εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἐπιφέρον τὸ ἀξιόλογον ἀποτέλεσμα τῆς οἰκονομίας τῶν ἀνθρωπίνων δυνάμεων, καὶ κατορθόνων νὰ παρᾷγῃ προϊόντα ἄνευ τῆς δαπάνης τῆς νοσητικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνθρώπου, ἥτις ἐπομένως μένει διαθέσιμος δι' ἄλλας σπουδαιοτέρας ἐργασίας.

§. 48. *Περὶ μηχανῶν.*—Αἱ μηχαναὶ ὅχι μόνον ἀναπληροῦν τὴν δύναμιν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ δίδουν ἄπειρον ἐπίτασιν εἰς αὐτήν· διὰ μόνων τῶν μηχανῶν δύναται ὁ βιομήχανος νὰ κατασκευάσῃ τὴν ἄ-

πειρον ποικιλίαν τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων· διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν μηχανῶν καὶ τῆς μηχανικῆς ὁ ἄνθρωπος ἡδυνήθη νὰ υπερνικήσῃ ὅλας τὰς δυσκολίας· δι' αὐτῶν ὑπέταξε, διὰ νὰ εἰπωμεν οὕτω, τὰ στοιχεῖα ὑπὸ τοὺς νόμους του καὶ τὰς θελήσεις του, καὶ ἡδυνήθη νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς, νὰ ἀναβῇ τοὺς ποταμούς, νὰ πλεύσῃ τὰς θαλάσσας μὲ τὴν ταχύτητα τῶν ἀνέμων, καὶ νὰ ὑψωθῇ εἰς τὰ ἀνώτερα στρώματα τῆς ἀτμοσφαίρας· διὰ τῶν μηχανῶν ὅχι μόνον τὸ ποσὸν τῆς παραγωγῆς τοῦ ἐργοστασίου αὐξάνει, ἀλλὰ καὶ εὐθηνότερα ἀποβαίνει ἡ παραγωγή, ἐπομένως ἡ ἀξία τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ἐλαττοῦται, διότι ἡ ἀξία αὐτῶν συνίσταται εἰς τὰ διὰ τὴν παραγωγὴν των γεγόμενα ἔξοδα καὶ τὴν ἐργασίαν. Κατὰ πρῶτον βεβαίως ἡ ἐφεύρεσις μιᾶς μηχανῆς ἐπιφέρει βλάβην τινὰ εἰς τὴν ἐργατικὴν τάξιν, ἐλαττόνουσα τὴν ἐργασίαν αὐτῆς· ἀλλ' ἡ βλάβη αὕτη εἶναι πρόσκαιρος, διότι διὰ τῆς εὐθηνίας τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων αὐξάνει ἡ κατανάλωσις καὶ ἐπομένως ἡ παραγωγή, καὶ ὡς ἐκ τούτου θέλουν χρειασθῇ περισσότεροι βραχίονες διὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν περισσοτέρων μηχανῶν. Ἐπαρατηρήθη ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν τῶν βαμβακερινῶν χειροτεχνημάτων ἐτριακονταπλασιάσθη μετὰ τὰς ἐφευρέσεις τῶν μηχανῶν· τὸ αὐτὸ σχεδὸν συνέβη καὶ εἰς ὅλας τὰς λοιπὰς βιομηχανίας διὰ τῶν μηχανικῶν τελειοποιήσεων, ὡς παράδειγμα δυνάμεθα νὰ φέρωμεν καὶ τὴν τυπογραφίαν, ἥτις ἐπασχολεῖ σήμερον μυριάκις περισσοτέρους ἐργάτας ἀπὸ τοὺς ἄλλοτε ἀντιγραφεῖς τῶν χειρογράφων.

Ἐκτὸς τούτου αἱ μηχαναὶ δὲν δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι μόναι των ὅλας τὰς ἀναγκαίας κινήσεις καὶ καταπαύσεις ἄνευ τῆς βοηθείας τοῦ ἀνθρώπου· καὶ ἂν ἡ μηχανὴ ἀφαιρῇ ἀπὸ τοὺς ἐργάτας τὴν αὐτοματικὴν ἐνέργειαν, μένει πάντοτε εἰς αὐτοὺς ἡ ἐργασία ἐκείνη, ἥτις ἔχει ἀνάγκην τῆς διανοίας, καὶ ἥτις δύναται νὰ ἐνεργηθῇ καταλλήλως μόνον διὰ τῆς ἐσκεμμένης θελήσεως. Δὲν δυνάμεθα ὅμως ν' ἀρνηθῶμεν ὅτι, μέχρις οὗ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς νέας μηχανῆς ἐπιφέρει τὴν αὐξήσιν τῆς καταναλώσεως καὶ ἐπομένως τὴν τῆς παραγωγῆς, διὰ νὰ ἐπασχολήσῃ οὕτω περισσοτέρους βραχίονας καὶ πραγματοποιηθῇ ἡ ἰσορροπία αὕτη, μέρος ἐργατῶν θέλει μείναι ἄνευ ἐργασίας, (τὸ μεγαλύτερον δυστύχημα διὰ τὴν ἐργατικὴν τάξιν), καὶ θέλει ὑποφέρει, ἐὰν ἄλλου εἴδους βιομηχανία δὲν τῷ χορηγήσῃ ἐνασχόλησιν.

Πᾶσα μεταβολή, προσερχομένη ἀπὸ τὴν ἀντικατάστασιν τελειοποιημένης ἢ ὀλιγοεξόδου μηχανῆς ἀντὶ ἀτελοῦς ἢ πολυεξόδου, εἶναι πρόσκαιρον αὐτὴν εἰς ἐκείνους, οἵτινες εἰργάζοντο διὰ τῆς ἀτελοῦς ἢ πολυεξόδου μηχανῆς. Εἰς ἐμπορικὸν τόπον, εἰς κοινωνίαν ἀνωτέρου πολιτισμοῦ πᾶσα τελειοποίησις, πᾶσα βελτίωσις ἐπιφέρει βεβαίως μεταβολὴν εἰς τὰ συμφέροντα τινῶν· ἀλλὰ μήπως διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐμποδίζεται ἡ βελτίωσις καὶ ἡ πρόοδος πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτομικῶν ζημιῶν, τῶν ὁποίων δύναται νὰ γενῇ πρόξενος; Οὐδεὶς, πιστεύομεν, σκέπτεται οὕτω, καὶ αὐτοὶ οἱ ἐργάται, οἵτινες πολλάκις ἐδείχθησαν βάρβαροι συντρίψαντες τὰς νέας μηχανάς, ἐνόησαν ἐπὶ τέλους ὅτι δὲν ἐξαρθᾶται ἀπὸ τὴν θέλησίν των ἡ στάσις ἢ ἡ ὀπισθοδρόμησις τῶν τεχνῶν. Εἶναι ἀξιοθαύμαστος ἡ ὀρθότης τῆς ἀποκρίσεως Ἀγγλοῦ τεχνίτου, τοῦ ὁποίου αἱ ἀπολαυαὶ ἐμετριάσθησαν κατὰ τὸ ἥμισυ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ἀτμομηχανῶν πρὸς κατασκευὴν τῶν βαμβακερινῶν ὑφασμάτων, ἐξεταζομένου παρὰ τῆς Ἀρχῆς ἂν νομίζῃ ἀναγκαίαν τὴν κατάργησιν τῶν ἀτμομηχανῶν τούτων, καὶ εἰπόντος, « Οἱ ὑφάνται τῆς περιφερείας μου, δὲν φρονοῦν ποσῶς ὅτι πρέπει νὰ σταματήσωσιν ἢ νὰ καταργηθῶσιν αἱ μηχαναί, οἱ τεχνῖται γνωρίζουν ὅτι αὐταὶ καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεώς των θέλουν ἐξακολουθεῖ τὴν κίνησιν των, καὶ ὅτι τὸ μικρότερον ἐργαλεῖον τῆς γεωργίας ἢ τῆς χειροτεχνίας, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι εἶναι τελειότερον τῶν ὀνύχων καὶ τῶν ἐδόντων εἶναι μηχανή. »

Αἱ μηχαναὶ εὐρίσκονται λοιπὸν εἰς διαγωνισμόν μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας, ἀντίζηλοι πολλὰ ἐπικίνδυνοι ὅταν λάθωμεν ὑπ' ὧσιν ὅτι ἐν μέτρον ἀνθρώκων ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν ἐργασίαν εἰκοσιν ἐργατῶν· ἀλλ' ἐξετάζοντες τὸ ζήτημα ὑπὸ τὴν ὑψηλότεραν ἔποψιν τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, βλέπομεν ὅτι ἡ εἰσαγωγή τῶν μηχανῶν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς τὸ μεγαλῆτερον κοινωνικὸν πλεονέκτημα. Ὁ τεχνίτης ἔχει διπλοῦν χαρακτῆρα, εἶναι παραγωγὸς καὶ καταναλωτής, ὑπὸ τὸν δεύτερον τοῦτον χαρακτῆρα εἶναι ἄπειρα τὰ ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν μηχανῶν συμφέροντά του· εἶναι δὲ ἄδικον ν' ἀπαιτῇ τὰ προϊόντα τῶν ἄλλων βιομηχανιῶν εὐθηνά, νὰ δίδῃ δὲ τὰ ἰδικά του ἀκριβά. Ἐὰν διὰ τινος παρεκτροπῆς τῶν φυσικῶν νόμων ὅλαι αἱ μηχαναὶ σταματήσωσιν, ὁ τεχνίτης βεβαίως θέλει λάβει μεγαλῆτερα ἡμερομίσθια, ἀλλὰ πρὸς τί θέλουν τὸν ὠφελήσει ἂν πρόκειται ν' ἀγοράζῃ

ὅλα τὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀναγκαῖα εἰς διπλασίαν ἢ τριπλασίαν τιμὴν ;

Ἐκ τῶν κυριωτέρων προσόντων τῆς μηχανῆς εἶναι ἡ κινουσα αὐτὴν δύναμις. Ὡς κινητήρια δὲ μέσα δυνάμεθα νὰ ἀπαριθμήσωμεν τὸν ἄνθρωπον, τὸ ζῶον, τὸν ἄνεμον, τὸ ὕδωρ καὶ τὸν ἀτμὸν. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐν γένει τὸ ἀκριβώτερον ὅλων αὐτῶν τῶν μέσων, ὅθεν ἡ χρῆσις τοῦ ἀνθρώπου ὡς κινουσα δύναμις δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν, εἰμὴ εἰς ἔργα ἀπαιτοῦντα μικρὰν δύναμιν κινήσεως καὶ νοητικότητας διὰ τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς. Ὁ ἵππος εἶναι τὸ πρῶτον κινητήριον, τὸ ὁποῖον ἀντικατέστησε τὸν ἄνθρωπον, ὑπολογίζεται δὲ ἡ χρῆσιμος ἐργασία τοῦ ἵππου ἴση μὲ τὴν ἐργασίαν πέντε ἢ ἑξ ἔργατῶν. Ὁ ἄνεμος, δύναμις ἄνευ ἀξίας, ἀποβαίνει χρησιμώτατος εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τὸ ἀνέξοδόν του· ἀλλ' οἱ μεταχειριζόμενοι τὴν κινητήριον ταύτην δύναμιν πρέπει νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν πολλὰς ἀργίας, διότι εἶναι παρατηρημένον ὅτι οἱ ἀνεμόμυλοι δὲν ἐργάζονται εἰμὴ τὸ τρίτον τοῦ ἔτους· ἡ ἡμερούσιος ὅμως ἐργασία ἀνεμομηχανῆς καλῶς κατεσκευασμένης εἶναι ἴση μὲ τὴν ἐργασίαν δεκατεσσάρων ἵππων. Τὸ ὕδωρ καὶ ὁ ἀτμὸς εἶναι σήμερον εἰς μεγαλητέραν χρῆσιν ὡς κινουσαί δυνάμεις, καὶ θεωροῦνται ὡς τὰ τελειότερα μέσα διὰ νὰ τεθῇ εἰς ἐνέργειαν μηχανή τις· ἡ οἰκονομία καὶ ἡ προσήκουσα χρῆσις αὐτῶν πρέπει ἐπομένως νὰ ᾔηται ἐκ τῶν κυριωτέρων φροντίδων τοῦ τεχνίτου· οὕτω διὰ τῆς καταλλήλου συγκεντρώσεως τοῦ ρέοντος ὕδατος ἐξ ἀναλόγου ὕψους αὐξάνομεν τὴν δύναμίν του καὶ τὸ προῖόν τῆς ἐργασίας μας, λαμβάνοντες δὲ ὅλην τὴν θερμότητα τῶν ἀνθράκων καὶ συγκεντρώνοντες τοῦ ἀτμοῦ τὴν ἐνέργειαν, αὐξάνομεν τὴν χρησιμότητα τῆς ἀτμομηχανῆς μας. Ἡ ἀξία τοῦ ρέοντος ὕδατος εἶναι μεγάλη εἰς τοὺς ἐπιπέδους τόπους, καὶ μάλιστα ὅπου ἡ βιομηχανία εἶναι ἀνεπτυγμένη· ἐκτὸς τούτου τὰ δι' ὕδατος κινούμενα ἐργοστάσια ὑπόκεινται εἰς ἀργίας ὡς ἐκ τῶν ξηρασιῶν τοῦ θέρους ἢ τοῦ παγετοῦ τοῦ χειμῶνος. Ὁ ἀτμὸς ἐπομένως θεωρεῖται ὡς ἡ τελειότερα κινουσα δύναμις ἐφαρμοζομένη εἰς πᾶν εἶδος μηχανῆς, εἰς πάντα τόπον καὶ χρόνον, καὶ ἐνεργοῦσα ἄνευ διακοπῆς κατὰ τὸν αὐτὸν πάντοτε βαθμὸν καθ' ὅποιαν δὴποτε ὥραν τοῦ ἔτους· εἶναι δὲ ὁ ἀτμὸς τὸ μόνον μέσον, διὰ τοῦ ὁποῖου δυνάμεθα νὰ προσπορισθῶμεν τὰς μεγαλητέρας δυνάμεις πρὸς κίνησιν τῶν βιομηχανικῶν μηχανῶν.

Μετὰ τὴν κινητήριον δύναμιν τὸ σπουδαῖον μέρος τῆς μηχανῆς εἶ-

ναι τὰ ὄργανα αὐτῆς, τῶν ὁποίων σκοπὸς εἶναι ἡ τροποποιήσις τῆς κινήσεως, ὅπως ἀποβαίνει αὕτη χρήσιμος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀποτελέσματος, διὰ τὸ ὅποιον ἡ μηχανὴ κατεσκευάσθη. Τὰ διάφορα ἐργοστάσια παρουσιάζουν ἐν γένει τὰ πλέον ἀξιοπαρατήρητα φαινόμενα μηχανικῶν συνδυασμῶν, καὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς γιγαντιαῖα αὐτόματα, συγκείμενα ἐκ διαφόρων ὀργάνων, εὐρισκομένων εἰς ἀδιάκοπον καὶ ἀρμονικὴν ἐνέργειαν πρὸς παραγωγὴν ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου· ὅλα ταῦτα τὰ ὄργανα ὑπόκεινται εἰς μίαν νοητικὴν δύναμιν, διευθύνουσαν τὴν ὅλην ἐνέργειαν τοῦ ἐργοστασίου. Περιεργοντάτη εἶναι τῷ ὄντι ἡ ἐπίσκεψις μεγάλου ἐργοστασίου καὶ ἡ ἐξέτασις τῶν μέσων, διὰ τῶν ὁποίων δίδεται ἡ κίνησις εἰς τὴν ὕλην, κίνησις ἀκριβὴς καὶ κανονικὴ ὡς ἡ τῶν νοητικῶν ὄντων.

Εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀτμομηχανῶν ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξις, ἥτις χαρακτηρίζει τὴν ἐποχὴν μας· διὰ τῶν ἀτμομηχανῶν ὁ ἄνθρωπος ἔχει ὑπὸ τὴν διάθεσίν του τὰ οἰκονομικώτερα καὶ ταχύτερα μέσα τῆς παραγωγῆς, δυνάμεθα δὲ νὰ εἰπώμεν, ὅτι διὰ τῆς ἐφευρέσεως ταύτης ἐξέλιπεν ἡ διαφορὰ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν διαφόρων Ἐπικρατειῶν, ἥτις ἄλλοτε ἐθεωρεῖτο ὡς μέτρον τῆς δυνάμεως ἐκάστης Ἐπικρατείας, καὶ βεβαίως διὰ τῶν ἀτμοκινήτων μηχανῶν ἀντικαθίσταται ἡ φυσικὴ ἐνέργεια ὀλοκλήρου πληθυσμοῦ, ὡς συνέβη τοῦτο ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ (1).

Διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ἀτμοκινήτων μηχανῶν ἐπεχείρησαν οἱ ἄνθρωποι γιγαντιαῖα ἔργα, τῶν ὁποίων ἡ πραγματοποιήσις ἄνευ τοῦ ἀτμοῦ ἦτον ἀδύνατος· ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν τὰ ἀτμόπλοια καὶ τὰς ἀτμαμάξας, ἔργα τὰ ὁποῖα θέλουν χαρακτηρίζει τὸν παρόντα αἰῶνα.

Αἱ πρῶται ἀτμομηχαναὶ κατεσκευάσθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἃν καὶ οἱ Γάλλοι οἰκαιοποιοῦνται τὴν ἐφεύρεσιν αὐτῶν (2).

Ἐὰν ἡ Ἀγγλικὴ βιομηχανία δὲν εἶχε βοηθὸν τὴν ἀτμομηχανήν, ἡ ὑπερβολικὴ ἀξία τῆς νοητικῆς κινήτικῆς δυνάμεως ἴσως ἤθελεν ὀπι-

(1) Μὲ πολλὴν εὐφροσύνην ὁ "Ἀγγλος μηχανικὸς Bolton προσελθὼν εἰς τὸν Γεώργιον Γον. διὰ νὰ τῷ ἐξηγήσῃ τελειοποιῆσιν τινὰ τῆς ἀτμομηχανῆς, καὶ ἐρωτηθεὶς τί φέρει, ἀπεκρίθη «ὅτι οἱ βασιλεῖς ἐπιθυμοῦν περισσότερον, τὴν δύναμιν.»

(2) Ὁ Γάλλος Papin θεωρεῖται ὡς ἐφευρετὴς τῶν ἀτμομηχανῶν.

σθοδρομήσει αὐτὴν εἰς βαθμὸν κατώτερον ὅλων τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, διότι ἤθελεν ἔχει ἀκαταμάχητα ἐμπόδια εἰς τὴν πρόοδον τῆς τὴν ὑπερτίμησιν τῶν ἡμερομισθίων, τὴν ἀξίαν καὶ τὴν συντήρησιν τῶν ἵππων καὶ τὴν σπάνιν τῶν ρεόντων ὑδάτων. Διὰ τῶν ἀτμομηχανῶν ἀπ' ἐναντίας κατώρθωσε νὰ ἔχῃ δύναμιν ἐξ ἑως ὀκτὼ ἑκατομμυρίων ἐργατῶν ἀδιακόπως ἐργαζομένων ἡμέραν καὶ νύκτα, τῶν ὁποίων τὰ ἡμερούσια ἔξοδα τῆς διατηρήσεως λογίζονται 6 ἢ 7 ἑκατοστὰ τοῦ φράγχου.

Ἡ Γαλλία, τὸ Βέλγιον, ἡ Γερμανία καὶ ἡ Ῥωσσία ἀκολουθοῦν τὸ παράδειγμα τῆς βιομηχανικῆς ταύτης προόδου, καὶ προσπαθοῦν ν' ἀποφύγωσιν ὅσον ἔνεστι τὸν φόρον, τὸν ὁποῖον ἦσαν ἠναγκασμένοι νὰ δίδωσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἀγοράζουσαι τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα αὐτῆς· ἂν καὶ μακρὰν εἰσέτι τοῦ νὰ φθάσωσι τὸν βαθμὸν τῆς προόδου καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἀγγλικῆς βιομηχανίας, διὰ τῆς ἐπιμονῆς ὁμῶς καὶ προσπαθείας αἱ περισσότεραι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐπικρατειῶν κατασκευάζουν ἤδη τὰ μᾶλλον εἰς τοὺς κατοίκους των ἀναγκαιοῦντα χειροτεχνικὰ ἀντικείμενα.

Ἡ ἐφεύρεσις τῶν ἀτμομηχανῶν ὄχι μόνον ἐπέφερε μεγάλην ἀνάπτυξιν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν βιομηχανίαν, ἀλλὰ προσέτι μετέφερεν εἰς τὴν Εὐρώπην τὰς βιομηχανίας τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσίας. Ἡ Ἰνδία δὲν ἀποστέλλει πλέον εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ βαμβακερινὰ τῆς ὑφάσματα, τὰ λεγόμενα καλικοῦτα καὶ μουσελίνας, διότι ἡ Εὐρώπη διὰ τῶν ἀτμομηχανῶν τῆς κατασκευάζει αὐτὰ εἰς εὐθηνότερας τιμὰς, ὁ δὲ Ἰνδὸς ἔπαυσε πλέον τοῦ νὰ ὑφαίνῃ ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ δένδρου του μὲ τὸ ἀτελὲς ἐργαλεῖόν του, καὶ καταγίνεται πολλὰ φρονίμως εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ βαμβακίου καὶ τοῦ Ἰνδικοῦ του.

§. 49. *Περὶ σχηματισμοῦ κεφαλαίου* — Ὑπὸ τὴν πλέον ἐκτεταμένην σημασίαν τὸ κεφάλαιον συμπεριλαμβάνει ὄχι μόνον ὅλας τὰς ὕλας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται ἡ ἐργασία τῆς παραγωγῆς, καὶ ὅλα τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα βοηθοῦν ἢ εὐκολύνουν τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν πλαστικὴν δύναμιν, τὴν διάνοιαν αὐτὴν, καθὼς καὶ τὴν φυσικὴν ἐνέργειαν.

Δὲν δυνάμεθα νὰ παράξωμεν χωρὶς νὰ καταναλώσωμεν· καὶ ὁ τεχνίτης δὲν δύναται νὰ ἐργασθῇ χωρὶς νὰ καταναλώσῃ 1) τὴν ζωοτροφίαν του, 2) τὰς πρώτας ὕλας, τὰς ἀναγκαίας διὰ τὴν ἐργασίαν,

3) τὰ ἐργαλεῖα, τὰ ὁποῖα μεταχειρίζεται ἡ μέρος αὐτῶν. Διὰ νὰ ᾖναι δὲ ἀποτελεσματικὴ ἡ πρᾶξις τῆς παραγωγῆς, ἀπαιτεῖται ὄχι μόνον τὸ καταναλισκόμενον κεφάλαιον νὰ παραχθῇ ἐκ νέου, ἀλλὰ προσέτι ἡ παραγωγή ν' ἀφήσῃ ἐν προῖδν νέον, ἐν νέον κεφάλαιον. Πᾶσα παραγωγή, ἥτις δὲν εὐρίσκεται εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἐλαττωματικὴ· πᾶσα χρῆσις κεφαλαίου, ἥτις δὲν παράγει εἰμὴ τὸ ἴδιον κεφάλαιόν της, εἶναι ὡσαύτως ἐλαττωματικὴ.

Ἄν ὑποθέσωμεν ἄνθρωπόν τινα εἰς τὴν ἀγρίαν κατάστασιν τρεφόμενον μὲ τοὺς καρποὺς τοῦ δάσους, καὶ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν μὴ συλλέγοντα εἰμὴ τοὺς ἀναγκαίους διὰ τὴν ἡμερούσιον τροφήν του, ὅταν ὁ χειμὼν ἐπέλθῃ καὶ οἱ καρποὶ ἐκλείψωσιν, ὁ ἄνθρωπος οὗτος βεβαίως θέλει ἀποθάνει τῆς πείνης, ὡς τοῦτο συμβαίνει πραγματικῶς εἰς τοὺς ἀγρίους κατοίκους τῆς ἀρκτώας Ἀμερικῆς· αἱ μέλισσαι καὶ οἱ μύρμηκες ἐννοοῦν καλῆτερα τὴν περὶ σχηματισμοῦ κεφαλαίου θεωρίαν.

Πᾶν ὅ,τι ἐμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ σχηματισμοῦ κεφαλαίου ἀτόμου τινος καὶ τῆς πολλαπλασιασέως αὐτοῦ διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς οἰκονομίας, ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ ἐκάστου βιομηχανικοῦ καταστήματος, καὶ ἐπὶ τῆς ὀλομελείας ἔθνους τινός. Ἔθνος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐργασία μένει ἄνευ περισσεύματος παραγωγῆς, δὲν θέλει ποτὲ εὐδαιμονήσῃ· ἡ πενία θέλει εἶσθαι ἡ παντοτεινὴ θέσις του, καὶ τὸ παραμικρὸν συμβεβηκός, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐλαττώσει ἔτι μᾶλλον τὸ κεφάλαιόν του, θέλει τὸ βυθίσαι ἀμέσως εἰς τὴν οἰκτροτέραν ἀθλιότητα.

Ἐργάζου ὅσον διὰ τὰ ἔης, εἶναι ἀξίωμα ὑποκριτικὸν καὶ ἐπικίνδυνον· παρουσιαζόμενον ὑπὸ τὸ κάλυμμα τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς αὐταρκειᾶς ἐπιφέρει εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος περισσότερα ἴσως δυστυχήματα ἢ ὅσα γεννῶσιν οἱ ἐξολοθρευτικοὶ πόλεμοι. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο εἶναι ἡ ἀφορμὴ τῆς ἀπρονοησίας τῶν ἐργατῶν, καὶ ἡ αἰτία τῆς μὴ πολλαπλασιασέως τοῦ κεφαλαίου διὰ τῆς ἐργασίας.

Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι ἠκολούθουν ἀπαρσασαλεύτως τὸν κανόνα αὐτὸν, ἂν ἡ ἰδίᾳ φύσις δὲν τὸν ἐπολέμει καθεκάστην, ἐμπνέουσα εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὴν ἀνάγκην νέων ἀπολαύσεων, ἡ κοινωνικὴ κατὰστασις τοῦ κόσμου ἤθελε μένει πάντοτε ὁποῖα ἦτο κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς πλάσεώς του. Ἡ δύναμις τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς

οικονομίας παρήγαγον ὅλα τὰ θαυμάσια ἀντικείμενα, τῶν ὁποίων καθεκάστην κάμνομεν χρῆσιν.

Ἐν παράδειγμα ἴσως εἶναι ἀναγκαῖον διὰ νὰ καταδείξῃ τὴν ἄπειρον δύναμιν καὶ τὰ ἐξάίσια ἀποτελέσματα τῆς ἐπισωρεύσεως τοῦ κεφαλαίου. Εἷς ἄνθρωπος ἐργαζόμενος διὰ πελέκεως κόπτει τρεῖς σανίδας τὴν ἡμέραν, τὸ προϊόν τῆς πωλήσεως τῶν δύο ἐπαρκεῖ εἰς τὰ ἔξοδά του, τῷ μένει δὲ τὸ τρίτον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ οἰκονομία του· εἰς τὸ διάστημα ὀλίγων ἐβδομάδων ἀνταλλάττει τὸ προϊόν τῆς οἰκονομίας του μὲ ἕν τελειότερον ἐργαλεῖον, μὲ πρίονα π. χ. διὰ τοῦ νέου δὲ τούτου ἐργαλείου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἤδη μέρος τοῦ κεφαλαίου του, σχίζει δώδεκα σανίδας ἀντὶ τριῶν, τὰς ὁποίας πωλεῖ μὲν εὐθιγότερα, ἀλλὰ τὸ προϊόν τῶν τεσσάρων μόνον ἀρκεῖ διὰ τὰ ἔξοδά του, ὥστε δὲν τῷ περισσεύει πλέον τὸ τρίτον τῆς παραγωγῆς του, ὡς πρότερον, ἀλλὰ τὰ δύο τρίτα αὐτῆς· ἐπισωρεύων δὲ καθ' ἑκάστην διὰ τῆς ἐργασίας καὶ τῆς οἰκονομίας νέα κεφάλαια εἰς τὸ διάστημα ἐνὸς ἔτους θέλει εἶσθαι εἰς κατάστασιν ν' ἀγοράσῃ περισσότερα πρίονια καὶ νὰ τὰ θέσῃ εἰς κίνησιν διὰ τοῦ ὕδατος, διὰ τοῦ ἀνέμου καὶ κατόπιν ἴσως διὰ τοῦ ἀτμοῦ· οὕτω σχηματίζονται τὰ πλούτη, τὸ δὲ παράδειγμα μας δὲν στηρίζεται εἰς ἀβασίμους ὑποθέσεις.

Τὸ κεφάλαιον δὲν δύναται νὰ παραχθῇ καὶ ν' αὐξηθῇ εἰμὴ διὰ τῆς ἐργασίας· τὰ πλούτη ἐπομένως δὲν εἶναι εἰμὴ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας, καὶ τρόπον τινὰ ἡ ἀμοιβὴ τοῦ κοπιᾶζοντος ἀνθρώπου.

oooooooooooo

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ Ναυτιλίας ἐν γένει. — Πλοίων. — Ἰδιοκτητῶν πλοίων. — Πλοιάρχων. — καὶ Ναυτῶν.

Α'. ΠΕΡΙ ΝΑΥΤΙΑΣ.

§. 50. *Ἀρχὴ καὶ πρόοδος τῆς ναυτιλίας.* — Ἡ ναυτιλία συνδέει σήμερον τὰς πλέον ἀπομεμακρυσμένας ἐπικρατείας καὶ εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν τοῦ πολιτισμοῦ· ἡ θάλασσα ἀποκατέστη ὁ ἐνεργητικώτερος δρόμος τοῦ ἐμπορίου, καὶ τὸ οἰκονομικώτερον μέσον τῆς μετακομίσεως, διότι αὕτη ἡ φύσις ἐφρόντισε νὰ κατασκευάσῃ διὰ τὸν ἄνθρωπον τὴν μεγάλην ταύτην διώρυγα.

Πρῶτοι θαλασσοπόροι παρουσιάζονται εἰς τὴν ἱστορίαν οἱ Φοίνικες, καὶ μετὰ αὐτῶν ἰδίως οἱ κάτοικοι τῆς Τύρου. Οἱ Αἰγύπτιοι ὡσαύτως κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐνησχολήθησαν εἰς τὴν θαλασσοπλοῖαν, ἀποδείξεις δὲ τὰ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων μνημείων τῶν ἱερογλυφικῶν σημεῖα, παριστάνοντα πλοιάρια μὲ κώπας, ἰστία καὶ πηδάλιον. Ἡ Ἑλλάς μετὰ ταῦτα, ὠφεληθεῖσα ἀπὸ τὰς γνώσεις καὶ τὰ φῶτα, τὰ ὁποῖα οἱ ἐκ Φοινίκης καὶ Αἰγύπτου ἄποικοι μετέφερον εἰς αὐτὴν, ἀποκατέστη ναυτικὴ δύναμις· οἱ Ἀθηναῖοι, μάλιστα ἀπὸ τῆς Σαλαμινίας κατὰ τῶν Περσῶν ναυμαχίας μέχρι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, διὰ τοῦ ναυτικοῦ τῶν διετήρησαν τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἐφ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ προάξωσι τὸ ἐμπόριόν τῶν καὶ νὰ καθιδρῶσωσιν ἐπὶ στερεῶν βάσεων τὴν ἄπειρον δύναμίν τῶν, εἰμὴ δι' ἰσχυρῶν στόλων. Τὰ ὀνόματα τῆς Τύρου, τῆς Σιδῶνος, τῆς Κορίνθου, τῆς Καρχηδόνος, τῆς Ἀλεξανδρείας ἐνθυμίζουσι τὰς πόλεις, τὰς ὑψωθείσας κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους διὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτιλίας εἰς τὴν μεγαλητέραν περιωπὴν τῆς δόξης.

Ἡ πτώσις τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας συνεπέφερε τὴν πτώσιν ὄχι μόνον τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν, ἀλλὰ προσέτι καὶ αὐτῆς τῆς ναυτιλίας. Οἱ ἐπιδραμόντες τότε Βάρβαροι εὐχαριστήθησαν λαφυραγωγῆσαντες τὰ πλούτη τῶν προκατόχων τῶν, οὐδεμίαν δὲ φροντίδα περὶ ἐμπορίου καὶ πολὺ ὀλιγώτερον περὶ ναυτιλίας ἔλαβον. Εἰς τοὺς Ἰταλοὺς, καὶ ἰδίως εἰς τοὺς Βενετοὺς καὶ Γενοβαίους, χρεωστεῖται ἡ ἀναγέννησις τῆς ναυτιλίας κατὰ τὸν Μεσαιῶνα· κατὰ τὴν αὐτὴν σχεδὸν ἐποχὴν ἀνεδείκνυε σημεῖα βιομηχανικῆς ζωῆς καὶ ἡ γνωστὴ Ἀνσεατικὴ ἑνωσις, συνεριζομένη εἰς τὴν ἀρκτικὴν θάλασσαν ὡς πρὸς τὰς ναυτιλιακὰς προόδους μετὰ τῆς μεσημβρινῆς θαλασσοπορίας· ἡ Μεσημβρία οὕτω καὶ ἡ Ἄρκτος ἐβάδιζον ἐκ παραλλήλου καὶ ἐκ συμφώνου εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, καὶ τὸ πνεῦμα τῆς παραγωγῆς διεχέετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς πολεμικῆς ἐκείνης ἐποχῆς, καθ' ἣν δὲν ἀνεγνωρίζετο ἄλλη δύναμις, παρὰ ἡ ἰσχύς τῶν ὅπλων.

Ἡ θαλασσοπλοῖα ὅμως, μ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν καὶ τὴν τόλμην τῶν εἰς αὐτὴν ἐνασχολουμένων, δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ μεγάλην ἔκτασιν ἐνόσω ὁ ναύτης, μὴ ἔχων ἄλλον ὁδηγὸν παρὰ τὴν πορείαν τῶν ἀστέρων, ἠναγκάζετο νὰ πλέῃ περὶ τὰς ἀκτὰς, ριψοκινδυνεύων ἄλλως νὰ περιπλανηθῇ εἰς τὴν ἄπειρον ἔκτασιν τῶν θαλασσῶν. Τὰ τα-

ξειδιά του περιωρίζοντο ἐντὸς τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Εὐξεινίου Πόντου, σπανίως δὲ οἱ πολυηρότεροι ἐξήρχοντο τῶν Ἡρακλείων στηλῶν μέχρι τῶν πλησιεστέρων λιμένων τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἡ ἀνακάλυψις τῆς ναυτικῆς πηξίδος, δωρήσασα εἰς τοὺς θαλασσοποροῦντας ἀκριβῆ γνώμονα τῆς διευθύνσεώς των, ἐνεθάρρυνεν αὐτοὺς εἰς ἐπιχειρήσιν ἐκτεταμένων θαλασσοποριῶν, καὶ ἐπέφερε τὰς δύο ὠραιότερας ἀνακαλύψεις τοῦ ἀνθρώπου κατὰ τὸν ΙΕ^{ον}. καὶ ΙΣΤ^{ον}. αἰῶνα. Αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ Νέου Κόσμου καὶ τῆς ὁδοῦ τῶν Ἰνδιῶν διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ἐπροξένησαν τὴν σημαντικωτέραν μεταβολὴν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἐν γένει εἰς τὸν ἀνθρώπινον πολιτισμόν. Σήμερον δὲ, χάρις εἰς τὴν πηξίδα, εἰς τὰ χρονόμετρα καὶ εἰς τὰ διάφορα ἄλλα ναυτικά ἐργαλεῖα, τὰ μακρύτερα ταξείδια ἐπιχειρίζονται ἄνευ τοῦ παραμικροῦ φόβου ἀποπλάνησεως.

Τὰ ἄπειρα πλούτη, τὰ ὅποια ἡ ναυτιλία διὰ τῶν προόδων τῆς ἐπεσώρευεν εἰς τὰ ἔθνη, διήγειρον τὰς ἀποκλειστικὰς διαθέσεις ὅλων σχεδὸν τῶν Κυβερνήσεων, ὥστε κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐπροσπάθησεν ἑκάστη ν' ἀπομακρύνῃ τοῦ διαγωνισμοῦ τὴν ξένην ναυτιλίαν, ἀποκτῶσα διὰ τῆς ναυτικῆς δυνάμεως ὑπεροχὴν ἐπὶ τῶν θαλασσῶν. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν μάλιστα τῆς Ἀμερικῆς, ὅτε τὸ ἀποικιακὸν σύστημα ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν, εἰς ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἐπικρατεῖας ἀνεφάνη ἡ μεγάλη περὶ τὴν ναυτιλίαν ἄμιλλα καὶ ἡ ἀποκλειστικὴ διάθεσις τῶν ἰσχυροτέρων· ἕκαστος ἤθελε νὰ διατηρήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ τὸ μονοπώλειον τῶν μετὰ τῶν ἀποικιῶν σχέσεων, ἐμποδίζων τοὺς ξένους νὰ πλησιάσωσι τὰς Ἀποικιακὰς κατοχὰς του. Ὅτε μετὰ ταῦτα αἱ περισσότεραι Εὐρωπαϊκαὶ ἐπικράτειαι ἐσύστησαν ἀποικιακὰ καταστήματα, ἐξηκολούθησαν νὰ διατηρῶσι τὴν πάλιν τοῦ μονοπωλείου, ἐπιβάλλουσαι ἐπὶ τῶν ἀποικιακῶν προϊόντων, τῶν μετακομιζομένων διὰ ξένων πλοίων, φόρους πολὺ μεγαλητέρους ἀπὸ τοὺς ἐπιβαλλομένους εἰς τὰ δι' ἐθνικῶν μετακομιζόμενα. Ἡ πάλιν αὕτη τῆς ἐμπορικῆς ὑπεροχῆς διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ, καὶ εἰς τὸ διάστημα τριῶν αἰώνων ἡ Τρίαινα τῆς ναυτιλίας μετέβη ἀλληλοδιαδόχως ἀπὸ τὴν Πορτογαλίαν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἀπ' αὐτὴν εἰς τὴν Ὀλλάνδαν, καὶ τελευταῖον εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἡ Ἀγγλία σήμερον κατέχει βεβαίως τὸν πρῶτον βαθμὸν μεταξὺ τῶν ναυτικῶν δυνάμεων, καὶ μετ' αὐτὴν, ὡς πρὸς τὴν ναυτικὴν ση-

μασίαν, ἔρχονται αἱ ὁμόσπονδοι ἐπαρχίαι τῆς Ἀμερικῆς. ὡς πρώτη ἀφορμὴ τῆς προόδου τοῦ Ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ περὶ ναυτιλίας διάταξις τοῦ Κρομβέλλου. Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς διατάξεως ταύτης ἦτον ἡ καταστροφή τοῦ ὀλλανδικοῦ ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον εὐρίσκετο τότε εἰς τὴν μεγαλητέραν ἑκτασίν του, καὶ ἀπελάμβανεν ἄπειρα κέρδη συναλλαττόμενον μ' ὅλους τοὺς λιμένας τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἀποικιῶν, ἐπενήργησεν ὅμως ἡ ρηθεῖσα διάταξις ἐπαισθητῶς καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἀγγλικοῦ ναυτικοῦ. Δυνάμει τῆς διατάξεως ταύτης τὸ μεταξύ τῆς μητροπόλεως καὶ τῶν Ἀποικιῶν ἐμπόριον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνεργηθῇ, εἰμὴ δι' Ἀγγλικῶν πλοίων, κατεσκευασμένων εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἢ τὰς Ἀποικίας, καὶ ἐχόντων πλήρωμα ἐκ ναυτῶν Ἀγγλων, τὰ δὲ Εὐρωπαϊκὰ προϊόντα δὲν ἐγίνοντο δεκτὰ εἰς τοὺς Ἀγγλικούς λιμένας, εἰμὴ μετακομιζόμενα δι' Ἀγγλικῶν πλοίων ἢ διὰ πλοίων ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐπικράτειαν, ἐξ ἧς προήρχοντο τὰ προϊόντα, ἐπὶ τέλους δὲν ἐπετρέπετο εἰμὴ εἰς τὰ Ἀγγλικά πλοῖα νὰ ἐνεργῶσι τὴν ἀκτοπλοῖαν αὗται ἦσαν αἱ κυριώτεραι διατάξεις τῆς περιφήμου ταύτης Κρομβελλικῆς νομοθεσίας, ὑπαγορευθεῖσαι ἀπὸ πνεῦμα ἀποκλειστικότητος. Μόνη ἡ Σβεκία συνησθάνθη τότε τὴν ὕβριν, ἥτις διὰ τῶν διατάξεων τούτων προσεγένετο εἰς ὅλα τὰ ναυτικά ἔθνη, καὶ διὰ παρομοίων θεσμῶν ἀπέκλεισε καὶ αὕτη τῶν λιμένων της τὰ Ἀγγλικά πλοῖα. Ἐὰν ὅλα τὰ λοιπὰ ἔθνη ἐμιμῶντο τὸ παράδειγμα τῆς Σβεκίας, ἡ Ἀγγλία ἤθελεν ἀναγκασθῇ νὰ μεταβάλλῃ τοὺς κανονισμούς της, καὶ νὰ παραδεχθῇ τὸ σύστημα τῆς ἀμοιβαιότητος, ἀλλ' ἡ πρᾶξις τῆς Σβεκίας ἔμεινε δυστυχῶς ἄνευ μιμητῶν.

Οἱ πόλεμοι τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἀντὶ νὰ ἐπιφέρωσι πρόσκομμα εἰς τὴν ἐμπορικὴν καὶ ναυτικὴν ὑπεροχὴν τῆς Ἀγγλίας, ἀπ' ἐναντίας ἐστερέωσαν τὴν ὑπεροχὴν της, καθόσον μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας καὶ ἐπιτηδειότητος ὠφεληθεῖσα ἐξ ἐκείνων τῶν ἀνωμάλων δι' ὅλην τὴν Εὐρώπην περιστάσεων, ἔθεσε τὴν κορωνίδα τῆς ἀπείρου κυριαρχίας της ἐπὶ τῶν Ἰνδιῶν, κατέκτησε πλουσίας καὶ ἀναριθμήτους ἀποικίας, καὶ ἐκυρίευσεν ὀχυράς στρατιωτικὰς θέσεις εἰς ὅλας τὰς θαλάσσας, δι' ὧν ἔδωκεν εἰς τὴν ναυτιλίαν της ἀσφαλῆ ἄστυλα καὶ χρησίμους παρακκαταθήκας.

Ἰσχυρὰ ὡς ἐκ τῶν προόδων, τὰς ὁποίας ἐπραγματοποίησε, καὶ ἐν-

θαρβύνομένη ἀπὸ τὴν ὑπεροχὴν, τὴν ὁποῖαν ἀπέκτησεν, ἐπροκλήρuxe κατὰ τὸ 1822 εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς, ὅτι εἶχε διαθέσιν νὰ θέσῃ ὡς βάσιν τῶν ἐμπορικῶν τῆς σχέσεων τὴν πλήρη ἀμοιβαιότητα. Ἐπὶ τῆς βάσεως δὲ ταύτης συνωμολόγησεν ἐμπορικὰς συνθήκας μὲ τὴν Δανιμάρκαν, τὰς Κάτω χώρας, τὰς Ὁμοσπόνδους ἐπαρχίας τῆς Ἀμερικῆς, τὴν Πρωσσίαν, τὰς ἐπαρχίας τῆς Μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, τὴν Γαλιαν καὶ κατὰ τὴν 22 Σεπτεμβρίου 1837 μὲ τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ Ἑλλάς, ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς θέσεώς της καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐξαισίου ναυτικῆς ἐπιδεξιότητος, τὴν ὁποῖαν ἔχουν οἱ κάτοικοι τῶν νήσων της καὶ τινῶν παραλίῶν πόλεων της, ὑπόσχεται μεγίστην πρόδον εἰς τὴν ναυτιλίαν. Ἐπὶ τῶν Γαλλικῶν πολέμων ἤρξατο ἡ ἀνάπτυξις τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλίας, τότε τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα, εἰσερχόμενα φορτωμένα εἰς τοὺς ἀποκλεισμένους λιμένας διὰ τῆς ἐπιδεξιότητος, τῆς τόλμης καὶ τῆς δραστηριότητος τῶν Ἑλλήνων ναυτῶν, ἐξήρχοντο πλήρη χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, προετοιμασθέντα οὕτω διὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, ὅτε ἀπὸ φορτηγὰ γενόμενα πολεμικὰ, ἡρωϊκῶς ἐναυμάχησαν καὶ ἡρίστευσαν, συντελέσαντα κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀγῶνος· περὶ δὲ τῆς σημερινῆς καταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλίας, ἥτις δὲν εἶναι βεβαίως εὐκαταφρόνητος, θέλομεν ὁμιλήσει εἰς τὸ περὶ Ἑλλάδος ἄρθρον τοῦ Γ^{ου}. Μέρους.

Β'. ΠΕΡΙ ΠΛΟΙΩΝ (4).

§. 51. *Γενικοὶ περὶ πλοίων ὁρισμοί.* — Ὅλα τὰ πρὸς μετακώμισιν πραγματειῶν προσδιορισμένα πλοῖα εἶναι ἀντικείμενα τοῦ ἐμπορίου· εἶναι δὲ διαφόρων εἰδῶν καὶ διακρίνονται ὑπὸ διάφορα ὀνόματα κατὰ τὸ μέγεθος καὶ τὴν κατασκευὴν των.

Τὸ μέγεθος τοῦ πλοίου προσδιορίζεται ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν τόνων τῆς χωρητικότητός του· ὁ προσδιορισμὸς οὗτος γίνεται διὰ τῆς κανονισμένης ὑπὸ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 29 Νοεμβρίου 1833 μεθόδου τῆς καταμετρήσεως.

Ὁ θαλάσσιος τόνος εἶναι βάρος 2000 Γαλλικῶν χιλιογράμμων, τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται ὅτι κατέχει τόπον 42 κυβικῶν ποδῶν· οὕτως ἐν πλοῖον 8400 κυβικῶν ποδῶν θέλει εἶσθαι 200 τόνων.

(4) Ἴδε ἀρ. 190 κ. ἐ. τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, καὶ τὸν ἀπὸ 14 Νοεμβρ. 1836 περὶ Ναυτιλίας Νόμον τῆς Ἑλλάδος.

Διακρίνονται δὲ τὰ Ἑλληνικὰ ἐμπορικὰ πλοῖα ὡς ἐκ τῆς χωρητικότητός των εἰς δύο κλάσεις, καὶ εἰς μὲν τὴν 1^ην κλάσιν ἀνάγονται τὰ ἀπὸ 30 τόνων καὶ κατωτέρω, εἰς δὲ τὴν 2^αν κλάσιν τὰ ἐπέκεινα τῶν 30 τόνων χωρητικότητα ἔχοντα.

Πᾶν πλοῖον πρέπει νὰ φέρῃ τὴν σημαίαν τοῦ ἔθνους, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει, καὶ νὰ ὑψόνῃ αὐτὴν κατὰ τὴν εἰς τοὺς λιμένας εἴσοδον καὶ τὴν ἐξ αὐτῶν ἐξοδὸν του, κατὰ τὴν μετὰ πολεμικῶν πλοίων συνάντησίν του, καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς οὐσιώδεις περιστάσεις τοῦ ταξιδίου του.

Κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν περὶ Ναυτιλίας Νόμον τῆς 14 Νοεμβρ. 1836, τοῦ ὁποίου ἀντίτυπον πρέπει νὰ ἔχῃ ἕκαστον πλοῖον, ἀναγνωρίζονται ὡς ἑλληνικὰ πλοῖα 1) τὰ ναυπηγούμενα εἰς τὴν Ἑλλάδα, 2) τὰ κυριεύμενα ἀπὸ ναυτικούς Ἕλληνας εἰς ἀγῶνας ὑπὲρ πατρίδος ἢ εἰς κατὰ πειρατῶν συμπλοκάς καὶ ἀναγνωρίζόμενα ὡς καλὴ λεία, 3) τὰ δημεύμενα διὰ παράβασιν τῶν Νόμων τοῦ Βασιλείου· 4) τὰ ναυγοῦντα εἰς Ἑλληνικὰ παράλια καὶ ὡς ἀνίκανα πρὸς περαιτέρω πλοῦν πωλούμενα καὶ ἐπισκευαζόμενα ἐντὸς τοῦ Βασιλείου· 5) τὰ ἀνήκοντα εἰς Ἕλληνα, ὅστις μεταναστεύων ἀπὸ ξένην εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν συμπαραλαμβάνει αὐτὰ εἰς τὴν νέαν του κατοικίαν· 6) ὅσα, χωρὶς νὰ ὑπάγωνται εἰς μίαν τῶν ἀνωτέρω κατηγοριῶν, εὐρέθησαν ἀπὸ τὰς 15 Ὀκτωβρίου 1833 ἀνήκοντα εἰς ὑπηκόους Ἕλληνας· 7) τὰ ἀγοραζόμενα ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ξένα πλοῖα ἀπὸ Ἑλλήνας, παρακινουμένους εἰς τὴν ἀγορὰν ταύτην ἀπὸ λόγους οὐσιώδους συμφέροντος.

Τὰ Ἑλληνικὰ πλοῖα ἔχουν ἀποκλειστικῶς τὸ δικαίωμα νὰ μετακομίζωσι τὰ πρίόντα τοῦ τόπου ἀπὸ ἑνα εἰς ἄλλον λιμένα τοῦ Βασιλείου, ἐκτὸς τῶν διὰ συνθηκῶν ὁρισθεῖσων ἢ ὁρισθησομένων ἐξαίρεσεων.

Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ξένους νὰ ἔχωσι μετοχὴν ὑπὲρ τὸ ἥμισυ εἰς Ἑλληνικὰ πλοῖα. Ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ πληρώματος τοῦ πλοίου πρέπει νὰ ᾔναι ὑπήκοοι Ἕλληνες.

Ἡ ἐθνικότης τῶν Ἑλληνικῶν πλοίων ἀποδεικνύεται διὰ τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀναγνωρίσεως ἐκδεδομένου καὶ ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν καὶ ἐσφραγισμένου μὲ τὴν σφραγίδα τοῦ Ὑπουργείου τούτου.

Ἐκαστον πλοῖον λαμβάνει ἰδιαιτέρον ὄνομα, τὸ ὁποῖον ὁμοῦ μὲ τὸν ἀριθμὸν τῆς εἰς τὰ νηϊολόγια καταχωρήσεώς του καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λιμένος εἰς ὃν ἀνήκει, πρέπει νὰ σημειῶνται ἐπὶ τῆς πρύμνης του. Τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου δὲν δύναται ἄνευ ἀδείας νὰ μεταβληθῇ.

Τὸ ναυτιλιακὸν δίπλωμα τοῦ πλοίου πρέπει ν' ἀνανεοῦται κατ' ἔτος, δύνανται δὲ αἱ Προξενικαὶ Ἀρχαὶ νὰ παρατείνωσι τὴν προθεσμίαν ταύτην, ἐὰν πεισθῶσιν ὅτι ὁ πλοίαρχος ἢ ὁ ἰδιοκτήτης πρὸ τῆς παύσεως τῆς ἰσχύος τοῦ διπλώματος εἶχε συνδέσει ἐπωφελεῖς συμφωνίας, υποχρεούσας αὐτὸν εἰς ἐπιχειρήσιν νέου διάπλου μὴ ἐπιτρέποντος ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἑλληνικὸν λιμένα πρὸς ἀνανέωσιν τῶν ἐγγράφων του.

§. 52. Προνομιούχα χρέη ἐπὶ τῶν πλοίων, καὶ περὶ πωλήσεως αὐτῶν.—Ἀνεξαρτήτως τοῦ γενικοῦ δικαιώματος, τὸ ὁποῖον πᾶς δανειστής ἔχει ἐπὶ τῆς κινήτης καὶ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου του καὶ ἐπομένως καὶ ἐπὶ τῶν πλοίων αὐτοῦ, τὰ πλοῖα ὑπόκεινται ἰδιαιτέτως εἰς ὅσα χρέη ἔχουν προνόμιον ἐπ' αὐτῶν, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρ. 191 καὶ ἐπ. τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, καὶ τοῦ περὶ βιβλίου Ναυτοδανείων Νόμου τῆς 13 Νοεμ. 1851.

ἔχουν δὲ προνόμιον καὶ προτιμῶνται ἀλλήλων κατὰ τὴν ἐξῆς τάξιν τὰ ἐπόμενα χρέη.

α) Τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ ὅσα ἤθελον γενῆ διὰ νὰ ἐνεργηθῇ ἡ πώλησις τοῦ πλοίου καὶ ἡ διανομὴ τοῦ ἐκπλειστηριάσματος, ἐὰν ἀποδεικνύνται διὰ λογαριασμοῦ ἐπικυρωμένου ὑπὸ τοῦ Δικαστηρίου.

β') Τὰ ναυάγωικα, τὰ χωρητικότητος, ἐλλιμενίσεως καὶ ἀγκυροβολίου τέλη, ἐὰν ἀποδεικνύωνται δι' ἐξοφλητικῶν τῶν εἰσπρακτόρων.

γ') Ὁ μισθὸς τοῦ φύλακος καὶ τὰ πρὸς φύλαξιν τοῦ κατασχεθέντος πλοίου ἔξοδα, ἐὰν ἀποδεικνύωνται διὰ λογαριασμοῦ ἐπικυρωμένου ὑπὸ τοῦ προέδρου τῶν Ἐμποροδικῶν.

δ') Τὰ ἐνοίκια τῶν ἀποθηκῶν, ὅπου ὑπάρχουν ἐναποτεθειμένα τὰ ἄρμενα καὶ ἐξάρτια, ἐὰν ἀποδεικνύωνται ὡς τ' ἀνωτέρω.

ε) Τὰ ἀπὸ τοῦ τελευταίου διάπλου καὶ τῆς εἰς τὸν λιμένα προσομίσεως τοῦ πλοίου πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ ἔξοδα.

ς') Οἱ μισθοὶ τοῦ κατὰ τὸν τελευταῖον διάπλου πλοιάρχου καὶ πληρώματος, ἐὰν ἀποδεικνύωνται διὰ τοῦ ναυτολογίου ἐπικυρωμένου παρὰ τῆς Λιμενικῆς Ἀρχῆς.

ζ') Τὰ κατὰ τὸν τελευταῖον διάπλου δι' ἀνάγκας τοῦ πλοίου δο-

θέντα εἰς τὸν πλοίαρχον δάνεια, καὶ ἡ πληρωμὴ τῆς ἀξίας τῶν πραγματειῶν, τὰς ὁποίας ἤθελε πωλήσει ὁ πλοίαρχος δι' ἀνάγκας ὡσαύτως τοῦ πλοίου, ἐὰν ἐγένοντο αἱ προσήκουσαι ἐγγράφαι εἰς τὸ βιβλίον τῶν ναυτοδανείων καὶ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ περὶ τοῦ βιβλίου τούτου Νόμου τῆς 13 Νοεμ. 1851, καὶ ἐὰν ἀποδεικνύονται διὰ λογαριασμῶν τοῦ πλοιάρχου, βεβαιωμένων ὑπὸ ἐγγράφων ἐκθέσεων ὑπογεγραμμένων ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος καὶ ἀποδεικνυουσῶν τὴν ἀνάγκην αὐτῶν.

η) Τὰ εἰς τὸν πωλητὴν τοῦ πλοίου ὀφειλόμενα, ἐὰν ἔχη πωλητήριον μὲ βεβαίαν χρονολογίαν, καὶ τὰ εἰς τοὺς προμηθευτὰς καὶ τοὺς ἐργασθέντας εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ πλοίου χρεωστούμενα χρήματα, ἂν τὸ πλοῖον δὲν ἐξέπλευσεν εἰσέτι· καὶ τὰ πρὸ τοῦ ἀπόπλου ὀφειλόμενα εἰς τοὺς δανειστὰς διὰ προμήθειαν, ἐργασίαν ἢ ἡμερομισθία, δι' ἐπισκευὴν, τροφὰς, ἐφοπλισμὸν καὶ ἐξάρτισιν, ἂν τὸ πλοῖον ἀπέπλευσεν ἤδη, πρὸ τοῦ ἀπόπλου τοῦ δὲ κατεχωρίσθησαν ταῦτα ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν ναυτοδανείων κατὰ τὸν εἰρημένον Νόμον τῆς 13 Νοεμβ. 1851. Ταῦτα δὲ πάντα ἐὰν ἀποδεικνύονται διὰ λογαριασμῶν, τιμολογίων ἢ καταγραφῶν θεωρημένων ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου, ἐκδεδομένων δὲ ὑπὸ τοῦ ἐφοπλιστοῦ, τῶν ὁποίων ἐν ἀντίγραφον θέλει παρακατατεθῆ εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐμποροδικείου πρὸ τοῦ ἀπόπλου, ἢ τὸ πολὺ ἐντὸς 10 ἡμερῶν μετὰ τὸν ἀπόπλου.

θ.) Τὰ ἐπὶ τοῦ σκάφους, τῶν ἀρμένων καὶ ἐξαρτίων τοῦ πλοίου δι' ἐπισκευὴν, τροφὰς, ἐφοπλισμὸν καὶ ἐξάρτισιν πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίου γενόμενα ναυτικὰ δάνεια, ἐὰν ἀποδεικνύονται διὰ συμβολαίων ἐπισήμων ἢ ἰδιωτικῶν, τῶν ὁποίων τὰ πρωτότυπα ἢ ἀντίγραφα κατετέθησαν εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐμποροδικείου ἐντὸς 10 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας των.

ι.) Τὰ κατὰ τὸν τελευταῖον πλοῦν χρεωστούμενα ἀσφάλιστρα, ἐὰν ἀποδεικνύονται διὰ τῶν ἀσφαλιστικῶν ἐγγράφων ἢ διὰ τῶν βιβλίων τῶν μεσιτῶν.

ια.) Τὰ πρὸς ἀποζημιώσιν ὀφειλόμενα εἰς τοὺς ναυλωτὰς ἕνεκα μὴ παραδόσεως τῶν εἰς τὸ πλοῖον ἐπιβιβασθεισῶν πραγματειῶν, διὰ τὰς ἐξ ἀμελείας τοῦ πλοιάρχου ἢ τοῦ πληρώματος γενομένας ἐπὶ τῶν εἰρημένων πραγματειῶν ἀβαρίας, ἐὰν ἀποδεικνύονται δι' ἀποφάσεων δικαστῶν ἢ διαιτητῶν.

Οἱ ἐντὸς ἐκάστου τῶν προηγουμένων ἀριθμῶν περιεχόμενοι δανεισταὶ θέλουν διανέμει μεταξὺ των τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ πλοίου χρήματα, χωρὶς τινὸς πρὸς ἀλλήλους προτιμῆσεως, καὶ κατ' ἀναλογίαν, ἂν δὲν ἐξαρκῶσι πρὸς τελείαν πληρωμὴν· ἐκτὸς τῶν ναυτοδανειστῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων προτιμᾶται ὁ ὑστερόχρονος, κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἀπὸ 13 Νοεμβρ. 1851 Νόμου.

Τὰ προνόμια τῶν δανειστῶν σθένυνται διὰ τῆς δικαστικῆς πωλήσεως τοῦ πλοίου, γενομένης κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις, ἢ ἐὰν μετὰ πώλησιν ἐκούσιον τὸ πλοῖον τελειώσῃ ἓνα διάπλουν ὑπὸ τὸ ὄνομα καὶ μὲ κίνδυνον τοῦ ἀγοραστοῦ, καὶ χωρὶς νὰ γενῇ καμμία ἀντίστασις παρὰ τῶν δανειστῶν τοῦ πωλητοῦ.

Λογίζεται ὅτι τὸ πλοῖον ἐτελείωσεν ἓνα διάπλουν 1) ὅταν ὁ ἀπόπλους καὶ ὁ κατὰπλους αὐτοῦ ἤθελον ἀποδειχθῇ εἰς δύο διαφόρους λιμένας καὶ μετὰ τριάκοντα ἡμέρας ἀπὸ τοῦ ἀπόπλου· 2) ὅταν μὴ προσορμισθέντος τοῦ πλοίου εἰς ἄλλον λιμένα ἤθελον παρέλθει ἐξήκοντα ἡμέραι ἀπὸ τοῦ ἀπόπλου μέχρι τοῦ εἰς τὸν αὐτὸν λιμένα κατὰπλου, καὶ 3) ὅταν τὸ πλοῖον μακρὸν τινὰ πλοῦν ἐπιχειρήσαν ἤθελε διαπλεύσει πλεόν τῶν ἐξήκοντα ἡμερῶν χωρὶς νὰ γενῇ καμμία ἀπαίτησις παρὰ τῶν δανειστῶν τοῦ πωλητοῦ.

Ἡ ἐκούσιος πώλησις τοῦ πλοίου πρέπει νὰ γίνηται ἐγγράφως δι' ἐπιστήμου ἐνώπιον Συμβολαιογράφου ἢ Προξένου συμβολαίου· γίνεται δὲ περὶ ὅλου ἢ μέρους μόνον τοῦ πλοίου προσωρμισμένου ἢ διαπλέοντος. Ὁ δὲ ἀγοραστὴς διὰ νὰ θεωρηθῇ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου πρέπει, κατὰ τὸν Ναυτιλιακὸν Νόμον τῆς Ἑλλάδος, νὰ ἐγγραφῇ ὡς τοιοῦτος εἰς τὸ νηϊολόγιον τοῦ ἀρμοδίου λιμένος.

Ἡ κατὰ τὸν πλοῦν γενομένη ἐκούσιος πώλησις πλοίου δὲν βλάπτει τοὺς δανειστὰς τοῦ πωλητοῦ, ἐπομένως καὶ γενομένης τῆς πωλήσεως τὸ πλοῖον ἢ τὸ τίμημα αὐτοῦ μένει πάντοτε ὑπέγγυον εἰς τοὺς εἰρημένους δανειστὰς, οἵτινες δύνανται, ἂν τὸ κρίνωσιν εὐλογον, καὶ νὰ προσβάλωσι τὴν πώλησιν ὡς δολίαν.

Ὅλα τὰ πλοῖα δύνανται νὰ κατασχεθῶσι καὶ νὰ πωληθῶσι δικαστικῶς διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν αὐτῶν ἢ τοῦ ἰδιοκτήτου.

Τὸ ἔτοιμον πρὸς ἀπόπλουν πλοῖον δὲν δύναται νὰ κατασχεθῇ, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ χρέους γενομένου χάριν τοῦ μελετωμένου τα-

ξειδίου, καὶ εἰς αὐτὴν ὁμῶς τὴν περίπτωσιν ἢ περὶ τοῦ χρέους τούτου ἐγγύησις ἐμποδίζει τὴν κατάσχεσιν.

Τὸ πλοῖον λογίζεται ἔτοιμον πρὸς ἀπόπλουν, ὅταν ὁ πλοίαρχος ἔχη ἤδη ἀνὰ χεῖρας τὰ πρὸς τὸν διάπλουν ἀναγκαῖα ἔγγραφα.

Τὰ περὶ ναυαγίων καὶ ναυαγιαιρέσεων ἐκανονίσθησαν ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τοῦ Νόμου τῆς 18 Σεπτ. 1856.

Γ'. ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ. (4)

§. 53. Ποῖοι θεωροῦνται ἰδιοκτῆται πλοίων, καὶ καθήκοντα καὶ δικαιώματα αὐτῶν. — Δὲν ἀρκεῖ ν' ἀποκτήσῃ τις πλοῖον δι' ὁποίου δήποτε νομίμου τρόπου διὰ νὰ θεωρηθῇ ἐνώπιον τοῦ Νόμου ἰδιοκτῆτης αὐτοῦ, διότι, κατὰ τὸν περὶ Ἀστυνομίας τῆς Ἐμπορικῆς ναυτιλίας Νόμον τῆς Ἑλλάδος τῆς 15 Δεκεμβρ. 1836, τοῦ ὁποίου ἀντίτυπον ἕκαστος πλοίαρχος χρεωστεῖ νὰ ἔχη, διὰ νὰ ἀναγνωρισθῇ τις ὡς ἰδιοκτῆτης Ἑλληνικοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου ἀπαιτεῖται. 1) Νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὴν Ναυτικὴν Ἀρχὴν τοῦ λιμένος, εἰς ὃν θέλει νὰ κατατάξῃ τὸ πλοῖόν του, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναγνώρισίν του ὡς Ἐθνικοῦ καὶ τὴν καταχώρησιν αὐτοῦ εἰς τὸ νηϊολόγιον, παραδίδων ἐνταυτῷ τὴν περιγραφὴν τοῦ πλοίου καὶ τὸ ἐπίσημον ἔγγραφον, δι' οὗ ἀποδεικνύονται οἱ τίτλοι τῆς ἰδιοκτησίας του. 2) Νὰ διαβεβαιώσῃ ἐνόρκως ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου τῆς διαμονῆς του ὅτι τὸ πλοῖον εἶναι τελεία ἰδιοκτησία του ἢ ὅτι ἔχει συμμετόχους Ἕλληνας ἢ ξένους, ποῖοι εἶναι αὐτοὶ, καὶ πόσῃ μετοχὴν ἕκαστος ἔχει, καὶ 3) μετὰ τὴν καταχώρησιν τοῦ πλοίου εἰς τὸ νηϊολόγιον ὀφείλει ὁ ἰδιοκτῆτης νὰ δώσῃ ἔγγραφον ὑπόσχεσιν καὶ ἀξιόχρεων ἐγγύησιν περὶ τῆς τηρήσεως τῶν περὶ ναυτιλίας Νόμων, περὶ τῆς καλῆς χρήσεως τοῦ περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ πλοίου ἐγγράφου καὶ ναυτιλιακοῦ διπλώματος, καὶ περὶ τῆς εἰς τὴν Ἀρχὴν ἐπιστροφῆς τῶν ἐγγράφων τούτων ἐν περιπτώσει πωλήσεως ἢ ἀπωλείας τοῦ πλοίου, δοθείσης δὲ τῆς ἐγγυήσεως ταύτης, χορηγεῖται εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην τὸ περὶ ἀναγνωρίσεως ἐπίσημον ἔγγραφον τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργείου.

Ὅσοι δὲ νομίμως ἐκληρονόμησαν ἢ τακτικῶς ἀπέκτησαν πλοῖα, διὰ νὰ θεωρηθῶσιν ἐνώπιον τοῦ Νόμου ἰδιοκτῆται αὐτῶν, ἀπαιτεῖται

(4) Ἴδε ἀρ. 216 κ. ε. Ἐμπορ. Νόμου καὶ τὸ Διάταγμα τῆς 15 Δεκεμβρίου 1836 περὶ ἀστυνομίας τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας.

νά φροντίσωσιν ὥστε νά γενῇ εἰς τὸ ἀρμόδιον νηϊολόγιον ἡ ἀντικατάστασις τῶν ὀνομάτων αὐτῶν καὶ νά ἐκδοθῇ τὸ ἀνήκον νέον ἔγγραφον ἰδιοκτησίας.

Ἄν ἀπωλεσθῇ τὸ περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ πλοίου ἔγγραφον, ὁ ἰδιοκτήτης ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ ἢ νά διαβεβαιώσῃ ἐνόρκως ὅτι ἀπωλέσθη, καὶ τότε τῷ δίδεται νέον, εἰς τὸ ὁποῖον σημειοῦται ὅτι τοῦτο ἐκδίδεται πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ ἀπωλεσθέντος.

Ἄν τὸ πλοῖον, μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀναγνωρίσεως, μεταβληθῇ κατὰ τὸ σχῆμα, τὴν χωρητικότητα ἢ ἄλλως, ὁ ἰδιοκτήτης ὀφείλει νά ζητήσῃ νέον ἔγγραφον.

Ὅσάκις Ἑλληνικὸν πλοῖον πωληθῇ κατὰ μέρος ἢ ἐξολοκλήρου εἰς ἄλλον Ἕλληνα, πρέπει νά εἰδοποιῇται περὶ τούτου ἡ Ναυτικὴ Ἀρχή, εἰς τῆς ὁποίας τὰ Νηϊολόγια εἶναι καταχωρημένον, διὰ νά σημειωθῇ ἐν αὐτοῖς καὶ ὀπισθεν τοῦ ἐγγράφου ἡ γενομένη πώλησις.

Οἱ ἰδιοκτῆται παντὸς πλοίου ἔχουν μόνοι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν τοὺς πλοιάρχους ἢ κυβερνήτας τῶν πλοίων των, ἀλλ' ἀπαιτεῖται οἱ ἐκλεγόμενοι νά ἔχωσι τὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα διὰ τοὺς πλοιάρχους καὶ κυβερνήτας προσδιορίζει ὁ περὶ Ἀστυνομίας τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας Νόμος τῆς 15 Δεκεμβρίου 1836, συνδυαζόμενος μὲ τὸ ἀπὸ 24 Νοεμ. 1850 Β. Διάταγμα.

Ἐκαστος ἰδιοκτήτης ὀφείλει νά φροντίζῃ περὶ τῆς ἀπαιτουμένης ἀποσκευῆς τοῦ πλοίου του, καὶ περὶ τῆς καλῆς καταστάσεως αὐτοῦ, καθ' ἃ διαλαμβάνει τὸ Α'. Μέρους τοῦ μνησθέντος περὶ Ἀστυνομίας Νόμου, καὶ νά ἐπιφέρῃ τὰς ἐπισκευὰς, τὰς ὁποίας αἱ Λιμενικαὶ καὶ Προξενικαὶ Ἀρχαὶ ἤθελον θεωρήσει ἀναγκαίας διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ πλοίου.

Πᾶς ἰδιοκτήτης πλοίου εἶναι πολιτικῶς ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις τοῦ πλοιάρχου καθόσον ἀφορῶσι τὸ πλοῖον καὶ τὴν ἀποστολὴν, ἡ δὲ εὐθύνη του παύει ἐάν ἐγκαταλείψῃ τὸ πλοῖον καὶ τὸν ναῦλον.

Ὁ ἰδιοκτήτης δύναται ν' ἀποβάλῃ τὸν πλοίαρχον, δὲν χρεωστῇ δὲ εἰς αὐτὸν οὐδεμίαν ἀποζημίωσιν, ἂν δὲν ὑπάρχῃ περὶ τούτου ἔγγραφος συμφωνία.

Ἐάν ὁ ἀποβληθεὶς πλοίαρχος ᾖ συνιδιοκτήτης τοῦ πλοίου δύναται νά παραιτηθῇ τῆς εἰς τὸ πλοῖον μετοχῆς του, καὶ νά ζητήσῃ

τὴν πληρωμὴν τοῦ ἰσοτίμου αὐτῆς κεφαλαίου, προσδιοριζομένου ὑπὸ πραγματογνομόνων.

Καθ' ὅλα, ὅσα ἀφορῶσι τὸ κοινὸν συμφέρον τῶν ἰδιοκτητῶν πλοίου τινός, ὑπερισχέει ἡ γνώμη τῶν πλειόνων· τὴν δὲ πλειοψηφίαν ἀποτελεῖ μέρος τῆς εἰς τὸ πλοῖον μετοχῆς, ὑπερβαῖνον τὸ ἥμισυ τῆς τιμῆς του.

Ἡ κατὰ πλειστηριασμὸν ἐκούσιος πώλησις τοῦ πλοίου δὲν συγχωρεῖται, εἰμὴ κατ' αἴτησιν τῶν ἰδιοκτητῶν τῶν μετεχόντων ὁμοῦ τοῦ ἡμίσεος τοῦ πλοίου, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐναντία συμφωνία.

Ἐννοεῖται ὅτι τὰ κέρδη καὶ αἱ ζημίαι τοῦ πλοίου διανέμονται μετὰξὺ τῶν συνιδιοκτητῶν κατ' ἀναλογίαν τῆς μετοχῆς ἐκάστου.

Ἐὰν, ναυλωθέντος τοῦ πλοίου συναίνεσει τῶν ἰδιοκτητῶν, δὲν θέλῃ τις ἐξ αὐτῶν νὰ συνεισφέρῃ εἰς τὰ πρὸς ἀποστολὴν τοῦ πλοίου ἀναγκαῖα ἔξοδα, ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ λοιποὶ, ἀφοῦ τὸν κλητεύσῃ διὰ νὰ προσφέρῃ τὸ ἐπιβάλλον μέρος, δύνανται δι' ἀδείας τοῦ Δικαστοῦ νὰ λάβῃσι ναυτικὸν δάνειον διὰ λογαριασμὸν του ἐπὶ τοῦ εἰς τὸ πλοῖον μεριδίου του.

Δ'. ΠΕΡΙ ΠΛΟΙΑΡΧΩΝ (1).

§. 54. *Πλοίαρχοι, κυβερνῆται καὶ προσόντα αὐτῶν.* — Κατὰ τὸν περὶ Ἀστυνομίας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας Ἑλληνικὸν Νόμον, οἱ διευθύνοντες πλοῖα Β'. τάξεως (§. 51) ὀνομάζονται *πλοίαρχοι*, οἱ δὲ Α'. τάξεως *κυβερνῆται*. Οὐδεὶς δὲ δύναται νὰ ᾔῃ πλοίαρχος ἢ κυβερνήτης ἄνευ διπλώματος τοῦ ὑπουργείου τῶν ναυτικῶν.

Διὰ νὰ λάβῃ τις δίπλωμα κυβερνήτου πλοίου ἐμπορικοῦ ἀπαιτεῖται 1) νὰ ἔχῃ πλήρη 20 ἔτη, 2) νὰ μετῆλθε τὴν ναυτιλίαν 3 ἔτη τοῦλάχιστον, ἢ νὰ ἐχρημάτισε διευθυντῆς μικροῦ πλοίου ἐν ἔτος, ἢ ναύκληρος ἐμπορικοῦ τρία ἔτη, ἢ ὑπαξιωματικὸς Β'. τάξεως πολεμικοῦ πλοίου δύο ἔτη, καὶ νὰ ἐξεπλήρωσε τὰ καθήκοντά του τιμίως καὶ μὲ ἰκανότητα, καὶ 3) ἐξεταζόμενος εἰς τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς ναυτικῆς ν' ἀναγνωρισθῇ ἰκανός.

Διὰ νὰ λάβῃ τις δίπλωμα πλοίαρχου ἐμπορικοῦ πλοίου ἀπαιτεῖται 1) νὰ ἔχῃ πλήρη 22 ἔτη, 2) νὰ μετῆλθε τὴν ναυτιλίαν τέσσαρα ἔτη

(1) Ἰδε ἀρ. 221 κ. ε. Ἐμπορ. Νόμου καὶ τοὺς περὶ Ναυτιλίας καὶ τῆς Ἀστυνομίας αὐτῆς Νόμους τῆς 14 Νομβ. καὶ 15 Δεκεμβ. 1836.

τοῦλάχιστον, ἢ νὰ ἐχρημάτισε κυβερνήτης ὑπὲρ τὸ ἐν ἔτος, ἢ ναύκληρος ἐμπορικοῦ πλοίου ἐπέκεινα τῶν 100 τόνων χωρητικότητος τρία ἔτη, ἢ ὑπαξιωματικὸς πρώτης τάξεως εἰς πολεμικὸν πλοῖον δύο ἔτη, καὶ 3) ἐξεταζόμενος ἐνώπιον ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς, διοριζομένης ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου τῶν Ναυτικῶν κατὰ τὸ ἀπὸ 24 Νοεμ. 1850 B. Διάταγμα νὰ δώσῃ ἀποχρώσας ἀποδείξεις ὅτι γνωρίζει τὰ στοιχεῖα τῆς καθομιλουμένης, τὰς ἀρχὰς τῆς Γεωγραφίας, τὴν πρακτικὴν Ἀριθμητικὴν, τὴν πλωτικὴν ἢ ἀναμέτρησιν τοῦ πλοῦ, τὰς ἀπαραιτήτους ἀρχὰς τῆς ναυτικῆς ἀστρονομίας, τὸν ἐξαρτισμὸν καὶ τὴν κυβερνητικὴν τῶν ἐμπορικῶν πλοίων, καὶ τὰ κυριώτερα τοῦ ἐμποροπλοιάρχου καθήκοντα. Οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ πολεμικοῦ Ναυτικοῦ δὲν υποβάλλονται εἰς ἐξετάσεις διὰ νὰ μετέλθωσι τὸ ἔργον τοῦ πλοιάρχου, ἀρκεῖ νὰ ἔλαβον ἐντίμως τὴν παραίτησίν των, ἢ ἄδειαν ἀπουσίας μὲ ἐιδικὴν ἔγκρισιν ν' ἀναδεχθῶσι διεύθυνσιν ἐμπορικοῦ πλοίου.

Ὁ θέλων νὰ γενῇ πλοίαρχος ἡ κυβερνήτης ὀφείλει νὰ παρουσιάξηται εἰς τὸν Λιμενάρχην τῆς διαμονῆς του καὶ νὰ ὑποβάλῃ τὴν περὶ τούτου ἔκθεσίν του, διαλαμβάνουσαν τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμόν του, τὴν ἡλικίαν, πατρίδα καὶ διαμονήν του, τὸν χρόνον καθ' ὃν μετέρχεται τὴν ναυτιλίαν, εἰς ποῖα πλοῖα, ὑπὸ ποίους πλοιάρχους, πόσον καιρὸν καὶ μὲ ποῖον βαθμὸν ὑπηρέτησε, νὰ ἐπισυνάπτῃ δὲ καὶ τὰς ἐγγράφους ἀποδείξεις τῶν περιστάσεων αὐτῶν.

Ὅστις δὲ ἄνευ διπλώματος μετέρχεται τὸ ἔργον τοῦ πλοιάρχου τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον δρ. 50 — 500. Ὅστις δὲ ἄνευ διπλώματος διευθύνῃ πλοῖον Ἀ τάξεως, υποβάλλεται εἰς πρόστιμον 50—100 δρ.

§. 55. Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν πλοιάρχων (1).—Ἀφοῦ ὁ πλοίαρχος ἀπαρτίσῃ τὸ πλήρωμά του ὀφείλει νὰ τὸ παρουσιάξῃ εἰς τὴν Λιμενικὴν ἢ Προξενικὴν Ἀρχὴν διὰ νὰ καταγράφῃται εἰς τὸ Ναυτολόγιον· δὲν ἔχει δὲ τὴν ἄδειαν ν' αὐξήσῃ ἢ νὰ ἐλαττώσῃ τὸν ἀριθμὸν τοῦ πληρώματος, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν Ἀρχήν, διὰ νὰ γενῇ ἡ σημείωσις εἰς τὸ Ναυτολόγιον, ἄλλως τιμωρεῖται μὲ πρόστιμον.

Ὁ ἀριθμὸς τοῦ πληρώματος προσδιορίζεται ἀναλόγως μὲ τὸ εἶδος καὶ τὴν χωρητικότητά τοῦ πλοίου, διὰ νὰ μὴ κινδυνεύωσι τὰ πλοῖα δι' ἑλλείψιν ναυτῶν· ὁ προσδιορισμὸς οὗτος γίνεται ὑπὸ τῶν Λιμενικῶν ἢ Προξενικῶν Ἀρχῶν.

(1) Τὰ αὐτὰ σχεδὸν ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τοὺς κυβερνήτας.

Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς κανένα πλοίαρχον νὰ δεχθῇ ναύτην μὴ φέροντα ἄδειαν ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίαρχου τοῦ τελευταίου πλοίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπηρετεῖ, ἢ ἀπόδειξιν τῆς Λιμενικῆς Ἀρχῆς ὅτι δύναται νὰ συμφωνηθῇ, ἄλλως ὑπόκειται ὁ πλοίαρχος εἰς ἀποζημίωσιν καὶ εἰς χρηματικὴν ποινὴν 25—100 δρ. Ἐὰν διὰ μέσου διαφθορᾶς ἀποσπάσῃ ναύτην συμφωνημένον εἰς ἄλλο πλοῖον καὶ τὸν μεταχειρισθῇ εἰς τὸ ἴδιον, στερεῖται καὶ τοῦ διπλώματός του ἐπὶ 1—3 ἔτη.

Εἰς τὸν πλοίαρχον ἀνήκει νὰ συστήσῃ τὸ πλήρωμα τοῦ πλοίου, νὰ ἐκλέξῃ καὶ νὰ μισθώσῃ τοὺς ναύτας καὶ πάντας τοὺς τοῦ πληρώματος, μὴ μόνον τοῦτο χρεωστεῖ νὰ πράττῃ ταῦτα ἐκ συμφώνου μὲ τοὺς ἰδιοκτητὰς, ὅταν εὐρίσκῃται εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς των.

Ὁ πλοίαρχος πρέπει νὰ ἔχῃ βιβλίον ἡριθμημένον καὶ μονογραφημένον παρὰ Ἐμποροδίκου, Δημάρχου ἢ Παρέδρου. Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο σημειονόμῃται τὰ κατὰ τὸν διάπλουν ληφθέντα μέτρα, τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ πλοίου, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸ φορτίον του καὶ πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς παράδοσιν λογαριασμοῦ, ἢ εἰς ἀπαίτησιν ὁποιαυδήποτε.

Ὁ πλοίαρχός χρεωστεῖ πρὶν φορτώσῃ νὰ φροντίσῃ νὰ γενῇ ἐπίσκεψις τοῦ πλοίου του, διὰ νὰ βεβαιωθῇ παρὰ τῆς Λιμενικῆς Ἀρχῆς ἡ καλὴ κατάστασις αὐτοῦ.

Πᾶς πλοίαρχος παρὰ τὸ ἔγγραφον τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τὸ Ναυτικὸν δίπλωμα, τὰ ὁποῖα πάντοτε πρέπει νὰ ἔχῃ ἐπὶ τοῦ πλοίου του, ὀφείλει νὰ ἔχῃ προσέτι ἐπὶ ποινῇ χρηματικῇ καὶ τὰ ἀκόλουθα· α) τὸ Ναυτολόγιον, β) τὴν ἄδειαν τῆς ἀναχωρήσεως, γ) τὸ βιβλίον τοῦ πλοίου, περὶ οὗ ἀνωτέρω ὠμιλήσαμεν, δ) τὰ φορτωτικὰ καὶ ναυλωτικὰ, ε) τὰ ἐξοφλητικὰ τῶν τελωνιακῶν δικαιωμάτων ἢ τῆς περὶ ῥητῆς μετακομιδῆς ἐγγυήσεως, καὶ ς) τὸ παρὰ τοῦ Νόμου τῆς 13 Νοεμβρίου 1851 ἀπαιτούμενον Βιβλίον Ναυτοδανείων (Libretto), ἐὰν τὸ πλοῖον ἔχῃ χωρητικότητα ἀνωτέραν τῶν 10 τόννων· πρὸς δὲ καὶ ἀντίτυπα τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, τοῦ περὶ Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας τῆς 14 Νοεμβρίου 1836 Νόμου, καὶ τοῦ περὶ Ἀστυνομίας τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας Διατάγματος τῆς 15 Δεκεμβρίου 1836.

Ὡς ἀρχηγοὶ τοῦ πληρώματος οἱ πλοίαρχοι ἔχουν ἐξουσίαν νὰ λαμβάνωσιν ὅλα τὰ πρόσφορα καὶ συγκεχωρημένα ἀπὸ τὸν Νόμον μέτρα διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας, τῆς χρηστοτηθείας, τῆς πειθαρχίας,

τῆς καθαριότητος καὶ μάλιστα τῆς ἀσφαλείας τοῦ πλοίου, ἂν τυχὸν ἤθελε κινδυνεύει ἐξ αἰτίας ἐνὸς ἢ πλειότερων ἐκ τοῦ πληρώματος. Ἐχουν ὅθεν τὴν ἐξουσίαν, α) νὰ ἐπιβάλλωσι πειθαρχικάς ποινὰς εἰς τοὺς ἀμελεῖς, ἀπειθεῖς, καὶ ἀτάκτους ναύτας, τοῦτο δὲ διὰ τῆς συμ-
 πράξεως τοῦ ναυκλήρου καὶ ἐνὸς τῶν πρεσβυτέρων ναυτῶν καὶ συν-
 ταττομένης περὶ τούτου ἐκθέσεως, β') νὰ κρατῶσιν εἰς ἀσφαλῆ φύ-
 λαξιν καὶ διὰ δεσμῶν, ἂν ἦναι χρεῖα, τοὺς φωραθέντας κλέπτας, φο-
 νεῖς ἢ συνωμότας κατὰ τῆς ἀσφαλείας τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου, ἢ
 κατὰ τῆς ζωῆς τινὸς τῶν ἐν τῷ πλοίῳ· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται
 νὰ συνταχθῇ ἐκθεσις λεπτομερὲς ὑπογεγραμμένη ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου,
 τοῦ ναυκλήρου, ἐνὸς ἢ δύο τῶν πρεσβυτέρων ναυτῶν, τῶν ὁποίων μά-
 λιστα ἀπαιτεῖται ἡ γνωμοδότησις, καὶ ὑπὸ ἄλλων ὡς μαρτύρων. Ἐάν
 τὸ πλοῖον εὐρίσκηται εἰς λιμένα, ὁ πλοίαρχος ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ
 ἄνευ ἀναβολῆς τὴν Λιμενικὴν ἢ Προξενικὴν Ἀρχὴν καὶ νὰ παραδώσῃ
 τὸν κρατηθέντα ἅμα ζητηθῇ, ἐάν δὲ διαπλὴν ὀφείλει νὰ πράξῃ τοῦτο
 ἅμα καταπλεύσῃ εἰς πρῶτον λιμένα.

Πειθαρχικαὶ ποιναὶ, τὰς ὁποίας ὁ πλοίαρχος δύναται νὰ ἐπιβάλλῃ
 εἶναι α) ἐπίπληξις, β') περιορισμὸς τῆς τροφῆς εἰς μόνον τὸν ἄρτον
 καὶ τὸ ὕδωρ, γ') κράτησις ἀπὸ μιᾶς ἕως τριῶν ἡμερῶν.

Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς εἰς πάντα πλοίαρχον νὰ δέχεται ἐπὶ τοῦ
 πλοίου του ὡς εἰς ἄσυλον, ἀνθρώπους καταδικωμένους ἀπὸ τὰ το-
 πικὰ δικαστήρια, ναύτας δραπετεύσαντας ἀπὸ πλοῖα, ἢ ἐπιβάτας ἄ-
 νευ τακτικῶν διαβατηρίων. Πᾶσα δὲ τοιαύτη παράβασις τοῦ πλοιάρ-
 χου τιμωρεῖται μὲ τὰς νομίμους ποινὰς, πρὸς δὲ στερεῖται ὁ πλοίαρχος
 καὶ τοῦ διπλώματος τῆς πλοιαρχίας ἐπὶ 1—3 ἔτη.

Ἰδιαιτέραι διατάξεις τοῦ περὶ Ἀστυνομίας τῆς ἐμπορικῆς ναυτιλίας
 Νόμου, καὶ ἰδίως τὰ ἄρθρα 42 καὶ 44 — 50 αὐτοῦ κανονίζουν τί
 πρέπει νὰ γίνηται εἰς περίπτωσιν δραπετεύσεως ναύτου καὶ ἀσθενείας
 ἢ θανάτου ναύτου, ἐπιβάτου ἢ τοῦ πλοιάρχου.

Πᾶς πλοίαρχος φωραθεὶς εἰσάγων εἰς τοὺς λιμένας τοῦ Κράτους ἢ
 ἐξάγων ἐν γνώσει εἰδῆ ἀπηγορευμένα, ἢ συνεργῶν εἰς λαθρεμπορίαν
 ὑποβάλλεται εἰς ποινὰς καὶ στερεῖται τοῦ διπλώματος τῆς πλοιαρ-
 χίας ἀπὸ 1—7 ἔτη.

Πᾶς πλοίαρχος φθάνων εἰς Λιμένα Ἑλληνικὸν ἢ ξένον, ὀφείλει νὰ
 προσέχῃ ἀκριβῶς εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων, καὶ

ἐξεταζόμενος ἀπὸ τὰς Ὑγειονομικὰς Ἀρχὰς νὰ ὁμολογῇ ὅλην τὴν ἀλήθειαν· ἄλλως στερεῖται διὰ παντὸς τοῦ διπλώματος, ἐπιφυλαττομένων καὶ τῶν ἄλλων ποινῶν.

Ὁ πλοίαρχος χρεωστεῖ νὰ εὐρίσκηται αὐτοπροσώπως ἐντὸς τοῦ πλοίου, ὅταν εἰσέρχεται εἰς λιμένας, κόλπους ἢ ποταμούς, ἢ ὅταν ἐξέρχεται ἀπὸ τούτων, ἐν περιπτώσει δὲ παραβάσεως εἶναι ὑπεύθυνος διὰ πᾶν συμβεβηκὸς πρὸς τοὺς μετόχους τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου.

Ὁ πλοίαρχος εἶναι προσέτι ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν βλάβην, ἥτις ἤθελε συμβῇ εἰς τὰς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος φορτωθείσας πραγματείας χωρὶς ἐγγράφου συγκαταθέσεως τοῦ φορτωτοῦ.

Ὁ πλοίαρχος καὶ οἱ τοῦ πληρώματος εὐρισκόμενοι ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐτοίμου πρὸς ἀπόπλουν, ἢ ἐπὶ τῶν λέμβων διευθυνόμενοι πρὸς τὸ πλοῖον διὰ νὰ ἐκπλεύσωσι, δὲν δύνανται νὰ κρατηθῶσι διὰ πολιτικὰ χρέη, ἐκτὸς ἂν πρόκηται περὶ χρεῶν γενομένων πρὸς τὸν μέλλοντα πλοῦν. ἀλλὰ καὶ εἰς ταύτην τὴν περίπτωσιν δι' ἐγγυήσεως ἀπαλλάττονται τῆς κρατήσεως.

Ὁ πλοίαρχος εὐρισκόμενος εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τῶν ἰδιοκτητῶν ἢ τῶν ἐπιτρόπων των δὲν δύναται ἄνευ ρητῆς ἀδείας των νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ πλοῖον, νὰ ἀγοράσῃ πανία, σχοινία καὶ ἄλλα χρήσιμα εἰς τὸ πλοῖον, οὔτε νὰ δανεισθῇ πρὸς τοῦτο χρήματα ἐπὶ τοῦ πλοίου, οὐδὲ νὰ ναυλώσῃ τὸ πλοῖον.

Ἐάν, διαρκοῦντος τοῦ πλοῦ, γενῇ χρεία ἐπισκευῆς ἢ τροφίμων, ὁ πλοίαρχος ὁ μὴ ὢν καὶ ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου, ἀφοῦ βεβαιώσῃ τὴν ἀνάγκην ταύτην δι' ἐκθέσεως ὑπογεγραμμένης παρὰ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος καὶ λάβῃ τὴν ἄδειαν τοῦ Δικαστηρίου, καὶ ἐν τῇ ἁλλοδαπῇ τοῦ Προξένου, δύναται νὰ ναυτοδανεισθῇ ἐπὶ τοῦ πλοίου, καὶ νὰ ἐνεχυριάσῃ ἢ νὰ πωλήσῃ πραγματείας ἀξίας ἴσης μὲ τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πλοίου.

Ὁ πλοίαρχος, ὅστις χωρὶς ἀνάγκης ἤθελε ναυτοδανεισθῇ χρήματα, ἢ πωλήσῃ, ἢ ἐνεχυριάσῃ πραγματείας, ἢ προσθέσῃ εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ἀβαρίως ἢ ἔξοδα πλαστὰ, εἶναι ὑπεύθυνος πρὸς τοὺς ἰδιοκτήτας, καὶ ὑποχρεοῦται προσωπικῶς εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῶν χρημάτων ἢ τὴν πληρωμὴν τῶν πραγματειῶν, καταδιώκεται δὲ καὶ ποινικῶς ἂν ὑπάρχῃ ἀφορμή.

Ἀπαγορεύεται εἰς τὸν πλοίαρχον χωρὶς ἀδείας τῶν ἰδιοκτητῶν νὰ

πωλήσῃ τὸ πλοῖον, ἐκτὸς ἂν ἀποδειχθῇ νομίμως ὅτι ἦτον ἀνίκανον πρὸς πλοῦν, ὀφείλει δὲ πάντοτε νὰ εἰδοποιῇ πρὸ τῆς πωλήσεως τὴν Λιμενικὴν ἢ Προξενικὴν Ἀρχὴν διὰ νὰ συμπράξωσιν εἰς τὴν πώλησιν (§. 58 ἐδ. 3).

Πᾶς πλοίαρχος ὑποχρεωθείς εἰς τινα πλοῦν χρεωστεῖ νὰ τὸν τελειώσῃ, ἄλλως πληρόνει πρὸς τοὺς ἰδιοκτῆτας καὶ ναυλωτάς πᾶν ἔξοδον καὶ πᾶσαν ἀποζημίωσιν.

Ὁ πλοίαρχος, ὁ ἐπὶ μετοχῇ τοῦ ἐκ τοῦ φορτίου κέρδους κυβερνῶν, δὲν δύναται νὰ κάμῃ ἐμπόριον δι' ἰδίον του λογαριασμὸν, ἂν δὲν συμφωνήθῃ τὸ ἐναντίον.

Ὁ πλοίαρχος δὲν δύναται ἐφ' ὁποίῳ δήποτε κινδύνῳ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ πλοῖον του διαρκοῦντος τοῦ πλοῦ, χωρὶς τὴν γνώμην τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος· καὶ εἰς ταύτην δὲ τὴν περίστασιν χρεωστεῖ νὰ διασώσῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὰ χρήματα καὶ ὅσας τῶν πολυτιμοτέρων τοῦ φορτίουπραγματειῶν δυνηθῇ· ἄλλως λογίζεται ὑπεύθυνος προσωπικῶς περὶ ὧν αὐτῶν.

Ὁ πλοίαρχος χρεωστεῖ πρὸ τῶν εἴκοσι τεσσάρων ὥρῶν ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του νὰ παρουσιάζηται εἰς τὴν Λιμενικὴν ἢ Προξενικὴν Ἀρχὴν, καὶ νὰ ἐκθέτῃ τοὺς λόγους τῆς προσορμίσσεώς του· ἔαν δὲ μείνῃ πλέον τῶν 24 ὥρῶν ὀφείλει νὰ παρουσιάζῃ τὴν ἄδειαν τῆς ἀναχωρήσεώς του καὶ τὸ Ναυτολόγιόν του, καὶ κατ' ἀμφοτέρως τὰς περιστάσεις ν' ἀποκρίνηται ἀληθῶς καὶ ἀκριβῶς εἰς τὰς ἐρωτήσεις τῆς Ἀρχῆς, ὑπογράφων τὴν ἐξομολόγησίν του. Ἐὰν ὁ λιμὴν ἦναι ὁ πρὸς ὃν διευθύνετο, πρέπει νὰ ἐκθέτῃ λεπτομερῶς, 1) τὸ ὄνομα, ἐπώνυμον καὶ διαμονὴν του· 2) τὸ ὄνομα καὶ χωρητικότητα τοῦ πλοίου καὶ τὸ εἶδος τοῦ φορτίου, 3) τοὺς ἰδιοκτῆτας, καὶ ἀσφαλιστάς, 4) τὸν λιμένα τοῦ πλοίου, τὸ μέρος εἰς ὃ ἐφορτώθη, 5) τὴν διεύθυνσιν τοῦ διάπλου μέχρι τῆς ἀφίξεώς του, 6) τὰ κατὰ τὸν πλοῦν συμβάντα, 7) τὴν κατάστασιν τοῦ πλοίου, τοῦ φορτίου, τῶν τροφῶν κλ. καὶ 8) τὰ ἀνακαλυφθέντα, ἀπαντηθέντα ἢ ἀκουσθέντα κατὰ τὸν πλοῦν. Τὴν ἐκθεσίν του ταύτην ὑπογράφει καὶ δίδει εἰς τὴν Λιμενικὴν ἢ Προξενικὴν Ἀρχὴν λαμβάνων ἀντίγραφον αὐτῆς, συγχρόνως δὲ παρουσιάζει καὶ ὅσα ἔγγραφα, ὡς ἀνωτέρω ἐξεθέσαμεν, ὀφείλει νὰ ἔχῃ εἰς τὸ πλοῖον ἢ νὰ συντάττῃ ἐπὶ αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα θεωρηθέντα τῷ ἐπιστρέφονται.

Ὁ πλοίαρχος, ὁ ναυαγῆσας καὶ διασωθεὶς, ὀφείλει νὰ κάμῃ ἐνώ-

πιον τῆς Ἀρχῆς τὴν ἐκθεσίν του, νὰ τὴν βεβαιώσῃ διὰ τῶν διασωθέντων μετ' αὐτοῦ καὶ νὰ λάβῃ ἀντίγραφον αὐτῆς.

Ὁ πλοίαρχος δὲν δύναται ν' ἀποβάλλῃ ναύτην πρὸ τῆς συμφωνίας του ἄνευ τῆς συμπράξεως καὶ ἀδείας τῆς Λιμενικῆς ἢ Προξενικῆς Ἀρχῆς, ἄλλως ὑπόκειται εἰς πρόστιμον καὶ ἀποζημιώσεις.

§. 56. *Κανόνες περὶ διευθύνσεως τῶν πλοίων.* — Ἡ μεγαλύτερα φρόνησις καὶ προσοχὴ πρέπει νὰ χαρακτηρίζῃ τὸν πλοίαρχον ὡς πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου του κατὰ τὸν διάπλουν· εἰς αὐτὸν ἀνατίθεται ἡ σωτηρία τοῦ πλοίου καὶ ἡ ζωὴ τῶν ἐν αὐτῷ.

Ἡ πολυχρόνιος συνήθεια καὶ τάξεις παρεδόχθη τοὺς ἐξῆς κανόνας περὶ τῆς διευθύνσεως τῶν πλοίων.

1) Ὅταν δύο πλοῖα πρόκηται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς δύσκολον τινὰ λιμένα, τὸ πλεόν ἀπομεμακρυσμένον πρέπει νὰ περιμένῃ, ὥστε τὸ πλησιέστερον νὰ εἰσέλθῃ πρῶτον, διὰ νὰ μείνῃ ἐλευθέρα ἡ εἴσοδος τοῦ λιμένος.

2) Εἰς τὴν συνδρομὴν δύο πλοίων τὸ μικρότερον πρέπει νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὸ μεγαλύτερον.

3) Τὸ πλοῖον τὸ ἐξερχόμενον τοῦ λιμένος πρέπει νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὸ εἰσερχόμενον.

4) Τὸ ἐξερχόμενον κατόπιν ἄλλου πρέπει νὰ προσέχῃ νὰ μὴ ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ πρώτου.

5) Τὸ διαπλεόν ὑποτίθεται ὅτι ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ ἀγκυροβολημένου ἢ τοῦ περιμένοντος (*a la cara*).

6) Ὅταν δύο πλοῖα ἀπαντηθῶσι καὶ ἀμφιβάλλωσι ποῖον τῶν δύο θέλει διαβῇ πρὸς τὸν ἄνεμον, ἕκαστον αὐτῶν πρέπει νὰ πλῆρὸς τὰ δεξιά.

7) Ὅταν ἐν πλοῖον ἀραγμένον πρόκηται νὰ σηκωθῇ τὴν νύκτα, ὁ πλοίαρχος χρεωστεῖ ἀπὸ τὴν ἡμέραν νὰ τεθῇ εἰς θέσιν κατάλληλον διὰ νὰ μὴ ἐπιπέσῃ τὴν νύκτα κατ' ἄλλων πλοίων.

8) Ὁ μὴ ἀγκυροβολῶν εἰς τὸ προσδιωρισμένον μέρος, ὁ μὴ δένων εἰς τὴν προσδιωρισμένην θέσιν, ὑποτίθεται ὡς ἀφορμὴ παντὸς ἐπισυμβάντος ἐκ τούτου ἀτυχήματος.

9) Ὁ προξενῶν ζημίαν ἐκ τῆς κακῆς θέσεώς του, ἢ τῆς ἀδυναμίας τῶν καλωδίων του (σχοινίων), εἶναι ὑπεύθυνος δι' αὐτήν.

10) Τὸ ἀγκυροβολοῦν πλοῖον πρέπει νὰ θέτῃ σημεῖον ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς τὸ μέρος ὅπου ἔρριψε τὴν ἀγκυράν του.

11) Ὁ πλοίαρχος εἶναι ὑπεύθυνος ἂν, δυνάμενος ν' ἀνασύρῃ τὴν ἀγκυράν του ἄνευ ἰδίας βλάβης, ἀρνηθῇ νὰ πράξῃ τοῦτο προσκαλούμενος ἀπὸ ἄλλο πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀπειλεῖται βλάβη.

12) Ὁ πλοίαρχος δὲν δύναται νὰ κόψῃ τὰ καλώδια, ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι δεμένον τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν ξηράν, εἰμὴ εἰς προφανῆ κίνδυνον.

13) Εἰς τοὺς ποταμοὺς τὰ πλοῖα τὰ ἀναβαίνοντα πρέπει νὰ υποχωρῶσιν εἰς τὰ καταβαίνοντα.

Ἐπὶ τέλους ὁ κανὼν τῆς ἠθικῆς, ὅτι ἕκαστος χρεωστεῖ νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν ἄλλον βοήθειαν, ὁσάκις ἐκ τούτου δὲν ἐπικεῖται εἰς αὐτὸν κίνδυνος, πρέπει νὰ ἐφαρμόζεται μὲ μεγάλην αὐστηρότητα ὡς πρὸς τὰ πλοῖα. Ὁ πλοίαρχος ὀφείλει νὰ συντρέχῃ μὲ πάντα τρόπον εἰς τὴν διάσωσιν ἀνθρώπων κινδυνευόντων νὰ πνιγῶσι, καὶ νὰ δίδῃ ὅλην τὴν δυνατὴν βοήθειαν εἰς ἄλλο πλοῖον κινδυνεῦον, ἄλλως τιμωρεῖται κατὰ τὸν Ποινικὸν Νόμον ἕνεκεν τῆς ἀμελείας του. Ἐὰν δὲ χορηγῶν τὴν βοήθειαν ὑποφέρῃ αὐτὸς βλάβην τινά, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ πλοίου ἕνεκα τοῦ ὁποίου τὴν ὑπέφερε, καθὼς καὶ τὰς ὁποίας τυχὸν ἔκαμε πρὸς τοῦτο δαπάνας.

Ὡς πρὸς τὰ δόλια δὲ καὶ πλαστὰ ναυάγια, ὡς πρὸς τὰς αὐθαίρετους πωλήσεις τῶν πλοίων, τὰς ὑπεξαίρεσεις καὶ νοθεύσεις τῶν φερτίων καὶ ὡς πρὸς τὰς πειρατείας κτλ. συνιστῶμεν εἰς τοὺς πλοίαρχους τὴν μετὰ προσοχῆς ἀνάγνωσιν τῶν διατάξεων τοῦ περὶ Ναυταπάτης καὶ πειρατείας Νόμου, τὰς ὁποίας καταχωροῦμεν εἰς τοὺς §. §. 58 καὶ 59, παρατηροῦντες εἰς αὐτοὺς ὅτι, ἐὰν ὀλίγοι τινὲς κακοήθεις, οἵτινες ἐκηλίδωσαν τὴν δόξαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν οἱ ἱκανώτεροι καὶ τιμιώτεροι ναῦται τοῦ κόσμου, ἠδυνήθησαν νὰ ὑπεκφύγωσι τὴν αὐστηρότητα τῶν Νόμων, δὲν ὑπέξεφυγον ὅμως καὶ τὴν ὀξυδέρκειαν καὶ τὴν ἀποστροφὴν τῶν ἐμπόρων.

ΠΕΡΙ ΝΑΥΤΩΝ (1).

§. 57. *Χρὴ καὶ δικαίωματα τῶν Ναυτῶν.* — Οἱ ναῦται, ἀφοῦ ἅπαξ συναινέσωσι νὰ καταγραφῶσιν εἰς τὸ Ναυτολόγιον, ὀφείλουν νὰ

(1) Ἀρθρ. 250 κ. ἐ. τοῦ Ἐμπορ. Νόμου καὶ Διάταγμα τῆς 15 Δεκεμβρίου 1836 περὶ Ἀστυνομίας τῆς Ἐμπορικῆς Ναυτιλίας.

παρουσιασθῶσι κατὰ τὴν προσδιωρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν διὰ ν' ἀναχωρήσωσι μετὰ τοῦ πλοίου, ἀφοῦ ἐπιβιβάσωσι τὰ τρόφιμα, τὸ φορτίον, καὶ πᾶν ἄλλο ἀναγκαῖον τοῦ πλοίου.

Ὁφείλουν τελείαν εὐπεΐθειαν εἰς τὸν πλοίαρχον πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διαταγῶν του.

Οἱ συμφωνηθέντες εἰς ὑπηρεσίαν τοῦ πλοίου καὶ καταγραφέντες εἰς τὸ Ναυτολόγιον δὲν δύνανται ν' ἀναχωρήσωσι πρὸ τῆς προθεσμίας, οὔτε δύνανται νὰ ἐξέλθωσι τοῦ πλοίου ἄνευ ἀδείας τοῦ πλοίαρχου. Ὁ ἐξελθὼν ἄνευ ἀδείας καὶ μὴ ἐπιστρέψας ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν θεωρεῖται ὡς δραπετής.

Οἱ δραπετὰι ναῦται συλλαμβάνονται καὶ ὑποχρεοῦνται ἢ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸ πλοῖον, ἂν ὁ πλοίαρχος τοὺς δέχεται, καὶ νὰ ὑπηρετήσωσι λαμβάνοντες δι' ἓνα μῆνα τὸ τέταρτον τοῦ μισθοῦ των, ἢ τὰ δύο τρίτα τοῦ μεριδίου, ἂν ᾖναι μὲ μερίδιον, ἢ νὰ ὑπηρετήσωσιν ἄμισθι εἰς τὸν Βασιλικὸν Ναύσταθμον ἓνα μῆνα.

Οἱ δραπετεύοντες κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πλοῦ υποβάλλονται εἰς αὐστηροτέρας ὑποχρεώσεις.

Οἱ ὅροι τῆς συμφωνίας τοῦ πλοίαρχου καὶ τοῦ πληρώματος παντὸς πλοίου ἀποδεικνύονται διὰ τῶν Ναυτολογίων καὶ δι' ἰδιαιτέρων συμφωνιῶν. Ἡ ἁρμοδία Λιμενικὴ ἢ Προξενικὴ Ἀρχὴ σημειοῖ εἰς τὸ Ναυτολόγιον ἄντικρυ τοῦ ὀνόματος ἐκάστου ναύτου τὸν μισθὸν του ἢ τὸ μερίδιόν του.

Οἱ ναῦται καὶ ὁ πλοίαρχος δὲν δύνανται ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει νὰ φορτώσωσιν εἰς τὸ πλοῖονπραγματείας δι' ἰδιαίτερόν των λογαριασμὸν, ἄνευ ἀδείας τῶν ἰδιοκτητῶν, ἐκτὸς ἐὰν ἔχωσι συμφωνημένον τοιοῦτον δικαίωμα. Καὶ οἱ ἐκ τοῦ πληρώματος μετέχοντες τοῦ φορτίου δὲν δύνανται νὰ φέρωσιν ἰδιαίτερα ἐμπορεύματα εἰς τὸ πλοῖον ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν συμμετόχων.

Ἐὰν ὁ πλοῦς διεκόπη ἐξ αἰτίας τῶν ἰδιοκτητῶν, τοῦ πλοίαρχου ἢ τῶν ναυλωτῶν πρὶν ἀποπλεύσῃ τὸ πλοῖον, οἱ κατὰ μῆνα μισθωμένοι ναῦται λαμβάνουν τὸν μισθὸν τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς εἰργάσθησαν, καὶ κρατοῦν πρὸς ἀποζημίωσιν τὰς γενομένας εἰς αὐτοὺς προπληρωμὰς, ἂν δὲ τοιαῦται δὲν ἐδόθησαν, λαμβάνουν δι' ἀποζημίωσιν ἓν μηνιαῖον τοῦ συμφωνηθέντος μισθοῦ.

Ἄν ἡ διακοπὴ συμβῇ ἀρξαμένου τοῦ ταξειδίου, οἱ κατὰ πλοῦν μι-

σθωμένοι ναῦται λαμβάνουν ὁλόκληρον τὸν συμφωνηθέντα μισθόν.

Οἱ κατὰ μῆνα μισθωμένοι λαμβάνουν τὸν μισθὸν δι' ὅσας ὑπῆρ-
τησαν ἡμέρας καὶ τὸ ἥμισυ τῶν μισθῶν, τοὺς ὁποίους ἤθελον λάβει
διὰ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ταξειδίου· λαμβάνουν δὲ πάντοτε οἱ ναῦται τὰ
ἐξόδα τῆς ἐπιστροφῆς των.

Ἐὰν ὁ πλοῦς παραταθῇ, ἡ τιμὴ τοῦ μισθοῦ τῶν κατὰ πλοῦν μι-
σθωμένων ναυτῶν αὐξάνει ἀναλόγως τῆς παρατάσεως, ἐὰν δὲ τὸ τα-
ξειδίου σμικρυνθῇ, δὲν γίνεται κάμμία πρὸς αὐτοὺς ἐλάττωσις τοῦ
μισθοῦ.

Εἰς περίστασιν ναυαγίου οἱ ναῦται λαμβάνουν ἐκ τῆς πωλήσεως
τῶν ναυαγίων, τὰ ὁποῖα διέσωσαν, τοὺς μισθοὺς των, πληρόνονται δὲ
πάντοτε δι' ὅσας ἐργασθῶσιν ἡμέρας εἰς τὴν διάσωσιν τῶν ναυαγίων.

Ὁ ἀσθενὼν κατὰ τὸν πλοῦν αὐτῆς λαμβάνει τὸν μισθὸν του καὶ
θεραπεύεται δι' ἐξόδων τοῦ πλοίου.

Πᾶς ναύτης, ὅστις ἤθελεν ἀποδείξει ὅτι ἀπεβλήθη χωρὶς εὐλόγου
αἰτίας, δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ πλοιάρχου ἀποζημιώσιν.

Τὸ πλοῖον καὶ ὁ ναῦλος εἶναι ἰδιαιτέρως ὑπέγγυα πρὸς πληρωμὴν
τῶν μισθῶν τῶν ναυτῶν.

§. 58. *Περὶ Ναυταπάτης.* — Ὁ ὑπὸ στοιχ. Δ. Ἑλληνικὸς Νόμος
τῆς 30 Μαρτίου 1845 καταδιώγει ὡς ἐνόχους *Ναυταπάτης*,

1) Πάντα πλοίαρχον ἢ κυβερνήτην πλοίου, ὅστις ἐπὶ σκοπῷ ἀθε-
μίτου κέρδους ἀμέσως ἢ ἐμμέσως βυθίζει, ἐγκαταλείπει, προσαράσσει
(καθίζει), ρίπτει εἰς τὴν ξηρὰν τὸ ὑπὸ τὴν κυβέρνησίν του πλοῖον,
ἀνῆκον εἰς ἄλλον, ὅλον ἢ ἐν μέρει, ἢ ἐνεργεῖ τὴν παντελεῖ ναυαγίαν ἢ
ὁποιανδήποτε ἄλλην καταστροφὴν αὐτοῦ.

2) Πάντα πλοίαρχον ἢ κυβερνήτην πλοίου, ὅστις σφετερισθῇ ἢ ἀ-
παλλοτριώσῃ τὸ ὑπὸ τὴν κυβέρνησίν του πλοῖον, ἀνῆκον εἰς ἄλλον
ὅλον ἢ ἐν μέρει, καὶ διὰ νὰ καλύψῃ τὸν σφετερισμὸν ἢ τὴν ἀπαλλο-
τριώσιν, παραστήσῃ πλαστὴν ναυαγίαν ἢ ἄλλην πλαστὴν ἀπώλειαν
ἢ βλάβην τοῦ πλοίου.

3) Πάντα πλοίαρχον ἢ κυβερνήτην πλοίου, ὅστις ἐπὶ σκοπῷ ἀθε-
μίτου κέρδους καὶ ἄνευ τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ παραγράφῳ διαλαμ-
βανομένης ἀπάτης σφετερίζεται ἢ παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρ. 237
τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ἀπαλλοτριώνει τὸ ὑπὸ τὴν κυβέρνησίν του πλοῖον,
ἀνῆκον εἰς ἄλλον ὅλον ἢ ἐν μέρει.

4) Πάντα πλοίαρχον ἢ κυβερνήτην πλοίου, ὅστις θέλων νὰ πράξῃ ἢ καλύψῃ ἀπάτην πρὸς βλάβην τῶν ἐφοπλιστῶν τοῦ ὑπὸ τὴν κυβερνήσιν του πλοίου, τῶν φορτωτῶν, ἀσφαλιστῶν ἢ παντὸς ἄλλου ἔχοντος συμφέρον, παριστᾷ ἐν γνώσει πλαστὴν καταστροφὴν ἢ πλαστὸν δυστύχημα τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου, ἢ ἐνεργεῖ τῳόντι τὴν καταστροφὴν ἢ τὸ δυστύχημα καὶ ἐντεῦθεν προξενεῖ βλάβην εἰς αὐτοὺς, ἢ περιποιεῖται εἰς ἑαυτὸν ἢ εἰς ἄλλον ἀθέμιτον ὠφέλειαν.

5) Πάντα πλοίαρχον ἢ κυβερνήτην πλοίου, ὅστις ἐπὶ σκοπῷ νὰ πράξῃ ἢ νὰ καλύψῃ ἀπάτην πρὸς βλάβην τῶν ἐφοπλιστῶν, φορτωτῶν, ἀσφαλιστῶν ἢ παντὸς ἄλλου ἔχοντος συμφέρον, ῥίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν ἢ καταστρέψῃ ἄνευ ἀνάγκης τὸ φορτίον, τὰς τροφὰς, τὰ σκεύη τοῦ πλοίου ἢ μέρος αὐτῶν, ἢ γεῖνη παραίτιος τῆς δημεύσεως τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου.

6) Πάντα πλοίαρχον ἢ κυβερνήτην πλοίου, ὅστις ὑπεξαίρεσῃ ἢ νοθεύσῃ τὸ ἐπὶ τοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον κυβερνεῖ, φορτίον ἢ μέρος αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς νόμος τιμωρεῖ τὸν ἔνοχον ναυταπάτης·

1) Μὲ θάνατον, ἐὰν ἐκ τῆς ἐπίτηδες προξενηθείσης ναυαγίας, καταστροφῆς ἢ βλάβης τοῦ πλοίου ἐστερήθῃ ἄνθρωπος τῆς ζωῆς ἢ ἐβλάβῃ καίριως, καθόσον ὁ ἔνοχος ἠδύνατο νὰ προῖδῃ τοῦτο.

2) Μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν κατὰ τὴν περίπτωσιν τῶν ἀνωτέρω ἐδαφίων 1, 2, 4 καὶ 5 ἡ ὠφέλεια ὑπερβαίνει τὰς χιλίας δραχμὰς, ἄλλως δὲ μὲ εἰρκτὴν.

3) Μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα, ἐὰν ἐν τῇ περιπτώσει τῶν ἀνωτέρω ἐδαφίων 3 καὶ 6 ἡ ἀξία ὑπερβαίνει τὰς χιλίας δραχμὰς, ἄλλως μὲ εἰρκτὴν ἂν ὑπερβαίνει τὰς 400 δραχ. καὶ μὲ φυλάκισιν, ἂν ὑπερβαίνει τὰς 20 δραχμὰς.

Ὅλοι δὲ οἱ συνεργήσαντες ναῦται ἢ ἐπιβάται τιμωροῦνται ἐπίσης κατὰ τὰς περὶ συναιτίων καὶ συνεργῶν γενικὰς διατάξεις τοῦ Νόμου, καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις μὲ ποινὴν καθ' ἕνα βαθμὸν μικροτέραν· ἡ δὲ ποινὴ τῶν μετριάζεται ἔτι μᾶλλον, ἂν αὐθόρμητοι ἀνήγγειλαν εἰς τὴν Ἀρχὴν τὴν γενομένην ναυταπάτην πρὶν ἔτι λάβῃ γνώσιν αὐτῆς.

Οἱ ἐπὶ ναυταπάτῃ κατηγορούμενοι ὡς αὐτουργοὶ ἢ συναίτιοι ἢ συνεργοὶ δὲν δικάζονται πλέον ὑπὸ τῶν Ἐνόρκων, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τῶν Ἐφετῶν, κατὰ τὸν μνησθέντα Νόμον.

§. 59. *Περὶ πειρατείας.* — Ὁ εἰς τὸν προηγούμενον §^{ον}. μνημονευθεὶς Νόμος τῆς 30 Μαρτίου 1845 τιμωρεῖ,

1) Μὲ θάνατον τοὺς πειρατὰς ἐκείνους, οἵτινες ἐθανάτωσαν, ἐπλήγωσαν καίριως, ἐβασάνισαν, ἔβαλον εἰς προφανῆ κίνδυνον ζωῆς, ἢ διὰ τῆς βίαις τὴν ὁποίαν κατὰ τινος μετεχειρίσθησαν, ἐπέφερον εἰς αὐτὸν φρενοβλάβειαν ἢ σωματικὴν νόσον, βεβαίως ἢ πιθανῶς ἀνιάτους.

2) Μὲ δεσμὰ διὰ βίου τιμωρεῖ, α. τοὺς ἀρχηγοὺς καὶ ὁδηγοὺς συμμορίας τινὸς πειρατῶν, ἐὰν δὲν πρόκηται νὰ καταδικασθῶσιν εἰς θάνατον κατὰ τὸ 1^{ον} ἐδάφ. β'. τοὺς πειρατὰς, οἵτινες ἐξετέλεσαν τρεῖς τοὐλάχιστον πειρατικὰς πράξεις, ἢ ἔβλαψαν ὀλιγώτερον ἀφ' ὅσον διαλαμβάνει τὸ 1^{ον} ἐδάφ.

3) Μὲ δεσμὰ πρόσκαιρα τιμωρεῖ τοὺς πειρατὰς κατὰ πᾶσαν ἄλλην περίπτωσιν μὴ διαλαμβανομένην εἰς τὰ ἀνωτέρω ἐδάφια, καὶ

4) Μὲ εἰρκίην, ἐὰν δὲν ἐξετέλεσαν εἰσέτι πειρατικὴν πράξιν.

Οἱ δὲ συναίτιοι καὶ συνἐργοὶ τῆς πειρατείας τιμωροῦνται κατὰ τὰς περιστάσεις μὲ ποινὴν ἐλαφροτέραν.

Οἱ ἐπὶ πειρατεία κατηγορούμενοι δὲν δικάζονται πλέον ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τῶν Ἐνόρκων, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν Ἐφετῶν, κατὰ τὸν μνησθέντα Νόμον τῆς 30 Μαρτίου 1845.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ (1).

§. 60. *Ποῖαι εἶναι αἱ Ἐμπορικαὶ πράξεις.* — Ἐμπορικαὶ πράξεις κυρίως εἶναι 1) αἱ ἀγοραὶ προϊόντων γῆς (2) ἢ τέχνης τὰς ὁποίας ἤθελε κάμει τις, εἴτε διὰ νὰ μεταπωλήσῃ ταῦτα ἀκατέργαστα ἢ κατεργασμένα, εἴτε ἐπὶ σκοπῷ νὰ μισθώσῃ ἀπλῶς τὴν χρῆσιν αὐτῶν· εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂνπραγματικῶς ὠφελήθῃ ἐκ τῆς μεταπωλήσεως,

(1) Ἰδε Νόμον περὶ ἀρμοδιότητος τῶν Ἐμποροδικείων τῆς Ἑλλάδος τῆς 2 Μαΐου 1835.

(2) Προϊόντα γῆς προφανῶς εἶναι τὰ προϊόντα τῆς τε ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης· ἀλλὰ Διηγηγὸρος τις παραδοξολογῶν ὑπεστήριξεν ὅτι τὰ ὀψάρια εἶναι προϊόντα τῆς θαλάσσης καὶ οὐχὶ τῆς γῆς, καὶ ἐπομένως ὅτι ἡ ἀγορὰ αὐτῶν ἐπὶ σκοπῷ μεταπωλήσεως δὲν εἶναι ἐμπορικὴ πράξις.

ἢ ἂν ἀκολουθῶς δὲν ἐνήργησε τὴν μεταπώλησιν, ἀρκεῖ ὅτε ἡγόραζε νὰ εἶχε τὸν σκοπὸν τῆς μεταπωλήσεως ἢ τῆς ἐκμισθώσεως· 2) πᾶσα ἐπιχείρησις χειροτεχνίας, παραγγελίας ἢ μετακομίσεως διὰ γῆς ἢ ὕδατος· 3) πᾶσα ἐπιχείρησις προμηθειῶν, πρακτορίας, πλειστηριάσεως καὶ δημοσίων θεαμάτων· 4) πᾶσα ἐργασία κολλυθιστικὴ, τραπεζικὴ ἢ μεσιτικὴ· 5) ὅλαι αἱ ἐργασίαι τῶν δημοσίων Τραπεζῶν· 6) ὅλαι αἱ μεταξὺ Ἐμπόρων καὶ Τραπεζιτῶν ὑποχρεώσεις, καὶ 7) αἱ Συναλλαγματικαί.

Ὁ Νόμος θεωρεῖ ὡσαύτως πράξεις ἐμπορικὰς 8) πᾶσαν ἐπιχείρησιν κατασκευῆς καὶ πᾶσαν ἀγοράν, πώλησιν ἢ μεταπώλησιν πλοίων χρησίμων πρὸς ναυτιλίαν· 9) πᾶσαν θαλάσσιον ἀποστολὴν, πᾶσαν ἀγοράν ἢ πώλησιν ἀρμένων, ἐξαρτίων καὶ ζωοτροφίας πλοίων· 10) πᾶσαν ναύλωσιν· 11) τὰ ναυτικὰ δάνεια· 12) τὰ περὶ ἀσφαλείας συναλλάγματα καὶ ἐν γένει πᾶσαν πρᾶξιν ἀφορῶσαν τὸ ναυτικὸν ἐμπόριον καὶ τὰς περὶ μισθώσεως συμφωνίας τῶν ναυτῶν καὶ λοιπῶν ναυτικῶν.

Α'. ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ (1).

§. 61. *Τὶ ἐστὶν Ἑταιρία.* — Ἑταιρία εἶναι ἔνωσις δύο ἢ περισσότερων συνυποχρεουμένων νὰ συνεισφέρῃ ἕκαστος ἀντικείμενόν τι ἐπὶ σκοπῷ νὰ διανέμωσι μεταξὺ τῶν τὴν ὠφέλειαν, ἥτις ἐκ τῆς χρήσεως τῶν κατατεθέντων δύναται νὰ προκύψῃ.

Ὅταν θελήσῃ τις νὰ ἐξερευνήσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν πράξεων καὶ ἐπιχειρήσεων, τὰς ὁποίας τὸ ἐμπόριον κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐνεργεῖ, ὅταν λάβῃ ὑπόψιν τὰ ποικίλα ζητήματα τῆς παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως τῶν προϊόντων, τῆς κυκλοφορίας καὶ συναλλαγῆς τῶν νομισμάτων καὶ τὰ παντοδαπὰ μέσα, τὰ ὁποῖα ὁ ἔμπορος θέτει εἰς ἐνέργειαν πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἐπιχειρήσεών του, ἐννοεῖ εὐχλόως ὅτι ἤθελεν εἶσθαι ἀδύνατον εἰς τὸ ἐμπόριον νὰ ἐκπληρώσῃ τὸν προορισμὸν του ἄνευ τῆς ἐνώσεως εἰς ἓν τῶν ἀτομικῶν προσπαθειῶν καὶ δυνάμεων, ἥτοι ἄνευ τῆς ἑταιρίας.

Ἡ πρώτη βᾶσις εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἑταιρίας πρέπει νὰ ᾔηται ἡ δικαιοσύνη, στηριζομένη εἰς τὴν εὐθύτητα καὶ τὴν καλὴν πίστιν· ἄνευ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐμπορικὴ ἑταιρία. Οἱ ἀποφασίζοντες

(1) Ἴδε τὰ ἄρθρ. 18 καὶ ἐπόμενα τοῦ Ἐμπορ. Νόμου τῆς Ἑλλάδος.

νὰ ἐνωθῶσιν εἰς ἑταιρικὸν δεσμὸν δὲν πρέπει νὰ λησμονῶσιν ὅτι ἄνευ τῆς κοινῆς ὑπολήψεως δὲν δύναται νὰ προαχθῇ οὐδεμία ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις· ὅλοι οἱ συνεταῖροι πρέπει νὰ ἐμπνέωνται ἀπὸ τὰ αὐτὰ αἰσθήματα, διότι δὲν εἶναι ἀλληλέγγυοι μόνον ὡς πρὸς τὰ ὕλικά συμφέροντα τῆς ἑταιρίας των, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ἠθικότητα αὐτῆς, τὰ δὲ ἐκ τῆς ἠθικῆς ὑπολήψεως πηγάζοντα συμφέροντα εἶναι ἀνεκτίμητα. Εἰς πᾶσαν ἑταιρίαν ὁ συνεταῖρος δὲν καταβάλλει μόνον τὸ χρηματικὸν κεφάλαιόν του ἢ τὴν ἐργασίαν του, καταθέτει πρὸ πάντων τὴν εὐσυνειδησίαν του, τὴν ἀτομικὴν του ὑπόληψιν· ἡ ἰδέα αὕτη πρέπει νὰ προεδρεύῃ πάντοτε εἰς τὸν σχηματισμὸν τῆς ἑταιρίας, καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν συνεταίρων· οὕτω μόνον ἡ ἑταιρία, διὰ τοῦ ἀτομικοῦ χαρακτῆρος τῶν συνεταίρων της, θέλει ἀποκτήσῃ τὴν κοινὴν ὑπόληψιν, ἐξ ἧς πηγάζει κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐμπορικὴ πίστις, ἄνευ τῆς ὁποίας οὐδεμία σχεδὸν ἐμπορικὴ πράξις δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ.

§. 62. *Ἑταιρικὸν Συμβόλαιον*.—Πᾶσα σύστασις ἑταιρίας προϋποθέτει συμβόλαιον, προσδιορίζον τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις ἐκάστου συνεταίρου· τὸ ἑταιρικὸν συμβόλαιον πρέπει προσέτι νὰ περιέχῃ 1) τὴν ἐποχὴν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἑταιρίας, καὶ 2) τὴν διάρκειαν καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς.

§. 63. *Εἶδη τῶν ἐμπορικῶν ἐταιριῶν*. Κατὰ τὸν Ἐμπορικὸν Νόμον τεσσάρων εἰδῶν ἑταιρίαι ἐμπορικαὶ δύνανται νὰ συστηθῶσι· τὰ τέσσαρα δὲ ταῦτα εἶδη θαυμασιῶς συναρμολογοῦνται μὲ τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἐμπορίου καὶ τῆς Βιομηχανίας.

Προκειμένου περὶ ἐκτεταμένων ἐπιχειρήσεων, πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ὁποίων ἀπαιτοῦνται μεγάλα κεφάλαια, καὶ ἐπομένως πολλοὶ μέτοχοι, συσταίνεται ἡ *Ἀνώνυμος ἑταιρία*, εἰς τὴν ὁποίαν πᾶς μέτοχος δὲν ἐνέχεται εἰμὴ μέχρι τῆς συνδρομῆς τοῦ ποσοῦ τῆς μερίδος του.

Προκειμένου περὶ ἐπιχειρήσεων ὀλιγώτερον ἐκτεταμένων, δυναμένων νὰ ἐνεργηθῶσι διὰ μετρίων κεφαλαίων, συσταίνεται τότε ἡ *Ἐτερορρυθμὸς ἑταιρία*, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ κεφαλαιοῦχοι ἐκλέγουσιν τὸν διευθυντὴν τῆς ἑταιρίας, καὶ τῷ παραδίδουν τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια πρὸς ἐνέργειαν τῶν ἑταιρικῶν ἐπιχειρήσεων.

Ἐὰν οἱ κεφαλαιοῦχοι δύνανται μόνοι των καὶ διὰ τῶν κεφαλαίων των νὰ ἐνεργήσωσι τὰς ἐμπορικὰς των ἐπιχειρήσεις, συσταίνουσι τὴν *Ὁμόρρυθμον ἑταιρίαν*.

Περιστάσεις τινές δύνανται νὰ ὑπαγορεύσωσι τὴν προσωρινὴν ἔνωσιν δύο ἢ περισσοτέρων πρὸς ἐπιχείρησιν ῥητῆς τινὸς ἐμπορικῆς πράξεως· συσταίνεται τότε ἡ *Μετοχικὴ* λεγομένη *ἐταιρία*.

§. 64. *Καθήκοντα τῶν Συνεταίρων*.—Τριῶν εἰδῶν ὑποχρεώσεις ἔχουν κυρίως οἱ συνεταῖροι, 1) ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν κοινωνίαν, 2) πρὸς τοὺς τρίτους, καὶ 3) πρὸς τοὺς συνεταίρους.

1) Τὸ κυριώτερον καθήκον πάσης ἐταιρίας εἶναι ὥστε τὸ ἀντικείμενόν της νὰ ᾔηται θεμιτὸν κατὰ τε τοὺς Νόμους καὶ τὴν Ἠθικὴν οὕτω π. χ. ἐταιρία συσταينوμένη πρὸς ἐνέργειαν λαθρεμπορίων, τυχηρῶν παιγνηδίων, σωματεμπορίας, τοκογλυφίας, θέλει εἶσθαι ἄκυρος.

2) Αἱ πρὸς τοὺς τρίτους ὑποχρεώσεις τῆς ἐταιρίας ἀφορῶσι τὴν ἀκρίβειαν περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών της, καὶ τὴν εἰλικρίνειάν της ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως.

3) Ὁ συνεταῖρος εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐκπληροῖ τὰς ὁποίας ἀπέναντι τῶν λοιπῶν συνεταίρων του ἀνεδέχθη ὑποχρεώσεις, καὶ νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν ἐταιρίαν, ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ ἐταιρικοῦ συμβολαίου ὁρισθείσης προθεσμίας τὸ ὑποσχεθὲν παρ' αὐτοῦ κεφάλαιον· ἂν ἀρνηθῇ τὴν κατάθεσιν ταύτην, ὑποτίθεται ὅτι δὲν θέλει νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ἐταιρίαν, καὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα οἱ λοιποὶ συνεταῖροι νὰ τὸν ἀποβάλωσιν.

Ἡ ἐταιρία, οὕσα ἐταιρικὴ ὁμάς καὶ ἀποτελοῦσα ἠθικὸν πρόσωπον, πρέπει νὰ ἔχῃ ἰδίαν *ἐπωνυμίαν*, ἣτις προσδιορίζεται κατὰ τὴν θέλησιν τῶν συνεταίρων.

Ἐὰν τὸ ἐταιρικὸν συμβόλαιον δὲν περιέχῃ ἰδιαιτέρας συμφωνίας, ὁ λογαριασμὸς τῶν κερδῶν καὶ ζημιῶν πρέπει νὰ γίνηται κατ' ἔτος. *Κέρδος* εἶναι ὅ,τι μένει μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν κεφαλαίων τῆς ἐταιρίας, τῶν ἐξόδων τῆς διαχειρίσεως καὶ διοικήσεως αὐτῆς, καὶ τῶν χρεῶν αὐτῆς. *Ζημία* δὲ ἀπ' ἐναντίας εἶναι ἡ ἐλάττωσις τῶν κεφαλαίων μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν ὑποχρεώσεων τῆς ἐταιρίας. Ἡ διανομὴ τῶν κερδῶν γίνεται κατὰ τὰς συμφωνίας τοῦ συμβολαίου, ἐν ἐλλείψει δὲ ῥητῆς περὶ τούτου συμφωνίας, τὰ κέρδη διανεμόνται ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων ἐκάστου· ἂν δὲ ὑπάρχωσι καὶ συνεταῖροι ἄνευ κεφαλαίων, οὗτοι λαμβάνουν ποσὸν ἐκ τῶν κερδῶν ἴσον μὲ τὸ ληφθὲν παρὰ τοῦ συνεταίρου, τοῦ καταθέσαντος τὸ μικρότερον κεφάλαιον εἰς τὴν ἐταιρίαν.

§. 65. *Ὁμόρρυθμος ἐταιρία*.—Ἡ ἐταιρία αὕτη εἶναι ἡ συστα-

νομένη μεταξὺ δύο ἢ καὶ πολλῶν, σκοπὸν ἐχόντων νὰ συνεμπορεύωνται ὑπὸ ἐπωνυμίαν εταιρικὴν. Μόνον τὰ ὀνόματα τῶν συνεταίρων δύνανται νὰ συστήσωσι τὴν εταιρικὴν ἐπωνυμίαν.

Οἱ ὁμοῤῥυθμοὶ συνεταῖροι, οἱ ἀναφερόμενοι εἰς τὸ καταστατικὸν τῆς εταιρίας ἔγγραφον, ὑπόκεινται ἀλληλεγγύως εἰς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις τῆς εταιρίας, ἂν καὶ ὑπογεγραμμένας παρ' ἐνὸς μόνου τῶν συνεταίρων ὑπὸ τὴν εταιρικὴν ὄμωσ ἐπωνυμίαν.

Ἡ ἀλληλεγγυότης αὕτη τῶν ὁμοῤῥυθμῶν συνεταίρων δίδει εἰς ἕκαστον αὐτῶν τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς εταιρίας, δύνανται ὅμως διὰ κοινῆς θελήσεως ν' ἀναθέσωσιν εἰς ἕνα ἐξ αὐτῶν ἢ καὶ περισσοτέρους τὴν διαχείρισιν τῆς εταιρίας.

Ὁ συνεταῖρος, ὁ ἐπιφορτισμένος τὴν διεύθυνσιν τῆς εταιρίας, δύναται καὶ ἐναντιουμένων τῶν λοιπῶν συνεταίρων νὰ ἐνεργήσῃ ὅλας τὰς πράξεις τὰς ἀφορώσας τὴν διοίκησιν τῆς εταιρίας, ἀρκεῖ μόνον νὰ γίνωνται ἐν καλῇ πίστει καὶ ἄνευ δόλου. Ἡ διεύθυνσις δὲ αὕτη δὲν δύναται νὰ τῷ ἀφαιρεθῇ ἄνευ νομίμου λόγου, ἐνόσω διαρκεῖ ἡ εταιρία. Ἐὰν δὲ ἡ διεύθυνσις τῷ ἀνέτῃθ διὰ πράξεως μεταγενεστέρας τοῦ εταιρικοῦ συμβολαίου, τότε ὡς ἀπλὴ ἐντολὴ ἐκ μέρους τῶν λοιπῶν συνεταίρων δύναται πάλιν παρ' αὐτῶν ν' ἀνακληθῇ.

Ἐὰν πολλοὶ συνεταῖροι ἦναι ἐπιφορτισμένοι τὴν διεύθυνσιν καὶ διοίκησιν τῆς εταιρίας, χωρὶς νὰ ἦναι αἱ ἐργασίαι τῶν διακεκριμένων, καὶ ἄνευ ρητῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐνεργῇ ὁ εἰς ἄνευ τοῦ ἄλλου, ἕκαστος τῶν διευθυντῶν συνεταίρων δύναται νὰ ἐνεργήσῃ χωριστὰ ὅλας τὰς πράξεις τῆς διοικήσεως τῆς εταιρίας.

Ἐν ἐλλείψει ρητῶν συμφωνιῶν περὶ τοῦ τρόπου τῆς διοικήσεως τῆς εταιρίας, οἱ ἀκόλουθοι κανόνες κανονίζουν τὰ περὶ τούτου, 1) οἱ συνεταῖροι, ὑποτίθεται, ὅτι ἔδωκαν ἀμοιβαίως ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον τὸ δικαίωμα τῆς διοικήσεως, καὶ εἰς τὰς πράξεις ἑκάστου εἶναι ὑποκείμενοι ὅλοι, ἀλλὰ πᾶς συνεταῖρος ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἐνέργειαν ἐπιχειρήσεως τινὸς πρὶν αὕτη ἐκτελεσθῇ, 2) πᾶς συνεταῖρος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κάμνῃ χρῆσιν τῶν πραγμάτων τῆς εταιρίας, ἀρκεῖ νὰ τὰ μεταχειρίζεται κατὰ τὸν προσδιωρισμένον σκοπὸν των, 3) δύναται ἕκαστος νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς λοιποὺς συνεταίρους νὰ συνεισφέρωσιν ἀναλόγως εἰς τὰ ἔξοδα τῆς διοικήσεως τῆς εταιρίας, 4) ὁ συνεταῖρος δὲν δύναται ν' ἀνακαινίσῃ τὰ εἰς τὴν εται-

ρίαν ἀνήκοντα ἀκίνητα κτήματα, ἄνευ τῆς συναινέσεως ὅλων τῶν συνεταίρων.

Ὁ συνεταῖρος, ὁ μὴ διευθυντῆς, δὲν δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ διὰ τῶν πράξεων του οὔτε τὰ ἀκίνητα, οὔτε τὰ κινητὰ κτήματα τῆς εταιρίας.

Πᾶς συνεταῖρος δύναται, καὶ ἄνευ τῆς συναινέσεως τῶν λοιπῶν συνεταίρων, νὰ προσλάβῃ ἄλλον τινα ὡς συνεταῖρόν του εἰς τὴν μερίδα, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔχει εἰς τὴν εταιρίαν· ἀλλὰ δὲν δύναται, καὶ διευθυντῆς ἂν ἦναι τῆς εταιρίας, νὰ προσλάβῃ νέον συνεταῖρον εἰς ὁλόκληρον τὴν εταιρίαν ἄνευ τῆς συναινέσεως ὅλων.

Πᾶς συνεταῖρος δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν διευθυντὴν τῆς εταιρίας κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν καὶ ἐποχὴν νὰ τῷ παρουσιάσῃ τὰ ἐμπορικά του βιβλία καὶ νὰ τῷ δόσῃ λόγον τῶν πράξεων του.

Ὅστις τῶν συνεταίρων ἄνευ νομίμου λόγου παραιτεῖται τῆς εταιρίας πρὸ τῆς ἐκπνεύσεως τῆς προθεσμίας τῆς εἶναι ὑπόχρεως πρὸς τοὺς λοιποὺς συνεταίρους δι' ὅλας τὰς ζημίας, τὰς ὁποίας ἡ παραίτησις του δύναται νὰ τοῖς προξενήσῃ· δὲν δύναται δὲ νὰ καταναγκασθῇ νὰ διαμείνῃ συνεταῖρος. Ἄν δὲ ὁ λόγος τῆς παραίτησεώς του ἦναι νόμιμος, δὲν ὑπόκειται εἰς καμμίαν ἀποζημίωσιν, ἀλλὰ μέχρι τῆς στιγμῆς τῆς παραίτησεώς του ἐνέχεται εἰς τὰ χρεὴ τῆς εταιρίας καὶ εἰς τὰ γενόμενα κέρδη.

Διάλυσις τῆς εταιρίας γίνεται, 1) διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ συμφωνηθέντος χρόνου τῆς διαρκείας αὐτῆς, 2) διὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ κεφαλαίου τῆς εταιρίας, 3) διὰ τοῦ φυσικοῦ ἢ πολιτικοῦ θανάτου τινὸς τῶν συνεταίρων, 4) διὰ τῆς κοινῆς θελήσεως. Ὁ θάνατος ἐνὸς τῶν συνεταίρων ἐπιφέρει τὴν διάλυσιν τῆς εταιρίας, ἂν δὲν συνεφωνήθῃ τὸ ἐναντίον εἰς τὸ εταιρικὸν συμβόλαιον.

Κατὰ τὴν διάλυσιν τῆς εταιρίας διορίζεται ἐκκαθαριστής, ὅστις φροντίζει τὴν σύναξιν τῶν δανείων τῆς εταιρίας καὶ τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν αὐτῆς.

§. 66. Ἐτερόρρυθμος εταιρία εἶναι ἡ συσταينوμένη μεταξὺ ἐνὸς ἢ πολλῶν συνεταίρων ἀλληλεγγύων καὶ ὑπευθύνων ἀφ' ἐνὸς, καὶ ἐνὸς ἢ πολλῶν συνεταίρων ἀπλῶν χρηματοδοτῶν ἀφ' ἐτέρου, οἱ ὁποῖοι ὀνομάζονται ἐτερόρρυθμοι συνεταῖροι. Ἡ εταιρία αὕτη διευθύνεται ὑπὸ εταιρικὴν ἐπωνυμίαν φέρουσαν κατ' ἀνάγκην τὸ ὄνομα ἐνὸς ἢ καὶ

πολλῶν ἐκ τῶν ἀλληλεγγύως ὑπευθύνων συνεταίρων, οὐδέποτε δὲ τὸ ὄνομα τινὸς τῶν ἑτεροῤῥύθμων συνεταίρων.

Ὅταν ὑπάρχωσι πολλοὶ συνεταῖροι ἀλληλέγγυοι καὶ ὀνομαστὶ ἀναφερόμενοι εἰς τὸ καταστατικὸν τῆς ἐταιρίας ἑγγραφον, εἴτε ὅλοι ὁμοῦ διευθύνουν τὴν ἐταιρίαν, εἴτε εἷς, ἢ τινὲς ἐξ αὐτῶν δι' ὅλους. Ἡ ἐταιρία εἶναι συγχρόνως ὁμοῤῥυθμος ὡς πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἑτεροῤῥυθμος ὡς πρὸς τοὺς ἀπλῶς χρηματοδότας.

Ὁ ἑτεροῤῥυθμος συνεταῖρος δὲν ὑπόκειται εἰς ζημίας εἰμὴ καθ' ὅσον αὐταὶ δὲν ὑπερβαίνουν τὸ ποσὸν τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια κατέθεσεν ἢ ὥφειλε νὰ καταθέσῃ εἰς τὴν ἐταιρίαν, δὲν δύναται δὲ νὰ κάμῃ καμμίαν πράξιν διαχειρίσεως, ἢ νὰ ἐργασθῇ εἰς ὑποθέσεις τῆς ἐταιρίας οὐδὲ κατ' ἐπιτροπὴν. Ὁ ἑτεροῤῥυθμος συνεταῖρος, ὅστις ὅπως δῆποτε ἐπεμβῇ εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς ἐταιρίας, ὑπόκειται ἀλληλεγγύως μετὰ τῶν ὁμοῤῥύθμων συνεταίρων εἰς ὅλα τὰ χρεῖα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ἐταιρίας.

Ἐκ τούτου ὅμως δὲν ἔπεται ὅτι ὁ χρηματοδότης συνεταῖρος δὲν δύναται οὔτε νὰ ἐπιτηρήσῃ τὰς πράξεις τῆς ἐταιρίας, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα εἰς ὅλα τὰ σπουδαῖα ἀντικείμενα αὐτῆς πρέπει ν' ἀκολουθῇται ἡ γνώμη του καὶ ἡ ἀπόφασίς του.

Εἶναι ἄπειρα τὰ πλεονεκτήματα, τὰ προσγινόμενα εἰς τὸ ἐμπόριον διὰ τῶν ἑτεροῤῥύθμων τούτων ἐταιριῶν, αἵτινες εἶναι, διὰ νὰ εἰπωμεν οὕτως, ἐταιρίαι τῶν κεφαλαίων καὶ τῆς φιλοπονίας· διὰ τῆς ἐταιρίας ταύτης ἀποκαθίσταται εὐκολος ἡ ἐκτέλεσις μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ἄπειρα δὲ κεφάλαια εἰσάγονται δι' αὐτῆς εἰς τὸ ἐμπόριον. Ὅλων τῶν μεγάλων ἔργων αἱ ἐπιχειρήσεις κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας διὰ τῶν ἑτεροῤῥύθμων ἐταιριῶν ἐνηργήθησαν.

§. 67. *Αἰώνιος ἐταιρία* εἶναι κυρίως ἡ ἔνωσις τῶν ἀναγκαιῶν κεφαλαίων πρὸς πραγματοποιήσιν καὶ ἐνέργειαν προσδιωρισμένης τινὸς ἐπιχειρήσεως. Ὁ νόμος δὲν δίδει τὸν ὅρισμὸν τῆς ἐταιρίας ταύτης, ἥτις λαμβάνει τὴν ἐπωνυμίαν τῆς ἐκ τοῦ εἵδους τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῆς, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν συνεταίρων, οἵτινες θεωροῦνται ὡς ἀπλοὶ χρηματοδόται.

Διοικεῖται ἀπὸ προσωρινούς μετακλητοὺς ἐπιτρόπους, συνεταίρους ἢ μὴ συνεταίρους, ἐμίσθους ἢ ἀμίσθους, τὸ δὲ καταστατικὸν τῆς

εταιρίας ἔγγραφον προσδιορίζει τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν καὶ τὰ καθήκοντά των.

Οἱ διοικηταὶ εἶναι ὑπόχρεοι μόνον περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῆς δοθείσης εἰς αὐτοὺς ἐντολῆς, δὲν ὑποβάλλονται δὲ ὡς ἐκ τῆς διοικήσεώς των εἰς καμμίαν προσωπικὴν ἢ ἀλληλέγγυον ἐνοχλὴν ὡς πρὸς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς εταιρίας.

Οἱ συνεταῖροι δὲν ὑπόκεινται ὡσαύτως εἰς ζημίας, εἰμὴ καθ' ὅσον αὐταὶ δὲν ὑπερβαίνουν τὸ ποσὸν τῆς εἰς τὴν εταιρίαν μετοχῆς των.

Τὸ κεφάλαιον τῆς Ἀνωνύμου Ἐταιρίας διαιρεῖται εἰς μερίδας ἢ εἰς κλάσματα μερίδος ἰσότημα.

Αἱ μερίδες αὐταὶ δύνανται νὰ κατασταθῶσι δι' ἁνωνύμων ἀποδεικτικῶν· εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ παραχώρησις αὐτῶν γίνεται διὰ τῆς παραδόσεως τοῦ ἀποδεικτικοῦ.

Ἡ κυριότης τῶν μερίδων δύναται ὡσαύτως νὰ κατασταθῇ δι' ἔγγραφῆς εἰς τὰ βιβλία τῆς εταιρίας. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ παραχώρησις γίνεται διὰ δηλοποιήσεως ἐγγραφομένης εἰς τὰ βιβλία καὶ ὑπογραφομένης ἀπὸ τὸν παραχωροῦντα ἢ τὸν πληρεξούσιόν του.

Πρὸς σύστασιν Ἀνωνύμου Ἐταιρίας, κατὰ τὸν Γαλλικὸν καὶ Ἑλληνικὸν ἐμπορικὸν Νόμον, ἀπαιτεῖται ἄδεια τῆς Κυβερνήσεως.

Εἶναι ἄπειρος ὁ ἀριθμὸς τῶν καθημέραν εἰς τὴν Εὐρώπην συστανομένων ἁνωνύμων εταιριῶν· δι' αὐτῶν πραγματοποιοῦνται αἱ μεγαλύτεραι κοινωνικαὶ ἐπιχειρήσεις· πρώτη βᾶσις αὐτῶν εἶναι ἡ καλὴ πίστις καὶ ἡ προσωπικὴ ὑπόληψις τῶν ἀρχηγῶν καὶ διευθυντῶν· μόνον εἰς τὸ Βέλγιον εἰς διάστημα πέντε ἐτῶν ἐσυστήθησαν 118 ἁνωνυμοὶ εταιρίαι, τῶν ὁποίων τὰ κεφάλαια ἀνέβαινον εἰς 390 ἑκατομμύρια φράγκων. Ἀντικείμενα τῶν εταιριῶν τούτων εἶναι αἱ χρηματικαὶ Τράπεζαι, αἱ ἀσφάλειαι θαλασσίων κινδύνων, ἐμπρησμοῦ, χαλάζης, ζωῆς, ἡ καλλιέργεια ἀνθρακορυχείων, λινοῦ, βαμβακίου, μετάξης, οἱ σιδηροὶ δρόμοι, τὰ ὑδουργεῖα, τὰ ζαχαροποιεῖα, ἡ θαλασσοπλοία, ὁ φωτισμὸς πόλεων καὶ πλῆθος ἄλλων ἐπιχειρήσεων.

§. 68. *Μετοχικὴ εταιρία* εἶναι ἡ ἐνωσις δύο ἢ περισσοτέρων σκοπὸν ἔχουσα μίαν ἢ περισσοτέρας ἐπιχειρήσεις ἐμπορικὰς. Τὰ ἀντικείμενα τῶν εταιριῶν αὐτῶν, ὁ σχηματισμὸς των, ἡ ἀναλογία τῶν μετοχῶν, καὶ αἱ λοιπαὶ συνθῆκαι κανονίζονται ἀπὸ τὰς μεταξὺ τῶν συνεταίρων συμφωνίας.

§. 69. Πῶς ἀποδεικνύονται τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἐταιριῶν, καὶ δημοσίευσιν τῶν καταστατικῶν, τῆς ἐξακολουθήσεως, διαλύσεως καὶ ἄλλων τροπολογιῶν τῆς ἐταιρίας. — Αἱ ὁμορρυθμοὶ καὶ ἑτερόρρυθμοι ἐταιρίαι πρέπει νὰ συσταίνωνται καὶ ἀποδεικνύονται δι' ἐγγράφων δημοσίων ἢ ἰδιογράφων, τούτων δὲ τῶν ἰδιογράφων πρέπει νὰ γίνωνται τόσα πρωτότυπα, ὅσοι εἶναι οἱ συνεταῖροι, καὶ εἰς ἕκαστον πρωτότυπον νὰ ἀναφέρεται ὅτι ἐξεδόθησαν ἰσάριθμα μὲ τοὺς συνεταίρους πρωτότυπα. Αἱ ἀνώνυμοι ἐταιρίαι πρέπει νὰ συσταίνωνται καὶ ἀποδεικνύωνται μόνον διὰ δημοσίων ἐγγράφων. Αἱ δὲ μετοχικαὶ ἐταιρίαι δύνανται ν' ἀποδειχθῶσι καὶ διὰ τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων, διὰ τῆς ἀλληλογραφίας, καὶ διὰ μακρτύρων ἂν ἐγκρίνη τὸ Δικαστήριον.

Ὁ Νόμος ἀπαιτεῖ ἐπὶ ποινῇ ἀκυρώσεως καὶ τὴν καταχώρησιν καὶ δημοσίευσιν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Ἐμποροδικείου τῆς περιλήψεως τῶν Καταστατικῶν ἐγγράφων τῶν ὁμορρυθμῶν καὶ ἑτερορρυθμῶν ἐταιριῶν. Ἡ περίληψις αὕτη πρέπει νὰ ᾖ ὑπογεγραμμένη παρ' ὅλων τῶν ὁμορρυθμῶν συνεταίρων, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν χρηματοδοτῶν, ἐὰν τὸ καταστατικὸν ᾖ ἰδιωτικόν, καὶ παρὰ τοῦ Συμβολαιογράφου, ἂν ᾖ δημοσίον. Πρέπει δὲ νὰ περιέχῃ 1) τὰ ὀνόματα, ἐπωνυμία, ιδιότητα καὶ διαμονὴν τῶν συνεταίρων, οὐχὶ ὅμως καὶ τῶν ἑτερορρυθμῶν χρηματοδοτῶν, 2) τὴν ἐμπορικὴν ἐπωνυμίαν, 3) τοὺς διευθυντάς καὶ ὑπογράφοντας ἐν ὀνόματι τῆς ἐταιρίας, 4) τὰ παρὰ τῶν ἑτερορρυθμῶν καταβληθέντα ἢ καταβληθησόμενα καὶ 5) τὴν ἐποχὴν τῆς ἐνάρξεως καὶ παύσεως τῆς ἐταιρίας.

Τὸ ἐπικυροῦν τὴν σύστασιν τῶν ἀνώνυμων ἐταιριῶν Β. Διάταγμα πρέπει νὰ δημοσιεῦται ὁμοῦ μὲ τὸ καταστατικὸν τῶν ἐταιριῶν αὐτῶν.

Μάρτυρες δὲν εἶναι δεκτοὶ πρὸς ἀπόδειξιν ὅρων ἀντιβαινόντων εἰς τὸ Καταστατικὸν ἔγγραφον τῆς ἐταιρίας ἢ μὴ περιεχομένων ἐν αὐτῷ.

Ἐὰν πρόκηται νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ ἐταιρία μετὰ τὴν προθεσμίαν τῆς, πρέπει νὰ γίνηται περὶ τούτου δήλωσις ὑπὸ τῶν συνεταίρων, ἥτις πρέπει νὰ δημοσιεῦται ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη περὶ τῆς περιλήψεως τοῦ Καταστατικοῦ.

Κατὰ τὸν αὐτὸν ἐπίσης τρόπον πρέπει νὰ δημοσιεύωνται τὰ ἔγγραφα περὶ τῆς πρὸ τῆς προθεσμίας διαλύσεως τῆς ἐταιρίας, καὶ

πᾶσα ἀλλαγὴ ἢ παραίτησις συνεταίρων, πᾶσα νέα συμφωνία, καὶ πᾶσα μεταβολὴ τῆς ἐπωνυμίας.

§. 70. *Άγωγαὶ μεταξὺ συνεταίρων καὶ τρίτων δανειστῶν τῆς εταιρίας* — Πᾶσα διαφορὰ μεταξὺ συνεταίρων πηγάζουσα ἀπὸ τὴν εταιρίαν κρίνεται ἀπὸ διαιτητὰς κατὰ τὸν Γαλ. ἐμπορικὸν Νόμον, κατὰ δὲ τὸν Ἑλληνικὸν κρίνεται ἀπὸ διαιτητὰς ἐὰν τὸ ζήτησις ὁ ἐνάγων. Ἐχει δὲ 30 ἐτῶν προθεσμίαν ὁ συνεταῖρος νὰ ἐνάξῃ τὸν συνεταῖρόν του, καὶ μόνον μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν 30 ἐτῶν χάνει πᾶσαν κατὰ τοῦ συνεταίρου του ἀγωγὴν.

Οἱ τρίτοι δανευσθαι τῆς εταιρίας, ἐὰν ἀφήσωσι νὰ παρέλθωσι πέντε ἔτη ἀφ' ἧς ἔληξεν ἡ προθεσμία τῆς εταιρίας, (ἐὰν τὸ Καταστατικὸν ἐδημοσιεύθῃ κατὰ τὰ εἰρημένα εἰς τὸν §. 69) ἢ ἀπὸ τῆς διαλύσεως τῆς εταιρίας, (ἐὰν ἡ περὶ τῆς διαλύσεως δήλωσις ἐδημοσιεύθῃ ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη) δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐνάξωσι συνεταῖρον τινὰ μὴ ὄντα διωρισμένον ἐκκαθαριστήν.

Β'. ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ (1).

§. 71. *Τί ἐστὶ παραγγελία*—Πῶς δίδεται—Πῶς συμπληροῦται—Εἶδη αὐτῆς—Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ παραγγελέως καὶ τοῦ παραγγελιοδόχου—Προμήθεια—Παραγγελία εἶναι ἡ πρᾶξις διὰ τῆς ὁποίας εἰς ἔμπορος ἐπιφορτίζει ἄλλον ἔμπορον νὰ ἐνεργήσῃ πρᾶξιν τινὰ διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἢ ἐπ' ὀνόματί του, κατὰ τοὺς ὅρους καὶ συμφωνίας, τὰς ὁποίας τῷ διαγράφει, καὶ τὰς ὁποίας ὁ δεχόμενος τὴν παραγγελίαν εἶναι ὑποχρεωὺς ν' ἀκολουθήσῃ κατ' ἀκρίβειαν ὑπὸ εὐθύνην του.

Ὁ τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου δίδεται ἡ παραγγελία, δὲν υποβάλλεται εἰς ἰδιαιτέραν τινὰ διατύπωσιν· δύνανται νὰ γενῇ δι' ἐπισήμου ἐγγράφου, δι' ἰδιογράφου, δι' ἐπιστολῆς, καὶ προφορικῶς.

Ἡ παραγγελία συμπληροῦται καὶ τελειοποιεῖται διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῆς παραγγελίας ἐκ μέρους τοῦ παραγγελιοδόχου. Ἡ ἀποδοχὴ δὲ αὕτη δύνανται νὰ γενῇ ἢ ῥητῶς ἢ καὶ σιωπηρῶς, ἥτοι νὰ προκύψῃ ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῆς παραγγελίας ὑπὸ τοῦ παραγγελιοδόχου.

Τὰ δικαιώματα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τοῦ παραγγελέως καὶ τοῦ πα-

(1) Ἴδε τὰ ἀρθ. 91 καὶ ἐπόμενα τοῦ Ἑμπ. Νόμου.

ραγγελιοδόχου κανονίζονται διὰ τῆς συμφωνίας τῶν μερῶν καὶ διὰ τῆς παραδεδεγμένης συνήθειας καὶ τοῦ Νόμου.

Ἡ παραγγελία εἶναι ἢ γενικὴ ἢ εἰδική. Εἰδικὴ εἶναι ὅταν περιορίζεται εἰς ῥητὴν πράξιν, π. χ. ἀγορὰν, πώλησιν, ἐξαποστολὴν, σύναξιν, πληρωμὴν κτλ. μὲ προσδιορισμὸν ῥητοῦ ὅρου τιμῆς κλ. Γενικὴ δὲ ὅταν διὰ τῆς παραγγελίας μὲν ἐλεύθερος ὁ παραγγελιοδόχος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν πράξιν, περὶ ἧς πρόκειται, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἐπὶ τὸ συμφερότερον, χωρὶς νὰ περιορίζεται ὑπὸ ὅρων.

Ὁ παραγγελεὺς πρέπει πάντοτε νὰ προσδιορίζῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς παραγγελίας τοῦ ὅσον εἶναι δυνατὸν εὐκρινῶς καὶ ἀκριβῶς διὰ νὰ ἐκτελεσθῇ αὕτη κατὰ τὴν θέλησίν τοῦ· ἄλλως ὅλα τὰ σφάλματα, τὰ ὁποῖα ἤθελον προκύβει ἐκ τοῦ ἀσαφοῦς τῆς παραγγελίας, θέλουν εἶσθαι εἰς βάρος τοῦ, διότι ὁ παραγγελεὺς ἔχει τὴν εὐθύνην καὶ τὸ χρέος τῆς ἐκπληρώσεως ὅλων τῶν ὑποχρεώσεων, τὰς ὁποίας ὁ παραγγελιοδόχος κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀνέλαβεν, ἀρκεῖ οὗτος νὰ ἐξετέλεσεν ἀκριβῶς καὶ μὲ καλὴν πίστιν τὴν παραγγελίαν τοῦ· ἀπ' ἐναντίας δὲ ὁ παραγγελεὺς δὲν ἐνέχεται παντάπασιν, καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς κάμμίαν εὐθύνην ὡς πρὸς τὰς πράξεις τοῦ παραγγελιοδόχου, ὅσας οὗτος ἐναντίον τῆς παραγγελίας ἢ καθ' ὑπέρβασιν αὐτῆς ἐνήργησεν· ἀλλ' ἐὰν μετὰ ταῦτα ῥητῶς ἢ σιωπηρῶς ἀπεδέχθη καὶ ἐπεκύρωσε τὰς τοιαύτας πράξεις, ἀναλαμβάνει καὶ τὴν εὐθύνην αὐτῶν.

Ὁ παραγγελεὺς χρεωστεῖ νὰ προμηθεύῃ τὸν παραγγελιοδόχον μὲ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὰς πληρωμὰς, τὰς ὁποίας μέλλει νὰ κάμῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς παραγγελίας τοῦ, καὶ νὰ τῷ πληρώσῃ ἐν καιρῷ τὰ δικαιώματά τοῦ κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν συμφωνίαν, ἢ ἐν ἑλλείψει τοιαύτης συμφωνίας κατὰ τὴν παραδεδεγμένην συνήθειαν. Χρεωστεῖ προσέτι νὰ τῷ πληρώσῃ τόκον ἐφ' ὅσων προπληρωμῶν τυχὸν ἔκαμεν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς αὐτῶν μέχρι τῆς χορηγήσεως τῶν χρημάτων. Εἶναι εἰς βάρος τοῦ παραγγελέως ὡσαύτως ὅλαι αἱ ζημίαι, αἱ προερχόμεναι ἐκ τῆς ἐκπτώσεως τῆς τιμῆς τῶν ἀγορασθεῖσων ἢ πωληθεῖσων πραγμάτων πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς παραγγελίας, καθὼς καὶ αἱ ζημίαι, αἱ προερχόμεναι ἀπὸ τὴν πτώχευσιν τυχὸν τοῦ ὀφειλέτου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπωλήθησιν αἱπραγματεῖται, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχῃ περὶ τούτου ῥητὴ ἐξαίρετικὴ συμφωνία. Ὡσαύτως καὶ εἰς τὰς συναλλαγματικὰς καὶ ὀπισθογραφῆσεις αὐτῶν αἱ συνέπειαι τῆς ἀποδοχῆς

καὶ μὴ πληρωμῆς εἶναι εἰς βάρος τοῦ παραγγελέως κατὰ διαταγὴν τοῦ ὁποίου ἐξεδόθησαν ἢ ὀπισθεγράφησαν.

Ὁ παραγγελιοδόχος, ὅστις ἔκαμε προκαταβολὰς ἐπὶ πραγματειῶν, αἱ ὁποῖαι τῷ ἐστάλησαν ἀπὸ ἄλλην πόλιν διὰ νὰ πωληθῶσι διὰ λογαριασμὸν παραγγελέως τινὸς, ἔχει πρὸς ἀπόληψιν τῶν προκαταβολῶν του, τῶν τόκων καὶ ἐξόδων προνόμιον ἐπὶ τῆς τιμῆς τῶν πραγματειῶν, ἂν εὐρίσκωνται εἰς τὴν διάθεσίν του, εἰς τὰς ἀποθήκας του, ἢ εἰς δημόσιον ἀποθήκην, ἢ ἐὰν πρὶν εἰσέτι φθάσῃσι δύναται ν' ἀποδείξῃ διὰ φορτωτικοῦ ἢ ἀγωγιαστηρίου ἐγγράφου τὴν πρὸς αὐτὸν γενομένην ἀποστολὴν των.

Ἐὰν αἱ πραγματεῖαι ἐπωλήθησαν καὶ παρεδόθησαν διὰ λογαριασμὸν τοῦ παραγγελέως, ὁ παραγγελιοδόχος ἀπολαμβάνει ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς πωλήσεως τὸ κεφάλαιον τῶν προκαταβολῶν του, τὰ ἐξοδα καὶ τοὺς τόκους κατὰ προτίμησιν τῶν ἄλλων δανειστῶν τοῦ παραγγελέως.

Ἀπ' ἐναντίας καμμία προκαταβολὴ ἢ πληρωμὴ, γενομένη ἕνεκα πραγματειῶν παρακατατεθειμένων ἢ παραδεδομένων παρ' ἀνθρώπου διαμένοντος εἰς τὸν αὐτὸν ὅπου καὶ ὁ παραγγελιοδόχος τόπον, δὲν παρέχει προνόμιον εἰς τὸν παραγγελιοδόχον, ἂν δὲν συνεμορφώθῃ ῥητῶς μὲ τὰς περὶ ἐνεχύρου διατάξεις τοῦ Νόμου.

Ὁ παραγγελιοδόχος δεχόμενος τὴν παραγγελίαν χρεωστεῖ ν' ἀκολουθῇ ἀκριβῶς κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς τὰς ὁδηγίας καὶ διαταγὰς τοῦ παραγγελέως, διότι ἡ παραμικρὰ παράβασις αὐτῶν τὸν ἀποκαθιστᾷ ὑπεύθυνον διὰ πᾶσαν βλάβην ἢ ζημίαν προξενηθησομένην ὡς ἐκ τούτου εἰς τὸν παραγγελέα. Ὁ παραγγελιοδόχος, ἂν ἐγγυήθῃ εἰς τὸν παραγγελέα τὸ ἀξιώχρεον τῶν ἐπὶ πιστώσει ἀγορασάντων τὰς πραγματείας αὐτοῦ, εἶναι ὡσαύτως ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν ὡς ἐκ τῆς πτωχεύσεως αὐτῶν προξενηθησομένην ζημίαν.

Ἡ ἐγγύησις αὕτη γίνεται κατ' ἰδιαιτέραν συμφωνίαν τῶν μερῶν, λαμβάνει δὲ ὁ ἀναδεχόμενος τὴν ἐγγύησιν ταύτην παραγγελιοδόχος προμήθειαν ἐγγύης (del credere).

Οἱ παραγγελιοδόχοι εἰς τὰς μεγάλας ἐμπορικὰς πόλεις διαιροῦνται εἰς διαφόρους κλάσεις κατὰ τὸ εἶδος τῶν πράξεων, εἰς τὰς ὁποίας συνήθως ἀσχολοῦνται· ἡ διαίρεσις αὕτη ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον εἶναι πολλὰ ἐπωφελής, διότι δι' αὐτῆς σχηματίζονται εἰδικοί ἄνθρωποι διὰ

πᾶν εἶδος ἐμπορικῆς πράξεως, ἀποκτώντες ἰδιαιτέρην πείραν καὶ ὑπόληψιν.

Κατὰ παραδεδεγμένην συνήθειαν, καὶ δυνάμει τοῦ προνομίου, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τὸν Νόμον ἔχουν, οἱ παραγγελιοδόχοι κάμνουν πρὸς τὸν παραγγελέα προκαταβολὰς ἐπὶ τῶν ἀποστελλομένων πρὸς αὐτοὺςπραγματειῶν πρὸς πώλησιν· αἱ προκαταβολαὶ αὗται περιορίζονται συνήθως εἰς τὸ ἥμισυ ἢ τὰ δύο τρίτα τῆς ἀξίας τῶν πραγματειῶν· ἡ φρόνησις δὲ ἀπαιτεῖ νὰ γίνωνται αἱ προκαταβολαὶ αὗται μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ φορτωτικοῦ καὶ τῆς περὶ ἀσφαλείας τῶν πραγματειῶν παραγγελίας, πρὸς ἀποφυγὴν ἐνδεχομένης τυχρὸν ἀπάτης ἢ δι-
κῶν εἰς περίστασιν πτωχεύσεως τοῦ παραγγελέως.

Ὁ παραγγελιοδόχος κάμνων τὰς προκαταβολὰς δύναται νὰ προσδιορίσῃ τὴν ἐποχὴν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ παραγγελεὺς χρεωστεῖ νὰ τῷ χορηγήσῃ τὸ ποσὸν αὐτῶν· ἂν ἡ προθεσμία αὕτη παρέλθῃ χωρὶς νὰ γενῇ ἡ χορήγησις τῶν χρημάτων, ἔχει τὸ δικαίωμα ὁ παραγγελιοδόχος νὰ πωλήσῃ τὰς εἰς χεῖράς του πραγματείας εἰς ὁποίαν δῆποτε τιμὴν εὖρη. Ἐὰν δὲ ᾖ περιωρισμένος εἰς τὴν πώλησιν αὐτῶν ἀπὸ τινὰ ὅρον, δύναται νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ δικαστηρίου τὴν πώλησιν τῶν πραγματειῶν.

Ὁ παραγγελεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀνακλέσῃ τὴν παραγγελίαν πρὶν αὕτη ἐκτελεσθῇ. Ὁ παραγγελιοδόχος ὡσαύτως δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παραγγελίας εἰδοποιῶν περὶ τούτου τὸν παραγγελέα.

Ἡ παραγγελία παύει αὐτοδικαίως διὰ τοῦ φυσικοῦ ἢ πολιτικοῦ θανάτου τοῦ παραγγελέως ἢ τοῦ παραγγελιοδόχου. Ἐὰν ὁ παραγγελιοδόχος ἀγνοῶν τὸν θάνατον ἢ τὰς ἄλλας αἰτίας, αἵτινες δύνανται νὰ ἐπιφέρωσι τὴν παῦσιν τῆς παραγγελίας, ἐκτελέσῃ αὐτὴν, αἱ πράξεις του εἶναι ἔγκυροι καὶ ὑποχρεοῦν τοὺς κληρονόμους ἢ διαδόχους τῶν δικαιωμάτων τοῦ παραγγελέως.

Ἡ ἀμοιβή, ἡ διδομένη εἰς τὸν παραγγελιοδόχον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς παραγγελίας, ὀνομάζεται προμήθεια· προσδιορίζεται δὲ τὸ ποσὸν αὐτῆς καὶ κανονίζεται τόσα τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ποσότητος τῆς ἐκτελεσθείσης παραγγελίας κατὰ τὴν συνήθειαν ἐκάστης ἐμπορικῆς ἀγορᾶς. Εἰς τὰς περισσοτέρας ἐμπορικὰς πόλεις ἡ προμήθεια διὰ τὴν

ἀγορὰν ἢ πώλησιν πραγματειῶν προσδιορίζεται εἰς 2 τοῖς 0/0 καὶ εἰς τινὰς εἰς 1 1/2 τοῖς 0/0. (1)

§. 72. Ἐμπορικὸς ἐπιστάτης (Commis) εἶναι ἄνθρωπος τῆς ἐμπιστοσύνης ἐμπόρου, ἐπιφορτιζόμενος εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου καὶ ὁ ἔμπορος διαμένει, τὴν ἐνέργειαν ἰδιαιτέρου τινὸς κλάδου τοῦ ἐμπορίου του, τὴν παραλαβὴν τῶν πραγματειῶν, π. χ. τὴν λιανικὴν πώλησιν αὐτῶν κτλ.

Ὡς πρὸς τὰς πράξεις ταύτας ἔχει ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ παραγγελιοδόχου, καὶ χρεωστεῖ νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν· χρεωστεῖ προσέτι ν' ἀναφέρῃ πάντοτε ὅλα τὰ γινόμενα εἰς τὸν ἔμπορον καὶ ν' ἀκολουθῇ ἀκριβῶς τὰς διαταγὰς του, νὰ μὴ ἐνεργῇ δὲ τίποτε καθ' ὑπέρβασιν τῆς παραγγελίας, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν. Ὁ δὲ ἔμπορος εἶναι ἀφ' ἑτέρου ὑπεύθυνος διὰ τὰ σφάλματά των, καὶ δι' ὅλας τὰς ζημίας, τὰς ὁποίας ἤθελε προξενήσῃ ἢ ἀπροσεξία των, ἢ ἀμέλειά των, ἢ ἡ ἀπειρία των. Δὲν δύνανται δὲ νὰ παραιτηθῶσιν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ ἐμπόρου πρὶν τὸν εἰδοποιήσωσι, καὶ πρὶν λάβῃ οὗτος καιρὸν νὰ τοὺς ἀντικαταστήσῃ.

Γ'. ΠΕΡΙ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑΣ.

§. 73. *Τί ἐστὶν ἀγορά* — Πῶς ἀποδεικνύεται. — *Συνστατικά αὐτῆς.* — Ἀγορὰ εἶναι πράξεις, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκτᾷ τις τὴν ἰδιοκτησίαν πραγματείας τινὸς, δίδων εἰς ἀντάλλαγμα τὴν συμφωνηθεῖσαν ἀξίαν αὐτῆς εἰς νόμισμα.

Αἱ ἀγοραὶ καὶ αἱ πωλήσεις εἰς τὸ ἐμπόριον ἀποδεικνύονται 1) διὰ δημοσιῶν ἐγγράφων ἢ δι' ἐνυπογράφων ἰδιωτικῶν, 2) διὰ σημειώσεως ἢ λογαριασμοῦ μεσίτου ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τῶν συναλλαττομένων, 3) διὰ τιμολογίου (fattura) ἀποδεδεγμένου, 4) διὰ τῆς ἀλληλογραφίας, 5) διὰ τῶν βιβλίων τῶν συναλλαττομένων, καὶ 6) διὰ μαρτύρων, ἂν ἐγκρίνῃ τὸ Δικαστήριον νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν διὰ μαρτύρων ἀπόδειξιν (ἀρ. 109 Ἐμπορ. Νόμ.).

Ἡ ἀγορὰ εἰς τὸ ἐμπόριον δύναται νὰ ἐνεργηθῇ κατὰ τρεῖς διαφόρους τρόπους, 1) διὰ τῶν μετρητῶν, δηλ. διὰ τῆς ἀμέσου πληρωμῆς τῆς συμφωνηθείσης ἀξίας τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος εἰς νομίσματα, 2) μὲ προθεσίαν, δηλ. ἀναβαλλομένης τῆς πληρωμῆς τῆς

(1) Ἴδε μέρος Γ'. περὶ τῶν καθ' ἑκάστην ἐμπορικὴν πόλιν.

αξίας τοῦ πωληθέντος πράγματος κατὰ προσδιορίζομένης ἐποχᾶς, 3) μὲ προθεσμίαν, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς προεξόφλησεως (sconto) δηλ. διὰ τῆς ἀμέσου πληρωμῆς τῆς τιμῆς τοῦ πωληθέντος πράγματος, ἐλαττουμένης τόσα τοῖς ἑκατὸν διὰ τὴν προεξόφλησιν.

Τρία ἀντικείμενα λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν ἀγοράν, ἡ ἀγοραζομένη πραγματεία, ὁ προσδιορισμὸς τῆς τιμῆς αὐτῆς, καὶ ἡ ἐλευθέρα συναίνεσις τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ πωλητοῦ. Τὸ σπουδαιότερον μεταξὺ αὐτῶν, καὶ δυνάμεθα ἴσως νὰ εἰπώμεν, ἡ σπουδαιότερα πράξις τοῦ ἐμπορίου εἶναι ὁ προσδιορισμὸς τῆς τιμῆς τῆς ἀγοραζομένης πραγματείας, διότι ἐξ αὐτῆς ἐξαρτᾶται κυρίως ἡ ἐπιτυχία ἢ ἀποτυχία τῆς ἐπιχειρήσεώς του.

Τιμὴ πραγματείας τινὸς εἶναι ἡ ποσότης τοῦ νομίσματος, διὰ τῆς πληρωμῆς τοῦ ὁποίου δυνάμεθα ν' ἀποκτήσωμεν τὴν πραγματείαν ἢ τιμὴ τῆς πραγματείας ὑφούται ἐπομένως ὅταν δίδωμεν περισσότερον νόμισμα ἢ ὅσον ἐδίδομεν πρότερον πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῆς, καὶ ἐκπίπτει ὅταν δίδωμεν διὰ τὴν ἀγοράν αὐτῆς ὀλιγώτερον νόμισμα ἢ ὅσον προηγουμένως ἐδίδομεν.

Ἡ συναλλακτικὴ τιμὴ τῶν διαφόρων πραγματειῶν ἐξαρτᾶται πάντοτε ἐκ τῆς συγκριτικῆς εὐκολίας τῆς παραγωγῆς αὐτῶν καὶ ἐκ τῆς σχέσεως τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεώς των. Ἐπομένως ἐὰν δύο διάφοροι πραγματεῖαι ἀπαιτῶσιν ἀκριβῶς τὸ αὐτὸ κεφάλαιον καὶ τὴν αὐτὴν ἐργασίαν διὰ τὴν παραγωγὴν των καὶ τὴν εἰς τὴν ἀγοράν μετακόμισίν των, καὶ ἐξ ἄλλου τὸ ποσὸν αὐτῶν ἀντιστοιχῇ ἀκριβῶς μὲ τὸ ποσὸν τῆς ζητήσεως, αἱ πραγματεῖαι αὗται βεβαίως θέλουν εἶσθαι τῆς αὐτῆς ἀξίας.

Ἀλλ' ἐὰν διὰ τὴν παραγωγὴν πραγματείας τινὸς ἀπαιτῶνται περισσότερα κεφάλαια καὶ ἐργασία, διὰ τὴν παραγωγὴν δὲ ἄλλης ὀλιγώτερα κεφάλαια καὶ ἐργασία παρὰ πρότερον, ἡ ἀξία τῆς πρώτης θέλει ὑψωθῇ καὶ τῆς δευτέρας θέλει ἐκπέσει. Ὅλα αὐτὰ τὰ περιστατικά πρέπει νὰ ἐξετάζωνται μετὰ πολλῆς προσοχῆς παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ διὰ νὰ γνωρίξῃ ὁποῖαν τιμὴν πρέπει νὰ προσφέρῃ διὰ τὴν ἀγοραζομένην πραγματείαν.

Διάφορα εἶναι τὰ αἷτια τὰ ἐπηρεάζοντα τὴν ἀξίαν τῶν πραγματειῶν, ὡς τὰ ἔξοδα καὶ αἱ δυσκολίαι τῆς μετακομίσεως, οἱ κίνδυνοι τῆς ἐξαποστολῆς, ἡ ἐπιβολὴ νέων φόρων κτλ. Πρὸ πάντων ὅμως ἔχουν

μεγίστην ἐπιβρόχην εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀξίας τῶν πραγματειῶν αἱ ἐπ' αὐτῶν γινόμεναι κερδοσκοπικαὶ ἐπιχειρήσεις.

Σπανιώτατα δυνάμεθα ἀκριβῶς νὰ γνωρίζωμεν πόσον ποσὸν ἐμπορεύματος τινὸς ὑπάρχει εἰς τινὰ τόπον, καὶ κατὰ πόσον ἀναβαίνουν τοῦ ἐμπορεύματος τούτου αἱ ἀνάγκαι τοῦ τόπου, τὴν σχέσιν δηλ. μεταξὺ τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως πραγματείας τινός. Ὁ ἔμπορος, ὅστις προβλέπει ὅτι κατόπιν ἡ ζήτησις πραγματείας τινὸς θέλει αὐξήσει, ἀγοράζει ἐξ αὐτῆς ἐλπίζων νὰ τὴν μεταπωλήσῃ εἰς τὸν ἴδιον τόπον εἰς ὑψηλοτέραν τιμὴν, ἢ πρᾶξις τοῦ αὐτοῦ εἶναι κερδοσκοπική· ἡ ἐπιτυχία δὲ αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐπιτυχοῦς ἐκτιμήσεως τῶν διαφορῶν περιστάσεων, ἐξ ὧν κρέμαται ἡ μέλλουσα ὑψώσις τῆς τιμῆς. Εἰς ὅλους τοὺς τόπους, ὅπου ἐνεργεῖται μεγάλον ἐμπόριον καὶ ὑπάρχουν μεγάλα κεφάλαια, αἱ τιμαὶ τῶν πραγματειῶν μεταβάλλονται ὅχι μόνον ἐκ τῆς σχέσεως τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ τῆς σχηματιζομένης κοινῆς γνώμης περὶ τῆς μελούσης ἐκπτώσεως ἢ ὑψώσεως τῆς τιμῆς αὐτῶν.

Οἱ κίνδυνοι τῶν τοιούτων κερδοσκοπικῶν ἐπιχειρήσεων προέρχονται ἐκ τοῦ ὅτι δυσκόλως ὁ ἔμπορος δύναται νὰ πληροφορηθῇ μὲ ἀκρίβειαν περὶ τῆς βασιμότητος καὶ ἀληθείας τῶν διαφορῶν περιστάσεων, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ περὶ ὑψώσεως ἢ ἐκπτώσεως πρόβλεψις. Ὡς πρὸς τοῦτο δὲν ὑπάρχει οὐδεὶς κανὼν, τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν φρόνησιν, εὐφυΐαν καὶ τὰς γνώσεις τοῦ ἐμπόρου· τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐξετάσῃ καὶ νὰ λύσῃ εἶναι ὅλως πρακτικά· ἡ ἱκανότης τοῦ ἐμπόρου ἀναφαίνεται εἰς τὴν ὀξύνοιαν, δι' ἧς προβλέπει τὰ συμβεβηκότα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτᾶται ἡ μέλλουσα τύχη τῆς πραγματείας, καὶ ἐκτιμᾷ ἀκριβῶς τὴν φύσιν καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτῶν. Ἄνευ ἀκριβῶν καὶ ἀληθῶν δεδομένων, ἐπὶ τῶν ὁποίων νὰ δύναται νὰ θεμελιώσῃ τὰς ἐπιχειρήσεις του πᾶν βῆμα δύναται νὰ τὸν φέρῃ εἰς ζημίαν· κερδοσκοπία δὲ ἐνεργουμένη μ' ὅλας τὰς καλὰς προβλέψεις καὶ μὲ τὴν μεγαλητέραν φρόνησιν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τὴν πτώχευσιν τοῦ ἐμπόρου.

Δὲν εἶναι ἴσως ὑπερβολὴ ἂν εἴπωμεν, ὅτι οἱ περισσότεροι τῶν ἐμπόρων ὁδηγοῦνται εἰς τὰς κερδοσκοπικὰς τῶν ἐπιχειρήσεων ἀπὸ τὸ παράδειγμα τῶν ἄλλων, ὥστε συμβαίνει καὶ ἐνταῦθα ὅτι εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ ἀνθρώπινα πράγματα, ὁ εἷς νὰ σχηματίζῃ τὴν πεποίθη-

σίν του κατὰ τὴν πεποιθήσιν τοῦ ἄλλου, καὶ χωρὶς νὰ σκεφθῇ περὶ τῶν αἰτιῶν, ν' ἀγοράζῃ ἢ νὰ πωλῇ, διότι οἱ μεγαλύτεροι ἔμποροι τῆς ἀγορᾶς πράττουν οὕτως· ἐκ τοῦ κερδοσκοπικοῦ δὲ τούτου συναγωνισμοῦ ἐπέρχεται ἔτι μεγαλύτερα μεταβολὴ εἰς τὰς τιμὰς τῶνπραγματειῶν.

Ὡς γενικὸν καὶ ἀλάνθαστον ἴσως κανόνα εἰς τὰς κερδοσκοπίας του δύναται νὰ ἔχῃ ὁ ἔμπορος τὸ ν' ἀπέχῃ ἀπὸ πάσαν κερδοσκοπίαν, εἰς τὴν ὁποίαν συναγωνίζεται μέγας ἀριθμὸς ἐμπόρων, ἥτοι μεγαλύτερος τοῦ συνήθους· ὁ συναγωνισμὸς οὗτος ἀποκαθιστᾷ ἐπισηφαλὴ καὶ ἐπὶ τέλους ἐπιζήμιον τὴν ἐπιχειρήσιν, ἥτις ἂν ἐνηργεῖτο ἄνευ μεγάλου συναγωνισμοῦ ἤθελεν εἶσθαι βεβαίως ἐπικερδής. Ἐὰν πραγματεία τις εἰς εὐθνην τιμὴν εὐρισκομένη ἀρχίσῃ ν' ἀγοράζεται ἐπὶ κερδοσκοπία, ὁ συναγωνισμὸς θέλει ἀμέσως αὐξήσῃ τὴν τιμὴν τῆς· ὡσαύτως ἡ τιμὴ καταζητήτου τινὸς πραγματείας θέλει ἐκπέσει, ἅμα διὰ τοῦ κερδοσκοπικοῦ συναγωνισμοῦ πλημμυρήσῃ ἡ ἀγορὰ ἐκ τῆς ζητουμένης ταύτης πραγματείας· ἐπομένως ὅσον μεγαλύτερα καὶ ἀσφαλέστερα εἶναι τὰ κέρδη τῶν πρώτων κερδοσκόπων, τόσον μεγαλύτερος εἶναι καὶ ὁ κίνδυνος τῆς ζημίας τῶν μετ' αὐτοὺς ἐρχομένων κατὰ μίμησίν των.

Εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις ἡ προτεραιότης, διὰ νὰ εἴπωμεν οὕτως, εἶναι τὸ μεγαλύτερον πλεονέκτημα, ἀπ' ἐναντίας ὁ ἔμπορος, ὁ ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα τοῦ ἄλλου, δύναται νὰ ᾖ μᾶλλον βέβαιος περὶ τῆς ζημίας παρὰ περὶ τοῦ κέρδους.

Διὰ τῶν προεκτεθεισῶν συντόμων παρατηρήσεων ὑπεδείξαμεν ἀπλῶς τὰ συμβεβηκότα, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν ὁ ἔμπορος εἰς τὴν προσφορὰν τῆς τιμῆς τῆς ἀγοραζομένης πραγματείας.

§ 74. *Πότε ἡ ἀγορὰ θεωρεῖται πλήρης.*—Ὅταν ἡ τιμὴ συμφωνηθῇ μετὰ τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ πωλητοῦ, καὶ προσδιορισθῇ τὸ πωλούμενον ἀντικείμενον, ἡ ἀγορὰ εἶναι πλήρης, ἀδιάφορον δὲ ἂν ἡ τιμὴ ἐπληρώθῃ ἢ τὸ πρᾶγμα παρεδόθῃ.

Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἐπωλήθῃ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς σταθμίσεως, ἀριθμίσσεως ἢ καταμετρήσεως, ἡ πώλησις καθίσταται πλήρης μετὰ τὴν στάθμισιν, ἀρίθμησιν ἢ καταμέτρησιν.

Ἐὰν ἡ πραγματεία πωληθῇ *συλλογάδην* (en bloc), ἡ πώλησις εἶναι πλήρης καὶ ἄνευ τῆς καταμετρήσεως ἢ σταθμίσεως.

Ἐάν δὲ ἡ πώλησις γίνη ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς δοκιμασίας, μόνον μετὰ τὴν δοκιμασίαν ταύτην δύναται ν' ἀποκατασταθῇ ἡ πώλησις πλήρης.

Ἡ ὑπόσχεσις καὶ προσφορὰ πρὸς πώλησιν ἀποκαθίσταται ὑποχρεωτική, ἅμα ὁ πρὸς ὃν γίνεται ἡ προσφορὰ ἀποδεχθῇ αὐτήν, εἶναι δὲ προσδιωρισμένον τὸ πωλούμενον ἀντικείμενον καὶ ἡ τιμὴ αὐτοῦ. Ἐάν ἡ ὑπόσχεσις τῆς πωλήσεως γενῇ δι' ἀρράβωνος, ἕκαστον τῶν μερῶν δύναται ν' ἀνατρέψῃ τὴν ἀγοραπωλησίαν· ὑποβάλλεται δὲ ὁ αἴτιος τῆς ἀνατροπῆς εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀρράβωνος, ὃν τὸν ἔδωκεν αὐτός, ἢ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ διπλοῦ, ἂν ἔλαβεν ἀρράβωνα.

§ 75. *Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ πωλητοῦ.* — Μετὰ τὴν περαίωσιν τῆς ἀγοραπωλησίας ὁ πωλητὴς εἶναι ὑπόχρεως νὰ παραδόσῃ εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὴν πωληθεῖσαν πραγματείαν, κατὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν ποιότητα, ποσότητα καὶ βάρος αὐτῆς.

Ἡ παράδοσις τοῦ πωληθέντος πράγματος γίνεται διὰ τῆς μεταφορᾶς αὐτοῦ εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ κατοχὴν τοῦ ἀγοραστοῦ· τοῦτο δύναται νὰ γενῇ ἢ διὰ τῆς πραγματικῆς ἐγχειρίσεως τοῦ πράγματος, ἢ διὰ τῆς παραδόσεως τῶν κλειδίων τῆς ἀποθήκης, ὅπου εὐρίσκεται τὸ πωληθὲν ἀντικείμενον, ἢ διὰ τῆς ὁμολογίας τῶν μερῶν.

Ὁ πωλητὴς θεωρεῖται ὑπερήμερος ὡς πρὸς τὴν παράδοσιν ἅμα προσκληθῇ πρὸς τοῦτο, ἢ παρέλθῃ ἢ διὰ τῆς ἀγοραπωλησίας προσδιορισθεῖσα ἐποχὴ τῆς παραδόσεως.

Ὁ ἀγοραστὴς δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν παράδοσιν πρὶν καταβάλλῃ τὸ τίμημα, ἐάν ἡ ἀγοραπωλησία ἐγένετο διὰ μετρητῶν.

Ἡ παράδοσις πρέπει νὰ γενῇ εἰς τὸ μέρος, ὅπου ἦτο ἡ πραγματεία κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πωλήσεως, ἐάν δὲν ὑπάρχῃ ἐναντία περὶ τούτου συμφωνία.

Ἐάν ὁ πωλητὴς δὲν παραδόσῃ κατὰ τὴν προσδιωρισμένην ἐποχὴν τὴν πραγματείαν, ὀφείλει ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ἀγοραστὴν.

Ἡ πραγματεία πρέπει νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκετο κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πωλήσεως.

Ὁ πωλητὴς εἶναι ὑπόχρεως νὰ παραδόσῃ ὁλόκληρον τὴν πωληθεῖσαν ποσότητα.

Αἱ ἀποζημιώσεις, αἵτινες προκύπτουν ἐκ τῆς μὴ ἐν καιρῷ παραδόσεως τοῦ πωληθέντος πράγματος κανονίζονται κατὰ τὰς περιστάσεις, ἐάν π. χ. ἡ τιμὴ τῆς πωληθείσης καὶ μὴ παραδοθείσης πραγ-

ματείας ὑψωθῇ, ὁ πωλητὴς εἶναι ὑπόχρεως νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν ἀγοραστὴν τὴν διαφορὰν τῆς τιμῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραδόσεως.

Ἐὰν ἡ πωληθεῖσα πραγματεία κλαπῇ ἢ ἄλλως ἀπολεσθῇ πρὸ τῆς παραδόσεως ἐκ τυχαίου περιστατικοῦ, ὁ ἀγοραστὴς δὲν ἔχει δικαίωμα ἀποζημιώσεως, ἐκτὸς ἂν πρὸ τῆς ἀπωλείας εἶχε ζητήσῃ τὴν παράδοσιν αὐτῆς καὶ ὁ πωλητὴς τὴν ἡρνήθῃ.

Ἐὰν ἡ παράδοσις ἀνεβλήθῃ διὰ συναινέσεως τοῦ τε πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ καὶ ἐπέλθῃ ἡ ἀπώλεια ἢ ἡ χειροτέρους τῆς πραγματείας, ἡ προσγενομένη ζημία εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἀγοραστοῦ.

Ἐὰν ἡ παραδοθεῖσα εἰς τὸν ἀγοραστὴν πραγματεία δὲν ᾖ τοιαύτη ὅποια συνεφωνήθη, εἴτε διότι ἔχει ἐλαττώματα κεκρυμμένα, εἴτε διότι δὲν εἶναι τῆς συμφωνηθείσης ποσότητος, βάρους, ἢ μέτρου, ἢ πώλησις ἀκυροῦται καὶ ὁ πωλητὴς εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἀναλάβῃ τὴν πωληθεῖσαν πραγματείαν ἐπιστρέφων τὸ ληφθὲν τίμημα. Τὰ κεκρυμμένα ἐλαττώματα πρέπει νὰ ᾖ τοιαῦτα, ὥστε ν' ἀποκαθιστῶσι τὴν πραγματείαν ἀνοίκειον πρὸς τὴν χρῆσιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἦτο προσδωρισμένη, ἢ νὰ ἐλαττόνωσιν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἀξίαν της, ὥστε, ἐὰν ᾖσαν γνωστὰ εἰς τὸν ἀγοραστὴν, δὲν ἤθελε προσφέρει εἰμὴ πολὺ κατωτέραν τιμὴν τῆς συμφωνηθείσης· τὰ ἐλαττώματα, τὰ ὁποῖα ὁ ἀγοραστὴς ἠδύνατο νὰ ἴδῃ ἐκ πρώτης ὀψεως δὲν ἐπιφέρουν τὴν ἀκύρωσιν τῆς πωλήσεως. Ἐὰν ὁ πωλητὴς ἐγνώριζε τὰ κεκρυμμένα ἐλαττώματα τῆς πωληθείσης πραγματείας, ὑποχρεοῦται ὅχι μόνον νὰ ἐπιστρέψῃ τὸ τίμημα, ἀλλὰ καὶ ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ἀγοραστὴν δι' ὅλας τὰς προσγενηθείσας εἰς αὐτὸν ζημίας.

Ὅσάκις ἡ παραδοθεῖσα πραγματεία ἔχῃ ἐλαττώματα, δυνάμενα νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς πωλήσεως, ὁ ἀγοραστὴς εἶναι ὑπόχρεως νὰ βεβαιώσῃ ὅσον εἶναι δυνατόν ταχύτερον τὴν ὑπαρξίν τῶν ἐλαττωμάτων τούτων καὶ νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν πωλητὴν διὰ νὰ ἀναλάβῃ τὰς πραγματείας καὶ ἐπιστρέψῃ τὸ τίμημα.

Ἐὰν πωληθῇ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα εἰς δύο διαφόρους, προτιμᾶται ἐκεῖνος τῶν ἀγοραστῶν, ὅστις παρέλαβεν ἤδη τὸ πρᾶγμα ἂν καὶ ἡ ἀγορά του ᾖ τυχὸν μεταγενεστέρα· ἔχει δὲ ὁ ἕτερος ἀγοραστὴς δικαίωμα ἀποζημιώσεως κατὰ τοῦ πωλητοῦ.

§ 76. Καθήκοντα καὶ δικαιώματα τοῦ ἀγοραστοῦ. — Ὁ ἀγοραστὴς εἶναι ὑπόχρεως νὰ παραλάβῃ τὴν ἀγορασθεῖσαν πραγματείαν

κατὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν ἐποχὴν καὶ εἰς τὸν συμφωνηθέντα τόπον τῆς παραδόσεως· ἂν αὐτὸς δὲν συνεφωνήθῃ, ὁ ἀγοραστής δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν παραλαβὴν αὐτῆς, παρὰ ἀφοῦ ὁ πωλητὴς προσδιορίσῃ ἀκριβῶς τὸν τόπον τῆς παραδόσεως.

Εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἀγοραστοῦ, τοῦ ἀρνηθέντος τὴν παραλαβὴν τῆς ἀγορασθείσης πραγματείας, πᾶσα βλάβη προσγενομένη εἰς αὐτήν. Εἶναι ὡσαύτως εἰς βάρος του ὅλα τὰ ἔξοδα τὰ γενόμενα πρὸς διατήρησιν τῶν πραγματειῶν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ πωλητοῦ μετὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἐχρεώσται νὰ παραλάβῃ αὐτάς· καὶ δύναται ὁ πωλητὴς, ἂν ἔχῃ ἀνάγκην τῶν ἀποθηκῶν του νὰ μετακομίσῃ εἰς ἄλλας ἀποθήκας τὰς πωληθείσας πραγματείας, ὑπολογίζων εἰς βάρος τοῦ ἀγοραστοῦ ὅλα τὰ ἔξοδα.

Ὁ ἀγοραστής εἶναι ὑπόχρεως νὰ πληρώσῃ κατὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν ἡμέραν καὶ εἰς τὸν προσδιορισθέντα τόπον τὸ τίμημα τῶν ἀγορασθεισῶν πραγματειῶν· ἐὰν δὲν προσδιορίσῃ ἡ ἡμέρα καὶ ὁ τόπος τῆς πληρωμῆς, πρέπει αὕτη νὰ γίνῃ ἀμέσως κατὰ τὴν ἐποχὴν καὶ τὸν τόπον τῆς παραλαβῆς.

Ἐὰν ἡ πώλησις ἔγινεν ἐγγράφως, ἡ πληρωμὴ ὡσαύτως πρέπει ν' ἀποδεικνύηται δι' ἐγγράφου ἐξοφλητικοῦ. Ἐὰν ἡ πώλησις γενῇ προφορικῶς, ἡ πληρωμὴ ὑποτίθεται ὅτι ἔγινε μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ πράγματος, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐναντία περὶ τούτου ἀπόδειξις.

Ἐὰν τις ἀγοράσῃ πραγματείας κλοπιμαίας ὑποχρεοῦται νὰ τὰς ἀποδόσῃ εἰς τὸν νόμιμον ἰδιοκτῆτην των, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὴν πληρωθεῖσαν τιμὴν, καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις μάλιστα δύναται νὰ τιμωρηθῇ ὡς συνένοχος τῆς κλοπῆς, ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι εἶχεν ὅπως δῆποτε γνῶσιν αὐτῆς.

Εἰς παρομοίας συνεπείας ὑπόκειται ὁ ἀγοράζων ἀπὸ παιδὸς ἀνήλικας, καὶ ἐν γένει ἀπὸ ἀνθρώπων μὴ ἔχοντας τὴν ἐλευθέραν διαχείρισιν τῆς περιουσίας των.

Πᾶσα ἀγορά, γενομένη ἐντὸς τῶν δέκα ἡμερῶν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς πτωχεύσεως τοῦ πωλητοῦ, εἶναι ἄκυρος, καὶ ὁ ἀγοραστής ὑποχρεοῦται νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν ἀγορασθεῖσαν πραγματείαν, ἢ τὴν τιμὴν αὐτῆς εἰς τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως.

Ὁ πωλητὴς, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ ἀγοραστής πτωχεύσῃ πρὶν πληρώσῃ τὸ τίμημα, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διεκδικήσῃ τὰς πωληθείσας

πραγματείας του, ἀλλὰ μόνον ὅταν αὐται ἀκόμη δὲν μετεκομίσθησαν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ πτωχεύσαντος ἢ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐπιφορτισμένου τὴν μεταπώλησίν των, ἢ δὲ ταυτότης τῶν ἵνα βεβαία, οὐχὶ δὲ ἐὰν πρὸ τῆς ἀφίξεώς των μετεπωλήθησαν εἰς τρίτον ἐν καλῇ πίστει, ἢ ἐὰν ἀνοίχθησαν τὰ περικαλύμματα των, ἢ ἄλλως αἱ πραγματεῖαι ἡλ-
λοιώθησαν.

§. 77. Προπωλήσεις.—Εἴπομεν ὅτι ἡ πώλησις εἶναι πλήρης, καὶ ἡ ἰδιοκτησία μεταβαίνει εἰς τὸν ἀγοραστὴν, καὶ οἱ κίνδυνοι τρέχουν ἐπομένως δι' αὐτὸν, ἅμα συμφωνηθῇ καὶ προσδιορισθῇ τὸ πωλούμενον πρᾶγμα καὶ ἡ τιμὴ αὐτοῦ· οἱ κανόνες οὗτοι δὲν ἐφαρμόζονται εἰμὴ εἰς τὴν τελείαν πώλησιν ὠρισμένου τινὸς πράγματος· ἀλλ' ἐὰν τὸ πω-
λούμενον πρᾶγμα ἦναι ἀόριστον, ἢ ὠρισμένον μὲν, ἀλλὰ ἡ πώλησις γίνηται ὑπὸ ὅρον, τότε αἱ ὑποχρεώσεις τῶν μερῶν εἶναι ἀτελεῖς, οἱ δὲ κίνδυνοι δὲν εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἀγοραστοῦ.

Αἱ τοιαῦται πωλήσεις λέγονται ὑπὸ ὅρον, ἢ προπωλήσεις· οὕτω π. χ. ὅταν πωλῶ τὸ πλοῖόν μου Ἄγιος Νικόλαος, τόνων 400, μὲ σημαίαν Ἑλληνικὴν διὰ δραχ. 40,000, ἐὰν φθάσῃ εἰς τὸν λιμένα τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουλίου, ἡ τιμὴ τῆς πωλήσεως εἶναι συμπεφωνημένη, τὸ πωλούμενον ἀντικείμενον ὠρισμένον, ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ πώλησις δὲν εἶναι τελεία, διότι μόνον διὰ τῆς ἀφίξεως τοῦ πλοίου θέλει ἀποφασισθῇ ἡ τύχη αὐτῆς· εἰς τοιαύτην δὲ περίστασιν βεβαίως οἱ κίνδυνοι τοῦ πράγματος εἶναι εἰς βάρος τοῦ πωλητοῦ. Ἐπί-
σης, ἐὰν π. χ. πωλῶ 10 ἵππους φορτηγοὺς πρὸς δρ. 150 ἕκαστον παραδοτέους ἐντὸς τοῦ μηνὸς, ἡ πώλησις εἶναι μὲν πλήρης, ἐλλ' ἐ-
πειδὴ τὸ πωληθὲν ἀντικείμενον, δὲν εἶναι ὠρισμένον, οἱ κίνδυνοι αὐ-
τοῦ εἶναι εἰς βάρος μου.

Ἐκ τούτων προκύπτει πόσον οὐσιῶδες εἶναι εἰς τὸ ἐμπόριον, τὸ ὅποιον εἶναι ἐκτεθειμένον εἰς πλῆθος τυχαίων συμβεβηκότων, νὰ γνω-
ρίξῃ τις νὰ διακρίνῃ πότε τὸ πωλούμενον πρᾶγμα εἶναι σῶμα ὠρι-
σμένον, πότε ἡ πώλησις εἶναι ὑπὸ ὅρον, καὶ τὰς διαφορὰς συνεπειὰς αὐτῶν.

Τὸ προσδιοριζόμενον ἀπλῶς διὰ τοῦ γένους του, χωρὶς νὰ προσ-
διορίζηται ἰδιαίτερος, π. χ. σῖτος, οἶνος κτλ. δὲν εἶναι βεβαίως πρᾶγ-
μα ὠρισμένον. Τὸ πωλούμενον πρᾶγμα διὰ νὰ θεωρηθῇ ὡς ὠρισμένον,
πρέπει νὰ προσδιορίζηται τοιοῦτοτρόπως, ὥστε νὰ μὴ ἦναι δυνατόν

νὰ συγχυσθῇ μὲ ἄλλα ἀντικείμενα τοῦ αὐτοῦ εἴδους, οὕτω π. χ. 20 σάκκοι καφφὲ Ἀβάννας μὲ σημεῖον Α. Β. ἀρ. 1—20, εὐρισκόμενοι ἐντὸς τῆς ἀποθήκης μου εἶναι πραγματεία ὠρισμένη.

Τὰ πράγματα τὰ πωλούμενα διὰ σταθμίσεως, ἀριθμήσεως, ἢ μετρήσεως εἶναι ἄοριστα πρὶν ἀριθμηθῶσι, μετρηθῶσιν, ἢ ζυγισθῶσι, καὶ μόνον διὰ τῆς σταθμίσεως, ἀριθμήσεως ἢ μετρήσεως καὶ τῆς παραδόσεώς των εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἢ εἰς τὸν ἐπιφορτισμένον τὴν μετακόμισιν αὐτῶν ἀποκαθίστανται ὠρισμένα.

Ἡ ἐμπορικῶς ὀνομαζομένη *προπώλησις* εἶναι συμφωνία, διὰ τῆς ὁποίας ὁ περιμένων τὴν διὰ θαλάσσης ἀποστολὴν πράγματος τινὸς πωλεῖ αὐτὸ, καὶ ὑπόσχεται νὰ τὸ παραδόσῃ ἐντὸς ὀριζομένης προθεσμίας εἰς προσδιωρισμένον τόπον, ἅμα φθάσῃ τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον προσδιορίζει ἢ ὑπόσχεται νὰ προσδιορίσῃ κατόπιν.

Αἱ τοιαῦται προπωλήσεις ὀνομάζονται παρὰ τοῖς ἐμπόροις ἐπὶ παραδόσει (*à livrer*) ὅταν τὸ πωλούμενον ᾖναι ἄοριστον, ὥστε ἐὰν δὲν φθάσῃ ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας ἐκ τυχαίου τινὸς συμβάντος, ὁ πωλητὴς μένει ἐλεύθερος πάσης ὑποχρεώσεως· καθὼς ὅταν π. χ. σοὶ πωλήσω μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ παραδόσω ἀπὸ τὴν 1ην ἕως τὴν 30ην Αὐγούστου εἰς τὸ εὐτυχὲς φθάσιμον εἰς τὸν λιμένα τῆς Μασσαλίας τοῦ Ἑλληνικοῦ πλοίου, Ἅγιος Νικόλαος, τὸ ὁποῖον περιμένω ἐκ Θεσσαλονίκης, ὅλα τὰ βαμβάκια, τὰ ὁποῖα ἤθελον φορτωθῇ εἰς τὸ πλοῖον τοῦτο.

Ὅταν δὲ αἱ προπωλήσεις αὗται ὀνομάζονται *στερεαὶ* (*marchée ferme*) τὸ πωλούμενον ἀντικείμενον πρέπει νὰ ᾖναι ὠρισμένον, ὁ δὲ πωλητὴς ὑποχρεοῦται νὰ παραδόσῃ αὐτὸ, ἢ τὴν διαφορὰν τῆς τιμῆς, ἀναδεχόμενος καὶ τὴν ἀπλὴν ἀργοπορίαν τῆς ἀφίξεως τοῦ πλοίου καὶ ὅλα τὰ τυχαῖα συμβεβηκότα.

Ὁ προπωλὼν χρεωστεῖ νὰ ὀνομάσῃ κατὰ τὴν προσδιωρισμένην ἐποχὴν τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου, διὰ τοῦ ὁποίου θέλουν μετακομισθῇ αἱ πωληθεῖσαι πραγματεῖαι· πρὶν ἢ ὀνομασθῇ τὸ πλοῖον, ἢ πραγματεία ταξιδεύει ἐντελῶς διὰ λογαριασμὸν του, καὶ ἂν ἀπολεσθῇ, πρὶν ὀνομασθῇ τὸ πλοῖον, πρὶν δηλαδὴ ἀποκατασταθῇ ὠρισμένον τὸ πωληθὲν ἀντικείμενον, ἢ ἀπώλεια δὲν βλάπτει ποσῶς τὸν ἀγοραστὴν αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ προπωλήσας ὑπόκειται πάντοτε εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ προπωληθέντος. Ἐὰν δὲ ἡ ἀπώλεια τοῦ πράγματος ἐπέλθῃ ἀφ' οὗ τὸ πλοῖον

ονομασθῇ, ἡ προπώλησις διαλύεται, διότι ἐξέλιπε τὸ ὠρισμένον ἤδη ἀντικείμενον τῆς πωλήσεως.

Ἐὰν τὸ πωληθὲν ἀντικείμενον φθάσῃ εἰς τὸν λιμένα τῆς παραδόσεως ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ὁ ἀγοραστὴς ὑποχρεοῦται εἰς τὴν παραλαβὴν αὐτοῦ, ἂν ᾖ τῆς συμφωνηθείσης ποιότητος καὶ ἔχῃ τὰ συμφωνηθέντα χαρακτηριστικά.

Ἐὰν δὲ τὸ προπωληθὲν ἀντικείμενον δὲν φθάσῃ ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας, ὁ ἀγοραστὴς δύναται ἢ νὰ παραιτηθῇ τῆς προπωλήσεως ἢ νὰ συναινέσῃ νὰ παραταθῇ ἡ προθεσμία τῆς παραδόσεως. Ἐὰν ἡ προπώλησις ὅμως ᾖ στερεὰ, ὁ προπωλήσας χρεωστῇ νὰ πληρῶσῃ τὴν διαφορὰν τῆς τιμῆς τοῦ προπωληθέντος πράγματος μὲ τὴν ἀγοραίαν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τιμῆν, ὁ δὲ ἀγοραστὴς εἰάν θέλῃ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν περίπτωσιν παραιτεῖται τῆς προπωλήσεως.

§. 78. *Ποιρικαὶ διατάξεις.*—Τὸ ἄρθρ. 407 τοῦ Ποινικοῦ Νόμου τῆς Ἑλλάδος τιμωρεῖ μὲ φυλάκισιν καὶ μὲ χρηματικὴν ποινὴν ἐκεῖνον, ὅστις διασπείρει ἐν γνώσει ψευδεῖς φήμας ἢ ἀνύπαρκτα πράγματα διὰ νὰ ἐκφυλίσῃ μεταλλικὰ νομίσματα, ἢ διὰ νὰ καταστήσῃ τὴν τιμὴν πραγματειῶν μικροτέραν ἢ μεγαλητέραν τῆς συνήθους, ἢ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πώλησιν αὐτῶν, ἢ διὰ νὰ ὑποβάλῃ ταύτην βιαίως εἰς ὠρισμένην τινὰ τιμὴν.

Τὰ ἄρθρα 584 καὶ ἐπ. τοῦ αὐτοῦ Νόμου τιμωροῦν μὲ πρόστιμα 1) τοὺς παραβιάζοντας τὰς περὶ ἐμπορίας σίτου ἢ ἄλλων τροφίμων διατάξεις τῆς Αστυνομικῆς Ἀρχῆς, 2) τοὺς προσπαθοῦντας νὰ ἐμποδίσωσιν ἄλλους νὰ φέρωσι τρόφιμα εἰς τὰς ἀγοράς καὶ τοὺς αὐξάνοντας τὴν τιμὴν αὐτῶν διὰ ν' ἀπομακρύνωσι τῆς ἀγορᾶς ἄλλους ἀγοραστάς, καὶ 3) τοὺς ἔχοντας ἐπιτήδευμα τὴν πώλησιν τροφίμων καὶ μὴ προμηθευομένους τὰ ἀναγκαῖα ταμιεύματα, ἢ τοὺς κρύπτοντας αὐτά, ἢ ἀρνομένους νὰ πωλήσωσι κ.τ.λ.

Τὰ δὲ ἄρθρα 670 καὶ ἐπ. τοῦ αὐτοῦ Νόμου τιμωροῦν μὲ πρόστιμον καὶ μὲ κράτησιν, 1) τοὺς ἔχοντας εἰς ἀποθήκας ἐμπορευμάτων ψευδῇ μέτρα ἢ σταθμὰ, τοὺς μεταχειριζομένους ἄλλα παρὰ τὰ διατεταγμένα καὶ σεσημασμένα, τοὺς ἀποποιουμένους τὴν μέτρησιν ἢ τὴν στάθμισιν, 2) τοὺς παραβιάζοντας τοὺς κανονισμοὺς τῆς διατιμήσεως δι' ἐλλειποῦς σταθμίσεως ἢ μετρήσεως ἢ δι' εὐτελοῦς ποιότητος τῶν ὀνίων, ἢ ζητούντας ὑπερβολικὴν τιμὴν, 3) τοὺς νοθεύοντας τρόφιμα

ἢ ἱατρικὰ ἢ ἄλλα πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήδεια ἐπὶ σκοπῷ ν' ἀπατήσωσι τοὺς ἀγοραστάς κλπ.

Δ'. ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΗΣ.

§. 79. *Τι ἐστὶ συναλλαγή (cambio).* — Ὁ συμψηφισμὸς τῶν ἀμοιβαίων χρεῶν μεταξὺ δύο πόλεων ἢ δύο ἐπικρατειῶν ἀποτελεῖ τὴν λεγομένην *συναλλαγήν* εἰς τὴν πλεόν γενικὴν τῆς σημασίαν· συνίσταται δὲ αὕτη κυρίως εἰς τὸ νὰ δόσῃ τις ἢ νὰ λάβῃ ποσότητα τινὰ εἰς νομίσματα ἑνὸς τόπου, διὰ νὰ λάβῃ ἢ νὰ δόσῃ τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν εἰς ἄλλον τόπον εἰς νομίσματα ἐκείνου τοῦ τόπου. Ἡ πράξις αὕτη τῆς συναλλαγῆς γίνεται διὰ τῶν συναλλαγματικῶν, καὶ χορηγεῖ οὕτω τὰ μέσα τοῦ νὰ ἐξοφλῇ τις τὰ εἰς ἀπομεμακρυσμένους τόπους χρέη του, ἢ νὰ κάμνῃ ἐκεῖ δάνεια ἄνευ τῶν κινδύνων καὶ ἐξόδων τῆς ἀποστολῆς τοῦ πραγματικοῦ νομίσματος.

Ἡ πρόοδος τοῦ ἐμπορίου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐφεῦρε κατὰ πρῶτον τὸ νόμισμα, ἡ δὲ μεγαλητέρα ἀνάπτυξις τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων ὠδήγησε τοὺς ἐμπόρους εἰς τὴν ἐφεύρεσιν τῶν συναλλαγματικῶν, διότι βεβαίως, καθ' ὅσον τὸ ἐμπόριον ἐπεκτείνεται, ἡ μεταφορὰ τοῦ νομίσματος καθίστατο συνεχεστέρα καὶ δυσκολωτέρα· πρὸς δὲ, μεταξὺ τῶν ἐμπόρων τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν ἦσαν συγχρόνως καὶ δανεισται καὶ χρεῶσται, ὅθεν διὰ τῶν συναλλαγματικῶν διευκόλυνον τὰς τοιαύτας ἐμπορικὰς σχέσεις καὶ ἀνάγκας.

Ὁ ἐνεργῶν χρηματικὰς συναλλαγὰς πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τὰ ἑξῆς·

1) Τοὺς περὶ συναλλαγματικῶν Νόμους, συνηθείας καὶ κανονισμοὺς, οἱ ὅποιοι διέπουν τὴν διαπραγμάτευσιν αὐτῶν κατὰ τοὺς διαφόρους τόπους.

2) Τὴν τίμησιν τῆς συναλλαγῆς, διὰ τῆς ὁποίας κανονίζεται ἡ ἀξία τῶν νομισμάτων μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐμπορικῶν πόλεων· ἡ τίμησις αὕτη εἶναι μεταβλητὴ κατὰ τὰς διαφόρους περιστάσεις καὶ τὰς χρηματικὰς ἀνάγκας τῶν πόλεων, ὥστε σπανίως συμβαίνει ἡ τίμησις τῆς συναλλαγῆς νὰ ᾖ ἐπακριβῶς ἡ πραγματικὴ σχετικὴ ἀξία τῶν διαφόρων νομισμάτων.

3) Τὴν πραγματικὴν σχετικὴν ἀξίαν τῶν νομισμάτων τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν, διὰ νὰ γνωρίζῃ τὸ προσγινόμενον ὡς ἐκ τῆς συν-

αλλαγῆς ὄφελος ἢ ζημίαν, καὶ ἐπομένως νὰ προτιμᾷ τὸ καταλληλότερον μέσον διὰ τὴν ἐνέργειαν τῆς συναλλαγῆς.

§. 80. Ἑσωτερικὴ συναλλαγή. — Ἡ συναλλαγή ἐμπορικῆς τινὸς πόλεως εἶναι ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ.

Ἡ ἐσωτερικὴ συναλλαγή εἶναι πράξις, διὰ τῆς ὁποίας ἀγορά τις πληρῶναι ἢ λαμβάνει χρήματα ἀπὸ ἄλλην ἀγορὰν τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας διὰ συναλλαγματικῶν. Κατ' αὐτὴν τὴν πράξιν ὁ ἔμπορος, ὅστις ἐχρεώσται χρηματικόν τι ποσὸν εἰς ἄλλην πόλιν, τὸ δίδει εἰς ἔμπορον τῆς πόλεώς του, ὅστις ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ πρῶτος χρεώσται· οὕτως ἕκαστος τῶν ἐμπόρων λαμβάνει τὸ δάνειόν του καὶ πληρῶναι τὸ χρέος του, χωρὶς νὰ γενῇ κάμμία μετακώμισις χρημάτων.

Ὅταν αἱ χρεωστούμεναι ποσότητες μεταξὺ τῶν δύο πόλεων ᾖναι ἄνισοι, ἢ πόλις ἥτις χρεώσται τὸ περιπλέον εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ ὑπερβάλλον δι' ἀποστολῆς χρημάτων· ἐπειδὴ δὲ τὸ μέσον τοῦτο, ὡς εἴπομεν, εἶναι καὶ ἐπικίνδυνον καὶ πολυέξοδον, προτιμᾷ ἕκαστος νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀποστολὴν διὰ συναλλαγματικῶν, ὥστε οὕτω προκύπτει ἀναγκαίως ἡ ζήτησις συναλλαγματικῶν καὶ ἐπομένως ἡ αὐξήσις τῆς τιμῆσεως αὐτῶν, καθὼς συμβαίνει ἐπὶ πάσης ἄλλης πραγματείας.

Τοιαύτη εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς ἐσωτερικῆς συναλλαγῆς, τῆς ὁποίας ἡ τίμησις κανονίζεται ἐκ τῶν χρηματικῶν σχέσεων τῶν ἐπαρχιῶν μετὰ τῆς πρωτεύουσας· καὶ ἐπειδὴ αἱ πρωτεύουσαι τῶν περισσοτέρων ἐπικρατειῶν, οὔσαι συνήθως παρακαταθῆκαι μεγάλου ἐμπορίου καὶ καθέδραι τῶν Κυβερνήσεων, ἔχουν πάντοτε νὰ λαμβάνωσι μεγάλας χρηματικὰς ποσότητας ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας, ἢ στάθμη τῆς συναλλαγῆς εἶναι πρὸς ὄφελός των· ἀναγκάζονται δὲ εἰς τὰς ἐπαρχίας, διὰ νὰ λάβωσι συναλλαγματικὰς ἐπὶ τῆς πρωτεύουσας, νὰ πληρῶνωσι ποσοσόν τι ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς συναλλαγματικῆς· τὸ ποσοστὸν τοῦτο κανονίζεται κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ ὀνομάζεται ἄγιον (agio) ἢ νομισματοτίμησις.

§. 81. Ἐξωτερικὴ συναλλαγή. — Ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ ἐργασία τῆς ἐξωτερικῆς συναλλαγῆς εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῆς ἐσωτερικῆς συναλλαγῆς καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταβίβασιν τῶν χρεῶν καὶ δανείων καὶ τὰς ἀφορμὰς τῆς τιμῆσεως τῆς συναλλαγῆς. Ἀλλ' ὁ τρόπος, διὰ τοῦ

ὁποίου πληρόνεται ἡ τίμησις αὕτη, ἤτοι ἡ ἀμοιβὴ τοῦ συναλλάγμα-
τος τῶν ξένων Ἐπικρατειῶν, γίνεται ἄλλως.

Εἰς τὸ ἐξωτερικὸν συνάλλαγμα δὲν πρόκειται νὰ δόσω νόμισμα
τῆς πόλεώς μου διὰ νὰ λάβω τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ἄλλην πόλιν, ὡς
εἰς τὴν ἐσωτερικὴν συναλλαγὴν, ἀλλὰ δίδω νόμισμα τῆς ἀγορᾶς μου
διὰ νὰ λάβω ἀνάλογον ἀξίαν νομίσματος ξένης ἀγορᾶς· ὅθεν ἡ τίμη-
σις τῆς συναλλαγῆς ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀναλογίας
ταύτης μεταξὺ τοῦ νομίσματος τῆς ἀγορᾶς μου καὶ τοῦ νομίσματος
τῆς ξένης πόλεως.

Ὅθεν ἡ τίμησις τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν
προσδιορισμὸν τοῦ ποσοῦ τοῦ νομίσματος τῆς πόλεώς μου, τὸ ὁποῖον
θέλω δόσει διὰ ν' ἀγοράσω τρόπον τινὰ τὸ ξένον χρηματικὸν ποσὸν
τοῦ νομίσματος, τὸ διαλαμβανόμενον εἰς τὴν συναλλαγματικὴν. Τὸ
ποσὸν τοῦτο τῆς συναλλαγματικῆς ὀνομάζεται *ὠρισμένον* (*certain*),
τὸ δὲ πρῶτον ποσὸν, τὸ ὁποῖον θέλω δόσει, *ἀόριστον* (*incertain*),
διότι εἶναι μεταβλητὸν καὶ προσδιορίζεται κατὰ τὴν συμφωνίαν τῆς
ἀγορᾶς τοῦ συναλλάγματος· οὕτω π. χ. ἀγοράζω μίαν λίραν στερλί-
ναν πληρωθησομένην εἰς τὴν Ἀγγλίαν, δίδων εἰς Κωνσταντινούπολιν
ἀντ' αὐτῆς ποσὸν γροσίων μεταβλητὸν κατὰ τὰς περιστάσεις· ὁ προσ-
διορισμὸς τῶν γροσίων εἶναι ἡ τίμησις τῆς ἐξωτερικῆς συναλλαγῆς,
καὶ εἰς τὰς σημειώσεις τῶν συναλλαγμάτων σημειοῦται μόνον τὸ πο-
σὸν τοῦ ἀορίστου, διότι ὑποτίθεται γνωστὸν τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς αὐτὸ
ποσὸν τοῦ ὠρισμένου νομίσματος.

Ἐὰν ἡ τίμησις τῆς συναλλαγῆς μεταξὺ δύο ἀγορῶν ᾖναι ἡ πραγ-
ματικὴ σχετικὴ ἀξία τῶν νομισμάτων τῶν δύο ἐπικρατειῶν, ἡ συν-
αλλαγὴ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἀγορῶν λέγεται ὅτι εἶναι κατ' *ισο-
τιμίαν* (*au pair*)· ἡ ἰσοτιμία αὕτη λαμβάνει χώραν, ὅταν ἡ μεταξὺ
τῶν δύο ἐπικρατειῶν χρηματικὴ σχέσις ᾖναι εἰς ἰσοῤῥοπίαν, καὶ δὲν
ὑπάρχῃ οὔτε ζήτησις οὔτε ἀφθονία συναλλαγματικῶν· τότε βεβαίως,
ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει ἀφορμὴ οὔτε πρὸς ὕψωσιν οὔτε πρὸς ἐκπτώσιν
τῆς τιμῆς τῆς συναλλαγματικῆς, διατηρεῖται αὕτη εἰς τὴν πραγμα-
τικὴν τῆς ἀξίαν.

Ὅταν ἀγορά τις ἔχῃ ἀνάγκην ν' ἀποστείλῃ περισσότερα χρήματα
εἰς ἄλλην, παρ' ὅσα ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ ἐκείνην, ὡς προείπομεν, ἡ
τιμὴ τῆς συναλλαγῆς θέλει ὑψωθῇ, καὶ τότε ἡ ἀγορὰ λέγεται ὅτι

εὐρίσκεται εἰς ἐπιζήμιον θέσιν συναλλαγῆς ὡς πρὸς τὴν ἄλλην, διότι αὐξάνει ὁ ἀριθμὸς τοῦ διδομένου ἀορίστου ποσοῦ πρὸς ἀγορὰν τοῦ νομίσματος τῆς συναλλαγματικῆς. Πρέπει ἐν τούτοις νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι, ὅταν ἡ θέσις τῆς συναλλαγῆς ἀγορᾶς τινὸς ᾖ ἐπιζήμιος, τοῦτο ἀφορᾷ τοὺς ἀγοραστὰς τῶν συναλλαγμάτων καὶ ὄχι τοὺς ἐκδότας ἢ πωλητὰς αὐτῶν· οὕτω τὸ συμφέρον τοῦ κομιστοῦ τῆς συναλλαγματικῆς ταυτίζεται μὲ τὸ συμφέρον τῆς ἀγορᾶς, ὅπου ἀγοράζει τὸ συνάλλαγμα, τὸ δὲ συμφέρον τοῦ ἐκδότου ταυτίζεται μὲ τὸ συμφέρον τῆς ἀγορᾶς, ὅπου εὐρίσκονται τὰ κεφάλαιά του.

§. 82. Ἐξωτερικὴ συναλλαγὴ ἄμεσος καὶ ἔμμεσος. — Ἡ ἐξωτερικὴ συναλλαγὴ δύναται νὰ γενῇ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ μίαν εἰς ἄλλην ἀγορὰν, καὶ τότε εὐκόλως εὐρίσκομεν τὸ ὄφελος ἢ τὴν ζημίαν αὐτῆς, διότι μεταφέροντες τὸ ποσὸν τῆς ἀγορασθείσης συναλλαγματικῆς εἰς τὸ νόμισμα τῆς ἀγορᾶς μας, καὶ συγκρίνοντας τὴν σχέσιν αὐτῶν μὲ τὴν γνωστὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῶν δύο νομισμάτων, βλέπομεν ἐὰν ὠφελώμεθα ἢ ζημιώμεθα ἐκ τῆς ἀγορᾶς τοῦ συναλλάγματος.

Ἀλλ' ἡ ἐξωτερικὴ συναλλαγὴ δύναται ὡσαύτως νὰ γενῇ οὐχὶ ἀπ' εὐθείας ἀλλ' ἐμμέσως, δηλ. δι' ἄλλων ἐμπορικῶν ἀγορῶν. π. χ. ἔχων ν' ἀποστείλω χρήματα εἰς Λονδίνον, ἀντὶ ν' ἀγοράσω συνάλλαγμα ἐπὶ Λονδίνου, ἀγοράζω ἐπὶ Βιέννης, καὶ εἰς Βιέννην ἀγοράζει ὁ ἀνταποκριτὴς μου ἄλλο συνάλλαγμα ἐπὶ Λονδίνου· ἢ θέλων νὰ πωλήσω συνάλλαγμα ἐπὶ Λονδίνου, ἀντὶ νὰ τὸ πωλήσω ἐδῶ, λαμβάνων τόσον ποσὸν γροσίων ἀντ' αὐτοῦ, τὸ στέλλω εἰς Βιέννην διὰ νὰ πωληθῇ ἐκεῖ καὶ λάβωσιν ἀντ' αὐτοῦ τόσα φιορίνια. Εἶναι δὲ καταφανὲς πόσον ἀκριβεῖς καὶ λεπτομερεῖς πρέπει νὰ ᾖ αἱ γνώσεις τοῦ ἔμπορου ἢ Τραπεζίτου, τοῦ ἐνεργοῦντος τοιαύτας πράξεις, ὡς πρὸς τὰς τιμῆσεις τῶν συναλλαγμάτων τῶν διαφόρων πόλεων, καὶ ὡς πρὸς τὰ ἔξοδα, συνηθείας καὶ λοιπὰ τῶν συναλλαγματικῶν.

Ε'. ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗΣ (1).

§. 83. *Τί ἐστὶ συναλλαγματικὴ καὶ προσόντα αὐτῆς.* — Εἶναι ἀδιάφορον νὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς κατὰ ποίαν ἐποχὴν καὶ ποῖοι πρῶτοι μετεχειρίσθησαν συναλλαγματικὰς, ἂν δηλ. οἱ Ἴταλοι, φυγαδευ-

(1) Ἴδε ἀρ. 110—189. Ἐμπ. Νόμου.

θέντες ἀπὸ τὴν πατρίδα των ἕνεκα τῶν ἐμφυλίων ταραχῶν κατὰ τὸν Μεσαιῶνα, ἢ οἱ Ἰουδαῖοι, διωχθέντες ἀπὸ διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, ἦναι οἱ ἐφευρεταὶ τῶν συναλλαγματικῶν ἢ λύσεις τῶν ἱστορικῶν τούτων ζητημάτων, ἕνεκα τοῦ σκότους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀποβάνει πολλὰ δύσκολος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι αἱ συναλλαγματικαὶ πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ὥς μία ἀπὸ τὰς σημαντικώτερας ἐφευρέσεις τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦς, καθόσον μεγάλως συνέτεινεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν σχέσεων τῶν διαφόρων ἐθνῶν καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

Συναλλαγματικὴ εἶναι ἡ ἔγγραφος παραγγελία, τὴν ὁποίαν δίδει τις εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν του, τὸν διαμένοντα εἰς ἄλλην πόλιν, νὰ πληρώσῃ εἰς τρίτον τινὰ ἢ εἰς τὴν διαταγὴν αὐτοῦ χρηματικὴν τινὰ ποσότητα, τῆς ὁποίας τὸ ἀντίτιμον ὁμολογεῖ ὅτι ἔλαβε παρὰ τοῦ τρίτου αὐτοῦ (1).

(1) Ἐνταῦθα ἐκθέτομεν τὰς περὶ Συναλλαγματικῶν διατάξεις, τοῦ Γαλλικοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, ὅστις μεταφρασθεὶς ἰσχύει καὶ ἐν Ἑλλάδι. Ἴδου δὲ αἱ οὐσιωδέστεραι διαφοραὶ τῶν περὶ Συναλλαγματικῶν Νόμων τῶν διαφόρων Ἐπικρατειῶν.

1. Οἱ τῆς Βυρτεμβέργης, Ῥωσσίας, Αὐστρίας, Πρωσσίας, Βαβαρίας καὶ Οὐγγαρίας Νόμοι ἀπαιτοῦν ὥστε ἡ Συναλλαγματικὴ νὰ περιέχῃ ῥητῶς τὴν φράσιν ὅτι εἶναι Συναλλαγματικὴ, ἐνῷ ὁ Γαλλικὸς δὲν ἀπαιτεῖ τὴν ἔκφρασιν ταύτην.

2. Ὁ Γαλλικὸς ἀπαιτεῖ διὰ νὰ ὑπάρξῃ Συναλλαγματικὴ νὰ σύρῃται ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται πρὸς πλείονα εὐκολίαν τῆς κυκλοφορίας ἀπὸ τοὺς Νόμους τῆς Βυρτεμβέργης, Οὐγγαρίας, Βαβαρίας, Αὐγούσσης, Βρέμης, τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τῆς Σουηδίας, καὶ Πρωσσίας.

3. Ὁ Γαλλικὸς ἀπαιτεῖ ῥητὴν μνείαν τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐδόθη τὸ ἀντίτιμον τῆς Συναλλαγματικῆς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὴν Γερμανίαν ἐν γένει, ἐκτὸς τῆς Βυρτεμβέργης, εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, εἰς τὴν Σουηδίαν καὶ τὴν Πρωσσίαν.

4. Ὁ τῆς Πρωσσίας ῥητῶς ἀπαιτεῖ ὥστε τὸ ποσὸν νὰ γράφηται καὶ ὀλόγραφον καὶ δι' ἀριθμῶν ἐν περιπτώσει δὲ ἀσυμφωνίας, μόνον τὸ ὀλογράφως σημειούμενον ἀναγνωρίζεται ὡς τὸ ἀληθές.

5. Ὁ τῆς Ῥωσσίας λέγει ὅτι ἐὰν ἡ πτώσις συμπίπτῃ εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ὑπάρχουν κατὰ σειρὰν ἑορταὶ συνεχεῖς, ἡ πληρωμὴ δὲν ἀναβάλλεται παρὰ τὴν ἐπαύριον τῆς πρώτης ἑορτασίου ἡμέρας.

6. Ἡ παραγραφή τῶν συναλλαγματικῶν, ἥτις κατὰ τὸν Γαλλικὸν Νόμον εἶναι 5 ἐτῶν, εἰς τὴν Πρωσσίαν Αὐστρίαν καὶ Ῥωσσίαν εἶναι 4 ἔτους διὰ τὰς πληρωτέας εἰς τὴν ἐμφάνισιν, καὶ 2 ἐτῶν διὰ τὰς λοιπὰς. Εἰς τὴν Οὐγγαρίαν 2 ἐτῶν, εἰς τὴν Ἰσπανίαν 4 ἐτῶν, καὶ εἰς τὴν Ὀλλάνδαν 40 ἐτῶν.

Οὕτως ἡ συναλλαγματικὴ πρέπει 1) νὰ ᾔναι χρονολογημένη, 2) νὰ φανερόνῃ τὴν πληρωτέαν ποσότητα, τὸ ὄνομα τοῦ μέλλοντος νὰ πληρωθῇ, τὸν τόπον ὅπου ἐκδίδεται, καὶ τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον, καθ' ὃν πρέπει νὰ γενῇ ἡ πληρωμὴ, καὶ τὸ εἰς χρήματα ἢ πραγματείας, διὰ λογαριασμοῦ, ἢ καθ' ὅποιον δήποτε ἄλλον τρόπον δοθὲν ἀντίτιμον αὐτῆς· ἐκδίδεται δὲ ἡ συναλλαγματικὴ εἰς διαταγὴν τρίτου τινὸς ἢ τοῦ ἐκδότου αὐτοῦ.

Ἡ συναλλαγματικὴ πρέπει νὰ ἐκδίδηται ἀπὸ ἓνα τόπον διὰ νὰ πληρωθῇ εἰς ἄλλον, διότι ἐὰν πρόκηται νὰ πληρωθῇ εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκδίδεται, εἶναι ἄπλουν εἰς διαταγὴν γραμμάτιον.

Τρία πρόσωπα πρέπει νὰ συντρέξωσιν εἰς τὴν σύνταξιν τῆς συναλλαγματικῆς, ὁ ἐκδότης, ὁ πρὸς ὃν ἐκδίδεται, καὶ ὁ κομιστής, ἐκεῖνος δηλαδὴ πρὸς ὄφελος τοῦ ὁποίου ἐκδίδεται.

Ἡ συναλλαγματικὴ ἐκδίδεται συνήθως εἰς τρία ὅμοια ἀντίτυπα πρὸς εὐκολίαν τοῦ κομιστοῦ, ὥστε, ἂν τυχὸν ἀπολεσθῇ τὸ ἓν, νὰ χρησιμεύσῃ τὸ ἕτερον· πρέπει δὲ νὰ σημειοῦται εἰς ἕκαστον αὐτῶν ὅτι ἡ πληρωμὴ δὲν πρέπει νὰ γενῇ εἰμὴ ἅπαξ.

§. 84. *Πρόβλεψις*.—Ὁ ἐκδίδων συναλλαγματικὴν εἰς βάρος τινὸς πρέπει νὰ ἔχῃ εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὰ ἀναγκαῖα κεφάλαια πρὸς πληρωμὴν αὐτῆς, τοῦτο ὀνομάζεται *πρόβλεψις* (provision). Ἡ πρόβλεψις πρέπει νὰ γίνηται παρὰ τοῦ ἐκδότου, ἢ παρ' ἐκείνου κατὰ παραγγελίαν τοῦ ὁποίου ἐκδίδεται ἡ συναλλαγματικὴ, χωρὶς ὅμως ἐκ τούτου κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν ν' ἀπαλλάττηται ὁ ἐκδότης ἀπὸ τὰς πρὸς τοὺς ὀπισθογράφους καὶ τὸν κομιστὴν ὑποχρεώσεις του.

Ἵπάρχει πρόβλεψις, ἐὰν κατὰ τὴν προθεσμίαν τῆς συναλλαγματικῆς ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὁποῖον αὕτη ἐξεδόθη, χρεωστῇ πρὸς τὸν ἐκδότην, ἢ πρὸς ἐκεῖνον, διὰ λογαριασμὸν τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη, ποσότητα τοῦλάχιστον ἴσην μὲ τὴν ἀξίαν τῆς συναλλαγματικῆς.

Ἡ ἀποδοχὴ τῆς συναλλαγματικῆς ὑποθέτει τὴν ὑπαρξίν τῆς προβλέψεως. Εἴτε γενῇ ἀποδεκτὴ ἡ συναλλαγματικὴ, εἴτε μὴ, ὁ ἐκδότης χρεωστεῖ, γενομένης ἀρνήσεως, ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἐκεῖνοι, πρὸς τοὺς ὁποίους αὕτη ἐξεδόθη, εἶχον πρόβλεψιν κατὰ τὴν προθεσμίαν τῆς· ἄλλως ὀφείλει ν' ἀσφαλίσῃ τὴν πληρωμὴν τῆς, ἂν καὶ τὸ διαμαρτυρικὸν ᾔθελε γενῇ μετὰ τὰς προσδιορισμένας προθεσμίας.

§. 85. *Αποδοχή*.—Ἡ δήλωσις ἐκείνου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐξεδόθη

ἡ συναλλαγματικὴ, ὅτι ἀναδέχεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πληρώσῃ αὐτὴν κατὰ τὴν προθεσμίαν τῆς ὀνομάζεται ἀποδοχὴ.

Ὁ ἀποδεχόμενος συναλλαγματικὴν ἀναδέχεται τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὴν πληρώσῃ, καὶ δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἀποδοχῆς του, οὐδὲ ἂν ὁ ἐκδότης ἤθελε περιπέσει πρὸ τῆς ἀποδοχῆς εἰς πτώχευσιν, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸ ἤξεύρῃ.

Ἡ ἀποδοχὴ τῆς συναλλαγματικῆς πρέπει νὰ ᾖ ὑπογεγραμμένη, ἐκφράζεται δὲ διὰ τῆς λέξεως δεκτὴ. Πρέπει νὰ ᾖ καὶ χρονολογημένη, ἂν ἡ συναλλαγματικὴ ᾖ πληρωτέα εἰς ἐποχὴν προσδιοριζομένην ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐμφανίσεώς της. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ ἀχρονολόγητος ἀποδοχὴ καθιστᾷ τὴν συναλλαγματικὴν πληρωτέαν εἰς τὴν ὠρισμένην προθεσμίαν, λογιζομένην ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς συναλλαγματικῆς.

Ἡ ἀποδοχὴ δὲν δύναται νὰ γενῇ ὑπὸ συνθήκας, δύναται ὅμως νὰ περιορισθῇ εἰς μέρος τῆς εἰς τὴν συναλλαγματικὴν ἐνδιαλαμβανομένης ποσότητος· εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ὁ κομιστὴς χρεωστεῖ νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὸ ἐπίλοιπον.

Ἡ ἀποδοχὴ πρέπει νὰ γίνηται ἅμα ἐμφανιζομένης τῆς συναλλαγματικῆς, ἢ τὸ πολὺ ἐντὸς 24 ὥρῶν ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως.

Ὁ ἐκδότης καὶ οἱ ὀπισθογράφοι συναλλαγματικῆς τινὸς εἶναι ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι περὶ τῆς ἀποδοχῆς καὶ τῆς κατὰ τὴν προθεσμίαν πληρωμῆς αὐτῆς.

Ἡ ἄρνησις τῆς ἀποδοχῆς ἀποδεικνύεται δι' ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται διαμαρτυρικὸν ἐπὶ μὴ ἀποδοχῇ.

Μετὰ τὴν γνωστοποίησιν τοῦ διαμαρτυρικοῦ τούτου οἱ ὀπισθογράφοι καὶ ὁ ἐκδότης χρεωστοῦν ἀμοιβαίως ν' ἀσφαλίσωσι δι' ἐγγυήσεως τὴν πληρωμὴν τῆς συναλλαγματικῆς κατὰ τὴν προθεσμίαν αὐτῆς, ἢ νὰ τὴν ἐξοφλήσωσιν ὁμοῦ μὲ τὰ ἔξοδα τοῦ διαμαρτυρικοῦ καὶ τῆς ἐπισυναλλαγῆς.

§. 86. Κατὰ παρέμβασιν ἀποδοχῇ.—Γενομένου τοῦ ἐπὶ μὴ ἀποδοχῇ διαμαρτυρικοῦ δύναται τρίτος τις, παρεμβαινὼν ὑπὲρ τοῦ ἐκδότης ἢ ὑπὲρ τινος τῶν ὀπισθογράφων, ν' ἀποδεχθῇ τὴν συναλλαγματικὴν.

Ὁ παρεμβαινὼν ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ ἀμέσως τὴν παρέμβασίν του εἰς ἐκεῖνον, ἕνεκα τοῦ ὁποῖου παρεμβαίνει.

Ὁ κομιστής τῆς συναλλαγματικῆς διατηρεῖ ὅλα τὰ κατὰ τοῦ ἐκδότου καὶ τῶν ὀπισθογράφων δικαιώματά του, ἂν καὶ ἔγινε κατὰ παρέμβασιν ἀποδοχή.

§. 87. *Προθεσμία*.—Αἱ συναλλαγματικαὶ ἐκδίδονται πληρωτέαι ἢ ἐν ὄψει (a vista), ἢ μετὰ μίαν ἢ καὶ περισσοτέρας ἡμέρας, μῆνας, ἢ συνηθείας ἀπὸ τῆς ὄψεως, ἢ εἰς μίαν ἢ καὶ περισσοτέρας ἡμέρας, μῆνας, ἢ συνηθείας ἀπὸ τῆς χρονολογίας, ἢ εἰς ῥητὴν ἢ τακτικὴν ἡμέραν, ἢ εἰς πανηγυριν.

Ἡ ἐν ὄψει συναλλαγματικὴ πληρὼνεται ἅμα ἐμφανισθῇ.

Ἡ προθεσμία συναλλαγματικῆς τινὸς πληρωτέας μετὰ τὴν ὄψιν της προσδιορίζεται ἐκ τῆς χρονολογίας τῆς ἀποδοχῆς, ἢ τοῦ ἐπὶ μὴ ἀποδοχῇ διαμαρτυριοῦ.

Ἡ συνήθεια εἶναι τριακονθήμερον χρόνου διάστημα λογιζόμενον ἀπὸ τὴν ἐπιούσαν τῆς χρονολογίας.

Οἱ μῆνες λογιζονται κατὰ τὰς εἰς τὸ μηνολόγιον ἡμέρας των.

Αἱ εἰς πανηγύρεις πληρωτέαι συναλλαγματικαὶ εἶναι ἐμπρόθεσμοι κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν παύει ἡ πανηγυρίς, ἢ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πανηγύρεως, ἂν αὕτη δὲν διαρκῇ πλέον τῆς μιᾶς ἡμέρας.

Ἐὰν ἡ ἡμέρα τῆς πληρωμῆς τῆς συναλλαγματικῆς ᾗναι κατὰ νόμον ἑορτάσιμος, ἡ πληρωμὴ γίνεται τὴν παραμονὴν (1).

Εἰς διαφόρους ἐμπορικὰς πόλεις ἡ συνήθεια παρεδέχθη ἡμέρας τινὰς ἀναβολῆς τῆς πληρωμῆς τῶν συναλλαγματικῶν πρὸς χάριν λεγομένους (di grazia). Εἰς τὴν Γαλλίαν ὁ νόμος κατήργησε τὴν συνήθειαν ταύτην. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν αἱ ἡμέραι αὗται εἶναι τρεῖς.

§. 88. *Ὅπισθογράφησις*.—Ἡ κυριότης τῆς συναλλαγματικῆς μεταβαίνει ἀπὸ ἑνα εἰς ἄλλον διὰ τῆς ὀπισθογραφήσεως, ἥτις γράφεται ὀπισθεν τῆς συναλλαγματικῆς· πρέπει δὲ νὰ ᾗναι χρονολογημένη, νὰ ἐκφράζῃ τὴν δοθεῖσαν ἀξίαν τῆς συναλλαγματικῆς, καὶ νὰ φανερόνῃ τὸ ὄνομα ἐκείνου, εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ ὁποίου μετέβη ἡ κυριότης τῆς συναλλαγματικῆς (2).

(1) Εἰς Κωνσταντινούπολιν συνήθως εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἡ πληρωμὴ γίνεται τὴν ἐπιούσαν τῆς ἑορτῆς.

(2) Ὁ Ὁλλανδικὸς, Πορτογαλικὸς, Πρωσσικὸς, Οὐγγρικὸς, Σαξωνικὸς, Ἀγγλικὸς καὶ ὁ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν Νόμος παραδέχονται καὶ τὰς λευκάς

Ἡ μὴ φέρουσα τὰ ἀνωτέρω προσόντα ὀπισθογράφῃσι δὲν μεταβιβάζει τὴν κυριότητα τῆς συναλλαγματικῆς, ἀλλ' ἔχει ἀπλῶς ἰσχὺν ἐπιτροπικοῦ πρὸς σύναξιν τῶν χρημάτων (1).

Καταδίδωκεται ὡς πλαστογράφος ὅστις προχρονολογεῖ τὰς ὀπισθογραφήσεις.

§. 89. *Ἀλληλεγγυότης*.—Ὅλοι οἱ ὑπογράψαντες, ἀποδεχθέντες, ἢ ὀπισθογραφήσαντες συναλλαγματικὴν τινὰ, εἶναι ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνοι πρὸς τὸν κομιστήν.

§. 90. *Τριτεγγύησις* (aval).—Ἐκτὸς τῆς ἀποδοχῆς καὶ τῆς ὀπισθογραφήσεως ὑπάρχει καὶ ἡ τριτεγγύησις, ἀσφαλίζουσα τὴν πληρωμὴν τῆς συναλλαγματικῆς.

Ἡ ἀσφάλεια αὕτη δίδεται ὑπὸ τρίτου τινὸς, γινομένη ἐπὶ τῆς συναλλαγματικῆς αὐτῆς ἢ δι' ἐγγράφου χωριστοῦ. Ὁ προσφέρων τριτεγγύησιν ὑπόκειται εἰς τὰς αὐτὰς μὲ τοὺς ἐκδότας καὶ ὀπισθογράφους ὑποχρεώσεις, καὶ εἶναι πρὸς τὸν κομιστὴν ἀλληλεγγύως ὑπεύθυνος, ἐκτὸς ἂν συνεφώνησαν ἄλλως πως.

§. 91. *Πληρωμή*.—Αἱ συναλλαγματικαὶ πρέπει νὰ πληρόνωνται μὲ νομίσματα τοιαῦτα, ὅποια εἶναι τὰ ἐν αὐταῖς διαλαμβανόμενα.

Ὅστις πληρώσῃ συναλλαγματικὴν πρὸ τῆς προθεσμίας εἶναι ὑπεύθυνος περὶ τοῦ κύρους τῆς πληρωμῆς. Ὅστις πληρώσῃ εἰς τὴν προθεσμίαν ἄνευ τινὸς ἐναντιώσεως θεωρεῖται νομίμως ἀπηλλαγμένος πάσης εὐθύνης.

Ὁ κομιστὴς συναλλαγματικῆς δὲν δύναται νὰ ὑποχρεωθῇ νὰ δεχθῇ πρὸ τῆς προθεσμίας τὴν πληρωμὴν.

Ἡ πληρωμὴ δευτέρας ἢ τρίτης συναλλαγματικῆς ἰσχύει ὅταν ἀναφέρῃ, ὅτι ἡ πληρωμὴ ταύτης ἀκυροῖ τὰς λοιπὰς.

Ὁ πληρόνων δευτέραν ἢ τρίτην συναλλαγματικὴν, χωρὶς ν' ἀνα-

ὀπισθογραφήσεις, φερούσας ὅμως τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὴν ὑπογραφήν. Ὅλαι δὲ αἱ Νομοθεσίαι συμφωνοῦν μὴ ἐπιτρέπουσαι τὴν ὀπισθογράφησιν Συναλλαγματικῶν ληξιπροθέσμων.

(1) Τὸ κύρος τῆς ὀπισθογραφήσεως ἀποφασίζεται κατὰ τοὺς Νόμους τοῦ τόπου, ὅπου αὕτη ἐγινεν, οὕτως ἐὰν ἐγινεν ἡ ὀπισθογράφησις ἐν τῇ Γαλλίᾳ χωρὶς νὰ ἐκφράξῃ τὴν δοθεῖσαν ἀξίαν τῆς συναλλαγματικῆς θέλει θεωρηθῇ ἄκυρος, ἐνῶ ἐὰν ἐγινεν ἐν τῇ Γερμανίᾳ, ὅπου δὲν ἀπαιτεῖται ἡ ἐκφρασις τῆς δοθείσης ἀξίας, θέλει εἶσθαι ἐγκυρος. (Foelix, Droit International § 36).

λάβῃ ἐκείνην, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἡ ἀποδοχὴ του, δὲν ἀπαλλάττεται ἀπὸ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ κομιστοῦ τῆς ἀποδοχῆς του.

Δὲν συγχωρεῖται ἀντίστασις ἢ ἀναβολὴ εἰς τὴν πληρωμὴν, εἰμὴ μόνον ὅταν ἀπολεσθῇ ἡ συναλλαγματικὴ, ἢ ὅταν ὁ κομιστὴς πτωχεύσῃ.

Ὅταν ἀπολεσθῇ συναλλαγματικὴ ἀναπόδεκτος, ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον αὕτη ἀνήκει, δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν διὰ δευτέρας ἢ τρίτης.

Ἐὰν ἡ ἀπολεσθεῖσα συναλλαγματικὴ ἦτο ἤδη ἀποδεδεγμένη, ἡ πληρωμὴ δὲν δύναται νὰ γενῇ διὰ δευτέρας ἢ τρίτης εἰμὴ δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ ὑπὸ ἐγγύησιν.

Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ δευτέρα ἢ τρίτη συναλλαγματικὴ, ὁ ἀπολέσας τὴν ἀποδεδεγμένην ἢ μὴ συναλλαγματικὴν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν αὐτῆς μόνον διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἀποδεικνύων διὰ τῶν βιβλίων του τὴν ἐπὶ ταύτης κυριότητά του καὶ δίδων ἐγγύησιν.

Αἱ ἐν μέρει πληρωμαὶ συναλλαγματικῆς τινὸς ἐλαφρύνουν τοὺς ἐκδότας καὶ ὀπισθογράφους· ὁ δὲ κομιστὴς χρεωστεῖ νὰ κάμῃ διαμαρτυρικὸν περὶ τοῦ ὑπολοίπου.

Τὰ δικαστήρια δὲν δύνανται νὰ παρεκτείνωσι δι' ἀναβολῆς τὴν πληρωμὴν τῆς συναλλαγματικῆς.

§. 92. *Κατὰ παρέμβασιν πληρωμὴ.*—Ἡ συναλλαγματικὴ, κατὰ τῆς ὁποίας ἔγινε διαμαρτυρικὸν, δύναται νὰ ἐξοφληθῇ παρὰ παντὸς παρεμβαινόντος ὑπὲρ τοῦ ἐκδότου ἢ ὑπὲρ ἐνὸς τῶν ὀπισθογράφων· ἡ παρέμβασις καὶ ἡ πληρωμὴ πρέπει νὰ σημειώνωνται εἰς τὸ διαμαρτυρικὸν, ἢ ὑπ' αὐτό.

Ὁ ἐξοφλὼν συναλλαγματικὴν κατὰ παρέμβασιν ὑποκαθίσταται εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ κομιστοῦ, καὶ ὑπόκειται εἰς τὰ αὐτὰ μὲ αὐτὸν καθήκοντα.

Ἐὰν ἡ κατὰ παρέμβασιν πληρωμὴ ἔγινεν ὑπὲρ τοῦ ἐκδότου, ὅλοι οἱ ὀπισθογράφοι ἀπαλλάττονται πάσης εὐθύνης· ἂν ἔγινεν ὑπὲρ τινος ὀπισθογράφου, ἀπαλλάττονται οἱ μετ' αὐτὸν ὀπισθογράφοι.

Ἐὰν ὑπάρχῃ συνδρομὴ πολλῶν εἰς τὴν κατὰ παρέμβασιν πληρωμὴν, προτιμᾶται ἐκεῖνος, ὅστις ἀπαλλάττει περισσοτέρους.

§. 93. *Δικαιώματα καὶ καθήκοντα τοῦ κομιστοῦ.*—Ὁ κομιστὴς συναλλαγματικῆς πληρωτέας εἴτε ἐν ὄψει, εἴτε εἰς προθεσμίαν ἀπὸ

τῆς ὕψεως, χρεωστῇ νὰ ἐμφανίσῃ αὐτὴν πρὸς ἀποδοχὴν ἐντὸς τῶν παρὰ τοῦ Ἐμπ. Νόμου τοῦ τόπου προσδιοριζομένων προθεσμιῶν, διότι ἄλλως ἐκπίπτει τῶν δικαιωμάτων του κατὰ τοῦ ἐκδότου καὶ τῶν ὀπισθογράφων.

Ὁ κομιστὴς τῆς συναλλαγματικῆς ὀφείλει νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς προθεσμίας.

Ἡ ἄρνησις τῆς πληρωμῆς πρέπει ν' ἀποδειχθῇ τὴν ἐπαύριον τῆς προθεσμίας δι' ἐγγράφου, τὸ ὁποῖον ὀνομάζεται *διαμαρτυρικὸν ἐπὶ μὴ πληρωμῇ*.

Ἄν ἡ ἡμέρα αὕτη ᾖ κατὰ νόμον ἑορτάσιμος, τὸ διαμαρτυρικὸν γίνεται τὴν ἐπιοῦσαν.

Οὔτε τὸ ἐπὶ μὴ ἀποδοχῇ διαμαρτυρικὸν, οὔτε ὁ θάνατος, οὔτε ἡ πτώχευσις ἐκείνου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ συναλλαγματικὴ εἶναι ἐκδεδομένη, δύνανται νὰ ἐλευθερώσωσι τὸν κομιστὴν ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ κάμῃ τὸ ἐπὶ μὴ πληρωμῇ διαμαρτυρικόν.

Ἐὰν ὁ ἀποδεχθεὶς τὴν συναλλαγματικὴν πτωχέυσῃ πρὸ τῆς προθεσμίας, ὁ κομιστὴς δύναται νὰ διαμαρτυρηθῇ καὶ νὰ κάμῃ τὰς ἀπαιτήσεις του.

Ὁ κομιστὴς συναλλαγματικῆς τινὸς μὴ πληρωθείσης δύναται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν περὶ ἐξασφαλίσεως ἢ κατὰ τοῦ ἐκδότου καὶ ἐκάστου τῶν ὀπισθογράφων ἀτομικῶς, ἢ κατὰ τῶν ὀπισθογράφων καὶ τοῦ ἐκδότου συνάμα. Τὴν ἀγωγὴν ταύτην πρέπει νὰ τὴν κινήσῃ ἐντὸς προθεσμιῶν προσδιοριζομένων ἀπὸ τοὺς ἐμπορικὸς νόμους, διότι μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν προθεσμιῶν τούτων, ὁ κομιστὴς χάνει πᾶν δικαίωμα κατὰ τῶν ὀπισθογράφων, καὶ κατὰ τοῦ ἐκδότου, ἂν οὗτος ἀποδείξῃ ὅτι ὑπῆρχε πρόβλεψις κατὰ τὴν προθεσμίαν τῆς συναλλαγματικῆς.

§. 94. *Διαμαρτυρικόν*.—Τὸ διαμαρτυρικὸν πρέπει νὰ γίνηται παρὰ συμβολαιογράφου, καὶ κατὰ τὰς διαγραφομένας ἀπὸ τὸν ἐπὶ τόπιον νόμον διατυπώσεις. Κἀνὲν ἄλλο ἐγγράφον δὲν δύναται ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἑλλειψιν τοῦ διαμαρτυριοῦ.

§. 95. *Ἐπισυναλλαγή*.—Ἡ ἐπισυναλλαγματικὴ (*retraite*) εἶναι νέα συναλλαγματικὴ, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ κομιστὴς λαμβάνει παρὰ τοῦ ἐκδότου ἢ παρ' ἐνὸς τῶν ὀπισθογράφων τὸ κεφάλαιον τῆς συναλ-

λαγματικῆς, κατὰ τῆς ὁποίας ἔγινε διαμαρτυρία, τὰ ἔξοδά του καὶ τὴν ὁποίαν πληρώνει τιμὴν τῆς νέας συναλλαγῆς.

Ἡ ἐπισυναλλαγὴ κανονίζεται, ὡς πρὸς μὲν τὸν ἐκδότην ἐκ τῆς τιμῆς τῆς συναλλαγῆς, τῆς ἐκ τοῦ τόπου ἔνθα ἡ συναλλαγματικὴ ἔπρεπε νὰ πληρωθῇ πρὸς τὸν τόπον ὅθεν ἐξεδόθη, ὡς πρὸς τοὺς ὀπισθογράφους δὲ ἐκ τῆς τιμῆς τῆς συναλλαγῆς, τῆς ἐκ τοῦ τόπου ἔνθα ἡ συναλλαγματικὴ ἀπεστάλη ἢ ἐπραγματεύθη παρ' αὐτῶν πρὸς τὸν τόπον ὅπου ἡ πληρωμὴ ἐκτελεῖται.

Ἡ ἐπισυναλλαγματικὴ συνοδεύεται μὲ λογαριασμὸν ἐπιστροφῆς (*compte de retour*), ὅστις πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ κεφάλαιον τῆς συναλλαγματικῆς καθ' ἧς ἔγινεν ἡ διαμαρτυρία, τὰ ἔξοδα τοῦ διαμαρτυρικοῦ καὶ τὰ ἄλλα νόμιμα ἔξοδα, οἷον τὰ τραπεζιτικὰ δικαιώματα, τὰ μεσιτικὰ, τὰ τῆς σημάτων καὶ τὰ τῶν ἐπιστολῶν κόμιστρα. Πρέπει προσέτι νὰ φανερόνῃ τὸ ὄνομα ἐκείνου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ ἐπισυναλλαγματικὴ ἐξεδόθη, καὶ τὴν τιμὴν τῆς συμφωνηθείσης συναλλαγῆς, καὶ νὰ ᾔναι ἐπικυρωμένος παρ' ἐνὸς κολλυβιστοῦ, ἢ ἐν ἑλλείψει τούτου παρὰ δύο ἐμπόρων· εἰς αὐτὸν δὲ πρέπει νὰ ἐπισυνάπτηται ἡ συναλλαγματικὴ καὶ τὸ κατ' αὐτῆς διαμαρτυρικὸν ἢ ἐπίσημον ἀντίγραφον αὐτοῦ.

Ὅταν ἡ ἐπισυναλλαγματικὴ ἀποτείνηται πρὸς τινὰ τῶν ὀπισθογράφων, ἐπισυνάπτεται προσέτι πιστοποιητικὸν ἀποδεικνύον τὴν τιμὴν τῆς συναλλαγῆς τῆς ἀπὸ τοῦ τόπου, ὅπου ἡ συναλλαγματικὴ ἦτο πληρωτέα, πρὸς τὸν τόπον ὅθεν ἐξεδόθη.

Δὲν συγχωρεῖται νὰ γενῶσι πολλοὶ ἐπιστροφῆς λογαριασμοὶ περὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς συναλλαγματικῆς.

Ὁ ἐπιστροφῆς λογαριασμὸς διέρχεται ἐξοφλούμενος ἀπὸ ὀπισθογράφου εἰς ὀπισθογράφον διαδοχικῶς, καὶ ἐξοφλεῖται ὀριστικῶς παρὰ τοῦ ἐκδότου.

Δὲν δύνανται νὰ συσσωρευθῶσι πολλοὶ ἐπισυναλλαγαί· καθεὶς τῶν ὀπισθογράφων δὲν ὑπόκειται εἰμὴ εἰς τὴν πληρωμὴν μιᾶς μόνης, καθὼς καὶ ὁ ἐκδότης.

Ὁ τόκος τῶν κεφαλαίων τῆς συναλλαγματικῆς, κατὰ τῆς ὁποίας ἔγινε διαμαρτυρία ἐπὶ μὴ πληρωμῇ, λογίζεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ διαμαρτυρικοῦ.

Ὁ τόκος τῶν ἐξόδων τοῦ διαμαρτυρικοῦ, τῆς ἐπισυναλλαγῆς, καὶ

ἄλλων νομίμων ἐξόδων δὲν λογίζεται, εἰμὴ ἀφ' ἧς ἡμέρας κινήθῃ ἡ ἀγωγή εἰς τὸ δικαστήριον.

§. 96. *Γραμμάτια εἰς διαταγὴν*.—Τὸ εἰς διαταγὴν γραμματίον πρέπει νὰ ᾔναι χρονολογημένον καὶ νὰ φανερόνῃ, 1) τὴν πληρωτέαν ποσότητα, 2) τὸ ὄνομα ἐκείνου εἰς διαταγὴν τοῦ ὁποίου ἐκδίδεται, 3) τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ πληρωμὴ πρέπει νὰ γίνη, καὶ 4) τὸ εἰς χρήματα,πραγματείας, διὰ λογαριασμοῦ, ἢ καθ' ὅποιον δήποτε ἄλλον τρόπον δοθὲν ἀντίτιμον αὐτοῦ.

Ὅλαι αἱ περὶ συναλλαγματικῶν διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῶν εἰς διαταγὴν γραμματίων.

§. 97. *Παραγραφή*.—Πᾶσα ἀγωγή ἀφορῶσα τὰς συναλλαγματικὰς ἢ τὰ εἰς διαταγὴν ἐμπορικὰ γραμμάτια παραγράφεται μετὰ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ διαμαρτυρικοῦ, ἢ ἀπὸ τῆς τελευταίας δικαστικῆς καταδιώξεως, ἂν δὲν ἐξεδόθῃ δικαστικὴ ἀπόφασις, ἢ ἂν τὸ χρέος δὲν ἀνεγνωρίσθῃ δι' ἰδιαιτέρου ἐγγράφου. Μόλον τοῦτο χρεωστοῦν οἱ μὲν νομιζόμενοι ὀφειλέται νὰ βεβαιώσωσιν, ἂν γενῇ περὶ τούτου αἴτησις, ἐνὸρκως ὅτι δὲν ὀφείλουν πλέον τίποτε, οἱ δὲ κληρονόμοι αὐτῶν ὅτι ἀδόλως νομίζουν ὅτι δὲν χρεωστεῖται πλέον τίποτε.

ΣΤ'. ΠΕΡΙ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΩΝ.

§. 98. *Τί ἐστὶ χρηματιστήριον*.—Τὸ μέρος, ὅπου οἱ ἔμποροι καὶ Τραπεζίται πόλεως τινὸς συνέρχονται μετὰ τῶν κολλυβιστῶν, μεσιτῶν καὶ πλοιάρχων πρὸς διαπραγμάτευσιν τῶν διαφόρων συναλλαγῶν ὀνομάζεται *χρηματιστήριον*, καὶ Ἰταλιστὶ *Borsa* (1).

Ἡ πείρα ἀπέδειξε πόσον ἀναγκαῖα εἶναι τὰ τοιαῦτα Καταστήματα εἰς τὰς ἐμπορικὰς πόλεις· ἡ ἄμεσος προσωπικὴ σχέσις τῶν ἐμπόρων, γινομένη ταχτικῶς, συντείνει τὰ μέγιστα εἰς τὴν ταχύτητα καὶ τάξιν τῆς διεκπεραιώσεως τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων, αἱ δὲ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας ἕκαστος ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ λαμβάνει περὶ ὅλων τῶν ἐμπορικῶν γεγονότων καὶ μεταβολῶν, ὀδηγοῦν καὶ εὐκολύνουν αὐτὸν εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν πράξεών του.

Ἡ ἐκδοσις τῶν εἰς τὸ χρηματιστήριον γενομένων διαπραγματεῦ-

(1) Λέγουν ὅτι τὰ τοιαῦτα καταστήματα ὀνομάσθησαν *Borse*, διότι ἐπὶ τῆς οἰκίας, ὅπου οἱ ἔμποροι τῆς Ἀμβέρσης συνέρχοντο πρὸς διαπραγμάτευσιν τῶν ὑποθέσεων των, ἦτο ὡς ἐμβλημα ἐν βαλάντιον, Ἰταλιστὶ λεγόμενον *borsa*.

σεων καὶ συναλλαγῶν προσδιορίζει τὴν τιμὴν τῆς συναλλαγῆς, τῶν πραγματειῶν, τῶν ἀσφαλειῶν, τῶν ναύλων, τῶν ἀγωγίων καὶ τῶν δημοσίων καὶ ἄλλων γραμματίων. Αἱ διάφοροι δὲ αὗται τιμαὶ ἀποδεικνύονται διὰ τῶν κολλυβιστῶν καὶ μεσιτῶν, περὶ ὧν ὠμιλήσαμεν εἰς τὸν §. 42. κ. εἰ.

§. 99. *Δημόσια δάνεια τῶν Κυβερνήσεων, καὶ διαπραγματεύσεις αὐτῶν.* — Εἰς τὰ χρηματιστήρια τῶν μεγάλων πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης διαπραγματεύονται τὰ δημόσια δάνεια, ἡ δὲ μεγάλη χρῆσις αὐτῶν καὶ ἡ ἐπιβρῶν τῆς τιμῆσεώς των ὡς πρὸς τὴν χρηματικὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν ὁ ἔμπορος δύναται νὰ δόσῃ εἰς τόπον τινά, μᾶς ἀναγκάζουν νὰ εἴπωμεν ὀλίγα περὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτοῦ.

Πίστις εἶναι ἡ ἐμπιστοσύνη, τὴν ὁποίαν ὁ δανειστὴς ἔχει πρὸς τὸν χρεώστην του, πρὸς ὃν δίδει πρᾶγμα τι διὰ νὰ πληρωθῇ μετὰ ταῦτα τὴν ἀξίαν του· ἡ ἐγγύησις τοῦ δανειστοῦ στηρίζεται εἰς τὴν ἠθικότητα, ἱκανότητα καὶ περιουσίαν τοῦ χρεώστου του, καὶ εἰς τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα παρὰ τοῦ Νόμου ἔχει πρὸς κατανάγκασιν τοῦ ὀφειλέτου του εἰς πληρωμὴν. Αἱ Κυβερνήσεις, αἵτινες δὲν δύνανται οὔτε τὰ ἐθνικὰ κτήματα νὰ ὑποθηκεύσωσιν, οὔτε δικαστικῶς νὰ καταναγκασθῶσιν εἰς πληρωμὴν, δὲν δύνανται νὰ δώσωσιν ἄλλα ἐχέγγυα πρὸς ἀπόκτησιν πίστεως παρὰ τὸ κυβερνητικόν των σύστημα καὶ τὴν εἰς τὸ μέλλον ἐλπίζομένην αὐξήσιν τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Διάφορα περιστατικὰ ἀναγκάζουν τὰς Κυβερνήσεις νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ μέσον τοῦ δανείου διὰ νὰ προσπορισθῶσι τὰ διὰ τὴν ἐπικράτειαν ἀναγκαῖα δημόσια ἔξοδα: πόλεμοι, ἐπιδρομαὶ, ἐπιχειρήσεις μεγάλαι δημοσίων ἔργων, σιδηροὶ δρόμοι, διώρυγες, λιμένες καὶ τὰ τοιαῦτα. Εἰς τὰς πρώτας τῶν περιστάσεων τούτων τὸ δάνειον ἐπιβαρύνει τὸ μέλλον πρὸς ὄφελος μόνον τοῦ παρόντος, ἀλλὰ τὰ γινόμενα πρὸς ἐκτέλεσιν δημοσίων ἔργων δάνεια, ἂν καὶ ἐπιβαρύνωσι τὸ μέλλον, κληροδοτοῦν ὅμως εἰς αὐτὸ συγχρόνως καὶ ὠφελείας.

Μεταξὺ τῶν ἰδιωτῶν ὁ δανειζόμενος ζητεῖ καὶ λαμβάνει παρὰ τινος τὴν χρηματικὴν ποσότητα, τῆς ὁποίας ἔχει ἀνάγκην, μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὴν ἐπιστρέψῃ εἰς προσδιωρισμένην ἐποχὴν, πληρόνων πρὸς ἀποζημίωσιν τοῦ δανειστοῦ του ἀνάλογον τόκον. Αἱ Κυβερνήσεις, αἱ ἔχουσαι ἀνάγκην χρημάτων, δὲν πράττουν οὕτως, ἀλλὰ ἐκδίδουν τίτλους ἐτησίου εἰσοδήματος (rente) πρὸς 3, 4 ἢ 5 τοῖς 0/0, ὑποχρε-

οὔνται δηλαδή πρὸς τὸν ἐπιφέροντα τὸν τίτλον αὐτὸν νὰ τῷ πληρό-
νωσιν ἐτησίως φρ. 3, 4 ἢ 5 π. χ. διὰ πᾶσαν ποσότητα ἑκατὸν φράγ-
κων, ἀποτελοῦσαν τὸ κεφάλαιον τοῦ τίτλου, τὸ ὁποῖον ὑποτίθεται ὅτι
ἡ Κυβέρνησις ἔλαβεν ὀλόκληρον, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι ὑπόχρεως νὰ πλη-
ρώσῃ ἂν θέλῃ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸ δάνειον· τοῦτο δὲ δύναται νὰ
πράξῃ ὅταν ἐγκρίνῃ.

Ἐκτὸς τοῦ εἶδους τούτου τοῦ δανείζεσθαι τῶν Κυβερνήσεων, λαμ-
βάνουν αὗται προσέτι δάνεια διαιρούμενα εἰς διάφορα τμήματα, καὶ
τῶν ὁποίων ὑποχρεοῦνται νὰ πληρόνωσι κατ' ἔτος τόκον καὶ χρεώ-
λυτρον, ὥστε εἰς διάστημά τι χρονικὸν νὰ γίνηται ἐντελὴς ἐξόφλησις.

Ἀφοῦ σχηματισθῶσιν οἱ τίτλοι τῶν δανείων, ἡ Κυβέρνησις προκη-
ρύττει τὴν πώλησιν αὐτῶν, καὶ ἐπομένως συμφωνεῖ μὲ Τραπεζιτικὰς
ἐταιρίας περὶ τῆς παραχωρήσεως αὐτῶν, λαμβάνουσα ποσοστὸν τι
ὀλιγώτερον παρὰ τὸ ὀνομαστικὸν κεφάλαιον τοῦ τίτλου· οὕτω π. χ.
ὁ Τραπεζίτης δίδει φρ. 90 λαμβάνων τίτλον 100 φράγκων.

Ἡ Τραπεζιτικὴ ἐταιρία ἐπομένως, ἥτις ἐχορήγησε τὸ δάνειον τοῦτο
εἰς τὴν κυβέρνησιν, πωλεῖ εἰς τὸ χρηματιστήριον τὰ πιστωτικὰ γραμ-
μάτια τῆς Κυβερνήσεως, προσπαθοῦσα νὰ τὰ πωλῇ ὅσον ἔνεστιν
ἀκριβώτερον ἀφ' ὅσον αὐτὴ τὰ ἔλαβεν. Οὕτω τὰ γραμμάτια ταῦτα
ἀποκαθίστανται ἀντικείμενα κέρδοσκοπικῶν πωλήσεων, αἵτινες εἰς τὰς
περισσοτέρας Εὐρωπαϊκὰς πρωτεύουσας καταντῶσιν εἰς ἄτοπα.

Οἱ φυσικοὶ ἀγορασταὶ τῶν πιστωτικῶν γραμματίων τοῦ δημοσίου
εἶναι ὅσοι θέλουν νὰ τοποθετήσωσι τὰ κεφάλαιά των εἰς ἀσφαλέστε-
ρον παρὰ τὸ ἐμπόριον μέρος, διὰ νὰ ἔχωσιν ἀσφαλὲς ἐτήσιον εἰσό-
δημα. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα εἰσχωρεῖ ἡ κερδοσκοπία, ὥστε οἱ περισσό-
τεροι ἀγοράζουν τὰ πιστωτικὰ ταῦτα γραμμάτια ἐπὶ σκοπῷ νὰ τὰ
μεταπωλήσωσι μετ' ὀλίγας ἡμέρας μὲ κέρδος· ἡ κερδοσκοπικὴ διά-
θεσις μάλιστα ἐπροχώρησεν ἀκόμη μακρότερα, καὶ εὗρε τὸ μέσον νὰ
πωλῇ χωρὶς νὰ ἔχῃ διόλου γραμμάτια, καὶ ν' ἀγοράξῃ χωρὶς νὰ ἔχῃ
ποσῶς σκοπὸν νὰ τὰ παραλάβῃ· οἱ τοιοῦτοι χαρτοπαίζουσιν, διὰ νὰ εἰ-
πωμεν οὕτως· ἀγοράζει τις π. χ. 10,000 φράγκων γραμμάτια ἐκ
τοῦ δεινὸς δανείου, τὰ ὁποῖα ὁ πωλητὴς ὑποχρεοῦται νὰ τῷ παρα-
δόσῃ εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς πρὸς φρ. 105, ὅταν δὲ φθάσῃ τὸ τέλος
τοῦ μηνὸς οὔτε ὁ ἀγοραστὴς ζητεῖ τὰ γραμμάτια, οὔτε ὁ πωλητὴς
τὰ προσφέρει, ἀλλὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκεί-

νην τίμησις τῶν γραμματίων καὶ πληρόνεται ἡ διαφορὰ τῶν 105
φράγων.

Ἡ κερδοσκοπικὴ εὐφυΐα μάλιστα περιέπλεξε μὲ μυρίους τρόπους
τὰς ἐργασίας ταύτας, αἵτινες, μ' ὅλας τὰς ἀπαγορεύσεις τῶν νόμων
ἐνεργοῦνται καθ' ἐκάστην εἰς τὴν Εὐρώπην.

Εἰς ὅλα τὰ χρηματιστήρια ἐκδίδεται ἡμερούσιον πινάκιον, εἰς τὸ
ὁποῖον σημειοῦται ἡ τίμησις τῶν δημοσίων γραμματίων, καθὼς καὶ
ἡ τίμησις τῶν μετοχῶν τῶν σιδηρῶν δρόμων, τῶν κατασκευαζομένων
παρ' ἰδιωτικῶν ἐταιριῶν.

Τὰ σημαντικώτερα σήμερον χρηματιστήρια καὶ διὰ τὸ μεγαλο-
πρεπὲς τῶν οἰκοδομῶν των, καὶ διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐργασιῶν των
εἶναι τὰ τοῦ Λονδίνου, τῶν Παρισίων καὶ τῆς Πετρούπολεως.

Ζ'. ΠΕΡΙ ΝΑΥΛΩΣΕΩΣ (1).

§. 100. *Τι ἐστὶ ναύλωσις καὶ προσόντα τοῦ ναυλωτικοῦ.* —
Πᾶσα περὶ μισθώσεως πλοίου συμφωνία ὀνομάζεται *ναύλωσις*, πρέπει
δὲ νὰ γίνηται ἐγγράφως καὶ νὰ φανερόνη, 1) τὸ ὄνομα καὶ τὴν χω-
ρητικότητα τοῦ πλοίου, 2) τὸ ὄνομα τοῦ πλοιάρχου, 3) τὰ ὀνόματα
τοῦ ναυλοῦντος καὶ τοῦ φορτωτοῦ, 4) τὸν συμφωνηθέντα χρόνον καὶ
τόπον τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως τῶνπραγματειῶν, 5) τὴν
τιμὴν τοῦ ναύλου, 6) ἂν ἡ ναύλωσις ᾖ μερικὴ ἢ ὀλική, καὶ 7) τὴν
συμφωνηθεῖσαν ἀποζημίωσιν ἐν περιπτώσει χρονοτριβῆς.

Ἐὰν ὁ χρόνος τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως δὲν συνεφωνήθη,
λαμβάνεται ὡς κανὼν ἡ τοπικὴ συνήθεια.

Ἐὰν τὸ πλοῖον ἐναυλώθῃ κατὰ μῆνα, ὁ ναῦλος ἄρχεται ἀφ' ἧς ἡμέ-
ρας ἀποπλεύσῃ τὸ πλοῖον, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἐναντία συμφωνία.

Ἐὰν πρὸ τοῦ ἀπόπλου συμβῇ ἀπαγορεύσις τῆς ἐμπορίας, αἱ συμ-
φωνίαι διαλύονται ἄνευ ἀποζημιώσεων, ἀλλ' ὁ φορτωτὴς πληρόνει
τὰ ἐξόδα τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως τῶνπραγματειῶν.

Ἐὰν ἐξ ἀκαταμαχῆτου δυνάμειως συμβῇ ἐμπόδιον πρόσκαιρον, αἱ
συμφωνίαι μένουσι ἰσχυραὶ καὶ ἄνευ ἀποζημιώσεως· ὁμοίως ἂν τὸ τοι-
οῦτον ἐμπόδιον συμβῇ διαρκούντος τοῦ πλοῦ.

Ἐὰν ὁ λιμὴν, πρὸς ὃν διευθύνεται τὸ πλοῖον, ᾖ ἀποκλεισμένος,

(1) Ἴδε ἄρθρα 273 καὶ ἐπόμενα. Ἐμπορικοῦ Νόμου.

ὁ πλοίαρχος χρεωστῇ, ἂν δὲν ἔχῃ διαταγὰς ἐναντίας, ν' ἀποπλεύσῃ εἰς τὸν πλησιέστερον λιμένα τοῦ αὐτοῦ Κράτους, ὅπου ἤθελεν εἶσθαι συγχωρημένος ὁ κατάπλους.

Τὸ πλοῖον, ἡ ἀποσκευὴ του, ὁ ναῦλος καὶ αἱ πραγματεῖαι εἶναι ἀμοιβαίως υπέγγυα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν συμφωνιῶν.

§. 101. *Φορτωτικόν*.—Ὁ πλοίαρχος παραλαμβάνων εἰς τὸ πλοῖον τοὺς πράγματείας δίδει ἀπόδειξιν, ἣτις ὀνομάζεται *φορτωτικόν*.

Τὸ φορτωτικόν πρέπει νὰ φανερώνῃ, 1) τὸ γένος, τὴν ποσότητα, τὸ εἶδος ἢ τὴν ποιότητα τῶν πρὸς μετακομιδὴν πραγμάτων, 2) τὸ ὄνομα τοῦ φορτωτοῦ, 3) τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν ἐκείνου, πρὸς ὃν ἡ ἀποστολὴ γίνεται, 4) τὸ ὄνομα καὶ τὸν τόπον τῆς κατοικίας τοῦ πλοιάρχου, 5) τὸ ὄνομα καὶ τὴν χωρητικότητα τοῦ πλοίου, 6) τὸν τόπον τοῦ ἀπόπλου καὶ τοῦ κατάπλου, καὶ 7) τὴν τιμὴν τοῦ ναύλου.

Πρέπει προσέτι νὰ φέρῃ εἰς τὸ περιθώριον τὰ σημεῖα καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν πρὸς μετακομιδὴν πραγμάτων.

Τὸ φορτωτικόν δύναται νὰ ᾔναι 1) εἰς διαταγὴν, 2) πρὸς τὸν φέροντα (*au porteur*), ἢ 3) εἰς ὀρισμένον πρόσωπον.

Πᾶν φορτωτικόν γίνεται τοῦλάχιστον τετραπλοῦν, ἐξ ὧν λαμβάνει ὃν ὁ πλοίαρχος· πρέπει δὲ νὰ ὑπογραφῶσι καὶ τὰ τέσσαρα πρωτότυπα τοῦ φορτωτικοῦ ἐντὸς 24 ὥρῶν μετὰ τὴν φόρτωσιν.

Τὸ φορτωτικόν παρέχει πίστιν μετὰξὺ τῶν μετόχων τοῦ φορτίου, καὶ μετὰξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἀσφαλιστῶν.

Ὅταν ὑπάρχῃ μετὰξὺ τῶν φορτωτικῶν διαφορὰ, τὸ εἰς χεῖρας τοῦ πλοιάρχου ἰσχύει, ἂν ᾔναι ἀναπληρωμένον διὰ χειρὸς τοῦ φορτωτοῦ ἢ τοῦ παραγγελιοδόχου του, ἰσχύει δὲ τὸ παρὰ τοῦ φορτωτοῦ ἐμφανιζόμενον ἂν ᾔναι ἀναπληρωμένον διὰ χειρὸς τοῦ πλοιάρχου.

Ὁ παραλαμβάνων τὰς εἰς τὸ φορτωτικόν πραγματείας χρεωστῇ νὰ δόσῃ ἀπόδειξιν εἰς τὸν πλοίαρχον.

§. 102. *Ναῦλος*.—Ἡ τιμὴ τῆς μισθώσεως παντὸς πλοίου ὀνομάζεται *ναῦλος*, καὶ κανονίζεται διὰ τῶν συμφωνιῶν τῶν συναλλαττομένων· ἀποδεικνύεται δὲ διὰ τοῦ ναυλωτικοῦ ἢ τοῦ φορτωτικοῦ, καὶ συμφωνεῖται δι' ὅλον ἢ διὰ μέρος τοῦ πλοίου, διὰ πλοῦν ὀλόκληρον ἢ διὰ ῥητὸν χρόνον διάστημα, κατὰ τὸ μέτρον ἢ τὸ βάρος τῶν εἰς τὸ πλοῖον φορτωθησομένων πραγμάτων, κατ' ἀποκοπὴν (*à forfait*) ἢ συλλογὰδην (*à cueillete*) σημειουμένης τῆς χωρητικότητος τοῦ πλοίου.

Ἐάν τὸ πλοῖον ἐναυλώθῃ ὁλόκληρον, καὶ ὁ ναυλωτὴς δὲν προσφέρῃ ὅλον τὸ φορτίον, ὁ πλοίαρχος δὲν ἐμπορεῖ νὰ λάβῃ ἄλλας πραγματείας χωρὶς τὴν συνκίνεσιν τοῦ ναυλωτοῦ.

Ὁ ναυλωτὴς, ὁ μὴ φορτώσας ὅλας τὰς εἰς τὸ ναυλωτικὸν διαλαμβανομένας πραγματείας, χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ ἀκέραιον τὸν ναῦλον, ἂν δὲ φορτώσῃ περιπλέον, πληρόνει ἀναλόγως τὸ περιπλέον. Ἄν δὲ πρὶν ἐκπλεύσῃ τὸ πλοῖον διαλύσῃ τὴν περὶ ναυλώσεως συμφωνίαν, πληρόνει πρὸς ἀποζημιώσιν τὸ ἥμισυ τοῦ συμφωνηθέντος ὁλοκλήρου ναύλου.

Ἐάν τὸ πλοῖον ἀναχωρήσῃ μὲ ἐλλειπὲς φορτίον ὀφείλεται ὁλόκληρον ὁ ναῦλος.

Ὁ πλοίαρχος, ὁ παραστήσας τὸ πλοῖον ὡς χωρητικώτερον παρ' ὅ,τι πραγματικῶς εἶναι, χρεωστεῖ ν' ἀποζημιώσῃ τὸν ναυλωτὴν.

Δὲν θεωρεῖται λάθος ὡς πρὸς τὴν δήλωσιν τῆς χωρητικότητος τοῦ πλοίου, ἔάν τὸ λάθος δὲν ὑπερβαίνει τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τοῦ πλοίου, ἢ ἔάν ἡ δήλωσις αὕτη ᾗται σύμφωνος μὲ τὸ περὶ καταμετρήσεως τοῦ πλοίου πιστοποιητικόν.

Τὸ ἥμισυ τοῦ ναύλου ὀφείλεται εἰς τὸν πλοίαρχον, ἔάν πρὶν ἐκπλεύσῃ τὸ πλοῖον, ὁ φορτωτὴς δι' ἐξόδων-του ἀποβιβάσῃ τὰς φορτωθείσας ἤδη πραγματείας, τὸ δὲ πλοῖον ᾗτο ναυλωμένον συλλογάδην, κατ' ἀποκοπὴν, ἢ κατὰ τόνον ἢ βάρος.

Διὰ τὰς πραγματείας, αἵτινες ἐφορτώθησαν ἄνευ τῆς εἰδήσεως τοῦ πλοίαρχου, ἔχει αὐτὸς τὸ δικαίωμα ἢ νὰ λάβῃ τὸν μεγαλύτερον ναῦλον, ὅστις ἤθελε πληρωθῇ διὰ παρομοίας πραγματείας εἰς τὸν αὐτὸν τόπον τῆς φορτώσεως, ἢ ν' ἀποβιβάσῃ αὐτὰς εἰς τὴν ξηράν.

Ὁ φορτωτὴς, ὁ ἀναλαμβάνων τὰς πραγματείας τοῦ διαρκοῦντος τοῦ πλοῦ, χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ ὁλόκληρον τὸν ναῦλον καὶ ὅλα τὰ ἔξοδα.

Ἐάν τὸ πλοῖον ἐμποδισθῇ ἐξ αἰτίας τοῦ ναυλωτοῦ, οὗτος ὑπόκειται εἰς ἀποζημιώσεις.

Ἐάν τὸ πλοῖον, ναυλωθὲν ἀμφοτερόπλουν (pour l'aller et le retour), ἐπιστρέψῃ χωρὶς φορτίον, ὁ πλοίαρχος λαμβάνει ὁλόκληρον τὸν ναῦλον.

Ὁ πλοίαρχος ὡσαύτως ὀφείλει ἀποζημιώσεις εἰς τὸν ναυλωτὴν, ἔάν ᾗγενεν αἷτιος παρεμποδίσσεως τοῦ πλοίου ἢ χρονοτριβῆς.

Ἐάν ὁ πλοίαρχος ἀναγκασθῇ νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ πλοῖόν του κατὰ τὸν πλοῦν, ὁ ναυλωτῆς ὀφείλει νὰ περιμείνει, ἢ νὰ πληρώσῃ ὁλόκληρον τὸν ναῦλον.

Ἐάν τὸ πλοῖον δὲν δύναται νὰ ἐπισκευασθῇ, ὁ πλοίαρχος χρεωστεῖ νὰ ναυλώσῃ ἄλλο. Ἐάν δὲν δυνηθῇ νὰ ναυλώσῃ ἄλλο, λαμβάνει ναῦλον ἀνάλογον τοῦ γενομένου πλοῦ.

Ὁ πλοίαρχος χάνει τὸν ναῦλόν του καὶ ἀποζημιώνει τὸν ναυλωτὴν, ἐάν οὗτος ἀποδείξῃ ὅτι ὅταν τὸ πλοῖον ἐξέπλευσεν ἦτο ἀνίκανον πρὸς πλοῦν.

Πληρόνεται ναῦλος δι' ὅσας πραγματείας ὁ πλοίαρχος ἀναγκασθῇ νὰ πωλήσῃ δι' ἀγοράν τροφῶν, ἐπισκευῆν, ἢ ἄλλας κατεπειγούσας ἀνάγκας τοῦ πλοίου. (§. 55).

Περὶ τῶν πραγματειῶν, τὰς ὁποίας ὁ πλοίαρχος ἤθελεν ἐκβάλει εἰς τὴν θάλασσαν ἕνεκα τῆς κοινῆς σωτηρίας, λαμβάνει ναῦλον ὑπὸ ὄρον συνεισφορᾶς. (§. 112 καὶ ἐπ.).

Δὲν χρεωστεῖται παντελῶς ναῦλος ἐπὶ τῶν πραγματειῶν ὅσαι ἀπωλέσθησαν ἐκ ναυαγίας, ἢ καθίσματος, διηρπάγησαν ἀπὸ πειράτᾶς, ἢ συνελήφθησαν παρὰ τῶν ἐχθρῶν.

Ἐάν ὁ παραλήπτης δὲν θέλῃ νὰ παραλάβῃ τὰς πραγματείας, ὁ πλοίαρχος δύναται νὰ πωλήσῃ διὰ τοῦ δικαστηρίου μέρος αὐτῶν πρὸς πληρωμὴν τοῦ ναύλου του καὶ νὰ παρακαταθέσῃ τὸ ὑπόλοιπον· ἐάν δὲ δὲν ἐξαρκῶσι πρὸς πληρωμὴν τοῦ ναύλου διαφυλάττει τὴν κατὰ τοῦ φορτωτοῦ ἀναγωγὴν του.

Ὁ πλοίαρχος δὲν ἐμπορεῖ νὰ κρατήσῃ ἐντὸς τοῦ πλοίου τὰς πραγματείας διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ ναύλου του, δύναται δὲ ἀποβιβάζων αὐτὰς νὰ ζητήσῃ τὴν εἰς χεῖρας τρίτου παρακαταθήκην μέχρι τῆς πληρωμῆς τοῦ ναύλου του.

Ὁ πλοίαρχος προτιμᾶται εἰς τὴν ἐκ τῶν πραγματειῶν τοῦ φορτίου του πληρωμὴν τοῦ ναύλου μέχρι δεκαπέντε ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραδόσεως αὐτῶν, ἂν δὲν ἐπέρασαν εἰς τρίτου χεῖρας.

Ἐάν οἱ φορτωταὶ ἢ οἱ παραλήπται πτωχεύσωσι πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν δεκαπέντε ἡμερῶν, ὁ πλοίαρχος προτιμᾶται ὅλων τῶν ἄλλων δανειστῶν ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν τοῦ ναύλου καὶ τῶν πρὸς αὐτὸν ὀφειλομένων ἀξαρῶν.

Ὁ φορτωτὴς δὲν δύναται ποτὲ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τοῦ ναύλου.

Ὁ φορτωτὴς δὲν δύναται νὰ ἐγκαταλίπη ἀντὶ τοῦ ναύλου πραγματείας ἐκπεπτωκυίας τῆς τιμῆς των, ἢ βεβλαμμένας ἤδη ἐξ ἰδίου αὐτῶν ἐλαττώματος ἢ ἐκ τυχαίου συμβεβηκότος. Ἄν ὅμως πίθοι περιέχοντες οἶνον, ἔλαιον, μέλι ἢ ἄλλα ὑγρά ἔρξουσιν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐξεκενώθησαν ἢ ἔμειναν σχεδὸν κενοί, οἱ πίθοι οὗτοι δύνανται νὰ ἐγκαταλειφθῶσι λόγῳ τοῦ ναύλου, ἐπειδὴ εἰς τοιαύτην περίπτωσιν θεωρεῖται ὅτι τὰ ὑγρά πραγματικῶς δὲν μετεκομίσθησαν.

Η'. ΠΕΡΙ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΑΝΕΙΟΥ (I).

§. 103. *Προσόντα τῶν ναυτικοδανείων καὶ οἱ περὶ αὐτῶν ρομικοὶ κανόνες.*—Τὰ περὶ ναυτικῶν δανείων συμβόλαια γίνονται παρὰ Συμβολαιογράφων, ἢ ἰδιογράφως φανερόνουν δὲ

1) Τὸ κεφάλαιον τοῦ δανείου καὶ τὴν τιμὴν τοῦ συμφωνηθέντος ναυτικοῦ τόκου.

2) Τὰ εἰς τὸ δάνειον ὑπέγγυα πράγματα.

3) Τὰ ὀνόματα τοῦ πλοίου καὶ τοῦ πλοιάρχου, τὰ τοῦ δανειστοῦ καὶ δανειζομένου.

4) Ἐὰν τὸ δάνειον ἐδόθη δι' ἓνα μόνον πλοῦν, διὰ ποῖον πλοῦν καὶ διὰ ποῖον χρόνον καὶ

5) Τὴν ἐποχὴν τῆς ἀποδόσεως.

Οἱ ναυτικῶς δανειζόντες χρεώστουν νὰ ζητήσωσι τὴν εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Ναυτοδανείων καταχώρισιν τοῦ συμβολαίου των ἄλλως χάνουν τὸ προνόμιόν των. Καὶ ἐν μὲν τῇ Ἑλλάδι ἡ καταχώρισις γίνεται ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῶν Ἐμποροδικῶν, ἢ ἐν ἐλλείψει τοιούτου ὑπὸ τοῦ Εἰρηνοδίκου, ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Προξενικῆς Ἀρχῆς, ἢ ἐν ἐλλείψει αὐτῆς ὑπὸ τῆς Προξενικῆς ἢ τοπικῆς Ἀρχῆς ἄλλης Δυνάμεως, προσλαμβανομένων δύο μαρτύρων βεβαιούντων τὴν ταυτότητα τοῦ δανειστοῦ, καὶ προσυπογραφομένων εἰς τὸ βιβλίον τοῦ πλοίου μετὰ τοῦ δανειστοῦ καὶ ὀφειλέτου.

Πᾶν ναυτικὸν συμβόλαιον ἂν ᾖ εἰς διαταγὴν, δύναται νὰ διαπραγματευθῇ δι' ὀπισθογραφήσεως.

(1) Ἴδε ἄρθρα 314 καὶ ἐπόμενα Ἐμπορικοῦ Νόμου, καὶ τὸν ἀπὸ 13 Νοεμβρίου 1851 Νόμον περὶ Βιβλίου Ναυτοδανείων (Libretto).

Ἡ περὶ πληρωμῆς ἐγγύησις τοῦ ὀπισθογράφου δὲν ἐκτείνεται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ναυτικοῦ τόκου, ἂν ρητῶς δὲν συνεφωνήθη τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ κεφαλαίου.

Τὰ ναυτικά δάνεια δύνανται νὰ ληφθῶσιν ἐπὶ τοῦ σκάφους τοῦ πλοίου, ἐπὶ τῶν ἄρμένων καὶ τῶν ἐξαρτίων, ἐπὶ τοῦ ἐφοπλισματος καὶ τῶν τροφῶν, ἐπὶ τοῦ φορτίου καὶ ἐφ' ὅλων αὐτῶν συνάμα ἢ μέρους μόνον.

Πᾶν ναυτικὸν δάνειον ὑπερβαῖνον τὴν τιμὴν τῶν ὑπεγγύων πραγμάτων δύναται νὰ κηρυχθῇ ἄκυρον κατ' αἵτησιν τοῦ δανειστοῦ, ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ δανειζόμενος μετεχειρίσθη ἀπάτην. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἀπάτη, τὸ συμβόλαιον ἰσχύει περιοριζόμενον μέχρι τῆς ἀξίας τῶν ὑπεγγύων πραγμάτων, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τοῦ δανείου ἀποδίδεται μὲ τόκον λογιζόμενον κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμὴν.

Πᾶν δάνειον γενόμενον ἐπὶ μέλλοντος ναύλου ἢ κέρδους ἐλπίζομένου ἐκ τῆς πωλήσεωςπραγματειῶν ἀπαγορεύεται· εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ὁ δανειστής δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ εἰμὴ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ κεφαλαίου ἄνευ τόκου.

Τὸ πλοῖον, τὰ ἄρμενα καὶ τὰ ἐξάρτια, τὸ ἐφοπλισμα καὶ αἱ ζωοτροφίαι καὶ ὁ ἀποκτηθεὶς ἤδη ναῦλος θεωροῦνται κατὰ προνόμιον ὑπέγγυα εἰς τὰ κεφάλαια καὶ τοὺς τόκους τῶν ἐπὶ τοῦ σκάφους τοῦ πλοίου γενομένων ναυτικῶν δανείων. Τὸ φορτίον εἶναι ἐπίσης ὑπέγγυον διὰ τὰ δάνεια τὰ γενόμενα ἐπ' αὐτοῦ.

Ναυτικὸν δάνειον, γενόμενον παρὰ τοῦ πλοιάρχου εἰς τὸν τόπον τῆς διαμονῆς τῶν ἰδιοκτητῶν τοῦ πλοίου ἄνευ τῆς ρητῆς ἀδείας αὐτῶν ἢ τῆς μεσολαβήσεώς των εἰς τὸ συμβόλαιον, δὲν παρέχει δικαίωμα ἀγωγῆς οὐδὲ προνόμιον εἰμὴ μόνον ἐπὶ τοῦ μέρους τοῦ πλοίου καὶ τοῦ ναύλου, τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸν πλοίαρχον.

Εἰς πλοιάρχους, οἵτινες δὲν εἶναι συγχρόνως καὶ ἰδιοκτῆται τῶν πλοίων των, ὅπερ ἐκ τῶν ἐγγράφων των προκύπτει, δὲν πρέπει τις νὰ δανείζῃ ναυτικῶς, ἐὰν προηγουμένως ὁ πλοίαρχος δὲν βεβαιώσῃ δι' ἐγγράφου ἐκθέσεως ὑπογεγραμμένης παρ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος, ὅτι ἔχει ἀνάγκην ἐπισκευῆς ἢ τροφίμων, καὶ συγχρόνως ἐὰν δὲν δοθῇ παρὰ τοῦ Προξένου ἢ τῆς Ἀρχῆς ἐγγράφως ἄδεια εἰς τὸν πλοίαρχον νὰ δανεισθῇ.

Τῶν ναυτικῶν δανείων ἢ τε κατὰτάξις καὶ πληρωμὴ γίνεται κατὰ

τὴν ἐν τῷ Βιβλίῳ τῶν Ναυτοδανείων χρονολογικὴν τάξιν τῆς ἐγγραφῆς των· ἀλλὰ τὰ κατὰ τὸν τελευταῖον διάπλουν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πλοίου συνομολογούμενα ναυτοδάνεια προτιμῶνται τῶν προεγγραμμένων· πρὸς ἄλληλα δὲ προτιμῶνται τὰ νεώτερα τῶν προγενεστέρων. Ἐὰν δὲ τὸ πλοῖον φθάσῃ εἰς ὃν διευθύνεται τόπον καὶ ἐπιχειρήσῃ νέον πλοῦν χωρὶς ταῦτα νὰ ἐξοφληθῶσιν, ἀποβάλλουν τὸ προνόμιον, καὶ κατατάσσονται κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐγγραφῆς των. Ἀλλ' ἂν δὲν φθάσῃ εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον, ἢ ἂν δὲν ὑπῆρχε τοιοῦτος, διατηροῦν τὸ προνόμιόν των ἕξ μῆνας ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ πλοίου ἀπὸ τοῦ τόπου ἔνθα ἐγένετο τὸ ναυτοδάνειον, ἔὰν τὸ πλοῖον ταξειδεύσῃ τὴν Μεσόγειον, τὸν Εὐξείνιον, τὴν Μαιώτιδα καὶ τὸν Δανούδιον, ἐννέα δὲ μῆνας ὅπου ἄλλοθι.—Οἱ τόκοι δὲν χαίρουν προνόμιον εἰμὴ ἐπὶ ἓν ἔτος μετὰ τὴν καταχώρισιν τῶν δανείων εἰς τὸ Βιβλίον.

Ἐὰν τὰ πράγματα τὰ εἰς τὸ ναυτικὸν δάνειον υπέγγυα ἀπωλέσθησαν παντελῶς ἐκ τυχαίου συμβεβηκότος καὶ ἐν τῷ συμφωνηθέντι χρόνῳ καὶ τόπῳ τοῦ κινδύνου, δὲν δύναται νὰ γενῇ κάμμία περὶ τοῦ δανείου ἀπαίτησις.

Ἐν περιπτώσει ναυαγίας, ἢ πληρωμῇ τῶν ναυτικῶν δανείων περιορίζεται εἰς τὴν ἀξίαν τῶν διασωθέντων ἐκ τῶν εἰς τὰ ναυτικά δάνεια υπεγγύων πραγμάτων, ἀφαιρουμένων τῶν σώσטרων.

Ἄν ὁ χρόνος τῶν κινδύνων δὲν προσδιωρίσθῃ εἰς τὸ χρεωστικὸν ἔγγραφον, ἄρχεται ὡς πρὸς τὸ πλοῖον καὶ τὴν ἀποσκευὴν του ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἀπόπλου, καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν τὸ πλοῖον ἤθελεν ἀγκυρωθῇ ἢ προσορμισθῇ εἰς τὸν προσδιωρισμένον διὰ τὸν κατάπλουν λιμένα· ὡς πρὸς τὰς πραγματείας δὲ ὁ χρόνος τῶν κινδύνων ἄρχεται ἀφ' ἧς ἡμέρας αὗται ἐφορτώθησαν εἰς τὸ πλοῖον ἢ τὰς λέμβους διὰ νὰ μετακομισθῶσιν εἰς αὐτὸ, καὶ διαρκεῖ μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἤθελον ἀποβιβασθῇ εἰς τὴν ξηράν.

Ὁ ἐπὶ πραγματειῶν λαμβάνων ναυτικὰ δάνεια δὲν ἀπαλλάττεται τοῦ χρέους διὰ τῆς ἀπωλείας τοῦ πλοίου καὶ τοῦ φορτίου, ἂν δὲν ἀποδείξῃ ὅτι εἶχε διὰ λογαριασμὸν του ἐπὶ τοῦ πλοίου πράγματα ἀξίας ἴσης μὲ τὴν ποσότητα τοῦ ληφθέντος δανείου.

Οἱ ναυτικῶς δανείζοντες συνεισφέρουν ὑπὲρ τῶν δανεισθέντων εἰς τὰς κοινὰς ἀβαρίας· αἱ ἀπλὰι ἀβαρίαι εἶναι ἐπίσης εἰς βάρος τῶν δανειστῶν ἂν δὲν ὑπάρχῃ συμφωνία ἐναντία (§. 111).

Ἄν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου καὶ τοῦ αὐτοῦ φορτίου ὑπάρχῃ συγχρό-
ως ναυτικὸν δάνειον καὶ ἀσφάλεια, ἡ τιμὴ τῶν ἐκ τῆς ναυαγίας δια-
σωθέντων πραγμάτων διανέμεται μεταξὺ τοῦ δανειστοῦ διὰ τὸ κε-
φάλαιόν του καὶ τοῦ ἀσφαλιστοῦ διὰ τὸ ποσὸν τῆς ἀσφαλείας κατ'
ἀναλογίαν τῆς μετοχῆς των, φυλαττομένων πάντοτε τῶν περὶ προ-
νομίων διατάξεων, περὶ ὧν ὠμιλήσαμεν εἰς τὸν §. 52.

Θ'. ΠΕΡΙ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ. (1)

§. 104. *Τι ἐστὶν ἀσφάλεια.* — Ἀσφάλεια εἶναι ἡ σύμβασις διὰ
τῆς ὁποίας ἀναλαμβάνει τις τὴν ὑποχρέωσιν, ἐπὶ προσδιορισμένη
ἀμοιβῇ, ν' ἀσφαλίσῃ ἄλλον ἀπὸ θαλάσσιον κίνδυνον, εἰς τὸν ὅποιον
εἶναι ἐκτεθειμένη ἡ περιουσία του.

Ὁ ἀναδεχόμενος τὸν κίνδυνον ὀνομάζεται ἀσφαλιστής, ὁ ἀπαλ-
λαττόμενος τοῦ κινδύνου ἀσφαλιζόμενος, ἡ πληρονομένη ἀμοιβὴ
ἀσφάλιστρα, καὶ τὸ ἔγγραφον, διὰ τοῦ ὁποίου συνομολογεῖται ἡ
σύμβασις αὕτη, ἀσφαλιστικὸν ἔγγραφον.

Εἶναι βεβαίως ὅλως τυχεροὶ οἱ συμβαίνοντες κίνδυνοι, ἐπὶ τῶν
ὁποίων ἐνεργοῦνται αἱ ἀσφάλειαί, ἀλλ' ὅμως διὰ στατιστικῶν πλη-
ροφοριῶν ἠδυνήθησαν νὰ προσδιορίσωσι τὴν ἐνδεχομένην ζημίαν, τὸ
δὲ ἀποτέλεσμα τῶν στατιστικῶν τούτων πληροφοριῶν δύναται νὰ
θεωρηθῇ ὡς βάσις τῶν ἀσφαλειῶν. Οὕτω π. χ. ἐὰν ὑποθέσωμεν ὡς
ἀποδεδειγμένον διὰ τῆς στατιστικῆς ὅτι ἐκ τῶν πλοίων, τῶν ἐνα-
σχολουμένων εἰς τὸ ἐμπόριον, ναυαγοῦν κατ' ἔτος τὸ τεσσαρακοστη-
μόριον, ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν ταξειδεύοντων πλοίων πρέ-
πει νὰ ᾔῃαι τὸ τεσσαρακοστημόριον τῆς ἀξίας των, διότι κατὰ το-
σοῦτον εἶναι πιθανοὶ οἱ κίνδυνοι τοῦ ἀσφαλιστοῦ.

Αἱ ἀσφάλειαί ἐνεργοῦνται εἴτε ἀπὸ ἐταιρίας εἴτε ἀπὸ ἰδιώτας. Αἱ
ἀσφαλιστικαὶ ἐταιρίαι πρέπει νὰ ἔχωσι μέγα κεφάλαιον, ὥστε νὰ δύ-
νανται μετὰ θάρρους ν' ἀναλαμβάνωσι ποσότητες μεγάλων κινδύνων,
διότι εἰς ὅσον μεγαλητέραν ἔκτασιν ἐπιχειρήσεων εὐρίσκονται, κατὰ
τοσοῦτον ἐλαττοῦται ἡ πιθανὴ ἐνδεχομένη ζημία των.

Εὐκόλως ἐννοεῖ τις τὰ ἄπειρα πλεονεκτήματα, τὰ ὅποια προσγί-
νονται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς τὴν ναυτιλίαν ἐκ τῶν ἀσφαλειῶν ἄνευ

(1) Ἴδε ἀρθ. 332 κ. ἐ. Ἐμπορ. Νόμου τῆς Ἑλλάδος.

τῆς συνδρομῆς τῶν ἀσφαλιστικῶν καταστημάτων πολλά ὀλίγοι βεβαίως ἤθελον ἐκθέτει τὴν περιουσίαν των εἰς τοὺς κινδύνους μεγάλων ταξειδίων· ἀλλὰ σήμερον, χάρις εἰς τὴν ἀσφάλειαν, τὸ κεφάλαιον τοῦ ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τῶν πλοίων ταξειδεύει τοὺς ὠκεανούς, εἶναι ἐπίσης ἀσφαλὲς καὶ βέβαιον ὅσον καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦ γεωργοῦ, τὸ ἐναποτιθέμενον ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἀγνοεῖται ἡ ἐποχὴ καθ' ἣν ἐνεργήθησαν κατὰ πρῶτον αἱ ἀσφάλειαι τῶν θαλασσίων κινδύνων. Εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους εὐρίσκομεν παράδειγμα τοιούτων ἀσφαλειῶν τὴν ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Κλαυδίου γενομένην ὑπόσχεσιν πρὸς τοὺς σιτεμπόρους, εἰς ἐποχὴν σιτοδείας τῆς Ῥώμης, ὅτι ἀναλαμβάνει ὅλους τοὺς κινδύνους καὶ τὰς ἐκ τῆς θαλάσσης προξενηθησομένης εἰς τοὺς μετακομιζομένους σίτους ζημίας· εἶναι μάλιστα περίεργον ὅτι καὶ κατ' αὐτὴν τὴν περίστασιν δὲν ἔλλειψεν ἡ κακοήθεια νὰ πλάσῃ ψευδῇ ναυάγια καὶ ζημίας.

§. 105. *Προσόντα τοῦ ἀσφαλιστικοῦ συμβολαίου.* — Τὸ ἀσφαλιστικὸν συμβόλαιον γίνεται ἐγγράφως. Πρέπει νὰ χρονολογῇται τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὑπογράφεται· δύναται νὰ γίνῃ ἰδιόγραφον· ἄγραφα διαστήματα δὲν συγχωροῦνται ἐν αὐτῷ· πρέπει δὲ νὰ φανερόνῃ·

1) Τὸ ὄνομα καὶ τὴν κατοικίαν τοῦ ἀσφαλιζομένου, καὶ ἂν ᾖ ἡναι ἰδιοκτῆτης ἢ παραγγελιοδόχος, 2) τὸ ὄνομα καὶ τὸ εἶδος τοῦ πλοίου, 3) τὸ ὄνομα τοῦ πλοιάρχου, 4) τὸν τόπον, ὅπου αἱπραγματεῖται ἐφορτώθησαν ἢ μέλλουν νὰ φορτωθῶσι, καὶ τὸν λιμένα τῆς ἐκπλεύσεως τοῦ πλοίου, 5) τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀκτὰς, ὅπου πρέπει νὰ φορτώσῃ ἢ ἐκφορτώσῃ, ἢ ὅπου πρέπει νὰ εἰσπλεύσῃ, 6) τὸ εἶδος καὶ τὴν ἀξίαν ἢ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἀσφαλιζομένων πραγμάτων, 7) τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἄρχονται ἢ παύουν οἱ κίνδυνοι, 8) τὸ ποσὸν τῶν ἀσφαλισθέντων χρημάτων, 9) τὰ ἀσφάλιστρα, ἥτοι τὴν τιμὴν τῆς ἀσφαλείας.

§. 106. *Κίνδυνοι, τοὺς ὁποίους ἀναδέχεται ὁ ἀσφαλιστής.* — Εἶναι ἀναγκαιότατον εἰς τὸν ἔμπορον νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τὰς συμφωνίας, ὑπὸ τὰς ὁποίας ὁ ἀσφαλιστής ἀναλαμβάνει τὸν κίνδυνον τῶνπραγματειῶν του.

Οἱ κίνδυνοι, τοὺς ὁποίους ἄνευ ἐξαιρέσεως ὅλα τὰ ἀσφαλιστικὰ καταστήματα ἀναλαμβάνουν, εἶναι οἱ κίνδυνοι τῆς τρικυμίας, τοῦ ναυαγίου, τοῦ καθίσματος, τῆς συγκρούσεως, τῆς χύσεως, τοῦ πυ-

ρὸς, καὶ τῆς πειρατείας. Ἐκτὸς τῶν γενικῶν τούτων κινδύνων, δι' ἰδιαιτέρων συμφωνιῶν ἀναδέχονται οἱ ἀσφαλισταὶ τὴν ναυταπάτην τοῦ πλοιάρχου (§. 58), τὴν ἐξ ἀνωτέρας διαταγῆς παρεμπόδισιν τοῦ πλοίου, τὸ λαθρεμπόριον, κτλ.

Εἰς τὸ ἀσφαλιστικὸν ἔγγραφον προσδιορίζεται συνήθως τὸ ποσὸν τῆς γενικῆς ἢ μερικῆς ἀβαρίας, τὸ ὁποῖον θέλει εἶσθαι εἰς βάρος τῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας (ἴδε τὸν §. 111 περὶ ἀβαριῶν).

Ἐπὶ μερικῶν ἀβαριῶν οἱ ἀσφαλισταὶ, κατὰ τὰ ἀσφαλιστικὰ ἔγγραφα τῆς Μεσογείου, εἶναι ἐλεύθεροι ἐὰν ἡ ζημία δὲν ὑπερβῇ τὰ 3 τοῖς 0/0· κάμνουν ὅμως ἐξαιρέσεις ὡς πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ, Ῥωσσικὰ, Ἰονικὰ καὶ Τουρκικὰ πλοῖα. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν γενικῶν ἐπὶ τῶν πλοίων τούτων ἀβαριῶν οἱ ἀσφαλισταὶ εἶναι ἐλεύθεροι, ὡς ἂν ἡ ζημία δὲν εἶναι ἀνωτέρα τῶν 10 τοῖς 0/0. Ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἀσφαλιστῶν (la franchise) ἐπὶ τῶν μερικῶν ἀβαριῶν κανονίζεται κατὰ τὸ εἶδος τῶν ἐμπορευμάτων· εἰς τὰ ἀσφαλιστικὰ δὲ ἔγγραφα προσδιορίζονται αἱ διάφοροι κατηγορίαι. Ἐπὶ τῶν σίτων π. χ. οἱ ἀσφαλισταὶ ἀπαλλάττονται, ὡς ἂν ἡ ζημία δὲν ὑπερβαίνῃ τὰ 15 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀσφαλισθείσης ἀξίας αὐτῶν.

Κατὰ τὰ Ἀγγλικὰ δὲ ἀσφαλιστικὰ ἔγγραφα οἱ ἀσφαλισταὶ πληρὸν ολόκληρον τὴν γενικὴν ἀβαρίαν. Ἐπὶ τῶν μερικῶν δὲ ἀβαριῶν πληρόνουν· ἐπίσης ολόκληρον τὴν ζημίαν, ἐὰν αὕτη προῆλθεν ἐκ τοῦ καθίσματος τοῦ πλοίου εἰς ξηράν. Ἐὰν δὲ τὸ πλοῖον δὲν ἐκάθησε, τότε ἡ θαλασσοβλάβη διὰ νὰ πληρωθῇ ὑπὸ τῶν ἀσφαλιστῶν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ 5 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀσφαλισθείσης ἀξίας κάθε 10 Βαρελίων, ἢ 20 Κιβωτίων, ἢ 50 Σάκκων ζακχάρως, 10 βαρελίων καπνοῦ, 10 δερμ. κανάβεως, 1 δερμ. δερμάτων, λαμβανομένων κατ' αὐξοντα ἀριθμὸν, ἢ ἐπὶ τῆς ἀξίας τριακοσίων λιρῶν. Ἐπίσης πληρόνεται ἡ θαλασσοβλάβη ἐὰν ὑπερβαίνῃ τὰ 3 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας ἐκάστου δέματος χειροτεχνημάτων, 1 Κιβωτίου Ἰνδικοῦ ἢ κοκκινιλίας, 50 Σάκκων πιπερίου, ἢ καφῆ, ἢ ὄρουζιου, ἢ πιμέντου, πάντοτε κατ' αὐξοντα ἀριθμὸν.

Εἰς πᾶσαν δὲ περίστασιν ἀβαρίας ὁ ἀσφαλιστὴς πληρόνει οὐχὶ τὸ ὅλον, ἀλλὰ τὸ περιπλέον μόνον τῆς ζημίας, ἥτοι τὸ περιπλέον τῶν ἀνωτέρω σημειωθέντων 3, 5, 10, ἢ 15 τοῖς 0/0.

§. 107. *Ἀντικείμενα τῶν ἀσφαλειῶν.*—Ἡ ἀσφάλεια δύναται νὰ

ἔχει ἀντικείμενον, 1) τὸ σκάφος τοῦ πλοίου κενοῦ ἢ φορτωμένου, 2) τὰ ἄρμενα ἢ ἐξάρτια, 3) τὸ ἐφόπλισμα, 4) τὰς τροφάς, 5) τὰ λόγῳ ναυτικοῦ δανείου δοθέντα χρήματα, 6) τὰς ἀποτελούσας τὸ φορτίον πραγματείας, καὶ πᾶν ἄλλο ἐπιδεκτικὸν χρηματικῆς ἐκτιμῆσεως καὶ ὑποκείμενον εἰς θαλασσίους κινδύνους.

Ἡ ἀσφάλεια δύναται νὰ γίνη ἐπὶ ὅλου ἢ μέρους τῶν ρηθέντων πραγμάτων, πρὸ τοῦ ἀπόπλου ἢ κατὰ τὸν πλοῦν, δι' ἐν ταξείδιον ἢ διὰ ῥητὸν χρόνον.

Ἐὰν ἡ ἀξία τῶν πραγμάτων δὲν ἐπροσδιορίσθῃ εἰς τὸ συμβόλαιον, δύναται νὰ βεβαιωθῇ διὰ τοῦ τιμολογίου (*fattura*), ἢ διὰ τῶν βιβλίων ἄλλως ἐκτιμῶνται κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχον ἀγοραίαν τιμὴν καθ' ὃν χρόνον καὶ τόπον ἔγινε τὸ φορτίον, συμπεριλαμβανομένων τῶν πληρωθέντων δικαιωμάτων καὶ τῶν γενομένων ἐξόδων μέχρι τῆς εἰς τὸ πλοῖον ἐπιβιβάσεως.

Ἐὰν τὸ ἀσφαλιστικὸν ἔγγραφον δὲν ὀρίζῃ παντελῶς τὸν χρόνον τῶν κινδύνων, οὗτοι ἄρχονται καὶ παύουν καθὼς οἱ κίνδυνοι τῶν ναυτικῶν δανείων (§. 103).

Ὁ ἀσφαλιστὴς δύναται ν' ἀντασφαλίσῃ εἰς ἄλλον τὸ ἀσφαλισθὲν, ὁ δὲ ἀσφαλιζόμενος δύναται ν' ἀσφαλίσῃ καὶ τὰ ἀσφάλιστρα.

§. 108. *Πότε εἶναι ἄκυρον τὸ ἀσφαλιστικόν.*—Τὸ ἀσφαλιστικὸν ἔγγραφον εἶναι ἄκυρον, ἂν ἔχῃ ἀντικείμενον τὸν ναῦλον τῶν ἐν τῷ πλοίῳ πραγματειῶν, τὸ ἐκ τῶν πραγματειῶν ἐλπίζομενον κέρδος, τοὺς μισθοὺς τοῦ πληρώματος, τὰ λόγῳ ναυτικοῦ δανείου ληφθέντα χρήματα, ἢ τοὺς τόκους τῶν ναυτικῶν δανείων.

Πᾶσα ἀποσιώπησις ἢ ψευδολογία τοῦ ἀσφαλιζομένου, πᾶσα διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ καὶ τοῦ φορτωτικοῦ, σμικρύνουσαι τὴν τοῦ ἐνδεχομένου κινδύνου ἔννοιαν, ἢ μεταβάλλουσαι τὸ ὑποκείμενον τοῦ κινδύνου, ἀκυροῦσι τὴν ἀσφάλειαν.

Ἡ ἀσφάλεια ἀκυροῦται καὶ ὅταν ἡ ἀποσιώπησις, ἢ ψευδολογία, ἢ ἡ διαφορὰ δὲν ἐπιβρέασαν πραγματικῶς τὴν βλάβην ἢ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀσφαλισθέντος πράγματος.

§. 109. *Ἐποχρέωσις τοῦ ἀσφαλιστοῦ καὶ τοῦ ἀσφαλιζομένου.*—Ἐὰν ὁ πλοῦς διακοπῇ πρὶν ἐκπλεύσῃ τὸ πλοῖον, ἡ ἀσφάλεια ἀκυροῦται, καὶ ὁ ἀσφαλιστὴς λαμβάνει πρὸς ἀποζημίωσιν ποσοστὸν τι ἐπὶ τῆς ἀσφαλισθείσης ποσότητος, τὸ ὅποιον ὁ νόμος προσδιορίζει.

εἰς ἥμισυ τοῖς ἑκατόν· συνήθως δὲ τὸ ποσοστὸν τοῦτο προσδιορίζεται δι' ἰδιαιτέρας συμφωνίας.

Λογίζεται εἰς βάρος τοῦ ἀσφαλιστοῦ πᾶσα φθορὰ καὶ βλάβη προ-
ξενηθεῖσα εἰς τὰ ἀσφαλισθέντα πράγματα ἐξ ὁποίου δήποτε θαλασ-
σίου συμβεβηκότος. Ἡ ἀλλαγὴ πορείας πλοῦ ἢ πλοίου καθὼς καὶ
πᾶσα φθορὰ καὶ βλάβη, προερχομένη ἐξ αἰτίας τοῦ ἀσφαλιζομένου,
δὲν λογίζεται εἰς βάρος τοῦ ἀσφαλιστοῦ. Ἡ φύρα, ἡ ἐλάττωσις καὶ
ἡ φθορὰ, προερχομένη ἐξ ἰδίου ἐλαττώματος τοῦ πράγματος δὲν λο-
γίζεται ὁμοίως εἰς βάρος τῶν ἀσφαλιστῶν.

Ὁ ἀσφαλιστὴς δὲν εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰς ἐλλείψεις τοῦ πλοιάρ-
χου, καὶ διὰ τὰς ναυταπάτας αὐτοῦ καὶ τοῦ πληρώματος, ἐκτὸς ἂν
ὑπάρχῃ περὶ τούτου ρητὴ συμφωνία.

Ἀσφαλιστικὸν συμβόλαιον, γενόμενον περὶ ποσότητος ὑπερβαινού-
σης τὴν ἀξίαν τῶν φορτωθέντων πραγμάτων, εἶναι ἄκυρον ὡς πρὸς
μόνον τὸν ἀσφαλιζόμενον, ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπάρχει δόλος ἢ ἀπάτη
ἐκ μέρους του. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ οὔτε δόλος οὔτε ἀπάτη, τὸ συνάλ-
λαγμα ἰσχύει μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῆς τῶν φορτωθέντων πραγ-
μάτων ἀξίας.

Ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τῶν πραγματειῶν, ἂν ὑπάρχωσι πλείονες
οἱ ἀσφαλίσαντες αὐτάς, ἕκαστος τῶν ἀσφαλιστῶν πρέπει νὰ συνει-
σφέρῃ ἀναλόγως τῆς παρ' αὐτοῦ ἀσφαλισθείσης ποσότητος.

Ἐὰν ἀδόλως ἔγιναν περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος πολλὰ ἀσφαλιστι-
κά, ἰσχύει τὸ πρῶτον, οἱ δὲ μετὰ ταῦτα ἀσφαλίσαντες ἀπαλλάττον-
ται τῆς υποχρεώσεως, καὶ λαμβάνουν δι' ἀποζημιώσιν ἥμισυ τοῖς 0/0
ἐκ τῶν ἀσφαλισθέντων χρημάτων.

Ἐὰν ἡ ἀσφάλεια ἔγινε διὰ χρόνον ρητὸν, ὁ ἀσφαλιστὴς εἶναι ἐλεύ-
θερος πάσης υποχρεώσεως μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου τούτου·
ὁ δὲ ἀσφαλιζόμενος δύναται νὰ συμφωνήσῃ περὶ τῶν νέων κινδύνων
νέαν ἀσφάλειαν. Ὁ ἀσφαλιστὴς ἀπαλλάττεται τῶν κινδύνων, ἀπολαμ-
βάνων ἐν τούτοις τὰ ἀσφάλιστρα, ἂν ὁ ἀσφαλιζόμενος στείλῃ τὸ
πλοῖον ἀπωτέρω τοῦ ὁρισθέντος εἰς τὸ συμβόλαιον τόπου.

Πᾶσα ἀσφάλεια, γενομένη μετὰ τὴν ἀπώλειαν ἢ τὴν ἀφίξιν τοῦ
ἀσφαλισμένου πράγματος, εἶναι ἄκυρος ὅταν ὑπάρχῃ τεκμήριον, ὅτι
πρὸ τῆς υπογραφῆς τοῦ συμβολαίου ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ εἶδῃσιν ὁ
μὲν ἀσφαλιζόμενος τῆς ἀπωλείας, ὁ δὲ ἀσφαλιστὴς τῆς ἀφίξεως τῶν

πραγμάτων. Τεκμήριον ὑπάρχει, ὅταν λογιζομένης μιᾶς καὶ ἡμισείας λεύγας ἀνὰ πᾶσαν ὥραν ἐξάγεται ὡς ἐκ τοῦ τόπου, ὅπου τὸ πλοῖον κατέπλευσεν ἢ ἀπωλέσθῃ, ἢ ὅπου ἐφθασεν ἢ πρώτην περὶ τούτου ἀγγελίαν, ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ γενῇ αὕτη γνωστὴ εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἐνεργήθῃ ἡ ἀσφάλεια πρὶν τὸ συμβόλαιον ὑπογραφῇ.

Ἐὰν ὅμως ἡ ἀσφάλεια ἐγείνεν ἐπὶ καλῇ ἢ κακῇ ἀγγελίᾳ, τὸ ἀνωτέρω τεκμήριον δὲν ἰσχύει, καὶ τὸ συμβόλαιον ἀκυροῦται μόνον ἐὰν ἀποδεικνύηται ὅτι ἐγνώριζεν ὁ ἀσφαλιζόμενος τὴν ἀπώλειαν, ἢ ὁ ἀσφαλιστὴς τὴν ἄφιξιν τοῦ πλοίου πρὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ συμβολαίου. Ἐκεῖνος, καθ' οὗ ὑπάρχει τοιαύτη ἀπόδειξις, πληρώνει πρὸς τὸν ἕτερον διπλᾶ τὰ συμφωνηθέντα ἀσφάλιστρα, καταδιώκεται δὲ καὶ ποινικῶς ὡς ἀπατεών.

§. 110. *Ἐγκατάλειψις*. — Εἰς τὰς ἐξῆς περιπτώσεις ὁ ἀσφαλισθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐγκαταλείψῃ διὰ λογαριασμὸν τῆς ἀσφαλείας τὰ ἀσφαλισθέντα ἀντικείμενα, ἐν περιπτώσει ἀλώσεως, ναυαγίας, καθίσματος μετὰ διαβρῆξεως, ἀνικανότητος τοῦ πλοίου εἰς πλοῦν ἐκ θαλασσίου συμβάντος, ἐμποδίσεως γενομένης παρὰ ξένης δυνάμεως, καὶ ἐν περιπτώσει ἀπωλείας ἢ βλάβης τῶν ἀσφαλισθέντων πραγμάτων, ἂν ἡ ἀπώλεια αὕτη ἢ ἡ βλάβη ἀναβαίνει τοῦλάχιστον μέχρι τῶν τριῶν τετάρτων, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ἐναντία περὶ τούτου συμφωνία μεταξὺ τοῦ ἀσφαλιστοῦ καὶ τοῦ ἀσφαλιζομένου.

Πᾶσα ἄλλη ζημία θεωρεῖται ὡς ἀβαρία καὶ κανονίζεται μεταξὺ τῶν ἀσφαλιστῶν καὶ τῶν ἀσφαλιζομένων κατὰ λόγον τῆς μετοχῆς των.

Ἡ ἐγκατάλειψις δὲν δύναται νὰ γενῇ ἐν μέρει ἢ ὑπὸ συνθήκην.

Ἡ ἐγκατάλειψις πρέπει νὰ γενῇ εἰς τοὺς ἀσφαλιστὰς ἐντὸς ἑξ μηνῶν, προκειμένου περὶ ναυαγίου ἐντὸς τῆς Μεσογείου, ἀφ' ἧς ἡμέρας ληφθῇ ἡ ἀγγελία ὅτι τὸ πλοῖον ἀπωλέσθῃ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν μηνῶν τούτων, ὁ ἀσφαλισθεὶς δὲν εἶναι δεκτὸς εἰς ἐγκατάλειψιν. Ὁ ἀσφαλιζόμενος χρεωστεῖ προσέτι νὰ κοινοποιῇ πρὸς τὸν ἀσφαλιστὴν ὅσας λαμβάνει εἰδήσεις· ἡ δὲ κοινοποίησις πρέπει νὰ γίνηται ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παραλαβῆς τῆς εἰδήσεως.

Ἐὰν μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἔτους, ἀφ' ἧς ἐκπλεύσῃ τὸ πλοῖον, εἰς τὰ συνθήκατα ταξείδια, ὁ ἀσφαλιζόμενος δὲν ἔλαβε κάμμίαν περὶ τοῦ πλοίου του ἀγγελίαν, δύναται νὰ κάμῃ ἐγκατάλειψιν πρὸς τὸν ἀσφα-

λιστήν, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀσφαλείας, χωρὶς νὰ ὑποχρεωθῇ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀπώλειαν τοῦ πλοίου.

Ὁ ἀσφαλιζόμενος χρεωστεῖ, κάμνων τὴν ἐγκατάλειψιν, νὰ κοινοποιήσῃ ὅλας τὰς παρ' αὐτοῦ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως γενομένας ἢ διαταχθείσας ἀσφαλείας, καὶ τὰ ὅποια ἔλαβε ναυτικά δάνεια εἴτε ἐπὶ τοῦ πλοίου εἴτε ἐπὶ τῶνπραγματειῶν. Τούτου δὲ μὴ γενομένου, ἡ προθεσμία τῆς πληρωμῆς, ἣτις ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐγκαταλείψεως, ἀναβάλλεται μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἤθελε κάμει τὴν εἰρημένην δηλοποίησιν, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ παρατείνηται ἡ ὁρισθεῖσα προθεσμία πρὸς ἐνέργειαν τῆς ἔνεκα τῆς ἐγκαταλείψεως ἀγωγῆς.

Ἐὰν ὁ ἀσφαλιζόμενος κάμῃ δολίαν δηλοποίησιν, στερεῖται τῆς ἐκ τῆς ἀσφαλείας ὠφελείας.

Ἐν περιπτώσει ναυαγίας ἢ καθίσματος μετὰ διαρρήξεως τοῦ πλοίου, ὁ ἀσφαλιζόμενος χρεωστεῖ, φυλαττομένων τῶν περὶ ἐγκαταλείψεως δικαιωμάτων του, ν' ἀσχοληθῇ εἰς τὴν διάσωσιν τῶν ναυαγησάντων πραγμάτων.

Ἐὰν ἡ ἐποχὴ τῆς πληρωμῆς δὲν προσδιορίζηται εἰς τὸ συμβόλαιον, ὁ ἀσφαλιστὴς χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ τὰ ἀσφαλισθέντα τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν κοινοποίησιν τῆς ἐγκαταλείψεως.

Ἀφοῦ ἡ ἐγκατάλειψις γνωστοποιηθῇ καὶ γενῇ ἀποδεκτὴ ἢ κριθῇ ἰσχυρὰ, τὰ ἀσφαλισθέντα πράγματα ἀνήκουν εἰς τὸν ἀσφαλιστὴν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἐγκαταλείψεως.

Ἡ δι' ἀνικανότητα τοῦ πλοίου πρὸς πλοῦν ἐγκατάλειψις δὲν δύναται νὰ γενῇ, ἂν τὸ καθίσαν πλοῖον δύναται ν' ἀνακινηθῇ, νὰ ἐπισκευασθῇ καὶ νὰ τεθῇ εἰς κατάστασιν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξείδιον, πρὸς τὸ ὅποιον εἶναι διωρισμένον.

Ἐὰν τὸ πλοῖον ἐκηρύχθῃ ἀνίκανον πρὸς πλοῦν, ὁ πλοίαρχος χρεωστεῖ νὰ προσπαθήσῃ παντοίῳ τρόπῳ νὰ εὕρῃ ἄλλο πλοῖον νὰ μετακομίσῃ τὰς πραγματείας εἰς τὸν διωρισμένον τόπον.

Εἶναι εἰς βάρος τοῦ ἀσφαλιστοῦ οἱ κίνδυνοι τῶν εἰς ἄλλο πλοῖον φορτωθεισῶν πραγματειῶν μέχρι τῆς ἀφίξεώς των εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκφορτώσεως. Ὑπόκειται προσέτι ὁ ἀσφαλιστὴς εἰς τὰ ἐξόδα τῆς ἐκφορτώσεως, ἐναποθέσεως καὶ ἀναφορτώσεως, καὶ εἰς τὸ περιπλέον τοῦ ναύλου, καὶ εἰς πᾶν ἄλλο ἐξόδον πρὸς διάσωσιν τῆς πραγματείας, γινόμενον μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς ἀσφαλισθείσης ποσότητος.

Ἐάν ἐντὸς ἑξ μηνῶν μετὰ τὸ συμβάν, ἢ τριῶν μηνῶν, ἐάν πρόκη-
ται περὶπραγματειῶν ὑποκειμένων εἰς φθοράν, ὁ πλοίαρχος δὲν κα-
τορθώσῃ νὰ φορτώσῃ εἰς ἄλλο πλοῖον τὰς πραγματείας καὶ νὰ τὰς
μετακομίσῃ εἰς τὸν διωρισμένον τόπον, ὁ ἀσφαλιζόμενος δύναται νὰ
κάμῃ ἐγκατάλειψιν αὐτῶν.

IV. ΠΕΡΙ ΑΒΑΡΙΩΝ (4).

§. 111. *Τὶ ἐστὶν ἀβαρία.* — *Ἀβαρίαί γενικαὶ καὶ μερικαί.* —
Ὀνομάζονται ἀβαρίαὶ ὅλα τὰ ἑκτακτα ἐξοδα, τὰ διὰ τὸ πλοῖον καὶ
τὰς πραγματείας συνάμα ἢ κατ' ἰδίαν γενόμενα, καὶ πᾶσα βλάβη
προξενηθεῖσα εἰς τὸ πλοῖον κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου, ἢ εἰς
τὰς πραγματείας ἀπὸ τῆς φορτώσεως μέχρι τῆς ἐκφορτώσεως.

Ὅταν δὲν ὑπάρχωσι μεταξὺ τῶν συναλλαττομένων ἰδιαιτέραι συμ-
φωνίαι, αἱ ἀβαρίαὶ κανονίζονται κατὰ τὰς ἐξῆς διατάξεις.

Αἱ ἀβαρίαὶ διαιροῦνται εἰς δύο εἴδη, εἰς γενικὰς ἢ κοινὰς ἀβα-
ρίας καὶ εἰς ἀπλὰς ἢ μερικὰς ἀβαρίας.

Κοιναὶ ἀβαρίαὶ εἶναι,

α.) Τὰ λόγῳ ἐξαγορᾶς τοῦ πλοίου ἢ τῶν πραγματειῶν διδόμενα.

β.) Τὰ εἰς τὴν θάλασσαν ριφθέντα.

γ.) Αἱ κάμιλοι (γούμεναι, ἄλυσσοι) καὶ οἱ ἴστοι οἱ ἐκκοπέντες ἢ
συντριβέντες.

δ.) Αἱ ἄγκυραι καὶ ἄλλα πράγματα ἐγκαταλειφθέντα πρὸς κοι-
νὴν σωτηρίαν.

ε.) Ἡ ἐκ τῆς χύσεως (2) προξενηθεῖσα ζημία εἰς τὰς ἐν τῷ πλοίῳ
ἐναπολειφθείσας πραγματείας.

ς.) Τὰ πρὸς θεραπείαν καὶ διατροφήν τῶν ὑπὲρ τοῦ πλοίου πλη-
ρωθέντων ναυτῶν, καὶ οἱ μισθοὶ τῶν ναυτῶν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν
τῆς ἐμποδίσσεως, ὅταν τὸ πλοῖον ἐμποδισθῇ κατὰ τὸν πλοῦν ἐκ δια-
ταγῆς Δυνάμεως τινὸς, ἢ μέχρις οὗ διορθωθῶσιν αἱ πρὸς κοινὴν ὠφέ-
λειαν ἐκούσαι βλάβαι, ἂν τὸ πλοῖον ᾖ νυλωμένον κατὰ μῆνα.

ζ.) Τὰ πρὸς ἀνακίνησιν πλοίου καθίσαντος ἐξοδα, πρὸς ἀποφυ-
γὴν παντελοῦς φθορᾶς, καὶ ἐν γένει ὅλαι αἱ ἐκούσαι ζημίαι, καὶ τὰ

(1) Ἴδε ἄρθρον 397 καὶ ἐπόμε. Ἐμπορικῷ Νόμῳ τῆς Ἑλλάδος.

(2) Ἴδε §. 112 περὶ χύσεως.

ἐν τάξει καὶ αἰτιολογημένως γενόμενα ἔξοδα πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν τοῦ πλοίου καὶ τῶν πραγματειῶν ἀπὸ τῆς φορτώσεως τῶν πραγματειῶν καὶ τοῦ ἀπόπλου μέχρι τῆς ἐκφορτώσεως καὶ ἀφίξεως.

Αἱ κοιναὶ ἀβαρίαι εἶναι εἰς βάρος τῶν πραγματειῶν καὶ τοῦ ἡμίσεος τοῦ πλοίου καὶ τοῦ ναύλου κατ' ἀναλογίαν τῆς ἀξίας αὐτῶν.

Ἡ τιμὴ τῶν πραγματειῶν προσδιορίζεται κατὰ τὴν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκφορτώσεως ἀξίαν αὐτῶν.

Μερικαὶ ἀβαρίαι εἶναι

α.) Ἡ προξενηθεῖσα εἰς τὰς πραγματείας βλάβη ἐξ ἰδίου αὐτῶν ἐλαττώματος, ἐκ τρικυμίας, ἀλώσεως, ναυαγίας, ἢ καθίσματος.

β.) Τὰ πρὸς διάσωσιν αὐτῶν ἔξοδα.

γ.) Ἡ ἐκ τρικυμίας ἢ ἄλλου θαλασσίου συμβεβηκότος ἀπώλεια καμίων, ἀγκυρῶν, πανίων, ἰστών καὶ σχοινίων.

δ.) Τὰ ἔξοδα, τὰ προερχόμενα ἀπὸ προσορμισμού, εἴτε δι' ἀνάγκην τροφῶν ἢ ἐπισκευῆς κτλ.

ε.) Ἡ τροφοδοσία καὶ οἱ μισθοὶ τῶν ναυτῶν, ὅταν τὸ πλοῖον ἐμποδισθῇ ἐξ ἀνωτέρας διαταγῆς ἢ πρὸς ἐπισκευὴν καὶ ἦναι ναυλωμένον κατὰ πλοῦν.

ς.) Ἡ τροφοδοσία τῶν ναυτῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς καθάρσεως, καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ ἔξοδα τοῦ πλοίου καὶ αἱ διὰ μόνον τὸ πλοῖον ἢ διὰ μόνον τὰς πραγματείας γενόμεναι ἐκούσαις ζημίαι ἀπὸ τῆς φορτώσεως καὶ τοῦ ἀπόπλου μέχρι τῆς ἐκφορτώσεως καὶ ἀφίξεως.

Αἱ ἰδιαίτεραι ἀβαρίαι λογίζονται εἰς βάρος τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον ἔπαθε τὴν βλάβην, ἢ ἐπροξένησε τὰ ἔξοδα καὶ πληρόνεται παρ' αὐτοῦ.

Ἡ προξενηθεῖσα εἰς τὰς πραγματείας βλάβη διότι δὲν ἔκλεισε καλῶς τὸ στόμιον τοῦ καταστρώματος, δὲν ἠγκυροβόλησε καλῶς τὸ πλοῖον, δὲν ἐπρομήθευσε καλὰ ἐπίσπαστρα (pagiolo) πρὸς φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν τῶν πραγματειῶν, καὶ διὰ πᾶν ἄλλο συμβεβηκὸς προερχόμενον ἐξ ἀμελείας τοῦ πλοιάρχου ἢ τοῦ πληρώματος εἶναι ὡσαύτως ἰδιαίτεραι ἀβαρίαι εἰς βάρος τοῦ κυρίου τῶν πραγματειῶν. οὗτος ὅμως ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν παρὰ τοῦ πλοιάρχου, τοῦ πλοίου, καὶ τοῦ ναύλου.

Ἐν περιπτώσει συγκρούσεως πλοίων, ἂν ἡ σύγκρουσις ἔγινε κατὰ

τυχαῖον συμβάν, ἢ ἐκ τούτου προξενηθεῖσα βλάβη εἶναι ζημία μόνον τοῦ βλαβέντος πλοίου, ἄνευ δικαιώματος ἀπαιτήσεως τινός. Ἐὰν ἡ σύγκρουσις συνέβῃ ἐξ ἐλλείψεως ἐνὸς τῶν πλοιάρχων, ἡ ζημία πληρώνεται παρ' ἐκείνου, ὅστις τὴν ἐπροξένησεν. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἀμφιβολία περὶ τῶν αἰτιῶν τῆς συγκρούσεως, τὰ πρὸς ἐπανάρθωσιν τῆς ζημίας ἔξοδα εἶναι κοινὰ καὶ πληρόνονται ἐξ ἡμισείας παρ' ἀμφοτέρων τῶν πλοίων τῶν προξενησάντων καὶ παθόντων τὴν βλάβην.

Αἴτησις περὶ ἀβαρίας δὲν εἶναι δεκτὴ, ἐὰν κοινὴ μὲν οὖσα δὲν ὑπερβαίνῃ τὸ ἑκατοστὸν τῆς ἀξίας τοῦ ἀθροίσματος τῆς ἀξίας τοῦ πλοίου καὶ τῶνπραγματειῶν, μερικὴ δὲ, τὸ ἑκατοστὸν τῆς ἀξίας τοῦ βλαφθέντος πράγματος· ὁ κανὼν οὗτος ἐφαρμόζεται ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἰδιαιτέρα συμφωνία μεταξὺ τοῦ ἀσφαλιστοῦ καὶ ἀσφαλιζομένου.

Ἡ συνθήκη ἐλεύθερον ἀβαρίας ἀπαλλάττει τοὺς ἀσφαλιστάς πάσης ἀβαρίας κοινῆς ἢ μερικῆς, ἐξαιρουμένων τῶν περιστάσεων, αἵτινες δίδουν ἀφορμὴν εἰς ἐγκατάλειψιν, ὅτε ὁ ἀσφαλισθεὶς δύναται ἢ νὰ κάμῃ τὴν ἐγκατάλειψιν ἢ νὰ κινήσῃ τὴν περὶ ἀβαρίας ἀγωγὴν.

ΙΑ'. ΠΕΡΙ ΧΥΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑΣ (1).

§. 112. Πῶς γίνεται ἡ χύσις. — Ἐὰν ἐκ τρικυμίας ἢ ἐξ ἐχθρικῆς πράξεως ὁ πλοίαρχος κρίνῃ ἀναγκαῖον διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πλοίου νὰ ρίψῃ εἰς τὴν θάλασσαν μέρος τοῦ φορτίου του, νὰ κόψῃ τοὺς ἰστούς, ἢ νὰ ἐγκαταλίπῃ τὰς ἀγκύρας του, λαμβάνει προηγουμένως τὴν γνώμην τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εὐρισκομένων τυχόν μετόχων τοῦ φορτίου καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος· ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας, ἡ γνώμη τοῦ πλοιάρχου καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τοῦ πληρώματος ὑπερισχύει. Τὰ πράγματα τὰ ὀλιγώτερον ἀναγκαῖα, τὰ βαρύτερα, καὶ τὰ εὐτελέστερα ρίπτονται πρῶτα, καὶ μετὰ ταῦτα αἱπραγματεῖται.

Ὁ πλοίαρχος χρεωστεῖ νὰ ἐκθέτῃ ἐγγράφως τὴν γενομένην περὶ τῆς χύσεως διάσκεψιν, ἥτις πρέπει νὰ φανερόνῃ τὰ αἴτια, καὶ τὰ ριφθέντα, νὰ ὑπογράφηται παρὰ τῶν διασκεφθέντων, καὶ ν' ἀντιγράφηται εἰς τὸ βιβλίον τοῦ πλοιάρχου (§. 55).

(1) Ἴδε ἀρ. 410 κ. ἐ. τοῦ Ἑμπ. Νόμου τῆς Ἑλλάδος.

Εἰς τὸν πρῶτον λιμένα, ὅπου τὸ πλοῖον ἤθελε προσορμισθῇ, ὁ πλοίαρχος χρεωστεῖ ἐντὸς 24 ὥρῶν μετὰ τὸν κατὰπλουον νὰ βεβαιώσῃ ἐνόρκως τὰ γεγονότα.

Ὁ λογαριασμὸς τῶν ἀπωλειῶν καὶ τῶν ζημιῶν γίνεται εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκφορτώσεως κατ' αἴτησιν τοῦ πλοιάρχου καὶ διὰ δοκιμαστῶν.

Αἱ ἐκβληθεῖσαιπραγματεῖαι ἐκτιμῶνται κατὰ τὴν ἀγοραίαν τιμὴν τοῦ τόπου τῆς ἐκφορτώσεως· ἀπόδειξις δὲ τῆς ποιότητός των εἶναι τὰ φορτωτικά καὶ τὰ τιμολόγια.

§. 113. Πῶς γίνεται ἡ συνεισφορά. — Οἱ διοριζόμενοι δοκιμασται προσδιορίζουν τὸ εἰς ἕκαστον ἀνῆκον μέρος ἐκ τῶν ζημιῶν καὶ ἀπωλειῶν· ἡ δὲ ἀναλογία γίνεται ἐπὶ τῶν ἐκβληθέντων καὶ διασωθέντων πραγμάτων καὶ ἐπὶ τοῦ ἡμίσεος τοῦ πλοίου καὶ τοῦ ναύλου κατὰ τὴν ἐν τῷ τόπῳ τῆς ἐκφορτώσεως ἀξίαν των.

Τὰ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου φορτωμένα πράγματα ἂν μὲν διασωθῶσι, συνεισφέρουν, ἂν ὅμως ἐκβληθῶσιν ἢ βλαθῶσιν ἐκ τῆς χύσεως, ὁ κύριος αὐτῶν δὲν δύναται νὰ κάμῃ καμμίαν περὶ συνεισφορᾶς αἴτησιν, μόνον δὲ κατὰ τοῦ πλοιάρχου δύναται ν' ἀποταθῇ.

Δὲν γίνεται συνεισφορά διὰ βλάβην γενομένην εἰς τὸ πλοῖον, εἰμὴ μόνον ὅταν ἡ βλάβη ἔγινε διὰ νὰ εὐκολυνθῇ ἡ χύσις.

Ἐὰν ἡ χύσις δὲν σώσῃ τὸ πλοῖον, καμμίαν κατὰ συνεισφορὰν πληρωμὴ δὲν γίνεται ἐκ τῶν διασωθέντων τυχὸν πραγμάτων.

Αἱπραγματεῖαι δὲν συνεισφέρουν εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ πλοίου ὅταν ἀπολεσθῇ ἡ γενὴ ἀνίκανον πρὸς πλοῦν.

Ἄν μετὰ τὴν συνεισφορὰν οἱ ἰδιοκτῆται διασώσωσι τὰ ἐκβληθέντα, χρεωστοῦν ν' ἀποδώσωσιν εἰς τὸν πλοίαρχον καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν συμμετόχων πᾶν ὅ,τι ἔλαβον ἐκ τῆς συνεισφορᾶς, ἀφαιρουμένων τῶν ἐκ τῆς χύσεως γενομένων ζημιῶν καὶ τῶν σώσטרων.

Ἐὰν τὰ βλαφθέντα πράγματα ἦναι ἀσφαλισμένα, ὁ κανονισμὸς τῆς συνεισφορᾶς γίνεται ἐν γνώσει τῶν ἀσφαλιστῶν καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἀθαρίας κανονίζεται μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν ἀσφαλιζομένων.

ΙΒ'. ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΣ ΤΩΝ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΛΓΩΓΩΝ.

§. 114. Πότε παραγράφονται αἱ διάφοροι ναυτικά ἀγῶγαί.— Ὁ πλοίαρχος δὲν δύναται νὰ γίνῃ κύριος τοῦ πλοίου διὰ τῆς παραγραφῆς.

Ἡ περὶ ἐγκαταλείψεως ἀγωγή παραγράφεται ἐντὸς τῶν προθεσμιῶν κατὰ τὰς ὁποίας ἔχει τις τὸ δικαίωμα νὰ κάμῃ τὴν ἐγκατάλειψιν (§. 110 καὶ ἀρ. 373 τοῦ ἐμπ. Νόμου).

Πᾶσα ἀγωγή πηγάζουσα ἀπὸ ναυτοδάνειον, ἢ ασφαλιστικὸν συμβόλαιον, παραγράφεται μετὰ πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς χρονολογίας τοῦ συμβολαίου.

Πᾶσα ἀγωγή περὶ πληρωμῆς ναύλου καὶ μισθοῦ ναυτῶν παραγράφεται ἐν ἔτος μετὰ τὸ τέλος τοῦ πλοῦ.

Αἱ ἀγωγαὶ περὶ τῶν εἰς τὸ πλοῖον δοθεισῶν τροφῶν, ξύλων, ἢ ἄλλων ἀναγκαίων πρὸς ναυπηγίαν, ἐξάρτισιν καὶ λοιπὰ, παραγράφονται ἐν ἔτος μετὰ τὴν παράδοσιν.

Αἱ περὶ πληρωμῆς μισθοῦ ἐργατῶν παραγράφονται ἐν ἔτος μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ ἀπειργασμένου. Πᾶσα δὲ περὶ παραδόσεωςπραγματειῶν ἀπαίτησις παραγράφεται ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ πλοίου. Ὅταν ὅμως ὑπάρχῃ ἔγγραφον χρεωστικόν, ἰδιωτικόν ἢ ἐπίσημον, λογαριασμός ἐγκεκριμένος ἢ δικαστικὴ κλησίς, δὲν λαμβάνει χώραν ἡ ναυτικὴ παραγραφή.

Εἶναι ἀπαράδεκτος πᾶσα ἀγωγή ἐναντίον τοῦ πλοιάρχου, ἢ τοῦ ασφαλιστοῦ διὰ βλάβας ἐπὶ τῶν πραγματειῶν, ἐὰν αὗται ἐλήφθησαν ἄνευ διαμαρτυρήσεως· ἀπαράδεκτος εἶναι καὶ πᾶσα ἀγωγή κατὰ ναυλωτοῦ δι' ἀδορίας, ἂν ὁ πλοίαρχος παρέλαβε τὸν ναυλὸν τοῦ ἄνευ διαμαρτυρίας.

Ἀπαράδεκτος ἐπίσης εἶναι πᾶσα ἀγωγή περὶ ἀποζημιώσεως διὰ βλάβην προξενηθεῖσαν ἐκ συγκρούσεως γενομένης εἰς τόπον, ὅπου ὁ πλοίαρχος δυνάμενος νὰ κάμῃ ἀπαίτησιν δὲν τὴν ἔκαμεν.

Αἱ διαμαρτυρίαι καὶ ἀπαιτήσεις αὗται εἶναι ἄκυροι, ἐὰν δὲν ἔγιναν καὶ ἐκοινοποιήθησαν ἐντὸς 24 ὥρῶν, καὶ ἐὰν μετὰ ἓνα μῆνα ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῶν δὲν ἐκινήθη ἀγωγή εἰς τὸ δικαστήριον.

ΠΓ'. ΠΕΡΙ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ.

§. 115. Πτώχευσις. — Ἐναρξίς αὐτῆς καὶ συνέπειαι. — Ὅταν ἡ περιουσία τοῦ ἐμπόρου ὡς ἐκ τῶν γενομένων ζημιῶν ἐλαττωθῇ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε μὴ δυνάμενος νὰ πληρῶνῃ τὰ χρῆα τοῦ παύσῃ τὰς πληρωμὰς του, ὁ ἔμπορος οὗτος θεωρεῖται εἰς κατὰστασιν πτωχεύσεως.

Πᾶς ἔμπορος ὀφείλει ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ἀφοῦ παύσῃ τὰς πλη-

ρωμάς του, νὰ κοινοποιήσῃ τοῦτο εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ἐμποροδικείου.

Τὸ Δικαστήριον προσδιορίζει τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῆς πτωχεύσεως, διατάττει τὴν σφράγισιν τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος, τὴν κράτησιν αὐτοῦ, καὶ διορίζει Εἰσηγητὴν καὶ Πράκτορα.

Ὁ πτωχεύσας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πτωχεύσεώς του ἀπαλλοτριούται αὐτοδικαίως τῆς διοικήσεως ὅλων τῶν πραγμάτων του.

Κάνεις δὲν δύναται ν' ἀποκτήσῃ προνόμιον ἢ ὑποθήκην ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος κατὰ τὰς δέκα ἡμέρας τὰς πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς πτωχεύσεως.

Ὅλοι αἱ περὶ ἀπαλλοτριώσεως ἀκινήτων κτημάτων ἑτεροβαρεῖς πράξεις (δωρεαὶ κλπ.), αἱ γενόμεναι ἐντὸς τῶν δέκα ἡμερῶν, εἶναι ἄκυροι· αἱ δὲ λοιπαὶ ἀμφοτεροβαρεῖς (πωλήσεις, ἀνταλλαγαὶ κλ.) δύνανται ὡσαύτως ν' ἀκυρωθῶσιν, ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι φέρουν χαρακτηριστικὰ δόλου.

Ὅλοι αἱ ἐμπορικαὶ πράξεις καὶ ὑποχρώσεις, αἱ γενόμεναι παρὰ τοῦ χρεώστου κατὰ τὰς δέκα ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς πτωχεύσεως, θεωροῦνται *δολίαι* ὡς πρὸς τὸν πτωχεύσαντα· εἶναι δὲ ἄκυροι, ἂν ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπάρχει δόλος καὶ ἐκ μέρους τῶν ἄλλων συναλλαττομένων.

Πᾶσα πληρωμὴ γενομένη κατὰ τὰς δέκα ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς πτωχεύσεως διὰ χρῆσιν ἐμπορικὰ μὴ ἐμπρόθεσμα ἀνακαλεῖται.

Πᾶσα πρᾶξις ἢ πληρωμὴ γενομένη *δολίως* πρὸς βλάβην τῶν δανειστῶν εἶναι ἄκυρος.

Ἡ ἐναρξίς τῆς πτωχεύσεως κατασταίνει ἀπαιτητὰ τὰ χρῆσιν καὶ πρὸ τῆς προθεσμίας αὐτῶν. Ἐὰν πρόκηται περὶ ἐμπορικῶν γραμματίων, εἰς τὰ ὅποια ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι συνυπόχρεοι, οὗτοι δὲν χρεώσονται εἰμὴ νὰ δώσωσιν ἐγγύησιν περὶ τῆς ἐν προθεσμίᾳ πληρωμῆς.

§. 116. *Ἔργα τῶν Πρακτόρων* — Τὰ ἔργα τῶν Πρακτόρων εἶναι ἡ προσωρινὴ διοίκησις τῆς πτωχεύσεως, ἡ ἐξέτασις τῶν βιβλίων, ἡ σύνταξις τοῦ ἰσολογισμοῦ καὶ ἡ ἐκθεσις περὶ τῆς ἡθικῆς καταστάσεως τῆς πτωχεύσεως· ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν ἢ τὸ πολὺ ἐντὸς 30, ἐγκρίσει τοῦ Δικαστηρίου, πρέπει νὰ τελειώσωσι τὰς ἐργασίας των, καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ Εἰσηγητοῦ δύναται νὰ ἐλευθερωθῇ τῆς κατῆσεως ὁ πτωχεύσας.

§. 117. *Προσωρινὸς σύνδικος*. — Ἄμα συνταχθῇ ὁ ἰσολογισμὸς

προσκαλοῦνται παρὰ τοῦ Εἰσηγητοῦ οἱ δανεισταὶ καὶ ἐκλέγουν προσωρινούς συνδίκους· οὗτοι διαχειρίζονται τὰ τῆς πτωχεύσεως, ἀσχολοῦνται εἰς τὴν πώλησιν τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος, εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν εἰς τὸν πτωχεύσαντα ὀφειλομένων, καὶ διεκπεραιοῦν ὅλας τὰς τυχόν ὑπαρχούσας διαφορὰς καὶ διενέξεις· ἐν ἑκ τῶν κυριωτέρων χρεῶν τῶν εἶναι ἢ ἐξέτασις καὶ ἢ ἐπαλήθευσις τῶν δανείων τῶν παρουσιαζομένων ὡς δανειστῶν τοῦ πτωχεύσαντος.

§. 118. Συμβιβασμός. — Ἀφοῦ βεβαιωθῶσι τὰ δάνεια τῶν παρουσιαζομένων δανειστῶν καὶ τελειώσωσιν αἱ περὶ τούτων δίκαι, καὶ παρέλθωσιν ὅλαι αἱ προθεσμίαι, ἐντὸς τῶν ὁποίων προσεκλήθησαν νὰ ἐμφανισθῶσιν οἱ δανεισταὶ, τότε δύναται νὰ προταθῇ παρὰ τοῦ πτωχεύσαντος συμβιβασμός.

Ἄν ὁ συμβιβασμὸς οὗτος γίνῃ δεκτὸς παρὰ τῶν ἀντιπροσωπεύοντων τὰ τρία τέταρτα τῶν ἀναγνωρισθέντων δανείων, ἐπικυροῦται παρὰ τοῦ Δικαστηρίου, καὶ ἰσχύει καθ' ὅλων τῶν δανειστῶν, ὁ δὲ πτωχεύσας κηρύττεται ἀποκαταστάσιμος καὶ συγγνωστός.

Ἐὰν ὑπάρχῃ τεκμήριον δόλου καὶ χρεωκοπίας, ὁ συμβιβασμὸς δὲν δύναται νὰ ἐπικυρωθῇ παρὰ τοῦ Δικαστηρίου, ὁ δὲ πτωχεύσας καταδιώκεται ποινικῶς.

§. 119. Ὅριστικοὶ σύνδικοι. — Ἐὰν δὲν κατορθωθῇ συμβιβασμός, οἱ δανεισταὶ διορίζουν ὀριστικούς συνδίκους, οἵτινες ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν ἀσχολοῦνται εἰς τὴν εἰσπραξίν τῆς περιουσίας τῆς πτωχεύσεως καὶ εἰς τὴν διανομὴν αὐτῆς, ἐνεργοῦντες πάντοτε ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Εἰσηγητοῦ Δικαστοῦ.

§. 120. Κτηματικὴ παραχώρησις — Ὁ πτωχεύσας δύναται ἐκουσίως ἢ διὰ τῆς δικαστικῆς ὁδοῦ νὰ παραχωρήσῃ τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν του εἰς τοὺς δανειστάς του.

Ἡ δικαστικὴ παραχώρησις τῆς περιουσίας ἐκ μέρους τοῦ πτωχεύσαντος δὲν σβύνει τὰ δικαιώματα τῶν δανειστῶν ἐπὶ τῶν κτημάτων, τὰ ὁποῖα ὁ πτωχεύσας ἠδύνατο ν' ἀποκτήσῃ μετὰ ταῦτα· ἀλλ' ἀπαλλάττει τὸν πτωχεύσαντα ἀπὸ τὴν προσωπικὴν κράτησιν.

Οἱ ἀντιβιβασταὶ, οἱ δόλιοι χρεωκόποι, οἱ ἐπὶ κλοπῇ ἢ ἀπάτῃ καταδικασθέντες, οἱ ξένοι, οἱ ἐπίτροποι, οἱ διαχειρισταὶ, καὶ οἱ θεματοφύλακες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κάμωσι δικαστικὴν κτηματικὴν παραχώρησιν.

§. 121. *Περὶ διεκδικήσεως.*—Ὁ πωλήσας καὶ πωραδύσας εἰς τὸν πτωχεύσαντα πρὸ τῆς πτωχεύσεώς του πραγματείας, τῶν ὁποίων δὲν ἔλαβε τὸ τίμημα, δύναται νὰ διεκδικήσῃ αὐτὰς κατὰ τὰς ἐξῆς περιστάσεις.

Ἡ διεκδικήσις δὲν δύναται νὰ γενῇ εἰμὴ ἐν ὕψω αἱ διὰ γῆς ἢ δι' ὕδατος ἀποσταλεῖσαι πραγματεῖαι εὐρίσκονται καθ' ὁδὸν καὶ πρὶν εἰσέτι ἐναποτεθῶσιν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ πτωχεύσαντος ἢ τοῦ παραγγελιοδόχου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνετέθη ἢ διὰ λογαριασμὸν τοῦ πτωχεύσαντος πώλησις αὐτῶν. Δὲν δύναται προσέτι νὰ γενῇ διεκδικήσις πραγματειῶν, αἵτινες πρὶν ἔτι φθάσωσιν ἐπωλήθησαν ἀδόλως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν τιμολογίων ἢ φορτωτικῶν, ἢ ἀγωγιαστηρίων.

Ἡ διεκδικήσις δὲν δύναται νὰ γίνῃ εἰμὴ ἐπὶ πραγματειῶν τῶν ὁποίων ἤθελεν εἶσθαι ἀναγνωρισμένη ἢ ταυτότης, καὶ ὅταν ἀποδειχθῇ ὅτι αἱ δεσμίδες, οἱ κάδοι, ἢ τὰ τυλίγματα, εἰς τὰ ὁποῖα ἦσαν αἱ πραγματεῖαι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς πωλήσεως δὲν ἠνολίχθησαν, οὔτε τὰ σημεῖα καὶ τὰ σχοινία τῶν ἀφηρέθησαν, οὔτε ἠλλοιώθησαν, καὶ ὅτι δὲν ἔγινεν ὡς πρὸς τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῶν πραγματειῶν κάμμία ἀλλοίωσις ἢ νόθευσις.

Δύναται νὰ γενῇ διεκδικήσις ἐν ὕψω ὑπάρχουν αὐτοῦσιοι ὅλαι ἢ μέρος τῶν πραγματειῶν, αἱ ὁποῖαι παρεδόθησαν εἰς τὸν πτωχεύσαντα λόγῳ παρακαταθήκης, ἢ διὰ νὰ πωληθῶσιν διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἀποστείλαντος. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν δύναται νὰ γενῇ διεκδικήσις καὶ τῆς τιμῆς τῶν εἰρημένων πραγματειῶν, ἂν εἰσέτι δὲν ἐπληρώθη ἢ δὲν ἐπέρασεν εἰς τὸν μεταξὺ τοῦ πτωχεύσαντος καὶ τοῦ ἀγοραστοῦ λογαριασμὸν.

Διὰ τὰ ἀποσταλέντα ἐμπορικὰ ἢ ἄλλα γραμματῖα μὴ ἐμπρόθεσμα μὲν, ἢ ἐμπρόθεσμα μὲν μὴ πληρωμένα δὲ, καὶ τὰ ὁποῖα ἤθελον εὑρεθῇ αὐτούσια εἰς τὸ χαρτοφυλάκιον τοῦ πτωχεύσαντος, δύναται νὰ γενῇ διεκδικήσις, ἐὰν ἀπεστάλησαν παρὰ τοῦ ἰδιοκτῆμονος πρὸς τὸν πτωχεύσαντα μὲ τὴν ἀπλὴν ἐντολὴν νὰ τὰ ἐξαργυρώσῃ καὶ νὰ φυλάττῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν εἰς τὴν διάθεσιν του, ἢ ἐὰν ἦσαν προσδωρισμένα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὴν πληρωμὴν ἀποδεδεγμένων ἤδη συναλλαγματικῶν ἢ ἄλλων γραμματίων πληρωτέων εἰς τὴν διαμονὴν τοῦ πτωχεύσαντος.

Δύναται ὡσαύτως νὰ γενῇ διεκδικήσις γραμματίων σταλέντων χω-

ρίς ἀποδοχὴν, ἢ τινὰ περὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν διαταγὴν, ἂν ταῦτα ἐπέρασαν εἰς λογαριασμὸν δοσοληψίας ὅπου ὁ ἰδιοκτήμων δὲν εἶναι εἰμὴ μόνον δανειστής· δὲν δύνανται ὅμως νὰ διεκδικηθῶσιν, ἂν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν ἦτο χρεώσης ὁ ἰδιοκτήμων ὅποιας δὴποτε ποσότητος.

ΙΔ'. ΠΕΡΙ ΧΡΕΩΚΟΠΙΑΣ.

§. 122. Ἀπλοῦς χρεωκόπος. — Καὶ ποιῇ αὐτοῦ. — Ὁ Νόμος ὡς ἀπλοῦν χρεωκόπον θεωρεῖ τὸν ἔμπορον ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελεν εὐρεθῆ εἰς μίαν ἢ περισσοτέρας τῶν ἐξῆς περιπτώσεων.

α.) Ἐὰν αἱ οἰκιακαὶ του δαπάναι, τὰς ὁποίας κατὰ μῆνα χρεωσεῖ νὰ καταγράφη εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του, ἤθελον κριθῇ ὑπερβολικαί.

β.) Ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι ἐδαπάνησε μεγάλας ποσότητας χρημάτων εἰς παιγνίδια ἢ εἰς ἐργασίας, τῶν ὁποίων ἡ ἔκβασις ἐξαρτᾶται μόνον ἀπὸ τὴν τύχην.

γ.) Ἐὰν ἐξάγῃται ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν του, ὅτι, ἐνῶ ἡ περιουσία του ἦτο πεντήκοντα τοῖς ἑκατὸν κατωτέρα τοῦ χρέους του, ἐδανείσθη σημαντικὰς ποσότητας χρημάτων, καὶ ἂν ἐπώλησε πραγματείας ἐπὶ ζημίᾳ ἢ κατωτέρω τῆς ἀγοραίας τιμῆς.

δ.) Ἐὰν ἐξέδωκε πιστωτικὰ γραμμάτια ποσότητος τριπλασίας τῆς κατὰ τὴν τελευταίαν ἀπογραφὴν περιουσίας του.

ε.) Ἐὰν δὲν ἔκαμεν ἐντὸς τῶν τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν του τὴν περὶ τούτου δήλωσιν εἰς τὸ δικαστήριον.

ς.) Ἐὰν ὁ πτωχεύσας φύγῃ καὶ προσκληθεὶς δὲν ἐμφανισθῇ μὴ ὑπάρχοντος νομίμου τινὸς κωλύματος.

ζ.) Ἐὰν ἐμφάνισῃ βιβλία ἀτάκτως συντεταγμένα μὴ ἐμφαίνοντα ὅμως δολιότητα, ἢ ἔάν δὲν τὰ ἐμφάνισῃ ὅλα.

η.) Ἐὰν μέτοχος ὢν ἐταιρίας τινὸς, δηλοποιῶν τὴν πτώχευσιν δὲν ἤθελε συγχρόνως κοινοποιήσῃ εἰς τὸ Δικαστήριον τὸ ὄνομα καὶ κατοικίαν ὅλων τῶν ἀλληλεγγύων συνεταίρων του.

Ὁ Ποινικὸς Νόμος τῆς Ἑλλάδος τιμωρεῖ τοὺς ἐμπόρους, τραπεζίτας ἢ ἐργοστασιάρχας, ὑποπεσόντας εἰς ἀπλὴν χρεωκοπίαν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρι δύο ἐτῶν, τοὺς δὲ μεσίτας καὶ κολληθιστάς μὲ εἰρκτὴν 5—10 ἐτῶν.

§. 123. Δόλιος χρεωκόπος. — Καὶ ποιῇ αὐτοῦ. — Ὡς δόλιος

χρεωκόπος κηρύττεται πᾶς ἔμπορος, ὅστις ἤθελεν εὑρεθῆ εἰς μίαν ἢ περισσοτέρας τῶν ἐξῆς περιπτώσεων.

α.) Ἐὰν παρεισῆγαγε δαπάνας ἢ ζημίας πλαστὰς, ἢ δὲν δικαιολογῇ τὴν χρῆσιν ὅλων τῶν παρ' αὐτοῦ γενομένων εἰσπράξεων.

β.) Ἐὰν ὑπεξαίρесе ποσότητα τινὰ χρημάτων, δάνειον, πραγματείας, ἢ προϊόντα τῆς γῆς, ἢ ὅποια δῆποτε κινητὰ πράγματα.

γ.) Ἐὰν ἔκαμε πωλήσεις καὶ διαπραγματεύσεις ἢ δωρεὰς πλασάας.

δ.) Ἐὰν παρεισῆγαγε χρέη πλαστῶν κτηνῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ δανειστῶν πλαστῶν, εἴτε δι' εἰκονικῶν ἐγγράφων, εἴτε γενόμενος χωρὶς τινὸς αἰτίας ἢ ἀξίας χρεώστης.

ε.) Ἐὰν λαβὼν εἰδικὴν τινὰ ἐντολὴν, ἢ λαβὼν εἰς παρακαταθήκην χρήματα ἢ πραγματείας ἢ ἐμπορικὰ γραμμάτια μετεχειρίσθη πρὸς ζημίαν τῆς ἐντολῆς ἢ τῆς παρακαταθήκης καὶ πρὸς ἴδιον αὐτοῦ ὄφελος τὰ χρήματα ἢ τὴν τιμὴν τῶν πραγμάτων.

ς.) Ἐὰν ἡγόρασεν ἀκίνητα ἢ κινητὰ κτήματα ὑπὸ ξένον ὄνομα.

ζ.) Ἐὰν ἔκρυψε τὰ βιβλία του, ἢ ἐὰν δὲν ἔχη βιβλία, ἢ ἐὰν τὰ παρουσιαζόμενα βιβλία του δὲν ἐμφαίνωσι τὴν ἀληθῆ τῶν χρεῶν καὶ τῆς περιουσίας του κατάστασιν.

η.) Ἐὰν λαβὼν προπεμπτήριον φύγῃ, καὶ δὲν παρουσιασθῇ εἰς τὸ δικαστήριον.

Κηρύττονται συναίτιοι δολίας χρεωκοπίας καὶ ὑποβάλλονται εἰς τὰς αὐτάς μὲ τὸν χρεωκόπον ποινὰς ὅσοι ἤθελον ἀποδειχθῇ ὅτι συνεννοήθησαν μὲ τὸν χρεωκόπον διὰ νὰ κρύψωσιν ἢ νὰ ὑφαίρῃσιν ὅλα ἢ μέρος τῶν κινητῶν ἢ ἀκινήτων πραγμάτων του, ἢ ὅτι ἀπέκτησαν πλαστὰ ἐπ' αὐτοῦ δάνεια, καὶ προκειμένης τῆς δι' ὅρκου βεβαιώσεως αὐτῶν ἤθελον ἐπιμείνει ζητοῦντες νὰ λογισθῶσιν ὡς ἀληθῆ καὶ ἀδολίεута.

Οἱ συναίτιοι τῆς δολίας χρεωκοπίας ὑπόκεινται προσέτι ν' ἀποζημιώσωσι τοὺς δανειστάς δι' ὅλας τὰς ὡς ἐκ τῶν δολίων πράξεων των προσγενομένας ζημίας.

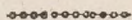
Ὁ Ποινικὸς Νόμος τῆς Ἑλλάδος τιμωρεῖ τὸν δόλιον χρεωκόπον μὲ εἰρκτὴν 5—10 ἐτῶν.

§. 124. *Ἀποκατάστασις.* — Ὁ πτωχεύσας καὶ ὁ ἀπλοῦς χρεωκόπος, ὅστις ἐξεπλήρωσε τὴν ποινὴν του, δύνανται νὰ ζητήσωσι παρὰ τοῦ Δικαστηρίου τὴν ἀποκατάστασιν των, ἐπισυνάπτοντες εἰς τὴν

ἀναφοράν των τὰ ἐξοφλητικά καὶ ἄλλα ἔγγραφα, ἀποδεικνύοντα ὅτι ἐξώφλησαν ὁλοκλήρως ἅπαντα τὰ ἔνεκα κεφαλαίων, τόκων καὶ ἐξόδων ὀφειλόμενα παρ' αὐτῶν.

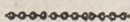
Οἱ ἀντιβαδισταὶ, οἱ δόλιοι χρεωκόποι, καὶ οἱ ἐπὶ κλοπῇ ἢ ἀπάτῃ καταδικασθέντες, καὶ οἱ ὑπόλογοι ὅσοι δὲν ἐκαθάρισαν τοὺς λογαριασμοὺς δὲν δύνανται ν' ἀποκατασταθῶσιν.

Οὐδεὶς πτωχεύσας καὶ μὴ ἀποκατασταθεὶς ἔμπορος δύναται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ χρηματιστήριον.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΥΛΗΣ.

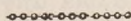
§. 125. Ἐμπορικὴ ὕλη, καὶ διαίρεσις αὐτῆς.—Πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ γενῇ ἀντικείμενον ἐμπορικῆς ἀγοραπωλησίας, ὁποίας δήποτε φύσεως καὶ ἂν ᾦναι, ὀνομάζεται ἐμπόρευμα, ἀδιάφορον δὲ ἂν πωλῇται εἰς μικρὰς ἢ μεγάλας ποσότητας, εἰς ἀποθήκας ἢ εἰς ἐργαστήρια, εἰς πανηγύρεις ἢ εἰς ἀγοράς, ἢ εἰς ὅποιον δήποτε τόπον. Ὅλα δὲ τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν ἐμπορικὴν ὕλην, εἶναι ἀντικείμενα ἰδιαιτέρας σπουδῆς καὶ μελέτης διὰ πάντα ἔμπορον.

Τὰ ἐμπορεύματα δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς δύο γενικὰς κατηγορίας, ὡς ἐκ τῶν δύο μεγάλων παραγωγικῶν δυνάμεων τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης, εἰς φυσικὰ καὶ τεχνικὰ ἐμπορεύματα· ἀλλὰ διὰ τὴν μεγάλην γενικότητά της ἡ διαίρεσις αὕτη δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἐμπορικῆς ὕλης συστηματικὴν καὶ μεθόδικὴν εὐκρίνειαν· ὅθεν διηρέσαμεν τὴν ὕλην τοῦ παρόντος Μέρους εἰς 12 Κεφάλαια, ἐξ ὧν τὸ 1^{ον} διαλαμβάνει περὶ Δημητριακῶν καρπῶν καὶ ὀρυζίου, τὸ 2^{ον} περὶ χειροτεχνικῶν ὑλῶν, τὸ 3^{ον} περὶ ἐλαίων καὶ ἐλαιόσπορων, τὸ 4^{ον} περὶ ποτῶν, τὸ 5^{ον} περὶ ξηρῶν ὀπωρῶν, τὸ 6^{ον} περὶ ἀποικιακῶν προϊόντων, τὸ 7^{ον} περὶ φαρμάκων καὶ ἀρωμάτων, τὸ 8^{ον} περὶ βαφῶν, τὸ 9^{ον} περὶ ξύλων, τὸ 10^{ον} περὶ μετάλλων, τὸ 11^{ον} περὶ πολυτίμων οὐσιῶν, καὶ τὸ 12^{ον} περὶ χειροτεχνημάτων.

Δὲν ἦτο δυνατόν βεβαίως νὰ συμπεριλάβῃ τὸ περιληπτικὸν τοῦτο Ἐγχειρίδιον ὅλην τὴν ἀπειρίαν τῶν ἐμπορευμάτων, διὸ περιωρίσθημεν εἰς τὰ κυριώτερα τούτων, καὶ εἰς τὰς ἀναγκαιοτέρας περὶ αὐτῶν γνώσεις.

Ἡ ἐξέτασις καὶ περιγραφὴ τῶν ἐμπορευμάτων εἶναι ἔργον δυσκολώτατον, καθόσον λεπτόταται διακρίσεις μεταβάλλουν τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἐμπορικὴν σημασίαν αὐτῶν· ἐκτὸς δὲ τούτου πάμπολλοι εἶναι αἱ γνώσεις, τὰς ὁποίας ἕκαστος ἔμπορος πρέπει νὰ ἔχῃ ὡς πρὸς τὴν

ἀγορὰν ἢ πώλησιν τῶν διαφόρων ἐμπορευμάτων· ὁ τρόπος τῆς προβλέψεως τοῦ ἐμπορεύματος, αἱ καταλληλότεραι πρὸς τοῦτο ἀγοραί, αἱ ἀγοραί τῆς καταναλώσεως, τὰ ἐξόδα, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν πρόβλεψιν ἢ κατανάλωσιν προσγίνονται, οἱ τελωνιακοὶ δασμοὶ εἰς τὰς διαφόρους Ἐπικρατείας κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν ἢ ἐξαγωγὴν, αἱ διάφοροι συνθήκαι τῶν ἀγορῶν ὡς πρὸς τὴν στάθμισιν, καταμέτρησιν ἢ ἀρίθμωσιν τῶν ἐμπορευμάτων, καθόσον ταῦτα πωλοῦνται μικτοβαρῶς (*sporco*) ἢ καθαροβαρῶς (*netto*), αἱ συνθήκαι τῶν διαφόρων ἀγορῶν ὡς πρὸς τὴν ἀποστάθμισιν (*tara*) τῶν περικαλυμμάτων ἢ δαχείων τῶν ἐμπορευμάτων, ὅλα ταῦτα πρέπει νὰ ᾔναι γνωστὰ εἰς ἕκαστον ἔμπορον· εἰς τὸ παρὸν δὲ μέρος τοῦ Ἐγχειριδίου θέλομεν δώσῃ τὰς κυριωτέρας τῶν πληροφοριῶν τούτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Δημητριακῶν καρπῶν καὶ ὀρυζίου.

§. 126. *Δημητριακοὶ καρποί.*— Ὑπὸ τὴν γενικὴν ταύτην ὀνομασίαν συμπεριλαμβάνονται ὅλοι οἱ σπόροι, οἱ χρησιμεύοντες πρὸς τροφήν τῶν ἀνθρώπων ἢ τῶν ζώων· τοιοῦτοι δὲ κυρίως εἶναι ὁ Σῖτος, ἡ Κριθή, ἡ Βρίζα (σίκαλη, *seigle*), ὁ Ἀραβόσιτος, ἡ Βρώμη, καὶ τὸ Καλαμβόκιον.

Α΄. ΠΕΡΙ ΣΙΤΟΥ.

§. 127. *Σῖτος.*— Ὁ σῖτος διὰ τὴν θρεπτικὴν του ιδιότητα καὶ διὰ τὸ ποσὸν τῆς παραγωγῆς καὶ καταναλώσεώς του εἶναι ὁ πρῶτος τῶν δημητριακῶν καρπῶν· ἡ ἐμπορικὴ θέσις αὐτοῦ κανονίζει τὴν τύχην τῶν ἄλλων, τῶν ὁποίων ἡ τιμὴ προσδιορίζεται καθ' ἣν ὁ σῖτος ἔχει ἀξίαν ὡς ἐκ τῆς περισσεύας ἢ σπανιότητός του. Ὁ σῖτος μεταβαλλόμενος εἰς ἄρτον εἶναι ἡ βάσις τῆς τροφῆς ὅχι μόνον τῶν κατὰ τὴν Εὐρώπην λαῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἀρχίου καὶ νέου κόσμου.

Ὅθεν τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν πρέπει νὰ ἐξετάζηται καὶ κανονίζεται ὅχι μόνον ὡς πρὸς τὰς ἐσωτερικὰς ἀνάγκας Ἐπικρατείας τινός, ἀλλὰ καὶ ὡς μέσον συναλλαγῆς τῶν διαφόρων ἐμπορικῶν λαῶν· ὑπ' αὐτὴν τὴν διπλὴν ἔποψιν τὸ ἀντικείμενον τοῦτο σχετίζεται

μ' ὅλας τὰς θεωρίας τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας, καὶ κατὰ τὰ διάφορα οἰκονομικὰ συστήματα ὑπεβλήθη εἰς διαφόρους Ἐπικρατείας ὑπὸ Θεσμοθεσίας ποικίλας καὶ ἀντιθέτους.

§. 128. Θεσμοθεσίαι περὶ σιτηρῶν. — Ὁ σκοπὸς ὅλων τῶν περὶ σιτηρῶν Θεσμοθεσιῶν εἶναι βεβαίως νὰ ἐπιφέρωσι τὴν ἀφθονίαν καὶ εὐθηνίαν αὐτῶν, ὥστε καὶ ὁ γεωργὸς ν' ἀπολαμβάνῃ τὴν δικαίαν ἀμοιβὴν τῶν κόπων του, καὶ ὁ καταναλωτὴς τεχνίτης διὰ τοῦ ἡμερομισθίου του νὰ δύναται νὰ προμηθεύηται τὴν τροφήν του ἄνευ δυσκολιῶν καὶ ἀνησυχίας. Δυστυχῶς ὅμως ὅλοι οἱ περὶ σιτηρῶν Εὐρωπαϊκοὶ Νόμοι, οἱ μὴ λαβόντες ὡς βάσιν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἐμπορίου, ἐπέφερον ἀποτελέσματα ὅλως ἀντίθετα τῶν προτιθεμένων.

Τινὲς ἐνόμισαν ὡς μέσον κατάλληλον πρὸς ἐμψύχωσιν ἀφθόνου παραγωγῆς καὶ πρὸς διατήρησιν μετρίων τιμῶν, τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν ἀπὸ τὴν Ἐπικράτειαν, ἀλλ' ἡ πείρα ἀπέδειξε πόσον τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι ἐσφαλμένον.

Εἰς τὰς ὑπὸ τὸ ἀπαγορευτικὸν τοῦτο σύστημα εὕρισκομένης Ἐπικρατείας, ὅταν ἡ συγκομιδὴ τῶν καρπῶν ᾖ ἀφθονος, αἱ ἀγοραὶ πλημμυροῦν, αἱ τιμαὶ ἀναγκαστικῶς ἐκπίπτουν, καὶ ὁ γεωργὸς ζημιούμενος δειλιάζει καὶ μετριάζει τὸ ποσὸν τῆς παραγωγῆς του, ἡ σπάνις ἐπομένως διαδέχεται τὴν ἀφθονίαν, αἱ τιμαὶ ὑψοῦνται ὑπεράνω τοῦ ὅρου, τοῦ συμβιβάζομένου μὲ τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ μέσα ὅλων τῶν κοινωνικῶν κλάσεων, τὰ δὲ ἀποτελέσματα τῆς σιτοδείας ἀναφαίνονται φρικαλέα.

Ἀλλ' ὅταν ὑπάρχῃ ἐλευθερία ἐξαγωγῆς τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ὁ γεωργὸς, βέβαιος περὶ τῆς ἐξοδεύσεως τῶν καρπῶν του, δὲν φοίδεται οὐδὲ κόπων, οὐδὲ χρηματικῶν προκαταβολῶν διὰ νὰ ρίψῃ εἰς τὴν γῆν τὸν σπόρον, διὰ τὸν καρπὸν τοῦ ὁποίου εἶναι βέβαιος ὅτι δὲν θέλει τῷ λείψει ἀγοραστής, καὶ ὅτι ἡ τιμὴ του δὲν θέλει ἐξευτελισθῇ πέραν τοῦ δέοντος.

Ἡ ἐλευθερία τῆς ἐξαγωγῆς ποτὲ δὲν εἶναι ἐπιφοβὸς ὡς δυναμένη δῆθεν νὰ ἐπιφέρῃ ἐσωτερικὴν σιτοδείαν· οἱ ξένοι δὲν θὰ ἔλθωσι ν' ἀγοράσωσι σίτους εἰμὴ ὅπου τοὺς εὕρισκουν εὐθηνούς. Ἐὰν δὲ αἱ ἀγοραὶ τῶν ἐπιφέρωσι τὴν ἀνατίμησιν αὐτῶν, θέλουν διευθυνθῇ ἄλλοῦ, ὅπου ἡ ἀφθονία τῆς εἰσοδείας διατηρεῖ μετριωτέρας τὰς τιμὰς· θαυμαστὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου, ἥτις ἐπιτυχέστερα

παρὰ πᾶσαν θεσμοθεσίαν ἐπιφέρει καθ' ὅλας τὰς ἀγορὰς τὴν ἰσορροπίαν τῶν τιμῶν τῶν ἐμπορευμάτων.

Ὡς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἢ ἀπαγόρευσιν τῆς εἰσαγωγῆς τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἶναι ὡσαύτως ἀντίθετοι αἱ διάφοροι περὶ τοῦτου Εὐρωπαϊκαὶ θεσμοθεσίαι. Τὸ ζήτημα τοῦτο ὑπῆρξε πάντοτε ἀντικείμενον ζωνῶν συζητήσεων, καὶ ἐπικρατεῖ ἀκόμη εἰς τὰς περισσοτέρας Εὐρωπαϊκὰς χώρας ζωνὰ ἢ πάλῃ μεταξὺ τῶν καταναλωτῶν καὶ τῶν παραγωγῶν, τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα βεβαίως εἶναι ἀντίθετα· δὲν εἶναι ὅμως ἀμφιβολία ὅτι τὸ σύστημα τῆς ἐλευθερίας τῆς εἰσαγωγῆς θέλει ὑπερισχύσει παντοῦ, καθόσον τὰ σωτήρια ἀποτελέσματα τοῦ συστήματος τούτου ἀνεφάνησαν μέγала.

Ἡ Ἐπικράτεια, ὅπου ὁ σῖτος εἶναι εὐθηνός, εἴτε ὡς ἐκ τῆς ποσότητός του, εἴτε ὡς ἐκ τῆς εὐθηνίας τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς, π. χ. ἡ Ῥωσσία δὲν ἔχει βεβαίως ἀνάγκην ν' ἀπαγορεύσῃ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων δημητριακῶν καρπῶν, διότι ἡ νενομοθετημένη αὕτη ἀπαγόρευσις θέλει εἶσθαι ἄνευ ἀποτελέσματος. Οἱ ἀπαγορευτικοὶ νόμοι ἔχουν σπουδαῖον ἀποτέλεσμα εἰς τὰς Ἐπικρατείας, ὅπου οἱ δημητριακοὶ καρποὶ εἶναι πάντοτε ἀκριβοί, εἴτε διότι δὲν ὑπάρχει ἀναλογία μεταξὺ τοῦ ποσοῦ τῆς παραγωγῆς καὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων, εἴτε ὡς ἐκ τῶν ὑπερβολικῶν φόρων ἢ τῆς ἀκριθείας τῆς ἐργασίας, καὶ εἰς τὰς Ἐπικρατείας ἐκείνας, ὅπου ἡ ἐλευθερία τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς κανονίζεται κατὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς εἰσοδείας.

Αἱ σιτοδεῖαι δὲν εἶναι παγκόσμιοι· ὅταν Ἐπικρατεία τις ἔχῃ ἔλλειψιν, ἄλλη ἔχει ἀφθονίαν· διὰ τῆς ἐλευθερίας δὲ τῆς εἰσαγωγῆς πᾶσα Ἐπικράτεια ἀναλόγως τῶν φυσικῶν ἢ τυχαίων αὐτῆς ἀναγκῶν θέλει ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τὴν ἀφθονίαν τῆς ἄλλης Ἐπικρατείας, καὶ οὕτως οἱ λαοὶ δὲν θέλουν ὑποφέρει τὰ φρικαλέα δεινὰ τοῦ λιμοῦ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀφθονίας τοῦ γείτονός των. Ἐὰν δὲ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων ἐν γένει εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἐπικρατείας θεωρῆται ὡς ἀναπόφευκτος ἀνάγκη, καὶ παντοῦ αἱ πεφωτισμένα Κυβερνήσεις τὴν προστατεύουσι, διατὶ ἡ τόσον δικαία καὶ ἀδιαφιλονεικῆτος αὕτη ἀρχὴ ν' ἀμφισβητῆται ὅταν πρόκηται περὶ τῶν σχέσεων τῶν διαφόρων γειτονικῶν λαῶν, τῶν διαχωριζομένων μόνον ὑπὸ τινος ποταμοῦ, ὄρους, ἢ χάνδακος; Τὸ γενικὸν συμφέρον τοῦ ἐμπορίου ἀπαιτεῖ ὥστε αἱ τιμαὶ τῶν ἀντικειμέ-

νων τῆς πρώτης ἀνάγκης, καὶ ἀναμφιβόλως οἱ δημητριακοὶ καρποὶ ἀνήκουν εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν, νὰ ᾔηται ὅσον τὸ δυνατόν εἰς ἰσοτιμίαν μετὰ τῶν διαφόρων Ἐπικρατειῶν· ἡ σωτήριος αὕτη ἰσορροπία πρέπει νὰ ᾔηται ὁ σκοπὸς ὅλων τῶν Κυβερνήσεων, ἄλλως τὰ πλούτη τὰ σχηματίζόμενα διὰ τῶν τελωνιακῶν ἀπαγορευτικῶν νόμων εἶναι πλούτη ἐπίπλαστα.

Ἐνόμισαν τινὲς ὅτι εὗρον τὸν μέσον ὅρον μετὰ τῆς ἀπαγορεύσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς εἰσαγωγῆς, καὶ ὅτι συμβιβάζουν καὶ τῶν γεωργῶν καὶ τῶν καταναλωτῶν τὰ συμφέροντα διὰ τοῦ κλιμακωτοῦ λεγομένου συστήματος. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο, ὁ ἐπιβαλλόμενος δασμὸς εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ἢ ἐξαγωγὴν προσδιορίζεται ἀναλόγως τῆς τιμῆς τοῦ ἐγγχωρίου σίτου· ὅσον εὐθηνότερος εἶναι ὁ ἐγγχώριος σῖτος, τοσοῦτον αὐξάνει ὁ δασμὸς τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐλαττοῦται ὁ δασμὸς τῆς ἐξαγωγῆς· καὶ καθόσον ἀνατιμᾶται ὁ ἐγγχώριος σῖτος, κατὰ τοσοῦτον ἐλαττοῦται ὁ δασμὸς τῆς εἰσαγωγῆς καὶ αὐξάνει ὁ δασμὸς τῆς ἐξαγωγῆς. Κατὰ πόσον τὸ σύστημα τοῦτο νεκρῶναι πᾶσαν ἐπιχείρησιν σιτηρῶν, εἶναι εὐκόλον νὰ τὸ ἐννοήσωμεν· οὐδεὶς ἔμπορος, ὅσον ἐπιχειρηματίας καὶ ἂν ᾔηται, δὲν θέλει ἀποφασίσει νὰ κάμῃ σημαντικὴν εἰσαγωγὴν σίτου εἰς τόπον εὐρισκόμενον ὑπὸ τοιοῦτον σύστημα, διότι θέλει ἔχει πάντοτε τὸν φόβον μήπως ἐλαττωθῇ κατόπιν ὁ δασμὸς καὶ δὲν δυνηθῶσι νὰ συναγωνισθῶσιν οἱ σιτοῖ τοῦ μὲ τοὺς σίτους, τοὺς εἰσαχθησομένους εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐλαττώσεως τοῦ δασμοῦ. Διὰ τοῦ τοιούτου τελωνιακοῦ συστήματος ἐμποδίζονται ἐν γένει αἱ παρακαταθῆκαι τῶν ξένων σίτων· πόσον δὲ τοῦτο εἶναι ἐπιζήμιον καὶ ὀλέθριον, τὸ ἀπέδειξεν εἰς τὴν Γαλλίαν εὐκρινῶς ἡ παρελθοῦσα ἐποχὴ τῆς σιτοδείας.

Εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας τὸ ἐμπόριον τῶν δημητριακῶν καρπῶν ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τῆς φροντίδος καὶ τῶν Κυβερνήσεων καὶ τῶν ἰδιωτῶν· ἡ Ῥώμη εἰς τὰς ὥραίαις ἡμέρας τῆς δόξης της κατέκτησε τὴν Αἴγυπτον, διὰ νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν ἀπειρίαν τῶν κατοίκων αὐτῆς τὰ δημητριακὰ προϊόντα τοῦ εὐφόρου τούτου τόπου, καὶ ἐμάχετο ὑπὲρ τῆς Σικελίας διὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν μεγάλην ταύτην τῶν σιτηρῶν ἀποθήκην τῶν Ῥωμαίων· σήμερον αἱ πολιτικαὶ μετὰ τῶν ἔθνων σχέσεις ἀφίνουν εἰς τὴν φροντίδα τοῦ εἰρηνικοῦ ἐμπορίου τὴν πρόβλεψιν τῶν ἀναγκαίων διὰ τοὺς λαοὺς σιτηρῶν.

Ἡ αὐξήσις καὶ τελειοποίησις τῆς καλλιεργείας εἰς τὰς περισσοτέρας Εὐρωπαϊκὰς χώρας ἐπέφερε σχεδὸν παντοῦ τὴν ἰσορροπίαν μεταξὺ τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς καταναλώσεως· ἂν ἐξαίρεσωμεν τὴν Πορτογαλίαν, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Σβεκίαν, τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας, αἱ λοιπαὶ Εὐρωπαϊκαὶ Ἐπικράτειαὶ συλλέγουν συνήθως δημητριακοὺς καρποὺς ὑπεράνω τῶν ἀναγκῶν των, καὶ εἰς ἕτος γενικῆς ἀφθονίας ὑπολογίζεται τὸ περισσεῦον μετὰ τὴν ἐτήσιον κατανάλωσιν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην ὑπὲρ τὰ 12 ἑκατομμύρια ἑκατόλλιτρα.

Ἡ Βαλτικὴ διὰ τοῦ Δάντζικ, ὁ Εὐξείνιος Πόντος διὰ τῆς Ὀδησσοῦ, ὅλαι αἱ παράλιοι πόλεις τῆς Ἀζοφικῆς καὶ αἱ Παραδουνάβιοι εἶναι αἱ ἀποθῆκαι, εἰς τὰς ὁποίας σήμερον προστρέχει ἡ πεινῶσα ἐνίοτε Εὐρώπη.

§. 129. *Ἀναγκαῖαι εἰς τὸν σιτέμπορον γνώσεις.*—Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν ἀπαιτεῖται ἡ συνδρομὴ πολλῶν περιστάσεων· ἡ προσεκτικὴ καὶ ἀκριβὴς ἐξέτασις τῶν ἀτμοσφαιρικῶν μεταβολῶν, τῶν ἐπιρρέαζουσῶν τὴν εἰσοδείαν τῶν καρπῶν ἀπὸ τῆς ὥρας τῆς σπορᾶς των μέχρι τῆς συλλογῆς των, ἡ θετικὴ γνώσις τῶν διαφόρων ποιότητων τῶν σίτων, ὁ προσδιορισμὸς τοῦ βάρους των καὶ πλῆθος ἄλλα περιστατικὰ πρέπει νὰ προσηλθῶσι καθεκάστην τὴν προσοχὴν τοῦ σιτεμποροῦ καὶ νὰ τὸν ὀδηγῶσιν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις του.

Ὁ ἔμπορος δὲν πρέπει ν' ἀκολουθῇ εἰς τὰς περὶ σιτηρῶν κερδοσκοπίας του τὴν κοινὴν γνώμην περὶ τῆς ἀφθονίας ἢ ἐλλείψεως τῆς εἰσοδείας τόπου τινός· οἱ ἐπ' αὐτῇ τῇ βάσει κερδοσκοποῦντες ὑποπίπτουν συχνάκις εἰς δυσαρέστους ἀπάτας, διότι πολλάκις ἡ κοινὴ γνώμη μορφοῦται ἐκ διδομένων, ἐσφαλμένων καὶ ἀντιθέτων εἰς τὴν πραγματικότητά. Ὁ θέλων νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τὰ τῆς εἰσοδείας τόπου τινός πρέπει νὰ ἐκτείνῃ τὰς ἐξετάσεις του εἰς μέγαν κύκλον, καὶ δι' ἐκτεταμένης καὶ ἀξιοπιστοῦ ἀλληλογραφίας νὰ πληροφορηθῇ τὴν γενικὴν κατάστασιν τῆς καρποφορίας, διότι ἐὰν περιορίζηται νὰ κρίνῃ περὶ αὐτῆς ἐκ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς καταστάσεως, συχνὰ θέλει εἶσθαι ἀπατημένος, καθόσον ἡ βροχὴ ἢ ἡ ξηρασία, ἥτις καταστρέφει τὴν εἰσοδείαν χώρας τινος, δύναται νὰ ᾖναι ὠφέλιμος εἰς τὴν εἰσοδείαν ἄλλης.

Ἐκ τῆς καλῆς καὶ ἐπιτυχοῦς ἀγορᾶς τοῦ σίτου ἐξαρτᾶται σχεδὸν πάντοτε τὸ κέρδος τοῦ ἀγοραστοῦ· ὅθεν ἡ γνώσις τῶν διαφόρων ποιο-

τήτων τῶν σίτων εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τοῦ εἶδους τοῦ ἐμπορίου.

Ἡ καλὴ ποιότης τοῦ σίτου προσδιορίζεται ἐκ τοῦ χρώματος, ἐκ τοῦ σχήματος τοῦ κόκκου, ἐκ τοῦ βάρους του, τῆς ξηρότητος καὶ καθαριότητός του καὶ ἐκ τῆς γεύσεώς του.

Ἰπάρχει μέγας ἀριθμὸς εἰδῶν σίτου, ἀλλ' ἡ ἐπιστημονικὴ διάκρισις αὐτῶν ἀφορᾷ μᾶλλον τὴν βοτανικὴν παρὰ τὸ ἐμπόριον.

Ἐμπορικῶς οἱ σῖτοι διαιροῦνται εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας, εἰς ἀπαλοὺς καὶ σκληροὺς· ὑποδιαιροῦνται δὲ ὡς ἐκ τοῦ χρώματός των εἰς ξανθοὺς καὶ κοκκίνοους, ὅσον περισσότερον δὲ κλίνουν πρὸς τὸ ξανθὸν χρῶμα, τόσον ὑποληπτικώτεροι εἶναι. Τὸ βάρος τοῦ σίτου εἶναι οὐσιῶδες προσόν, διότι εἶναι σημεῖον καὶ γνώρισμα τῆς στεγνότητος τοῦ σίτου, ὅσον δὲ περισσώτερου βάρους εἶναι ὁ σῖτος, τόσον περισσότερον ἐκτιμᾶται· οἱ σκληροὶ σῖτοι ζυγίζουσι περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἀπαλοὺς, ἀλλ' ὅμως, ὅταν οὗτοι ᾖναι καλῆς ποιότητος, προτιμῶνται διὰ τὸ ποσὸν τοῦ ἐξ αὐτῶν ἐξαγομένου ἀλεύρου. Οἱ Γαλλικοὶ ἐγχώριοι σῖτοι πρώτης ποιότητος καὶ καλῆς εἰσοδείας ἔχουν βάρος 78—80 χιλιόγραμμα τὸ ἐκκτόλλιτρον. Ὁ πολὺπειρος σιτέμπορος, ἅμα θέσῃ τὴν χεῖρά του ἐντὸς σάκκου σίτου, δύναται νὰ προσδιορίσῃ τὸ βάρος αὐτοῦ. Πρὸς ἀκριβῆ γινώσιν τοῦ βάρους, οἱ Ὀλλανδοὶ πρῶτοι μετεχειρίσθησαν εἶδος πλάστιγγος, διὰ τῆς ὁποίας, σταθμιζομένης μικρᾶς ποσότητος σίτου, προσδιορίζεται τὸ ἀκριβὲς βάρος τοῦ μέτρου αὐτοῦ.

Ἡ στεγνότης τοῦ σίτου γνωρίζεται διὰ τῆς ἀφῆς· ὅταν ὁ σῖτος ᾖναι στεγνός, ἡ χεὶρ εἰσέρχεται εὐκόλως εἰς τὸν σῶρον αὐτοῦ, ὁ δὲ σῖτος τρέχει τρόπον τινὰ ὡς ρευστόν· ὅταν ἀπ' ἐναντίας ὁ σῖτος ἔχῃ ὑγρασίαν, ἡ χεὶρ εἰσερχομένη εὗρίσκει δυσκολίαν, ὁ σῖτος δὲν ἤχῃ ὡς ὁ ξηρὸς, ἡ δὲ παλάμη δύναται νὰ συσφίγῃ περισσότερον ποσὸν ὑγροῦ σίτου παρὰ ξηροῦ.

Ἡ καθαριότης τοῦ σίτου συντελεῖ πολὺ ὡς πρὸς τὴν ποιότητά του καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς τιμῆς του· ὁ καλὸς σῖτος δὲν πρέπει νὰ περιέχῃ καμμίαν ξένην ὕλην, οὔτε ἄχυρον, οὔτε αἶραν, οὔτε μαυράδια, οὔτε κριθήν, οὔτε χῶμα ἢ κόκκους μαυρισμένους ἀπὸ τετηδόνος (carie). Διάφοροι μηχαναὶ, αἱ ὁποῖαι·καθεκαστὴν τελειοποιοῦνται, χρησιμεύουν διὰ τὸν καθαρισμὸν καὶ τὸ κοσκίνισμα τῶν σίτων.

Ὁ σίτος λαμβάνει γεῦσιν ἀηδῇ καὶ δυσάρεστον, ἂν δὲν λάβῃ τὴν προσήκουσαν περιποίησιν, καὶ ἂν τεθῇ εἰς ἀποθήκας ὑγρὰς. Ἐὰν ὁ σίτος μάλιστα ἐξ ἀρχῆς εἶχεν ὑγρασίαν τινὰ, καὶ τεθῇ εἰς ἀποθήκας ἢ εἰς πλοῖα πρὸς ἀποστολὴν πρὶν στεγνωθῇ ἐντελῶς, ὑπόκειται εἰς τὸ γνωστὸν ἀνάρμια ἢ ζύμωσιν, ἥτις εἶναι ἡ τελευταία καὶ ἐντελὴς καταστροφὴ αὐτοῦ.

§. 130. *Σιτεμπόριον Ὀλλανδῶν.* — Οἱ Ὀλλανδοὶ ἐθεωροῦντο ἄλλοτε ὥς οἱ μεγαλύτεροι σιτέμποροι· πλούσιοι ὄντες καὶ συγκεντρώνοντες μεγάλα κεφάλαια ἠδύναντο νὰ σχηματίζωσι σημαντικὰς παρακαταθήκας σιτηρῶν εἰς τὰς παραλίους πόλεις τῶν. Ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Ὀλλάνδης, κειμένης μεταξὺ τῶν ἀρκτικῶν καὶ μεσημβρινῶν Ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ ἡ δι' ὀχετῶν καὶ ποταμῶν συγκοινωνία της μετὰ τῶν μεσογείων πόλεων ἀνεδείκνυον αὐτὴν κατάλληλον ἀποθήκην σιτηρῶν δι' ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρώπην.

Ἡ ἀνάπτυξις ὅμως τοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡλάττωσεν οὐσιωδῶς τὴν σημαντικότητα τῶν παρακαταθηκῶν τοῦ Ἀμστερδὰμ καὶ Ρότερδαμ, αἵτινες μόνον τοῦτο διατηροῦν πάντοτε ὡς πρὸς τὸ εἶδος αὐτὸ ἀρκετὴν σημασίαν.

Ἡ Ὀλλάνδα εἶναι τόπος μᾶλλον εἰσαγωγῆς, καὶ διὰ τῆς Βαλτικῆς προμηθεύεται τοὺς ἀναγκαίους πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν της δημητριακοὺς καρπούς. Κατὰ τὴν σημερινὴν δὲ Νομοθεσίαν της οἱ εἰσαγόμενοι σῖτοι ὑποβάλλονται εἰς 50 ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου δασμὸν τὸ ἑκατόλλιτρον. Ἡ δὲ ἐξαγωγή εἶναι ἐλευθέρα.

Τὸ Ὀλλανδικὸν μέτρον τοῦ σίτου εἶναι τὸ *λάστον*, ἴσον μὲ 30 Γαλλικὰ ἑκατόλλιτρα. Τὸ βάρος του προσδιορίζεται κατὰ Σάκκον τοῦ Ἀμστερδὰμ εἰς λίτρας Ὀλλανδικάς· τὰ ἔξοδα προμηθείας, ἐκφορτώσεως, κτλ. ὑπολογίζονται εἰς 50 ἑκατοστὰ Γαλλικὰ τὸ ἑκατόλλιτρον. Ἡ τιμὴ τοῦ σίτου προσδιορίζεται πρὸς τόσα φορίνια τὸ λάστον, ἀξίζοντα φράγκα 2 $\frac{10}{100}$ ἕως 2 $\frac{15}{100}$.

§. 131. *Σιτεμπόριον Ἀγγλίας.* — Ἡ Ἀγγλία ἀποκατέστη ἡ μεγαλύτερα ἀγορὰ τοῦ κόσμου ὡς πρὸς τὰ σιτηρὰ μετὰ τὴν μεταβολὴν τὴν γενομένην τῷ 1846 εἰς τὴν Νομοθεσίαν αὐτῆς, καθ' ἣν τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν κατέστη ἐλεύθερον κατὰ τε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν.

Ἡ ἐξαγωγή τῶν σιτηρῶν κατὰ τὴν ἤδη ἰσχύουσαν ἐν Ἀγγλίᾳ Νο-

μοθεσίαν δὲν ὑποβάλλεται εἰς οὐδένα δασμὸν, καὶ εἰς οὐδένα περιορισμόν.

Ἡ δὲ εἰσαγωγή τοῦ ξένου σίτου, ἀραβοσίτου, κριθῆς, βρώμης, σικάλως καὶ κουκκίων ὑποβάλλεται μόνον εἰς ἑνὸς σελινίου δασμὸν τὸ Κουάρτερ. Τὰ δὲ ἄλευρα ὑποβάλλονται εἰς $4\frac{1}{2}$ δηνάρια τὸ καντάριον.

Κατὰ τὰς τελευταίας στατιστικὰς πληροφορίας τὸ ἠνωμένον Βασίλειον τῆς Ἀγγλίας παράγει κατὰ μέσον ὅρον,

Σῖτον 47 ἑκατομ. ἑκατολλίτρων

Κριθὴν 27 » »

Βρώμην 68 » »

Ἐκ τῶν ποσῶν δὲ τούτων πρέπει ν' ἀφαιρέσωμεν τὸ $1/6$ διὰ τὴν σποράν.

Ἡ ἀνθρώπινος κατανάλωσις ὑπολογίζεται εἰς 100 ἑκατομ. ἑκατολλίτρων, ἐξ ὧν τὰ 50 ἑκατομμύρια εἶναι σῖτος. Πρὸς διατροφήν δὲ τῶν ζώων καὶ πρὸς κατασκευὴν πνευμάτων ὑπολογίζεται ὅτι ἐξοδεύονται περὶ τὰ 50 ἑκατομμύρια ἑκατολλίτρων σιτηρῶν ὥστε ἡ ἐτήσιος ἔλλειψις τῆς Ἀγγλίας ὑπολογίζεται περὶ τὰ 20 ἑκατομ. ἑκατολλίτρων δημητριακῶν καρπῶν, τὰ ὅποια ἀναπληροῖ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ξένων. Καὶ πραγματικῶς εὐρίσκομεν ὅτι κατὰ μέσον ὅρον ἡ εἰσαγωγή τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη εἶναι περὶ τὰ 26 ἑκατομ. ἑκατολλίτρων κατ' ἔτος. Ὁ σῖτος δὲ καὶ τὰ ἐκ σίτου ἄλευρα ἀποτελοῦν τὸ ἥμισυ τῆς εἰσαγωγῆς ταύτης. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὰ σιτηρὰ πωλοῦνται μὲ τὸ Κουάρτερ (quarter) καὶ βοῦσελ (bushel). Τὸ δὲ βάρος τοῦ σίτου προσδιορίζεται πρὸς τόσας λίτρας τὸ βοῦσελ.

§. 132. *Σιτεμπόριον Γαλλίας*.— Ἡ Γαλλία ἔνεκα τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως προχείρως δύναται νὰ προμηθεύηται τὰ ἀναγκαῖα σιτηρὰ ἐν περιπτώσει σιτοδείας· τὰ ἀρκτικὰ παράλιὰ τῆς τὴν θέτουν εἰς σχέσιν μὲ τὴν Βαλτικὴν, αἱ δὲ μεσημβριναὶ τῆς πόλεις καὶ μάλιστα ἡ Μασσαλία τῇ προμηθεύουν τοὺς σίτους τῆς Σικελίας, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Τουρκίας καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Ἡ ἐτήσιος παραγωγή τῶν Δημητριακῶν καρπῶν εἰς τὴν Γαλλίαν ὑπολογίζεται κατὰ μέσον ὅρον εἰς 240 ἑκατομ. ἑκατολλίτρων, ἐξ ὧν τὰ 90 ἑκατομ. εἶναι σῖτος. Ἀφαιρουμένης δὲ τῆς ἀναγκαίας πρὸς σποράν ποσότητος μένουσιν 197 ἑκατομ. ἑκα-

τολλίτρων, ἐξ ὧν τὰ 67 εἶναι σίτος. Ὑπολογίζεται δὲ ὅτι μετὰ τὸ 1820 ἡ ἐτήσιος παραγωγή ἐν Γαλλίᾳ ἐδιπλασιάσθη.

Κατὰ τὸ 1846, ὅτε ὑπῆρξε σιτοδεία, τὸ συναχθὲν ποσὸν τοῦ σίτου ἦτον 60 ἑκατομ. ἑκατολλίτρων, ἐνῶ κατὰ τὸ 1847 ἀνέβη εἰς 97 ἑκατομ. Κατὰ τὸ 1853 ἦτο 63 ἑκατομ. Κατὰ τὸ 1857 ἀνέβη πάλιν εἰς 97 ἑκατομμύρια ἑκατολλίτρων, καὶ κατὰ τὸ 1859 εἰς 110 ἑκατομμύρια.

Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν μεγάλων διαφορῶν καὶ ἐλλείψεων τῶν 37, 34 καὶ 47 ἑκατομμυρίων ἑκατολλίτρων μεταξὺ ἔτους ἀφθονίας καὶ ἔτους σιτοδείας, ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἄλλειψις τῆς εἰσοδείας δὲν εἶναι δυνατόν ν' ἀναπληρωθῇ ἐντελῶς διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ξένων σίτων, ἥτις κατὰ τὰ δύο μνημονευθέντα ἔτη τῆς σιτοδείας δὲν ὑπερέβη τὰ 10 ἑκατομ. ἑκατολλίτρων σίτου κατ' ἔτος. Τὸ περιπλέον λοιπὸν τῆς ἐλλείψεως τοῦ σίτου ἐν καιρῷ σιτοδείας ἀναπληροῖ ἐν Γαλλίᾳ ἡ μετὰ τοῦ σίτου ἀνάμιξις ἄλλων δημητριακῶν καρπῶν κατωτέρας ἀξίας.

Ἡ Γαλλία λοιπὸν εἶναι περιοδικῶς τόπος καὶ εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς Δημητριακῶν καρπῶν, ἀναλόγως τῆς ἀφθονίας ἢ τῆς ἐλλείψεως τῶν εἰσοδειῶν τῆς.

Ἡ δὲ εἰσαγωγή καὶ ἐξαγωγή τῶν σιτηρῶν ἐν Γαλλίᾳ κανονίζεται τελωνιακῶς διὰ τοῦ Νόμου τοῦ 1819 μεταρρυθμισθέντος κατὰ τὸ 1832 καὶ καθιεροῦντος τὸ σύστημα τῆς Κλίμακος.

Ἀλλὰ πολὺς λόγος πρὸ καιροῦ ἐγένετο περὶ μεταβολῆς τοῦ Νόμου τούτου, καθ' ὅσον πάντες ἀνεγνώρισαν τὰ ἐλαττώματα τοῦ κλιμακωτοῦ συστήματος, ὅπερ ἔχει τὸ μέγα ἄτοπον νὰ διακόπη διὰ τῆς ὑψώσεως τῶν δασμῶν ποτὲ μὲν τὴν εἰσαγωγὴν τῶν ξένων σίτων, ποτὲ δὲ τὴν ἐξαγωγὴν τῶν ἐγχωρίων, καὶ οὕτω νὰ παραλύῃ τὰς μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορικὰς σχέσεις κατὰ τε τὴν πώλησιν καὶ τὴν ἀγοράν.

Τῶν δασμῶν τὸ εὐμετάβλητον, τὸ ὁποῖον ἡ Τελωνιακὴ Κλίμαξ καθιεροῖ, ἐπιφέρει εἰς τὸ πνεῦμα τῶν τε ἀγοραστῶν καὶ πωλητῶν τὴν μεγαλητέραν ἀβεβαιότητα ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιχειρήσεών των, καὶ ἐπομένως μεγίστην βλάβην εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐργασίας.

Ἡ ἐπιζήμιος αὕτη ἀβεβαιότης ἠνάγκασε τὰς διαφόρους Κυβερνήσεις ἐν καιρῷ σιτοδείας καὶ ὑψώσεως τῶν τιμῶν ν' ἀναστέλλωσι διὰ Διαταγμάτων τὴν ἐνέργειαν τῆς κλίμακος ἐπὶ τινὰ χρόνον, ὅπως τὸ

ἐμπόριον ἀσφαλιζόμενον ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῶν ἐπιχειρήσεών του ἐνεργῇ ἀγορᾷ ξένων σίτων καὶ εἰσάγῃ αὐτούς.

Κατὰ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1847 καὶ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1853 ἀνεστάλη ἐν Γαλλίᾳ ἡ ἐνέργεια τῆς Κλίμακος, ἡ τελευταία δὲ αὕτη ἀναστολή παρετάθη μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1859.

Διὰ δὲ τοῦ Νόμου τῆς 14 Ἰανουαρίου 1860 ἐπετράπη ἡ προσωρινὴ εἰσαγωγὴ τῶν ξένων σίτων ὅπως ἐξάγονται εἰς ἄλευρα. Κατὰ τὸν Νόμον αὐτὸν διὰ 100 χιλιόγραμμα εἰσαχθέντος σίτου πρέπει νὰ ἐξαχθῶσι 90 χιλιόγραμμα ἀλεύρου ἐὰν τὸ κοσκίνισμα ᾖ 10 τοῖς $\frac{0}{100}$, 80 δὲ χιλ. ἐὰν τὸ κοσκίνισμα ᾖ 20 τοῖς $\frac{0}{100}$, καὶ 70 χιλ. ἐὰν τὸ κοσκίνισμα ᾖ 30 τοῖς $\frac{0}{100}$.

Ὁ Νόμος αὐτὸς ἤθελεν ἔχει οὐσιωδέστερα ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν, ἐὰν δὲν περιορίζετο ἡ ἐξαγωγὴ τῶν ἀλεύρων, τῶν ἀντικαθιστῶντων τοὺς εἰσαγομένους σίτους, εἰς μόνους τοὺς λιμένας τῆς Τελωνιακῆς περιφερείας, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐγένετο ἡ εἰσαγωγὴ τῶν σίτων.

Ἐν τούτοις κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1861 εἰσήχθη εἰς τὸ Νομοθετικὸν σῶμα νέον περὶ τῶν δασμῶν τῶν σιτηρῶν Νομοσχέδιον, ἀνατρέπει τὸ κλιμακωτὸν σύστημα. Κατὰ τὸ Νομοσχέδιον αὐτὸ οἱ δασμοὶ τῆς εἰσαγωγῆς προσδιορίζονται ὡς ἐφεξῆς. Οἱ σῖτοι εἰσαγόμενοι διὰ Γαλλικῶν πλοίων, καὶ προερχόμενοι ἐκ τόπων ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης, ἢ ἐξ Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἐξ ὧν καὶ παράγονται, πληρόνουν 50 ἑκατοστὰ τοῦ φρ. τὰ 100 χιλιόγρ. Τὰ ἄλευρα $\frac{7.5}{100}$. Σῖτοι δὲ ἄλλοι χόθεν προερχόμενοι θέλουν πληρόναι φρ. 1 $\frac{5.0}{100}$, τὰ δὲ ἄλευρα φρ. 1 $\frac{7.5}{100}$. Οἱ διὰ ξένων δὲ πλοίων εἰσαγόμενοι σῖτοι ἐξ οἰουδήποτε μέρους φρ. 1 $\frac{5.0}{100}$, τὰ δὲ ἄλευρα φρ. 1 $\frac{7.5}{100}$. Ἡ Σίκαλη, ὁ Ἀραβόσιτος, ἡ Κριθή, ἡ Βρώμη, τὰ Ὄσπρια καὶ τὸ Κεχρίον εἰσαγόμενα διὰ Γαλ. πλοίου, καὶ προερχόμενα ἐκ τοῦ τόπου τῆς παραγωγῆς των θέλουν εἶσθαι ἐλεύθερα δασμοῦ, ἄλλως θέλουν πληρόναι φρ. 1 τὰ 100 χιλιόγραμμα. Εἰσαγόμενα δὲ διὰ ξένων πλοίων ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως θέλουν πληρόναι φρ. 1 τὰ 100 χιλιόγραμμα. Τὰ ὀρύζια διὰ Γαλ. πλοίου θέλουν πληρόναι 50 ἑκατοστὰ τὰ 100 χιλιόγραμμα, διὰ δὲ ξένου πλοίου φρ. 2. Ἡ δὲ ἐξαγωγὴ ὧλων τῶν ἀνωτέρω εἰδῶν μένει ἐλευθέρᾳ δασμοῦ κατὰ τὸ 2^{ον} ἄρθρον τοῦ Νομοσχεδίου. Οἱ δὲ ἐξωθεν εἰσαγόμενοι σῖτοι καὶ τὰ ἄλευρα δύνανται νὰ ἐναποταμιεύωνται

κατὰ τὰς περὶ ἐναποταμιεύσεως διατάξεις. Ἐπὶ τέλους διὰ τοῦ εἰρημένου Νομοσχεδίου καταργεῖται ἡ Κλίμαξ καὶ ὅλοι οἱ προηγούμενοι περὶ σιτηρῶν Τελωνιακοὶ Νόμοι τῆς Γαλλίας.

Ἡ κυριώτερα δὲ ἀγορὰ τῆς Γαλλίας ὡς πρὸς τοὺς ξένους σίτους εἶναι ἡ Μασσαλία. Τὸ δὲ ἐν χρήσει μέτρον τῶν σιτηρῶν ἐν Μασσαλίᾳ εἶναι ἡ Κάρικα (charge). 100 Κάρικαι=160 ἑκατόλλιτρα. Ἡ δὲ τιμὴ προσδιορίζεται ἐπὶ τῆς κάρικας, συγχρόνως δὲ προσδιορίζεται καὶ τὸ ζύγιον τοῦ πωλουμένου σίτου, δηλαδή πωλεῖται πρὸς τόσα φρ. ἡ κάρικα μὲ προσδιορισμὸν τοῦ ἀνωτέρου καὶ κατωτέρου ὅρου τοῦ ζυγίου αὐτῆς, π. χ. ἡ κάρικα θέλει ζυγίξει 127 ἕως 124 χιλιογράμμου, καὶ ὁ μὲν πωλητὴς υποχρεοῦται τοιοῦτοτρόπως νὰ παραδώσῃ δι' ἐκάστην κάρικαν 127 χιλιογράμμου σίτου, ὁ δὲ ἀγοραστὴς δὲν υποχρεοῦται νὰ δεχθῇ τὸν σίτον, ἂν ἡ κάρικα αὐτοῦ ζυγίξῃ ὀλιγώτερον τῶν 124 χιλιογράμμων. Ἐὰν εἰς τὴν παράδοσιν ὑπάρχῃ ὑπερβάλλον βάρος, τοῦτο εἶναι πρὸς ὄφελος τοῦ ἀγοραστοῦ. Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ ἔλλειψις ἐνὸς ἢ δύο χιλιογράμμων, ὁ πωλητὴς ἀποζημιώνει ἀναλόγως τῆς ἐλλείψεως τὸν ἀγοραστὴν, τὴν δὲ ἔλλειψιν τοῦ τρίτου χιλιογράμμου τὴν ἀποζημιοῖ διπλασίως. Ἐὰν δὲ ὁ σίτος ζυγίξῃ ὀλιγώτερον τοῦ προσδιορισθέντος ἐλαχίστου ὅρου, ὁ ἀγοραστὴς ἢ ἀκυροῖ τὴν ἀγορὰν, ἢ παραλαμβάνει ἀποζημιούμενος διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ζυγίου.

Ἡ παράδοσις τοῦ σίτου γίνεται ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ λιμένος ὅπου καὶ κοσκινίζεται. Ἐὰν δὲ ὁ ἀγοραστὴς παραλάβῃ ἐκ τοῦ πλοίου, ὁ πωλητὴς ἀπαλλάττεται τοῦ κοσκινίσματος καὶ παραδίδει μὲ ἐν χιλιογράμμον ὀλιγώτερον τοῦ συμφωνηθέντος ζυγίου, ἀλλ' ἐκπίπτεται ἐκ τῆς συμπεφωνημένης τιμῆς τῆς πωλήσεως 70 ἑκατοστὰ δι' ἐκάστην κάρικαν.

Τὰ συνήθη ἔξοδα παραδόσεως σίτων ἐν Μασσαλίᾳ ἐπὶ τῆς ὄχθης εἶναι φράγκα 48 τὰς 100 κάρικας διὰ ἐκφόρτωσιν, μέτρημα, κοσκίνισμα καὶ παράδοσιν, προσέτι φρ. 20 τὰς 100 κάρικας διὰ δικαίωμα τῆς πόλεως, καὶ $1/2$ τοῖς $0/100$ διὰ μεσιτείαν ἐὰν ἡ πωληθεῖσα ποσότης ᾖναι ἀξίας φρ. 1200, $1/3$ δὲ τοῖς $0/100$ ἐὰν ἡ πωληθεῖσα ποσότης ᾖναι ἀξίας ἀνωτέρας τῶν φρ. 1200. Δικαίως δὲ οἱ σιτέμποροι παραπονοῦνται διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἐξόδων αὐτῶν.

§. 133. Σιτεμπόριον Ἰταλίας.—Ἡ Ἰταλίη συγκαταριθμεῖται μεταξὺ τῶν τόπων τῶν ἐξαγόντων δημητριακοὺς καρπούς. Ἡ Σικε-

λία διατηρεῖ ἀκόμη τὴν ἀρχαίαν τῆς φήμην διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν σιτηρῶν τῆς, καὶ ἐν γένει ὅλη ἡ Ἰταλία πολλὰ σπανίως λαμβάνει ἀνάγκην ξένων σίτων. Τὸ ἐμπόριον ὅμως τῶν σιτηρῶν διὰ τῆς ἐλευθερίας τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τοὺς λιμένας τῆς Λιβόρνου καὶ τῆς Γένοβας ἔλαβε μεγάλην σημασίαν εἰς τὰς δύο ταύτας πόλεις, αἵτινες χρησιμεύουν ὡς παρακαταθῆκαι καὶ ἀγοραὶ σίτων δι' ἐξωτερικὰς ἀποστολάς.

Εἰς Λιβόρνον τὸ μέτρον τοῦ σίτου εἶναι ὁ σάκκος, ἡ δὲ τιμὴ του προσδιορίζεται εἰς λίρας Φλωρεντινάς. Τὰ ἔξοδα τῆς ἐκφορτώσεως καὶ ἐναποταμιεύσεως εἶναι μέτρια. Ἡ πόλις αὕτη ἔχει τὸ πλεονέκτημα τῶν ὑπογείων δημοσίων σιταποθηκῶν, αἵτινες χρησιμεύουν ὡς νοσοκομεῖα τῶν ἀσθενῶν σίτων, διότι ἐντὸς αὐτῶν ἐναποτιθέμενοι οἱ βεβλαμμένοι σῖτοι διατηροῦνται.

Τὰ ἔξοδα παραλάβῃς καὶ πωλήσεως σίτου εἰς τὴν Λιβόρνον εἶναι τὰ ἑξῆς.

Μετρητικὰ, κοσκινιστικὰ, ἐκφόρτωσις, δικαίωμα πόλεως καὶ λοιπὰ 4 Σολδία ὁ σάκκος· μεσιτικὰ 1 τοῖς ἑκατόν· προμήθεια 2 τοῖς ἑκατόν· προμήθεια ἐγγύης (*del credere*) 1 τοῖς $\frac{6}{10}$.

Εἰς τὴν Γένοβαν τὰ ἔξοδα ἐκφορτώσεως, μετρήσεως, δασμοῦ πόλεως, ἀδείας καὶ λοιπὰ εἶναι $\frac{1}{4}$ τῆς λίρας τὴν Μίναν, μεσιτικὰ 25 ἑκατοστὰ τὴν Μίναν, προμήθεια πωλήσεως καὶ ἐγγύης 2 $\frac{1}{2}$ τοῖς ἑκατόν.

Οἱ σῖτοι τῆς Νεαπόλεως, ἥτοι τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας, εἶναι ὡραίας ποιότητος. Οἱ καλλήτεροι τούτων εἶναι οἱ γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ρισέ.λαι* τῆς Βαρλέτας ἢ Μαμφρεδονίας. Αἱ τῆς Ταράντου εἶναι ὀλίγον κατώτεραι. Οἱ Σῖτοι τῶν Ἀβρούζων εἶναι μικτοὶ, σκληροὶ καὶ ἀπαλοί.

Εἰς τὴν Νεάπολιν καὶ Βαρλέταν πωλοῦνται οἱ σῖτοι μὲ τὸ *Τόμολον*. 100 δὲ *Τόμολα* = 55 ἑκατόλλιτρα. Ἡ δὲ τιμὴ των προσδιορίζεται πρὸς τόσα δουκάτα. Τὸ δουκάτον ἰσοδυναμεῖ μὲ φρ. 4 $\frac{2}{100}$. Τὸ δὲ ζύγιον τῶν σίτων προσδιορίζεται πρὸς τόσα *ρότολα* τὸ τόμολον· 100 δὲ *ρότολα* = 89 χιλιόγραμμα.

Κατὰ τὸ 1859 ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως τῆς εἰσοδείας ἐπετράπη ἡ εἰσαγωγή τῶν σίτων ἐλευθέρᾳ δασμοῦ, ἡ ἐλευθερία δὲ αὕτη παρτάθη μέχρι τέλους τοῦ 1860· προηγουμένως ὁ δασμὸς τῆς εἰσαγωγῆς ἦτο φρ. 10 τὸ καντάρι, τῶν 100 *ρότόλων*, ἡ δὲ ἐξαγωγή ἦτο

μὲν ἐλευθέρα διὰ πλοίων τῆς Νεαπόλεως, ἀλλὰ διὰ πλοίων ξένων ἐπλήρουναν 30 γράνα τὸ καντάριον καὶ ἀκολούθως ἐν δουκάτον.

§. 134. *Σιτεμπόριον Ῥωσσίας.*—Μεταξὺ τῶν τόπων τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν κατέχει βεβαίως τὴν πρώτην θέσιν ἡ Ῥωσσία. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἡ Ῥωσσία κατὰ τὸ 1792 ἐξησφάλισε διὰ τῶν κατακτησέων τῆς τὴν ἐλευθερίαν τῆς θαλασσοπλοίας τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ἐκυρίευσε τὰς πρὸς τὴν θάλασσαν ταύτην ἀπειρούς γεωργησίμους γαίας, οἱ Ἰταλοὶ Οἰκονομολόγοι ἐπρονόησαν τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ὡς πρὸς τὰ σιτηρὰ ἔμελλε ν' ἀποκτήσῃ ὁ τόπος οὗτος, καὶ προῖδον τὴν καταστροφὴν τοῦ Ἰταλικοῦ ἐμπορίου τῶν σιτηρῶν. Οὐδεὶς τῶντι τόπος δύναται νὰ συναγωνισθῇ μὲ τὴν εὐθηνίαν καὶ ἀφθονίαν τῶν Ῥωσσικῶν σίτων, ἐκ τῶν ὁποίων καθ' ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς σιτοδείας τρέφονται οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης.

Δύο εἰδῶν σίτους ἐν γένει παράγει ἡ Ῥωσσία, τοὺς *σκληροὺς*, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ καλῆτεροι εἶναι οἱ τῆς Ἀζοφικῆς, καὶ τοὺς *ἀπαλοὺς*, ὑποδιαιρουμένους εἰς διαφόρους ποιότητας.

Εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορίσῃ τις τὸ εἰς τὴν Ῥωσσίαν παραγόμενον ποσὸν τῶν δημητριακῶν καρπῶν, καὶ αἱ περὶ τούτου στατιστικαὶ βασίζονται μᾶλλον ἐπὶ ὑποθέσεων. Μόνον δὲ περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν ἐξαγομένων ἐκτὸς τῆς Ῥωσσίας δημητριακῶν καρπῶν δύναται τις νὰ ἔχῃ ἀκριβεῖς πληροφορίες.

Ἡ Ῥωσσία ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν τῶν σιτηρῶν διαιρεῖται εἰς δύο τμήματα, τὸ ἀρκτικόν, καὶ τὸ μεσημβρινόν.

Οἱ κυριώτεροι λιμένες τῆς ἐξαγωγῆς εἰς τὴν ἀρκτικὴν Ῥωσσίαν εἶναι ἡ Πετρούπολις, ἡ Ρίγα εἰς τὴν Βαλτικὴν, καὶ ὁ Ἀρχάγγελος εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν. Ἐκ τῶν λιμένων τούτων κυρίως ἐξάγονται ἡ Σίκαλη, ἡ Κριθή καὶ ἡ Βρώμη, ὁ δὲ Σίτος ἀποτελεῖ μόνις τὸ $\frac{1}{13}$ τῆς ὅλης ἐξαγωγῆς αὐτῶν.

Κατὰ τὰς στατιστικὰς πληροφορίας τῶν 30 τελευταίων ἐτῶν, ἰδοὺ τὰ ἐξάχθέντα ποσὰ ἐκ τῶν ἀρκτικῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ῥωσσίας.

Ἐκ τῆς Βαλτικῆς ἐξήχθησαν

Σῖτοι	ἑκατόλλιτρα	6,400,000	μέσος ἐτήσιος ὅρος	213,000
Σίκαλη	»	19,500,000	»	650,000
Κριθή	»	6,900,000	»	230,000
Βρώμη	»	8,000,000	»	266,000

Ἐκ τῆς Λευκῆς δὲ θαλάσσης

Σίτοι ἑκατόλλιτρα	1,800,000	»	60,000
Σίκαλη »	9,200,000	»	306,000
Κριθή »	3,900,000	»	130,000
Βρώμη »	5,600,000	»	186,000

Εἰς τὴν Πετρούπολιν, καθὼς καὶ εἰς ὅλην τὴν Ῥωσσίαν, ὁ σίτος πωλεῖται πρὸς τόσα ρούβλια τὸ τζέτσερτον (ψάθα), ὅπερ εἰς τὸ ἐμπόριον εἶναι ἴσον μὲ δύο ἑκατόλλιτρα, ἂν καὶ περιέχῃ ὀλίγον τι περισσότερον.

Ἡ Μεσημβρινὴ Ῥωσσία παράγει μεγαλητέραν ποσότητα δημητριακῶν καρπῶν, καὶ ἐπομένως εἶναι πολὺ σημαντικωτέρα τῆς Ἀρκτικῆς ὥς πρὸς τὴν ἐξαγωγήν.

Ἡ Ὄδησος ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου, καὶ τὸ Ταγανρόκ, ἡ Βερδιάνσκα καὶ ἡ Μαριανούπολις ἐπὶ τῆς Ἀζοφικῆς εἶναι οἱ κυριώτεροι μεσημβρινοὶ λιμένες τῆς ἐξαγωγῆς. Ἀλλ' ἡ Ὄδησος ἐξάγει περισσοτέρους σίτους παρ' ὅλους τοὺς ἄλλους λιμένας ὁμοῦ. Εἰς τὴν Ὄδησὸν μεταφέρονται πρὸς ἐξαγωγήν οἱ σίτοι τῆς Βασαραβίας, τῆς Ποδολίας, τῆς ἐπαρχίας τοῦ Κιόβου καὶ μέρος τῶν τῆς Πολωνίας, ἡ δὲ μεταφορὰ γίνεται ἄχρι τοῦδε δι' ἁμαξῶν συρομένων ὑπὸ βοῶν, οἵτινες βαδίζουν 12 χιλιόμετρα τὴν ἡμέραν· ἀλλ' ὅταν τελειώσωσιν οἱ σιδηρόδρομοι ἡ μεταφορὰ τῶν δημητριακῶν θέλει λάβει βεβαίως ἄλλην μορφήν.

Οἱ ψηφισθέντες εἰς τὴν Ῥωσσίαν σιδηρόδρομοι πρόκειται νὰ συγκεντρωθῶσι καὶ νὰ λήγωσιν εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Κριμαϊκῆς Χερσονήσου λιμένα τῆς Θεοδοσίας (Καφᾶ). Ἐκ τούτου δὲ φαίνεται ἀμφίβολον τὸ μέλλον τῆς Ὄδησσοῦ ὥς πρὸς τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν. Ἀλλ' ἡ πόλις αὕτη εἶναι τόσον καλῶς διωργανισμένη διὰ τὴν ἐναποταμίευσιν καὶ ἀποστολὴν τῶν σιτηρῶν, ὥστε δὲν θέλουν βραδύνει νὰ ἐννοήσωσι τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συνδέσωσιν αὐτὴν μετὰ τῆς μεγάλης σιδηροδρομικῆς γραμμῆς τῆς Ῥωσσίας.

Ὅταν δὲ καὶ οἱ λιμένες τῆς Βαλτικῆς ἐνωθῶσι διὰ τῶν σιδηροδρόμων μετὰ τῶν μεσημβρινῶν σιτοφόρων ἐπαρχιῶν, πιθανῶς θέλουν ἀποσύρει μέρος τῆς ἐξωτερικῆς διὰ τοῦ Εὐξείνου ἀποστολῆς, καθόσον διὰ τῆς Βαλτικῆς τὸ ταξείδιον πρὸς τοὺς λιμένας τῆς Ἀγγλίας εἶναι ἀσυγκρίτως συντομώτερον. Ἀλλὰ περὶ τούτων ὁ μέλλον χρόνος θέλει ἀποφασίσαι.

Κατὰ τὰ τελευταῖα πέντε ἔτη, ἤτοι ἀπὸ τὰ 1853 μέχρι τῶν 1858,

(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

ἐκ τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ῥωσσίας ἐξήχθησαν 17,900,000 ἑκατόλλιτρα σίτου, σημειωτέον ὅμως ὅτι κατὰ τὸ 1855 ἕνεκα τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου εἶχε διακυπῇ ἡ ἐξαγωγή. Ἀπὸ τοῦ 1847 δὲ μέχρι τοῦ 1852 ἐξήχθησαν 37,800,000 ἑκατόλλιτρα σίτου, καὶ 4,000,000 ἄλλων σπόρων, ὥστε ὁ μέσος ὅρος τῆς ἐτησίαις ἐξαγωγῆς τοῦ σίτου ἦτο 6,300,000 ἑκατολλίτρων. Λαμβάνοντες δὲ ὑπ' ὄψιν τὸν μέσον ὅρον τῆς Ῥωσσιτικῆς ἐξαγωγῆς μετὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐλευθέρας εἰσαγωγῆς ἐν Ἀγγλίᾳ, εὐρίσκομεν αὐτὸν περὶ τὰ 5,500,000 ἑκατόλλιτρα σίτου.

Ἡ ἐξαγωγή εἶναι ἐλευθέρᾳ μὲ τὸν ἐξῆς δασμὸν·

Σίτος πληρόνει τὴν ψάθαν .	Καπίκια ἀργυρᾶ	6 3/4
Σίκαλη. » .	ὁμ.	3 1/2
Ἀραβόσιτος. » .	ὁμ.	3
Κριθὴ καὶ Βρώμη. . . » .	ὁμ.	3

Εἰς τὴν διὰ θαλάσσης εἰσαγωγὴν πληρόνει

ὁ σίτος	Ρούβλια ἀργυρᾶ	3,	τὴν ψάθαν
ἡ σίκαλη »	2,		»
ἡ κριθὴ »	2,		»
ὁ ἀραβόσιτος »	2,		»
ἡ βρώμη »	2,		»

Τὰ ἄλευτα ἐξαγόμενα ἢ εἰσαγόμενα πληρόνουν τὸ ἥμισυ τῶν ἂνωτέρω σημειωθέντων δασμῶν.

Εἰς Ὀδησσὸν τὰ ἐξοδα τῆς προβλέψεως καὶ φορτώσεως τοῦ σίτου εἶναι τὰ ἐξῆς εἰς ἀργυρᾶ Ρούβλια,

Μεσιτεία διὰ τὴν πρόβλεψιν 1/2 τοῖς ἑκατόν.

Δασμὸς τελωνιακὸς, Καπίκια ἀργυρᾶ	6 3/4	τὴν ψάθαν.
Δικαίωμα πόλεως » . . .	1 3/7	ὁμ.
Ὅμοιον Λυκείου » . . .	2 1/2	ὁμ.
Τελωνιακὴ ἄδεια, χαρτόσημα καὶ λοιπὰ	2 Κ.	ἀργ. τὴν ψάθαν.
Μετρητικὰ	1	ὁμ.
Κοσκινιστικὰ	2	ὁμ.
Ἀμαξιάτικα.	7 1/2	ὁμ.
Διὰ σάκκους	1 1/2	ὁμ.
Διὰ τὴν μεταφορὰν εἰς τὸ πλοῖον . . .	3	ὁμ.

Προμήθεια 2 τοῖς ἑκατόν.

Εἰς Ταγανρόκ τὸ κυριώτερον ἔξοδον εἶναι τὸ τῆς εἰς τὸ πλοῖον φορτώσεως τοῦ σίτου, τὸ ὁποῖον ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀκριβείας ἢ εὐθηνίας τῶν ναύλων τῶν πλοιαρίων (λότζων)· τὰ λοιπὰ ἔξοδα εἶναι σχεδὸν ὡς τὰ τῆς Ὀδησοῦ.

§. 135. *Σιτεμπόριον Τουρκίας.*—*Παραδουναβίων Ἡγεμονιῶν καὶ Αἰγύπτου.*—Ἡ Τουρκία μετὰ τὰς σημαντικὰς ἀποστολάς, τὰς ὁποίας κατὰ τὸ 1847 ἔκαμεν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἔχει δικαίωμα νὰ συγκαταριθμηθῇ μετὰ τῶν τόπων τῆς ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν. Ἡ Βάρνα εἰς τὴν Βουλγαρίαν, ἡ Αἶνος εἰς τὴν Θράκην κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἑβρου (Μαρίτσα) ποταμοῦ, ἡ Θεσσαλονίκη εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ὁ Βῶλος εἰς τὴν Θεσσαλίαν εἶναι αἱ κυριώτεραι παράλιοι ἀγοραὶ τῶν σιτηρῶν τῆς Τουρκίας.

Οἱ σῖτοι τῆς Τουρκίας εἶναι ἀπαλοὶ καὶ σκληροί· ἡ ποιότης τῶν εἶναι πολὺ κατωτέρα τῆς τῶν Ῥωσικῶν, μάλιστα ὡς ἐκ τῆς ἀκαθαρσίας τῶν. Καλλήτεροι τῶν Τουρκικῶν εἶναι οἱ τῶν παραδουναβίων χωρῶν, ἀφ' ὅπου μάλιστα ἐξάγεται καὶ ὁ τῆς καλητέρας ποιότητος ἀραβόσιτος.

Εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορίσωμεν τὰ ἔξοδα τὰ γινόμενα διὰ τὴν παραλαβὴν καὶ φόρτωσιν τῶν σίτων εἰς τοὺς διαφόρους λιμένας τῆς Τουρκίας· ἐν γένει εἶναι πολὺ μέτρια, καὶ εἰς τοὺς περισσοτέρους λιμένας οἱ πλοίαρχοι χρεωστοῦν κατὰ παραδεδεγμένην συνήθειαν νὰ παραλάβωσι διὰ τῶν λέμβων τῶν τὸ φορτίον ἀπὸ τὰς παρὰ τὸν λιμένα ἀποθήκας.

Τὸ μέτρον τῶν σίτων κατὰ τὴν Τουρκίαν ὀνομάζεται κοιλόν· ἀλλ' ἐκάστη σχεδὸν πόλις ἔχει ἴδιον κοιλὸν διαφόρου χωρητικότητος.

Ὁ τελωνιακὸς δασμὸς τῶν σιτηρῶν κατὰ τὴν Τουρκίαν εἶναι ὀριστικῶς προσδιορισμένος ὡς ἑξῆς,

Τὸ ἐσωτερικὸν τελώνιον ἐπὶ τοῦ κοιλοῦ Κωνσταντινουπόλεως εἶναι, τοῦ Σίτου παράδες 52 $\frac{1}{2}$, τῆς Σίκαλης π. 21, 25, τοῦ Ἀραβοσίτου π. 25, τῆς Κριθῆς καὶ Βρώμης π. 22.

Τὸ τελώνιον τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ Σίτου εἶναι παρ. 70, τῆς Σίκαλης καὶ Ἀραβοσίτου παρ. 34, τῆς Κριθῆς καὶ Βρώμης παρ. 29.

Οἱ ξένοι σῖτοι εἰσαγόμενοι εἰς τὴν Τουρκίαν πληρόνουν 30 παράδ. τὸ κοιλόν.

Αἱ παραδουναβιοὶ Ἡγεμονίαι τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαυίας μὲ-

νον μετὰ τὸ 1830 δυνάμει τῆς μεταξὺ Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας Συνθήκης τῆς Ἀδριανουπόλεως ἐλευθερώθησαν ἀπὸ τὸ μονοπωλεῖον, τὸ ὁποῖον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶχεν ἐπὶ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν δημητριακῶν των καρπῶν ἡ Κυβέρνησις τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐκτοτε κατὰ συνέπειαν τῆς ἐλευθερίας ταύτης ἡ παραγωγή καὶ ὁ πλοῦτος τῶν Ἡγεμονιῶν τούτων οὐσιωδῶς ἠϋξήσεν.

Ἡ γὰρ τῶν Ἡγεμονιῶν εἶναι εὐφροωτάτη, ἡ δὲ καλλιέργεια καὶ παραγωγή ἡδύνατο νὰ λάβῃ πολὺ μεγαλητέραν ἀνάπτυξιν ἢ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας ἤθελον κατασταθῇ εὐκολώτερα καὶ ὀλιγώτερον δαπανηρά.

Τὸ Γαλαζίου λιμὴν τῆς Μολδαβίας καὶ ἡ Βραΐλα λιμὴν τῆς Βλαχίας, ἀμφοτέρω ἐπὶ τοῦ Δουνάβειος, εἶναι οἱ λιμένες δι' ὧν γίνεται ἡ ἐξαγωγή.

Κατὰ τὸ 1847, ἔτος σιτοδείας, ἐξήχθησαν ἐκ τῶν δύο τούτων λιμένων, 1,600,000 ἑκατόλλιτρα Σίτου, 2,700,000 ἑκατόλλιτρα Ἀραβοσίτου, καὶ 726,000 ἑκατολ. Κριθῆς.

Ἀλλ' ἡ συνήθης ἐτήσιος ἐξαγωγή κατὰ μέσον ὅρον ὑπολογίζεται

Ἐκ μὲν τοῦ Γαλαζίου	Σίτος	500,000	ἑκατόλλιτρα
	Ἀραβόσιτος	900,000	»
	Σίκαλη	160,000	»
Ἐκ δὲ τῆς Βραΐλας	Σίτος	750,000	»
	Ἀραβόσιτος	1,200,000	»
	Κριθή	160,000	»

Τὸ μέτρον τοῦ Γαλαζίου εἶναι τὸ κοιλόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἴσον μὲ 12 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ δὲ τελώνιον ἐξαγωγῆς τοῦ σίτου εἶναι 3 γρόσια Γαλαζίου τὸ κοιλόν, τοῦ δὲ Ἀραβοσίτου παράδες 107 (λογιζομένου τοῦ Ὁλλανδικοῦ φλωρίου πρὸς γρ. Γαλαζίου 31,50). Τὰ δὲ ἔξοδα φορτώσεως λογίζονται συνήθως πρὸς 8 γρόσια Γαλαζίου τὸ κοιλόν.

Τὸ δὲ Κοιλὸν Βραΐλας εἶναι ἴσον μὲ 18 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ δὲ τελώνιον καὶ τὰ ἔξοδα ὡς τὰ τοῦ Γαλαζίου.

Ἡ Αἴγυπτος, διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν δημητριακῶν καρπῶν της, ἔχει μεγάλην σημασίαν εἰς τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν.

Οἱ Αἰγυπτιακοὶ σῖτοι εἶναι κατώτεροι κατὰ τὴν ποιότητα ὅλων τῶν λοιπῶν σίτων. Οἱ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, πωλούμενοι ἐκ τῶν

εἰσπραττομένων φόρων, εἶναι καλητέρας ποιότητος παρὰ οἱ τῶν ἰδιω-
τῶν διακρίνονται ἐν γένει οἱ Αὔγουπτιοι σῖτοι εἰς τὰς ἐξῆς ποιό-
τητας, εἰς σίτους τῆς Κυβερνήσεως, σίτους τῆς ἄνω Αἰγύπτου, καὶ σί-
τους τῆς κάτω Αἰγύπτου, οἱ τελευταῖοι οὗτοι εἶναι οἱ τῆς κατωτέ-
ρας ποιότητος.

Εἰς τὸ ἐμπόριον διακρίνονται ὑπὸ τὰς ὀνομασίας *Σαῖτου* καὶ *Βαχέρας*.

Ἡ Αἴγυπτος χρεωστεῖ, ὥς εἶναι γνωστὸν, εἰς τοῦ Νεῖλου τὴν πλημ-
μύραν τὴν εὐφορίαν τῆς. Περὶ τὰ μέσα τοῦ Αὔγουστου μέχρι τοῦ
Νοεμβρίου ἐκχειλίζει ὁ Νεῖλος· ὥς ἐκ τοῦ ὕψους δὲ τῶν ὑδάτων, καὶ
ἐπομένως ὥς ἐκ τῆς μεγαλητέρας ἐκτάσεως τῆς πλημμύρας προβλέ-
πεται ἡ μᾶλλον ἢ ἥτταν εὐφορία τοῦ ἔτους. Τὸ θέρος γίνεται κατὰ
τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουνίου.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶναι ὁ λιμὴν, ἐξ οὗ γίνονται ὅλαι αἱ ἐξαγωγαὶ τῆς
Αἰγύπτου. Ἡ Ἀγγλία λαμβάνει τὸ μεγαλήτερον μέρος τῆς Ἀλεξαν-
δρινῆς ἀποστολῆς. Ὑπολογίζεται δὲ εἰς 400,000 Κουαρτάρας κατ' ἕ-
τος σίτου. Οἱ σῖτοι πωλοῦνται ἐν Αἰγύπτῳ μὲ τὸ ἀρδέπι=μὲ 172
λίτρας. Ἡ τιμὴ προσδιορίζεται εἰς γρόσια ἀγοραῖα (*corrente*).

§. 136. *Σιτεμπόριον Ἰσπανίας*.—Ἡ Ἰσπανία παράγει καλλίστης
ποιότητος σίτους. Αἱ εὐφορώτεροι αὐτῆς ἐπαρχίαι εἶναι ἡ Καστιλλία,
ἡ Ναβάρρα, ἡ Ἀραγὼν, καὶ ἡ Ἑστραμαδοῦρα.

Οἱ Ἰσπανικοὶ σῖτοι εἶναι εὐθινοὶ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῶν ἐπαρχιῶν
ἀλλὰ τὰ μέσα τῆς μεταφορᾶς εἶναι πολὺ δύσκολα ὥς ἐκ τῆς ἐλλεί-
ψεως ὁδῶν, καὶ οὕτως ἡ εἰς τοὺς λιμένας μεταφορὰ τῶν σίτων καθί-
σταται πολυέξοδος. Εἷς τινα μέρη πληρόνονται 10 μέχρι 12 φρ. ἀ-
γώγιον δι' ἕκαστον ἑκατόλλιτρον.

Τὸ γενικὸν τελωνιακὸν σύστημα τῆς Ἰσπανίας ὥς πρὸς τὰ σιτηρὰ
εἶναι ἀπαγόρευσις τῆς εἰσαγωγῆς ξένων, καὶ ἐλευθέρᾳ ἐξαγωγή τῶν
ἐγχωρίων.

Ἡ εἰσαγωγή δὲν ἐπιτρέπεται παρὰ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις διὰ
Νόμου ῥητοῦ. Κατὰ τὸ 1855 ἐπετράπη τοιαύτη εἰσαγωγή, καὶ πα-
ρετάθη μέχρι τοῦ 1858.

Εἰς τὴν Ἰσπανίαν δὲν ὑπάρχει ὁμοιόμορφον σύστημα μέτρου διὰ
τὰ σιτηρὰ. Τὸ συνηθέστερον εἶναι ἡ *Φαρέγα*, ἀλλὰ σχεδὸν ἐκάστη
πόλις ἔχει ἴδιον μέτρον.

Εἰς τὴν Βαρκελώναν οἱ σῖτοι πωλοῦνται μὲ τὴν Κουαρτέραν, 100 δὲ Κουαρτέραι=71 ἑκατόλλιτρα. Ἡ τιμὴ προσδιορίζεται εἰς πιατζέτας, 8 πιατζέται ἰσοδυναμοῦν μὲ μίαν λίθραν Καταλάναν, καὶ 15 λίθραι Καταλάναι ἰσοδυναμοῦν μὲ 8 πιάστρας (τάληρα), ὥστε ἡ λίθρα Καταλάναι ἰσοδυναμεῖ μὲ φρ. 2,85.

§. 137. *Σιτεμπόριον Γερμανίας.*—Μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν Γερμανικῶν σιδηροδρόμων τὸ ἐμπόριον τῶν σιτηρῶν εἰς τὴν Γερμανίαν ἔλαβε σημασίαν τινα κατὰ τε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν. Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον ἐμπόριον ἐπὶ τῶν σιτηρῶν εἶναι τὸ τῆς ἐξαγωγῆς διὰ τῶν λιμένων τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν τῆς Γερμανίας.

Τὸ Ἀμβουῦργον εἶναι ἡ σημαντικωτέρα ἐμπορικὴ παρακαταθήκη τῆς Γερμανίας· ἕνεκα τῶν ποταμῶν καὶ ὀχετῶν, οἵτινες διασταυροῦνται ἐπὶ τῆς πόλεως ταύτης, οἱ σῖτοι διαφόρων Γερμανικῶν τόπων συγκεντροῦνται εἰς τὴν πόλιν αὐτήν. Ὑπολογίζουσιν δὲ τὰ διὰ τὴν Ἀγγλίαν στελλόμενα ἐκ τοῦ λιμένος τούτου εἰς 500,000 ἑκατόλλιτρα σίτου, καὶ εἰς 600,000 ἑκατόλλιτρα Κριθῆς, Βρώμης κλ. Οὐδένα δασμὸν πληρόνουν οἱ δημητριακοὶ καρποὶ εἰσαγόμενοι εἰς τὸ Ἀμβουῦργον. Πωλοῦνται δὲ πρὸς τόσα ριξτάληρα τὸ λάστον· 1 λάστον=μὲ 32 ἑκατόλλιτρα.

Ἡ Δάντζικ διὰ τοῦ ποταμοῦ Βιστούλα λαμβάνει τοὺς Σίτους καὶ τὰς Σικάλεις τῆς Πολωνίας· ἀλλ' ἡ κατάβασις αὕτη εἶναι καὶ δύσκολος καὶ βραδεῖα, ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ φθάνουν οἱ σῖτοι ὑγροὶ καὶ βεβλαμμένοι, ἀλλὰ περιποιούμενοι αὐτόθι προσφέρονται εἰς τὸ ἐμπόριον. Τὸ ἐξαγόμενον ἀπὸ τὴν Δάντζικ ποσὸν τῶν σιτηρῶν ὑπολογίζεται εἰς 1,500,000 ἑκατόλλιτρα. Τὸ μέτρον εἶναι τὸ λάστον=μὲ 30 ἑκατόλλιτρα. Ἡ τιμὴ του προσδιορίζεται πρὸς τόσα φλωρίνια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἰσοδυναμεῖ μὲ φρ. 1,25, ἢ πρὸς τόσα τάληρα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἰσοδυναμεῖ μὲ φρ. 3,75.

Τὸ Στετίνον ἐξάγει διὰ τὴν Ἀγγλίαν περὶ τὰς 600,000 ἑκατολλίτρων σιτηρῶν κατ' ἔτος. Τὸ δὲ μέτρον τῆς πόλεως ταύτης εἶναι τὸ λάστον=μὲ 39 $\frac{3}{4}$ ἑκατόλλιτρα. Νόμισμα δὲ τὸ Πρωσσικὸν τάληρον.

§. 138. *Σιτεμπόριον τῶν Ἠνωμένων Ἐπικρατειῶν τῆς Ἀμερικῆς.*—Ἡ παραγωγὴ τῶν Ἠνωμένων Ἐπικρατειῶν τῆς Ἀμερικῆς αὐξάνει καθ' ὅσον αὐξάνει καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν. Κατὰ τὸ 1855 ὑπελογίσθη ἡ παραγωγὴ τῶν σιτηρῶν ὡς ἐξῆς·

Ἀραβόσιτος	600,000,000,	Βοῦσελ
Σῖτος	165,000,000,	»
Σίκαλη	14,000,000,	»
Κριθή	6,600,000,	»
Βρώμη	170,000,000,	»
Γεώμηλα καὶ ἄλλα	120,000,000,	»

Ἡ ἐξαγωγή τῶν σιτηρῶν εἶναι ἐλευθέρα. Καθόσον δὲ ἀφορᾷ τὴν εἰσαγωγὴν ἡ Νομοθεσία πολλάκις μετεβλήθη. Κατὰ τὰς τελευταίας διατάξεις ὁ δασμὸς τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι 15 τοῖς $\frac{0}{100}$ ἐπὶ τῆς ἀξίας.

Αἱ κυριώτεραι ἀποστολαὶ εἶναι αἱ διὰ τὴν Ἀγγλίαν εἰς ἀραβοσίτους καὶ ἄλευρα. Κατὰ τὸ 1855—1856 αἱ ἀποστολαὶ αὗται ὑπελογίσθησαν εἰς 2 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια ἑκατολλίτρων ἀραβοσίτων, καὶ εἰς 1 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμύριον Βαρελίων ἀλεύρων. Τὸ Βαρέλιον ζυγίζει 88 χιλιόγραμμα καθαρὰ.

Τὰ σταθμὰ καὶ μέτρα εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ Ἀγγλικά.

Ἡ τιμὴ τοῦ σίτου πρὸς τόσα Δόλαρ τὸ βοῦσελ. Τὸ βοῦσελ=35 λίτρας, καὶ ἐπομένως 100 Βοῦσελ=μὲ 35 ἑκατόλλιτρα. Τὸ Δόλαρ=μὲ φ. 5,15, διαιρεῖται δὲ εἰς ἑκατοστά.

Ἡ Νέα Υόρκη καὶ ἡ Νέα Ὀρλεάνς εἶναι αἱ δύο πόλεις, ἐξ ὧν γίνονται αἱ ἀποστολαί. Αἱ δὲ μεγαλύτεραι ἀποστολαὶ ἀλεύρων γίνονται διὰ τὰς μεσημβρινὰς χώρας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν Βρασίλιαν.

Μ' ὅλην δὲ τὴν μεγάλην παραγωγὴν τῶν ἠνωμένων Ἐπικρατειῶν ἡ πείρα ἀποδεικνύει ὅτι ὡς ἐκ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ τῆς ἀκριθείας τῶν ἡμερομισθίων καὶ τῆς μεταφορᾶς, τὸ Κράτος αὐτὸ δὲν δύναται νὰ κάμῃ σημαντικὰς ἀποστολάς σιτηρῶν εἰς τὴν Εὐρώπην, παρὰ εἰς χρόνους σιτοδείας· διότι ἄλλως αἱ τιμαὶ τῶν σίτων εἰς τὴν Νέαν Υἱόρκην εἶναι συχνάκις ὑψηλότεραι ἀπὸ τὰς τιμὰς τῶν Γαλλικῶν καὶ Ἀγγλικῶν σίτων.

§. 139. Σιτεμπόριον Ἑλλάδος.—Οἱ Ἕλληνικοὶ σῖτοι δὲν ἤρχισαν εἰσέτι νὰ παρουσιάζωνται εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἡ ἔλλειψις κεφαλαίων καὶ χειρῶν, καὶ ἡ δυσκολία καὶ τὸ πολυέξοδον τῆς μεταφορᾶς τῶν προϊόντων ἔνεκα τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων δημοσίων ὁδῶν ἐμποδίζουν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἑλληνικῆς γεωργίας, τὴν ὁποίαν ἀφ' ἐτέρου καὶ τὸ ἐν ἰσχύϊ φορολογικὸν σύστημα οὐδόλως ἐνθαρρύνει. Περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν παραγομένων ἐν Ἑλλάδι Δημητριακῶν καρπῶν δὲν

ἔχομεν θετικὰς πληροφορίας· κατὰ τὸ 1857 ὑπελογίσθησαν εἰς 13,000,000 κοιλὰ, κατὰ τὸ 1858 δὲ εἰς 8,500,000. Εἰσῆχθησαν δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1858 ξένοι δημητριακοὶ καρποὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα κοινὰ 690,247, ἀξίας δραχμῶν 3,752,912, ἐξήχθησαν κοιλὰ 332,245 ἀξίας δραχμῶν 1,092,508. Ἀλλὰ κατὰ τὸ 1859 εἰσῆχθησαν κοιλὰ 1,180,000, ἐκτιμηθέντα δρ. 7,226,731, ἐξ ὧν ἦσαν 255,564 ὀκάδες ἀλεύρων, ἐκτιμηθέντων δρ. 128,103, ἐξήχθησαν δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος 109,000 κοιλὰ σιτηρῶν καὶ 24,135 ὀκάδ. ἀλεύρων.

Διὰ τοῦ Νόμου τῆς 8 Ἀπριλ. 1843 εἶχον παραδεχθῆ ἐν Ἑλλάδι τὸ κλιμακωτὸν σύστημα ἐπὶ τοῦ δασμοῦ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς τῶν σιτηρῶν. Ἀλλὰ διὰ τοῦ Νόμου τῆς 17 Μαρτίου 1859, καταργηθέντος ὀριστικῶς τοῦ συστήματος τῆς κλίμακος, ἐκανονίσθη πάγιον τέλος ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς τῶν σίτων δι' ἕκαστον κοιλὸν λεπτὰ 40' τοῦ ἀραβοσίτου καὶ σικάλεως δι' ἕκαστον κοιλὸν λεπτὰ 30' τῆς κριθῆς, καλαμβοκίου καὶ βρώμης δι' ἕκαστον κοιλὸν λεπτὰ 20. Τὰ δὲ ἄλεια τοῦ μὲν σίτου ὑποβάλλονται εἰς λεπτὰ 4 τὴν ὀκάν, ὅλων δὲ τῶν λοιπῶν δημητριακῶν καρπῶν εἰς λεπτὰ 2. Ἡ δὲ ἐξαγωγή τῶν δημητριακῶν καρπῶν ἔμεινεν ἐλευθέρᾳ παντὸς δασμοῦ.

Τὸ ἐμπορικὸν μέτρον τῶν σιτηρῶν ἐν Ἑλλάδι εἶναι τὸ κοιλὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Β'. ΠΕΡΙ ΒΡΙΖΗΣ (seigle σίκαλη).

§. 140. *Βρίζα ἢ σίκαλη*. — Μετὰ τὸν σῖτον ἡ βρίζα χρησιμεύει ὡς τροφή τῶν ἀνθρώπων μάλιστα τῶν κατοικούντων τὰς ἀρκτικές χώρας, ὅπου ὁ σῖτος εἶναι σπανιώτερος. Εἰς ὅλην τὴν ἀρκτικὴν Εὐρώπην ἰδίως εἰς τὴν Πρωσσίαν καὶ Σβεκίαν οἱ κάτοικοι τρέφονται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὸν καρπὸν τοῦτον. Χρησιμεύει ὡσαύτως εἰς τὴν κατασκευὴν ζύθου καὶ ῥακίου. Ἡ τιμὴ τοῦ εἶναι περίπου 40—50 τοῖς ἑκατὸν κατωτέρα τῆς τοῦ σίτου. Περὶ τοῦ τελωνίου τῆς βρίζης, ἴδε τοὺς προηγουμένους περὶ σιτηρῶν παραγράφους.

Γ'. ΠΕΡΙ ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΥ.

§. 141. *Ὁ Ἀραβόσιτος*, προϊόν ἄφθονον καὶ θρεπτικώτατον, καλλιεργεῖται μετ' ἐπιτυχίας εἰς τὰς ὑγρὰς γαίας· χρησιμεύει δὲ ὡς τροφή τῶν χωρικῶν. Ἡ πρό τινων ἐτῶν σιτοδεία τῶν Ἰρλανδῶν ἀνεβίβασε τὸ προϊόν τοῦτο εἰς μεγάλην ἐμπορικὴν σημασίαν, καὶ ἡ τιμὴ

του κατέστη ἀνωτέρα καὶ αὐτῆς τοῦ σίτου, ἐνῷ συνήθως εἶναι κατὰ τὸ $1/3$ κατωτέρα. Περὶ τοῦ τελωνίου τοῦ ἀραβοσίτου ἶδε τοὺς προηγουμένους περὶ σιτηρῶν παραγράφους.

Δ'. ΠΕΡΙ ΚΡΙΘΗΣ.

§. 142. Ἡ Κριθὴ καλλιεργεῖται εἰς τὰς λεπτὰς γαίας, ὅπου ὁ σῖτος δὲν δύναται νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ἡ χρῆσις τῆς κριθῆς πρὸς τροφήν τοῦ ἀνθρώπου καθ' ἐκάστην ἐλαττοῦται· μολονότι τὸ ἄλευρον τῆς κριθῆς εἶναι λευκόν, ὁ ἐξ αὐτοῦ ἄρτος εἶναι σκληρός. Οἱ Ὀλλανδοὶ δίδουν εἰς τοὺς ναύτας των ἄρτον κρίθινον δι' οἰκονομίαν, ἀλλὰ μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι εἶναι μέσον προφυλακτικὸν κατὰ τοῦ σκουρβοῦτου.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ μεγαλητέρα ἐξόδευσις τῆς κριθῆς γίνεται διὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ζύθου, καὶ διὰ τὴν τροφήν τῶν ἵππων. Οἱ ζυθοποιοὶ ζητοῦν πάντοτε κριθὴν τῆς τελευταίας εισοδείας.

Ἡ κριθὴ εἰς τὴν Μασσαλίαν πωλεῖται μὲ σταθμὸν, προσδιοριζομένης τῆς τιμῆς καθ' 100 χιλιόγρ. Ἡ δὲ βρώμη μὲ μέτρον ἴσον μὲ 1, $1/2$ κάρικαν.

Περὶ τοῦ τελωνίου τῆς κριθῆς ἶδε τοὺς προηγουμένους περὶ σιτηρῶν παραγράφους.

Ε'. ΠΕΡΙ ΟΡΥΖΙΟΥ.

§. 143. Ὁρύζιον —Τὸ φυτὸν τοῦτο κατὰγεται ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν, ὁ δὲ καρπὸς ἐχρησίμευσεν ὥς ἡ πρώτη τροφή τῶν λαῶν τῆς Ἀσίας· εἶναι δὲ ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν σταχυοφόρων.

Ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ἐκαλλιέργουν οἱ Αἰγύπτιοι εἰς τὰς ἐκχειρίσεις τοῦ Νείλου τὸ ὀρύζιον, ἐκείθεν δ' ἐγένετο γνωστὸν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἡ καλλιέργειά του ἐνεργήθη μετ' ἐπιτυχίας περὶ τὰς ὄχθας τοῦ Πῶ. Σήμερον ἡ Ἀμερικὴ παράγει τὴν μεγαλητέραν ποσότητα καὶ τὴν καλητέραν ποιότητα τοῦ ὀρυζίου. Τὸ γνωστὸν ὀρύζιον τῆς Καρολίνας εἶναι τὸ καλῆτερον· ὁ κόκκος του εἶναι λευκός, διαφανής, γωνιώδης, ἐπιμήκης, ἄσμος, τινὲς δὲ κόκκοι ἔχουν λεπτὰς παράλληλους γραμμὰς κοκκίνας καὶ τινες ἔχουν ἀκόμη τὴν φλούδαν των.

Τὸ ὀρύζιον τοῦ Πιεμοντίου ἔχει χροῶμα λευκόφαιον, δὲν εἶναι διαφανές, οἱ κόκκοι του εἶναι μὲν χονδρότεροι, ἀλλὰ μικρότεροι τοῦ τῆς Καρολίνας καὶ περιέχει μικροὺς σπόρους ὁμοίους μὲ τὸ κεγχρίον.

ἡ δὲ καλλιτέρα ποιότης αὐτοῦ εἶναι ἡ ὑπὸ τὸ ὄνομα *ρύζιον* γνωστὴ.

Τῆς Αἰγύπτου τὸ ὀρύζιον εἶναι ἄρκετὰ κατώτερον ἀπὸ τὰ προε-
κτεθέντα· ἡ ἀκαθαρότης εἶναι ἐν τῶν κυριωτέρων ἐλαττωμάτων του·
ἔχει χρῶμα κοκκινωπὸν ὡς ἐκ τοῦ χόματος, μὲ τὸ ὅποιον εἶναι ἀνα-
μεμιγμένον. Εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας, ὡς εἰς τὴν Θεσσαλίαν
καὶ Ἡπειρον, τὸ ὀρύζιον καλλιεργεῖται περὶ τὰς ὄχθας τῶν ποταμῶν
μετ' ἐπιτυχίας.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν Φθιώτιδα περὶ τὸν Σπερχεῖον ποταμὸν
υπάρχουν ἄρκετοὶ ὀρύζωνες. Τὰ νοσερὰ ἀποτελέσματα τῆς καλλιερ-
γείας τοῦ φυτοῦ τούτου ἐμποδίζουν τὴν πρόοδον αὐτῆς· διὰ Νόμου
δὲ εἶναι ἀπηγορευμένη ἐπὶ προστίμῳ ἡ καλλιέργεια τοῦ ὀρυζίου πλη-
σίον τῶν πόλεων.

Τὸ ἄλευρον τοῦ ὀρυζίου δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς ἀρτοποιίαν,
διότι δὲν ἔχει τὴν λεγομένην γλοιώδη οὐσίαν. Ἡ χρῆσις τοῦ ὀρυζίου
εἶναι γνωστὴ, ἐν γένει δὲ ὅλα τὰ Ἀσιανὰ ἔθνη τὸ μεταχειρίζονται ὡς
μίαν τῶν κυριωτέρων τροφῶν των. Ἐκ τοῦ ὀρυζίου ἐξάγεται δυνα-
τώτατον ρακίον, τὸ δὲ ἄχυρόν του χρησιμεύει εἰς κατασκευὴν γυναι-
κείων πέλων (καπέλλων).

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν εἰσαγόμενον τὸ ὀρύζιον πληρόνει Καπ. 60 τὸ
πούτι, ἡ δὲ ἐξαγωγή του εἶναι ἀτελής.

Εἰς τὴν Τουρκίαν τὸ τῆς Αἰγύπτου ἐξαγόμενον πληρόνει τὸ κοιλὸν
τῶν 10 ὀκάδ. ἄσπρα 90.

Τὸ τῆς Ἡπείρου. » 75.

Τὸ τῆς Τραπεζοῦντος καὶ Ἀνατολῆς 65.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσαγόμενον τὸ ὀρύζιον πληρόνει 5 λεπτά τὴν
ὀκάν.

oooooooooooo

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Χειροτεχνικῶν ὑλῶν.

Α'. ΠΕΡΙ ΜΑΛΛΙΩΝ (ἐρίων).

§. 144. Τὸ *μαλλιον* συνίσταται ἀπὸ κλωστής βλεννώδους οὐ-
σίας εἰς κατάστασιν στερεάν, ἠνωμένας μὲ ἐλαιώδη καὶ σαπωνώδη
τινὰ ὑλὴν. Ἡ στερεὰ οὐσία δὲν διαλύεται οὔτε εἰς τὸ ψυχρὸν οὔτε εἰς

τὸ θερμὸν ὕδωρ· τὸ δὲ ἐξωτερικῶς σχηματιζόμενον πάχος (Ἑλληνιστὶ οἰσύπη) εἶναι δύο εἰδῶν, μέρος αὐτοῦ διαλύεται εἰς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, καὶ μέρος εἰς τὸ θερμὸν.

Εἰς τὸ κλώνιον τοῦ μαλλίου, λαμβανόμενον μεμονωμένον, δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ καὶ τὰς ἰδιαιτέρας του ιδιότητας, αἵτινες εἶναι ἡ λεπτότης του, τὸ μῆκος του, ἡ εὐκαμψία του καὶ ἡ ἐλαστικότης του· ὡς ἰδιαίτερος χαρακτήρ τοῦ μαλλίου θεωρεῖται ἂν ἦναι οὐλον (σγουρὸν), βοστρυχοειδές, ἐλικοειδές, καὶ ἂν αἱ καμπαὶ του ἀναπτύσσωνται σπειροειδῶς ἢ ἦναι ἴσαι καὶ λείαι.

Διὰ τῆς συγκρίσεως καταφαίνεται ἡ λεπτότης τοῦ μαλλίου, καὶ μόνον διὰ τῆς μεγάλης πείρας ἀποκτᾷ τις τὴν ἔξιν τοῦ νὰ διακρίνῃ ἀκριβῶς τὴν λεπτότητα. Οἱ Εὐρωπαῖοι κατεσκεύασαν ἐργαλεῖα, διὰ τῶν ὁποίων προσδιορίζεται ὁ βαθμὸς τῆς λεπτότητος τοῦ μαλλίου.

Ἡ εὐκαμψία καὶ ἡ ἐλαστικότης τοῦ μαλλίου συνίσταται εἰς τὴν ιδιότητα τοῦ νὰ μεταβάλλῃ τὴν θέσιν του καὶ τὴν μορφήν του χωρὶς ν' ἀποκόπτεται. Ἡ δύναμις του προσδιορίζεται ἐκ τῆς ἀντιστάσεως, τὴν ὁποίαν προτείνει κατὰ τοῦ προσπαθοῦντος νὰ τὸ κόψῃ. Τὸ χρῶμα εἶναι μία τῶν κυριωτέρων ιδιοτήτων τοῦ μαλλίου· προτιμᾶται πάντοτε τὸ λευκόν, διότι εὐκολώτερα καὶ ἐπιτυχέστερα διαφόρως χρωματίζεται διὰ τῆς βαφικῆς, ἐνῶ ὁ χρωματισμὸς τῶν μαύρων, κυτρίνων ἢ ξανθῶν μαλλίων ἐπιτυχάνει δυσκολώτερα.

Τὰ μαλλία εἶναι διαφόρων εἰδῶν διακρίνονται δὲ κυρίως εἰς *μαλλία κοινὰ*, εἰς *μικτὰ* καὶ εἰς τὰ λεγόμενα *μερινά*. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶδος εἶναι ἡ καλῆτέρα ποιότης τοῦ μαλλίου, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατασκευάζονται τὰ λεπτότατα μάλλινα ὑφάσματα. Ἐμπορικῶς διαιροῦνται τὰ μαλλία εἰς *πλυμένα* καὶ *ἄπλυτα*, καὶ ὑποδιαίρουνται κατὰ τὸν βαθμὸν καὶ τὸ εἶδος τῆς πλύσεως τῶν εἰς διαφόρους τάξεις· διακρίνονται δὲ καὶ ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς παραγωγῆς των.

Ἡ χρῆσις τῶν μαλλίων πρὸς κατασκευὴν ἐνδυμάτων εἶναι πολλὰ ἀρχαία· ἡ ἀφθονία καὶ ἡ εὐθηνία τοῦ βαμβακίου ἐφόβισαν διὰ τινὰ καιρὸν τὴν τύχην τῶν μαλλίων, ἀλλὰ τὸ ἐφευρετικὸν πνεῦμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας εὔρε διαφόρους μεθόδους διὰ νὰ ποικίλλῃ ἐπὶ τοσοῦτον τὴν κατασκευὴν τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων, ὥστε ἡ ὑπεροχὴ τοῦ μαλλίου ἀνεφάνη, καὶ ἡ νίκη ἔμεινεν ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ἀφ' ὅλας τὰς χώρας, ὅπου τρέφονται ποίμνια, γίνεται ἐξαγωγή

μαλλίων· ἡ Ἰσπανία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν μερινῶν. Ὅλαι αἱ Εὐρωπαϊκαὶ χῶραι καθημερινῶς προάγουν τὸ εἶδος τοῦτο, καὶ ἐν γένει ἡ κτηνοτροφία προστατεύεται καὶ πανταχοῦ ἐπαισθητῶς προοδεύει.

Ἡ κατανάλωσις τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων λαμβάνει καθ' ἐκάστην ἀνάπτυξιν μεγλητέραν, ὥστε σήμερον ἡ Εὐρώπη δὲν παράγει ἀρκετὰ μαλλία διὰ νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν πολυαριθμῶν ἐργοστασίων τῆς Γαλλίας, τῆς Ἀγγλίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Γερμανίας.

Ἡ Γαλλία μέχρι τινὸς δὲν παρῆγε παρὰ μαλλία κοινὰ ἢ ἡμίλεπτα (*demi-fines*) χρησιμεύοντα διὰ τὰ κατώτερα ὑφάσματα, ἐλάμβανε δὲ ἐκ τῆς Ἰσπανίας τὰ λεπτὰ μαλλία τῶν μερινῶν προβάτων, τὰ ὅποια τότε ἡ Ἰσπανία εἶχεν ἀποκλειστικῶς.

Πρώτη ἡ Σουηδία κατὰ τὸ 1723, καὶ κατόπιν ἡ Σαξωνία διὰ πολλῶν θυσιῶν ἐπροσπάθησαν νὰ εἰσάξωσιν εἰς τὰς χώρας τῶν τὴν φυλὴν τῶν μερινῶν προβάτων.

Μετὰ δέκα δὲ ἔτη ὁ Λουδοβίκος 16^{ος} ὡς μεγάλην χάριν ἀπήλυσεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἐν ποίμνιον μερινῶν ἐκ 200 ζώων· κατόπιν δι' ἄλλων παραχωρήσεων ἐλήφθησαν ἐκ τῆς Ἰσπανίας καὶ ἄλλα ποίμνια μερινῶν, ἐξ ὧν ἐσχηματίσθη ἡ σημερινὴ φυλὴ τῶν μερινῶν εἰς τὴν Γαλλίαν, τὰ ὅποια σήμερον ὑπολογίζονται εἰς 34—35 ἑκατομμυρίων κεφαλᾶς.

Ἡ ποιότης τῶν μερινῶν μαλλίων κατατάσσεται εἰς τρεῖς κατηγορίας.

§. 145. *Μαλλία Γερμανίας*. — Μεταξὺ τῶν Γερμανικῶν μαλλίων διακρίνονται τὰ τῆς Σαξωνίας, Μοραβίας, Οὐγγαρίας, Σιλεσίας, Βοσερίας, Βαβαρίας καὶ Πρωσίας, ὅλα πλυμένα ἐπὶ τοῦ ζώου ἢ διὰ ψυχροπλυσίας.

Οἱ Γερμανοὶ κτηνοτρόφοι ἔκαμαν μεγάλας προόδους εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν μερινῶν καὶ ἡμιμερινῶν ποιμνίων, καὶ τὰ μαλλία τῶν ἔχουν εἰς τὸν μεγαλύτερον βαθμὸν τὰ ἀναγκαῖα προσόντα πρὸς κατασκευὴν τῶν καλητέρων μαλλίνων ὑφασμάτων.

§. 146. *Μαλλία Αὐστρίας*. — Τὰ μαλλία αὐτὰ ὀνομάζονται εἰς Ἀγγλίαν ἀποικιακά. Πρὸ 30 ἐτῶν μόλις ἦσαν γνωστὰ, ἀλλ' ἤδη ἀποτελοῦν μέγα μέρος τῆς Εὐρωπαϊκῆς καταναλώσεως. Κατὰ τὸ 1824 ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὸ ἐμπόριον 400 δέματα ἐκ τῶν μαλλίων τούτων, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1859 ὑπελογίσθη ἡ παραγωγὴ τῶν ἀγγλι-

κῶν ἀποικιακῶν μαλλίων εἰς δέματα 320,888, ἀξίας 85 ἑκατομμυρίων λιρῶν στερλίνων, ἐξ ὧν 192,847 δέματα ἦσαν τῆς Αὐστραλίας, 65,409 τῶν Ἰνδικῶν ἀποικιῶν, καὶ 62,632 τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος.

Ὅλα ταῦτα τὰ μαλλία πωλοῦνται εἰς τὸ Λονδίνον διὰ δημοπρασιῶν γινομένων κατὰ τέσσαρας ὥρισμένας ἐποχὰς τοῦ ἔτους.

§. 147. *Μαλλία Ῥωσσίας.*—Τὰ Ῥωσσικὰ μαλλία ἐξάγονται ἰδίως ἀπὸ τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Ῥωσσίας· πλύνονται δὲ εἰς ἐπίτηδες πλυντῆρας ἀπὸ τοὺς ἰδιοκτῆτας τῶν ποιμνίων, καὶ συνηθέστερον ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους. Ἡ Ὀδησσὸς καὶ τὸ Ταγαρκὸν εἶναι αἱ σημαντικώτεροι ἀγοραὶ τοῦ εἴδους τούτου.

Ἡ Ῥωσσία ζηλοτυποῦσα τὸ παράδειγμα τῶν γειτόνων της Γερμανῶν καταγίνεται πρό τινος καιροῦ μετὰ πολλῆς σπουδῆς εἰς τὴν πρόοδον αὐτοῦ τοῦ κλάδου τῆς βιομηχανίας. Εἰς τρία μέρη τῆς Αὐτοκρατορίας ἔκαμον μετ' ἐπιτυχίας δοκίμια νὰ θρέψωσι ποίμνια μερινῶν προβάτων, εἰς τὴν Μικρὰν Ῥωσσίαν, εἰς τὰς ἐπαρχίας τὰς ἀποτελούσας τὴν λεγομένην Νέαν Ῥωσσίαν, καὶ εἰς τὰς παραλίους τῆς Βαλτικῆς· αἱ δὲ ἀνθρώπινα προσπάθειαι ὑπερίσχυσαν τῆς δριμύτητος τοῦ κλίματος, καὶ ἡ κτηνοτροφία τῶν ποιμνίων τούτων ἔλαβεν ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν· εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας μάλιστα ὁ ἀριθμὸς τῶν ποιμνίων αὐξάνει καθημερινῶς, καὶ ἡ ποιότης τῶν μαλλίων βελτιοῦται. Πρὸ 50 περίπου ἐτῶν μετεκομίσθησαν ἐκ τῆς Σαξωνίας τὰ πρῶτα μερινὰ πρόβατα, καὶ σήμερον ὑπάρχουν εἰς τὴν Χερσῶνα καὶ Κριμαίαν ὑπὲρ τὸ ἑκατομμύριον, καὶ ἄλλα τόσα εἰς τὴν Αἰκκατερινოსλάβην.

Τὸ μεγαλῆτερον μέρος τῶν Ῥωσσικῶν μαλλίων ἐξοδεύεται εἰς τὰ ἐγχώρια τεχνουργεῖα πρὸς κατασκευὴν μαλλίνων ὑφασμάτων. Αἱ περισσότεραι ἐξωτερικαὶ ἀποστολαὶ γίνονται διὰ τὴν Ἀγγλίαν· ἀποστέλλονται δὲ εἰς δέματα συσφιγμένα διὰ τῆς μηχανῆς, ζυγίζοντα ἕκαστον πούτια δέκα.

§. 148. *Μαλλία Τουρκίας.*—Εἰς τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Σμύρνη, ἡ Θεσσαλονίκη καὶ ἡ Ἀδριανούπολις εἶναι κυρίως ἀγοραὶ μαλλίων· ἡ ποιότης των εἶναι ἐκ τῶν κατωτέρων· τὸ πλῆσιμόν των γίνεται ἀτελῶς, ὥστε ἔχουν χρῶμα γαλακτώδες καὶ ξένας ὕλας. Τὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως εἶναι τὰ καλῆτερα θρεμμένα.

Τὰ τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι λεπτότερα καὶ χρησιμεύουν κυρίως διὰ στρώματα, διὰ τὰς ὤφας (οὔγιας) τῶν τζοχῶν καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν μαλλίνων χονδρῶν ὑφασμάτων.

Ἡ Βλαχία καὶ ἡ Μολδαυία, τρέφουσαι ὑπὲρ τὰ πέντε ἑκατομμύρια προβάτων, ἐξάγουν κατ' ἔτος μεγάλην ποσότητα μαλλίων. Τὰ τῆς καλητέρας ποιότητος εἶναι τὰ τῆς Ἐπαρχίας Ζαλομνίτζας, καὶ τὰ τῆς μικρᾶς λεγομένης Βλαχίας, *Τσιγάγια* καλούμενα. Ἐν γένει τὰ Βλαχικὰ μαλλία εἶναι καλῆς ποιότητος καὶ πωλοῦνται καλῶς πλυμένα· τὸ κούρευμα τῶν προβάτων γίνεται τὸν Μάϊον, διὰ δὲ τῆς πλύσεως ἐκπίπτει τὸ βάρος τῶν μαλλίων 40 τοῖς $\frac{0}{100}$. Τὸ Γαλάζιον καὶ ἡ Βράϊλα εἶναι οἱ λιμένες τῆς ἐξαγωγῆς, ἐξ ὧν κατ' ἔτος ἐξάγονται μαλλία ὑπὲρ τὸ ἓν καὶ ἥμισυ ἑκατομμύριον ὀκάδων.

Πρωτίστη ποιότης μαλλίων εἶναι τὸ αἰγόμαλλον (*τιγτίκι* ἢ *φιλικι* λεγόμενον)· τὸ μαλλίον τοῦτο κόπτεται ἀπὸ αἰγας μαύρας ἢ ὑποκοκκίνους τῶν πέριξ τῆς Ἀγκύρας τόπων· τὸ διὰ τὰ λεπτὰ ὑφάσματα χρησιμεῦον εἶναι τὸ χνούδιον τῶν αἰγῶν τούτων προσκολλημένον ἐπὶ τοῦ δέρματος κάτωθεν τῶν τριχῶν· ὅταν κουρεύονται αἱ αἰγες αὐταί, τὸ μαλλίον των ἐξάγεται εἰς ὀλόκληρα τεμάχια, ὑποκάμισα λεγόμενα, ἡ καθαριότης αὐτῶν καὶ ἡ λεπτότης των ἀποτελοῦν τὰ προτερέματά των. Τὰ τῆς Ἀγκύρας καὶ Σιβρὶ Ἰσαρίου εἶναι τὰ ὑποληπτικώτερα· τὰ τῆς Κασταμπολοῦς τιμῶνται 3 ἢ 4 τοῖς $\frac{0}{100}$ ὀλιγώτερον. Ἡ ἐτήσιος εἰσοδεία ὑπολογίζεται εἰς 2500 ἕως 3000 δέματα, τῶν ὁποίων τὸ μεγαλύτερον μέρος ἀποστέλλεται εἰς Ἀγγλίαν, πωλεῖται δὲ μὲ τὴν ὀκάν, τιμωμένην ἀπὸ Γρ. 17—18 συνήθως.

§. 149. *Μαλλία Ἑλλάδος*.—Ἡ Ἑλλὰς ἐξήγαγε κατὰ τὸ 1858 ὑπὲρ τὰς 167,000 ὀκάδας μαλλίων, κατὰ δὲ τὸ 1859 ὀκάδας 199,189 ἀξίας δρ. 218,702· ἐξ αὐτῶν ἐστάλησαν εἰς τὴν Αὐστρίαν ὀκάδ. 53,000, εἰς τὴν Γαλλίαν ὀκάδ. 49,800, εἰς τὴν Ἑπτάνησον 24,900, εἰς τὴν Ἰταλίαν ὀκ. 57,000, εἰς τὴν Τουρκίαν ὀκ. 10,900.

§. 150. *Πῶς πρέπει νὰ πλύνωνται, νὰ στεγνώνωνται, καὶ νὰ προφυλάττωνται τὰ μαλλία*.—Ὁ τρόπος τῆς πλύσεως τῶν μαλλίων συντείνει πολὺ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητός των καὶ εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀξίας των. Οἱ Εὐρωπαῖοι ἐτελειοποίησαν τὰ πλυντήριά των, καὶ ἴσως δὲν εἶναι περιττὸν νὰ ἐκθέσωμεν ἐν συνόψει τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου οὗτοι πλύνουν τὰ μαλλία των.

Τὸ πλυντήριον πρέπει νὰ κῆται εἰς τὴν ὄχθην ῥέοντος ὕδατος, ἔχον τὸ ἔδαφος κατωφερὲς ὀλίγον πρὸς τὸ ὕδωρ καὶ ἐστρωμένον μὲ πλάκας ἢ λίθους. Πρέπει νὰ ἔχη ἐστίαν (γωνιάν) ἓνα μέγαν λέβητα (καζάνι), διάφορα κάνιστρα καὶ ἄλλα ἀγγεῖα. Τὸ ὕδωρ πρέπει νὰ ᾔηται καθαρὸν καὶ ὅσον τὸ δυνατόν καλῆς ποιότητος καὶ ἐπιδεκτικὸν σαπωνίου. Ἀφοῦ θερμανθῇ τὸ ὕδωρ εἰς τὸν λέβητα καὶ φθάσῃ ἡ θερμοκρασία του περὶ τοὺς 40 βαθμοὺς Ῥεωμέρου, γεμίζουν ἐξ αὐτοῦ διάφορα ἀγγεῖα καὶ ἐντὸς αὐτῶν θέτουν τὰ μαλλία, καὶ τὰ ἀφίνουν 28 ὥρας· μέρος τοῦ πάχους τῶν μαλλίων διαλύεται εἰς αὐτὸ τὸ πρῶτον ὕδωρ, καὶ σχηματίζει μίαν διάλυσιν σαπωνίου, ἣτις χρησιμεύει ὡς μέσον τῆς περαιτέρω πλύσεως· εἰς τὸ ὕδωρ τοῦτο προσθέτουν θερμὸν ὕδωρ ὥστε νὰ κατασταθῇ χλιαρὸν, καὶ βουτοῦν ἐκ νέου τὰ μαλλία ἀλλ' εἰς μικρὰ τεμάχια, προσπαθοῦντες νὰ τὰ διαπεράσῃ τὸ ὕδωρ εἰς ὅλα των τὰ μέρη. Μετὰ ἡμισεῖαν ὥραν τὰ ἐκβάλλουν ἀπὸ τὸ ὕδωρ τοῦτο, καὶ τὰ θέτουν εἰς κάνιστρα διὰ νὰ στραγγίσωσι, καὶ ἔπειτα τὰ πλύνουν εἰς τὸ ῥέον ψυχρὸν ὕδωρ· παρατηρήθη μάλιστα ὅτι ἂν πλυθῶσιν εἰς τὸ ψυχρὸν ὕδωρ, ἀφοῦ ἐντελῶς κρυώσωσιν, ἡ βαφή των ἐπιτυγχάνει καλῆτερα· οἱ δὲ πλύσται πρέπει νὰ προσέχωσι νὰ μὴ περιπλέκωσι τὰ μαλλία πλύνοντες αὐτὰ καὶ νὰ τὰ μετακινῶσι μετὰ προσοχῆς. Τοῦ ψυχροῦ ὕδατος τὸ πλύσιμον παύει, ὅταν πλεόν τὸ ὕδωρ φεύγῃ καθαρὸν, καὶ τὸ μαλλίον πλήρ' ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Ἀρχεται ἀκολούθως ἡ στέγνωσις, ἀπλονομένων τῶν μαλλίων ἐπὶ καθαρῶν πανίων εἰς τὸν ἥλιον. Διὰ τῆς καλῆς πλύσεως τὰ μαλλία χάνουν 50 ἕως 75 τοῖς $\frac{0}{10}$ ἐκ τοῦ βάρους των.

Ἡ καλὴ διατήρησις τῶν μαλλίων εἰς τὰς ἀποθήκας εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ἀντικειμένων τοῦ ἐμπορίου τοῦ εἶδους τούτου· διὰ νὰ προφυλαχθῶσιν ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν, πρέπει νὰ ᾔηται ὅσον τὸ δυνατόν καλῆτερα σφιγμένα τὰ δέματα. Τὰ μαλλία καταστρέφονται ἀπὸ τὴν βώτριδα, ἣτις εἶναι ὁ μεγαλῆτερος ἐχθρὸς των· πολλὰ μέσα μεταχειρίζονται πρὸς προφύλαξιν, ἀλλ' ὅλα ἀτελῆ· τὸ καλῆτερον εἶναι νὰ ἀερίζεται συχνὰ ἡ ἀποθήκη, νὰ ραβδίζωνται τὰ δέματα, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν τὰ ἔντομα ταῦτα γεννῶνται.

§. 151. *Τελώριον μαλλίων.*—Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ εἰσαγωγὴ τῶν μαλλίων Ἀνατολῆς, Ῥωσσίας, καὶ κατὰ τὴν ἑκφρασιν τῆς διατιμῆσεως τῶν ἐκτὸς τῆς Εὐρώπης τόπων διὰ Γαλλικῶν πλοίων εἰσάγον-

ται ἀτελῶς· διὰ ξένων δὲ πλοίων εἰσαγόμενα πληρόνουν φρ. 3 τὰ 100 χιλιόγραμμα (1).

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἡ ἐξαγωγή εἶναι ἀτελής.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ εἰσαγωγή εἶναι ἀτελής.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα εἰσαγόμενα τὰ μαλλία τῶν προβάτων πληρόνουν ἄνευ διακρίσεως ποιότητος δρ. 6 τὸ καντάριον, αἱ δὲ τρίχες ἵππων λεπτὰ 35 τὴν ὀκάν, αἱ δὲ τρίχες χοίρων, τράγων κλ. λεπτὰ 6 τὴν ὀκάν. Τὰ δὲ ἐξαγόμενα τῆς Ἑλλάδος, εἴτε πλυμένα εἴτε ἄπλυτα, πληρόνουν δρ. 2,20 τὸ καντάριον.

Β'. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΞΗΣ.

§. 152. Ἡ *Μέταξα* εἶναι οὐσία ζωϊκὴ, εἰς σχῆμα κλωστῆς στιλπνῆς, λεπτοτάτης, στερεᾶς καὶ ἐνταυτῷ ἐλαστικῆς· κατασκευάζεται ἀπὸ ζωῦφιον ἐκ τοῦ γένους τῶν χρυσαλίδων, καταγόμενον ἀπὸ τὰς Ἀνατολικὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας. Ἦτο γνωστὴ ἡ βιομηχανία τῆς μετὰξης κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους καὶ προήχθη εἰς βαθμὸν λαμπρότητος κατὰ τὰς Ἰνδικὰς χώρας· εἴκοσι καὶ ἐξ αἰῶνας π. χρ. εἰς τὴν Κίαν ἐκαλλιέργουν τὴν Συκαμινέαν, ὀνομαζομένην *Χρυσσοῦν δένδρον*· ἀπὸ τὴν Κίαν μετεκορίσθη εἰς τὰς Ἰνδίας καὶ ἀκολούθως εἰς τὴν Περσίαν, ἥτις ἐπὶ πολὺν χρόνον διετήρησε τὸ μονοπωλεῖον αὐτοῦ τοῦ εἶδους, πωλοῦσα τὴν μέταξαν εἰς τοὺς Φοίνικας, οἵτινες ἦσαν οἱ μόνοι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἔμποροι μεταξὺ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως.

Ἐπὶ Αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ κατὰ πρῶτον δὺο Ἕλληνες Μοναχοὶ ἔφερον εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν σπόρον αὐτῶν τῶν ζωῦφιων καὶ τὴν μέθοδον τῆς κατασκευῆς τῆς μετὰξης· ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν διεδόθη ἡ μέταξα εἰς τὴν Ἑλλάδα, Ἰσπανίαν, Ἰταλίαν καὶ Γαλλίαν. Ἡ μεταξουργία ἤδη ὡς ἐν τῶν κερδῶν, τὰ ὁποῖα παράγει, λαμβάνει παντοῦ μεγάλην ἀνάπτυξιν· καὶ αὕτῃ ἡ Ῥωσσία μ' ὅλας τὰς δυσκολίας τοῦ κλίματός της προσπαθεῖ νὰ προάξῃ τὴν βιομηχανίαν ταύτην.

Ἐμπορικῶς ἡ μέταξα λαμβάνει διαφόρους ὀνομασίας κατὰ τὴν

(1) Ἐπὶ ὧν τῶν Γαλλικῶν δασμῶν πρέπει νὰ προσθέτῃς 2/10 ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ δασμοῦ εἰσπραττόμενα παρὰ τοῦ τελωνείου δυνάμει τοῦ Νόμου.

προετοιμασίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν ὑποβάλλεται, καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν διὰ τὴν ὁποῖαν εἶναι προσδιωρισμένη· οὕτω π. χ. ὀνομάζεται μετὰξα ὦμη ἢ ἄβραστος ἢ ἐκ τῶν κουκκουλίων ἀμέσως ἐξαγομένη καὶ μὴ ὑποβαλλομένη εἰς ἄλλην τινὰ προετοιμασίαν. Εἰς αὐτὴν τὴν κατηγορίαν ὑπάγονται αἱ μετὰξαι τῆς Ἀνατολῆς.

Ὡς ἐκ τοῦ τόπου τῆς παραγωγῆς τῶν αἱ μετὰξαι ὀνομάζονται τῆς Κίνας, τοῦ Ἰνδοστάν, τῆς Βεγκάλης, τῆς Περσίας, τῆς Τουρκίας καὶ ἰδίως τῆς Προύσης, τῆς Συρίας, τῆς Κρήτης, τῆς Σικελίας, τῆς Νεαπόλεως, τοῦ Πιεμοντίου, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ἑλλάδος κλπ.

Ἐμποροῦμεν νὰ διαιρέσωμεν τὰς χώρας, ὅπου ἡ μετὰξα γίνεται ἀφορμὴ πλούτου, εἰς τρεῖς κατηγορίας· εἰς χώρας παραγωγῆς μόνον, ὡς ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ Ἑλλάς· εἰς χώρας παραγωγῆς καὶ χειροτεχνίας, ὡς ἡ Κίνα, ἡ Ἰνδία, ἡ Περσία, ἡ Τουρκία, ἡ Ἰταλία, ἡ Γαλλία· καὶ εἰς χώρας μόνον χειροτεχνίας μετὰξης, ὡς τὸ Βέλγιον, ἡ Γερμανία, ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Ἀγγλία. Ἡ διάκρισις αὕτη καθεκάστην βεβαίως μεταβάλλεται, διότι πᾶσα ἑπικράτεια, ὡς προείπομεν, προσπαθεῖ διὰ παντοίων μέσων νὰ προάξῃ ἐντὸς αὐτῆς τὸ πολῦτιμον τοῦτο προϊόν· αἱ νεώτεραι μάλιστα προσπαθεῖται ἀποδεικνύουν ὅτι ἡ Συκαμινέα δὲν βλαστάνει μόνον εἰς τὴν Μεσημβρίαν.

Πρὸ τινων χρόνων ἡ Ἰνδία καὶ ἡ Βεγκάλη ἐθεωροῦντο ὡς αἱ ἐξαγοῦσαι τὸ μεγαλύτερον ποσὸν τῆς μετὰξης, ἀποστέλλουσαι εἰς τὴν Εὐρώπην 8500 δέματα μετὰξης ἀκατεργάστου.

Ἀλλ' ἡ Κίνα σήμερον διὰ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐμπορικῶν τῆς σχέσεων μὲ τὴν Εὐρώπην, καὶ ἰδίως μὲ τὴν Ἀγγλίαν, ἀποστέλλει πολὺ μεγαλητέραν ποσότητα. Εἰς τὴν Κίναν ἀνατρέφουν τριῶν εἰδῶν μετὰξοσκώληκας, συλλέγουν δὲ καὶ ἀγρίαν, οὕτως εἰπεῖν, μετὰξαν.

§. 153.—Ἡ Περσικὴ μετὰξα καλλιεργεῖται εἰς τὰς παραλίους τῆς Κασπίας Θαλάσσης Ἐπαρχίας· ἡ ποιότης τῆς εἶναι ἀρκετὰ καλὴ, ἀλλ' ἡ κλωστή τῆς ἀνώμαλος. Εἰς τὴν πόλιν Ἀρδεβὲλ γίνεται ἡ μεγαλύτερα παρακαταθήκη καὶ διὰ τῶν Κιρβανίων μετακομίζεται εἰς τὸ Ἀλέπιον, Σμύρνην, καὶ Κωνσταντινούπολιν διὰ τῆς Τραπεζοῦντος· ἡ τῆς καλητέρας ποιότητος λέγεται Σερμπάπι· τὰ δέματα σχηματίζονται εἰς σχῆμα κυλίνδρων, οἵτινες λέγονται λιουλέδες, καὶ ζυγίζονται 28 ἕως 30 ὀκάδ. σύγκεινται δὲ ἐξ 120 δεματίων τριῶν διαφόρων ποιότητων. Τὰ τῆς κατωτέρας ποιότητος Περσικὰ μετὰξαι ὀ-

νομάζονται ἀβ.λθκ, 6 ἕως 8 τοῖς ἑκατὸν κατωτέρας ἀξίας ἀπὸ τὰ προηγούμενα· ταῦτα χρησιμεύουν διὰ χονδρὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα. Μέγα μέρος τῶν Περσικῶν μεταξίων μεταφέρεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν παρὰ τῶν Περσῶν ἐμπόρων, ὅπου πωλοῦνται ἢ μᾶλλον ἀνταλλάσσονται μὲ Ἀγγλικά χειροτεχνήματα, πωλούμενα συνήθως μὲ τὴν ὁκάν, τὸ πλεῖστον δὲ μέρος ἀποστέλλεται εἰς Ἀγγλίαν. Ἡ μεσιτεία πληρόνεται μόνον παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ πρὸς 2 τοῖς $\frac{0}{100}$, πωλεῖται συνήθως ἐλευθέρᾳ δασμοῦ, τὰ ἔξοδα τῆς συσκευῆς (emballage) καὶ τῆς μεταφορᾶς εἶναι ἐπίσης εἰς βάρος τοῦ ἀγοραστοῦ, συμποσούμενα μετὰ τῆς μεσιτείας εἰς 2 $\frac{1}{2}$ ἕως 3 τοῖς $\frac{0}{100}$. Ὁ ἀποτοκισμὸς τῆς πληρωμῆς (sconto) γίνεται πρὸς 1, $\frac{1}{4}$ τὸν μῆνα. Ἡ ἐκ τῆς Γεωργίας ἐξαγομένη μέταξα εἶναι κατωτέρας ποιότητος καὶ τῆς Περσικῆς· εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν πωλεῖται ὡς καὶ ἡ Περσικὴ, ἀλλ' ἡ τιμὴ τῆς εἶναι κατωτέρα 25—30 τοῖς ἑκατόν.

§. 154. *Μέταξα τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀσιατικῆς Τουρκίας.* Εἰς τὴν Βιθυνίαν, Συρίαν, Παλαιστίνην, Θράκην, Θεσσαλίαν, Κύπρον κτλ. ὅπου καλλιεργεῖται ἡ συκαμινέα καὶ οἱ μεταξοσκώληκες, κατεσκευάζετο ἄλλοτε ἀρκετὸν ποσὸν μετάξης, ἀλλὰ πρό τινων χρόνων παρητήθησαν κατὰ μέγα μέρος τῆς μεταξοκλωσίας, καὶ ἀποστέλλουν εἰς τὴν Εὐρώπην, κυρίως δὲ εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τῆς Μασσαλίας, τὰ κουκούλια, ὥστε τὸ ἐμπόριον τῆς μετάξης ἔλαβεν ὅλως διόλου ἄλλην φάσιν. Εἰς τὴν Συρίαν μόνον καὶ Προῦσσαν εἰσήγαγον μεταξοκλωστικὰς μηχανὰς κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν μέθοδον, καὶ δι' αὐτῶν κατεργάζονται τὰ κουκούλια καὶ παράγουσι μέταξαν ὁμοίαν σχεδὸν κατὰ τὴν ποιότητα μὲ τὴν Γαλλικὴν. Τὰ διὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ταύτης μεθόδου κατεργαζόμενα μετάξια γνωστὰ ἤδη ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν *Φιλατοῦραι* ἀπεκατέστησαν ἀντικείμενον οὐσιώδους βιομηχανίας εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ἐπιδεκτικὸν δὲ μεγάλης ἀναπτύξεως. Τοιουτοτρόπως σχεδὸν ἐξέλιπον πλέον εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀγορὰς τὰ παλαιὰ μετάξια τῶν μερῶν τῆς Ἀνατολῆς τὰ γνωστὰ ὑπὸ τὰς ὀνομασίας *Σελέδες*, *Δεμερδέσια* καὶ λοιπά.

§. 155. *Μέταξα Ἑλλάδος.*—Εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος παράγεται σποράδην μέταξα, ἰδίως ἡ Λακεδαιμόνων, ἡ Μεσσηνία, καὶ αἱ νῆσοι Ἄνδρος καὶ Τήνος καλλιεργοῦν μετ' ἐπιτυχίας τὸ προϊόν τοῦτο. Ἡ ποιότης τῆς Ἑλληνικῆς μετάξης εἶναι σχεδὸν ὁμοία

μέ τὴν τῆς Τουρκικῆς, ἀλλὰ μέγα μέρος αὐτῆς ἐτελειοποιήθη διὰ τῶν Ἰταλικῶν μηχανῶν, τὰς ὁποίας εὐτυχῶς τῷ 1837 εἰσῆγαγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ ἐξ Ἠπείρου Κ. Δουρούτης. Μεταξουργεῖα τοιαῦτα κατὰ τὸν Ἰταλικὸν τρόπον ὑπάρχουν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὰς Ἀθήνας, τὴν Μεσσηνίαν, Πειραιᾶ, καὶ Ἄνδρον, τὰ πλεῖστα δι' ἀτμομηχανῶν κινούμενα· καὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Λακεδαιμόνος οἱ κάτοικοι κατὰ τὸν Ἰταλικὸν τρόπον ἤδη ἐξάγουσι τὴν μέταξάν των, ἀπομιμηθέντες τὰς παρὰ τοῦ Κ. Δουρούτη εἰσαχθείσας μηχανὰς καὶ διδασθέντες τὴν Ἰταλικὴν μέθοδον παρὰ τῶν τεχνιτῶν, τοὺς ὁποίους ὁ αὐτὸς ἐξ Ἰταλίας προσεκάλεσεν.

Ὡς γένει ὁμως καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ κατεργασία τῆς μετάξης ἠλαττώθη οὐσιωδῶς, διότι ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐρίσκουν συμφερωτέραν τὴν κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Εὐρώπην ἀποστολὴν τῶν Ἑλληνικῶν κουκουλιῶν παρὰ τὴν αὐτόθι κατασκευὴν τῆς μετάξης.

Ἡ ἐπισκῆψασα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀσθένεια τῶν μεταξοσκωλήκων ἡλάττωσε σχεδὸν κατὰ τὸ ἥμισυ τὴν παραγωγὴν τῆς μετάξης, καὶ ἐπομένως ἐπέφερε περισπασμὸν εἰς τὰς τιμὰς τοῦ εἵδους τούτου. Ἡ μυστηριώδης αὕτη ἀσθένεια ἃς ἐλπίζομεν ὅτι θὰ παύσῃ μίαν ἡμέραν, καὶ τότε ἡ παραγωγὴ καὶ αἱ τιμαὶ θέλουν ἐπανέλθει ἀναμφιβόλως εἰς τὴν προτέραν θέσιν των.

Κατὰ τὸ ἔτος 1858 ἐξήχθησαν ἐκ τῆς Ἑλλάδος 11,805 ὀκάδ. μετάξης ἐκτιμηθείσαι ἀντὶ δρ. 515,605, κατὰ τὸ 1859 ἐξήχθησαν μόνον 7,707 ὀκάδ. ἐκτιμηθεῖσαι ἀντὶ δρ. 709,960. Κουκούλια δὲ ἐξήχθησαν κατὰ τὸ 1859 ὀκάδ. 75,292 ἐκτιμηθεῖσαι διὰ δρ. 1, 872,459. Ὁ δὲ ἔγγειος φόρος τῶν κουκουλιῶν κατὰ τὸ 1859 ἐνοικιάσθη διὰ δρ. 301,514 ἐνῶ κατὰ τὸ 1857 καὶ 1856 τὸ ἐνοίκιον ἀνέβη εἰς δραχμὰς 829,960.—Ἐξαγομένη τῆς Ἑλλάδος ἡ μέταξα δὲν πληροῖναι δασμὸν, ἀλλ' ὁ κουκουλόσπορος πληροῖναι λεπτὸν 1 $\frac{1}{2}$ τὸ δράμι, τὰ δὲ κουκούλια λεπτὰ 45 τὴν ὀκάν, τῷ δὲ 1867 θὰ μείνωσιν ἀτελῆ ἐλαττουμένου μέχρις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ δασμοῦ των.

§. 156. Ὑγρασία μετάξης.—Ἡ μέταξα ὥς ἐκ τῆς φυσικῆς (τῆς ἰδιότητος ἀπορροφᾶ εὐκόλως τὴν ὑγρασίαν, ὅθεν λαμβάνει βάρος μεγαλύτερον· πρὸς ἀποφυγὴν ἀπάτης εἰς τὰς μεταξουργικὰς πόλεις κατεσκεύασαν μηχανὰς, διὰ τῶν ὁποίων θερμαινομένη ἡ μέταξα ἀποπέμπει ὅλην τὴν ὑγρασίαν τῆς, καὶ μετὰ ταῦτα ζυγίζεται.

§. 157. *Τελώνιον μετάξης.* Εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἀγγλίαν καὶ Ῥωσίαν ἡ μέταξά εισάγεται ἀτελῶς.

Γ'. ΠΕΡΙ ΒΑΜΒΑΚΙΟΥ.

§. 158. *Τὸ βαμβάκιον* εἶναι προῖον φυτοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα. Τὸ φυτὸν τοῦτο εἰς τινα μὲν κλίματα σχηματίζεται εἰς δένδρον, τοῦ ὁποίου ἡ ἡλικία φθάνει μέχρι τοῦ δεκάτου ἔτους, εἰς τινα δὲ εἶναι θάμνος προαγόμενος ἐτησίως διὰ τῆς σποράς· ὁ θάμνος οὗτος εἶναι ὁ εἰς ἡμᾶς γνωστὸς, καλλιεργούμενος εἰς τὴν Αἴγυπτον, Συρίαν, Μακεδονίαν, Θεσσαλίαν καὶ ἐν γένει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν· ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν τοῦ βαμβακίου ἡ Ἀμερικὴ κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, καλλιεργοῦσα τὸ φυτὸν τοῦτο εἰς τὰς ἀπείρους ἐκτάσεις τῆς μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας· τὸ βαμβάκιον κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μετὰ τῶν βιομηχανικῶν ὕλῶν· καὶ μ' ὅλον ὅτι ἡ βαμβανοχειροτεχνία ἀνεπτύχθη οὐσιωδῶς μόνον κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, τεραστία εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ἡ κατανάλωσις αὐτοῦ τοῦ εἵδους καὶ μέγιστος ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς αὐτὴν ἐνασχολουμένων ἐργατῶν. Τὴν ἀπαραδειγμάτιστον αὐτὴν ἐπιτυχίαν τοῦ χρεωστεῖ τὸ βαμβάκιον εἰς τὴν ἀφθονίαν τῆς παραγωγῆς του καὶ ἐπομένως εἰς τὴν εὐθηνίαν του καὶ εἰς τὴν εὐκολίαν τοῦ πλυσίματος καὶ τῆς ὑφάνσεώς του, οὕτως ἀντικατέστησε κατὰ μέγα μέρος τὸ λινὸν καὶ κανάβιον καὶ συνεπλέχθη εἰς τὰ μεταξωτὰ καὶ μάλλινα ὑφάσματα.

Ὡς πρὸς τὴν ἐμπορικὴν τοῦ ἀξίαν τὸ βαμβάκιον ἀποτελεῖ σήμερον τὸ ἥμισυ ὅλου τοῦ ποσοῦ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν Ἡνωμένων Ἐπαρχιῶν τῆς Ἀμερικῆς· ἡ δὲ αὐξησις τῆς παραγωγῆς τοῦ βαμβακίου διήγειρε τὴν εὐφυΐαν τῶν Ἀγγλῶν μηχανικῶν καὶ ἐπέφερε τὰς ἐξόχους μηχανικὰς ἐφευρέσεις, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἀγγλία ἀποκατέστη τὸ βιομηχανικώτερον ἔθνος τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀξία τοῦ βαμβακίου, τοῦ κατ' ἔτος τιθεμένου εἰς τὴν ἐμπορικὴν κυκλοφορίαν, ὑπολογίζεται 4 διλιοννίων φράγκων.

Ἐμπορικῶς τὸ βαμβάκιον διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας, ἥτοι εἰς τὴν *μακρόκλωρον* (*longue-soie*) καὶ εἰς *κορτόκλωρον* (*courte-soie*). Μέρος τῶν Ἀμερικανικῶν βαμβακίων εἶναι τῆς πρώτης κατηγορίας· ὑπερέχει δὲ αὐτῶν τὸ τῆς Γεωργίας, τὸ ὁποῖον δια-

κρίνεται ὡς ἐκ τῆς λεπτότητος, δυνάμεως, καθαριότητος, καὶ μήκους τῆς κλωστῆς.

Τὰ τῆς Αἰγύπτου, **Jumel** ἢ Μακρὴ λεγόμενα, προέρχονται ἀπὸ σπόρους μακροκλόνων βαμβακίων. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς καλλιιεργείας των ἐπαρουσίασαν ποιότητα ἐξαισίον, ἀλλὰ κατόπιν τὰ προτερήματά των ἐσμικρύνθησαν, καὶ αἱ καλὰ μερίδες αὐτῶν κατέστησαν σπάνιαι.

Κοντόκλωνα βαμβάκια εἶναι τὰ τῆς Νέας Ὁρλεάνς, τῆς Λουϊζιάνης, Καρολίνας καὶ Φλωρίδος, τῶν Ἰνδιῶν ὁμοίως τὰ βαμβάκια εἶναι κατωτέρας ποιότητος, γνωστὰ ὑπὸ τὰς ὀνομασίας Βεγκάλης, Σουράτας, Μαδράς.

Ἐκ τῶν Τουρκικῶν βαμβακίων τὰ τῆς Ἀνατολῆς εἶναι τὰ τῆς καλῆτέρας ποιότητος, καὶ ἐξ αὐτῶν προτιμῶνται τὰ κατὰ τὴν μικρὰν Ἀσίαν, τῆς Σόμας, Κιρκαγάζι, Κασσαμπᾶ. Ἡ ἐτήσιος εἰσοδεία τῶν βαμβακίων τῆς Ἀνατολῆς ὑπολογίζεται συνήθως εἰς 25—30 χιλιάδων δέματα, περιέχοντα ἕκαστον 2 $\frac{1}{2}$ —3 καντάρια· τὰ δύο τρίτα ἐξ αὐτῶν πωλοῦνται εἰς Σμύρνην, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἀποστέλλονται εἰς τὴν Ῥωσσίαν, Γαλλίαν, Αὐστρίαν καὶ Ἀγγλίαν. Ὀλίγη ποσότης καταναλίσκεται εἰς τὰ νεωστὶ συστηθέντα ἐγχώρια βιομηχανικὰ καταστήματα τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ τιμὴ τῶν βαμβακίων προσδιορίζεται κατὰ καντάρι· ἡ ἐποχὴ τῆς εἰσοδείας των ἄρχεται ἀπὸ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον.

Τὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, τὰ ὅποια συλλέγονται κατὰ τὸν Αὐγούστον, τιμῶνται πάντοτε 4—6 τοῖς $\frac{0}{100}$ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὰ προηγούμενα. Ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι ἡ κυριώτερα ἀγορὰ αὐτῶν.

Ἡ λευκότης τοῦ χρώματος δὲν εἶναι τὸ κυριώτερον προτέρημα τῶν βαμβακίων· τὰ καλὰ Ἀμερικανικὰ βαμβάκια ἔχουν χρῶμα βουτυρῶδες, καὶ τὸ χρῶμα τοῦτο θεωρεῖται ὡς σημεῖον τῆς καταλλήλου ὀρίμανσεως τοῦ καρποῦ, καὶ ἐπομένως τῆς λεπτότητος καὶ δυνάμεως τοῦ βαμβακίου.

Μὴ δυνάμενοι νὰ ἔμβωμεν εἰς ἀκριβεῖς στατιστικὰς πληροφορίας ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν καὶ κατανάλωσιν τοῦ βαμβακίου, περιορίζομεθα εἰς τὰς ἐξῆς σημειώσεις, ἐκ τῶν ὁποίων καταδεικνύεται πόσον οὐσιῶδες βιομηχανικὸν ἀντικείμενον κατέστη ἡ ὕλη αὕτη, καὶ πόσῃ σπουδαιότητᾳ παρουσιάζουν αἱ τελευταῖαι πολιτικαὶ ἀνωμαλίαι τῆς Ἀμερικῆς ὡς πρὸς τὴν βιομηχανικὴν ζωὴν τῆς Ἀγγλίας, ἐὰν

δ' ἐκεῖ ἐμφύλιος πόλεμος καταστρέψῃ διὰ τινα καιρὸν τὴν παραγωγὴν τοῦ βαμβακίου. Κατὰ τὸ 1857 ἡ κατανάλωσις τοῦ βαμβακίου ὑπελογίσθη εἰς δέματα 3,696,000, ἐκ τῶν ἐποίων.

Ἡ Ἀγγλία κατηνάλωσε δέμ. 1,960,000

Ἡ Γαλλία 384,000

Ἡ λοιπὴ Εὐρώπη 650,000

Αἱ Ἡνωμ. Ἐπαρχ. τῆς Ἀμερικῆς 702,000

Κατὰ τὸ 1850 ἡ εἰς τὴν Εὐρώπην κατανάλωσις εἶχεν ὑπολογισθῇ εἰς δέμ. 2,429,000, βάρους χιλιογράμμων 424,864,000.

Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐξήγαγον

Αἱ Ἡνωμέναι Ἐπαρχίαι τῆς Ἀμερικῆς δέμ. . . . 1,682,000

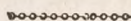
Ἡ Βρασιλία 203,000

Αἱ Δυτικαὶ Ἰνδίαι 34,000

Αἱ Μεγάλαι Ἰνδίαι 314,000

Ἡ Αἴγυπτος 196,000

§. 159. *Τελώνιον βαμβακίου.* — Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ εἰσαγωγὴ τῶν βαμβακίων μετὰ Γαλλικὸν πλοῖον εἶναι ἀτελής· μετὰ ξένον πληρόνει φρ. 3 τὰ $\frac{0}{100}$ χιλιόγραμμα. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ εἰσαγωγὴ εἶναι ἀτελής. Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὁμοίως εἰς τοὺς λιμένας τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἶναι ἀτελής ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ βαμβακίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ ἐλαίων καὶ ἐλαιοσπόρων.

Α'. ΠΕΡΙ ΕΛΑΙΩΝ.

§. 160. *Περὶ ἐλαίων ἐν γένει.*—Τὰ ἔλαια ἐπιστημονικῶς διακρίνονται εἰς στερεὰ ἢ θερμὰ ἔλαια καὶ εἰς πτητικὰ· τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐξατμίζονται ἐντελῶς εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ὁποῖος δὴποτε βαθμὸς ψύχους δὲν τὰ μεταβάλλει εἰς στερεὰν κατάστασιν· ἀπ' ἐναντίας τὰ στερεὰ λεγόμενα ἔλαια εἰς θερμοκρασίαν πλησιάζουσιν τὸ 0 πήγνυνται, ἐκτιθέμενα δὲ εἰς τὸν ἀέρα ὑποφέρουν μεταβολὴν τινὰ, ἥτις ὀνομάζεται *ταγγίασις*· ἐκτὸς τοῦ ἀέρος καὶ τὸ φῶς συντείνει πολὺ εἰς τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην, καὶ διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι νὰ φυλάττωνται τὰ ἔλαια εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια. Ἡ ταγγίασις ἀναφαίνεται ἀμέσως ἐκ

τῆς μεταβολῆς τοῦ χρώματος τοῦ ἐλαίου, ἐκ λευκῆς τινὸς ὑποστάθ-
μης καὶ ἐκ τῆς ἀηδοῦς ὁσμῆς καὶ γεύσεως, χαρακτηριζούσης τὸ ἔ-
λαιον ὡς *ταγγόν*.

Ὅλα τὰ ἔλαια εἶναι ἐλαφρότερα τοῦ ὕδατος καὶ ἐπιπλέουν αὐτοῦ·
εἶναι παχέα εἰς τὴν ἀφὴν, καὶ ἔχουν γεῦσιν καὶ ἄρωμα διάφορον
κατὰ τὸ εἶδός των καὶ τὴν κατασκευὴν των. Τὰ ἔλαια ἀπέκτησαν
δικαίως μεγάλην ἐμπορικὴν σημασίαν ὡς ἐκ τῶν πολυειδῶν χρήσεων,
εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλονται· αὐτὰ χρησιμεύουν ὡς τροφή τῶν ἀν-
θρώπων, ὡς ἡ κυριώτερα οὐσία εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν σαπωνίων,
πρὸς φωτισμὸν κτλ.

Διακρίνονται δὲ τὰ ἔλαια εἰς *ἔλαια ἐλαίας*, εἰς *ἔλαια σπόρων*
καὶ εἰς *ἔλαια ζωτικά*.

§. 161. *Ἐλαιόλαδον*. Ἡ ἐλαία, ἡ θυγάτηρ αὕτη τῆς Ἀττικῆς,
ἐπολιτογραφήθη ἤδη πρὸ αἰώνων εἰς ὅλην τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἥπειρον,
ὅπου μετ' ἐπιτυχίας καλλιεργεῖται, κατέχουσα τὴν τρίτην θέσιν μετὰ
τὰ σιτηρὰ καὶ τὴν ἄμπελον. Εἶναι φυτὸν ἐν γένει τῶν εὐκράτων κλι-
μάτων, ἐκτὸς δὲ τῆς θερμοκρασίας καὶ ἡ γειτονία τῆς θαλάσσης φαί-
νεται ὅτι συμβάλλει πολὺ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς βλαστήσεως τῆς
ἐλαίας, ἥτις παρατηρήθη ἐν γένει ὅτι δὲν ἀπαντᾷται εἴκοσι λεύγας
μακρὰν τῶν παραλίων. Ἡ ἐποχὴ τῆς εἰσοδείας τῶν ἐλαίων εἶναι συ-
νήθως ὁ Δεκέμβριος καὶ ὁ Ἰανουάριος.

Εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Μεσογείου ἀπαντᾷται τὸ ἀειθαλὲς αὐτὸ
δένδρον. Εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἡ Βαρκελόνη καὶ τὸ Γιβραλτάρ, εἰς τὴν
Γαλλίαν ἡ Προβηγγία, εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡ Λοῦκκα, ἡ Τοσκάνα, ἡ Παπ-
πικὴ Ἐπικράτεια, ἡ Νεάπολις, ἡ Σικελία, καὶ προσέτι αἱ Ἰόνιοι Νῆ-
σοι, ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ παράλια, ἡ Θεσσαλία, ἡ μικρὰ Ἀσία, τὸ Τού-
νεξι, ἡ Ἀλγερία, τὸ Μαρόκον, καὶ αἱ μεγάληται νῆσοι τοῦ Ἀρχι-
πελάγους εἶναι σήμερον αἱ κυριώτεραι χῶραι, ὅπου καλλιεργεῖται τὸ
φυτὸν τοῦτο καὶ κατασκευάζονται ἐλαιόλαδα.

§. 162. *Κατασκευὴ τοῦ ἐλαιολάδου*.—Ἰσως ἦτον ἀναγκαῖον νὰ
ἐκθέσωμεν λεπτομερῶς τὰ καταλληλότερα μέσα πρὸς ἐξχωγὴν κα-
λῆς ποιότητος ἐλαίου, διότι ἡ ἀτέλεια τῆς πρὸς τοῦτο μεθόδου ἀπο-
καθιστᾷ τὰ Ἑλληνικὰ ἔλαια πολὺ κατώτερα τῶν τῆς Εὐρώπης· ἀλλὰ
περιοριζόμεθα νὰ σημειώσωμεν μόνον, ὅτι ἡ συλλογὴ τῶν ἐλαίων πρέ-
πει νὰ γίνηται κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν πλησιάζει ἡ ἐντελής ὥρι-

μανσίς των· και ὅτι πρὸ τῆς ἐκθλίψεως των πρέπει ν' ἀφίνωνται ἡμέρας τινάς, αἱ δὲ σεσηπυῖαι ν' ἀποβάλλωνται. Τὰ καθαρὰ καὶ καλόγευστα ἔλαια εἶναι τὰ ἐξαγόμενα ἐκ τῆς πρώτης πιέσεως ὠρίμων ἐλαίων· μετὰ τὴν πρώτην ἐξαγωγήν, πιέζεται ἐκ νέου ἡ μένουσα ὕλη βρεχομένη μὲ βραστὸν ὕδωρ, καὶ ἐξέρχεται ἔλαιον κατωτέρας ποιότητος. Ἡ δύναμις τῶν πιεστηρίων μηχανῶν καὶ ἡ διασκευὴ αὐτῶν συντείνουν πολὺ εἰς τὴν ποσότητα, καθαριότητα καὶ καλὴν ποιότητα τοῦ ἐξαγομένου ἐλαίου.

§. 163. *Εἶδη ἐλαιολάδων.*—Τὰ ἐλαιολάδα διακρίνονται κυρίως εἰς ἔλαια λεπτὰ ἢ φαγώσιμα, εἰς ἀποκατασταλαγμένα, (*lampante*), καὶ εἰς ἔλαια βιομηχανικά. Τὰ τῆς Προβηγκίας, τῆς Τοσκάνης, μέρος τῶν τῆς Νεαπόλεως εἶναι φαγώσιμα, καὶ ἀποστέλλονται εἰς Τεργέστην, Βενετίαν, Γαλλίαν, ἀρκτικὰς χώρας τῆς Εὐρώπης, καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Ἀποκατασταλαγμένα ὀνομάζονται ὅσα ἐκαθαρίσθησαν διὰ τῆς κατασταλάξεως τῶν ξένων ὑλῶν, διαμείναντα διὰ τινὰς μῆνας εἰς τὰ δοχεῖά των. Ἡ ἐργασία αὕτη πρέπει νὰ γίνῃ κατὰ τὸ θέρος. Τὰ καλύτερα ἀποκατασταλαγμένα ἔλαια προέρχονται ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, Μογαδῶρ, Συρίαν, Κρήτην, Ἰονίους Νήσους, Ἀλγερίαν, Σικελίαν καὶ Τύνιδα. Τὰ τῆς Καλλιπόλεως, πόλεως κειμένης ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ταράντου τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας, εἶναι καλλήτερα καὶ τῶν τῆς Ἰσπανίας· ἀποστέλλονται δὲ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ῥωσίαν.

Τὰ ἔλαια αὐτὰ εἶναι προσδιωρισμένα διὰ τὸν φωτισμὸν, διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐκλεκτῶν σαπωνίων, καὶ διὰ τὸ ἄλειμμα τῶν λεπτῶν μηχανῶν, καὶ διὰ τὰς ἀτμομηχανὰς γίνεται ἀρκετὴ ἐξόδευσις ἐλαιολάδου.

Ὅλα δὲ τὰ μὴ φαγώσιμα καὶ μὴ κατάλληλα εἰς φωτισμὸν ἔλαια χρησιμεύουσιν εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ ἰδίως εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν σαπωνίων, ὅθεν καὶ βιομηχανικὰ ὀνομάζονται.

Ἡ Μασσαλία, κέντρον τῆς Γαλλικῆς βιομηχανίας τῶν σαπωνίων, πρὸ τῆς χρήσεως τῶν ἐλαιοσπόρων ἐξώδευε 250—260 χιλιάδας ἑκατολλίτρων ἐλαιολάδα εἰς τὰ σαπωνοποιεῖά της· ἀλλὰ σήμερον, ὅτε χρησιμεύουσι κατὰ τὸ $1/2$ οἱ ἐλαιοσποροὶ εἰς τὴν σαπωνοποιάν, ἡ ἐξόδευσις τῶν ἐλαιολάδων εἰς τὴν Μασσαλίαν εἶναι 130,000 ἑκατολλί-

τρων.—Ἡ Ἀλγερία κατὰ πρῶτον καὶ κατόπιν ἡ Τουρκία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Νεάπολις, ἡ Ἑπτάνησος, τὸ Μαρόκον καὶ ἡ Τύνις ἀποστέλλουσι τὰ ἔλαιά των εἰς τὴν Μασσαλίαν. Ἐλαία καθαρισμένα (*raffinés*) κατασκευάζονται κυρίως εἰς τὴν Νεάπολιν· προέρχονται δὲ ἀπὸ τὸ καθαρίσμα ἐν μέρει τοῦ ἀποκατασταλάγματος τῶν ἐλαίων. Αὐτὰ δὲ εἶναι ὑπομέλανα καὶ πηκτὰ, χρησιμεύοντα εἰς τὴν σαπωνοποιάν.—Πλυμένα ἔλαια (*ressences*) ὀνομάζονται ὅσα προέρχονται ἀπὸ δευτέραν ἐκθλιψιν τῶν ἐλαίων, ἐφ' ὧν ἐπιχύνοντες ζεστὸν ὕδωρ ἐξάγουσι τὴν μένουσαν εἰσέτι ἐλαιώδη ὕλην. Τὰ ἔλαια αὐτὰ εἶναι πρασινωπά, πηκτὰ, καὶ κακῆς ὁσμῆς, χρησιμεύουν δὲ εἰς τὴν σαπωνοποιάν.

Εἰς τὴν Μασσαλίαν τὰ λεπτὰ ἔλαια πωλοῦνται μὲ τὴν Μινερόλλαν, ἴσην μὲ 58 $1/2$ χιλιόγραμμα. Τῶν δὲ ἀποκατασταλαγμένων ἡ Μινερόλλα ὑπολογίζεται ἴση μὲ 58 χιλ. Τὰ βιομηχανικὰ ἐλαιόλαδα πωλοῦνται μὲ Μινερόλλαν ὑπολογιζομένην 64 λιτρῶν χωρητικότητος (*jauge*)· ἡ παράδοσις τῶν ἐλαίων γίνεται δι' ἐπίτηδες διωρισμένων καταμετρητῶν, οἱ ὅποιοι προσδιορίζουσι τὸ περιεχόμενον ποσὸν εἰς τὸ βαρέλιον, καὶ διὰ δοκιμασίας, γινομένης εἰς μικρὸν προσδιορίζεται τὸ ποσὸν τῶν ξένων ὑλῶν, τῶν περιεχομένων εἰς τὰ παραδιδόμενα ἔλαια, καὶ ἐπομένως τὸ καθαρὸν ποσὸν αὐτῶν.

§. 164. *Ἐλαία Ἀνατολῆς*. ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην ὑποβάλλονται ὅλα τὰ προσερχόμενα ἀπὸ τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, Ἀσίαν, Συρίαν, Νήσους τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, Ἑλλάδα καὶ Ἰονίους νήσους. Ὁ μέσος ὅρος τῆς ἐτησίας εἰσαγωγῆς τοιούτων ἐλαίων εἰς τὴν Μασσαλίαν εἶναι 60,000 μινερόλλαι.

Αἱ Κυδωνίαι, τὸ Ἀδραμύτιον, ἡ Ἐφεσσος ἡ Μιτυλήνη καὶ ἡ Σάμος εἶναι οἱ κυριώτεροι λιμένες, ἐξ ὧν φορτόνονται τὰ ἔλαια τῆς Ἀνατολῆς· ἡ δὲ Σμύρνη εἶναι τὸ κέντρον τῶν ἐμπορικῶν αὐτῶν ἐργασιῶν.—Ἡ Ἰώπη (Γιάφα), τὸ Ἄκρι, ἡ Τρίπολις, καὶ ἡ Λατακία εἰς τὴν Συρίαν ἀποστέλλουσιν ἔλαια· κέντρον δὲ τούτων εἶναι ἡ Βηρυτός.

Ἡ Λάρισσα, ἡ Καβάλα, ἡ Αἴνος, καὶ ἡ νήσος Θάσος εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, καὶ τὰ Χανιά καὶ ἡ Ρέθυμνος ἐπὶ τῆς Κρήτης ἐξάγουσιν ἐπίσης ἐλαιόλαδα.—Καθ' ὅλην τὴν Τουρκίαν τὰ ἔλαια πωλοῦνται μὲ τὸ βάρος, καὶ ἡ τιμὴ προσδιορίζεται πρὸς τόσα γρόσια τὸ καντάριον, ἢ ἡ ὀκά. Εἰς τὴν Κρήτην πωλοῦνται μὲ τὸ Μιστάτιον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἴσον μὲ 8 $1/2$ ὀκάδας. Ἡ συνήθης ἀπόδοσις εἰς τὴν

Μασσαλίαν εἶναι 48 ὀκάδες διὰ μίαν μινερόλλαν. Τὰ δὲ τῆς Συρίας καὶ Βόλου 48 $1\frac{1}{2}$ ἢ 49 ὀκ. τὴν μινερόλλαν. — Εἰς τὴν Μιτυλήνην, Κυθωνίας, Ἀδραμύτιον τὸ ἔλαιον πωλεῖται καὶ μὲ *lağhar* μικρὰν ἢ μεγάλην 5 μεγάλα εἶναι ἴσαι μὲ 1 καντάριον 44 ὀκάδων, καὶ 7 μικρὰ εἶναι ἐπίσης ἴσαι μὲ 1 καντάριον. — Ἡ ἐξαγωγή τῶν τριῶν αὐτῶν ἀγορῶν εἶναι περίπου 200—250 χιλιάδες κανταρίων. — Τῆς Κρήτης ἡ παραγωγή ὑπολογίζεται ἐνὸς ἑκατομμυρίου *μιστάτια*, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ μέρος καταναλίσκεται ἐπιτοπίως πρὸς τροφήν, φωτισμὸν καὶ σαπωνοποιῖαν.

§. 165. *Ἐλαια σπύρωρ*. — Ἡ παραγωγή τῶν ἐλαιοσπόρων αὐξάνει καθ' ἐκάστην. Ἐξάγουν δὲ ἤδη ἀπὸ διάφορα εἶδη σπόρων ἔλαια. Τὰ εἰς τὸ ἐμπόριον γνωστὰ ἔλαια σπόρων εἶναι τὰ τῆς ἀγριοκράμβης (*colza*), τοῦ λινოსπόρου, τοῦ σησαμίου, τῶν ἀρχιδῶν, τοῦ βαμβάκο-σπόρου καὶ διαφόρων ἄλλων σπόρων, ἐκ τῶν ὁποίων διὰ τῆς θλίψεως ἐξάγεται ἔλαιον.

Τὸ ἔλαιον ἐκ τῶν σπόρων τῆς ἀγριοκράμβης (*colza*) κατασκευάζεται εἰς τὰς ἀρκτικὰς ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας, ὅπου καλλιεργεῖται τὸ φυτὸν τοῦτο. Εἶναι δὲ κιτρινωπὸν καὶ κακῆς ἀποφορᾶς, διὰ χημικῆς καθαρίσεως καθίσταται κατάλληλον διὰ φωτισμὸν.

Τὸ λινόλαδον χρησιμεύει εἰς τὴν σαπωνοποιῖαν, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν βαφῶν. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ ἐκθλιβομένου λινოსπόρου ὑπολογίζεται εἰς 34—34 $1\frac{1}{2}$ λινόλαδον καὶ εἰς 63—64 λινοπλακούντια.

Τὸ σησαμόλαδον, κατασκευαζόμενον ἀπὸ τὸν σπόρον τοῦ σησαμίου, εἶναι εἰς χρῆσιν καὶ παρὰ τοῖς Τούρκοις καὶ παρὰ τοῖς Ἀραβίνωσ τροφή.

Εἰς τὴν Γαλλίαν, κυρίως εἰς τὴν Μασσαλίαν, διὰ τελειοποιημένης μηχανῆς κατασκευάζεται μέγα ποσὸν σησαμολαδίων ἀπὸ τὰ σησάμια τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Συρίας, Αἰγύπτου, Ἀνατολῆς, Θεσσαλίας καὶ λοιπῶν.

Τὰ σησαμόλαδα εἶναι κατὰ μέγα μέρος φαγώσιμα.

§. 166. *Μύρα*. — Ἐκ διαφόρων φυτικῶν οὐσιῶν ἐξάγονται τὰ πτητικὰ ταῦτα ἔλαια, τῶν ὁποίων ἡ εὐωδία ἀποτελεῖ τὸ προτέρημά των. Τὰ κοινότερα τῶν μύρων εἶναι, τὰ τοῦ περγαμότου, τοῦ λειμονίου, τοῦ πορτογαλίου, τοῦ ῥόδου (τριανταφύλλου), τῆς λαβάντας

(ψευδονάρδου), τοῦ θύμου καὶ τῆς λιθανωτίδος (δενδρολιθάνου). Μεταξὺ αὐτῶν τὸ *ροδόμυρον* ἢ *τριανταφυλλόλαδον* ἔχει τὴν ἐμπορικωτέραν σημασίαν, ἐξάγεται δὲ διὰ τῆς ἀποστάξεως τῶν φύλλων ἐνὸς γένους ρόδων, καὶ κατασκευάζεται κυρίως εἰς τὴν Τουρκίαν, μεταφερόμενον εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου εἰς μικρὰ ὑάλινα ἀγγεῖα· συχνάκις νοθεύεται ἀναμιγνύμενον μὲ ἄλλας οὐσίας· ἡ γνησιότης τοῦ ἀποδεικνύεται ἂν ἐκτιθέμενον εἰς θερμοκρασίαν 10 βαθμῶν κρυσταλλωθῇ, τὸ ὁποῖον δὲν συμβαίνει ἂν ἦναι νοθευμένον. Μεγάλη χρῆσις τοῦ ἐλαίου τούτου γίνεται πρὸς ἀρωμάτισιν διαφόρων κοσμητικῶν προπαρασκευῶν.

Ἡ μεγαλητέρα κατασκευὴ τοῦ ροδομύρου γίνεται περὶ τὰ μέσα τῆς ἀνοίξεως εἰς τὰς πέριξ τῆς Ἀδριανουπόλεως χώρας· ἡ ἐτήσιος ἐισοδεία συμποσοῦται εἰς 140—150 χιλιάδας *ξαγίωρ* (1, 1/2 δράμι). Τὸ 1/3 ἐξ αὐτῶν διὰ τῆς Αἴνου ἀποστέλλεται εἰς Σμύρνην, τὸ ἕτερον τρίτον διὰ τῆς Μολδαβίας εἰς τὰς Γερμανικὰς χώρας, καὶ τὸ ἄλλο φέρεται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἀγοράζεται δι' ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς Ἑπικρατείας καὶ διὰ τὴν Ἀσίαν· πωλεῖται μὲ τὸ *ξάγι*, τιμώμενον συνήθως 15—16 γρόσια, ἐλεύθερον παντὸς ἐξόδου.

§. 167. *Τελώνιον ἐλαίων.* Εἰς τὴν Γαλλίαν εἰσαγόμενα τὰ ἔλαια μὲ Γαλ. πλοῖα πληρόνουν φρ. 10 τὰ 100 χιλιογρ. μὲ ξένα δὲ πλοῖα πληρόνουν φρ. 15. Ἐξαγόμενα πληρόνουν $\frac{25}{100}$ τὰ 100 χιλιογρ. Εἰς τὴν Ῥωσίαν δ' ἡ δασμὸς τῆς εἰσαγωγῆς ἀναλογεῖ μὲ φρ. 45 τὰ 100 χιλ.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ εἰσαγωγὴ εἶναι ἀτελής.

Β'. ΠΕΡΙ ΕΛΑΙΟΣΠΟΡΩΝ.

§. 168. *Εἶδη ἐλαιοσπόρων* — Μεταξὺ τῶν ἐλαιοσπόρων, τὴν ἐμπορικωτέραν σημασίαν ἔχει ὁ λινόσπορος. Καλλιεργεῖται μετ' ἐπιτυχίας εἰς τε τὰ ψυχρὰ καὶ θερμὰ κλίματα. Ἡ Ῥωσσία καὶ ἀπὸ τὰς ἀρκτικὰς καὶ ἀπὸ τὰς μεσημβρινὰς τῆς ἐπαρχίας ἐξάγει μεγάλην ποσότητα λινοσπόρου. Αἱ παραδουνάβιοι χῶραι καὶ ἡ μεσημβρινὴ Θράκη, ἡ Μακεδονία, ἡ Αἴγυπτος, καὶ ἡ Ἀσία εἰς τὰς Ἰνδίας καλλιεργοῦσιν ὡσαύτως μετ' ἐπιτυχίας τὸ προῖον τοῦτο.

Εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορίσωμεν ἀκριβῶς τὰ διακριτικὰ τοῦ καλοῦ λινοσπόρου· ἡ πείρα εἶναι ὁ καλῆτερος πρὸς τοῦτο ὁδηγός· ὁ κα-

λός λινόςπορος πρέπει ἐν γένει νὰ ᾖναι κοντός, χονδρός, μᾶλλον στρογγύλος, βαρὺς, χρώματος στυλπνοῦ, θλιβόμενος εἰς τὴν χεῖρα πρέπει νὰ φεύγῃ, τιθέμενος εἰς τὸ ὕδωρ νὰ βυθίζεται, καὶ εἰς τὸ πῦρ ἀμέσως νὰ καταφλέγεται.

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν πωλεῖται ὁ λινόςπορος μὲ τὴν ψάθαν (10 πούτων βάρους).

Εἰς τὸν λινόςπορον περιέχονται καὶ ξέναί ὕλαι. Ἡ κατὰ τὴν Εὐρώπην μεγάλη κατανάλωσις τοῦ λινοσπόρου ἐπέφερε μεγάλην ἀνάπτυξιν τῆς καλλιιεργείας του καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν Τουρκίαν. Ἡ συλλογὴ τοῦ προϊόντος τούτου γίνεται κατὰ τὸν Αὐγούστον, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προαγοράζεται ὁ λινόςπορος παραδοτέος τὸν Σεπτέμβριον εἰς τοὺς πλησιεστέρους λιμένας. Ἡ τιμὴ του προσδιορίζεται κατὰ κοιλὸν, περιέχον ὀκτάδας 20. Ἐξ ὧν τῶν λινοσπόρων οἱ τῆς Τουρκικῆς Ἡπείρου θεωροῦνται οἱ καλῆτεροι, διὰ τὸ ποσὸν τοῦ περιεχομένου ἐν αὐτοῖς ἐλαίου.

Ἡ καλλιέργεια τῶν ἐλαιοσπόρων αὐξάνει καθ' ἐκάστην καθ' ὅσον τὸ ἐμπορικὸν ἀποτέλεσμα διὰ τὸν γεωργὸν ἀποβαίνει ἐπικερδέστερον. Εἰς τὴν Γαλλίαν καλλιεργοῦνται διάφοροι ἐλαιόσποροι, ἐκ τῶν ὁποίων τὴν κυριωτέραν θέσιν κατέχει ἡ ἀγριοκράμβη (*colza*), ἡ ἡμερος ῥεπανόσπορος ἢ ραβιζόνι.—Εἰς τὰς Παραδουναβίους Ἡγεμονίας, κυρίως εἰς τὴν Βλαχίαν, καλλιεργεῖται ὡσαύτως μετ' ἐπιτυχίας ὁ σπόρος οὗτος. Ὁ δὲ ἐκ τῆς Ῥωσσίας ἐξαγόμενος εἶναι ἄγριος καὶ γνωστός ὑπὸ τὸ ὄνομα *ραβιζόνι*, τοῦ ὁποίου ἡ τιμὴ εἶναι σχεδὸν κατὰ τὸ 1/2 μικροτέρα τοῦ ἀνωτέρω.

Τὸ σησάμιον κατὰγεται ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, καλλιεργεῖται δὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον, Συρίαν, μικρὰν Ἀσίαν, Μακεδονίαν, Θεσσαλίαν, Ἑλλάδα, Σικελίαν, Περσίαν καὶ Ἰνδίας.

Τὰ σησάμια τῆς Μεσογείου εἶναι προτιμότερα ἀπὸ τὰ τῶν Ἰνδιῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἐλαίου καὶ ὡς πρὸς τὴν ποιότητα αὐτοῦ.

Τῶν σησαμίων τῆς Τουρκίας ἡ ἐτήσιος παραγωγὴ ὑπολογίζεται εἰς 1,200,000 κοιλὰ (τὸ κοιλὸν ζυγίζει 16—17 ὀκτάδας). Τὸ ἥμισυ τῆς παραγωγῆς καταναλίσκεται ἐπιτοπίως.

Εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ ἐλαιοτριβεῖα τὰ Τουρκικὰ σησάμια ἀποδίδουν 50 τοῖς 0/0 ἔλαιον, ἐκ τῶν ὁποίων 30 τοῖς 0/0 ἔλαιον πρωτίστης

ποιότητας, 10 0/0 δευτέρας ποιότητας καὶ 10 0/0 ποιότητας κατωτέρας.

Εἰς τὴν Τουρκίαν τὰ σησάμια ἄλλου μὲν πωλοῦνται μὲ τὴν ὀκάν' ἄλλου δὲ μὲ τὸ κοιλόν· εἰς τὴν Αἴγυπτον πωλοῦνται μὲ τὸ ἀρδέπι, μέτρον περιέχον βάρος 83—84 ὀκάδων σησαμίων. Ἐν ἀρδέπι δὲ λινοσπόρων ζυγίζει 97—98 ὀκάδας.

Αἱ ἀραχίδες, καρπὸς περιεχόμενος εἰς περικάλυμμα τραχὺ, κατὰ τὸ σχῆμα ὁμοιάζον μικρὸν κουκούλιον μετὰξῆς, πλὴν χρώματος φαιοῦ, αὐξάνουν αὐτοφυῶς εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς μέχρι τοῦ Ἰσημερινοῦ· ἀποκατέστη δὲ τακτικὸν ἀντικείμενον καλλιέργειας διὰ τοὺς Μαύρους, διότι τὸ κέρδος τῆς παραγωγῆς ἀνέπτυξεν ἐπὶ πολὺ τὴν καλλιέργειαν καὶ συνέτεινεν οὐσιωδῶς εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς σωματεμπορίας εἰς τὰ Ἀφρικανικὰ παράλια. Ἡ καλλιέργεια τοῦ φυτοῦ τούτου εἰσῆχθη εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἰσπανίαν, ὅπου καλλιεργεῖται ὑπὸ τὸ ὄνομα *Cacahouet*. ἐγένοντο δὲ καὶ διάφοροι ἀπόπειραι καλλιέργειας εἰς τὴν Ἀλγερίαν, Γαλλίαν, Ἰταλίαν, Τύνιδα, Μεξικὸν καὶ Ἀντίλλας· ἀλλὰ μέχρι τοῦδε μόνον ἡ παραγωγή τῆς Σενεγαλίας ἔχει ἐμπορικὴν σημασίαν. Ἡ καλλιέργεια εἰς τὴν Σενεγαλίαν καὶ Γαμβίαν ἤρchiσε μετὰ τὸ 1840, ἡ δὲ παραγωγή των ὑπολογίζεται σήμερον εἰς 12 ἑκατομμύρια χιλιογράμμων. Αἱ ἀραχίδες ἀποδίδουν 30 τοῖς 0/0 ἔλαιον, ἐκ τῶν ὁποίων 18 τοῖς 0/0 πρωτίστης ποιότητος.

Αἱ ἀραχίδες πωλοῦνται εἰς τὴν Ἀφρικὴν μὲ τὸ *Boisseau*, ὅπερ ἐστὶ μέτρον χωρητικότητος 12 1/2 περίπου χιλιογράμμων, ἀλλ' ὑπολογίζουν συνήθως 11 1/2—12 τὴν ἀπόδοσιν εἰς χιλιόγραμμα.

Εἰς τὴν Μασσαλίαν οἱ ἐλαιόσποροι πωλοῦνται τὰ 100 χιλιόγραμμα. Αἱ περιεχόμεναι ξέναι ὕλαι κανονίζονται ὑπὸ ἐπὶ τούτῳ δοκιμαστών. Ὁ πωλητὴς ἐλαιοσπόρων εἶναι ἐλεύθερος νὰ παραδῶσῃ ξένας ὕλας 2 0/0 ἐπὶ ἀραχίδων, 3 0/0 ἐπὶ σησαμίων, καὶ 4 0/0 ἐπὶ λινοσπόρων. Τὰ περὶ πλέον τῶν ξένων ὕλῶν ἐκπίπτονταί τῆς τιμῆς.

§. 169. *Τελώρειοι ἐλαιόσποροι*.—Εἰς τὴν Γαλλίαν ὅλοι οἱ ἐλαιόσποροι εἰσαγόμενοι μὲ Γαλλικὰ πλοῖα εἶναι ἀτελεῖς· ἀλλὰ μὲ ξένα πλοῖα πληρόνουν φρ. 2,50 τὰ 100 χιλ. Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἡ ἐξαγωγή τοῦ λινοσπόρου ὑποβάλλεται εἰς 27 1/2 καπίκια τὴν ψάθαν, τὰ δὲ ραβιζόνια ἐξάγονται ἀτελῶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ Ποτῶν.

§. 170. Ποτά — Ὑπὸ τὸ γενικὸν τοῦτο ὄνομα συμπεριλαμβάνονται εἰς τὸ ἐμπόριον ὁ οἶνος, ὁ ζύθος, τὸ ρακίον, τὸ οἶνόπνευμα, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ σίκερα (liqueurs)· τὰ ποτὰ εἶναι ἐκ τῶν σημαντικῶν ἀντικειμένων τοῦ ἐμπορίου εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας, διὰ τὴν μεγάλην χρῆσιν, ἣτις γίνεται παρ' ὅλων ἐν γένει τῶν λαῶν.

Αἱ περισσώτεραι Εὐρωπαϊκαὶ Κυβερνήσεις ἠθέλησαν νὰ ὠφεληθῶσιν ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης ἔξεως τῶν λαῶν, καὶ ἐπέβαλον μεγάλους δασμοὺς εἰς τὴν κατανάλωσιν τῶν ποτῶν, ἐξ ὧν μέγας χρηματικὸς πόρος προσγίνεται εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα.

Α'. ΠΕΡΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ.

§. 171. Οἶνοπνεύματα — Μεταξὺ τῶν διαφόρων ποτῶν οἱ οἶνοι κατέχουσι βεβαίως τὴν πρώτην θέσιν, καὶ τὴν δευτέραν τὰ πνεύματα ἢ οἶνοπνεύματα. Τὰ πνευματώδη καὶ ἀλκολικά ταῦτα ποτὰ ἐξάγονται ἐκ τῶν οἴνων κυρίως διὰ τῆς ἀποστάξεως· κατὰ τὸν 18^{ον} αἰῶνα κατεσκευάσθησαν κατὰ πρῶτον οἶνοπνεύματα, ἔλαβον δὲ ἐμπορικὴν σημασίαν μόνον περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19^{ου} αἰῶνος. Ἡ περισσώτερά ἢ ὀλιγωτέρα δύναμις τῶν καὶ τὸ προτέρημα τῆς γεύσεως τῶν προέρχεται ἐκ τῆς ποιότητος τῶν οἴνων, ἐξ ὧν κατασκευάζονται· ὅσον δὲ περισσοτέρας φορὰς διέλθωσιν ἀπὸ τὸν σταλακτῆρα (λαμπίκον), τόσον δυνατώτερα ἀποκαθίστανται· ἐκ τῶν παλαιῶν καὶ ἐκ τῶν λευκῶν οἴνων ἐξάγεται καλῆτερον οἶνόπνευμα παρὰ ἐκ τῶν νέων καὶ ἐκ τῶν κοκκίνων ἢ μελανῶν· ἡ δύναμις τοῦ οἶνοπνεύματος προσδιορίζεται ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βαθμῶν τῶν σημειουμένων εἰς τὸ ὑγρόμετρον ἢ ἀλκολόμετρον (1). Τὸ καλὸν οἶνόπνευμα πρέπει νὰ ᾖται

(1) Τὸ εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας ἐν χρήσει ἀλκολόμετρον εἶναι τὸ παρὰ τοῦ Γαίλουσάκ κατὰ τὸ 1824 κατασκευασθὲν, διαιρούμενον εἰς ἑκατὸν βαθμοὺς· τὸ ἀλκολόμετρον τοῦτο βυθιζόμενον εἰς τὸ οἶνόπνευμα προσδιορίζει τὴν δύναμιν αὐτοῦ διὰ τοῦ βαθμοῦ μέχρι τοῦ ὁποίου βυθισθῇ· ὁ βαθμὸς 0 ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸ καθαρὸν ὕδωρ, ὁ δὲ 100 μὲ τὸ ἀπόλυτον πνεῦμα. Ἡ θερμοκρασία τοῦ δοκιμαζομένου οἶνοπνεύματος πρέπει νὰ ᾖται 15 βαθμῶν.

καθαρόν, λευκόν, καὶ λάμπον (τὸ παλαιὸν λαμβάνει μικράν τινα ὠχρότητα), καὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχη γεῦσιν δυσάρεστον.

Β'. ΡΟΥΜΙ (ζαχαρόπνευμα).

§. 172. *Ροῦμι*. Ποτὸν πνευματώδες, εἶδους οἶνοπνεύματος, ἐξαγόμενον διὰ τῆς αποστάξεως ἀπὸ τὴν υποστάθμην τῆς ζαχάρεως (melasse)· τὸ καλλήτερον ροῦμι εἶναι τὸ τῆς ἱαμαίικας, τὸ ὁποῖον κατὰ μέγα μέρος ἐξοδεύεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Τὸ γνήσιον ροῦμι τῆς ἱαμαίικας ἐξάγεται ἀπὸ τὸν ζωμὸν τῶν ἰοχρόων ζαχαροκαλάμων, ἐχόντων ἰδιαιτέρον ἄρωμα. Τὸ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν *Τάφια* γνωστὸν εἶναι ροῦμι κατωτέρας ποιότητος.

Γ'. ΠΕΡΙ ΟΙΝΩΝ.

§. 173. *Οἶνοι*. — Ὑπὸ τὴν γενικωτέραν σημασίαν ἡ λέξις οἶνος συμπεριλαμβάνει πᾶν ὑγρὸν ὑποβληθὲν εἰς ζύμωσιν, ἐξαχθὲν ἀπὸ ὀπώρας, καὶ χρησιμεῦον ὡς ποτόν· κυρίως δὲ οἶνον ὀνομάζομεν τὸν ἐκ τοῦ καρποῦ τῆς ἀμπέλου ἐξαγόμενον ζωμόν.

Καθ' ὅσον γνωρίζομεν ἐκ τῶν χημικῶν ἀναλύσεων τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τοῦ οἴνου εἶναι, ὕδωρ, ἀλκοὺλ (alcohol), ζάχαρις, γλοιώδης οὐσία, τρυγικὸν ὀξύ, καὶ χρωματιστικὴ ὕλη. Ἐκ τῶν διαφόρων ἀναλογικῶν τῶν στοιχείων τούτων ἀποκαθίσταται ἄπειρος ἡ ποικιλία τῶν οἴνων· οἱ ἀφρίζοντες οἶνοι περιέχουσιν ἀνθρακικὸν ὀξύ εἰς διαλελυμένην κατάστασιν, τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται ἅμα ἀνοιχθῇ ἡ φιάλη.

Τὸ ποσὸν τοῦ περιεχομένου πνεύματος (ἀλκοὺλ) ἀποτελεῖ τὴν δύναμιν τοῦ οἴνου. Ἡ χημεῖα ἐπροσδιόρισε τὸ ποσὸν τοῦ εἰς ἕκαστον οἶνον περιεχομένου ἐκ φύσεως πνεύματος, ἐπομένως ὁ δόλος τοῦ οἴνοποιου ἀνακαλύπτεται, ἂν θελήσῃ νὰ προσθέσῃ πνεῦμα εἰς τὸν οἶνον· οὕτως ὁ τοῦ Βορδῶ περιέχει εἰς 100 μέρη, 13 μέρη πνεύματος, ὁ Καμπάνιος 11, ὁ Μαδέριος 20, ὁ τῆς Μάλαγας 17, ὁ τοῦ Πόρτου 24, καὶ ὁ τῆς Τοκάης 10.

Ὁ ἀκριβὴς προσδιορισμὸς τῆς ποιότητος τῶν οἴνων εἶναι πολλὰ δύσκολος, καὶ ὁ ἐμπειρότερος συχνότατα ἀπατᾶται· ὁ διάφορος χρωματισμὸς τοῦ οἴνου, καὶ αἱ ποικίλαι ἐντυπώσεις τῆς γεύσεώς του εἶναι τὰ μέσα, δι' ὧν διακρίνεται ἡ ποιότης αὐτοῦ.

Ὅλα τὰ εὐκρατα κλίματα εἶναι κατάλληλα διὰ τὴν ἀμπελον, ὡς

πρὸς τὴν κατασκευὴν δὲ τῶν οἴνων ὑπερέχει ἡ Γαλλία, ὅπου ἡ τέχνη τῆς οἰνοποιίας ἐφθασεν εἰς ἄκραν τελειότητα.

Ἡ χρῆσις τοῦ οἴνου δὲν εἶναι μόνον εὐχάριστος εἰς τὴν γεῦσιν, ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμος εἰς τὴν υἱείαν· εἰς τὰς χώρας μάλιστα, ὅπου διὰ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ πολιτισμοῦ αἱ ἔξεις τῶν ἀνθρώπων εἶναι καθηστικά, καὶ ἡ ἐργασία δὲν εὐρίσκεται εἰς ἀρμονίαν μὲ τὴν φυσικὴν κατάστασιν τῆς χωνευτικῆς δυνάμεως, ὁ οἶνος χρησιμεύει ὡς τονικὸν ἐνδυναμόνον τὰ ἀνθρώπινα ὄργανα· ἀλλ' ἡ κατάχρησις ἐπιφέρει ἐναντία ἀποτελέσματα, καὶ τὸ πάθος τῆς οἰνοποσίας ἀποζώνει ἐντελῶς τὸν λογικὸν ἄνθρωπον.

Κατατάττονται οἱ οἶνοι εἰς δύο γενικὰς κατηγορίας, εἰς οἶνους ἀρίκτους (secs) καὶ εἰς ζαχαρώδεις· ἐκ τοῦ διαφόρου δὲ χρωματισμοῦ αὐτῶν διακρίνονται εἰς λευκοὺς, ξανθοὺς, κοκκίνοὺς κλ.

Οἱ ζαχαρώδεις ἢ γλυκεῖς οἶνοι διακρίνονται ἐκ τῆς γλυκύτητος τῆς γεύσεώς των, τὴν ὁποίαν προξενεῖ τὸ εἰς αὐτοὺς περιεχόμενον ποσὸν τῆς ζαχαρώδους ὕλης· οἱ οἶνοι οὗτοι εἶναι οἱ καταλληλότεροι πρὸς διατήρησιν· οἱ περιφημότεροι δὲ τούτων εἶναι ὁ τῆς Μάλαγας, ὁ τῆς Μαδέρας, τῆς Ἀλικάντης καὶ ὁ Ξερὲς εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὁ τῆς Τοκάης εἰς τὴν Οὐγγαρίαν, καὶ ὁ τοῦ Πιεμοντίου Μοντερέρα καὶ Μοντεριάσκονε εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὁ τοῦ Φροντινιὰν καὶ Λοῦνελ εἰς τὴν Γαλλίαν, ὁ τῆς Κύπρου καὶ ὁ τῆς Μονεμβασίας.

§. 174. Ἡ *Ισπανία* μετὰ τὴν Γαλλίαν παράγει τοὺς καλῆτέρους οἶνους, μόνον ὅτι ἡ τέχνη τῆς οἰνοποιίας δὲν ἔκαμεν ἀκόμη πολλὰς προόδους· οἱ περιφημότεροι εἶναι ὁ τῆς *Ἀλικάντης* καὶ ὁ τῆς *Μάλαγας*, ἀμφοτέρω καὶ σπάνιοι καὶ πολὺτιμοι. Ἡ τέχνη κατώρθωσε νὰ τοὺς μιμηθῇ, καὶ πολλὰ σπανίως δύναται τις νὰ εὕρῃ γνησίους τοὺς οἶνους αὐτούς· τὸ καταναλισκόμενον ποσὸν εἰς τὴν Εὐρώπην ὡς Μάλαγα καὶ Ἀλικάντης εἶναι ἑκατοντάκις περισσότερον ἀφ' ὅσον ἡ Ἰσπανία δύναται κατ' ἔτος νὰ παράξῃ. Ἡ Ἀνδαλουσία παράγει τὸν γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ξερὲς οἶνον.

§. 175. Ἡ *Πορτογαλία*, παράγει τὸν *Πόρτον*, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ σημαντικώτερον προϊόν τοῦ τόπου, καὶ τὸ μεγαλήτερον εἰσόδημα τῆς Κυβερνήσεως ὡς ἐκ τοῦ ἐπιβαλλομένου ἐπ' αὐτοῦ δασμοῦ τῆς ἐξαγωγῆς.

§. 176. Ἡ *Ἰταλία* καὶ ἡ *Σικελία*, αἱ τόσον περίφημοι εἰς τὴν

ἀρχαιότητα διὰ τοὺς καλοὺς των οἶνους, ἔχασαν σήμερον τὴν δόξαν των ταύτην. Οἱ περισσότεροι εἰς τὴν Ἰταλίαν κατασκευαζόμενοι οἶνοι εἶναι κοινοί, καὶ ὡς ἐκ τῆς λεπτότητός των δὲν δύνανται νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς μεγάλα ταξείδια. Ἡ τέχνη τῆς οἰνοποιίας εἶναι σχεδὸν παντοῦ ἄγνωστος. Ὁ περιφημότερος Ἰταλικὸς οἶνος εἶναι ὁ τῆς *Μαρσάλας*, εἰς τὰ δυτικὰ μέρη τῆς Σικελίας, ὅπου τὰ κλήματα μετεκομίσθησαν ἀπὸ τὴν Μάλαγαν, καὶ δι' αὐτὸ ὁ οἶνος τῆς Μαρσάλας ὁμοιάζει πολὺ τὸν τῆς Μάλαγας, καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τούτου συχνὰ πωλεῖται εἰς τὴν Εὐρώπην.

§. 177. *Εἰς τὴν Αὐστρίαν* ἡ Οὐγγαρία εἶναι ἡ πατρίς τοῦ περιφήμου *Τοκαῦ*, ὅστις, γνήσιος ὢν, εἶναι ὁ ὠραιότερος γλυκὺς οἶνος ὅλου τοῦ κόσμου. Ἡ Δαλματία, ἡ Καρινόλη καὶ ἄλλοι τόποι τῆς Αὐστρίας παράγουσιν οἶνους κοινούς μὲν, ἀλλ' ἀρίστης ποιότητος.

§. 178. *Εἰς τὰς Γερμανικὰς χώρας* ἡ Βυρτεμβέργη περὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς ὄχθας τοῦ Ῥήνου καλλιεργεῖ τοὺς ὠραιότατους ἀμπελῶνας, ἐκ τῶν ὁποίων παράγει τοὺς γνωστοὺς ὑπὸ τὸ ὄνομα *οἶνους τοῦ Ῥήνου*. Οἱ οἶνοι οὗτοι μόνον διὰ τῆς πολυκαιρίας τελειοποιούνται καὶ καθίστανται πόσιμοι· ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου καὶ ἡ τέχνη τῆς οἰνοποιίας ἔλαβον αὐτόθι τὴν μεγαλητέραν ἀνάπτυξιν. Ὁ περιφημότερος μεταξὺ τῶν Ῥηνικῶν οἶνων εἶναι ὁ τοῦ ἀμπελῶνος τοῦ *Ἰωνισπέργ*, ἀνήκοντος εἰς τὸν πρίγγιπα Μετερνίχον.

§. 179. *Οἱ τῆς Γαλλίας* περιφημότεροι οἶνοι εἶναι οἱ τῆς Βουργωνίας, οἱ τοῦ Βορδῶ, καὶ οἱ τῆς Καμπανίας, τῶν ὁποίων μὲγα μέρος ἀποστέλλεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Ῥωσσίαν, Πρωσσίαν καὶ Ὀλλάνδαν. Οἱ ἀφρίζοντες τῆς Καμπανίας οἶνοι, γνωστοὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, εἶναι παντοῦ κατὰζήτητοι· ἡ μεγάλη ἐξόδευσις των ἡνάγκασε τοὺς Γάλλους οἰνοποιοὺς εἰς τὴν παραποίησην αὐτῶν. Εἰς τοὺς Παρισίους ὑπάρχει οἰνοποιεῖον καμπανίων οἶνων.

§. 180. *Εἰς τὴν Ἀφρικὴν*, μόνον εἰς τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ εἰς τινὰς τῶν Καναρίων νήσων καλλιεργεῖται ἡ ἀμπελος. Ἡ νῆσος Μαδέρα κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν οἰνολογικῶν ἐπισημοτήτων τοῦ κόσμου, παράγει δὲ πολλῶν εἰδῶν οἶνους, ἀλλ' ὁ περιφημότερος εἶναι ὁ γλυκὺς, γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα *Μαδέρα*. Ἀπειρος ποσότης οἶνου πωλεῖται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀλλ' ὁ γνήσιος εἶναι πολλὰ σπάνιος.

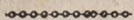
§. 181. *Εἰς τὴν Ἀσίαν* ὁ οἶνος τῆς *Περσίας* ὑπὸ τὸ ὄνομα *Σι-ραῖ* εἶναι ὁ περιφημότερος, ἀλλ' ἄγνωστος εἰς τὸ ἐμπόριον. Εἰς τὴν *Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν* καὶ τὰ παράλια τῆς μικρᾶς *Ἀσίας* καλλιερ-γοῦσι παντοῦ τὴν ἄμπελον. Τὸ *Κοράνιον* ἀπαγορεύει τὴν χρῆσιν τοῦ οἴνου, ἀλλ' ἡ τροφὴ τοῦ καρποῦ τῆς ἀμπέλου εἶναι μία τῶν εὐχαρί-στων ἀπολαύσεων τῶν *Ὀθωμανῶν*. Ἡ κατασκευὴ τοῦ οἴνου γίνεται μετ' ἐπιτυχίας ὥς πρὸς τὴν ποιότητα καθ' ὅλα τὰ παρὰ τῶν *Χρι-στιανῶν* κατοικούμενα μέρη. Ἡ νῆσος *Κύπρος*, ἡ *Τένεδος* καὶ τὰ πα-ράλια τῆς μικρᾶς *Ἀσίας* παράγουσι τοὺς γνωστοὺς διὰ τὴν ὠραιότητά των οἶνους.

§. 182. *Εἰς τὴν Ἑλλάδα* ἐμπορεύσιμος οἶνος δύναται νὰ θεω-ρηθῇ μόνον ὁ τῆς *Σαρτορίνης* (Θήρας), τοῦ ὁποῦ ἡ ποιότης ἐπι-τρέπει τὴν εἰς μεμακρυσμένα μέρη ἀποστολὴν του. Τῷ 1859 ἡ Ἑλ-λὰς ἐξήγαγεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 54920 βαρέλια οἴνου, ἕκαστον χω-ρητικότητος 48 ὀκάδων=61,44 χιλιογρ., ἡ ὑπολογισθεῖσα ἀξία του ἦτο 1,035330 δραχμῶν, ἐκ τῶν εἰρημένων δὲ βαρελίων 36398 ἐστάλησαν εἰς τὴν *Τουρκίαν*, 13,433 εἰς τὴν *Ῥωσσίαν*. Κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ ἔτος ἐξήγαγεν 163,660 ὀκάδ. οἶνοπνεύματα ἐξ ὧν ὀκάδ. 115971 ἐστάλησαν εἰς τὴν *Τουρκίαν*. Ἀλλ' ἡ ἔλλειψις ὑπογείων καὶ ἡ ἀτέ-λεια τῆς μεθόδου τῆς οἶνοποιίας ματαιοῦν τὸν πλοῦτον τῶν Ἑλλη-νικῶν ἀμπέλων καὶ τὰς μεγάλας ὠφελείας, τὰς ὁποίας ἐκ τοῦ ἐμπο-ρίου τῶν οἴνων τῆς ἡδύνατο ν' ἀπολαύσῃ ἡ Ἑλλὰς, ἂν καλῶς κατε-σκευάζοντο καὶ καλῶς διετηροῦντο.

§. 183. Ἡ *Ἀμερικὴ* εἰς τὴν ἄπειρον ἔκτασίν της πολλὰ ὀλίγον ποσὸν οἴνου παράγει· οἱ κάτοικοι τῶν Ὀμοσπόνδων ἐπαρχιῶν παρη-τήθησαν ἐντελῶς ἀπὸ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου, ἥτις μ' ὅλας τὰς προσπάθειάς των δὲν ἠμπόρесе νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ἡ μεγίστη κατα-νάλωσις τῶν ξένων οἴνων ἐμετριάσθη πρό τινων χρόνων πρὸς *Ζημίαν* τῆς *Γαλλικῆς* καὶ *Πορτογαλλικῆς* οἶνοποιίας διὰ τῶν συσταθεῖσων ἐταιριῶν τῆς ἐγκρατοποσίας, τῶν ὁποίων σκοπὸς εἶναι ν' ἀποτρέπωσι τοὺς πολίτας ἀπὸ τῆς οἶνοποσίας τὰς ἑξεις. Ἡ κατὰ τοὺς τελευ-ταίους χρόνους ἐνσκήψασα ἀσθένεια εἰς τὰς ἀμπέλους προξενεῖ μεγά-λας ἀνησυχίας εἰς τοὺς οἶνοποιούς· ἡ δὲ τιμὴ τῶν οἴνων ὑψώθη οὐ-σιωδῶς, καὶ ἡ ἐπιμονὴ τῆς ἀσθενείας ἀποκαρδιώνει τοὺς καλλιερگوῦν-τας τὴν ἄμπελον. Μέχρι τοῦδε ἡ ἐπιστήμη δὲν εὔρε κανὸν φάρμακον

κατὰ τῆς ἀσθενείας ταύτης· μόνον διὰ τῆς θειώσεως προλαμβάνεται ἐν μέρει τὸ κακόν· ἀλλ' ἡ ἀσθένεια τοῦ φυτοῦ ἐξακολουθεῖ.

§. 184. *Telwrior oñwv.*—Εἰς τὴν Γαλλίαν οἱ οἶνοι ἐν γένει ὑποβάλλονται εἰς 25/100 τοῦ φράγκου τὸ ἐκατόλλιτρον. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ τελωνιακὴ Συνθήκη μετὰ τῆς Γαλλίας ἐκανόνισε τοὺς δασμοὺς τῆς εἰσαγωγῆς τῶν οἴνων, ἡ δὲ ἐλάττωσις τῶν δασμῶν θέλει ἀποβῆ πλεονέκτημα οὐσιῶδες διὰ τοὺς Γαλλικοὺς οἶνους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ ξηρῶν Ὀπωρῶν.

§. 185. *Ξηραι ὀπωραι.*—Ἰπὸ τὸ γενικὸν τοῦτο ὄνομα γνωρίζονται εἰς τὸ ἐμπόριον ὅλαι αἱ ὀπωραι, αἵτινες ὡς ἐκ τῆς φύσεώς των δύνανται νὰ ξηρανθῶσι καὶ νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον· τοιαῦται εἶναι αἱ σταφίδες, τὰ σῦκα, τὰ ἀμύγδαλα, τὰ κάρυα, τὰ λεπτοκάρυα, οἱ φοίνικες κτλ. Ἡ Τουρκία, ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἰσπανία παράγουσι τὰς καλλιτέρας ποιότητας τῶν καρπῶν τούτων· οἱ Ἀμερικανοὶ δὲ καὶ οἱ λαοὶ τῆς Ἄρκτου θεωροῦνται ὡς οἱ μεγάλητεροι καταναλωταὶ αὐτῶν.

Α'. ΠΕΡΙ ΣΤΑΦΙΔΩΝ.

§. 186. *Σταφίς.*—Ἡ χρῆσις τῆς σταφίδος εἶναι ἀρχαιοτέρα τῆς τῶν ἄλλων ξηρῶν ὀπωρῶν· κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐχρησίμευσεν ἡ σταφίς ὡς συνήθης τροφή, ἡ δὲ μετακόμισις αὐτῆς εἰς τοὺς τόπους, ὅπου ἡ ἀμπελος ἦτο ἄγνωστος, ἀπετέλει ἓνα τῶν σημαντικωτέρων κλάδων τοῦ ἐμπορίου ἐκείνων τῶν χρόνων. Ἡ Αἴγυπτος, ἡ Συρία, ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἰταλία καὶ ἡ Ἰσπανία ἐκαλλιέργουν καὶ καλλιεργοῦν μεγάλην ποσότητα τοῦ προϊόντος αὐτοῦ.

Τὰ γνωστότερα εἰς τὸ ἐμπόριον εἶδη εἶναι, ἡ Κορινθιακὴ σταφίς, ἡ τῆς Τουρκίας, ἡ τῆς Μάλαγας, καὶ ἡ τῶν Λιπάρων νήσων, κειμένων πρὸς ἄρκτον τῆς Σικελίας.

Ἡ Κορινθιακὴ σταφίς ἐκαλλιεργεῖτο εἰς τὰ πέριξ τῆς Κορίνθου, ἐξ ἧς καὶ ὠνομάσθη· ἀπὸ τὴν Κόρινθον ἡ καλλιέργειά της ἐξετάθη εἰς ὅλας τὰς περὶ τὸν Κορινθιακὸν κόλπον γαίαις καὶ εἰς τὰς Ἰονικὰς

νήσους, Κεφαλληνίαν, Ζάκυνθον καὶ Ἰθάκην, ἤδη δὲ καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα τῆς Ἑλλάδος μέρη. Ἡ καλλιέργεια τοῦ φυτοῦ τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος ἀπαιτεῖ πολλὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν, δὲν ἐπιτυγχάνει δὲ εἰς ὅλας ἀνεξαίρετως τὰς γαίας· ἡ σταφιδάμπελος καρποφορεῖ μετὰ τὸν τέταρτον ἢ πέμπτον χρόνον ἀπὸ τῆς φυτεύσεώς της· αἱ ἀτμοσφαιρικαὶ μεταβολαί, αἱ βροχαὶ καὶ αἱ ξηρασίαι ἐπηρεάζουν καὶ καταστρέφουν πολλάκις τὴν συλλογὴν τοῦ καρποῦ τούτου· ἀφοῦ ξηρανθῇ εἰς τὸν ἥλιον ὁ καρπὸς ἀπορραγίζεται, τὸ χρῶμά του εἶναι μαῦρον κοκκινωπὸν· ἡ καθαριότης εἶναι ἐν τῶν προτερημάτων τῆς σταφίδος, ἥτις, ἐὰν ᾖ καλῶς ξηραμένη καὶ καθαρά, δύναται ἀβλαβῶς νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ δύο καὶ τρία ἔτη.

Τῷ 1815 ὑπελογίζετο τὸ ποσὸν τῆς Ἑλληνικῆς σταφίδος εἰς 13 μόνον ἑκατομμύρια λίτρων Βενετικῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ 1859 ἐξήχθησαν ἐξ Ἑλλάδος 55,515,658 λίτραι Κορινθιακῆς σταφίδος, ἐκτιμηθείσης ἀντὶ δρ. 12,557,551. Ἐξ αὐτῶν 43,596,119 λίτραι ἐστάλησαν εἰς Ἀγγλίαν, 2,427,741 λίτρ. εἰς Ἀμερικὴν, καὶ 9,125,909 λίτρ. εἰς Αὐστρίαν. Ἡ τιμὴ τῆς Κορινθιακῆς σταφίδος ἐν Ἑλλάδι, ὡς καὶ ἐν Ἑπτανήσῳ, προσδιορίζεται πρὸς τόσα δίστηλα τὰς χιλιάς λίτρας, ἰσοδυναμούσας μὲ $9 \frac{1}{2}$ Ἀγγλικά καντάρια.

Εἰς τὰς νήσους Λιπάρας καλλιεργεῖται τοῦ αὐτοῦ εἶδους σταφίς, ἥτις ὅμως θεωρεῖται κατωτέρας ποιότητος, οὔσα χονδροτέρα καὶ μελανωτέρα.

Ἡ Μικρὰ Ἀσία ἐν γένει παράγει μεγάλην ποσότητα σταφίδος· ἡ Σμύρνη κυρίως εἶναι ἡ σημαντικωτέρα ἀγορὰ τῆς Τουρκικῆς σταφίδος, ἥτις διακρίνεται εἰς πολλὰ εἶδη· τὰ κυριώτερα εἶναι ἡ *Σουλτανίνα*, ἥτις εἶναι μικρὰ, ξανθὴ καὶ ἄσπορος, καὶ ἡ *Καραβουργοῦ*, ἥτις θεωρεῖται ὡς ἡ καλῆτέρα, οὔσα χονδρὴ, θρεμμένη καὶ ζαχαρώδης· ἀποστέλλεται δὲ εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην εἰς κουτία διαφόρου μεγέθους.

Β'. ΠΕΡΙ ΣΥΚΩΝ.

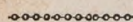
§. 187. *Σῦκα*.—Ὅλοι οἱ μεσημβρινοὶ τόποι παράγουσι τὸν καρπὸν τοῦτον· τὰ γνωστότερα εἰς τὸ ἐμπόριον σῦκα εἶναι τὰ τῆς Σμύρνης καὶ τὰ τῶν Καλαμῶν τῆς Μεσσηνίας.

Τὰ σῦκα τῆς Σμύρνης, τὰ ὁποῖα συλλέγονται κατὰ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, θεωροῦνται τὰ ὠραιότερα τοῦ εἶδους τούτου, ὄντα χονδρά

κίτρινα, γλυκύτατα, μὲ ζαχαρώδη ἢ μᾶλλον μέλιτος γεῦσιν· τὰ τῆς πρώτης ποιότητος τίθενται εἰς κουτία, καὶ τὰ κατώτερα εἰς βαρέλια, πωλοῦνται δὲ μὲ τὸ καντάριον.

Τὰ τῶν Καλαμῶν σῦκα δὲν ἔχουσιν οὔτε τὴν λεπτότητα τῆς φλούδας, οὔτε τὰ λοιπὰ προτερήματα τῶν τῆς Σμύρνης. Τὰ σῦκα τῶν Καλαμῶν πωλοῦνται ἀνὰ χιλίας τσαπέλας (δρμαθούς). Ἐξάγονται δὲ κατ' ἔτος περίπου 2 ἑκατομμυρίων τσαπέλαι, ἐξ ὧν τὸ μεγαλύτερον μέρος ἀποστέλλεται διὰ τοῦ Ἀδριατικοῦ εἰς Ἀλβανίαν καὶ Τριέστιον. Αἱ τσαπέλαι εἶναι μικραὶ ζυγίζουσαι δράμια 250 καὶ μεγάλα ζυγίζουσαι 1 1/2 ὁκλὸν ἑκάστη. Τῷ 1859 ἐξήχθησαν ἐξ Ἑλλάδος 52, 187 καντάρια σύκων ἀξίας δρ. 754,839. Ἐξ αὐτῶν ἐσάλησαν εἰς τὴν Αὐστρίαν καντάρια 39,312, εἰς δὲ τὴν Τουρκίαν καντάρια 10,761.

§. 188. *Τελώνιον σταφίδος καὶ σύκων*.—Ἡ Κορινθιακὴ σταφὶς ἐξαγομένη τῆς Ἑλλάδος πληρῶναι δασμὸν δρ. 5 τὰς 1000 λίτρας κατὰ τὸν ἀπὸ 5 Ἰουλ. 1858 ΥΣΤΓ' Νόμον. Τὰ δὲ ξηρὰ σῦκα τελωνίζονται κατὰ τὸν ἐτησίως ψηφιζόμενον φορολογικὸν Νόμον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τῶν ἀποικιακῶν προϊόντων.

§. 189. *Ἀποικιακὰ προϊόντα*.—Ὅλα τὰ ἐκ τῶν ἀποικίων, τῶν συσταθεῖσων εἰς τὸν Νέον Κόσμον (I), προσερχόμενα εἶδη ὀνομάζονται εἰς τὸ ἐμπόριον ἀποικιακὰ προϊόντα· τοιαῦτα εἶναι ἡ ζάχαρις, ὁ

(1) Ἡ σύστασις τῶν ἀποικίων δὲν εἶναι ἐπινόημα τῶν νεωτέρων. Οἱ Φοίνικες, οἱ Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Ἕλληνες ἐσύστησαν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους διαφόρους ἀποικίας. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς πρῶτοι Ἰσπανοὶ τινὲς φεύγοντες τοὺς θρησκευτικούς καταδιωγμούς ἀποίκησαν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλ' οἱ ἀποικοὶ ἔμειναν δυστυχεῖς ἕνεκα τῶν ἀκαταλλήλων ἀποικιακῶν Νόμων τῆς Ἰσπανίας, μέχρις οὗ κατὰ τὸ 1784 τὸ Περού, καὶ κατὰ τὸ 1808 ὅλαι αἱ λοιπαὶ ἀποικίαι τῆς Ἰσπανίας ἀπέσεισαν τὸν ἀποικιακὸν ζυγὸν τῶν, ὥστε ἐνθὺ πρὸ 300 ἐτῶν αἱ Ἰσπανικαὶ ἀποικίαι ἐξετείνοντο ἀπὸ τὰ ὅρια τῶν Ὁμοσπόνδων Ἐπαρχιῶν μέχρι τοῦ Μαγγελανικοῦ Πορθμοῦ, καθότι δυνάμει Βούλας τοῦ Πάπα, παραχωρηθείσης εἰς τὸν Φερδινάνδον καὶ Ἰσαβέλλαν, ἡ Ἰσπανία εἶχε τὴν κυριότητα ὅλων τῶν ἀνακαλυπτομένων τόπων, τῶν κατοικου-

καφές, τὸ βαμβάκιον, τὸ Ἰνδικόν, ἀρώματα τινὰ κλ. ἀλλὰ συνήθως τὸ ὄνομα τῶν ἀποικιακῶν περιορίζεται εἰς τὸν καφὲν καὶ τὴν ζάχαριν.

Α'. ΠΕΡΙ ΖΑΧΑΡΕΩΣ (σάκχαρ).

§. 190. Ἡ Ζάχαρις ἐξάγεται ἀπὸ φυτικὰς οὐσίας καὶ χημικῶς θεωρεῖται ὡς φυτικὸν ὀξείδιον· μεταξὺ τῶν φυτικῶν προϊόντων ἡ ζάχαρις ἔλαβε τὴν μεγαλητέραν σημασίαν, διότι ἡ χρῆσις τῆς μεγαλῶς ἐπεκτάθη, καὶ θεωρεῖται σχεδὸν ὡς μία τῶν ἀναγκαίων διὰ τὸν ἀνθρώπινον βίον οὐσιῶν.

Ἡ ζάχαρις, καὶ μάλιστα ἡ τῶν ἀποικίων, ἀποκατέστη διὰ τὰς μετὰ τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν ἐμπορευομένας Εὐρωπαϊκὰς χώρας σπουδαῖον ἀντικείμενον ἐμπορίου, ἔχον τὴν μεγαλητέραν ἐπιρροὴν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ναυτιλίας καὶ τῆς βιομηχανίας.

Ἡ ζάχαρις δὲν ἔγινεν εἰς τὴν Εὐρώπην γνωστὴ εἰμὴ πολὺ ἀργά·

μένων παρ' ἀπίστων, σήμερον ἐκτὸς τῶν νήσων Κούβας, Πορτορρίκου καὶ Φιλιππίνων οὐδὲ σπιθαμὴν γῆς ἔχει ἡ Ἰσπανία ἐπὶ τῆς Ἀμερικανικῆς ξηρᾶς. Οἱ Ἄγγλοι μόνον κατὰ τὸ 1607 ἐσύστησαν τὸ πρῶτον ἀποικιακὸν διαρκὲς κατὰστημα εἰς τὴν ἐπαρχίαν, τὴν ὀνομασθεῖσαν Βιργινίαν (Παρθένιον) πρὸς τιμὴν τῆς ἀγάμου Ἑλισάβετ· αἱ Ἀγγλικαὶ ἀποικίαι ταχέως ἀνεπτύχθησαν καὶ εὐτύχησαν, ὠφελοῦμεναι ἀπὸ τὰς ἐκ τῆς φωτισμένης Ἀγγλίας μετακομισθεῖσας τέχνας καὶ ἐπιστήμας. Ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ Ἄγγλοι ἐθεώρουν τὰς ἀποικίας των ὡς μέρος ἀναπόσπαστον τοῦ Βρετανικοῦ Βασιλείου, καὶ τὸ μετ' αὐτῶν ἐμπόριόν των ὑπεβάλλετο εἰς τοὺς κανόνας τῆς ἀκτοπλοίας· ἀλλὰ σήμερον ὅλοι οἱ λιμένες τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τοῦ Καναδᾶ μέχρι τοῦ μεσημβρινωτέρου ἀκρωτηρίου τῆς Ὀρνου εἶναι ἀνοικτοὶ εἰς τὰ πλοῖα ὅλων τῶν ἔθνων. Αἱ ἀποικίαι τῶν Ἀγγλῶν μετὰ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, καὶ ἀφοῦ οὗτοι ἀπώλεσαν τὰς Ὀμοσπόνδους Ἐπαρχίας τῆς Ἀμερικῆς, ὑπερτεροῦν σήμερον καὶ κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν τὰς ἀποικίας τῶν ἄλλων ἔθνων· καὶ διὰ τοῦτο ἡ Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ μᾶς παρουσιάζει τὸν μέγαν βαθμὸν τῆς ἐμπορικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως, εἰς ὃν δύναται Ἐπικράτειά τις νὰ φθάσῃ διὰ τῶν διεσπαρμένων εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου μεγάλων ἀποικιῶν τῆς. Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι ἄνευ ἀποικιῶν δὲν ἀποκτᾶται μεγάλη ναυτικὴ δύναμις, καὶ ὅτι τὰ ἀπολέσαντα τὰς ἀποικίας των ἔθνη, ὡς ἡ Ἰσπανία, Πορτογαλλία, Ὀλλάνδα καὶ Γαλλία ἀπώλεσαν ἀμέσως καὶ τὴν ναυτικὴν ὑπεροχὴν των. Ἡ Γαλλία ἀπολέσασα τὰς ἀποικίας τῆς δὲν ἔχει σήμερον παρὰ τὰς νήσους Γουαδαλουῖπαν, Μαρτινίκην καὶ Βουρβὼννην, τὸ Ποντισερί εἰς τὴν Γουϊάναν, καὶ ἐμπορικὰ τινὰ καταστήματα εἰς τὸ Σενεγάλ τῆς Ἀφρικῆς.

εἶναι δὲ ἀμφίβολον ἂν ἦτο γνωστὴ καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, διότι τὰ ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου, καὶ μετὰ ταῦτα ὑπὸ τοῦ Πλινίου καὶ Διοσκορίδου ἀναφερόμενα δὲν μᾶς πείθουν ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἐγνώριζον τὴν ζάχαριν εἰς τὴν ὁποίαν ὑπάρχει σήμερον κατὰστασιν. Κατὰ τὸν Παῦλον τὸν Αἰγινήτην ἡ ζάχαρις ἦτο πολλὰ ὀλίγον γνωστὴ εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὸν 7^{ον} αἰῶνα, καὶ μόνον μετὰ παρέλευσιν πολλῶν ἐτῶν ἀποκατέστη κοινὴ ἡ χρῆσις της.

Τὸ Ζαχαροκάλαμον κατὰγεται ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Ἀσίαν, βλαστάνει δὲ εἰς τὰς δυτικὰς Ἐπαρχίας τῆς Κίνας, εἰς τὸ Ἰνδικὸν Ἀρχιπέλαγος, εἰς τὸ Σιάμ καὶ εἰς τὴν Κοχινγκίνην· ἐκεῖθεν φαίνεται μετεκομίσθη εἰς τὸ Ἰνδοστάν, πολὺ δὲ ἀργότερα εἰς τὴν Ἀραβίαν, καὶ ἐπὶ τέλους εἰς τὰ κατὰ τὴν Μεσόγειον παράλια τῆς Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς.

Πρὸ τῶν μετοικισμῶν τούτων ἡ χρῆσις τῆς ζαχάρεως ἦτο σχεδὸν ἄγνωστος εἰς τοὺς δυτικούς λαοὺς, διότι διὰ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Δύσιν τὸ προϊόν τοῦτο ἔπρεπε μεταβαῖνον ἀπὸ χεῖρας εἰς χεῖρας ἀπὸ τὴν Κίναν νὰ ἔλθῃ εἰς τοὺς Ἰνδικούς λιμένας, ἐκεῖθεν εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον ἢ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἀκολούθως ταξειδεῦον διὰ τῶν Κιρβανίων νὰ φθάσῃ μέχρι τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου· ἐκτὸς τούτων οἱ ἔμποροι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εὗρισκον πολυτιμότερα ἀντικείμενα πρὸς μετακόμισιν, ὥστε δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ἡ ζάχαρις ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἄγνωστος εἰς τὴν Δύσιν, θεωρουμένη ὡς πρᾶγμα σπάνιον καὶ ἀντικείμενον περιεργείας.

Κατὰ τὸν 9^{ον} αἰῶνα οἱ Σαρακηνοὶ, κυριεύσαντες τὰς νήσους Ρόδον, Κύπρον, Κρήτην καὶ Σικελίαν, εἰσήγαγον εἰς τὰς νήσους ταύτας τὴν καλλιέργειαν τοῦ ζαχαροκαλάμου καὶ τὴν κατασκευὴν τῆς ζαχάρεως. Οἱ Ἄραβες ὡσαύτως, κατακτήσαντες τὰς μεσημβρινὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἰσπανίας, εἰσήγαγον τὴν καλλιέργειαν τοῦ ζαχαροκαλάμου, ἥτις ἔλαβεν ἱκανὴν ἀνάπτυξιν διατηρηθεῖσα ἀρκετὰ σημαντικὴ μέχρι τοῦ 1664.

Κατὰ τὸν 12^{ον} αἰῶνα οἱ Βενετοὶ ἔμποροι εὗρισκον συμφερότερον νὰ προμηθεύωνται τὴν ζάχαριν ἀπὸ τὴν Σικελίαν, παρὰ νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὴν Αἴγυπτον πρὸς ἀγορὰν αὐτῆς· ὁ δὲ γνωστὸς Βενετὸς περιηγητὴς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης Μάρκος Πόλος, ἀναφέρων τὴν εἰς τὴν Βεγκάλην κατασκευὴν τῆς ζαχάρεως, δὲν μνημονεύει ποσῶς ὅτι ἡ

Εὐρώπῃ εἶχεν ἀνάγκην νὰ προστρέχῃ εἰς τοὺς ἀπομεμακρυσμένους ἐκείνους τόπους, διὰ νὰ προμηθεύηται τὸ προϊόν τοῦτο.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Σταυροφοριῶν, αἵτινες ἐσχέτισαν τοὺς λαοὺς τῆς Δύσεως μὲ τοὺς τῆς Ἀνατολῆς, δύναται νὰ χρονολογηθῇ ἡ κοινὴ κατὰ τὴν Εὐρώπῃν χρῆσις τῆς ζαχάρεως ἡ ἀκμάζουσα τότε θαλασσοπλοῖα τῆς Βενετίας καὶ τῶν ἄλλων Ἰταλικῶν πόλεων ἐξήπλωσε τὴν χρῆσιν καὶ τὴν ἀνάγκην αὐτῆς καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν δυτικὴν Εὐρώπῃν. Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15^{ου} αἰῶνος οἱ Ἰσπανοὶ καὶ οἱ Πορτογάλλοι μετέφερον ἀπὸ τὰς πατρίδας των εἰς τὰς Καναρίας νήσους καὶ τὴν Μαδέραν τὸ φυτὸν τοῦ ζαχαροκαλάμου, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τελευταίας νήσου πολὺ πιθανὸν εἶναι ὅτι μετεκομίσθη εἰς τὸν Νέον κόσμον, μ' ὅλον ὅτι τινὲς ἰσχυρίζονται ὅτι ἐβλάστανεν αὐτοφυὲς εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ Ἀμερικὴ καὶ αἱ Ἰνδικαὶ ἀποικίαι, βοηθούμεναι ἀπὸ τὸ κατάλληλον κλίμα των καὶ ἀπὸ τὸ ὀλιγοέξοδον τῆς ὑπὸ τῶν δούλων καλλιέργειας, προήγαγον τοσοῦτον ἄφθονον τὸ προϊόν τοῦτο, ὥστε κατεστράφη σχεδὸν ἐντελῶς εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη ἡ καλλιέργεια τοῦ ζαχαροκαλάμου, καὶ σήμερον τὸ ἐμπόριον δὲν γνωρίζει ἄλλην πηγὴν ζαχάρεως παρὰ τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὰς Ἰνδικὰς ἀποικίας.

Ἡ ἐτήσιος παραγωγὴ τῆς ζαχάρεως ὑπολογίζεται εἰς 650 ἑκατομμύρια χιλιογράμμων, ἐξ ὧν τὸ ἐν τρίτον παράγουν αἱ Δυτικαὶ Ἰνδαὶ καὶ ἡ Γουϊάνη· εἶναι δύσκολον ν' ἀνεύρωμεν τὴν χρῆσιν καὶ κατανάλωσιν ὅλης αὐτῆς τῆς ποσότητος εἰς τὰς διαφόρους ἀγορὰς τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ ὑπολογίζεται ὅτι ἐξοδεύει 200 ἑκατομμύρια χιλιογράμμων· αἱ Ὁμόσπονδοι Ἑπαρχίαι 70· ἡ Γαλλία 65· ἡ δὲ λοιπὴ ποσότης καταναλίσκεται εἰς τὰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς καὶ Ἀσιατικὰς χώρας.

Δι' ὅλων τῶν γενομένων προσπαθειῶν πρὸς ἀνέυρεσιν καὶ ἄλλων φυσικῶν οὐσιῶν παραγουσῶν ζάχαριν, ἀνεγνωρίσθη ὅτι κανὲν ἄλλο φυτὸν δὲν δύναται νὰ παράξῃ τόσον ποσὸν ζαχάρεως καὶ τοιαύτης ποιότητος ὡς τὸ ζαχαροκάλαμον τὸ καλλιεργούμενον εἰς τὰς Ἀντίλλας, εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Βρασιλίαν, εἰς τὰς νήσους Βουρβώνην, Μαυρικίαν, καὶ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας.

Ἡ ἐποχὴ τῆς συλλογῆς τοῦ ζαχαροκαλάμου ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐ-

ποχῆς τῆς φυτεύσεώς του· τὰ διὰ νεοφύτων φυτευθέντα ζαχαροκάλαμα κόπτονται μετὰ τὸν ἐνδέκατον μῆνα, τὰ δὲ διὰ βλαστῶν φυτευθέντα μετὰ τὸν δέκατον πέμπτον, ἡ δὲ συλλογὴ συνήθως γίνεται κατὰ τὸν Φεβρουάριον, Μάρτιον, Ἀπρίλιον καὶ Μάιον· τὰ καλῆτερα σημεῖα τῆς ὀριμότητός των εἶναι ἡ ἀποφύλλισις τῶν κάτω φύλλων, τὸ κίτρινον ἢ χρυσοῦν χρῶμα τοῦ στελέχους, καὶ ἡ ἀπόστασις τῶν ἄρθρων τοῦ καλάμου. Ἀπὸ τὰ ἐκκοπτόμενα ταῦτα ὄριμα ζαχαροκάλαμα διὰ πιεστηρίων ἐξάγεται ὁ ζωμός των, ἐκ τοῦ ὁποίου σχηματίζεται ἡ ζάχαρις.

Ἡ ζάχαρις εἰς τὸ ἐμπόριον παρουσιάζεται ὑπὸ διαφόρους καταστάσεις. Ἡ ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὰς ἀποικίας ἀποστελλομένη εἶναι συνήθως ἀκατέργαστος καὶ ἀκάθαρτος· ἐκκαθαρίζεται δὲ εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ ζαχαροκαθαρθήρια, μετασχηματιζομένη καὶ εἰς τοὺς γνωστοὺς κώνους (κεφάλια).

Δύναται νὰ διαιρεθῇ ἐν γένει ἡ ζάχαρις εἰς τρεῖς κατηγορίας, εἰς ζάχαριν ἀκατέργαστον, εἰς ζάχαριν εἰς κόριν, καὶ εἰς ζάχαριν εἰς κώνους.

§. 191. Ἀκατέργαστος εἶναι 1) ἡ τῆς *Μαρτινίκας*, ἥτις ὑποδιαιρεῖται εἰς 4 κλάσεις κατὰ τὴν διαφορὰν τοῦ χρώματος καὶ τῆς ζαχαρώδους ὕλης, 2) ἡ τῆς *Γουαδaluπας* καὶ *Μαρτίας Γαλλνδας*, ὁμοία σχεδὸν μὲ τὴν τῆς *Μαρτινίκας*, 3) ἡ τῆς *Βρασιλίας*, χρώματος ἐρυθροῦ καὶ πολὺ ἀκάθαρτος, 4) ἡ τῆς *Γουϊάνης*, 5) ἡ τῆς *Βουργώρης* χρώματος ξανθοῦ ὑπολεύκου, 6) ἡ τῆς *Μαυρικίας*, ἥτις εἶναι κατωτέρας ποιότητος, 7) ἡ τῶν *Ἰνδιῶν*, χρώματος λευκοῦ καὶ ξανθοῦ, ἡ ξανθὴ ἔχει πολλὴν ὑγρασίαν, 8) ἡ τῆς *Μαρίλλης*, ἥτις ὁμοιάζει τὴν τῆς *Ἀβάνας* καὶ 9) ἡ τῆς *Κίρας* καὶ *Κοχιγκίνης*, διαφόρων χρωμάτων, καὶ μὲ ὁσπὴν μέλιτος βαλσαμώδη.

§. 192. Ζάχαρις εἰς κόριν.—Ὁ δεῦτερος οὗτος βαθμὸς τῆς καθάρσεως τῆς ζαχαρέως γίνεται διὰ τοῦ ὕδατος, τὸ ὁποῖον διερχόμενον διὰ τῆς ἀκατεργάστου ἀφαιρεῖ μέρος τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῆς· διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης, ἥτις χρησιμεύει ὡς πλύσιμον, μεταβάλλεται ἡ ζάχαρις εἰς τρεῖς κυρίως ποιότητας, ἀναλόγως τῆς περισσοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας καθαριότητός της· διακρίνονται δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον ὡς τοιαῦται, 1) ἡ τῆς *Μαρτινίκας* καὶ *Γουαδaluπας*, ἥτις ὑποδιαιρεῖται εἰς διαφόρους κλάσεις κατὰ τὸν διάφορον χρωματισμὸν των,

2) ἡ τῆς *Αβάρας*, υποδιαριουμένη εἰς 4 κλάσεις ἀναλόγως τῆς λευκότητός της, καὶ 3) ἡ τῆς *Βρασιλίας*, υποδιαριουμένη καὶ αὕτη εἰς τέσσαρας κλάσεις.

§. 192. *Ζάχαρις καθαρισμένη εἰς κώνους*.—Αἱ διάφοροι ποιότητες τῆς ζαχάρεως υποβάλλονται εἰς ἐργασίαν ὀνομαζομένην *κάθαρσιν* (*raffinage*), τῆς ὁποίας τὸ ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ διαχώρισις τῆς κρυσταλλώσιμου ὕλης διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῆς σχηματίζεται ἡ εἰς τὸ ἐμπόριον γνωστὴ καθαρισμένη ζάχαρις.

Βενετός τις κατὰ τὸ 1471 ἐφεῦρε τὴν μέθοδον τῆς κρυσταλλώσεως τῆς ζαχάρεως καὶ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῆς εἰς κώνους· ἡ ἐργασία αὕτη γίνεται σήμερον καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρώπην. Τὸ Λονδίνον, τὸ Ἀμβουργον, τὸ Ρότερδαμ, οἱ Παρίσιοι, τὸ Ρουὰν, ἡ Μασσαλία ἔχουσι σήμερον τὰ σημαντικώτερα καταστήματα πρὸς καθαρισμόν τῆς ζαχάρεως.

Ἡ καθαρισμένη ζάχαρις σχηματίζεται εἰς κώνους διαφόρου μεγέθους, εἶναι δὲ ἡχητικὴ, σκληρὰ, διαφανὴς, καὶ χρώματος λευκοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον καθαροῦ.

Ἡ εἰς κώνους ζάχαρις πωλεῖται ἢ γυμνὴ ἢ περιτυλιγμένη εἰς χαρτίον, καὶ διαιρεῖται εἰς διαφόρους κλάσεις κατὰ τὴν ποιότητά της.

Μεταξὺ τῶν τόπων, οἵτινες ἐξάγουσι καθαρισμένην ζάχαριν, ἡ Ἀγγλία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, ἐξάγουσα κατ' ἔτος ὑπὲρ τὰς 360 χιλιάδας Ἀγγλικῶν κανταρίων· ὑπὲρ τὰς 30 δὲ χιλιάδας ἄνθρωποι ἐργάζονται εἰς τὰ ζαχαροκαθαρτήρια τῆς Ἀγγλίας.

Ἡ *Ολλάνδα* εἶχεν ἄλλοτε ὑπὲρ τὰ διακόσια ζαχαροκαθαρτήρια, ἀλλὰ σήμερον κατὰ μέγα μέρος ἡλαττώθη ἡ πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἐμπορικὴ σημασία τῆς Ἐπικρατείας ταύτης.

Τὸ *Αμβουργον* σήμερον διακρίνεται διὰ τὴν ὠραιότητα καὶ τελειοποίησιν τῆς καθαρᾶς ζαχάρεως. Ἡ *Ρωσσία*, ἡ *Σβεκία* καὶ ἡ *Δανιμάρκα* ἔχουσιν ὡσάυτως ζαχαροκαθαρτήρια.

§. 194. *Ζάχαρις ἐκ κοκκινογουλίων*.—Δύο χημικοὶ τοῦ Βερολίνου ἀνεκάλυψαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν Γαλλικῶν πολέμων τὴν κρυσταλλώδη τῶν κοκκινογουλίων ζάχαριν. Ὁ Ναπολέων, ὅστις διὰ τοῦ Ἑπειρωτικοῦ λεγομένου συστήματος ἐπροσπάθησε ν' ἀποκλείσῃ τὸ Ἀγγλικὸν ἐμπόριον ἀφ' ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀγορὰς, ὑπεστήριξε τὴν πρόβον τῆς ἀνακαλύψεως ταύτης, ἐλπίζων ὅτι διὰ τῆς κατασκευῆς

τῆς ἐγχωρίου ταύτης ζαχάρως ἤθελον ἀπαλλαγῇ οἱ λαοὶ τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποικιακῆς· μ' ὅλας ὁμως τὰς προσπάθειάς τῶν χρόνων ἐκείνων δὲν ἠμπόρεσαν νὰ προάξουν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἐγχώριον ταύτην βιομηχανίαν, καὶ τὰ ἀποτελέσματα ἀνεφάνησαν σχεδὸν μηδαμινά. Μόνον κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους εἰς τὴν Γαλίαν, ἥτις ἐπιμένει θέλουσα ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν φόρον, τὸν ὁποῖον πληρῶνει εἰς τὰ κλίματα τῶν τροπικῶν, διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῶν μεθόδων καὶ τῶν μηχανῶν κατώρθωσαν νὰ ἐξάξουν ἀρκετὴν ποσότητα ζαχάρως ἐκ τῶν κοκκινογουλίων, ἥτις ἠδυνήθη ν' ἀντικαταστήσῃ εἰς τὴν κατανάλωσιν μέγα μέρος τῆς ἀποικιακῆς.

Τετρακόσια περίπου ζαχαροποιεῖα ὑπάρχουσι σήμερον εἰς τὴν Γαλίαν, τῶν ὁποίων ἡ παραγωγή ὑπολογίζεται εἰς 40 ἑκατομμυρίων χιλιόγραμμα.

Μετὰ τὴν Γαλίαν τὸ Βέλγιον ἐνησχολήθη εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς ἐκ κοκκινογουλίων ζαχάρως, ἐκατόρθωσε δὲ νὰ παράξῃ μέχρι 5 ἑκατομμυρίων χιλιόγραμμα· ἀλλὰ πρὸ τινων ἐτῶν ἡ παραγωγή αὕτη ἤλαττώθη καὶ ἡ ἀποικιακὴ ζάχαρις ὑπερίσχυεν· ἀμφιταλαντεύεται δὲ καὶ ἐκεῖ τὸ ζήτημα τῶν ζαχαροποιεῖων, καὶ μετὰ πολλῆς σπουδαιότητος ἀμφισβητεῖται ἂν ἡ ἐκ τῆς ἐγχωρίου ταύτης βιομηχανίας ὠφέλεια ἀντισταθμίζῃ τὴν εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπορίον προξενουμένην ζημίαν· τὸ παράδειγμα μάλιστα τῆς Ἀγγλίας, ἥτις δὲν ἐπροστάτευσε ποσῶς τὴν βιομηχανίαν ταύτην, κρατεῖ τὰ πνεύματα εἰς πολλὴν ἀμφιβολίαν. Τὸ βέβαιον ὁμως εἶναι ὅτι μ' ὅλας τὰς γενομένας μηχανικὰς τελειοποιήσεις καὶ προόδους ἡ ἐκ τοῦ ζαχαροκαλάμου ζάχαρις ἀποβαίνει πάντοτε εὐθηνότερα τῆς τῶν κοκκινογουλίων.

Β'. ΠΕΡΙ ΚΑΦΕ.

§. 195. Ὁ Καφὲς εἶναι σπόρος περιεχόμενος εἰς τὸν καρπὸν τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα δένδρου. Τὸ δένδρον τοῦ καφέ εἶναι αἰθαλὲς καὶ ὑψοῦται 15 ἕως 20 πόδας· ἡ καλλιέργειά του ἐπιτυχάνει εἰς τοὺς μεταξὺ τῶν τροπικῶν τόπους, εἰς τὴν νῆσον Βουρβώνην, εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ Ὀλλανδικὴν Γουϊάνην, εἰς ὅλας τὰς Ἀντίλλας νήσους καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν Ἀραβίαν, ἥτις μάλιστα εἶναι ἡ πατρίς τοῦ φυτοῦ τούτου. Τὸ δένδρον τοῦ καφέ πολλαπλασιάζεται διὰ τοῦ καρποῦ καὶ διὰ τῆς μεταφυτεύσεως κλώνων, καρποφορεῖ δὲ μετὰ

τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη. Ἡ κυριωτέρα συλλογὴ τοῦ καρποῦ γίνεται περὶ τὸν Μάιον, ἀφοῦ δὲ ξηρανθῶσιν οἱ καρποὶ θλίβονται διὰ λιθίνων κυλίνδρων, καὶ ἐξέρχονται οἱ ἐντὸς ἐκάστου αὐτῶν δύο σπόροι, οἵτινες ξηραίνόμενοι παραδίδονται εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ὁ κόκκος τοῦ καφῆ ἔχει χρῶμα κιτρινωπὸν, κλίνον ἄλλοτε πρὸς τὸ μελανόν, καὶ ἄλλοτε πρὸς τὸ πράσινον, εἶναι σκληρὸς, ἐλαστικὸς, τραχανὸς, ἔχων ὁσμὴν φυτικὴν ἀλλ' ἀρωματικὴν.

Δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὴ ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν ἤρχισεν ἡ χρῆσις τοῦ καφῆ ὡς ποτοῦ. Κατὰ τὸν 15^{ον}. αἰῶνα ἀναφαίνονται τὰ πρῶτα σημεῖα τῆς χρήσεως αὐτοῦ, καὶ ἡ πρώτη ἀκριβὴς περιγραφὴ τοῦ προϊόντος τούτου ἀπαντᾶται εἰς σύγγραμμα Βενετοῦ τινὸς Ἰατροῦ, δημοσιευθέντος κατὰ τὸ 1591. Οἱ Εὐρωπαῖοι παρέλαβον τὴν χρῆσιν τοῦ καφῆ ἀπὸ τοὺς Ἀσιανούς· ἡ κοινὴ χρῆσις τοῦ καφῆ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἤρχισεν ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Σουλεϊμάνου κατὰ τὸ 1554 ἔτος· μετὰ ἐνὰ δὲ περίπου αἰῶνα εἰσῆχθη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὸ Λονδίον ἀπὸ ταξειδιώτας τῆς Ἀνατολῆς. Οἱ Ὁλλανδοὶ, οἵτινες κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἦσαν ὁ ἐμπορικώτερος λαὸς τῆς Εὐρώπης, μετεκρίνον ἀπὸ τὴν Ἀραβίαν τὸν καφὲν καὶ προσέτι μετεφύτευσαν τὸ φυτὸν τοῦτο τῆς Ἀραβίας εἰς τὴν πατρίδα των· ἀπὸ τὰ φυτευθέντα εἰς τὴν Βαταβίαν δένδρα τοῦ καφῆ ἐστάλη ἐν νεόφυτον ὡς δῶρον εἰς τὸν 14^{ον}. Λουδοβίκον τῆς Γαλλίας, τὸ ὁποῖον ἐφύτευσαν εἰς τὸν Βοτανικὸν κήπον τῶν Παρισίων· τὸ Παρισινὸν δὲ τοῦτο δένδρον τοῦ καφῆ ἐχρησίμευσε μετὰ ταῦτα ὡς πατὴρ ὅλων τῶν κατὰ τὴν Ἀμερικὴν φυτευθέντων καφέδων. Οἱ Ἄραβες ἡγεμόνες διὰ νὰ διατηρήσωσι τὸ μονοπωλεῖον τοῦ καφῆ ἀπηγόρευσαν ἐπὶ ποινῇ θανάτου τὴν ἐξαγωγὴν τοῦ φυτοῦ τούτου, ἀλλὰ μ' ὅλας τὰς ἀπαγορεύσεις ταύτας, καὶ μ' ὅλον ὅτι τὸ φυτὸν καλλιεργεῖται 25 λεύγας μακρὰν τοῦ λιμένος τῆς Μόκκας, ὅπου τὰ Εὐρωπαϊκὰ πλοῖα προσορμίζονται, μ' ὅλον τοῦτο οἱ Ὁλλανδοὶ, ὡς ἴδομεν, ἐπέτυχον νὰ λάβωσι φυτὰ καὶ νὰ τὰ προάξωσιν εἰς τὰ πέριξ τῆς Βαταβίας· λέγουσι μάλιστα ὅτι οἱ Ἄραβες διὰ νὰ ἀφαιρέσωσιν ἀπὸ τοὺς κόκκους τοῦ καφῆ τὴν γονιμότητά των τοὺς ζεματίζουν πρὶν τοὺς παραδώσωσιν εἰς τὸ ἐμπόριον.

§. 196. *Εἶδη καφέδων.* — Οἱ καφέδες εἰς τὸ ἐμπόριον διακρίνονται διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ τόπου, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξάγονται, καὶ ὀνομάζονται τῆς Μόκκας, τῆς Μαρτινίκας πράσιμος, τῆς Γουαδα-

Λούπας, τῆς Βουρβώρης, τῆς Γουϊάνης, τοῦ Ἀγίου Δομενίκου, τῆς Κεϋλάρ, τῆς Ἀβάρας, τοῦ Σαρτιάγου (πόλεων τῆς νήσου Κούβας), τοῦ Πορτορρίκου, τῆς Βρασιλίας, τῆς Ἰαύας καὶ τῆς Σουμάτρας.

Ὁ καφὲς Μόκκας εἶναι ἀνώτερος ὅλων τῶν ἄλλων· καλλιεργεῖται εἰς τὴν Εὐδαίμονα Ἀραβίαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Ἰεμέν· ἡ ἐτήσιος παραγωγὴ ὑπολογίζεται εἰς 12—13 ἑκατομμυρίων λίτρας· διὰ τῆς μεσογείου δὲ Ἀραβικῆς πόλεως Βεϊτουλφακίρ μετακομίζεται εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀραβίας Μόκκαν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Κάϊρον, Ἀλεξάνδρειαν, Σμύρνην, Ἀλέπιον, καὶ Κωνσταντινούπολιν. Ὁ κόκκος τοῦ καφέ τούτου ἔχει ἐπιδερμίδα τινα, εἶναι δὲ ἀνώμαλος ὡς πρὸς τὸ μέγεθος, ἀλλὰ συνήθως μικρὸς καὶ στρογγύλος, κιτρινωποῦ χρώματος, σκληρὸς, ἔχων ὁσμήν δυνατὴν καὶ εὐχάριστον. Συχνάκις ἀναμιγνύεται μὲ καφὲν κατωτέρων ποιοτήτων καὶ ἀποβαίνει δύσκολος ἢ ἀναγνώρισις τοῦ γνησίου· τινὲς κόκκοι ἐνίοτε εἶναι εἰσέτι μὲ τὸ κέλυσός των (φλοιὸν), καὶ ἄλλοι ἐντελῶς μέλανες· οἱ ὅλως στρογγύλοι κόκκοι προέρχονται ἀπὸ γεγηρακότα δένδρα, τῶν ὁποίων ὁ καρπὸς δὲν περιέχει παρὰ ἓνα μόνον κόκκον.

Δευτέρως ποιότητος καφὲς θεωρεῖται ὁ ἀπὸ τὰς νήσους Βουρβώρην καὶ Ἰαύαν ἐξαγόμενος, οὗτος ἔχει κατὰ τὸ σχῆμα πολλὴν ἀναλογίαν μὲ τὸν τῆς Μόκκας, ἐξ οὗ ἀπ' εὐθείας κατάγεται· ἐκ τοῦ διαφόρου δὲ χρωματισμοῦ των οἱ καφέδες αὐτοὶ διακρίνονται εἰς διαφόρους κατηγορίας.

Κατόπιν ἔρχονται οἱ καφέδες τῶν Ἀρατολικῶν Ἰνδιῶν, οἵτινες εἶναι πρασινωποὶ καὶ μὲ φυτικὴν γεῦσιν· μεταξὺ αὐτῶν ὁ τῆς Μαρτινίκας εἶναι ὁ καλῆτερος, οἱ κόκκοι του εἶναι μικροὶ, στρογγύλοι, χρώματος ἀνοικτοῦ πρασίνου, καὶ περιτυλιγμένοι μὲ λεπτὴν λευκὴν ἐπιδερμίδα· ὑποδιαίρουνται δὲ εἰς τρεῖς διαφόρους κλάσεις ὡς ἐκ τῆς ποιότητος καὶ τοῦ χρώματός των.

Ὡς κοινοὶ καφέδες θεωροῦνται 1) Ὁ τῆς Ἀβάρας, ἔχων κόκκον μικρὸν, κανονικόν, χωριζόμενον διὰ τοῦ αὐλακος εἰς δύο ἄνισα μέρη· τινὲς κόκκοι αὐτοῦ εἶναι κεκαλυμμένοι μὲ ἐπιδερμίδα κοκκινωπὴν, ὁ καφὲς οὗτος εἶναι συνήθως χρώματος πρασίνου ἀνοικτοῦ ἢ κιτρινωποῦ, περιέχει δὲ πολλοὺς κόκκους ἐφθαρμένους.

2) Ὁ τῆς Βρασιλίας, ἔχων κόκκους ἀνίσους καὶ ἀνωμάλους τὸ σχῆμα, οἱ μικροὶ κόκκοι αὐτοῦ ἔχουσιν ἀναλογίαν τινὰ μὲ τὸν τῆς

Μόκκας, οἱ δὲ μεγάλοι ὁμοιάζουσι τὸν τῆς Βουρβώνης· τὸ μεγαλήτερον μέρος τούτου ἐξάγεται ἀπὸ τὸ Ρίο—Ιανέριον, ἔχει δὲ συνήθως χρώμα κίτρινον πρασινωπὸν καὶ ὁσμὴν φυτικὴν βαρεῖαν· ἀποστέλλεται εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς σάκκους, ζυγίζοντας πέντε ἀρόβας (Βρασιλιανὸν σταθμὸν) ἥτοι 73 χιλιόγραμμα, πληροῦναι δὲ διὰ τὴν ἐξαγωγὴν δασμὸν 7 τοῖς 0/0.

Ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν τοῦ καφέ ἡ Βρασιλία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν. Κατὰ τὸ 1857 αἱ φορτώσεις τοῦ Ρίου-Ιανέριου ὑπελογίσθησαν εἰς 2,065,700 σάκκους, ἐκ τῶν ὁποίων περίπου τὸ ἥμισυ ἀπεστάλη εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἰς τὰς Ἡνωμένας Ἐπαρχίας τῆς Ἀμερικῆς.

Εἰς τὴν Γαλλίαν κατὰ τὸ 1857 εἰσέχθησαν 53 ἑκατομ. χιλιογρ. καφέδων, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ κατηναλώθη ἐν τῇ Γαλλίᾳ, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ ἐξήχθη ἐκτὸς τῆς Γαλλίας. Μετὰ τὴν ἐλάττωσιν τῶν δασμῶν τῆς εἰσαγωγῆς δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐγχώριος καταναλώσις θέλει αὐξήσῃ οὐσιωδῶς.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν καταφαίνεται ἡ αὐξήσις τῆς καταναλώσεως ἀναλόγως τῆς ἐλαττώσεως τῶν δασμῶν. Κατὰ τὸ 1820—1824, ὅτε ἐπλήρουν 1 σελίνιον τὴν λίτραν, ἡ ἐτησίᾳ καταναλώσις ἦτο 7 ἑκατομ. λιτρῶν, μετὰ τὸ 1851 ὁ δασμὸς ἠλαττώθη εἰς 3 πένας τὴν λίτραν, καὶ μετὰ τὸ 1855 ὑψώθη εἰς 4 πένας, ἡ δὲ καταναλώσις τῶν τελευταίων τούτων ἐτῶν ὑπολογίζεται εἰς 36 ἑκατομ. λιτρῶν, ἡ δὲ ὀλικὴ εἰσαγωγὴ εἰς 56 ἑκατομ. λιτρῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ φαρμάκων καὶ ἀρωμάτων (drogueries).

§. 197. *Φάρμακα καὶ ἀρώματα.*—Ὀνομάζονται ἐν γένει φάρμακα διάφοροι φυσικαὶ οὐσίαι, χρησιμεύουσαι εἰς τὴν ἱατρικὴν καὶ οἰκιακὴν οἰκονομίαν ἢ εἰς τὰς τέχνας. Ὁ ἀριθμὸς τῶν διαφόρων φαρμάκων εἶναι ἄπειρος, καὶ ἀπαιτεῖται ἰδιαιτέρα σπουδὴ ἡνωμένη με μακρὰν πεῖραν πρὸς γνῶσιν ὅλων τῶν εἰς τὸν κλάδον αὐτὸν ὑπαγόμενων ἐμπορευμάτων. Ὁ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἐνασχολούμενος ἔμπορος ὀφείλει νὰ ἔχῃ γνώσεις Γεωγραφίας, Φυσικῆς Ἱστορίας, Χημείας,

Στατιστικῆς, καὶ Βιομηχανικῆς Οἰκονομίας, πρέπει νὰ γνωρίζῃ προσέτι ἐντελῶς καὶ μὲ ἀκρίβειαν τὰ διάφορα χαρακτηριστικὰ τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ μέσα τῆς προπαρασκευῆς ἢ τῆς παραγωγῆς των, τὰς κιβδηλεύσεις, εἰς τὰς ὁποίας δύνανται νὰ υποβληθῶσι, καὶ πῶς αὗται ἀνακαλύπτονται, τὸν τρόπον τῆς ἀγορᾶς καὶ ἐξοδεύσεώς των, καὶ ἐν γένει τὴν ἐμπορικὴν των σημασίαν.

Μεταξὺ τῶν φαρμάκων συγκαταριθμοῦνται καὶ τὰ ἀρώματα, τὰ ὁποῖα εἶναι φυτικαὶ οὐσίαι, χρησιμεύουσαι διὰ τὴν ὁσμὴν των καὶ τὴν ἀρωματικὴν γεῦσίν των πρὸς καρύκευσιν τῶν φαγητῶν, καὶ πρὸς ἀρωματισμὸν διαφόρων ποτῶν. Ἡ πατρίς τῶν ἀρωμάτων εἶναι κυρίως αἱ Ἰνδίαι καὶ αἱ περὶ τοὺς τροπικοὺς χῶραι τῆς Ἀμερικῆς καὶ Ἀφρικῆς· ἡ Ἀγγλίᾳ διὰ τῆς Κέϋλαν καὶ ἡ Ὁλλάνδα διὰ τῶν Μολούκων νήσων ἐνεργοῦσι τὸ σημαντικώτερον ἐμπόριον τῶν ἀρωμάτων.

Διάφοροι ἐμπορικαὶ κατὰ τὴν Εὐρώπην ἀγοραὶ ἔχουσιν ἰδιαίτεράν σημασίαν ὥς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἐμπορευμάτων· τοιαῦται εἶναι τὸ Ἀμστερδὰμ τῆς Ὁλλανδίας, ἡ Ἀμβέρσα τοῦ Βελγίου, ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Ἀλεξάνδρεια καὶ ἡ Σμύρνη τῆς Τουρκίας, ἡ Λιβόρνος καὶ ἡ Γένοβα τῆς Ἰταλίας, τὸ Τριέστιον τῆς Αὐστρίας, καὶ τὸ Ἀμβούργον τῆς Γερμανίας.

Ἐνταῦθα θέλομεν περιγράψαι ἐν συνόψει τὰ κυριώτερα μόνον τῶν ἐμπορευμάτων αὐτῶν, καθότι ἡ λεπτομερὴς ἀπαρίθμησις καὶ περιγραφή ὅλων ἤθελεν εἶσθαι ἀντικείμενον ἰδιαιτέρως καὶ λίαν ἐκτεταμένης πραγματείας.

Α'. ΠΕΡΙ ΤΕΙΟΥ (τζάι, τέ) (1).

§. 198. Τὸ *τέιον* εἶναι φύλλα θάμνου κλαδῶδους ἀειθαλοῦς, βλαστάνοντος μέχρι πέντε ἢ ἑξ ποδῶν ὕψους εἰς τὴν χώραν τῆς κατ' ἀγωγῆς του, ἥτις εἶναι ἡ Κίνα.

Ἡ Κίνα καὶ ἡ Ἰαπωνία εἶναι αἱ μόναι χῶραι, ὅπου τὸ φυτὸν τοῦτο αὐξάνει αὐτοφυῶς, καὶ ὅπου ἡ καλλιέργειά του γίνεται μετ' ἐπιτυχίας· ὅταν τὸ φυτὸν φθάσῃ τὴν ἡλικίαν τῶν πέντε ἐτῶν, τὰ φύλλα του εἶναι κατάλληλα πρὸς συλλογὴν, περὶ δὲ τὸ ἑβδομον ἔτος δὲν παράγει εἰμὴ πολλὰ ὀλίγα φύλλα· τότε κόπτεται τὸ στέλεχος πλεονέκειον τῆς βίβης καὶ ἀναδίδει νέους κλώνους. Ὁ πολλαπλασιασμὸς τοῦ

(1) Γαλλιστὶ *thé*, Ἰταλιστὶ *té*.

φυτοῦ τούτου παρουσιάζει πολλὰς δυσκολίας, καὶ μετὰ πολλὰς προσπαθείας οἱ Ὁλλανδοὶ εἰς τὴν Ἰάβαν καὶ οἱ Βρασιλιανοὶ εἰς τὴν Βρασιλίαν, καὶ τοὶ βοηθοῦμενοι ὑπὸ γεωργῶν Κινέζων, δὲν ἐκατόρθωσαν ἀκόμη νὰ καλλιεργήσωσι μετ' ἐπιτυχίας τὸ φυτὸν τοῦτο.

Ἡ συλλογὴ τοῦ τεύου εἰς τὴν Κίναν γίνεται τρεῖς τοῦ ἔτους, κατὰ τὸν Ἀπρίλιον, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ θέρους καὶ κατὰ τὰ μέσα τοῦ φθινοπώρου. Τὰ ὀλίγων μόνον ἡμερῶν φύλλα ἀποτελοῦν τὸ ὀνομαζόμενον αὐτοκρατορικὸν τέιον· τὰ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συλλογῆς φύλλα εἶναι ἐν γένει τὰ καλῆτερα, καὶ διαιροῦνται κατὰ τὴν λεπτότητα καὶ τὸ μέγεθός των εἰς τέσσαρας κλάσεις. Ἀφοῦ συλλεχθῶσι τὰ φύλλα φέρονται εἰς ἐπίτηδες δημόσια καταστήματα, ὅπου ὑπάρχουσι κλίβανοι (φούρνοι) πρὸς ἀποξηράνσιν αὐτῶν· ἕκαστος κλίβανος ἔχει πλάκα σιδηρᾶν, ὅταν δὲ αὕτη θερμανθῇ, θέτουν ἐπ' αὐτῆς ἀνάλογον ποσότητα φύλλων, καὶ τὰ ἀνακινοῦν διὰ τῆς χειρὸς μέχρις οὗ ἡ θερμότης ἀποβῇ ἀνυπόφορος· τότε θέτουν τὰ φύλλα εἰς κάνιστρα καὶ προσπαθοῦν νὰ τὰ κυρώσωσι, μετὰ ταῦτα ἐπαναλαμβάνουν τὴν ἰδίαν ἐργασίαν ἕως οὗ ἀποξηρανθῶσιν ἐντελῶς καὶ μείνωσιν ἄνευ τῆς παρμικρᾶς ὑγρασίας· ἐκ τοῦ φρυγμοῦ τούτου τὰ φύλλα συστρέφονται, ὅσον δὲ περισσότερον συστραμμένα εἶναι, κατὰ τοσοῦτον ἡ ἐργασία ἐπέτυχεν.

Ὅλαι αἱ τάξεις τῶν Κινέζων κάμνουν μεγάλην χρῆσιν τοῦ τεύου, ἀποδίδουν μάλιστα τὴν ἑλλειψιν τῆς ποδάγρας, τῆς λιθιάσεως καὶ τῶν νεφριτικῶν κωλίκων εἰς τὴν ὑπερβολικὴν χρῆσιν αὐτοῦ τοῦ ποτοῦ· μεταχειρίζονται δὲ τὸ τέιον ἀφοῦ παρέλθῃ ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς συλλογῆς του, καὶ τὸ πίνουν, ὡς ἡμεῖς, ζεματίζοντες τὰ φύλλα μὲ βράζον ὕδωρ, ἀλλ' ἄνευ ζαχάρους καὶ γάλακτος. Οἱ Ἰάπωνοι τὸ μεταποιοῦν εἰς κόνιν, τὴν ὁποίαν πίνουν ἀναμιγνύοντες εἰς θερμὸν ὕδωρ. Ἡ χρῆσις τοῦ τεύου εἰς τὴν Κίναν εἶναι ἀρχαιοτάτη· εἰς Σινικὰ βιβλία τριῶν αἰώνων π. Χρ. γίνεται μνεία τοῦ ποτοῦ τούτου, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16^{ου}. αἰῶνος εἰσῆχθη εἰς τὴν Εὐρώπην διὰ τῆς Ὁλλανδικῆς Ἑταιρίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἥτις πρώτη μετέφερε τέιον εἰς τὴν Ὁλλάνδαν, ἐκ τῆς ὁποίας κατὰ τὸ 1666 μετεκομίσθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου ἀμέσως ἐγένετο κοινὴ ἡ χρῆσις αὐτοῦ. (1)

(1) Διηγοῦνται ὅτι περὶ τὴν 16ην ἑκατονταετηρίδα οἱ Ὁλλανδοὶ ἐπεχείρησαν

Διακρίνεται κυρίως τὸ τέιον εἰς δύο εἶδη, εἰς πράσινον καὶ εἰς μαῦρον· μέχρι τινὸς ἐνόμιζον ὅτι ἐξ ἄλλων θάμνων συλλέγεται τὸ πράσινον καὶ ἐξ ἄλλων τὸ μαῦρον, ἀλλ' εἶναι ἤδη ἀποδεδειγμένον παρὰ τῶν φυσιολόγων καὶ παρ' ἀξιοπίστων ταξειδιωτῶν ὅτι τὸ διάφορον χρῶμα τοῦ τέιου προέρχεται ἐκ τοῦ διαφόρου τρόπου τοῦ φρυγμοῦ· ἐὰν τὰ φύλλα φρυχθῶσιν ἀμέσως μετὰ τὴν συλλογὴν των, τὸ τέιον διατηρεῖ τὸ πράσινον χρῶμα· διὰ τὴν γὰρ γενῇ δὲ μαῦρον, πρέπει πρὶν ἐκτεθῶσι τὰ φύλλα εἰς τὸν φρυγμὸν νὰ ἐναποτεθῶσιν εἰς τόπον ὑγρὸν, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ ἡ ζύμωσις των καὶ νὰ χάσουν τὸ πράσινον χρῶμά των, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ ξηρανθῶσιν ὡς προεξεθέσαμεν· διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης μάλιστα τὸ τέιον καθίσταται καλητέρας γεύσεως.

Τό,τε πράσινον καὶ μαῦρον τέιον διαιρεῖται ἐμπορικῶς εἰς διαφόρους κλάσεις κατὰ τὴν ποιότητά του, γνωστὰς ὑπὸ διαφόρους Σινικὰς ὀνομασίας· αἱ πολυπληθεῖς αὗται διαιρέσεις δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τρεῖς γενικὰς κατηγορίας ἢ ποιότητας.

Τὸ τέιον ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον ἀντικείμενον τοῦ ἐμπορίου τῆς Κίνας μετὰ τῆς Εὐρώπης. Οἱ Κινέζοι ἐμποροὶ, ἀφοῦ τελειώσῃ ἡ παρασκευὴ τοῦ τέιου, τὸ διαιροῦν εἰς τὰς διαφόρους κλάσεις του, αἵτινες εἶναι περίπου 18, τὸ θέτουν εἰς κιβώτια, ἐπὶ τῶν ὁποίων γράφουν τὸ σημεῖον τοῦ ἐμπόρου εἰς ὃν ἀνήκουν, καὶ οὕτω τὸ μετακομίζουν εἰς τὴν Καντὼν. Τὸ εἰς Ἀγγλίαν κατ' ἔτος ἀποστελλόμενον ὑπολογίζεται ὑπὲρ τὰς 50 ἑκατομμυρίων λίτρας.

Σημαντικὸν ἐμπόριον τοῦ εἶδους αὐτοῦ ἐνεργεῖται εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ὅπου ἡ χρῆσις τοῦ ποτοῦ τούτου εἶναι κοινοτάτη. Τὸ τέιον μεταφέρεται διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ ποταμῶν ἀπὸ τὴν ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Κίνας πόλιν Κιάκταν εἰς ὅλην τὴν Ῥωσσίαν. Τὸ Ῥωσσικὸν τέιον εἶναι καλητέρας ποιότητος ἀπὸ τὸ διὰ τοῦ Ὠκεανοῦ παρὰ τῶν Ἀγγλῶν μετακομιζόμενον. Ἡ πανήγυρις τῆς Νίζνης εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀγορὰ τοῦ τέιου εἰς τὴν Ῥωσσίαν· τὸ Ῥωσσικὸν τέιον διακρίνεται εἰς διακοσίας περίπου ποιότητας.

Β'. ΠΕΡΙ ΚΙΝΝΑΜΩΜΟΥ (κανέλλα).

§. 199. Τὸ *Kinnamomum* εἶναι φλοιὸς δένδρου ἐκ τοῦ γένους τῶν

νὰ στέλλωσιν εἰς τοὺς Κινέζους φασκομηλίαν λαμβάνοντες παρ' ἐκείνων τὸ τέιον, ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀνταλλαγή δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. (Voyage en Chine du Lord Macartney).

(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

δαφνῶν, ὀνομαζομένου παρὰ τῶν Βοτανικῶν *δάφνη κιννάμωμος*· τὸ δένδρον τοῦτο βλαστάνει κυρίως εἰς τὴν νήσον Κεῦλαν, εὐρίσκεται δὲ καὶ εἰς τὴν Κοχιγκίνην, πόλιν παράλιον πλησίον τῆς Κίνας.

Διακρίνεται τὸ Κιννάμωμον εἰς τρία εἶδη, εἰς *λεπτὸν*, *μεσαῖον* καὶ *κοινόν*· αἱ ποιότητες αὗται ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς ἡλικίας τοῦ δένδρου καὶ τοῦ μεγέθους τοῦ κλώνου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀφαιρεῖται ὁ φλοιός.

Τὸ *λεπτὸν κιννάμωμον* συλλέγεται ἀπὸ κλάδους, τῶν ὁποίων ἡ ἡλικία δὲν ὑπερβαίνει τὰ τέσσαρα ἔτη, πρέπει δὲ νὰ ᾖναι χρώματος κιτρίνου κοκκινωποῦ, γεύσεως γλυκείας, ζαχαρώδους καὶ ὀλίγον καυστικῆς, ὁσμῆς εὐχαρίστου, ἀρῆς λεπτῆς, καὶ εὐθραυστον.

Τὸ *μεσαῖον* ἔχει τὰ αὐτὰ προτερήματα, ἀλλ' εἰς κατώτερον βαθμὸν.

Τὸ *κοινόν* συλλέγεται ἀπὸ τοὺς μεγάλους κλώνους τοῦ δένδρου, εἶναι χονδρὸν καὶ κιτρίνου χρώματος.

Ἡ Ἀγγλία, ἔχουσα τὸ ἐμπόριον τῆς νήσου Κεῦλαν, μετέρχεται σχεδὸν ἀποκλειστικῶς τὸ ἐμπόριον τοῦ κινναμώμου.

Τὸ κιννάμωμον χρησιμεύει ὡς καρύκευμα τῶν φαγητῶν, καὶ ὡς ἄρωμα τὸ ἐξαχόμενον ἐξ αὐτοῦ ἔλαιον· συχνάκις μάλιστα πωλεῖται τὸ κιννάμωμον μετὰ τὴν ἐξαγωγήν τοῦ ἐλαίου του, ἀλλ' εἶναι εὐκολον νὰ γνωρισθῇ ἡ ἀπάτη αὕτη διὰ τῆς γεύσεως.

Γ'. ΠΕΡΙ ΠΙΠΕΡΙΟΥ.

§. 200. Τὸ *πιπέριον* εἶναι μικρὸς κόκκος ξηρὸς, προερχόμενος ἀπὸ φυτὸν κληματοειδές, βλαστάνον ἐν γένει εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, σχήματος σφαιροειδοῦς, περικεκαλυμμένος μὲ φλοῦδαν μελανὴν ρυτιδωμένην, γεύσεως καυστικῆς, δὲν χρησιμεύει δὲ εἰμὴ εἰς τὴν μαγειρικὴν.

Εἰς τὸ ἐμπόριον διακρίνεται τὸ *πιπέριον* εἰς *βαρὺ*, *ἡμίβαρον* καὶ *ἐλαφρόν*.

Τὸ *βαρὺ* ἐξάγεται ἀπὸ τὸ Μαλαβάρ, καὶ εἶναι κατὰ τὸ μέγεθος μεγαλύτερον ἀπὸ τὰ ἄλλα, σκληρόν, καλῶς θρεμμένον, τὸ δὲ ἐσωτερικὸν τοῦ κόκκου του ἔχει χρῶμα κιτρινωπόν.

Τὸ *ἐλαφρόν* ἐξάγεται συνήθως ἀπὸ τὴν Σουμάτραν, ἡ φλοῦδά του εἶναι πολὺ ρυτιδωμένη, χρώματος μέλανος στακτεροῦ, περιέχει δὲ πολλοὺς κόκκους χωρὶς φλούδας καὶ πολλὰς φλούδας ἄνευ κόκκων. Εἶναι γνωστὸν προσέτι εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὸ *λευκὸν πιπέριον*,

τὸ ὁποῖον γίνεται ἀφαιρουμένης τῆς φλούδας ἀπὸ τὸ σύνηθες πιπέριον. Διακρίνεται προσέτι εἰς πιπέριον τῆς Ἀγγλίας, τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ὀλλάνδης.

Ἡ χρῆσις τοῦ πιπερίου ὡς καρκευμάτος ὑπάρχει εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀνατολῆς, κατὰ πρῶτον δὲ εἰσέχθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐκ τῆς Ἀσίας.

Δ'. ΠΕΡΙ ΜΟΣΧΟΚΑΡΥΟΥ (1).

§. 201. Τὸ *Μοσχοκάρυον* εἶναι καρπὸς δένδρου τῶν Μολούκων νήσων· τὸ δένδρον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν μυριστικῶν λεγομένων δένδρων, λαμβάνει ὕψος τριάκοντα περίπου ποδῶν καὶ καρποφορεῖ ἀφθόνως. Τὸ εἰς τὸ ἐμπόριον γνωστὸν *μοσχοκάρυον* εἶναι ὁ πυρὴν τοῦ καρποῦ τοῦ δένδρου τούτου καθαριζόμενος ἀπὸ τὰ περιτυλίγματα τοῦ, ἐνίοτε δὲ μεταφέρεται εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ μὲ τὸ κέλυφός του. Διακρίνονται εἰς τὸ ἐμπόριον τὰ *μοσχοκάρυα* εἰς *στρογγύλα* καὶ εἰς *μακρυλά*. Τὸ *στρογγύλον* συλλέγεται κυρίως εἰς τὰς Μολούκας Νήσους, ἔχει μέγεθος μικροῦ καρυδίου καὶ γραμμὰς καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις, τὸ χρῶμά του εἶναι στακτερόν, ἡ ὁσμὴ τοῦ ἀρωματικῆ καὶ εὐχάριστος· τὸ *μοσχοκάρυον* χρησιμεύει εἰς τὴν φαρμακοποιάν, καὶ ὡς *καρύκευμά*. Τὸ *μοσχοκάρυον* περιέχει δύο ἔλαια, *στερεόν* καὶ *πηκτικόν*, τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν ὡς ἀρώματα.

Τὰ *μοσχοκάρυα* παρουσιάζονται συχνὰ εἰς τὸ ἐμπόριον ἀναμεμιγμένα μὲ σκωληκοφαγομένα, ἢ μὲ καρποὺς ἄλλων δένδρων τῆς αὐτῆς φύσεως, ἐνίοτε δὲ καὶ μὲ ψευδο*μοσχοκάρυα*, κατασκευαζόμενα ἀπὸ ἀρωματικὸν ξύλον· ἀλλ' ὅλαι αὗται αἰ ἀπάται εὐκόλως ἀνακαλύπτονται.

Ε'. ΠΕΡΙ ΚΑΡΥΟΦΥΛΛΩΝ (Μοσχοκαρφίων, γαρουφάλων κοινῶς) (2).

§. 202. *Καρυόφυλλα* εἶναι οἱ κάλυκες τοῦ ἄνθους τοῦ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα γνωστοῦ δένδρου, συλλεγόμενοι καὶ ξηραίνόμενοι πρὸ τῆς ἀναπτύξεώς των. Τὸ μέγα καὶ ἀειθαλὲς τοῦτο δένδρον βλαστάνει αὐτοφυῶς εἰς τὰς Μολούκας νήσους, ὅθεν μετεκομίσθη εἰς τὴν Βουρβώ-

(1) Γαλλιστὶ Muscade. Ἰταλιστὶ Noce moscada.

(2) Γαλλιστὶ Girofles. Ἰταλιστὶ chiodi di Garofano.

νην, εἰς τὴν Γουϊάνην καὶ εἰς τὰς Ἀντίλλας· ἡ ἀνάπτυξις τοῦ δένδρου αὐτοῦ ἐπιτυγχάνει εἰς δροσεράς καὶ καρποφόρους γαίας, πρέπει δὲ νὰ προφυλάττεται ἀπὸ τοὺς σφοδροὺς ἀνέμους, διότι τὸ ξύλον του εἶναι πολὺ εὐθραυστον.

Τὰ καρυόφυλλα συλλέγονται πρὶν ἀνοίξῃ τὸ ἄνθος διὰ τῆς χειρὸς ἢ διὰ ῥαβδίσματος τοῦ δένδρου, μετὰ ταῦτα δὲ ξηραίνονται εἰς τὸν ἥλιον, τὸ ἄνω μέρος, σχηματιζόμενον ἀπὸ τὰ πέταλα τοῦ κάλυκος, ἀποτελεῖ εἶδος μικρᾶς κεφαλῆς, ἣτις συχνὰ πίπτει, καὶ μένει μόνον ὁ σωλὴν τοῦ κάλυκος.

Τὰ ἀπὸ τὰς νήσους Μολούκας προερχόμενα καρυόφυλλα ἔχουσι χρῶμα μελανωπὸν, ἐλαιῶδες, καὶ γεῦσιν καυστικὴν, εἶναι δὲ γνωστὰ εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀγγλικά καρυόφυλλα.

Ἡ ἀρωματικὴ των ὁσμὴ καὶ ἡ καυστικὴ των γεῦσις προέρχεται ἀπὸ τὸ περιεχόμενον εἰς αὐτὰ πτητικὸν ἔλαιον, τὸ ὁποῖον διὰ τῆς ἀποσταλάξεως ἐξαγόμενον γίνεται ἐπίσης ἀντικείμενον ἐμπορίου.

ΣΤ'. ΠΕΡΙ ΜΗΚΩΝΙΟΥ (ἀφόνι, ὄπιον).

§. 203. Τὸ *μηκόνιον* εἶναι κυρίως ζωμὸς εἰς στερεὰν κατάστασιν, ἐξαγόμενος ἀπὸ ἓν εἶδος μηκώνων (παπαρούνων)· ὡς πρωτίστη ποιότης μηκωνίου θεωρεῖται ἓν κόμμι ζαχαρῶδες, ἐκρέον ἀπὸ τὰς κεφαλάς εἶδους τινὸς λευκῶν μηκώνων, τὰς ὁποίας ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο παρακνεντοῦν· τὸ μηκόνιον τοῦτο συνίσταται εἰς μικρὰ λευκὰ δάκρυα ὀλίγον κιτρινωπὰ, εἶναι δὲ σπάνιον καὶ ἐν μεγάλῃ ὑπολήψει παρὰ τοῖς Ἀσιανοῖς. Τὸ κοινῶς γνωστὸν μηκόνιον κατασκευάζεται ἀπὸ τὰ φύλλα, τοὺς κορμούς καὶ τὰς κεφαλάς, ἅτινα πρὸς τοῦτο βράζουσιν, ἐκθέτοντες μετὰ τὴν βράσιν τὸν ζωμὸν εἰς ἐξάτμισιν· ἡ δὲ μένουσα ὑπόστασις, ξηραίνομένη διὰ τοῦ ἡλίου ἢ τοῦ πυρὸς, σχηματίζεται εἰς κυκλοειδῆ τεμάχια, τὰ ὁποῖα περιτυλισσόμενα εἰς φύλλα παπαρούνων ἢ ἄλλων ναρκωτικῶν φυτῶν, παραδίδονται εἰς τὸ ἐμπόριον. Τὸ χρῶμα τοῦ μηκωνίου τούτου εἶναι υποκόκκινον βαθύ, ἔχει δὲ γεῦσιν πικρὰν καὶ στυφὴν. Τὸ μηκόνιον πρέπει νὰ ἐκλέγεται στερεόν, βαρὺ, ξηρὸν καὶ ὅσον τὸ δυνατόν καθαρώτερον. Κατασκευάζεται εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν, τὰς Αἰγυπτιακὰς Θήβας, τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ εἰς τὴν Βεγγάλην τῶν Ἰνδιῶν. Ἡ Σμύρνη εἶναι ἡ κυριώτερα ἀγορὰ τοῦ μηκωνίου τῆς Ἀνατολῆς. Πωλεῖται μὲ τὸ *τζεκί*, ὅσον εἰς μὲν τὴν

Σμύρνην μὲ δράμια 250, εἰς δὲ τὴν Κωνσταντινούπολιν μὲ δρ. 244 $1/2$ (45 ὀκαδ. Σμύρνης ἀποτελοῦσι 44 ὀκαδ. Κωνσταντινουπόλεως). ἀγοράζεται δὲ συνήθως περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου· ἡ ἐποχὴ τῆς εἰσοδείας του εἶναι ὁ Ἰούνιος καὶ Ἰούλιος· ὅταν ἀγοράζεται νωπὸν πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ φύρα 6—8 τοῖς ἑκατόν. Ἡ ἐτήσιος παραγωγὴ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας συμποσοῦται εἰς 120—130 χιλιάδας τζεκίων· ἡ δὲ συνήθης τιμὴ του εἶναι Γρ. 160—165.

Ἐμπορικῶς διακρίνεται τὸ μηκώνιον εἰς δύο εἶδη, εἰς τὸ τῆς *Ανατολῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν*. Τὸ καλλήτερον εἶναι τὸ τῆς Ἀνατολῆς, ὃν βαρὺ, στερεὸν, χρώματος κοκκινωποῦ, στιλπνοῦ, διαλυόμενον κατὰ μέγα μέρος εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ μαλασσόμενον διὰ τῶν δακτύλων.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἐξοδεύεται τὸ μηκώνιον ὡς ἱατρικὴ ὕλη. Ἡ μεγαλητέρα ὅμως ἐξόδευσις τοῦ προϊόντος τούτου γίνεται εἰς τὴν Κίναν, ὅπου ἡ χρῆσις αὐτοῦ ὡς ναρκωτικοῦ εἶναι πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων κοινή. Οἱ Ἀγγλοι ἔμποροι προμηθεύουσι τὸ μηκώνιον εἰς τὴν Κίναν· εἶναι δὲ γνωστὸς ὁ πόλεμος τῆς Κίνας μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἕνεκα τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ δηλητηρίου τούτου.

Μ' ὅλας τὰς προσπάθειάς τῆς Σινικῆς Κυβερνήσεως, οἱ Κινέζοι ἐξακολουθοῦν νὰ καπνίζουσιν ἢ νὰ μασῶσι τὸ μηκώνιον. Τὸ ποσὸν τοῦ εἰς τὴν Κίναν κατ' ἔτος εἰσαγομένου ὑπολογίζεται εἰς 26000 κιβώτια, ἀξίας 17 ἑκατομμυρίων ταλήρων· τὰ 1000 τῶν κιβωτίων τούτων εἶναι μηκώνιον τῆς Τουρκίας.

Ζ'. ΠΕΡΙ ΚΑΠΝΟΥ.

§. 204. Ὁ Καπνὸς εἶναι φύλλα φυτοῦ, ὀνομαζομένου παρὰ τῶν Βοτανικῶν *Νικοτιανή*· τὸ φυτὸν τοῦτο εἶναι ἐνιαύσιον, κατὰγεται δὲ ἀπὸ τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, ἀλλὰ σήμερον βλαστάνει μετ' ἐπιτυχίας εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Οἱ πρῶτοι κατοικήσαντες τὸν νέον κόσμον Εὐρωπαῖοι παρέλαβον ἀπὸ τοὺς ἐγχωρίους ἀγρίους λαοὺς τὴν ἔξιν τοῦ καπνίζειν. Ἐπὶ τῆς Βασιλίσσης Ἐλισάβετ εἰσῆχθη ὁ καπνὸς εἰς τὴν Ἀγγλίαν· κατὰ δὲ τὸ 1560 ὁ πρέσβυς τῆς Γαλλίας εἰς τὴν Πορτογαλλίαν Ἰωάννης Νικότος ἔστειλεν ἀπὸ τὴν Λισαβόνα εἰς τοὺς Παρισίους σπόρον καπνοῦ, καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ Νικότου ἔλαβε καὶ τὸ φυτὸν τοῦτο τὸ Βοτα-

νικόν του ὄνομα (1)· κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν μετεκομίσθη τὸ φυτὸν τοῦτο εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ κατὰ τὸ διάστημα τριῶν αἰώνων εἰσεχώρησεν εἰς τὰς ἑξεῖς ὅλων τῶν λαῶν μὲ ἀπαραδειγμάτιστον ὁρμὴν. Ὅλος ὁ Χριστιανικὸς καὶ Μωαμεθανικὸς κόσμος, αἱ πλέον ἄγριαι καὶ ἀπολίτευτοι φυλαὶ, ὅλοι ἐπίσης καπνίζουσιν.

Αἱ περισσότεραι Εὐρωπαϊκαὶ Κυβερνήσεις, ὠφελούμεναι ἐκ τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης ἑξέως τῶν λαῶν των, διατrophοῦν εἰς ἑαυτὰς ἀποκλειστικὸν τὸ δικαίωμα τῆς πώλησεως τοῦ προϊόντος τούτου.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ πώλησις τοῦ καπνοῦ, καὶ αἱ διάφοροι προπαρασκευαὶ αὐτοῦ ἀνήκουν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἐνεργοῦνται ὑπὸ τῆς ἐπὶ τούτῳ Διευθύνσεως, (Regie) καλουμένης· ὑπολογίζεται δὲ 15 ἑκατομμυρίων περίπου χιλιογράμμων τὸ ἐτησίως ἐξοδουόμενον ποσὸν τοῦ καπνοῦ, ἐξ οὗ ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις λαμβάνει 82 ἑκατομμυρίων φράγκα, ἐκ τῶν ὁποίων 60 ἑκατομ. εἶναι καθαρὸν κέρδος.

Τὸ μονοπωλεῖον τοῦ καπνοῦ ἐκ μέρους τῶν Κυβερνήσεων εἶναι παραδεδεγμένον εἰς τὴν Αὐστρίαν, Λομβαρδίαν, Σαρδηνίαν, Τοσκάνην, Νεάπολιν, Παππικὴν Ἐπικράτειαν, Ἰσπανίαν, κλ.

Ὁμοῦ μὲ τὴν ἑξίν τοῦ καπνίζειν διεδόθη παντοῦ καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ, καὶ σήμερον εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς καλλιεργεῖται ἐκτεταμένως τὸ φυτὸν τοῦτο.

Εἰς τὴν Εὐρώπῃ οἱ καπνοφόροι τόποι εἶναι κυρίως ἡ ὀλλάνδα, ἡ Οὐγγαρία, ἡ Γαλλία, ἡ Τουρκία καὶ ἡ Ἑλλάς. Εἰς τὴν Ἀσίαν ἡ Συρία καὶ αἱ Ἀνατολικαὶ Ἰνδίαί. Ἡ Ἀμερικὴ ὅμως κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ὡς πρὸς τὸ ἐξαγόμενον ποσόν· ἡ Βρασιλία, αἱ Ὀμόσπονδοι Ἐπαρχίαι καὶ μάλιστα ἡ Βιργινία, καὶ μετὰξὺ τῶν νήσων Ἀντιλλῶν ἡ Κοῦβα καὶ ἰδίως ἡ Ἀβάνα ἀπέκτησαν εἰδικὴν ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο φήμην.

Εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ εἶναι ἀπηγορευμένη, ὁ δὲ δασμὸς τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι προσδιορισμένος εἰς Σελίνια 3 τὴν λίτραν, τὸ ὁποῖον ἰσοδυναμεῖ μὲ 1200 περίπου τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ πράγματος· τὸ κατ' ἔτος εἰσαγόμενον ποσὸν εἶναι περίπου 20 ἑκατομμυρίων λίτραι, φέρουσαι τελωνιακὴν πρόσοδον εἰς τὴν Κυβέρνησιν 83 ἑκατομμύρια φράγκων.

(1) Ταμβάκος ὠνομάσθη ἐκ τῆς νήσου τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου, καλουμένης Ταμβάκον, ὅπου κατὰ πρῶτον ἶδον οἱ Ἰσπανοὶ τοὺς ἐγγχωρίους καπνίζοντας.

Εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀσιατικῆς Τουρκίας καλλιεργεῖται τὸ φυτὸν τοῦτο, ἰδίως εἰς τὴν Μακεδονίαν, Θεσσαλίαν καὶ Ἀλβανίαν· ἡ διάγνωσις τῶν διαφόρων ποιοτήτων εἶναι ἔργον εἰδικῆς ἐμπειρίας.

Ἐκ τῆς Ἑλλάδος τῷ 1858 ἐξήχθησαν 823,649 ὀκάδ. καπνοῦ, τῷ δὲ 1859 ἐξήχθησαν μόνον ὀκάδ. 429,391 ἀξίας δρ. 649,452. Ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐστάλησαν ὀκ. 27,596, εἰς τὴν Γαλλίαν ὀκ. 43,282, εἰς τὴν Ἑπτάνησον ὀκ. 55,644, εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὀκ. 70,252, εἰς τὴν Σαρδηνίαν 67,687, εἰς τὴν Τουρκίαν ὀκ. 122,429.

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν εἰσαγόμενος ὁ καπνὸς παντὸς εἶδους εἰς φύλλα πληρόνει τὸ ποῦτι Ρουβ. 6. Ὁ κομμένος τῆς Τουρκίας τὴν λίτραν Καπ. 30. Οἱ κομμένοι καπνοὶ ἄλλων τόπων πληρόνουν τὴν λίτραν Κ. 60. Ὁ δὲ τῆς μύτης πληρόνει τὴν λίτραν Ρουβ. 1, 35.

Εἰς τὴν Τουρκίαν πληρόνει 3 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας.

Εἰς τὴν Γαλλίαν ἡ εἰσαγωγή δὲν συγχωρεῖται παρὰ ἂν ᾖ ἡγορασμένος παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τότε πληρόνει 5. φρ. διὰ τὰ 100 χιλιόγραμμα, ἂν δὲ διὰ ξένου πλοίου μετεκομίσθῃ φρ. 10. Ἡ διαμετακόμισις αὐτοῦ συγχωρεῖται. Τοῦ δὲ παρσκευασμένου καπνοῦ εἶναι ἀπηγορευμένη καὶ ἡ εἰσαγωγή καὶ ἡ διαμετακόμισις.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ καπνὸς εἰς φύλλα πληρόνει τὴν λίτραν Σελ. 3. Ὁ δὲ παρσκευασμένος Σελ. 9.

oooooooooooo

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

Περὶ Βαφῶν.

§. 205. *Bafal.* Ὅλαι αἱ ὕλαι, αἱ χρησιμεύουσαι εἰς τὴν Βαφικὴν τέχνην, γνωρίζονται εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπὸ τὸ γενικὸν ὄνομα τῶν βαφῶν. Ἐνταῦθα θέλομεν περιγράψαι τὰς σημαντικωτέρας τῶν βαφικῶν τούτων ὕλων.

Α'. ΠΕΡΙ ΙΝΔΙΚΟΥ (Λουλάκι) (1).

§. 206. *Ἰνδικόν.* — Ἡ χρωματιστικὴ αὕτη οὐσία ἐξάγεται διὰ τῆς διαβρέξεως διαφόρων φυτῶν, *Ἰνδικοφύτων* λεγομένων.

(1) Γαλλιστὶ καὶ Ἰταλιστὶ Indigo.

Τὸ Ἰνδικὸν ἐγνωρίζετο παρὰ τῶν ἀρχαίων ὡς προϊὼν τῶν Ἰνδιῶν, καὶ ὁ Πλίνιος τὸ περιγράφει ὁμολογῶν συγχρόνως τὴν περὶ τῆς φύσεώς του καὶ τῶν μέσων τῆς παραγωγῆς του ἄγνοιαν αὐτοῦ. Οἱ λαοὶ τῶν τροπικῶν, ὅπου τὰ Ἰνδικοφόρα φυτὰ αὐξάνουν αὐτοφυῶς, εὗρον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τελειοποιημένα μέσα, δι' ὧν μεταχειρίζονται τὴν χρωματιστικὴν ὕλην τῶν φυτῶν τούτων πρὸς βαφὴν τῶν ἐνδυμάτων. Τὸ Ἰνδικὸν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους μετεκομίζετο εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὰς Ἰνδίας διὰ τοῦ Περσικοῦ κόλπου, διὰ τῆς Περσίας ἢ Συρίας, ἢ διὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, διὰ τῆς Αἰγύπτου καὶ Ἀλεξανδρείας. Οὕτω δὲ ἐξηκολούθησε μετακομιζόμενον μέχρις οὗ αἱ ἀνακαλύψεις τοῦ 19^{ου} αἰῶνος μετέβαλον τοὺς ἐμπορικὸς δρόμους. Κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους τὸ προϊὼν τοῦτο ἐγνωρίζετο ὑπὸ τὸ ὄνομα *Ἰνδικὸν τῆς Βαβυλῶνος*, ἢ δὲ μικρὰ ποσότης τοῦ ἐξ αὐτοῦ τότε εἰς τὴν Εὐρώπην μετακομιζομένου ἐχρησίμευε μόνον ὡς μέσον, δι' οὗ ἀποκαθίστατο ζωηρότερον τὸ κυανοῦν χρῶμα, τὸ ὅποιον ἐξ ἄλλων οὐσιῶν κατεσκευάζον· ἀλλὰ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀποικιακοῦ ἐμπορίου τὸ Ἰνδικὸν ἀντικατέστησεν ἤδη ἐντελῶς ὅλας τὰς λοιπὰς φυτικὰς οὐσίας ὡς πρὸς τὴν βαφὴν τοῦ κυανοῦ.

Οἱ Εὐρωπαῖοι, εὐρόντες τὸ Ἰνδικοφόρον φυτὸν αὐξάνον αὐτοφυῶς εἰς τὰς περισσοτέρας χώρας τῆς Ἀμερικῆς, καὶ γνωρίζοντες τὰς μεθόδους, τὰς ὁποίας οἱ Ἰνδοὶ μετεχειρίζοντο πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ Ἰνδικοῦ, εἰσήγαγον μετ' ἐπιτυχίας εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ νέου κόσμου τὴν βιομηχανίαν τοῦ προϊόντος αὐτοῦ. Οἱ Ἰσπανοὶ εἰς τὴν Γουατιμάλαν καὶ Μεξικὸν, οἱ Πορτογάλλοι εἰς τὴν Βρασιλίαν, οἱ Γάλλοι εἰς τὸν ἅγιον Δομένικον καὶ Λουϊσιάνην, οἱ Ἄγγλοι εἰς τὴν Ἰαμάικαν, Βαρδάδας καὶ Καρολίαν ἐπροσπάθησαν νὰ κατασκευάσωσι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπιτυχῶς τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὴν χρῆσιν τῶν μητροπόλεων των, τῶν ὁποίων αἱ ἀνάγκαι καθ' ἡμέραν νῦξανον ἀναπτυσσομένης τῆς χειροτεχνικῆς βιομηχανίας.

Τὸ Ἰνδικὸν παρουσιάζεται εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς τεμάχια ἀνώμαλα χρώματος κυανοῦ διαφόρων βαθμῶν, εἶναι δὲ ξηρόν, σκληρόν, εὐθραυστον, ἐλαφρόν, καὶ συνήθως πλέει ἐπὶ τοῦ ὕδατος· ἐν τῶν ἰδιαιτέρων τοῦ Ἰνδικοῦ χαρακτηριστικῶν εἶναι τριβόμενον διὰ σκληροῦ τινὸς σώματος νὰ λαμβάνῃ στιλπνότητα μεταλλικὴν καὶ χρῶμα χαλκοῦ, ἢ ζύμη του πρέπει νὰ ᾔηται λεπτὴ, ὁμογενὴς, καὶ ἐλαφρά· συχνάκις ὁ

μῶς ἀπαντᾷται τὸ ἰνδικὸν ἀναμειγμένον μὲ ξένας ὕλας, μὲ ἄμμον κλ. ἢ ἔχον ἀνωμαλίαν ὡς πρὸς τὸ χρῶμά του καὶ κοιλώματα ταῦτα δὲ πάντα εἶναι ἐλαττώματα. Εἰς μικρὰν ποσότητα τὸ ἰνδικὸν εἶναι ἄοσμον, ἀλλ εἰς μεγάλην, καὶ θερμαίνόμενον μάλιστα, ἀποπέμπει ἀποφορὰν δυσάρεστον.

Τὸ ἰνδικὸν εἶναι ἐκ τῶν ἐμπορευμάτων, τῶν ὁποίων δυσκόλως περιγράφονται αἱ διάφοροι ποιότητες, διακρινόμεναι ἀπ' ἀλλήλων διὰ λεπτοτάτων ἰδιοτήτων, ὥστε ἀπαιτεῖται μεγάλη πείρα, καὶ διὰ τὰ εἰπωμεν οὕτως, ὀξυδέρκεια, πρὸς διάκρισιν τῶν διαφόρων κλάσεων καὶ ποιότητων τοῦ ἰνδικοῦ. Ἰδοὺ αἱ κοινότεραι εἰς τὸ ἐμπόριον διακρίσεις.

Ἰνδικὸν τῆς Βεγκάλης, ὑποδιαιρούμενον εἰς 43 ἰδιαιτερας κλάσεις, διακρινόμενας παρὰ τῶν εἰδημόνων δι' ἰδίων ὀνομάτων καὶ σημείων· τὸ διάφορον χρῶμα αὐτοῦ προσδιορίζει πρὸ πάντων καὶ τὴν ποιότητά του· τὸ ὠραιότερον κυανοῦν εἶναι τὸ καλῆτερον, κατόπιν ἔρχεται τὸ ἰοειδές, τὸ πορφυρόχρουν, τὸ κόκκινον, τὸ χαλκοῦν καὶ αἱ διάφοροι ὑποδιαιρέσεις τῶν χρωματισμῶν τούτων. Τὸ ἰνδικὸν τῆς Βεγκάλης συμπεριλαμβάνει ὅλα τὰ εἶδη τοῦ ἰνδικοῦ, τὰ προσερχόμενα ἐκ τῆς χώρας ταύτης, καὶ θεωρεῖται ἐν γένει ὡς τὸ τῆς καλῆτέρας ποιότητος, διακρινόμενον ἐκ τοῦ λαμπροῦ κυανοῦ χρώματος, τῆς λεπτότητος καὶ ἐλαφρότητός του.

Ἰνδικὸν τῆς Οὐδης ἢ Κορομανδέλου, διαιρούμενον εἰς τρεῖς κλάσεις κατὰ τὸν διάφορον χρωματισμὸν του.

Ἰνδικὸν τῆς Μαρτίλλης, τὸ ὁποῖον εἶναι συνήθως ἀναμειγμένον καλῆς καὶ κατωτέρας ποιότητος, πολλάκις δὲ παρουσιάζεται ὡς ἰνδικὸν τῆς Βεγκάλης.

Ἰνδικὸν τοῦ Μαδραῆς, ἔχον ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα τοῦ ἰνδικοῦ τῆς Βεγκάλης, ἀλλὰ ζυμὴν πολὺ κατωτέραν, ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς κλάσεις.

Ἰνδικὸν τῆς Ἰαύας, τὸ ὁποῖον δὲν περιέχει χρωματιστικὴν ὕλην ὅσπην τὸ τῆς Βεγκάλης.

Ἰνδικὸν τῆς Αἰγύπτου, πρὸ τινῶν χρόνων παρουσιασθὲν εἰς τὸ ἐμπόριον, χρώματος ἰοειδοῦς, καὶ ὡς κατώτερον ὅλων τῶν ἄλλων εἰδῶν θεωρούμενον.

Ἐκ τῶν εἰς τὴν Ἀμερικὴν παραγομένων ἰνδικῶν γνωρίζονται τὰ

τῆς Γουατιμάλας, τῆς Καρακάς καὶ τοῦ Μεξικοῦ, τὰ ὅποια υποδια-
ροῦνται εἰς διαφόρους κλάσεις κατὰ τὸν διάφορον χρωματισμὸν καὶ
τὴν ποιότητά των.

Τὸ Ἰνδικὸν γίνεται ἀντικείμενον ἐκτεταμένου ἐμπορίου, μάλιστα
εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν, ἥτις διὰ τὴν βαφὴν τῶν χειροτεχνημά-
των της καταναλίσκει μεγάλην ποσότητα. Τὸ εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατ'
ἔτος εἰσαγόμενον Ἰνδικὸν υπολογίζεται εἰς 4 ἑκατομμυρίων λίτρας,
ἐκ τῶν ὁποίων τὰ 2 1/2 ἑκατομ. ἀποστέλλονται εἰς ἄλλας Εὐρω-
παϊκὰς χώρας, τὰ δὲ λοιπὰ καταναλίσκονται εἰς τὰ ἐγχώρια χειρο-
τεχνεῖα.

Εἰς τὴν Γαλλίαν εἰσάγεται 1 1/2 ἑκατομμύριον χιλιογράμμων, ἡ
δὲ λοιπὴ Εὐρώπῃ καταναλίσκει περίπου τριῶν ἑκατομμυρίων χιλιό-
γραμμα Ἰνδικοῦ.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ καλοῦ Ἰνδικοῦ καὶ ἡ διάκρισις τῶν διαφόρων ποιο-
τήτων αὐτοῦ εἶναι, ὥς εἵπομεν, πολλὰ δύσκολος, ὅθεν εἰς τὰς μεγά-
λας ἐμπορικὰς πόλεις, ὥς εἰς τὴν Μασσαλίαν, ὑπάρχουσιν ἐπίτηδες
διωρισμένοι εἰδήμονες, οἵτινες ἀποφασίζουν περὶ τῆς ποιότητος αὐτοῦ.

Τὸ Ἰνδικόν, ὥς ἐμπόρευμα ἀρκετὰ ἀκριβὸν, υποβάλλεται εἰς δια-
φόρους δόλους καὶ κιβδηλείας· συχνάκις διὰ νὰ τὸ ἀποκαταστήσωσι
βαρύτερον, ἀναμιγνύουν αὐτὸ μὲ ξένας ὕλας, ὥς χῶμα, ἄμμον, ἢ ρι-
νίσματα μολύβδου· ἀλλὰ διαλυομένου τοῦ Ἰνδικοῦ εἰς τὸ ὕδωρ, αἱ
ξέναι ὕλαι κατακάθηνται, καὶ οὕτως ἀνακαλύπτονται αἱ τοιαῦται νο-
θεύσεις. Ἡ κοινοτέρα ὅμως νόθευσις τοῦ καλοῦ Ἰνδικοῦ εἶναι ἡ ἀνά-
μιξις αὐτοῦ μὲ Ἰνδικὸν κατωτέρας ποιότητος· ἡ ἀπάτη αὕτη δυσκό-
λως ἀνακαλύπτεται, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ἡ πρὸς διάκρισιν τῶν διαφόρων
ποιοτήτων ἀναγκασία πείρα.

Αἱ σημαντικώτεραι ἀγοραὶ Ἰνδικοῦ εἰς τὴν Εὐρώπῃ εἶναι τὸ Λον-
δίνον, τὸ Λιβερπούλ, τὸ Ἄμστερδαμ, τὸ Ρότερδαμ, ἡ Μασσαλία καὶ
τὸ Βορδῶ

Β'. ΠΕΡΙ ΚΟΚΚΙΝΙΑΙΑΣ (κρεμέζιον) (1).

§. 207. *Κοκκινιλία*. — Ζωόφιον ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἡμιπτέρων,

(1) Γαλλιστὶ Cochenille, Ἰταλιστὶ Cocciniglia. Κοινῶς ὀνομάζεται παρ' ἡμῶν
κρεμέζιον ἐκ τῆς Ἀραβικῆς λέξεως κερμέες, σημαίνουσιν κυρίως τὸ πρι-
νοκόκκιον, μὲ τὸ ὅποιον πρὸ τῆς εὑρέσεως τῆς Ἀμερικῆς ἐδάφοντο τὰ κόκκινια.

προσκολλώμενον εἰς ἓν εἶδος ῥητινώδους δένδρου τῆς Ἀμερικῆς, Νο-
πᾶλης καλουμένου, καὶ ἀκολουθῶς ξηραίνόμενον ἀποκαθιστᾷ τὸ εἰς
τὸ ἐμπόριον γνωστὸν *Κρεμέζιον* ἢ *κοκκινιλίαν*, ἐξ ἧς κατασκευά-
ζεται ἡ ὠραιότερα καὶ στερεωτέρα βαφὴ τοῦ κοκκίνου χρώματος.

Ἡ κοκκινιλία κατὰγεται ἀπὸ τὸ Μεξικὸν τῆς Ἀμερικῆς· πρὶν εἰσέτι
κατακτηθῇ ἀπὸ τὸν Φερδινάνδον Κορτέζ, οἱ κάτοικοι τοῦ Μεξικοῦ
κατεγίνοντο εἰς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ πολυτίμου τούτου ζωύφιου, τοῦ
ὁποίου ἡ σημασία ἤϋξησε μεγάλως, ὅτε ἡ ἐξόδευσίς του διὰ τοῦ ἐμ-
πορίου τῆς Εὐρώπης ἔλαβε σημαντικὴν ἀνάπτυξιν. Οἱ Ἰσπανοὶ ὄντες
τότε ἀποκλειστικοὶ κύριοι ὅλων τῶν ὠραιωτέρων ἐπικρατειῶν τοῦ νέου
κόσμου, δὲν ἐκαρποῦντο μόνον τὰ εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς κεκρυμ-
μένα μεταλλικὰ πλούτη, ἀλλὰ διετήρουν καὶ τὸ μονοπωλεῖον ὅλων
τῶν φυσικῶν προϊόντων τοῦ Μεξικοῦ, τῆς Περου καὶ ὅλης τῆς Μεσημ-
βρινῆς Ἀμερικῆς· αὐστηραὶ δὲ ποιναὶ ἐπεβάλλοντο εἰς ὅντινα ἤθελεν
ἀποπειραθῇ νὰ μεταφέρῃ ἀλλαχοῦ τὸ ζωύφιον τῆς κοκκινιλίας· ὥστε
μόνον κατὰ τὸ 1700 Γάλλος τις ἠδυνήθη νὰ μετακομίσῃ ἐν κιβώ-
τιον πλήρες τοιούτων ζωυφίων, ζώντων εἰς τὴν μεγάλην νῆσον τοῦ
Μεξικανικοῦ κόλπου ἁγίου Δομένικου καλουμένην.

Ἰδοὺ ἐν συνόψει ὁ τρόπος τῆς ἀνατροφῆς τῆς κοκκινιλίας· φυτεύουσι
κατὰ πρῶτον τὸ ῥητινώδες φυτὸν, εἰς τοὺς κλάδους δὲ αὐτοῦ σχημα-
τίζουσι μικρὰς φωλεάς, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὸ ζωύφιον ἐναποθέτει τὰ
ὠὰ του, μετὰ τινος δὲ ἡμέρας ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου τὰ ζωογονεῖ,
καὶ τὸ φυτὸν καλύπτεται ἀπὸ ἀναρίθμητον πλῆθος κοκκίνων ζωυ-
φίων· αἱ μητέρες ἀμέσως μετὰ τὴν ὠοτοκίαν ἀποθνήσκουσιν, ἡ δὲ
νέα γενεὰ αὐξάνει συγχειμένη ἀπὸ θήλεα καὶ ἄρρενα· τὰ ἄρρενα γο-
νιμοποιοῦν τὰ θήλεα, ὅταν δὲ ὁ ὄγκος αὐτῶν αὐξήσῃ, τότε εἶναι ἡ ἐπο-
χὴ τῆς συλλογῆς, ἥτις γίνεται διὰ τινος μικροῦ ἐργαλείου μὴ κοπτε-
ροῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποσπῶνται ἀπὸ τὸ φυτὸν τὰ ἐπ' αὐτοῦ προσ-
κολλημένα ζωύφια, ἐξ ὧν ἀφίεται ὁ ἀναγκαῖος ἀριθμὸς πρὸς ἐπανά-
ληψιν τῆς παραγωγῆς. Συνήθως γίνονται κατ' ἔτος τρεῖς συλλογαί· ἡ
κοκκινιλία τῆς πρώτης συλλογῆς εἶναι ἡ καλῆτέρα· ὁ δὲ καλῆτερος
τρόπος τῆς ξηράνσεως τῶν ζωυφίων εἶναι ἡ εἰς θερμοὺς κλιβάνους ἐνα-
πόθεσις αὐτῶν.

Διακρίνονται εἰς τὸ ἐμπόριον διάφοροι ποιότητες κοκκινιλίας, ἰδίως
ἡ *μελανή*, ἡ *φαιὰ*, καὶ ἡ *κοκκινωπή*.

Ἡ ὑψηλὴ τιμὴ τοῦ προϊόντος αὐτοῦ διεγείρει τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ δόλου, ὥστε παντοίοις τρόποις προσπαθοῦν νὰ τὴν κιβδηλεύσωσιν εἰσάγοντες χῶμα, ἢ ἀναμιγνύοντες αὐτὴν μὲ κοσκινίδια τῆς καλῆς, ἢ μὲ τὴν ἤδη μεταχειρισμένην· ἀλλ' αἱ ἀπάται αὗται διὰ τῆς προσοχῆς τοῦ ἀγοραστοῦ εὐκόλως ἀνακαλύπτονται· ἡ ἀναγνώρισις ὅμως τῶν διαφόρων ποιότητων τῆς γνησίας Μεξικανικῆς κοκκινιλίας δὲν εἶναι εὐκόλος.

Εἰς τὴν Ἀρμενίαν πρό τινων χρόνων, εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Ἀράξου, ἀνεκαλύφθη ζωῦφιον, ἔχον τὰς ιδιότητες τῆς Μεξικανικῆς κοκκινιλίας· ἰσχυρίζονται δὲ τινὲς ὅτι ἐξ αὐτοῦ παρήγετο τὸ τόσον περίφημον εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς τῆς Ἀσίας πορφυροῦν χρῶμα.

Γ'. ΠΕΡΙ ΚΗΚΙΔΟΣ (κηκίδιον) (1).

§. 208. Ἡ κηκίς εἶναι παρασάρκωμα, σχηματιζόμενον ἀπὸ τὸ δάγκκαμα ζωῦφιου εἰς τὰ φύλλα καὶ τρυφεροὺς κλώνους ἑνὸς εἶδους δρυός· τὸ παρασάρκωμα τοῦτο μορφοῦται ἐκ τοῦ χυμοῦ τοῦ δένδρου, καὶ χρησιμεύει ὡς φῶλεα τοῦ ζωῦφιου, τὸ ὁποῖον ἐναποθέτει ἐντὸς αὐτοῦ τὸν σπórον του, μεταβαλλόμενον τὴν ἄνοιξιν εἰς πτερωτὴν νύμφην, ἣτις τρυπῶσα τὴν κηκίδα ἐξέρχεται αὐτῆς.

Ἡ κηκίς ἔχει σχῆμα καὶ μέγεθος μικροῦ καρυδίου, καὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειάν της διαφόρους ἀνωμαλίας καὶ ἐξοχάς· χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τῆς γραφικῆς μελάνης· ὡς βαφικὴ καὶ στυπτικὴ συγχρόνως οὐσία ὑπερέχει ὅλων τῶν ἄλλων ὕλων τῆς αὐτῆς φύσεως· τὸ βαρὺ καὶ τὸ νέον κηκίδιον εἶναι τὸ καλῆτερον.

Τὸ Ἀλέπιον εἰς τὴν Συρίαν εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀγορὰ τῆς κηκίδος· ἐκτὸς τῆς πόλεως ταύτης ὑπάρχει ἐπίτηδες κατὰστημα, ὅπου ἐναποταμιεύεται ἡ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Ἀσίας μετακομιζομένη. Τὸ λεγόμενον *Μουσα* εἶναι τὸ καλῆτερον· τὸ κηκίδιον ἐμπορικῶς διακρίνεται εἰς τὰς ἐξῆς ποιότητας.

Τὸ κηκίδιον Ἀλεπίου εἶναι μέλανος, λευκοῦ ἢ πρασίνου χρώματος· τὸ μέλαν χρησιμεύει ὡς βαφὴ, τὸ λευκὸν εἰς τὴν κατεργασίαν τῶν μαροκινῶν δερμάτων, τὸ δὲ πράσινον ἐνούμενον μετὰ τοῦ μέλανος χρησιμεύει ὡσαύτως ὡς βαφικὴ ὕλη.

(1) Γαλλιστὶ galle ἢ noix de galle, Ἰταλιστὶ galla, ἢ gallazza.

Τὸ μέλαν εἶναι τὸ καλῆτερον, μικρότερον μὲν κατὰ τὸ μέγεθος ἀπὸ τὰ λοιπὰ, ἀλλὰ στερεώτερον, βαρύτερον, ρητινωδέστερόν καὶ μὲ περισσοτέρας ἐξοχὰς, ἐσωτερικῶς δὲ θραυόμενον ἔχει χρῶμα κίτρινον πρὸς τὸ κέντρον, καὶ λευκὸν πρὸς τὰ ἄκρα, εἰς τὸ κέντρον ὑπάρχει κενὸν κεκαλυμμένον ὑπὸ κοκκινωπῆς μεμβράνης.

Τὸ πράσιον εἶναι χρώματος πρασίνου κιτρινωποῦ, ἔχει ὀλιγωτέρας ἐξοχὰς καὶ εἶναι ἐλαφρότερον ἀπὸ τὸ μέλαν.

Τὸ λευκὸν εἶναι λευκοῦ πρασινωποῦ χρώματος κλίνοντος πρὸς τὸ κίτρινον, μεγαλῆτερον ἐνίοτε κατὰ τὸν ὄγκον, ἀλλ' ἐλαφρότερον ἀπὸ τὰ δύο προηγούμενα.

Τὸ κηκίδιον τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἴσον μὲ λεπτοκάρυον, ἀρκετὰ μικρότερον ἀπὸ τὸ τοῦ Ἀλεπίου, καὶ κατὰ τὴν χρωματιστικὴν δύναμιν κατώτερον, ἔχει χρῶμα λευκοπράσινον, κλίνον πρὸς τὸ φαιὸν (στακτερόν). Παράγεται δὲ κυρίως εἰς τὴν Λακεδαίμονα καὶ εἰς τὴν Ἀκαρνανοαιτωλίαν. Τῷ 1859 ἐξήγαγεν ἡ Ἑλλὰς 20,264 ὀκάδ. κηκίδος, ἐκτιμηθείσης ἀντὶ δραχμῶν 26,382, ἐξ αὐτῶν ὅκ. 12,862 ἐστάλησαν εἰς Ἀγγλίαν, καὶ ὀκάδ. 4436 εἰς Τεργέστην.

Τὸ τῆς Σμύρνης, ἂν καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδους μὲ τὸ τοῦ Ἀλεπίου, εἶναι ὅμως κατωτέρας ποιότητος ἐκείνου ὡς ἐλαφρότερον.

Ἡ ἐπαρχία τῆς Τραπεζοῦντος καὶ ἡ Περσία ἐξάγουσιν ἀρκετὴν ποσότητα κηκίδος, τῆς ὁποίας ἡ ποιότης εἶναι ἐκ τῶν καλῆτερον. Πωλεῖται μὲ τὴν ὀκάν, καὶ τιμᾶται συνήθως ἡ μαύρη κηκὶς γρ. 9—10, αἱ δὲ ἄλλαι ποιότητες τιμῶνται 2 τοῖς $\frac{0}{10}$ ὀλιγώτερον.

Εἰς τὴν Εὐρώπην ἡ Ἰστρία καὶ ἡ Γαλλία παράγουν κηκίδιον, ἀλλὰ πολὺ κατωτέρας ποιότητος ἀπὸ τὸ τῆς Ἀνατολῆς.

Δ'. ΠΕΡΙ ΕΡΥΘΡΟΔΑΝΟΥ (ρίζιον) (1).

§. 209. *Ριζάριον*. — Εἶναι ρίζα φυτοῦ βλαστάνοντος ἐν γένει εἰς τὰ εὐκρατὰ κλίματα· τὸ σχῆμα τῆς ρίζης εἶναι ὀριζόντιον, ἔχει δὲ πάχος ἐνὸς μικροῦ δακτύλου, καὶ χρῶμα κόκκινον· τὰ φύλλα τοῦ φυτοῦ τούτου αὐξάνουν τυλισσόμενα περὶ τὸ στέλεχος μὲ μικρὰ ἀγκάθια, τὰ δὲ ἄνθη του εἶναι κίτρινα. Ἡ εἰς τὸ ἐμπόριον γνωστὴ ρίζα τοῦ φυτοῦ τούτου εἶναι κυλινδρική, κεκαλυμμένη μὲ φλοιὴν κοκκίνου

(1) Garance Γαλλιστί, Robbia Ἰταλιστί.

χρώματος, καὶ ἔχουσα ἰδιαιτέραν ὁσμὴν, καὶ γεῦσιν πικρὰν καὶ στυπτικὴν, συλλέγεται δὲ κατὰ πενταετείαν ἢ ἑξαετείαν.

Τὸ ριζάριον χρησιμεύει ὡς βαφὴ τοῦ κοκκίνου χρώματος. Τὰ γνωστὰ κόκκινα νήματα τῆς Μακεδονίας, τῶν ὁποίων ἄλλοτε ἡ ἐμπορικὴ σημασία ἦτο πολὺ μεγάλη, ἐβάφοντο δι' αὐτῆς τῆς ὕλης· ἡ δὲ μέθοδος τῆς διὰ τῆς ρίζης ταύτης κοκκίνης, ζωηρᾶς καὶ διαρκοῦς βαφῆς τοῦ μαλλίου καὶ τῆς μετάξης εἶναι νεωτέρα ἐφευρέσεις.

Ἀφοῦ συλλεχθῇ ἡ ρίζα διὰ τῆς ἐκφυτεύσεως τοῦ φυτοῦ, ἀπαιτεῖται νὰ ξηρανθῇ καταλλήλως, καὶ νὰ δεθῇ εἰς δέματα, καὶ οὕτω παραδίδεται εἰς τὸ ἐμπόριον.

Εἰς τὴν ἀγορὰν αὐτοῦ πρέπει νὰ παρατηρῇται ὥστε αἱ ρίζαι νὰ ἦναι ὑγιεῖς, νὰ μὴ περιέχωσι κανὲν σύμπτωμα βλάβης, καὶ νὰ μὴ ἔχωσι τὴν παραμικρὰν ὑγρασίαν ἢ εὐρωτιάσιν (μούχλαν), διότι ἡ ἐλάχιστη ἀρχὴ σήψεως ἀποκαθιστᾷ τὸ ριζάριον ἀκατάλληλον διὰ βαφὴν. Πρέπει δὲ νὰ ἐναποταμιεύεται εἰς στεγνὸν μέρος, διότι ἡ παραμικρὰ ὑγρασία τὸ βλάπτει, καὶ μαυρίζει τὸ χρῶμά του. Προτιμᾶται πάντοτε τὸ νέον ριζάριον ἀπὸ τὸ παλαιόν· ὅταν δὲ θραυόμενον περιέχῃ ἐντὸς αὐτοῦ κόνιν, εἶναι βεβλαμμένον καὶ μάλιστα ὅταν ἦναι σκωληκοφαγόμενον. Πρέπει προσέτι νὰ ἔχῃ τὴν φυσικὴν του ὁσμὴν, καὶ νὰ ἦναι φυσικῶς καὶ οὐχὶ διὰ κλιβάνων (φούρνων) ξηραμένον, διότι ἡ τεχνητὴ αὕτη ξήρανσις μεταβάλλει πολὺ τὴν ποιότητά του, ἀναγνωρίζεται δὲ τὸ ἐλάττωμα τοῦτο ἐκ τῆς ἀδυνατοῦ ὁσμῆς αὐτοῦ. Θραύοντες τὴν ρίζαν τοῦ ριζαρίου παρατηροῦμεν δύο διακεκριμένας οὐσίας, ἡ εἰς τὸ κέντρον εἶναι κιτρινωπὴ καὶ δὲν χρησιμεύει ποσῶς διὰ βαφὴν, ἡ δὲ πέριξ εἶναι κοκκίνη, καὶ αὕτη εἶναι ἡ βαφικὴ ὕλη. ὅθεν προτιμᾶται ἡ ρίζα, ἥτις περιέχει περισσοτέραν ἐξ αὐτῆς τῆς δευτέρας οὐσίας.

Τὸ ριζάριον τῆς *Ανατολῆς*, ἥτοι τῆς ἐπαρχίας Αἰδινίου, γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Μπακίρι*, εἶναι τὸ τῆς καλλιτέρας ποιότητος· ἡ κυριωτέρα ἀγορὰ αὐτοῦ εἶναι ἡ Σμύρνη, ὅπου πωλεῖται διὰ μετρητῶν, ἢ ἀνταλλάσσεται μὲ ἄλλα ἐμπορεύματα. Ὅλη ἡ εἰσοδεία τῆς μικρᾶς Ἀσίας ὑπολογίζεται εἰς 2500—3000 δέματα, ζυγίζοντα ἕκαστον 2 1/2 ἕως 5 καντάρια. Τὰ 2/3 αὐτῶν ἀποστέλλονται εἰς τὴν Εὐρώπην, αἱ δὲ συνήθεις τιμαὶ εἶναι Γρ. 240—280 τὸ καντάρι κατὰ τὴν ποιότητα.

Εἰς τὴν Εὐρώπην καλλιεργεῖται τὸ ρίζαριον εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας, εἰς τὸ Βέλγιον, καὶ εἰς τὴν Ἑλβετίαν.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα καλλιεργεῖται τὸ ρίζαριον κυρίως εἰς τὴν Εὐβοίαν καὶ Σκύρον, παράγει ἐπίσης καὶ ἡ Ἀττικὴ καὶ Αἰγίνα, ἐσχάτως δὲ ἤρχισε νὰ καλλιεργῇται καὶ κατὰ τὰς Θήβας, Λεβαθεῖαν καὶ Λοκρίδα, ἀλλ' ἡ ἐκπτώσις τῶν τιμῶν ἀνεχαίτισε τὴν πρόοδον τῆς καλλιεργείας ταύτης ἐν Ἑλλάδι. Ἡ Εὐβοία, κατὰ τὸ 1843—1844 ἐξήγαγε περίπου 700 καντάρια ρίζαριου, καὶ ἐὰν αἱ τιμαὶ διετηροῦντο, ὑπέσχετο νὰ ἐξάξῃ ὑπὲρ τὰ χίλια. Ἡ Ἀττικὴ καὶ Αἰγίνα ἐξάγουν 300—400 καντάρια, ἡ δὲ Σκύρος 800—1000 καντάρια. Τὸ τῆς Εὐβοίας, Ἀττικῆς καὶ Αἰγίνης εἶναι ποιότητος κατωτέρας τοῦ ἀνωτέρω μνησθέντος μπακιρίου τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ καλῆτέρας ὅλων τῶν ἄλλων ρίζαριων· κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη καὶ οἱ Τυρναβεῖται ἠγόρασαν ἐν Εὐβοίᾳ ἀρκετὴν ποσότητα διὰ τὴν Μακεδονίαν. Τὸ τῆς Σκύρου εἶναι ποιότητος κατωτέρας, καὶ ὅμοιον μὲ τὸ τῆς Κύπρου.

Τῷ 1859 ἐξήχθησαν ἐξ Ἑλλάδος ρίζαρια 82781 ὀκάδ. ἀξίας δρ. 82,052· ἐξ αὐτῶν ἐστάλησαν εἰς τὴν Αὐστροίαν 43398, εἰς τὴν Τουρκίαν 31,071, εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν 8,179.

Εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ ρίζαριον μεταπωλεῖται εἰς κόβιν, καὶ τότε ὀνομάζεται *garance*· τὸ δὲ τῆς Ἀνατολῆς εἰς ρίζας εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα *alizari*.

Ὅλαι αἱ βιομηχανικαὶ χώραι καταναλίσκουν ἀρκετὴν ποσότητα τῆς βαφικῆς ταύτης ὕλης.

Ε'. ΠΕΡΙ ΚΡΟΚΟΥ (σαφράνι) (1).

§. 210. Κρόκος εἶναι αἱ ἴνες τοῦ ἀνθους φυτοῦ τινὸς, ὀνομαζομένου κρόκος· τὸ φυτὸν τοῦτο βλαστάνει εἰς τὴν Ἀσίαν, ἣτις εἶναι ἡ πατρίς του, πρὸ πολλῶν δὲ χρόνων καλλιεργεῖται εἰς τὴν Ἰσπανίαν, Πορτογαλίαν, Σικελίαν, Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, Γερμανίαν καὶ Οὐγγαρίαν.

Ὁ καλῆς ποιότητος κρόκος συνίσταται εἰς ἵνας καλῶς θρεμμένους, χρώματος μελανοκοκκίνου, ὁσμῆς ἀρωματικῆς καὶ διαπεραστικῆς, γεύσεως πικρᾶς, καὶ χρωματιζούσας ἀμέσως τὸν σίελον, ἂν μασηθῶσιν. Ὁ κρόκος, ὡς προῖον ἀρκετὰ ἀκριβὸν, ὑπόκειται εἰς συχνὰς νοθεύσεις· συνήθως τὸν ἀναμιγνύουσιν μὲ ἄνθη κερδάμου ἢ ἄλλων φυτῶν, ἢ

(1) Γαλλιστὶ *Safran*, Ἰταλιστὶ *zafferano*.

μὲ κρίκον, τοῦ ὁποίου ἐγένετο ἤδη χρῆσις. Τὴν διὰ τῆς ἀναμίξεως μὲ ξένα ἄνθη νόθευσιν τοῦ κρίκου ἀνακαλύπτουμεν ῥίπτοντες ὀλίγον ποσὸν κρίκου εἰς ὕδωρ βραστὸν, διότι τότε τὰ φύλλα τῶν ξένων ἀνθέων θέλουν ἀπλώσει, ὁ δὲ γνήσιος κρίκος θέλει μείνει εἰς ἵνας. Τὴν νόθευσίν του διὰ κρίκου ἤδη μεταχειρισμένου τὴν ἐννοοῦμεν ἐκ τῆς ἀδυνατωτέρας παρὰ τὴν τοῦ γνησίου κρίκου ὁσμῆς καὶ τοῦ χρωματισμοῦ αὐτοῦ.

Ἡ συλλογὴ τοῦ προϊόντος τούτου γίνεται τὸ φθινόπωρον, ἀπαιτεῖ δὲ πολλὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν· τὰ ἄνθη συνάζονται συνήθως τὴν αὐγὴν πρὶν διαλυθῇ ἡ δρόσος, καὶ μεταφέρονται εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου καθαρίζονται αἱ ἵνες ἀπὸ τὰ φύλλα· μετὰ ταῦτα τίθενται εἰς κατάλληλον θερμοκρασίαν διὰ νὰ ξηρανθῶσιν· ἡ ἐναποταμίευσίς του πρέπει νὰ γίνεται εἰς μέρος στεγνὸν ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ὑγρασίας.

Ὁ κρίκος χρησιμεύει εἰς τὴν βαφὴν τοῦ κιτρίνου χρώματος, ἀλλὰ δὲν γίνεται μεγάλη χρῆσις τῆς χρωματιστικῆς ταύτης ὕλης, διότι τὸ ἐξ αὐτοῦ χρῶμα δὲν ἀνθίσταται εἰς τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων τὰς προσβολάς. Οἱ ζαχαροπλάσται τὸν μεταχειρίζονται πρὸς χρωματισμὸν καὶ ὡς ἄρωμα· καὶ ἡ μαγειρικὴ τέχνη ὡσαύτως μεταχειρίζεται τὸν κρίκον ὡς ἄρτυμα τῶν φαγητῶν.

Ἡ Μικρὰ Ἀσία, ἡ Μακεδονία, ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Περσία εἶναι τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, ἐξ ὧν ἐξάγεται ἡ μεγαλητέρα ποσότης τοῦ κρίκου· διακρίνεται δὲ ἐν γένει εἰς τέσσαρας κατηγορίας, εἰς τὸν τῆς Ἀνατολῆς, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Περσίας, καὶ τῆς Μακεδονίας (1).

Τὸ περισσότερον μέρος ἀποστέλλεται εἰς τὴν Εὐρώπην, βυθισμένον εἰς ἔλαιον, διὰ νὰ διατηρῇ οὕτω τὸ χρῶμά του.

§. 211. Ἀσφούριον. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν κρίκων ὑπάγεται καὶ τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα ἀσφούριον, (Ἑλληνιστὶ Κνήκος) συνιστάμενον ἀπὸ ἄνθη φυτῶν καρδάμου, βλαστανόντων εἰς τὰς Ἰνδίας, Περσίαν, Αἴγυπτον, Ἰσπανίαν καὶ Μεσημβρινὴν Γαλλίαν· τὸ ἀσφούριον χρησιμεύει εἰς τοῦ κοκκίνου χρώματος τὴν βαφὴν· τὰ ἄνθη, τὰ ἔχοντα κίτρινον χρῶμα, εἶναι ἐντελῶς ἄχρηστα, καὶ ἀποτελοῦν ἐλάττωμα τῆς ποιότητος τοῦ ἀσφουρίου.

(1) Τέσσαρα εἶδη κρίκου ἱστοροῦν ὁ Θεόφραστος καὶ Διοσκορίδης, κατ' αὐτοὺς δὲ ἄριστος κρίκος ἦτο ὁ τῆς Αἰγίνης καὶ Κιλικίας.

ΣΤ'. ΠΕΡΙ ΠΡΙΝΟΚΟΚΚΙΟΥ (ύσγιου) (1).

§. 212. *Πρινοκόκκιον*.—Ἰπάρχει ζωῦφιον ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἡμιπτέρων, τὸ ἄρσεν τοῦ ὁποίου ἔχει δύο πτερὰ, τὸ δὲ θῆλυ εἶναι ἄπτερον, ἔχον σχῆμα σφαιροειδὲς καὶ χρῶμα κατ' ἀρχὰς μὲν ἐρυθρὸν στιλπνόν, προχωρούσης δὲ τῆς ἡλικίας του βαθύχρουν ἐρυθρόν. Τὸ θηλυκὸν τοῦτο ζωῦφιον προσκολλᾶται εἰς τὰ φύλλα ἐνὸς εἵδους δρυός· ὅταν δὲ πλησιάσῃ ὁ καιρὸς, καθ' ὃν μέλλει ν' ἀποθέσῃ τὰ ὠά του, τὸ σῶμά του λαμβάνει τὴν μεγαλητέραν ἀνάπτυξιν, τότε δὲ συλλέγεται ἀποσπώμενον διὰ τῶν ὀνύχων ἀπὸ τοῦ δένδρου· ἡ ἐποχὴ αὕτη τῆς συλλογῆς συμπίπτει περὶ τὰ μέσα τῆς ἀνοιξέως, ὅτε τὸ ζωῦφιον ἔχει ἡλικίαν ἐνὸς ἔτους. Τὰ συλλεγόμενα ταῦτα ζωῦφια ἀποτελοῦν τὸ εἰς τὸ ἐμπόριον καλούμενον πρινοκόκκιον.

Τὸ πρινοκόκκιον ἀφοῦ ξηρανθῇ λαμβάνει σχῆμα στρογγύλον, χρῶμα κόκκινον ὡς τὸ κεράσιον, ὁσμὴν οἰνώδη, καὶ γεῦσιν ὑπόπικρον. Τὸ πρινοκόκκιον ἔνεκα τοῦ σχήματός του ἐνομιζέτο διὰ πολὺν καιρὸν ὡς ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου συλλέγεται, καὶ ἐκ τῆς ἀπάτης ταύτης ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομά του.

Ἡ χρωματιστικὴ του ὕλη εὐρίσκεται κυρίως εἰς τὴν κόνιν, ἥτις σχηματίζεται ἐντὸς τοῦ ζωῦφίου ἀφοῦ ξηρανθῇ, καὶ κατὰ τὴν περισσοτέραν ἢ ὀλιγωτέραν ποσότητα τῆς κόνης ταύτης προσδιορίζεται ἡ ἀξία του.

Τὸ πρινοκόκκιον συλλέγεται εἰς τὰ θερμὰ μέρη τῆς Μεσογείου, εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας, εἰς τὴν Ἀνδαλουσίαν τῆς Ἰσπανίας, εἰς τὴν Ἑλλάδα, Μικρὰν Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικήν.

Ἡ Ἑλλὰς καθ' ὅλα σχεδὸν τὰ ὄρεινά της μέρη παράγει πρινοκόκκιον, ἰδίως κατὰ τὴν Μάνην, Κυνourίαν, Καρύταιναν, Ὀλυμπίαν, Καλάβρυτα, Κρανίδιον, Ναύπακτον καὶ Ἄμφισσαν. Τὸ τῆς Μάνης εἶναι τῆς καλητέρας ποιότητος, ἐν γένει δὲ τὸ Ἑλληνικὸν πρινοκόκκιον ἔχει χρῶμα ἀνοικτότερον ἀπὸ τὸ τῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας, καὶ διὰ τοῦτο εἰς Τούνεζι ἀναμιγνύουν αὐτὰ διὰ ν' ἀποτελέσωσι τὸ χρῶμα τῶν αὐτῶν κατασκευαζομένων φεσίων. Πρὸ τίνος καιροῦ ἡ τιμὴ τοῦ πρινοκοκκίου ἐξέπεσε σημαντικά.

Τῷ 1858 ἐξήγαγεν ἡ Ἑλλὰς 4865 ὀκάδ. πρινοκοκκίου. Κατὰ τὸ 1859 ὀκάδ. 3057 ἐκτιμηθείσας ἀντὶ δρ. 91461, ἐξ αὐτῶν ἐστάλη-

(1) Γαλλιστὶ Kermès animal, ἢ graine d' Écarlate.

σαν εἰς Αἴγυπτον ὁκδ. 1292, εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁκδ. 863, εἰς τὴν Γαλλίαν ὁκδ. 275 καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν 528 ὁκδ.

Φορολογεῖται δὲ κατὰ τὸν ἐτήσιον φορολογικὸν Νόμον.

Πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς κοκκινιλίας εἰς τὸ Μεξικόν, ἡ χρῆσις τοῦ πρινοκοκκίου διὰ τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα ἦτο μεγίστη. Τὸ χρῶμα αὐτοῦ δὲν εἶναι τόσον ὠραῖον ὅσον τὸ τῆς κοκκινιλίας, ἀλλὰ θεωρεῖται ὡς στερεώτερον, καὶ διὰ τοῦτο ἡ χρῆσις του εἰς τὴν βαφικὴν εἶναι καὶ σήμερον ἀρκετὰ κοινή.

Παραδίδεται εἰς τὸ ἐμπόριον ἐντὸς βαρελίων ἢ κιβωτίων, προτιμᾶται δὲ τὸ νεώτερον καὶ τὸ ἔχον τὸν κόκκον πλήρη ὠραίου κοκκίνου χρώματος.

Ζ'. ΠΕΡΙ ΡΑΜΝΟΣΠΟΡΟΥ (Ράμνος βαφῶν. κιτρινοκόκκι, ἀλατζοχέρη) (1).

§. 213. *Ραμνόςπορος*.—Εἶναι σπóρος δένδρου ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν ραμνοειδῶν, βλαστάνοντος εἰς τὴν Περσίαν, εἰς διάφορα μέρη τῆς Τουρκίας, καὶ εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας. Τρεῖς κλάσεις ραμνoσπόρου διακρίνονται, ἤτοι ὁ χονδρὸς, ὁ μεσαῖος, καὶ ὁ μικρὸς· ὁ πρῶτος ἔχει μέγεθος μεγάλου ρεθυθίου, εἶναι στρογγύλος, ρυτιδωμένος, χρώματος πρασίνου ὠχροῦ, ὅλοι δὲ οἱ κόκκοι του εἶναι ἰσομεγέθεις· ὁ μεσαῖος εἶναι μικρότερος τοῦ προηγουμένου, ἦττον ρυτιδωμένος, οἱ δὲ κόκκοι του ἄνισοι· ὁ δὲ τρίτος χαρακτηρίζεται ἐκ τῆς μεγάλης ἀνισότητος, ἥτις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν κόκκων του.

Πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν ραμνoσπόρων τῆς Ἀνατολῆς ἔχει ὁ συλλεγόμενος εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀγκύρας καὶ Καισαρείας· ὁ σπóρος οὗτος σύγκειται ἐκ τριῶν βολβῶν. Τὰ $\frac{2}{3}$ τοῦ ραμνoσπόρου αὐτοῦ μεταφέρονται εἰς Κωνσταντινούπολιν, τὸ δὲ $\frac{1}{3}$ εἰς Σμύρνην, ὅπου ἀγοράζονται μὲ τὴν ὁκάν, ἥτις τιμᾶται συνήθως γρ. 21 ἕως 22· τὰ ἔξοδα ἀγορᾶς, σακκίων, μεταφορᾶς συμποσοῦνται ὁμοῦ ὃ ἕως 6 τοῖς $\frac{0}{100}$, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ τελωνίου 3 τοῖς $\frac{0}{100}$.

Ἡ παραγωγή τοῦ εἴδους τούτου συμποσοῦται εἰς 120—140 χιλιάδας ὁκάδων.

Δευτέρως ποιότητος εἶναι ὁ τῆς Περσίας καὶ Τραπεζοῦντος, συγκείμενος ἐκ δύο βολβῶν καὶ τιμώμενος $\frac{1}{3}$ ὀλιγώτερον τοῦ τῆς

(1) Γαλλιστὶ *graines jaunes*.

προηγούμενης ποιότητος, διότι ἡ βαφικὴ τοῦ οὐσίας δὲν εἶναι τόσον στερεά. Ἡ συλλογὴ αὐτοῦ ὑπολογίζεται εἰς 90—100 χιλιάδας δκάδ.

Τρίτης ποιότητος εἶναι ὁ τῆς Θράκης, Θεσσαλίας, καὶ Βλαχίας, συλλεγόμενος εἰς τὰ περίξ τῆς Ἀδριανουπόλεως, Φιλιππουπόλεως, Τυρνάβου, καὶ τῶν Παραδουναβίων χωρῶν· ἡ βαφικὴ οὐσία αὐτῶν εἶναι νόθος, καὶ ἡ τιμὴ τῶν πολὺ κατωτέρα τῶν προηγούμενων.

Ἡ συλλογὴ τοῦ ῥαμνοσπόρου γίνεται περὶ τὸν Αὐγουστον.

Η'. ΠΕΡΙ ΣΤΥΠΤΗΡΙΑΣ (Στύψις) (1).

§. 214. *Στυπτηρία* εἶναι ὀρυκτὸν ἄλας, σχηματιζόμενον διὰ τῆς συνθέσεως τοῦ θεϊκοῦ ὀξέος μετὰ τῆς λευκαργίλλου γῆς καὶ διὰ τῆς προσθέσεως ποτάσσης μόνον, ἢ ποτάσσης καὶ ἀμμωνιακοῦ· εἶναι δὲ οὐσία στερεά, λευκὴ κοκκινωπὴ, θλάται ὡς ὕελος, καὶ ἔχει γεῦσιν στυπτικὴν καὶ ὀξεῖαν.

Ἡ μεγαλητέρα χρῆσις αὐτῆς γίνεται εἰς τὴν βαφικὴν τέχνην διὰ τὴν προπαρασκευὴν τοῦ χρωματισμοῦ τῶν ὑφασμάτων, διότι ἡ στυπτηρία ἔχει τὴν ιδιότητα ν' ἀποκαθιστᾷ στερεὰν καὶ ἀνεξίτηλον τὴν βαφικὴν οὐσίαν· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ὥστε ἡ στυπτηρία νὰ ᾖ καθαρὰ καὶ νὰ μὴ περιέχῃ σίδηρον.

Ἡ στυπτηρία ὡς ὀρυκτὸν εὐρίσκεται εἰς τὰ περίξ τῶν Ἡφαιστείων ὀρέων καὶ εἰς ἄλλας θέσεις. Κατασκευάζεται δὲ καὶ διὰ τῆς χημικῆς τέχνης, καὶ διὰ τοῦτο διακρίνεται εἰς φυσικὴν καὶ τεχνητήν.

Ἡ φυσικὴ στυπτηρία ἐξάγεται ἀπὸ τὰ περίξ τοῦ Βεζουβίου εἰς τὴν Νεάπολιν, εἰς τὸ Τίβολι τῆς Ῥώμης, καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Συρίας.

Ἡ Ἀγγλία, τὸ Βέλγιον, ἡ Ἰταλία, καὶ ἡ Γαλλία εἶναι κυρίως αἱ χώραι, ὅπου κατασκευάζονται αἱ τεχνηταὶ στυπτηρίαι· ἡ κατασκευὴ δὲ αὐτῶν ἤλάνττωσεν ἐπὶ πολὺ τὴν ἐξόδουσιν τῆς φυσικῆς στυπτηρίας.

Ἡ Σμύρνη καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι αἱ ἀγοραὶ τῆς Ἀσιατικῆς στυπτηρίας.

Θ'. ΠΕΡΙ ΑΝΘΡΑΚΙΚΟΥ ΜΟΛΥΒΔΟΥ (ψιμυθιον, στουβέτζι) (2).

§. 215. Ἀνθρακικὸς μολύβδος εἶναι ἄλας οὐδέτερον, εὐθρυπτον, ἀδιάλυτον εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ σχηματιζόμενον ἀπὸ ὀξειδίου μολύβδου καὶ ἀνθρακικὸν ὀξύ.

(1) Γαλλιστὶ Alun, καὶ Ἰταλιστὶ Allume.

(2) Γαλλιστὶ Ceruse, Ἰταλιστὶ Biacca.

Ὁ ἀνθρακικὸς οὗτος μόλυβδος ἀπαντᾷται εἰς φυσικὴν κατάστασιν, ἀλλὰ δὲν εὐρίσκεται εἰς μεγάλην ποσότητα, ὅθεν διὰ τῆς χημικῆς τέχνης κατασκευάζεται εἰς ἀφθονον ποσότητα· χρησιμεύει δὲ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ λευκοῦ χρώματος τῶν ξύλων.

Διακρίνεται ὁ ἀνθρακικὸς μόλυβδος εἰς διαφόρους ποιότητας ὡς ἐκ τῆς περισσοτέρας ἢ ὀλιγωτέρας καθαριότητος, καὶ ὡς ἐκ τοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς του· σχηματίζεται δὲ εἰς κώνους μικροῦς, οἵτινες περικεκαλυμμένοι μὲ χαρτίον παραδίδονται εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἐκτὸς τῆς εἰς κώνους κατασκευῆς του, προετοιμάζεται καὶ διὰ τοῦ ελαίου πρὸς βαφικὴν χρῆσιν.

Ἡ Βενετία, ἡ Γένοβα, ἡ Ἀγγλία, ἡ Γερμανία, ἡ Γαλλία, καὶ τὸ Ῥότερδαμ εἰς τὴν Ὀλλάνδαν κατασκευάζουν ἀνθρακικὸν μόλυβδον.

Ἐμπορικῶς κατατάττονται ὡς ἐφεξῆς, ἤτοι. α) Ὁ τῆς Γένοβας, ὅστις εἶναι πρωτίστης ποιότητος. β) Ὁ Γαλλικὸς, Ἀγγλικὸς, Βελγικὸς καὶ Ὀλλανδικὸς, θεωρούμενοι τῆς αὐτῆς ποιότητος. καὶ γ) Ὁ Γερμανικὸς καὶ Πρωσσικὸς, οἵτινες εἶναι κατωτέρας ποιότητος τῶν δύο ἀνωτέρων.

Ι. ΠΕΡΙ ΒΑΛΑΝΟΥ (βαλανίδι) (1).

§. 216. *Bálanos* εἶναι καρπὸς ἐνὸς γένους δρυὸς, βλαστανούσης εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας τῆς Ἀσίας καὶ εἰς διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης· ἡ βάλανος παρουσιάζει δύο κεκρυμμένα μέρη, τὸ κύπελλον καὶ τὴν ἐντὸς αὐτοῦ βάλανον· τὸ πρῶτον μέρος, δηλαδὴ τὸ κύπελλον, εἶναι τὸ εἰς τὴν βυρσοδεψίαν χρήσιμον· εἶναι δὲ σκληρόν, ἐλαφρόν, δύσθραυστον, ἔσωθεν μελανοκόκκινον, ἔξωθεν ἀνώμαλον καὶ χρώματος φαιοῦ ἀμυροῦ.

Ἡ *Τουρκικὴ βάλανος* συλλέγεται εἰς τὰ δάση τῆς Τρωάδος καὶ Καραμανίας, εἰς τινὰς νήσους, καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς ἐπὶ τῆς Μεσογείου Θράκης· ἡ ἐποχὴ τῆς συλλογῆς εἶναι ὁ Αὐγούστος καὶ ὁ Σεπτέμβριος· ἡ δὲ ἐποχὴ τῆς διὰ τὴν Εὐρώπην ἀποστολῆς, ὁ Ἀπρίλιος καὶ ὁ Μάιος, διότι ἀποστελλομένη μὲ ὑγρασίαν πρὸ τῆς ἐντελοῦς ἀποξηράνσεώς της ὑπόκειται εἰς τὴν ἐκ τῆς θερμάνσεως φθοράν. Προαγοράζονται συνήθως τὰ βαλανίδια παραδοτέα εἰς τὸν τόπον τῆς φορτώσεως καθαρισμένα ἀπὸ τὸν καρπὸν καὶ κοπανισμένα. Τὰ ἔξοδα ἀγορᾶς, παραλαβῆς, τελωνίου καὶ λοιπὰ συμποσοῦνται εἰς Γρ. 22—

(1) Γαλλιστὶ *avelanèdes*, Ἰταλιστὶ *vallonea*.

23 τὸ καντάρι· ἐκτὸς τούτων πρέπει νὰ ὑπολογίζεται καὶ ἡ ὡς ἐκ τῆς ὑγρασίας φύρα.

Διακρίνονται κυρίως δύο ποιότητες βαλάνου, *ψιλή* καὶ *χονδρὴ* λεγόμεναι· ἐὰν ἡ βάλανος δὲν συλλεχθῇ ἐν καιρῷ ἀπὸ τὸ δένδρον, ἐξαχρειοῦται ἡ ποιότης τῆς, καὶ γίνεται ἡ λεγομένη *χαρχάλα*.

Πωλεῖται δὲ εἰς τὴν Τουρκίαν μὲ τὸ καντάρι, τιμώμενον συνήθως 50—55 Γρόσια.

Ἡ βάλανος εἶναι ἐν τῶν κυριωτέρων προϊόντων τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ Ἀκαρνανία, ἡ Αἰτωλία, ἡ Ἀχαΐα, ἡ Τριφυλλία, ἡ Λακωνία (Μάνη), ἡ Ἀττικὴ, ἡ Κέα, καὶ ἡ Εὐβοία παράγουν τὸ προϊόν τοῦτο.

Ὅταν συμβῇ ἀνομβρία, γίνεται περισσοτέρα ψιλὴ βάλανος (χαρχάλα), ὅταν δὲ πολυομβρία, γίνεται περισσοτέρα χονδρὴ. Ἡ ψιλὴ τιμᾶται πάντοτε 30 τοῖς $\frac{0}{10}$ περισσότερον τῆς χονδρῆς.

Εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ Ἀχαΐαν πωλεῖται ἡ βάλανος ἀνὰ χιλίας λίτρας βενετικᾶς ζυγίζουσας ὀκάδας 375. Εἰς τὴν Τριφυλίαν καὶ Μάνην μὲ τὴν ὀκάν. Εἰς τὴν Μάνην πωλεῖται καὶ χονδρικῶς μὲ τὴν χιλιάδα, ἰσοδυναμοῦσαν μὲ ὀκ. 400. Εἰς τὴν Ἀττικὴν, Εὐβοίαν καὶ Κέα πωλεῖται μὲ τὸ καντάρι (44 ὀκ.).

Ἐσχάτως αἱ τιμαὶ τῆς Ἑλληνικῆς βαλάνου ἐξέπεσαν, διότι εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ἰταλίαν ὁ φλοιὸς δένδρου τινὸς ἀνεπλήρωσε κατὰ μέγα μέρος τὴν χρῆσιν τῆς βαλάνου, ἡ δὲ Οὐγγαρία διὰ τῆς ἀγρίας βαλάνου τῆς, τῆς καλουμένης **Knopper**, ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Γερμανίας.

Εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν πωλεῖται πάντοτε ἡ βάλανος χονδρικῶς, ἐλευθέρα παντὸς ἐξόδου μέχρι τοῦ πλοίου (*franco a bordo*). Ὁ ἀγοράζων ἐν Ἑλλάδι χονδρικῶς, καὶ ἐλευθέραν ἐξόδου μέχρι τοῦ πλοίου, ἐκτὸς τῆς προμηθείας του, δὲν ἔχει νὰ ὑπολογίσῃ ἄλλα ἐξοδα. Ἀλλ' ὁ ἀγοράζων λιανικῶς ὑποβάλλεται εἰς πολλὰ ἐξοδα ἕνεκα τῶν ἀποθηκῶν, ἐπιστατῶν καὶ μετακομίσεων.

Ἡ φύρα τῆς βαλάνου εἶναι ἀκανόνιστος· ὅταν τὸ προϊόν τοῦτο ζητῆται, ἡ φύρα του εἶναι περισσοτέρα, διότι οἱ χωρικοὶ δὲν τὸ ξηραίνουν, οὐδὲ τὸ καθαρίζουν ἀπὸ τὸν ὅλως ἄχρηστον καρπὸν· ἐν τούτοις ἡ τακτικὴ φύρα πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ 3 ἕως 4 τοῖς $\frac{0}{10}$.

Ἡ συλλογὴ τῆς βαλάνου ἄρχεται κατὰ τὸν Ἰούλιον, ὅτε πίπτει ἡ ψιλὴ (χαρχάλα), ἡ δὲ μεγάλη συλλογὴ γίνεται κατὰ τὸν Αὐγούστου

παρατεινομένη μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, ὅτε ἡ βάλανος εἶναι χονδροπέρα καὶ ἐπομένως κατωτέρας ποιότητος.

Τὰ τῆς Ἀκαρνανίας βαλανίδια ἀποστέλλονται συνήθως εἰς Λονδίνον, Τριέστιον καὶ Λιβόρνον. Τὰ τῆς Λακωνίας εἰς Λιβόρνον, Τριέστιον καὶ Ἀγκῶνα, πρότινων ἐτῶν ἤρχισαν νὰ γίνωνται ἀποστολαὶ καὶ εἰς Λονδίνον. Ἐκ τῶν τῆς Ἀχαΐας τὰ ψιλὰ στέλλονται εἰς Τριέστιον καὶ Λιβόρνον, τὰ ἐπίλοιπα, ὄντα χονδρά, εἰς Ἀγγλίαν. Τὰ τῆς Ἀττικῆς καὶ Κέας στέλλονται εἰς Τριέστιον, Λιβόρνον καὶ Ἀγκῶνα.

Τὰ τῆς Ἀνατολῆς εἶναι καλητέρας ποιότητος ἀπὸ τὰ τῆς Ἑλλάδος.

Τῷ 1859 ἐξήγαγεν ἡ Ἑλλὰς καντάρια βαλάνου 62,551 ἐκτιμηθέντα ἀντὶ δραχμῶν 644,334. Ἐξ αὐτῶν ἐστάλησαν εἰς Ἀγγλίαν 10,373, εἰς Αὐστρίαν 22,183, εἰς Νεάπολιν 7544, εἰς Λιβόρνον 11,178, εἰς Τουρκίαν 2396.

oooooooooooo

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Ἑύλων.

§. 217. *Ἑύλα.* — Ἡ γνωστὴ αὕτη σκληρὰ καὶ στερεὰ οὐσία, προερχομένη ἐκ τῶν κορμῶν καὶ κλάδων τῶν δένδρων, δύναται νὰ γενῇ ἀντικείμενον ἐκτεταμένης σπουδῆς εἰς τὸν θέλοντα νὰ ἐξετάσῃ λεπτομερῶς τὰς διαφόρους ποιότητας καὶ ιδιότητας τῶν ξύλων τῶν διαφόρων δένδρων. Ἡ δενδρολογία, ἥτις κατέστη ἤδη πλήρης ἐπιστήμη, χρησιμεύει πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ ἡ σπουδὴ τῆς εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν βιομηχανίαν.

Ἡ φύσις διένειμεν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς τὸν ἀναγκαῖον ἀριθμὸν τῶν δένδρων πρὸς χρῆσιν τροφῆς, θερμάνσεως, κατοικίας καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν τόσων ἄλλων κοινωνικῶν ἀναγκῶν.

Ὁ κάτοικος τῆς ἀρκτῶας Ἀμερικῆς Ἐσκιμῶ μὲ ἓνα δαυλὸν πεύκης φωτίζει καὶ θερμαίνει συγχρόνως τὴν καλύβην του, ὁ κάτοικος τῶν Ἀπενίνων καταφρονεῖ τῆς πυρκαϊᾶς τὴν καταστρεπτικὴν δύναμιν ἐντὸς τῆς ἀφλέκτου ἐκ λάρικος κατοικίας του, ὁ μεταξουργὸς τῆς Ἰνδίας συλλέγει σαπῶνιον ἀπὸ τὸ δένδρον του διὰ νὰ πλύνῃ τὴν μετὰξην του, ὁ κάτοικος τῆς Γουιάνης ἀπὸ τὸ ἱερόν του δένδρον συλλέγει τὸ ἀναγκαῖον μαλλίον, ἐνῶ ὁ Ἰνδὸς, ἐν ἐλλείψει ἀγελάδος καὶ αἰγῶν, ἀμέλγει πᾶσαν πρωΐαν τὸ δένδρον του, παρακεντῶν τὸν φλοιόν

του. Ἡ ἐξέτασις αὐτῶν καὶ μυρίων ἄλλων ὁμοίων συμβεβηκότων δὲν εἶναι μόνον περίεργος φυσιολογικὴ σπουδὴ, ἀλλὰ δύναται νὰ ἔχῃ καὶ μεγάλην ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὸ μέλλον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας.

Τὰ ξύλα ἐμποροῦν νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τέσσαρας γενικὰς κατηγορίας ἤτοι, 1) ξύλα καύσιμα, οἰκοδομήσιμα, καὶ ναυπηγήσιμα, 2) ξύλα ἐπίπλων κλ. 3) ξύλα βαφικὰ καὶ 4) ξύλα ἱατρικὰ.

§. 218. *Ξύλα καύσιμα, οἰκοδομήσιμα καὶ ναυπηγήσιμα*—Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται ὅλα τὰ ξύλα τῶν δένδρων τῶν Εὐρωπαϊκῶν δασῶν· τὰ κοινότερα εἶναι ἡ Δρυς, ἡ Φηγὸς (ὄξειά), ἡ Πτελέα, ἡ Σημῶδξ, ἡ Λεύκη, ἡ Σφένδαμνος, ἡ Καστανέα, ἡ Καρυδέα, ἡ Ἑλατος, ὁ Πλάτανος, ἡ Μωρέα, ἡ Κυπάρισσος καὶ ἄλλα.

Τὰ ξύλα τῶν δένδρων τούτων διακρίνονται κυρίως εἰς σκληρὰ καὶ ἀπαλὰ, σκληρὰ εἶναι τὰ τῆς δρυὸς, τοῦ πλατάνου, τῆς φηγοῦ, τῆς πτελέας, τῆς καστανέας, τῆς σφενδάμου καὶ τῆς μωρέας, ἀπαλὰ δὲ τὰ τῆς σημῶδξ, τῆς λεύκης, καὶ ἄλλα.

§. 219. *Ξύλα ἐπίπλων κλ.*—Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται ὅλα τὰ ξύλα, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τοῦ χρώματός των, τῆς ὁσμῆς των, τῆς διαρκείας των καὶ τῆς ὠραιότητός των χρησιμεύουν εἰς τὴν κατασκευὴν ἐπίπλων. Τὰ γνωστότερα εἶναι 1) τὰ ξύλα τῆς καρυδέας, ἐκ τῶν ὁποίων προτιμῶνται τὰ μελανότερα, τὸ δένδρον δὲ τοῦτο αὐξάνει εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης. 2) Τὸ ἀκάϊον (acajou) ἢ μαῶνιον ξύλον, τὸ ὁποῖον προέρχεται ἀπὸ δένδρον τῶν κατὰ τοὺς τροπικοὺς δασῶν τῆς Ἀμερικῆς, εἶναι δὲ σκληρὸν, καὶ κοκκινωποῦ ξανθοῦ ὠραίου χρώματος· 3) ὁ ἔβενος, τὸ ὄνομα τοῦτο δίδεται εἰς διάφορα ξύλα συνήθως μαῦρα, προσερχόμενα ἀπὸ δένδρα τῆς Ἀμερικῆς, Ἀφρικῆς καὶ κυρίως τῶν Ἰνδιῶν· ἡ καρδία τῶν ξύλων τούτων εἶναι ἡ χρησιμεύουσα εἰς τὴν ξυλουργίαν· οἱ μαῦροι ἔβενοι κυρίως ἐξάγονται ἀπὸ τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Μαδαγασκάρ.

Μεταξὺ τῶν ξύλων τούτων συγκαταριθμεῖται καὶ ὁ πύξος (τζίμισιρι, buis), τοῦ ὁποῖου ἡ καλῆτέρα ποιότης εἶναι ἡ τοῦ ἐκ τῆς Γεωργίας ἐξαγομένου, καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν πωλουμένου μὲ τὸ καντάρι πρὸς Γρ. 22—25· αἱ ἀνωμαλῖαι, εἰς τὰς ὁποίας πρὸ τινων χρόνων εὐρίσκεται ἡ Γεωργία, ἐμποδίζουσι τὴν τακτικὴν ἐξαγωγὴν τοῦ προϊόντος τούτου. Δευτέρας ποιότητος πύξος εἶναι ὁ τῆς Τραπε-

ζοῦντος καὶ διαφόρων ἄλλων μερῶν τῆς Ἀσίας, τιμώμενος Γρ. 16—17 τὸ καντάρι.

§. 220. Ξύλα βαφικὰ εἶναι τὰ περιέχοντα ὕλην χρωματιστικὴν· ἐξάγονται δὲ ὅλα σχεδὸν τὰ βαφικὰ ξύλα ἀπὸ τὰ κλίματα τῶν τροπικῶν, καὶ δύνανται νὰ διαιρεθοῦν ὥς ἐκ τοῦ χρώματος εἰς ξύλα κόκκινα καὶ ξύλα κίτρινα.

Χρώματος κοκκίνου εἶναι 1) τὸ τῆς Καμβέχης (Cambech), χρησιμεῦον διὰ τὴν βαφὴν τοῦ κοκκίνου, κυανοῦ καὶ ἰοειδοῦς· εἶναι δένδρον μεγάλον, ἀκανθῶδες, ἀειθαλές, βλαστάνον εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς τὰς νήσους αὐτῆς· ἡ καρδία τοῦ ξύλου εἶναι ἐρυθρὰ κιτρινωπή, ὁ φλοιὸς τοῦ φαιός· τὸ κόκκινον μέρος εἶναι τὸ εἰς τὰς τέχνας χρησιμον· μεταξὺ δὲ τῶν χρωματιστικῶν ξύλων κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, καὶ γίνεται μεγάλη ἐξαγωγή αὐτοῦ ἐκ τοῦ Μεξικοῦ, τῆς Ἰαμαΐκας καὶ τοῦ Ἁγίου Δομενίκου· 2) τὰ ξύλα Φερραμπούκ καὶ Ἀρ. Μαρτίνου εἶναι τῆς αὐτῆς κατηγορίας μὲ τὸ ἀνωτέρω. Τὸ φερραμπούκ ἐξάγεται ἀπὸ τὴν Βρασιλίαν, παρουσιάζεται δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς τμήματα στρογγύλα. Τὸ τοῦ ἁγίου Μαρτίνου ἐξάγεται ἐκ τοῦ Μεξικοῦ, ἀπὸ τὴν ὀμώνυμον μὲ τὸ ξύλον Ἐπαρχίαν, καὶ στέλλεται εἰς τὴν Εὐρώπην εἰς δαυλοὺς χρώματος ἀσπροκιτρίνου, τὸ δὲ ἐντὸς αὐτῶν μέρος εἶναι κόκκινον.

Κιτρίνου χρώματος ξύλα εἶναι τὸ κίτρινον τῆς Κούβας, λεγόμενον τοῦ Ταμπίγου καὶ ἄλλα.

Τοιαύτης ποιότητος εἶναι καὶ τὸ τῆς Ἑλλάδος Χρυσόξυλον (bois de fuste) ἐκ τοῦ ὁποίου ἐγένετο εἰς τὴν Εὐρώπην μεγάλη ἐξόδευσις. ἄλλ' ἐσχάτως ὑπέπεσε σχεδὸν εἰς ἀχρησίαν.

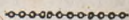
Αἱ βαφικαὶ φυτικαὶ ὕλαι ἐν γένει εὐρίσκονται εἰς θέσιν ἐμπορικῶς κρίσιμον ἕνεκεν τῆς ἀνακαλύψεως χημικῶν μέσων πρὸς κατασκευὴν βαφῶν· οὕτως ἐσχάτως ἀκόμη ἐγένετο λόγος περὶ χημικῆς οὐσίας δυναμένης ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν διὰ τοῦ ριζαρίου βαφὴν.

§. 221. Τελώνιον ξύλων.—Εἰς τὴν Ῥωσίαν τὰ βαφικὰ ξύλα πληρόνουν τὸ βέρκοβιτζ, Ρουβ. 2

Εἰς τὴν Τουρκίαν πληρόνουν 3 τοῖς 0/0.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ναυπηγήσιμος ξυλικὴ εἰσαγομένη πληρόνει 5 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀγοραίας τιμῆς τῆς. Ἡ ξυλικὴ δι' οἰκοδομὰς 7 τοῖς 0/0. Τὸ μαώνιον εἰς κομμάτια δρ. 3 τὸ καντάριον. Ὁ ἔβενος καὶ

πύξος (τζιμισίρι) δρ. 1,50 τὸ καντάριον· τὰ δὲ καύσιμα ξύλα 10 λεπτ. τὸ καντάριον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ Μετάλλων ἐν γένει.

§. 222. *Μεταλλὰ.*—Ἡ μεταλλουργικὴ βιομηχανία δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ βάσις ὅλων τῶν ἄλλων βιομηχανιῶν, διότι αὕτη χορηγεῖ τὰς πρώτας ὕλας, τὰς ἀναγκαίας εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς παραγωγῆς· εἶναι δὲ καὶ μία τῶν κυριωτέρων πηγῶν τοῦ δημοσίου πλούτου.

Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἡ Αἴγυπτος, ἡ Ἀσυρία, ἡ Περσία, τὰ Καυκάσια ὄρη, ἡ Μικρὰ Ἀσία, τινὲς νῆσοι τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἡ Στιρία καὶ ἡ Ἰσπανία ἦσαν αἱ χῶραι, ὅπου ἡ καλλιέργεια τῶν μεταλλείων ἐγένετο μετ' ἐνεργείας τινός. Ὁ Ἡρόδοτος ἀναφέρει ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι ἀνέστρεφον τὰ ὄρη πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ χρυσοῦ· οἱ ποταμοὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ὁ παρὰ τῶν ποιητῶν ὑμνηθεὶς Πακτωλὸς εἶχον ρεύματα χρυσόρροα· ὁ Κροῖσος συνέλεξε τοὺς γνωστοὺς θησαυροὺς τοῦ ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα τῆς Λυδίας· οἱ δὲ Ὀμηρικοὶ ἥρωες κατεσκεύαζον τὰς πανοπλίαις τῶν ἀπὸ τὸν περίφημον τῆς Στιρίας σίδηρον. Ὡς πρὸς τῶν πολυτίμων δὲ μετάλλων τὴν παραγωγὴν ἡ Ἰσπανία ἦτο ἀναντιρρήτως ἡ περιφημοτέρα· τὰ ἄπειρα πλούτη, μὲ τὰ ὁποῖα ἐστολίσθη ὁ Νὰρς τοῦ Σολομῶντος, ἐκ τῆς Ἰσπανίας μετεκομίσθησαν, καὶ οἱ θησαυροὶ, τοὺς ὁποίους ἡ Διδῶ ἔφερεν εἰς τὴν Καρχηδὸνα φεύγουσα τὴν Τύρον, ἦσαν ἐπίσης Ἰσπανικὰ προϊόντα· ὁ ἄργυρος ἦτο τοσοῦτον ἄφθονος εἰς τὴν Ἰσπανίαν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὥστε ἐξ αὐτοῦ κατεσκεύαζον παντὸς εἶδους ἐργαλεῖα καὶ αὐτὰ τὰ ἐφίππια τῶν ἵππων τῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Αὐτοκράτορος Αὐγούστου ὁ χρυσὸς ἐξωρύττετο εἰς τὴν ἄνω Αἴγυπτον, τὴν Τρανσυλθανίαν, τὰς Ἰνδίας καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ὁ ἄργυρος εἰς τὴν Ἰσπανίαν, Ἑλλάδα καὶ τὰς ὄχθας τοῦ Ῥήνου. Ὁ χαλκὸς εἰς τὴν Θράκην, Κύπρον, καὶ Οὐράλια ὄρη. Ὁ σίδηρος εἰς τὴν Ἑλβαν καὶ Στιρίαν. Ὁ κασσίτερος καὶ ὁ μόλυβδος εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ὁ ὑδράργυρος εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ εἰς τὴν Ἑφεσον τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Πολλὰ ὀλίγας γνώσεις λεπτομερεῖς ἔχομεν περὶ τῆς καλλιεργείας τῶν μεταλλείων κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Ἀπὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς κατὰ τὸ 1492 ἄρχεται πάλιν ἀξιοσημείωτος ἐποχὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν μεταλλείων· ἔκτοτε ἡ ἀνεύρεσις τῶν πλουσίων πολυτίμων μεταλλείων τοῦ νέου κόσμου ἐπηρέασεν ἐπὶ πολὺ τὴν κατὰ τὴν Εὐρώπην ἀξίαν τῶν μετάλλων.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ καλλιέργεια τῶν μετάλλων ἔλαβε δραστήριον ἀνάπτυξιν, ὅτε ἡ ἐφεύρεσις τῶν ἀτμομηχανῶν ἐχορήγησε τὴν ἰσχυρὰν βοήθειαν αὐτῶν. Εἰς δὲ τὴν Ῥωσίαν ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου χρονολογεῖται ἡ ἀνάπτυξις τῆς μεταλλουργικῆς βιομηχανίας· πρότινων χρόνων μάλιστα ἔλαβε μεγάλην σημασίαν, καὶ ἀποκατέστη ἀντικείμενον ἰδιαιτέρας φροντίδος τῆς Κυβερνήσεως. Τὰ μεταλλεῖα τῆς Ἰσπανίας, τὰ τόσον πλούσια κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, εἶναι σήμερον ἐντελῶς παρημελημένα.

Τὰ μέταλλα σπανίως εὐρίσκονται καθαρὰ εἰς τὴν φύσιν· διὰ τῆς μεταλλουργικῆς τέχνης καθορίζονται ἀπὸ τὰς ξένας ὕλας, καὶ εἰς διάφορα σχήματα παραδίδονται εἰς τὸ ἐμπόριον.

Ἐν γένει ἀριθμοῦν ἐξ εἴδη μετάλλων, δηλ. χρυσοῦν, ἀργυροῦ, μόλυβδοῦ, κασσίτεροῦ, σίδηροῦ, καὶ χαλκόν· προστίθεται δὲ καὶ ὁ ὑδράργυρος, ὅστις ὅμως κατὰ πολλὰς ἰδιότητας δὲν ὁμοιάζει τὰ λοιπὰ μέταλλα.

Τὰ μέταλλα διαιροῦνται εἰς κοινὰ καὶ πολύτιμα.

Ὁ χρυσοῦς καὶ ὁ ἀργυρος εἶναι τὰ πολύτιμα.

Ἡ κατὰ τὸν μεσαιῶνα παραγωγὴ τοῦ ἀργύρου ἦτο πολὺ περιορισμένη· καὶ τὰ περισσότερα τῶν ἀρχαίων μεταλλείων ἔμενον παρημελημένα. Ἡ ἐτήσιος παραγωγὴ τοῦ ἀργύρου εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπολογίζεται εἰς 9000 χιλιόγραμμα.

Μετά τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν ἐκεῖ πλουσίων μεταλλείων ἡ παραγωγὴ τῶν πολυτίμων μετάλλων ἔλαβεν οὐσιώδη ἀνάπτυξιν.

Ἡ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος ἐτήσιος παραγωγὴ τῶν μεταλλείων τῆς Ἀμερικῆς ὑπελογίζετο εἰς 795,581 χιλιόγρ. ἀργύρου, ἀξίας 174 ἑκατομ. φρ. καὶ εἰς χιλιόγρ. 14,124 χρυσοῦ ἀξίας φρ. 46,609,000.

Μέχρι δὲ τοῦ 1848 περιωρίσθη περίπου εἰς αὐτὰ τὰ ποσά.

Τῶν Ῥωσικῶν μεταλλείων ἡ καλλιέργεια ἤρχισε κατὰ τὸ 1745.

Ἐκτοτε δὲ ἀνεκαλύφθησαν διάφορα μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Σιβηρίαν ἐπὶ τοῦ Οὐράλ.

Κατὰ τὸ 1854 ἡ παραγωγή τῆς Σιβηρίας καὶ τοῦ Οὐράλ ὑπελογίσθη εἰς χιλ. 22,768, ἐνῶ κατὰ τὸ 1847 ὑπελογίσθη εἰς 27,362 χιλ.

Ἡ ἐλάττωσις αὕτη ἀπεδόθη ἐν μέρει εἰς τῶν μεταλλείων τὴν ἐξάντλησιν, ἀλλ' εἰς τὴν φαινομένην ταύτην ἐλάττωσιν συντείνουνσι κατὰ πολλὸ οἱ μεγάλοι δασμοὶ, οἱ ἐπιβαλλόμενοι εἰς τὴν καλλιέργειαν τῶν ἰδιωτικῶν μεταλλείων, οἱ ὅποιοι εἶναι ἀπὸ 12 ἕως 25 τοῖς 0/0 ἐπὶ τοῦ προϊόντος κατὰ τὴν πλουσιότητα τοῦ μεταλλείου. Ἔνεκα τῶν δασμῶν τούτων ὑποκλέπτεται ἐκ τῆς δημοσίου ἐπιτηρήσεως μέρος τῆς παραγωγῆς, καὶ ὡς ἐκ τούτου πιθανὸν αἱ στατιστικαὶ πληροφορίαι περὶ τῆς Ῥωσικῆς παραγωγῆς δὲν εἶναι ἀκριβεῖς.

Εἰς τὴν *Καλλιφορνίαν* κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1848 εἰς τὴν Κοιλιάδα τοῦ Σακραμέντου ἦσαν κατὰ σύμπτωσιν χρυσοὶ ἐν τῇ ἄμυρᾳ ἀμέσως δὲ κατὰ τὸ 1849 ἤρχισεν ἡ ἐξόρυξις, καὶ ἀντὶ 8,100 χιλιογρ. χρυσοῦ, τὰ ὅποια ἐξήγαγον κατὰ τὸ 1849, κατὰ τὸ 1856 ἐξήγαγον χιλιογρ. 120,600.

Εἰς τὴν *Αὐστραλίαν* τὰ χρυσοφόρα μεταλλεῖα ἀνεκαλύφθησαν παρὰ τινος ἐγγχωρίου, ὅστις εἶχεν ἐργασθῇ εἰς τὰ μεταλλεῖα τῆς Καλλιφορνίας. Κατὰ τὸ 1851 ἤρχισεν ἡ ἐξόρυξις εἰς διάφορα μέρη τῆς νήσου. Ἡ γενικὴ παραγωγή κατὰ τὸ 1851 ἦτο χιλ. 18,000, κατὰ τὸ 1856 χιλ. 103,500· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1858 ἡλαττώθη εἰς 89,000 χιλιόγραμμα.

Ἡ γενικὴ παραγωγή τῶν πολυτίμων μετάλλων τῶν εἰς τὸν δυτικὸν πολιτισμὸν ὑπαγομένων τόπων ὑπελογίσθη κατὰ τὸ 1858 ὡς ἑξῆς.

Ἀμερικὴ (ἐκτὸς τῆς Καλλιφορνίας)	Φρ.	213,700,000
Εὐρώπη.	»	37,500,000
Ῥωσσία.	»	87,500,000
Καλλιφορνία.	»	350,000,000
Αὐστραλία.	»	260,000,000

Τὸ ὅλον Φρ. 948,700,000

Χάρις εἰς τὴν Καλλιφορνίαν καὶ Αὐστραλίαν πρὸ 12 ἐτῶν ἡ παραγωγή τῶν πολυτίμων μετάλλων ἠύξησεν οὐσιωδῶς· ἀλλ' ἂν δὲν ἀνακαλυφθῶσι νέοι χρυσοφόροι τόποι, ἡ παραγωγή λαμβάνει τάσιν πρὸς μείωσιν.

Τὸ ἐμπόριον τῶν πολυτίμων μετάλλων γίνεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου στέλλεται ἐκ τῆς Ἀμερικῆς καὶ Αὐστραλίας τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐτησίας παραγωγῆς.

Ὁ ἄργυρος καὶ ὁ χρυσὸς, σχηματιζόμενοι εἰς Νομίσματα, χρησιμεύουν ὡς ὅρος συγκρίσεως καὶ μέτρον τῶν ἄλλων ἀξιών. Ἀλλ' ἡ ἀξία καὶ αὐτοῦ τοῦ Νομίσματος κανονίζεται ἐπὶ τῆς ἀξίας τοῦ μετάλλου συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ἐξόδων τῆς κατασκευῆς, ἐπομένως εἶναι μεταβλητέα, ὡς ἡ ἀξία παντὸς ἐμπορεύματος ὑποβαλλομένη εἰς τοὺς ὁρους τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως. Κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα, ὅτε ἤρχισεν ἡ ἐξόρυξις τῶν Ἀμερικανικῶν μεταλλείων εἰς διάστημα μικρότερον ἑνὸς αἰῶνος τὰ πολυτίμα μέταλλα ἔχασαν τὰ 6/7 τῆς προτέρας ἀξίας των· αὕτη δὲ εἶναι ἡ σημαντικωτέρα γνωστὴ εἰς τὴν ἱστορίαν νομισματικῆ μεταβολῆς.

Σήμερον ἡ παραγωγή τῶν πολυτίμων μετάλλων αὐξάνει οὐσιωδῶς, ἀλλ' αὐξάνουν ἐπίσης καὶ αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις· ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι μέχρις ὥρας ἐπαισθητὴ ἡ ἔκπτωσις τῆς ἀξίας τῶν πολυτίμων μετάλλων.

Ἀλλ' ἡ ἄφθονος παραγωγή τοῦ χρυσοῦ παρουσιάζει ἄλλο ζήτημα, διότι ὁ χρυσὸς, ὁ ἄλλοτε πολὺ σπανιώτερος τοῦ ἀργύρου, γίνεται καθ' ἐκάστην ἀφθονώτερος, ὥστε ἡ ἀξία του ὑπολογιζομένη εἰς ἄργυρον ἐλαττοῦται.

Μεταξὺ τῶν πολυτίμων μετάλλων πρέπει νὰ συγκαταριθμηθῇ καὶ ἡ Πλάτινα. Τὸ μέταλλον τοῦτο ἔγινε γνωστὸν εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ τὸ 1749· ἀλλὰ προλαβόντως ἦτο γνωστὸν εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ κυρίως εἰς τὸ Περού, ὅπου εὕρισκετο εἰς τὰς χρυσοφόρους ἄμμους, ὀνομασθὲν ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν Πλατίνα ἤτοι μικρὸς ἄργυρος· εἶναι δὲ χρώματος λευκοῦ φαιοῦ. Τὰ κυριώτερα μεταλλεῖα αὐτοῦ εἶναι εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν καὶ εἰς τὴν Σιβηρίαν τῆς Ῥωσσίας. Ἡ Ῥωσσία ἠθέλησε νὰ τὸ μεταχειρισθῇ εἰς κατασκευὴν νομίσματος· ἀλλ' ἡ μεταβολὴ τῆς σχετικῆς του ἀξίας ἠνάγκασε τὴν Ῥωσσικὴν Κυβέρνησιν νὰ τὸ καταργήσῃ.

Ὁ *Λευκάργιλλος* (aluminium), εἶναι μέταλλον, μόλις πρὸ τεσσάρων χρόνων εἰσαχθὲν εἰς τὰ τέχναι· χάρις εἰς τοὺς ἀγῶνας διαφόρων Χημικῶν, οἵτινες κατέγιναν περὶ τὴν μέθοδον τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ μετάλλου τούτου, θέλει ἀποκατασταθῇ συντόμως ἀντικείμενον οὐσιώδους ἐμπορίου.

Τὸ μέγαλλον τοῦτο εἶναι ἡ μεταλλικὴ ρίζα τῆς ἀργίλλου· ὅθεν ἡ πηγὴ τοῦ εἶναι ἄφθονος, καὶ δὲν ἀπαιτοῦνται παρὰ τὰ ἐξοδα τῆς ἐξαγωγῆς.

Εἶναι χρώματος λευκοῦ φαιοῦ, πλησιάζει μᾶλλον εἰς τὸ χρῶμα τοῦ Κασσιτέρου. Τὸ κυριώτερον δὲ προτέρημά του εἶναι ἡ ἐλαφρότης του.

Ἡ κατόπιν πείρα θὰ ἀποδείξῃ τὴν χρησιμότητά του εἰς τὰς τέχνας.

Ὁ σίδηρος εὐρίσκεται εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Εὐρώπης· εἶναι δὲ σπανιώτερος εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ νέου κόσμου.

Ὁ χαλκὸς ἐξάγεται ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, Ἱρλανδίαν, Δακιμαρκίαν, Νορβεγίαν, Σβεκίαν, Πρώσσιαν, Ῥωσσίαν, Σαξωνίαν, Αὐστρίαν, Γαλλίαν, Ἰσπανίαν καὶ Ἀσιατικὴν Τουρκίαν.

Ὁ μόλυβδος ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, Ἰσπανίαν, Πρωσσίαν, Αὐστρίαν, Γερμανίαν, Ῥωσσίαν, Γαλλίαν, Ὀλλάνδαν, καὶ Σβεκίαν.

Ὁ κασσίτερος ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, Σαξωνίαν, Σβεκίαν, Αὐστρίαν καὶ Ἀσίαν.

Ὁ ζῆγχος ἀπὸ τὴν Πολωνίαν, Ἀγγλίαν, Βέλγιον, Πρωσσίαν, Σιλεσίαν, Σβεκίαν, Ἰσπανίαν, Αὐστρίαν καὶ Ἑλβετίαν.

Ἡ πλάτινα ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν καὶ Ἀσιατικὴν Ῥωσσίαν.

Ὁ ὑδράργυρος ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, Βαβαρίαν, Αὐστρίαν, Κίαν, Ἰαπωνίαν καὶ Ἀμερικὴν.

Α'. ΠΕΡΙ ΣΙΔΗΡΟΥ.

§ 223. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους οἱ Ἰουδαῖοι καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἔκαμον πρῶτοι χρῆσιν τοῦ σιδήρου· οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι τὸν μετεχειρίσθησαν ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰς περισσοτέρας τέχνας τῶν· μεταξὺ δὲ τῶν συγχρόνων μας λαῶν κανὲν ἔθνος δὲν ἐτελειοποίησεν ἐπὶ τοσοῦτον τὴν ἐργασίαν τοῦ σιδήρου, ὅσον οἱ Ἄγγλοι.

Εἶναι δὲ ὁ σίδηρος τὸ οὐσιωδέστερον προῖον τῆς μεταλλουργικῆς βιομηχανίας, καὶ ἕως τῆς ἀνθρωπίνης βιομηχανίας, εἰς τὴν ὁποίαν προμηθεύει τὰ ἐργαλεῖα ὅλων τῶν τεχνῶν, τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ πολέμου· δὲν εἶναι δὲ ἀμφιβολία ὅτι ἄνευ τοῦ σιδήρου ὁ πολιτισμὸς δὲν ἠδύνατο νὰ λάβῃ τὴν σημερινήν του ἀνάπτυξιν. Εἰς τὸν σίδηρον χρεωστοῦμεν τὰς ἀτμομηχανάς, τοὺς σιδηροδρόμους, τὰ τηλεγραφικὰ σύρματα, τὰς σιδηρὰς γεφύρας, τὰ σιδηρὰ ἀτμόπλοια καὶ τόσα ἄλλα.

Εἰς καθαρὰν κατάστασιν ὁ σίδηρος σπανιώτατα ἀπαντᾷται εἰς τὴν φύσιν· εὐρίσκεται δὲ ἄφθονος εἰς τὰ σιδηροῦχα μεταλλεῖα συνδυασμένος μὲ ξένας ὕλας, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποχωρίζεται διὰ τῆς μεταλλουργικῆς ἐργασίας. Μέχρι τοῦ ΙΔ^{ου} αἰῶνος ὁ σίδηρος ἐξήγετο ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰς σιδηροῦχους ὕλας διὰ μεθόδου μᾶλλον πολυεξόδου, ἥτις ἤδη ἀντικατέστη εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μεταλλουργεῖα διὰ τῆς χρήσεως τῶν μεγάλων κλιβάνων.

Διὰ τῆς τελευταίας ταύτης μεθόδου ὁ σίδηρος δὲν ἐξάγεται ἐκ τῆς πρώτης ἐργασίας εἰς καθαρὰν κατάστασιν, ἀλλ' ἀναμεμιγμένος μὲ ἄνθρακα, καὶ καλεῖται *fonte*, ἀλλὰ διὰ τῆς διαλύσεως τοῦ μίγματος τούτου ἀποκτᾷται ὁ καθαρὸς σίδηρος, ὁ ὁποῖος ὅμως πάντοτε ἔχει ποσότητα τινὰ ἄνθρακος, ἀναγκαίαν ὥπως ἀποκατασταθῇ καλῆς ποιότητος καὶ χρήσιμος.

Ὅταν ἡ ἀναλογία τοῦ ἄνθρακος ὑπερβαίνει κατὰ $1/2$ τοῖς $0/10$ ὁ σίδηρος μεταβαίνει εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ *χάλυθος*.

Κατὰ τὰς διαφόρους μεθόδους, κατὰ τὰς ὁποίας εἰς τὰ μεταλλουργεῖα σχηματίζεται τὸ σιδηρομίγμα καὶ καθ' ἃς καθαρίζεται, διαίρουνται καὶ τὰ σίδηρα εἰς διαφόρους κατηγορίας.

Ἡ Γαλλία εἰς διαφόρους ἐπαρχίας ἔχει σιδηροῦχα μεταλλεῖα, καὶ ἡ παραγωγή της κατὰ τὸ 1857 ὑπελογίσθη εἰς 498,700 τόνους.

Ἡ Ἀγγλία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ὡς πρὸς τὴν παραγωγὴν τοῦ σιδηρομίγματος (*fonte*) καὶ τοῦ σιδήρου. Κατὰ τὸ 1857 ἡ παραγωγή τοῦ σιδηρομίγματος (*fonte*) ὑπελογίσθη εἰς 3,659,000 τόνους, ἐνῶ κατὰ τὸ 1836 δὲν ἦτο πρὸς 1,000,000. Τοῦ δὲ σιδήρου ἡ παραγωγή κατὰ τὸ 1856 ἦτο 1,800,000 τόνων.

Τὸ Βέλγιον, ἡ Σουηδία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ἰσπανία καὶ ἡ ἀρκτική Ἀμερικὴ ἔχουσιν ἐπίσης σιδηροῦχα μεταλλεῖα.

Ἡ Ῥωσσία ἔχει ἐκτεταμένα σιδηροῦχα μεταλλεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ παραγωγή αὐξάνει καθ' ἐκάστην. Ἡ ἐξαγωγή τοῦ Ῥωσσικοῦ σιδήρου κατὰ τὸ 1857 ὑπελογίσθη εἰς 948,223 Πούτια. Τὰ σίδηρα καὶ οἱ χάλυβες τῆς Σιβηρίας θεωροῦνται ἐκ τῶν τῆς καλλιτέρας ποιότητος.

Ὁ *χάλυψ* (*acier*), εἶναι μίγμα σιδήρου καὶ ἄνθρακος. Περιέχει συνήθως 8—15 χιλιοστημύρια τοῦ βάρους τοῦ ἄνθρακα. Μετὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ψυχραίνόμενος ἀργὰ εἶναι σφυρηλατήσιμος ψυχρός· ἀλλὰ θερμανθεὶς εἰς βαθμὸν ἐρυθροῦ ζωηροῦ, καὶ ψυχραίνόμενος βιαίως

διὰ τῆς βυθίσεως ἐντὸς ὕδατος ἀποκτᾷ ὑπερβολικὴν σκληρότητα, καὶ ἀποκαθίσταται εὐθραυστος, ἀποκτᾷ δὲ πάλιν δύναμιν ἀντιστάσεως θερμαινόμενος ἐκ νέου εἰς βαθμὸν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὑψηλόν· αὕτη ἡ ιδιότης ἀποκαθιστᾷ τὸν χάλυβα τόσον πολύτιμον εἰς τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ πολέμου.

Ὁ χάλυψ ἦτο γνωστὸς εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ Αἰγυπτίοις.

Ὁ χάλυψ ἐξάγεται εἴτε ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰ σιδηρὰ μεταλλουργεῖα εἴτε διὰ τῆς ἀνθρακέσεως (carburation) τοῦ σιδήρου. Ἐκ τῶν διαφορῶν δὲ μεθόδων τῆς κατασκευῆς διακρίνεται καὶ ἡ ποιότης τοῦ χάλυβος.

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἡ εἰσαγωγή τοῦ σιδήρου εἰς βάρδους εἶναι ἀπηγορευμένη, ἡ δὲ ἐξαγωγή ἀτελής.

Β'. ΠΕΡΙ ΧΑΛΚΟΥ.

§. 224. Ὁ Χαλκὸς εἰς τὴν καθαρὰν του κατάστασιν εἶναι σῶμα στερεόν, στιλπνόν, χρώματος ἰδιαιτέρου ἐρυθροῦ γνωστοῦ ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ μετάλλου, σκληρότερον καὶ ἐλαστικώτερον ἀπὸ τὸν ἄργυρον, ἡχητικόν, τριβόμενον δὲ ἀποπέμπει ἀποφορὰν δυσάρεστον.

Ἡ χρῆσις τοῦ χαλκοῦ εἶναι ποικίλη· ἐξ αὐτοῦ κατασκευάζονται διάφορα οἰκιακὰ ἐργαλεῖα, λέβητες, ἀγγεῖα, πυροβόλα, ἀνδριάντες, κώδωνες, καὶ διάφορα κοσμήματα· κατασκευαζόμενος εἰς φύλλα χρησιμεύει πρὸς χάλκωσιν τῶν πλοίων, καὶ πρὸς σκέπασιν τῶν οἰκιῶν· ἀναλυόμενος δὲ καὶ ἀποσυνθετόμενος διὰ χημικῶν ἐργασιῶν χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν διαφόρων φαρμάκων· μιγνύμενος μὲ κασσίτερον ἀποτελεῖ τὸν λεγόμενον *ορείχαλκον*· μέγα μέρος χαλκοῦ χρησιμεύει ὡσαύτως εἰς τὴν κατασκευὴν νομισμάτων.

Ὁ ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν, Ῥωσσίαν, Νορβεγίαν, Σβεκίαν καὶ Γερμανίαν ἐξαγόμενος καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον παραδιδόμενος χαλκὸς εἶναι καθαρός. Ὁ τῆς Περσῆς, τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Τουρκίας εἶναι ἀκάθαρτος, δηλ. ὁποῖος ἐξέρχεται ἐκ τῆς πρώτης μεταλλουργικῆς ἐργασίας, ὥστε διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς τέχνας ἀπαιτεῖται νὰ ὑποβληθῇ εἰς νέαν ἐργασίαν. Εἶναι δύσκολον νὰ γνωρίσῃ τις ἐκ τῆς πρώτης ὕψεως κατὰ πόσον τὸ μέταλλον περιέχει καθαρὰν ὕλην χαλκοῦ, καὶ συχνάκις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ προσέξῃ τις εἰς χημικὴν ἀνάλυσιν.

Αἱ διάφοροι ποιότητες τοῦ χαλκοῦ γνωρίζονται εἰς τὸ ἐμπόριον διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ τόπου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἕκαστος ἐξάγεται.

Ὁ Χαλκὸς τῆς Ῥωσσίας εἶναι συνήθως πολλὰ καλὰ καθαρισμένος, καὶ προτιμᾶται δι' ὅλας τὰς χρήσεις· τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτοῦ ἐξάγεται ἀπὸ τὰ μεταλλεῖα, τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν Κυβέρνησιν, παράγοντα κατ' ἔτος 210 χιλιάδας πούτιων.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὰ σημαντικώτερα μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ εἶναι τὰ τοῦ Κορνουάλες, τῶν ὁποίων ὁ χαλκὸς διακρίνεται εἰς διαφόρους ποιότητας.

Ὁ τῆς Τουρκίας χαλκὸς, Τοκάτι λεγόμενος ὡς ἐκ τῆς ἐπαρχίας εἰς τὴν ὁποίαν μεταλλεύεται, εἶναι δύο εἰδῶν, κόκκινος καὶ φαιός· ὁ κόκκινος καθαριζόμενος θεωρεῖται καλλίστης ποιότητος, καὶ χρησιμεύει δι' ὅλας τὰς ἐργασίας ὡς καὶ ὁ τῆς Ῥωσσίας, παραδίδεται δὲ εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς τεμάχια τετράγωνα· ὁ φαιὸς περιέχει σίδηρον, θεῖον καὶ μόλυβδον, καθαριζόμενος καὶ αὐτὸς ἀποκαθίσταται καλλίστης ποιότητος. Τὰ μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ καλλιεργοῦνται διὰ λογαριασμὸν τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις τὸν ἐναποταμιεύει εἰς τὰς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποθήκας τῆς, ὅπου τὸν πωλεῖ πρὸς τοὺς ἐμπόρους εἰς προσδιωρισμένην τιμὴν. Ὑπολογίζεται δὲ ἡ ἐτήσιος παραγωγή αὐτοῦ εἰς 250 ἕως 300 χιλιάδας ὀκάδων.

Εἰάν ἐξαίρεσωμεν τὸν χρυσὸν καὶ ἄργυρον, ὁ χαλκὸς εἶναι τὸ μέταλλον, τὸ ὁποῖον οἱ ἀρχαῖοι ἐγνώρισαν καὶ πρὸ τοῦ σιδήρου αὐτοῦ· ἐχρησίμευε δὲ ἀπὸ τὴν πρώτην ἡλικίαν τοῦ κόσμου πρὸς κατασκευὴν οἰκιακῶν σκευῶν καὶ πολεμικῶν ἐργαλείων.

Τὰ ἀρχαιότερα μεταλλεῖα χαλκοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην εἶναι τὰ τοῦ Ἀνόβερ, καλλιεργούμενα ἀπὸ τὸν 10^{ον} αἰῶνα· τὰ δὲ πλουσιώτερα μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ ἦσαν ἄλλοτε τὰ τῆς Σουηδίας, ἀλλὰ σήμερον θεωροῦνται κατὰ μέγα μέρος ἐξηντλημένα. Τὰ πλουσιώτερα χαλκορυχεῖα τῆς Ῥωσσίας εἶναι εἰς τὴν Σιβηρίαν κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ Οὐράλ, καὶ εἰς τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν τοῦ Ὀρεμβούργου. Τὰ τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, κείμενα εἰς τὰ πρὸς τὸν Εὐξείνιον Πόντον ὄρη τῆς Ἀρμενίας ἤθελον ἔχει πολὺ μεγαλητέραν σημασίαν, ἂν εἶχον πλησίον τῶν ἄφθονον καύσιμον ὕλην.

Ἡ Χιλὴ, τὸ Μεξικόν, καὶ ἡ Βρασιλία εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἔχουν ἀρκετὰ πλούσια μεταλλεῖα χαλκοῦ, ἀλλὰ ἡ ὀκνηρία τῶν κατοίκων τὰ

ἄφίνει μέχρι τοῦδε ἀκαλλιέργητα. Ὡς πλουσιώτερα ὄλων τῶν γνω-
στῶν μεταλλείων δύνανται νὰ θεωρηθῶσι τὰ τῆς Ἰαπωνίας, ἀλλὰ ὁ
εἰς τὴν Εὐρώπην ἐξ αὐτῶν ἀποστελλόμενος χαλκὸς εἶναι ἀσήμαντος.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν πολλὰ ἀργὰ ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῶν μεταλ-
λαίων τοῦ χαλκοῦ, ἀλλὰ σήμερον διὰ τῶν βοηθητικῶν μηχανῶν πα-
ράγει περισσότερον χαλκὸν ἢ ὅλας τὰς λοιπὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας.
Ἰπολογίζεται εἰς 200 χιλιάδας κανταρίων μετρικῶν τὸ ἐτησίως ἐξα-
γόμενον ποσὸν ἐκ τῶν Ἀγγλικῶν χαλκορυχείων, ἐνῶ τὸ ἐκ τῶν τῆς
Ῥωσσίας εἰς 70 χιλιάδας μόνον. Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἐξαγόμενος πλη-
ρόνει τὸ βερκόβιτζ Κ. 10, εἰσαγόμενος δὲ ρούβ. 5,80.

Γ'. ΠΕΡΙ ΜΟΛΥΒΔΟΥ.

§. 225. Ὁ μόλυβδος εἶναι μέταλλον βαρὺ, χρώματος λευκοῦ με-
λανοῦ, εὐκόλως λυγιζόμενον, καὶ ἐνούμενον μ' ὅλα τὰ μέταλλα ἐκτὸς
τοῦ σιδήρου· ὁ μόλυβδος μετὰ τὸν ὑδράργυρον εἶναι τὸ ὀλιγώτερον
στερεὸν μέταλλον, καὶ μετὰ τὸν χρυσὸν καὶ ὑδράργυρον τὸ βαρύτε-
ρον· εἰς τὴν φύσιν εὐρίσκεται πάντοτε ἀναμειγμένος μὲ θειώδεις ὕλας.

Ἡ Γερμανία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ἰσπανία χορηγοῦν τὸ πλεῖστον μέ-
ρος τοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην καταναλισκομένου μολύβδου· ἡ Ἰσπανία
μάλιστα μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν μεταλλείων τῆς Μάλαγας ἐξάγει
τοσαύτην ποσότητα, ὥστε ἀποκλειστικῶς προμηθεύει ὅλας τὰς λοι-
πὰς ἀγορὰς τῆς Εὐρώπης· ἡ Ἰσπανικὴ Κυβέρνησις διὰ νόμου τοῦ
1825 ἐπροστάτευσεν δι' ὄλων τῶν μέσων τὴν καλλιέργειαν τῶν με-
ταλλείων τούτων, καὶ ἔκτοτε ἔλαβον ζωηροτάτην ἀνάπτυξιν, ἰδίως
εἰς τὸ βασίλειον τῆς Γρενάδας· ἡ δὲ παραγωγή τοῦ μολύβδου ἀπέβη
τοσοῦτον ἄφθονος, ὥστε ἐξέπεσεν ἀρκετὰ ἡ τιμὴ του· κατὰ τὸ 1827
ὑπελογίσθη ἡ παραγωγή τῶν Ἰσπανικῶν μεταλλείων τοῦ μολύβδου
εἰς 37 ἑκατομμύρια χιλιογράμμων, ἔκτοτε δὲ ἠναγκάσθησαν νὰ πε-
ριορίσωσι τὴν καλλιέργειαν, καὶ νὰ διατηρήσωσι τὴν ἰσορροπίαν με-
ταξὺ τῆς καταναλώσεως καὶ τῆς παραγωγῆς.

Τῆς Ἀγγλίας τὰ μεταλλεῖα, τὰ ὁποῖα ἄλλοτε δὲν ἔδιδον εἰμὴ 25
χιλιάδων Ἀγγλικῶν κανταρίων μόλυβδον, μετὰ τὸ 1832 παρήγαγον
ὑπὲρ τὰς 7,000 τόνων· τὸ μεγαλύτερον ποσὸν αὐτοῦ ἀποστέλλεται
εἰς τὰς Ἰνδίας, Κίναν, Ῥωσσίαν, Βρασιλίαν καὶ Ὁμοσπόνδους ἐπαρ-
χίας· ἐξάγεται δὲ εἰς τεμάχια, ἐπὶ τῶν ὁποίων τίθενται διάφορα ἐν-
(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

τυπα σημεῖα, ἐξ ὧν τὰ κυριώτερα εἶναι W. Blakette, —Darbinglon, —Kænisher, —CB, —AD.—Ὁ μὲ τὰ σημεῖα ταῦτα μόλυβδος εἶναι καθαρώτατος, καὶ κατὰ τὴν τάξιν καθ' ἣν ἀνεφέραμεν τὰ σημεῖα προτιμᾶται ὡς πρὸς τὴν ποιότητα. Οἱ ἀπὸ τὸ Λιβερπούλ ἐξαγόμενοι μόλυβδοι μὲ σημεῖα Flintworks — Buckley, κτλ. εἶναι ἐν γένει ὀλιγώτερον ἐν ὑπολήψει ὡς μὴ καθαροί.

Ἡ Ἀμερικὴ ἐξάγει ὡσαύτως ἀπὸ τὰς πέριξ τοῦ ἄνω Μισισσιππὶ χώρας ἀρκετὴν ποσότητα μόλυβδου, ἀλλὰ δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας ὁλοκλήρου τῆς Ἀμερικῆς.

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν εἰσαγόμενος πληθύνει τὸ ποῦτι K. 20. Τὰ δὲ σφαιρίδια (σκάγια) K. 30. Ἡ δὲ ἐξαγωγή εἶναι ἐλευθέρα.

Δ'. ΠΕΡΙ ΚΑΣΣΙΤΕΡΟΥ.

§. 226. Ὁ Κασσίτερος εἰς τὴν καθαρὰν του κατάστασιν εἶναι λευκός, ἀργυρόχρους, σκληρότερος τοῦ μόλυβδου, λυγιζόμενος ἀφίνει ἰδιαιτέρον τινα ἥχον, εἶναι δὲ τὸ ἐλαφρότερον τῶν μετάλλων, καὶ ἔχει ἰδίαν ἀποφορὰν δυσάρεστον, ἐκτιθέμενος εἰς τὸν ἀέρα ὀξειδοῦται εὐκόλως· μεταλλεῖα δὲ αὐτοῦ εὐρίσκονται εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Τὰ κυριώτερα εἶδη τοῦ εἰς τὸ ἐμπόριον γνωστοῦ κασσιτέρου εἶναι τὰ ἐξῆς.

Κασσίτερος τῆς Ἀγγλίας, διαιρούμενος εἰς τέσσαρας κλάσεις, συνήθως, ἀρκετὰ καθαρὸς, σκληρὸς καὶ εὐκατέργαστος, εἰς τεμάχια, εἰς κόκκους, μὲ τὰ αὐτὰ προτερήματα; ἀλλ' εἰς ἀνώτερον βαθμὸν, καὶ εἰς δάκρυα, καθαρώτατος καὶ λευκοτάτου χρώματος.

Κασσίτερος Βάρκας, ἐξαγόμενος ἀπὸ τὴν ὁμώνυμον νῆσον τοῦ Ἰνδικοῦ Ὠκεανοῦ.

Κασσίτερος τοῦ Μεξικοῦ, χρώματος μελανωποῦ, θεωρεῖται δὲ ὡς κατωτέρας ποιότητος.

Εἰς τὴν φύσιν σπανίως ἀπαντῶνται τεμάχια καθαροῦ κασσιτέρου, ἀλλ' εὐρίσκεται ἀναμειγμένος μὲ ξένας ὕλας.

Τὰ κυριώτερα μεταλλεῖα αὐτοῦ εἶναι τὰ τοῦ Κορνουάλ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὰ τῆς Γαλλικίας, τῆς Ἰσπανίας, τῆς Σαζωνίας καὶ Βοσνίας.

Χρησιμεύει ὁ κασσίτερος διὰ τὸ γάνωμα τῶν ἐκ χαλκοῦ μαγειρικῶν ἀγγείων, τῶν ὁποίων οὕτως ἐμποδίζεται ἡ δηλητήριος ὀξειδωσις διὰ τοῦ κασσιτέρου ἀναμιγνυομένου μετὰ τοῦ σιδήρου κατασκευάζεται ὡσαύτως ὁ γνωστὸς τερεκές.

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν εἰσαγόμενος πληρόνει τὸ ποῦτι Κ. 60

Ε'. ΠΕΡΙ ΥΔΡΑΡΓΥΡΟΥ.

§. 227. Ὁ Ὑδράργυρος εἶναι οὐσία μεταλλικὴ εἰς ὑγρὰν κατάστασιν, ἄσμος, λευκοῦ ἀργυροῦ χρώματος· μ' ὅλον ὅτι δὲ εἶναι τὸ βαρύτερον τῶν μετάλλων μετὰ τὸν χρυσὸν καὶ τὴν πλάτιναν, διὰ τῆς θερμάνσεως ὅμως ἐξατμίζεται εὐκολώτατα.

Ἡ ἰδιότης αὐτοῦ τοῦ νὰ ἐνόνεται μετὰ τῶν περισσοτέρων μετάλλων τὸν ἀποκαθιστᾷ χρησιμώτατον εἰς τὰς τέχνας τῆς χρυσώσεως καὶ ἀργυρώσεως τῶν λοιπῶν μετάλλων· κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐνούμενος μὲ τὸν κασσίτερον χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν καθρεπτῶν· γίνεται δὲ μεγάλη χρῆσις ὑδραργύρου καὶ εἰς τὰς μεταλλουργικὰς ἐργασίας τῶν πολυτίμων μετάλλων, διὰ τὴν κάθαρσιν τῶν ὁποίων χρησιμεύει.

Ἡ ἐκτατικὴ καὶ συσταλτικὴ ἰδιότης αὐτοῦ τὸν ἀποκαθιστᾷ μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας χρησιμώτατον εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν θερμομέτρων, βαρομέτρων κτλ.

Ἡ χημεία καὶ ἡ φαρμακοποιὰ κάμνουν ὡσαύτως χρῆσιν αὐτοῦ εἰς διαφόρους προπαρασκευάς.

Τὸ σημαντικώτερον μεταλλεῖον τοῦ ὑδραργύρου εἶναι τὸ τῆς Ἰστρίας εἰς τὴν Καρνιόλην τῆς Ἰλυρικῆς Αὐστρίας, δέκα λεύγας μακρὰν ἀπὸ τὸ Λαῦδᾶχ, ἀνακαλυφθὲν κατὰ τὸ 1497· ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις καλλιστεγεί δι' ἰδίον τῆς λογαριασμὸν τὰ μεταλλεῖα ταῦτα· τὸ ἐν ἑκτον δὲ τοῦ ἐξαγομένου ποσοῦ χρησιμεύει εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ Κινναβάρους. Κατὰ δεῦτερον λόγον πλούσιον μεταλλεῖον ὑδραργύρου εἶναι τὸ τῆς Ἀλμάδεν εἰς τὴν Ἰσπανίαν· τὸ μεταλλεῖον τοῦτο εἶναι παρὰχωρημένον εἰς τὴν οἰκίαν Rothschild πρὸς ἀσφάλειαν δανείου τινός, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν Ἰσπανικὴν Κυβέρνησιν ἔδωκεν.

Ὁ εἰς τὸ ἐμπόριον παραδιδόμενος ὑδράργυρος συχνὰ κιβδηλοῦται, μιγνυόμενος μὲ ἄλλα μέταλλα μικροτέρας ἀξίας· γνωρίζεται δὲ τοῦτο εὐκόλως ἂν χυθῇ μέρος αὐτοῦ ἐπὶ ὀμαλοῦ ἐδάφους, διότι ἂν ᾖ καθαρός, τὰ σφαιροειδῆ μόρια αὐτοῦ συνενόνονται ἀμέσως καὶ μὲ ταχύτητα, τὸ ἐναντίον δὲ συμβαίνει ἂν ᾖ ἀναμεμιγμένος μὲ ξένας ὕλας.

Διὰ τοῦ ὑδραργύρου, μιγνυομένου μὲ νίτρον καὶ ἄλλας τινὰς ὕλας

κατασκευάζεται ἡ διὰ τῆς τριβῆς φλογιζομένη οὐσία, ἐκ τῆς ὁποίας γίνονται τὰ γνωστὰ φωσφορικά ξύλα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ πολυτίμων λίθων καὶ ἄλλων οὐσιῶν.

§. 228. *Πολύτιμοι λίθοι.* — Συμπεριλαμβάνονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ὅλαι αἱ φυσικαὶ οὐσίαι, αἱ σχηματιζόμεναι εἰς τὴν γῆν διὰ τῆς κρυσταλλώσεως, στερεαί, διαφανεῖς, ποικίλων χρωμάτων, καὶ χρησιμεύουσαι ὡς κοσμήματα.

Ἀριθμοῦνται κυρίως δέκα εἶδη πρώτης τάξεως πολυτίμων λίθων, 1) ὁ ἀδάμας, 2) ὁ ἄνθραξ (ξουμπίνι), 3) ὁ σάπφειρος, 4) τὸ τοπαζίον, 5) ὁ σμαράγδος, 6) ὁ χρυσόλιθος, 7) ὁ ἀμέθυστος, 8) ὁ γρανίτης, 9) ὁ ὑάκινθος καὶ 10) ὁ βήρυλλος ἢ λευκοσμάραγδος (*aigue marine*).

Οἱ εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ἐμπορίου ἐνασχολούμενοι πρέπει πρὸ πάντων νὰ διακρίνῃσι τὰς πολυτίμους λίθους τῆς Ἀσίας ἀπ' ἐκεῖνας τῆς Εὐρώπης, διότι μεταξὺ τῶν δύο τούτων εἰδῶν ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. Ὡς κυριώτερον γνῶρισμα τῶν Ἀσιατικῶν λίθων θεωρεῖται ἡ διπλῇ διάθλασις τῶν ἀκτίνων καὶ ἡ εἰδικὴ βαρύτης των. Ἐὰν π. χ. διὰ μιᾶς γωνίας λίθου τινὸς βλέπῃς διπλοῦν, ἐν ἀντικείμενον ὀλίγον ἀπομεμακρυσμένον, ἡ λίθος βεβαίως εἶναι Ἀσιατικὴ.

Ἡ κατασκευὴ τῶν ψευδολίθων ἔλαβε πρὸ τινων χρόνων μεγάλην τελειοποίησιν μάλιστα εἰς τὴν Γαλλίαν· εἰς ὅλην δὲ σχεδὸν τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν γίνεται μεγάλη χρῆσις τῶν ψευδολίθων τούτων.

Α'. ΠΕΡΙ ΑΔΑΜΑΝΤΟΣ.

§. 229. *Ἀδάμας.* — Ἡ λίθος αὕτη, ἣτις κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν πολυτίμων λίθων, ἐνώνει ὅλα τὰ ὠραῖα χρώματα τοῦ ὑακίνθου, τοῦ τοπαζίου, τοῦ σμαράγδου, τοῦ σαπφείρου καὶ ἀμεθύστου· ὁ ἀδάμας εἶναι γνωστὸς πρὸ αἰώνων, εὐρισκόμενος ἄλλοτε εἰς τὰς τροπικὰς ζώνας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν. Κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα ἠριθμοῦντο δεκαπέντε μεταλλεῖα εἰς τὸ Βισιπούρ, καὶ εἴκοσι τρία εἰς

τὴν Γολκόνδαν περίφημα διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν ἐξ αὐτῶν ἐξαγομένων ἀδαμάντων. Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀδαμάντων τῆς Βρασιλίας, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ τελευταίου αἰῶνος, ἡ Ἀμερική ἐπρομήθευσεν εἰς τὴν Εὐρώπην τοὺς ἀναγκαίους ἀδάμαντας, οἵτινες ὅμως θεωροῦνται κατώτεροι τῶν Ἰνδικῶν ὡς πρὸς τὴν στερεότητα καὶ στιλπνότητα.

Οἱ ἀδάμαντες εὐρίσκονται συνήθως περιτυλιγμένοι ἀπὸ ἀργιλώδη ὕλην, ἀνθίστανται δὲ εἰς τὴν δύναμιν παντὸς κοπτεροῦ ἐργαλείου, καὶ μόνον διὰ τῆς ἀδαμαντίνης κόνεως δύνανται νὰ κατεργασθῶσιν· ἔχουσιν ἰδιαιτέραν λάμψιν, καὶ θερμαινόμενοι ἀποπέμπουσι φωσφορῶδες φῶς. Οἱ ὠραῖοι ἀδάμαντες εἶναι ἐντελῶς διαφανεῖς, ἀχρωμάτιστοι, ὡς τὸ καθαρὸν ὕδωρ, καὶ ὁ βαθμὸς τῆς καθαρότητός των προσδιορίζει κατὰ μέγα μέρος τὴν τιμὴν των. Ἡ ζωηρότης τῆς ἀντανakλάσεως τῶν ἀκτίνων εἶναι ὡσαύτως ἰδιαιτέρον χαρακτηριστικὸν αὐτῶν· εἶναι δὲ σπάνιοι εἰς τὴν φύσιν, καὶ ἐκ τούτου προέρχεται ἡ μεγάλη τιμὴ αὐτῶν. Εὐρίσκονται συνήθως σποράδην εἰς σιδηρούχους γαίας, ἢ εἰς τὴν ἄμμον τῶν διερχομένων ἀπὸ ἀδαμαντοφόρους γαίας ποταμῶν.

Κατὰ τὸ 1456 ἐφευρέθη ἡ τέχνη τῆς τομῆς καὶ στιλπνώσεως τῶν ἀδαμάντων διὰ τῆς τριβῆς τοῦ ἐνὸς μετὰ τοῦ ἄλλου, καὶ διὰ τῆς ἐκ τῆς τριβῆς ταύτης σχηματιζομένης κόνεως.

Ὡς ἐκ τοῦ διαφόρου τρόπου τῆς τομῆς των διαφοροτρόπως ὀνομάζονται καὶ οἱ ἀδάμαντες· ὀνομάζονται (Rose) ρόδα οἱ ἐξ ἐνὸς μόνον μέρους πελυέδρως κεκομμένοι, (Brillanti) στιλπνοὶ οἱ κατ' ἀμφοτέρα τὰ μέρη κεκομμένοι εἰς πολύγωνα πρόσωπα (facette)· εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀδαμάντων ὑπάρχουσι συνήθως εἰς τὸ ἄνω μέρος τριάκοντα ἐξ τομαί, εἰς δὲ τὸ κάτω εἴκοσι πέντε τομαὶ διαφόρων σχημάτων, διατεθειμένοι ὅμως εἰς τρόπον ὥστε αἱ κάτω ν' ἀνταποκρίνωνται μὲ τὰς ἄνω, διὰ νὰ γίνεται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς στιλπνώσεως καὶ ἀντανakλάσεως ζωηρότερον.

Ἡ τιμὴ τῶν ἀδαμάντων εἰς τὸ ἐμπόριον προσδιορίζεται ἀναλόγως τοῦ βάρους των· οὕτως ἐν καράτι (τέσσαρες κόκκοι) ἀξίζει φράγκα 170—190· ἐν καὶ ἡμισυ καράτι φρ. 300· δύο καράτια φρ. 768· τρία καράτια φρ. 1728, καὶ καθεξῆς· ὁ κανὼν, καθ' ὃν προσδιορίζεται ἡ τιμὴ τοῦ ἀδάμαντος, εἶναι ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ἀδάμαντος τετραπλασιάζεται καθ' ὅσον τὸ βάρος του διπλασιάζεται.

Ἀδάμαντες μεγάλου μεγέθους, ὥς εἶναι γνωστὸν, δὲν εὐρίσκονται· εἰς τῶν μεγαλητέρων γνωστῶν εἶναι ὁ τοῦ Ῥώσσιου θησαυροφυλακείου *Orloff* ἐνομαζόμενος, ἀγορασθεὶς παρὰ τῆς Αἰκατερίνης ἀπὸ Ἑλλήνα ἔμπορον κατὰ τὸ 1772 ἐπὶ τῇ μετριοτάτῃ τιμῇ 2,250,000 φράγκων· εἶναι μεγέθους ἐνὸς ὧου περιστερᾶς, ζυγίζων 779 καράτια, λέγουσι δὲ ὅτι ἐχρησίμευεν ὡς ὀφθαλμὸς τοῦ ἀγάλματος τοῦ Βράμα εἰς τὸ *Σιριγκάμ* τῶν Ἰνδιῶν. Ὁ τοῦ μεγάλου Μογκόλου ἀδάμας ζυγίζει καράτια 279, ἐκτιμᾶται δὲ φρ. 11,723,278, διότι ἔχει μικρόν τι ἐλάττωμα εἰς τὴν ἄκραν. Ὁ τοῦ Δουκὸς τῆς Τοσκάνης ἀδάμας ἐκτιμᾶται φρ. 2,608,335.

Πρὸς διάκρισιν τῶν γνήσιων ἀδαμάντων ἡ ἀκριβεστέρα μέθοδος εἶναι ἡ διὰ λεπτῆς ρινίδος τριβῆ τοῦ παρουσιαζομένου ἀδάμαντος, ἐὰν διὰ τῆς τριβῆς δὲν μείνῃ τὸ παραμικρὸν σημεῖον εἰς αὐτὸν, ὁ ἀδάμας εἶναι γνήσιος. Διακρίνεται προσέτι ὁ γνήσιος ἀδάμας καὶ διὰ τῆς ἀκριβοῦς καὶ προσεκτικῆς παρατηρήσεως, διότι ὁ γνήσιος ἀδάμας ἀντανακλᾷ τὸ φῶς εἰς τὴν ἐπιφανειάν του, ἐνῶ εἰς τὸν ψευδῆ ἀδάμαντα εἰσέρχεται ἐντὸς αὐτοῦ. Προσέτι ὁ γνήσιος ἀδάμας τιθέμενος εἰς μέρος ὀλίγον σκοτεινὸν ἀποπέμπει ἰδίαν λάμψιν, τὴν ἰδιότητα δὲ ταύτην δὲν ἔχει ὁ ψευδὴς ἀδάμας. Δύναται προσέτι νὰ δοκιμασθῇ καὶ διὰ τῆς πιέσεως, τιθέμενος π. χ. μεταξὺ δύο νομισμάτων καὶ πιεζόμενος ὁ ψευδὴς ἀδάμας θέλει μεταβληθῇ εὐκόλως εἰς κόνιν, ἐνῶ ὁ γνήσιος καὶ διὰ τῆς πλέον δυνατῆς πιέσεως δὲν θέλει ὑποφέρει οὐδεμίαν βλάβην.

Β'. ΠΕΡΙ ΜΑΡΓΑΡΙΤΩΝ.

§. 230. Οἱ *Μαργαρίται* μολονότι διαφέρουσι κατ' οὐσίαν ἀπὸ τὰς πολυτίμους λίθους, συγκαταριθμοῦνται ὅμως μεταξὺ αὐτῶν· τὸ γλυκὺ καὶ ὠραῖον χρῶμά των, τὸ σχῆμά των, ἡ σπανιότης των κατέστησαν αὐτοὺς καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας τὸν ὠραιότερον στολισμόν· εἰς τὴν Ἀσίαν ἡ ὑπόληψις των εἶχε φθάσει εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ Ῥωμαῖοι ἐθεώρουν αὐτοὺς ὡς τὸ πολυτιμότερον ἀντικείμενον τῆς πολυτελείας των.

Οἱ μαργαρίται εὐρίσκονται εἰς τὰς κόγχας διαφόρων θαλασσίων ὀστρέων· ὡς πολυτιμότεροι μαργαρίται θεωροῦνται οἱ στρογγύλοι, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον οἱ ὠσείδεις, καὶ οἱ λευκοὶ κατὰ τὸ χρῶμα· ἡ ὠραιότης τοῦ χρώματος μάλιστα εἶναι ἐν τῶν κυριωτέρων προτε-

ρημάτων αὐτῶν, καὶ ἐκ τούτου διακρίνονται αἱ διάφοροι ποιότη-
τές των.

Οἱ καλῆτεροι μαργαρίται ἀλιεύονται εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰαπο-
νίας, τῶν Φιλιππίνων νήσων, τῆς Κεϋλάν, εἰς τὸν Περσικὸν Κόλπον
καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀραβίας. Εἰς τινες ποταμοὺς τῆς Ῥωσσίας,
Βοσνίας, Σιλεσίας, Βαβαρίας καὶ Σκωτίας ἀλιεύονται ἐπίσης μαργα-
ρίται, ἀλλὰ τὸ χρῶμα αὐτῶν εἶναι πολὺ κατώτερον ἀπὸ τὸ τῶν Ἀ-
σιανῶν, ὀνομάζονται δὲ κοινῶς μαργαρίται τῆς Σκωτίας.

Εἰς τὴν Ἀσίαν ἡ ἀλίευσίς των ἄρχεται τὸν Ἀπρίλιον, καὶ διὰ βυ-
θιστῶν ἐξάγονται ἐκ τῆς θαλάσσης τὰ μαργαριτοφόρα ὄστρακα, ἐκ
τῶν ὁποίων ἀκολούθως μετὰ προσοχῆς ἐξάγουν τοὺς μαργαρίτας, οἱ-
τινες ἄλλοτε ἀπεστέλλοντο εἰς τὴν Εὐρώπην τρυπημένοι, σήμερον δ-
μως ἡ ἐργασία αὕτη γίνεται ἐπιτυχεστέρα διὰ Εὐρωπαϊκῶν μηχαν-
ῶν· κατατάττονται δὲ οἱ μαργαρίται εἰς διαφόρους κλάσεις ἀναλό-
γως τοῦ μεγέθους των, καὶ πωλοῦνται μὲ τὸ καράτι.

Διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου οἱ μαργαρίται χάνουν τὴν ὡραιό-
τητα τοῦ χρώματός των, καὶ ἐπομένως κατὰ μέγα μέρος καὶ τὴν
ἀξίαν των.

Τὰ δυνατὰ ὀξέα τοὺς διαλύουν, ὅχι ὅμως ἀμέσως, ἀλλ' εἰς προσ-
διωρισμένον τινὰ χρόνον, ὅθεν πρέπει νὰ ᾔναι μῦθος τὸ περὶ τῆς Κλεο-
πάτρας ἀνέκδοτον, ὅτι θέσασα δῆθεν πολύτιμον μαργαρίτην εἰς πο-
τήριον ὄξους τὸ προσέφερεν ὥς ποτὸν εἰς τὸν Μάρκον Ἀντώνιον.

Ἡ σημαντικώτερα ἀγορὰ αὐτῶν εἶναι ἡ πανήγυρις τῆς Λειψίας,
ὅπου οἱ ἔμποροι τῆς Γαλλίας, Ἰταλίας, Τουρκίας καὶ Ῥωσσίας ἀγο-
ράζουσι μεγάλας ποσότητας ἀκόμη καὶ σήμερον, ὅτε ἡλαττώθη ἐπὶ
πολὺ ἡ χρῆσις τοῦ πολυεξόδου τούτου στολισμοῦ.

Ὁ περιφημότερος μαργαρίτης εἶναι ὁ τῶν Ζωσιμάδων, εὕρισκόμε-
νος ἤδη εἰς τὸ Ῥωσσικὸν θησαυροφυλάκιον· εἰς τὸ Γαλλικὸν θησαυρο-
φυλάκιον ὑπάρχει συλλογὴ 408 μαργαριτῶν, ἐκτιμωμένη ἡμισυ ἐ-
κατομμύριον φράγκων, καὶ εἰς μαργαρίτης μεγέθους ἑνὸς ὠοῦ περι-
στερῆς, ἐκτιμώμενος 40,000 φράγκων.

Ἡ τέχνη διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν στολιστικὴν διάθεσιν ὅλων τῶν
τάξεων τῆς κοινωνίας ἐπροσπάθησε νὰ μιμηθῇ τοὺς γνησίους μαργα-
ρίτας· κατὰ πρῶτον εἰς τοὺς Παρισίους κατασκευάσθησαν ψευδομαρ-
γαρίται, σήμερον δὲ καὶ ἕλην τὴν Εὐρώπην ὑπάρχουσι τοιαῦτα τε-

χνουργεῖα· ἡ ἐντέλεια, μὲ τὴν ὁποίαν κατασκευάζονται, τοὺς ἀποκαθιστᾷ ὅλως ὁμοίους μὲ τοὺς γνησίους, καὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν ἐκ πρώτης ὀψεως εἶναι δύσκολος. Ἡ Νεάπολις, ἡ Ῥώμη καὶ ἡ Βενετία ἔχουσι τὰ καλῆτερα ἐργοστάσια ψευδῶν μαργαριτῶν.

ΠΕΡΙ ΚΟΡΑΛΛΙΟΥ (μερτζάνι).

§. 231. Τὸ *Κοράλλιον* εἶναι θαλάσσιον φυτὸν, ἔχον τὴν σκληρότητα τοῦ λίθου, καὶ αὐξάνον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἐπὶ πετρῶν· χρησιμεύει δὲ εἰς τὴν κατασκευὴν διαφόρων κοσμημάτων· καὶ μολονότι εἰς τὴν Εὐρώπῃν ἡ χρῆσις του ἡλαττώθη ἐπὶ πολὺ, γίνεται ὅμως πάντοτε σημαντικὸν ἐμπόριον αὐτοῦ μὲ τοὺς Ἀσιανούς λαοὺς καὶ μάλιστα μὲ τὴν Ἀφρικὴν, ὅπου αἱ γυναῖκες τὸ θεωροῦν ὡς τὸν λαμπρότερον στολισμὸν τῶν.

Ἀλιεύεται εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον, εἰς τὰ παράλια τῆς Καταλωνίας, τῆς Μαϊόρκας, τῆς Κορσικῆς, καὶ μάλιστα εἰς τὰ παράλια τῆς Βαρβαρίας, ἀφ' ὅπου ἐξάγεται τὸ τῆς καλῆτέρας ποιότητος.

Αἱ πόλεις, ὅπου τὸ κατεργάζονται μετὰ περισσοτέρας τελειότητος, εἶναι τὸ Αἰάκιον καὶ ἡ Βαστία, πόλεις τῆς νήσου Κορσικῆς, ἡ Γένοβα, ἡ Μασσαλία καὶ ἡ Νεάπολις.

Δ'. ΠΕΡΙ ΗΛΕΚΤΡΟΥ (νεχριμπάρι).

§. 232. Τὸ *Ἡλεκτρον* εἶναι ἀσφαλτώδης ὕλη, εὐρισκομένη κυρίως εἰς τὰ παράλια τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης καὶ τῆς Πρωσσίας· ἡ ὕλη αὕτη εἶναι σκληρά, διαφανὴς, χρώματος κιτρίνου διαφόρων βαθμῶν, ἐπιδεκτικὴ μεγάλης στιλπνότητος, καὶ καίεται εἰς τὸ πῦρ μὲ ἀποφορὰν ὅχι δυσάρεστον. Πρὸ τῆς χρήσεως τῶν ἀδαμάντων καὶ τῶν ἄλλων πολυτίμων λίθων, τῶν ἀποστελλομένων ἤδη παρὰ τῶν δύο Ἰνδιῶν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν πολυτέλειαν, τὸ ἡλεκτρον ἦτο πολὺ καταζήτητον, καὶ ἐθεωρεῖτο ἐκ τῶν πολυτιμοτέρων πραγμάτων εἰς τὴν Εὐρώπῃν. Σήμερον ἡ χρῆσις του πρὸς στολισμὸν ἔπαυσε, καὶ ἡ μεγαλύτερα ἐξόδευσις αὐτοῦ γίνεται εἰς τὴν Κίναν, Περσίαν καὶ Τουρκίαν πρὸς κατασκευὴν τῶν καπνοσυριγγοστομίων, καὶ κομβολογιῶν. Μεταφέρεται συνήθως ἀκατέργαστον ἀπὸ τὴν Αὐστρίαν καὶ Πρωσσίαν· τὸ Δάντζικ τῆς Πρωσσίας εἶναι μία τῶν κυριωτέρων ἀγορῶν τοῦ εἴδους τούτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ Χειροτεχνημάτων ἐν γένει.

§. 233. *Χειροτέχνημα*.—Πάν ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος κατασκευάζει διὰ τῶν χειρῶν του, διὰ τῶν μηχανῶν, ἢ ἄλλως πως διὰ τῶν βιομηχανικῶν τεχνῶν ὀνομάζεται *χειροτέχνημα*.

Ἐὰν ἡ γεωργία οὕσα, διὰ τὴν νὰ εἰπωμεν οὕτως, ἡ θρεπτικὴ πηγὴ τῶν λαῶν καὶ ἀφορμὴ ἐθνικοῦ πλούτου καθίσταται ἀξία πάσης προσοχῆς καὶ προστασίας ἐκ μέρους τῶν Κυβερνήσεων, οὐχ ἥττον ὅμως ἀξία ἐμφυχώσεως καὶ προστασίας εἶναι καὶ ἡ βιομηχανία, ἥτις, εἰς ἀνθηρὰν κατὰστασιν εὐρισκομένη, εἶναι ἴσως ἀφορμὴ περισσοτέρου πλούτου καὶ μεγαλητέρας εὐδαιμονίας. Αἱ ὀρθαὶ θεωρίαι τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας ὑπαγορεύουν τὴν ἐξ ἴσου προστασίαν ἀμφοτέρων τῶν δύο τούτων κλάδων τοῦ κοινωνικοῦ πλούτου, ὅπως συμβοηθούμενοι ἀμοιβαίως προάγωνται διὰ τοῦ δεσμοῦ τοῦ ἐμπορίου, τοῦ ὁποίου ἔργον εἶναι ἡ εὐρεια ἀγοραστῶν διὰ τὰ προϊόντα τῆς τε γεωργίας καὶ βιομηχανίας.

Κατὰ φυσικὸν λόγον αἱ χώραι, ὅπου τὰ ἡμερομίσθια τῶν ἐργατῶν εἶναι εὐθηνότερα καὶ ἐπομένως ἡ παραγωγὴ ὀλιγοέξοδος, ἔπρεπε νὰ παραχωρῶσι τὰ βιομηχανικά των προϊόντα εἰς μετριωτέρας τιμὰς· ἀλλ' ὅμως συμβαίνει τὸ ἐναντίον, ἀφοῦ αἱ μηχαναὶ, καὶ μάλιστα αἱ ἀτμομηχαναὶ, ἀντικατέστησαν τὴν ἀνθρώπινον ἐνέργειαν· οὕτω βλέπομεν τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου τὸ ἡμερομίσθιον εἶναι σχεδὸν διπλάσιον τοῦ διδομένου εἰς τὸν Γάλλον ἢ Γερμανὸν τεχνίτην, νὰ παραχωρῇ τὰ βιομηχανικά της ἔργα εἰς μετριωτέρας τιμὰς παρὰ τὴν Γαλίαν καὶ Γερμανίαν· ἐκτὸς τῆς τελειοποιήσεως τῶν μηχανῶν ἐμποροῦμεν ν' ἀναφέρωμεν ὡς αἰτίας τοῦ φαινομένου τούτου καὶ τὴν εἰς μέγαν καὶ ἄπειρον βαθμὸν ἐπέκτασιν τῆς Ἀγγλικῆς βιομηχανίας, τὴν ἀφθονίαν τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων της, τὴν ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως προστασίαν ἐν γένει τοῦ ἐμπορίου, τὴν ἀφθονίαν καὶ εὐθηνίαν τῆς πρώτης ὕλης, εἰσαγομένης σχεδὸν ἄνευ δασμῶν, καὶ ἐπὶ τέλους τὸ προνόμιον, τὸ ὁποῖον χαίρουν τὰ περισσότερα χειροτεχνήματα τοῦ νὰ τοῖς ἐπιστρέφονται κατὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἐξαγωγὴν των τὰ πληρωθέντα τυχόν κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν δικαιώματα. Τοιαῦτα εἶναι ἐν γένει τὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα προήγαγον τὴν βιομηχα-

νικὴν εὐημερίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς ὁποίας τὰ παραδείγματα ἀκολουθοῦσιν ἤδη ὅλοι αἱ λοιπαὶ βιομηχανικαὶ χῶραι.

Τὰ παραγόμενα ἐκ τῶν βιομηχανικῶν τεχνῶν χειροτεχνήματα εἶναι ἄπειρα· καθόσον αἱ ἀνάγκαι καὶ αἱ ἀπολαυαὶ τῶν λαῶν αὐξάνουσι πολιτιζομένων διὰ τῆς προόδου τῶν τεχνῶν, κατὰ τοσοῦτον αὐξάνει καὶ ἡ βιομηχανικὴ ποικιλία, τῆς ὁποίας ἔργον εἶναι ἡ εὐχαρίστησις τῶν τοιούτων ἀναγκῶν καὶ ἀπολαύσεων.

Διαιροῦνται ἐν γένει τὰ χειροτεχνήματα ὡς ἐκ τῆς ὕλης, ἐξ ἧς συνίστανται, οὕτω λέγομεν χειροτεχνήματα μαλλίνων, βαμβακίνων, μεταξωτῶν, λινῶν ὑφασμάτων καὶ λοιπὰ· ὑποδιαιροῦνται ἐπομένως κατὰ τὴν ποιότητα ἐκάστου εἶδους, π. χ. ἐρέαι (τζόχαι), κασιμίρια, κτλ. — καλικά, περικάλια κτλ. Προσέτι πᾶσα τέχνη ἔχει τὰ χειροτεχνήματά της, οὕτως ἡ ὥρολογιοποιΐα, ἡ ἀδαμαντουργία, ἡ χρυσοχοϊκὴ, ἡ μαχαιροποιΐα, ἡ ὑελουργία καὶ λοιπαί.

Πατρὶς τῶν ὑφαντῶν χειροτεχνημάτων, καὶ μάλιστα τῶν βαμβακίνων ὑφασμάτων ἀναγνωρίζεται τὸ Ἰνδοστάν, ὅπου ἡ ὥραιότης τοῦ κλίματος, ἡ ἀφθονία τῶν δώρων τῆς φύσεως, ὁ ὑπομονητικὸς χαρακτήρ καὶ ἡ θαυμασία ἐπιδεξιότης τῶν κατοίκων, καὶ ἡ αὐτάρκεια τοῦ βίου τῶν ἐσυχώρουν εἰς αὐτοὺς νὰ παραχωρῶσιν εἰς πολλὰ μετρίας τιμὰς τὰ προϊόντα τῶν χειροτεχνιῶν των, καὶ νὰ διατηρήσωσι τὴν ὑπεροχὴν των ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν ὑφασμάτων μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν οἱ Εὐρωπαῖοι ἐφεῦρον τὰς διὰ τοῦ ἀτμοῦ κινούμενας μηχανάς. Ἡ Ἰνδικὴ καταγωγὴ τῶν βαμβακίνων ὑφασμάτων ἀποδεικνύεται πρὸ πάντων ἀπὸ τὰ ὀνόματα, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε διατηροῦν, καίτοι ἐν τῇ Εὐρώπῃ κατασκευαζόμενα κατὰ μίμησιν τῶν Ἰνδικῶν· τὰ ὀνόματα *Pinkas*, *Zakord*, *Μουσελίνα*, εἶναι λέξεις Ἰνδικαί. Οἱ Σαρακηνοὶ πρῶτοι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 10^{ου} αἰῶνος ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Β' Ἀβδεραχῆμ. εἰσήγαγον τὰ χειροτεχνεῖα τοῦ βαμβακίου εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ὅπου ἐκαλλιεργεῖτο ἤδη τὸ βαμβάκιον καὶ τὸ μετάξιον· ἡ ἀφθονία τῶν πρώτων τούτων ὕλων τοῖς ἐχορήγησε τὰ μέσα νὰ συστήσωσι πλούσια χειροτεχνεῖα, τῶν ὁποίων ἡ πρόοδος ἦτο ταχεῖα. Ἄλλ' οἱ ἐπελθόντες μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Νέου Κόσμου πόλεμοι καὶ ἀνωμαλίας κατέστρεψαν εἰς τὴν Ἰσπανίαν τὸν σπόρον αὐτὸν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως, καὶ αἱ βιομηχανικαὶ τέχναι μετέβησαν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Κάτω Χώρας· οὕτω δὲ ἡ Φλω-

ρεντία, ἡ Βενετία, ἡ Γένοβα, αἱ Βρύγαι (Bruges), ἡ Γάνδη ἀποκατεστάθησαν αἱ πρῶται βιομηχανικαὶ καὶ ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς Εὐρώπης καθ' ὅλην τὴν περίοδον, τὴν πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ νέου κατ' εὐθείαν δρόμου τῶν Ἰνδιῶν διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη μεταβιβάσασα τὸ ἐμπόριον ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Μεσόγειον εἰς τὸν ὠκεανὸν καὶ τὰ Δυτικὰ παράλια τῆς Εὐρώπης συμμετεκόμισε καὶ τὴν βιομοχανίαν τῶν μεσημβρινῶν ἐθνῶν. Ἡ ἐμπορικὴ αὕτη μεταβολὴ ὑπῆρξε πρὸ πάντων ὠφέλιμος εἰς τὴν Πορτογαλίαν, Ὀλλάνδαν, Ἀγγλίαν καὶ Γαλλίαν, αἵτινες ὑψώθησαν ἀλληλοδιαδόχως ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας τῶν Ἰταλῶν. Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος τὰ χειροτεχνήματα τῶν ἐπικρατειῶν τούτων, βοηθούμενα ἀπὸ τὴν ἄπειρον ἔκτασιν τοῦ ἐμπορίου καὶ ἀπὸ τὰς ἀτμομηχανάς, ἔλαβον τοσαύτην πρόοδον καὶ τελειοποίησιν, ὥστε ἀποκατεστάθησαν ἀνώτερα τῆς ἀντιζηλίας τῶν Ἰνδῶν, μὴ φοβούμενα πλέον τὸν συναγωνισμόν τῶν Ἰνδικῶν χειροτεχνημάτων οὔτε ὡς πρὸς τὴν τελειότητα οὔτε ὡς πρὸς τὴν μετρίότητα τῶν τιμῶν· αἱ Ἰνδαὶ μάλιστα ἐπὶ τέλους ἐνόησαν ὅτι δὲν δύνανται ν' ἀντιπαραταχθῶσιν εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς τέχνης, καὶ παραιτήσασαι τὴν κατασκευὴν τῶν ὑφασμάτων, εὐρίσκουν συμφερότερον νὰ καταγίνωνται εἰς τὴν παραγωγὴν τῆς πρώτης ὕλης, τὴν ὁποίαν ἀνταλλάσσουν μὲ τὰ Εὐρωπαϊκὰ χειροτεχνήματα, προσφερόμενα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαίων εἰς τιμὰς μετρίωτέρας ἀπὸ τὰς τῶν Ἰνδικῶν.

Δὲν εἶναι βεβαίως δυνατόν νὰ περιγράψωμεν ἐντὸς τοῦ συνοπτικοῦ τούτου ἐγχειριδίου λεπτομερῶς ὅλα τὰ εἶδη τῶν χειροτεχνημάτων, τῶν ὁποίων ἡ ποικιλία εἶναι ἄπειρος, καθόσον μάλιστα ἡ τέχνη ἀκολουθοῦσα τοῦ συρμοῦ τὰς ἰδιοτροπίας καὶ παραιτοῦσα τὰ παλαιὰ γεννᾷ καθ' ἡμέραν νέα. Ὅθεν θέλομεν περιορισθῆ νὰ εἰπῶμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν μαλλίνων, βαμβακίνων καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων.

Α'. ΠΕΡΙ ΜΑΛΛΙΝΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ.

§. 234. *Μάλλια ὑφάσματα.* — Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο συμπεριλαμβάνονται ὅλα τὰ ὑφάσματα, τὰ κατασκευαζόμενα μὲ στημόνιον καὶ ὑφάδιον μάλλινον, ἔχοντα ἢ μὴ χνούδιον (πτίλον) ὡς αἱ ἐρέαι (τζόχαι), τὰ κασιμίρια, αἱ φλανέλλαι καὶ λοιπά.

Τὰ μάλλινα ὑφάσματα ἔνεκα τῆς ὠραιότητός των, τῆς εὐκαμψίας των, τῆς δυνάμεώς των, τῆς διαρκείας των, καὶ τῆς ιδιότητος, τὴν ὁποίαν τὸ μαλλίον ἔχει ὡς ἀπορροφᾷ τοὺς ὑγροὺς ἀτμοὺς, τοὺς ὁποίους τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἀδιαλείπτως ἀποπέμπει, ὄντα δὲ καὶ μετρίως θερμαγωγὰ καὶ ἐπιδεκτικὰ παντὸς εἶδους χρωματισμοῦ θεωροῦνται τὰ καταλληλότερα πρὸς κατασκευὴν ἐνδυμάτων· οὕτως ὅλοι οἱ ἐξευγενισμένοι λαοὶ καὶ τῶν ψυχρῶν καὶ τῶν εὐκράτων κλιμάτων κατασκευάζουν ἐκ μαλλίνων ὑφασμάτων τὰ περισσότερα ἐνδύματα αὐτῶν.

Ἡ χρονολογία τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων εἶναι ἀρχαιοτάτη, ὁ Ὀμηρος καὶ ὅλοι οἱ συγγραφεῖς τῶν πλεόν ἀρχαίων χρόνων ἀναφέρουσι τὰ πολυάριθμα ποίμνια, τῶν ὁποίων τὰ μαλλία ἐθεωροῦντο ὡς ὁ σημαντικώτερος πλοῦτος ἐκείνων τῶν χρόνων, ῥητῶς σημειοῦντες τὴν χρῆσιν τῶν μαλλίνων πρὸς κατασκευὴν ἐνδυμάτων. Δὲν δυνάμεθα ὁμῶς νὰ ἐξεύρωμεν ἂν περιορίζοντο μόνον εἰς τὴν κατασκευὴν μαλλίνων πιλημάτων (κετσέδων), ἢ ἂν ἡ πρόοδος τῆς τέχνης εἶχε θῆσιν μέχρι τῆς κατασκευῆς μαλλίνων ὑφασμάτων· ἐν τούτοις πρέπει νὰ εἰκάζωμεν ὅτι προηγήθη ἡ κατασκευὴ τῶν πιλημάτων ὡς ἀπλουστέρα ἀπὸ τὴν τῶν ὑφασμάτων, τὴν ὁποίαν ὁ Πλίνιος ἀποδίδει εἰς τοὺς Αἰγυπτίους.

§. 235. Ἑρέαι (τζόχα).—Κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους οἱ Φλανδροὶ (Flamands) καὶ οἱ Ὀλλανδοὶ εἶναι οἱ πρῶτοι γνωστοὶ λαοί, οἵτινες ἐνησχολήθησαν καὶ εὐδοκίμησαν εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων. Κατὰ τὸ ἔτος 1300 Φλανδρὸς τις μετέφερε τὴν βιομηχανίαν ταύτην εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐξ ἧς μετεκομίσθη εἰς τὴν Γαλλίαν. Ἐπὶ Κολβέρτου κατὰ τὸ 1665 μετεκαλέσθησαν εἰς τὴν Γαλλίαν Ὀλλανδοὶ τεχνῖται, οἵτινες ἐσύστησαν προνομιούχα χειροτεχνεῖα μαλλίνων ὑφασμάτων· ἕκτοτε δὲ χρονολογεῖται ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις καὶ ἡ πρόοδος τῆς Γαλλικῆς ταύτης βιομηχανίας.

Τὰ περιφημότερά Γαλλικὰ τεχνουργεῖα τζοχῶν εἶναι τὰ τῶν πόλεων Ἐλβῶφ (Elbeuf), Σεδάν (Sedan) καὶ Λουβιέ. Τὰ τῆς τελευταίας ταύτης πόλεως μάλιστα ἀπέκτησαν πρὸ χρόνων τὴν μεγαλητέραν ὑπόληψιν μεταξὺ ὅλων τῶν λοιπῶν Εὐρωπαϊκῶν χειροτεχνείων ὡς πρὸς τὴν ὠραιότητα καὶ λεπτότητα τῶν ὑφασμάτων.

Ἡ δὲ ἀξία ὅλων τῶν εἰς τὴν Γαλλίαν κατασκευαζομένων τζοχῶν ὑπολογίζεται εἰς 250 ἑκατομμύρια φράγκων.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ κλάδος οὗτος τῆς βιομηχανίας, ὡς ὅλοι οἱ λοιποὶ, ἔλαβε γιγαντιαίαν ἀνάπτυξιν· εἰς μόνην τὴν πόλιν Στοκπόρτ ἀριθμοῦνται 10 χιλιάδες ἐργοστάσια μαλλίνων υφασμάτων ἐργαζόμενα διὰ τοῦ ἀτμοῦ, καὶ ἀπασχολοῦντα 15,000 τεχνίτας.

Ἡ Γερμανία συναγωνίζεται μετ' ἐπιτυχίας ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς βιομηχανίας· ἰδίως ἡ Σαξωνία καὶ ἡ Πρωσσία προήγαγον τὴν βιομηχανίαν ταύτην εἰς βαθμὸν τελειότητος, καὶ σήμερον διὰ τὴν εὐθηνίαν τῶν τιμῶν κατεστάθησαν αἱ κυριώτεραι ἀγοραὶ τζοχῶν διὰ τὴν Ἀσίαν καὶ Τουρκίαν. Εἰς τὴν πανήγυριν τῆς Λειψίας πωλοῦνται 100 — 120 χιλιάδες κομμάτια Γερμανικῶν τζοχῶν ἀξίας περίπου 12 ἑκατομυρίων φράγκων.

Ἡ Πρωσσία, ἂν καὶ δὲν ἀποστέλλῃ εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀγοράς ἐρέας ἐκ τῶν ἐργοστασίων τῆς, κατάρθρωσεν ὅμως πρὸ καιροῦ νὰ κατασκευάζῃ τὰ διὰ τὴν ἐγχώριον κατανάλωσιν τῆς ἀναγκαῖα μάλλινα υφάσματα· ἐκτὸς δὲ τούτου ἀποστέλλει ἀρκετὴν ποσότητα εἰς τὴν Κίναν, ὅπου τὰ ἀνταλλάσσει μὲ προϊόντα ἐκείνου τοῦ τόπου.

Δυσκολώτερά δυνάμεθα νὰ γνωρίσωμεν τὴν ποιότητα τῶν τζοχῶν παρὰ τὴν τῶν ἄλλων χειροτεχνημάτων· ὁ ἐμπειρότερος εἰδήμων συγχρότατα ἀπατάται ὡς πρὸς τὴν ἀξίαν αὐτῶν, μεγάλη δὲ πείρα καὶ ἐξέτασις ὁλοκλήρου τοῦ τμήματος τῆς ἐρέας δύνανται νὰ τὸν ὀδηγήσωσιν εἰς τὸν ἀκριβεῆ προσδιορισμὸν τῆς τιμῆς.

Αἱ ἐρέαι ὑπόκεινται εἰς διαφόρους δολιεύσεις· ὅλοι γνωρίζουν ὅτε αἱ ἐρέαι, αἱ βαφόμεναι ἀφοῦ ὑφανθῶσι, δὲν διατηροῦν τὸ χρῶμά των, καὶ ὅτι προτιμότεραι εἶναι αἱ ἐρέαι, αἱ ὑφαινόμεναι διὰ μαλλίων ἤδη βαμμένων· πρὸς ἀναγνώρισιν τῆς διαφορᾶς ταύτης παρατηρεῖται ἂν ἡ ᾠα (τζιμουσα) ᾗναι ἄλλου χρώματος ἀπὸ τῆς ἐρέας, ἀλλ' οἱ τεχνῖται διὰ νὰ ἐξαπατήσωσι τὸν ἀγοραστὴν κατορθοῦν βάφοντες τὴν ἐρέαν νὰ προφυλάττουν τὴν ᾠαν (τζιμουσαν) ἀπὸ τὴν σύγχρονον βαφὴν, καὶ οὕτω νὰ δίδωσιν εἰς αὐτὴν διάφορον χρῶμα· ὁ δόλος οὗτος ἀνακαλύπτεται μόνον διὰ τῆς ἀκριβοῦς ἐξετάσεως τοῦ νήματος τῆς ἐρέας, διότι διὰ τῆς ἐξετάσεως ταύτης δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ ἂν ἡ βαφὴ ἐγένετο μετὰ τὴν ὑφανσιν ἢ πρὸ αὐτῆς.

Γίνεται ὡσαύτως καὶ ἄλλος δόλος, ὅχι ὀλιγώτερον ἐπιζήμιος διὰ τὸν ἀγοραστὴν, καὶ τοῦ ὁποίου ἡ ἀνακάλυψις ἐκ πρώτης ὀψεως εἶναι ἐπίσης δύσκολος. Πρῶτοι οἱ Ἄγγλοι κατεσκεύασαν ἐρέας ἀναμιγνύον-

τες βαμβάκιον με τὸ μαλλίον· ὅλοι δὲ οἱ λοιποὶ βιομήχανοι τοὺς ἐμυμήθησαν, καὶ σήμερον ἴσως εἶναι πολλὰ σπάνια αἱ ἀκραιφνεῖς ἐκ μαλλίου μόνον ἐρέαι. Διάφορα μέσα ἐπρότεινον πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δόλου τούτου, ἐνταῦθα δὲ ἀναφέρομεν τὸ προχειρότερον καὶ ἴσως τὸ ἀσφαλέστερον· ἐάν τις λάβῃ μίαν κλωστήν ἐκ τοῦ ὑφάσματος καὶ τὴν ἐκθέσῃ εἰς τὴν φλόγα, ἐάν ἡ κλωστή ἔχῃ βαμβάκιον, θέλει φλεχθῇ ἀμέσως καὶ ἐξαφανισθῇ με ταχύτητα, ἐάν δὲ συνίσταται ἐκ καθαροῦ μαλλίου, θέλει φλεχθῇ βραδέως καὶ σχηματίζει ἀνθρακώδη ὄγκον, ὅστις θέλει σθύσει ἅμα ἀπομακρυνθῇ τῆς φλογός, ἀποπέμπων τὴν γνωστὴν ἀποφορὰν τοῦ καιομένου μαλλίου· δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου ἔμπορεῖ τις νὰ ἐννοήσῃ εὐκόλως ἂν ἡ ἐρέα ἦναι κατεσκευασμένη ἀπὸ καθαρὸν μαλλίον, ἢ ἀπὸ μαλλίον ἀναμειγμένον με βαμβάκιον.

§. 236. *Λαχούρια Σάλλια*.—Ἰσως ἔπρεπε μεταξὺ τῶν μαλλίνων ὑφασμάτων ν' ἀναφέρωμεν κατὰ πρῶτον λόγον τὰ λαχούρια Σάλλια, τὸ εὐγενὲς καὶ πολύτιμον τοῦτο ὑφασμα τῶν Ἰνδιῶν, τὸ τόσον περιπόθητον στόλισμα τοῦ γυναικείου φύλλου. Ἡ Εὐρώπη καὶ ἰδίως ἡ Γαλλία μ' ὅλας τὰς προσπάθειάς δὲν κατῴρθωσε μέχρι τοῦδε παρ' ἀτελῶς νὰ μιμηθῇ τὰ Ἰνδικὰ ταῦτα ὑφάσματα.

Ἡ Κασιμιρία, ἐπαρχία τοῦ Ἀσιατικοῦ Βασιλείου Λαχῶρ, εἶναι ἡ πατρίς τῶν ὑφασμάτων τούτων· πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἡ βιομηχανία αὕτη ἦτο εἰς ἐνέργειαν, καὶ σήμερον ἀκόμη, μ' ὅλον τὸν συναγωνισμόν τῶν Εὐρωπαϊῶν, 50,000 τεχνῖται ἐργάζονται εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν Σαλλίων. Τὸ μαλλίον, τὸ χρησιμεῦον διὰ τὰ ὑφάσματα ταῦτα, εἶναι ἐκ τῶν αἰγῶν τοῦ Τιβέτ, διὰ τὴν βαφὴν δὲ αὐτοῦ γίνεται ἡ μεγαλητέρα φροντίς, καὶ οἱ Κασιμίριοι ἀποδίδουν εἰς τὰ ὕδατα τοῦ τόπου των τὴν ὠραιότητα, τὴν λεπτότητα, καὶ ὅλας τὰς ἀμιμήτους χάριτας, τὰς ὁποίας ἔχουν τὰ ὑφάσματά των.

Τὰ εἰς τὴν Κασιμιρίαν κυρίως κατασκευαζόμενα Σάλλια εἶναι ἀντικείμενον πολυτελείας, καὶ καταζήτητα μᾶλλον πρὸς στολισμὸν παρὰ πρὸς χρῆσιν· ὑπολογίζεται δὲ ἡ ἀξία τῶν κατ' ἔτος ἀπὸ τὴν Κασιμιρίαν ἐξαγομένων Σαλλίων 45 ἑκατομμυρίων φράγκων. Τὸ μεγαλύτερον μέρος ἀποστέλλεται εἰς τὰς Ἰνδικὰς χώρας, εἰς τὴν Τουρκίαν, καὶ Περσίαν. Ἡ πρώτη ἀξία ἐνὸς Σαλλίου Κασιμιρίου εἶναι περίπου 800 φράγκων, τὰ δὲ ἐπιτόπια ἔξοδα εἰς δασμοὺς καὶ δικαιώματα, καὶ τὰ τῆς μεταφορᾶς διπλασιάζουν σχεδὸν τὴν ἀξίαν των.

Οἱ Γάλλοι πρῶτοι ἐπροσπάθησαν νὰ μιμηθῶσι τὰ λαχούρια Σάλ-
λια, τὰ ὅποια μετὰ τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Ναπολέοντος εἰς τὴν Αἴ-
γυπτον κατὰ πρῶτον εἰσῆχθησαν καὶ ἐγνωρίσθησαν εἰς τὴν Γαλλίαν.
Οἱ Γάλλοι μετέφερον αἶγας ἐκ τοῦ Τιβετ, καὶ μεταχειρισθέντες τὰ
αὐτὰ μέσα τῆς κατασκευῆς ἐνόμισαν ὅτι δύνανται νὰ φθάσωσι τὴν
τελειότητα τῶν Ἰνδικῶν, ἀλλ' εἰσέτι δὲν τὸ κατῴρθωσαν ὥς πρὸς
τὴν στερεότητα μάλιστα τῶν χρωμάτων, τὸ κυριώτερον προτέρημα
τῶν Ἰνδικῶν, ἡ Γαλλικὴ τέχνη δὲν ἔκαμε πολλὰς προόδους. Ἐν Σάλ-
λιον Γαλλικὸν καθ' ὅλα ὅμοιον μὲ ἐν Ἰνδικὸν ἐὰν ἀξίξῃ φράγκα 500
— 600, τὸ Ἰνδικὸν θέλει ἀξίξει φράγκα 2,500 — 3,000. Εἰς τοὺς
Παρισίους καὶ Λυὼν εἶναι τὰ σημαντικώτερα τεχνουργεῖα τῶν Γαλ-
λικῶν Σαλλίων.

Β'. ΠΕΡΙ ΒΑΜΒΑΚΙΝΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ.

§. 237. *Βαμβάκινα υφάσματα.* — Οἱ Ἰνδοὶ εἶναι γνωστοὶ ὡς οἱ
πρῶτοι χειροτέχναι βαμβακίνων υφασμάτων. Ὁ Ἡρόδοτος ὁμιλῶν
περὶ Ἰνδικῆς λέγει· « τὰ δὲ δένδρα τὰ ἄγρια αὐτόθι φέρει καρπὸν εἴ-
» ρια καλλονῇ τε προφέροντα καὶ ἀρετῇ τῶν ἀπὸ τῶν δένων, καὶ
» ἐσθῆτι οἱ Ἰνδοὶ ἀπὸ τούτων τῶν δενδρέων χρέονται » ὅθεν εἶναι
ἀναντίρρητον ὅτι οἱ Ἰνδοὶ, τῶν ὁποίων γνωρίζομεν τὴν πρὸς τοὺς
νεωτερισμοὺς ἀποστροφὴν, πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων μετεχειρίζοντο
τὸ βαμβάκιον πρὸς κατασκευὴν υφασμάτων. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς
χριστιανικῆς ἐποχῆς ἡ τέχνη αὕτη ἐξετάθη εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ
τὴν Περσίαν, καὶ οἱ θαλασσοπόροι Ἕλληνες, ἀγοράζοντες τὰ βαμβά-
κινα υφάσματα τῶν Ἰνδιῶν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀραβίας καὶ Αἰγύ-
πτου, μετέφερον αὐτὰ εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρα-
τορίας καὶ εἰς τὰς πλουσιωτέρας τῆς Ἑλλάδος πόλεις. Ἐν τούτοις τὸ
ἐμπόριον τῶν βαμβακίνων υφασμάτων δὲν ἔλαβε κατὰ τὴν ἐποχὴν
ἐκείνην μεγάλην σημασίαν, διότι κανεὶς τῶν τότε συγγραφέων δὲν
ἀναφέρει τι περὶ αὐτοῦ, ἐνῶ ἀριθμοῦν λεπτομερῶς ὅλα τὰ ἄλλα ἐκ
τῆς Ἀσίας ποσερχόμενα εἶδη, ὡς τὸν χρυσὸν, τὰ ἀρώματα, τὰς πο-
λυτίμους λίθους, τὴν μετάξην καὶ λοιπά.

Ὅταν παρατηρήσωμεν τὴν ἄπειρον καὶ ταχεῖαν ἀνάπτυξιν, τὴν ὁ-
ποίαν πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν ἡ βιομηχανία αὕτη ἔλαβεν εἰς τὴν Εὐ-
ρώπην, ἀναφαίνεται πολὺ παράδοξον διατὶ ὁ ἐμπορικὸς οὗτος κλάδος

νά μένῃ δεκατρεῖς αἰῶνας εἰς τὰ παράλια τῆς Μεσογείου, χωρὶς νὰ δυνηθῇ, διαβαίνων τὴν θάλασσαν, νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ Ἰταλίαν. Εἶναι ὡσαύτως περίεργον διατί οἱ Κινέζοι, οἵτινες προηγέθησαν ὅλων τῶν ἄλλων λαῶν εἰς τὰς τέχνας καὶ εἰς τὸν πολιτισμὸν, οἱ ἐφευρεταὶ οὗτοι τῆς μεταξουργίας, τῆς χαρτοποιίας, τῆς ζαχαροποιίας, καὶ τόσων ἄλλων τεχνῶν, νὰ μένουν ἄνευ ἐργοστασίων βαμβακίου μέχρι τοῦ 13^{ου} αἰῶνος, ἐνῶ εἰς τὴν γείτονά των Ἰνδίαν ἤκμαζεν ἡ βιομηχανία αὕτη πρὸ τριῶν χιλιάδων ἐτῶν· τὸ βαμβάκιον μολοντοῦτο δὲν ἦτο ἄγνωστον εἰς τὴν Κίναν, τὸ ἐκαλλιέργουν εἰς τοὺς κήπους, καὶ κατεσκεύαζον ἐξ αὐτοῦ μικρὰ ὑφάσματα πρὸς ἀπλὴν περιέργειαν. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς κατακτῆσεως τῶν Ταρτάρων ἐξετάθη ἡ καλλιέργεια τοῦ βαμβακίου, καὶ ἔκτοτε χρονολογεῖται ἡ κατασκευὴ τῶν βαμβακίνων Σινικῶν ὑφασμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι γνωστὰ τὰ λεγόμενα *Ναγκίραι*, ὀνομασθέντα οὕτως ἐκ τῆς Σινικῆς πόλεως *Ναγκίνης*.

Ἡ βιομηχανία τῶν βαμβακίνων ὑφασμάτων εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἦτο ἤδη γνωστὴ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεώς της. Οἱ Μεξικανοὶ κατεσκεύαζον ἐκ βαμβακίου τὰ κυριώτερα φορέματά των, διότι ἐστεροῦντο καὶ μαλλίου καὶ καννάβεως καὶ μετάξης. Ὅλοι οἱ περιηγηταὶ τῶν πρώτων χρόνων εἰς τὴν Ἀμερικὴν παντοῦ ἀπῆντησαν τὸ φυτὸν τοῦ βαμβακίου καὶ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ πρὸς κατασκευὴν ὑφασμάτων.

Μολονότι ἡ Εὐρώπη εἶναι ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀργότερα εἰσῆχθησαν τὰ τεχνουργεῖα τοῦ βαμβακίου, αὕτη ὅμως διὰ τῆς περὶ τὰς τέχνας εὐφυίας της ἔδωκεν εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην ἀπίστευτον ἔκτασιν καὶ πρόοδον.

Ἡ Ἀγγλία κατέχει ἀναμφισβητήτως τὴν πρώτην θέσιν καθόσον ἀφορᾷ τὴν βιομηχανίαν τῶν βαμβακίνων ὑφασμάτων. Ὁ μέγας βαθμὸς, εἰς τὸν ὁποῖον προήχθη εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν ἡ κατασκευὴ τῶν τόσον πολυαρίθμων καὶ ποικίλων βαμβακίνων χειροτεχνημάτων, εἶναι βεβαίως τὸ παραδοξότερον φαινόμενον, τὸ ὁποῖον μᾶς παρουσιάζει ἡ βιομηχανικὴ Ἱστορία. Ὅταν οἱ Ἄγγλοι ἐπεχείρησαν κατὰ πρῶτον τὴν κατασκευὴν τῶν βαμβακίνων ὑφασμάτων ἀπῆντησαν ἀπείρους δυσκολίας· ἡ πρώτη ὕλη ἦτο εἰς ἄπειρον ἀπόστασιν μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον των, καὶ οἱ κάτοικοι τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Κίνας εἶχον προᾶξει τὴν τέχνην τῆς κλωστικῆς καὶ ὑφαντικῆς εἰς βαθμὸν τελειό-

τητος, ὥστε τὰ υφάσματα τῶν ἡδύναντο νὰ συμπαραβληθῶσι μὲ τῆς ἀράχνης τὴν λεπτότητα, θεωρούμενα τότε ἀνώτερα παντὸς ἀντιζήλου συναγωνισμοῦ. Ἐν τούτοις αἱ ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις τῆς μηχανικῆς τέχνης ἀπέβησαν τοσοῦτον ἐπιτυχεῖς, ὥστε οἱ Ἄγγλοι ὑπερενίκησαν ὅλα τὰ ἐμπόδια, καὶ οἱ Ἴνδοι μ' ὅλην τὴν ἐπιτηδειότητά καὶ τὸ ὀλιγοἑξοδόν των δὲν ἠμπόρεσαν νὰ συναγωνισθῶσι μὲ αὐτοὺς, οἵτινες ἀγοράζοντες ἀπὸ τοὺς Ἰνδοὺς τὰ βαμβάκια καὶ μεταφέροντες αὐτὰ εἰς τὴν πατρίδα των, πέντε χιλιάδας λεύγας μακρὰν, τὰ μετασχηματίζουν εἰς υφάσματα, καὶ ἐπανερχόμενοι τὰ πωλοῦν εἰς τοὺς ἰδίους Ἰνδοὺς. Ἀναντιρρήτως οὗτος εἶναι ὁ μεγαλύτερος θρίαμβος τῆς μηχανικῆς τέχνης· τὸ παραδοξότερον δὲ εἶναι ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο δὲν προέκυψε κατὰ συνέπειαν μακρᾶς σειρᾶς προσπαθειῶν καὶ ἐφευρέσεων, διότι ἐνῶ πρὸ ἡμίσεος περίπου αἰῶνος ἡ βιομηχανία αὕτη ἦτο εἰς τὴν νηπιότητά της, σήμερον ἐπασχολεῖ τόσα κεφάλαια καὶ τόσας χεῖρας, ὅσας ὅλαι ὁμοῦ αἱ λοιπαὶ Ἀγγλικαὶ βιομηχανίαι· δικαίως δὲ οἱ Ἄγγλοι θεωροῦν αὐτὴν ὡς τὴν κυριωτέραν πηγὴν καὶ ἀφορμὴν τῆς δυνάμεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὑψώθησαν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους.

Υπολογίζεται σήμερον ἡ ἀξία τῶν εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατασκευαζομένων βαμβάκινων υφασμάτων εἰς λίρας στερλίνας 34 ἑκατομμυρίων, ἥτοι φράγκα 856 ἑκατομμυρίων· ἡ πρώτη ὕλη αὐτῶν ἐκτιμᾶται 176 ἑκατομμύρια φράγκων, τὰ δὲ λοιπὰ 680 ἑκατομμύρια φράγκων διανέμονται μεταξὺ τῶν κεφαλαιούχων, ἐργατῶν, μηχανικῶν καὶ ἄλλων· ἰσχυρίζονται δὲ ὅτι ἐκ τῆς βιομηχανίας ταύτης ζῶσιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὑπὲρ τὸ ἐν καὶ ἡμίση ἑκατομμύριον ἀνθρώπων, καὶ ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος φαίνεται ἀληθὴς ἀπὸ τὸν πληθυσμὸν, τὸν ὁποῖον κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἔλαβον αἱ βιομηχανικαὶ πόλεις Λαγκάστερ, Μαντχέστερ, Πρίστον, Βόλτον, Λίβερπουλ καὶ ἄλλαι.

Ἡ Ἀγγλία διὰ τῶν σιδηρῶν της, διὰ τῶν γαιανθράκων της, διὰ τῶν πλοίων της καὶ διὰ τῆς εἰδικότητος, τὴν ὁποίαν οἱ τεχνῖται αὐτῆς ἀπέκτησαν, ἐξησφάλισεν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὴν ἀδιαφιλονείκητον ὑπεροχὴν της ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν ταύτην. Οὐδεμία χώρα δύναται νὰ συναγωνισθῇ μὲ τὴν εὐθηνίαν τῶν Ἀγγλικῶν βαμβάκινων υφασμάτων· ὑπελογίσθη μάλιστα ὅτι, ἂν 15 χιλιάδων μέτρων Ἀγγλικὰ υφάσματα ἀξίζουσιν 64 χιλιάδας φράγκων, ἡ αὕτη ποσότης

τῶν μέτρων, κατασκευαζομένη εἰς τὴν Γαλίαν, θέλει ἀξίσει φράγκα 116 χιλιάδων.

Γ'. ΠΕΡΙ ΜΕΤΑΞΩΤΩΝ ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ.

§. 238. *Μεταξωτὰ υφάσματα.*—Διὰ τῆς ὀνομασίας ταύτης διακρίνονται εἰς τὸ ἐμπόριον τὰ διάφορα υφάσματα, τὰ κατασκευαζόμενα ἐκ μετάξης καθαρᾶς, ἢ ἀναμεμιγμένης μετ' ἄλλων ὑλῶν.

Ὅλα τὰ εἶδη τῶν μεταξωτῶν υφασμάτων δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς ἐξῆς τρεῖς κατηγορίας, ἀπλᾶ, πεποικιλμένα, καὶ ὀλοσηρικά. ἀπλᾶ λέγονται τὰ παρὰ τῶν Γάλλων καλούμενα *laffetas* (τζανφέσια καὶ τὰ παρόμοια· πεποικιλμένα λέγονται τὰ διασταυρωτὰ (κροαζέδες) καὶ ἄλλα· τὰ δὲ τῆς τρίτης κατηγορίας εἶναι τὰ γνωστὰ ὀλοσηρικά (ἀτλάζια) μεταξόπτιλα (κατηφέδες) καὶ παρόμοια.

Ἐκαστον εἶδος τῶν μεταξωτῶν υφασμάτων διακρίνεται ὑπὸ ἰδιαίτερον ὄνομα, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ τρόπου, μὲ τὸν ὅποιον κατασκευάζεται, εἴτε ὡς ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ τεχνίτου τοῦ πρῶτον κατασκευάσαντος αὐτό· εἶναι δὲ ἄπειρος ἡ ποικιλία τῆς ὑφαντικῆς τέχνης ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν μεταξωτῶν υφασμάτων. Ἡ ποιότης τῆς μετάξης, καὶ τοῦ τεχνίτου ἡ ἐπιτηδειότης καὶ ἡ φιλοκαλία πρὸς συναρμολόγησιν τῶν χρωμάτων καὶ τοῦ σχεδιάσματος ἀποτελοῦν τὰ προτερήματα τῶν υφασμάτων αὐτῶν.

Οἱ Κινέζοι καυχῶνται ὅτι 2,000 ἔτη Π. Χ. πρῶτοι κατεσκεύασαν μεταξωτὰ υφάσματα· εἶναι δὲ ἀναμφισβήτητον ὅτι ἀπὸ τὴν Κίναν μετεκομίσθη εἰς τὰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀσίας, καὶ ἐπὶ τέλους εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ἡ μετάξις καὶ ἡ τέχνη τῆς κατασκευῆς τῶν μεταξωτῶν υφασμάτων. Ἡ Ῥωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία διὰ πολλοὺς αἰῶνας καὶ διὰ πολλῶν ἐξόδων ἐλάβανεν ἀπὸ τὴν Κίναν τὰ μεταξωτὰ υφάσματα, καὶ μόνον ἐπὶ τῆς Αὐτοκρατορίας τοῦ Ἰουστινιανοῦ οἱ κάτοικοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἤρχισαν νὰ υφαίνωσι τὴν μετάξην. Καθ' ἑκάστην δὲ ἀποδεικνύεται, ὅτι οἱ Κινέζοι ἐγνώριζον πρὸ αἰῶνων τὰς περισσοτέρας μεθόδους καὶ τὰ μέσα τῆς κατασκευῆς, τὰ ὅποια οἱ Εὐρωπαῖοι σήμερον ἐφευρίσκουν καὶ μεταχειρίζονται ὡς νέα. Οἱ Κινέζοι προσέτι ἔχουσι τὴν ἐξειδικασμένην ἐπιτηδειότητα νὰ μιμῶνται ἐντελέστατα ὅποιον δῆποτε πρωτότυπον ἤθελε τοῖς δοθῇ ὡς ὑπόδειγμα· ἡ ἐπιδεξιότης δὲ αὕτη ἤθελεν ἀποκαταστήσει τοὺς Κινέζους ἐπιφρόδους συναγωνιστὰς τῆς Εὐρωπαϊκῆς βιομηχανίας, ἐὰν ἡ μεγάλη

ἀπόστασις, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται, δὲν τοὺς ἐμπόδιζε τοῦ νὰ γνωρίζωσι καὶ ν' ἀκολουθῶσιν ἐγκαίρως τὰ ἰδιότροπα βήματα τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ συρμοῦ.

Δὲν ἔχομεν ἀκριβεῖς πληροφορίες περὶ τῶν βιομηχανικῶν μέσων τῶν Κινέζων τεχνιτῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν, ἡ βιομηχανικὴ τῶν ἐνέργεια εἶναι μεγίστη, διότι ἀκόμη καὶ σήμερον τὰ μεταξωτά τῶν ὑφάσματα συναγωνίζονται μετ' ἐπιτυχίας μὲ τὰ Εὐρωπαϊκὰ εἰς ὅλας τὰς ἀγοράς τοῦ κόσμου.

Εἰς τὴν *Klilar* ἡ κατασκευὴ τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων εἶναι τοσοῦτον ἐκτεταμένη, ὅσον εἰς τὴν Εὐρώπην ἢ τῶν βαμβακίνων ἢ δὲ ἐξαγωγή αὐτῶν εἶναι ἀσήμαντος ἀναλόγως τῶν διὰ τὰς ἐγχωρίους ἀνάγκας καταναλισκομένων, διότι ἡ χρῆσις τῶν μεταξωτῶν ἐνδυμάτων εἶναι τοσοῦτον κοινὴ εἰς τὴν Κίναν, ὅσον ἡ τῶν βαμβακίνων εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἡ μεγαλητέρα ἀποστολὴ τῶν Σινικῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων ἐγένετο εἰς τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου μόνον μετὰ τὸ 1820 ἤρχισαν νὰ πωλῶσιν οἱ Εὐρωπαῖοι τὰ ἰδικὰ τῶν μεταξωτά.

Εἰς τὴν *Γαλλίαν* τεχνουργεῖα μεταξωτῶν ὑφασμάτων ἤρχισαν νὰ συσταίνωνται κατὰ τὸ 1480 ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΑ^{ου}, ὅστις προσεκάλεσεν εἰς τὴν Γαλλίαν Ἰταλοὺς τεχνίτας πρὸς ἀνατροφὴν τῶν μεταξοσκωλήκων καὶ πρὸς κατασκευὴν μεταξωτῶν. Τεσσαράκοντα χρόνους μετὰ ταῦτα ἐσυστήθησαν τὰ πρῶτα χειροτεχνεῖα εἰς τὸ Λυὼν, ὃ δὲ Εὐρέϊκος ὁ Δ^{ος} παρεχώρησε τίτλον εὐγενείας εἰς τὸν ἀρχηγὸν μεταξουργικῆς βιομηχανίας, ὥστε διηγέρθη ὁ ζήλος πολλῶν πρὸς ἐνέργειαν τῆς βιομηχανίας ταύτης, καὶ διὰ πολὺν καιρὸν τὸ Λυὼν διέμενε τὸ κέντρον ἐκτεταμένης βιομηχανικῆς ἐνεργείας, καὶ ἡ σημαντικωτέρα ἀγορὰ τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων, τῶν ὁποίων ἡ ποιότης ἦτο καλητέρα ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν χειροτεχνειῶν. Σήμερον τὰ μεταξωτά τοῦ Λυὼν, μόνον ὅτι πάντοτε ἐν ὑπολήψει, ἀντιπαλαίουν ὅμως μετὰ πολλοῦ κόπου εἰς τὸν συναγωνισμὸν τῆς Ἑλβετικῆς, Γερμανικῆς, Ἀγγλικῆς καὶ Ῥωσσικῆς βιομηχανίας.

Ἡ ἐφεύρεσις ἐργαλείου τινὸς, καλούμενου *Ζακάρ Τουκουάρ*, ἐπέφερε μεγάλην πρόοδον εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην.

Εἰς τὴν *Ἀγγλίαν* τὰ χειροτεχνεῖα τῶν μεταξωτῶν ἀπολαμβάνουν μεγάλην προστάσιν διὰ τοῦ τελωνιακοῦ δασμοῦ, τοῦ ἐπιβαλ-

λομένου εἰς τὰ ξένα μεταξωτὰ ὑφάσματα, πληρόνONTα 33 τοῖς 0/0 εἰσαγόμενα.

ὑπὸ τὴν τοιαύτην προστασίαν προήχθη εἰς ἄκρον ἡ βιομηχανία αὕτη εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὥστε σήμερον ὑπολογίζεται ἡ ἀξία τῶν κατασκευαζομένων μεταξωτῶν ὑφασμάτων εἰς 200 ἑκατομμύρια φράγκων· ἐξ αὐτῶν δὲ ἡ Ἀγγλία δὲν ἀποστέλλει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν παρὰ μόνον 13 ἑκατομμυρίων φράγκων ἀξίας ὑφάσματα, ἐνῶ ἡ Γαλλία παράγουσα 240 ἑκατομμυρίων φράγκων ἀποστέλλει εἰς τὸ ἐξωτερικὸν 100 ἑκατομμυρίων φράγκων ἀξίας· ἐκ τούτου δὲ δύναται τις νὰ συγκρίνῃ τὸν βαθμὸν τῆς πολυτελείας τῶν δύο τούτων ἐθνῶν.

Εἰς τὴν Αὐστρίαν ἀπόλυτος ἀπαγόρευσις τῶν ξένων μεταξωτῶν χειροτεχνημάτων προστατεύει τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν· ἀλλ' ὅμως αἱ πρόοδοί της εἶναι μέχρι τοῦδε ἀμφίβολοι, καὶ τὰ Αὐστριακὰ μεταξωτὰ χειροτεχνήματα δὲν δύνανται νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ τῶν τῆς Σαξωνίας, Γαλλίας καὶ Πρωσσίας. Δώδεκα χιλιάδες περίπου ἐργαλεῖα κατασκευάζουν εἰς τὴν Βιέννην καὶ τὰ περίξ αὐτῆς μεταξωτὰ ὑφάσματα. Ἡ Τρανσυλβανία καὶ ἡ Οὐγγαρία ἐξοδεύουν τὰ περισσότερα μεταξωτὰ τῆς Αὐστρίας.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν τὰ χειροτεχνεῖα τοῦ Παλέρμου, τοῦ Μιλάνου, τῆς Βενετίας, τῆς Φλωρεντίας, τῆς Λούκκας, τῆς Σιένης, τῆς Βολωνίας, τῆς Γένοβας, εἶχον εἰς τὸ διάστημα πολλῶν αἰώνων τὸ προνόμιον νὰ χορηγῶσιν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματά των, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ μονοπώλειον τοῦτο τοῖς ἀεφρέθη, καὶ σήμερον ἡ μεταξουργικὴ βιομηχανία τῶν ἀνωτέρω πόλεων περιορίζεται διὰ τὰς ἀνάγκας μόνον τῶν κατοίκων των. Ἡ Γένοβα κατασκευάζει εἰσέτι ἐπιτυχῶς τὰ μεταξόπτιλα (κατηφέδες), καὶ δαμασκινὰ ὑφάσματα. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν Ἰταλικῶν χωρῶν ἡ Τοσκάνα ἐπροστάτευσε τὴν βιομηχανίαν ταύτην, καὶ σήμερον εἰς τὴν Φλωρεντίαν ἐργάζονται 3,200 ἐργαλεῖα, καὶ εἰς τὴν Σιένναν 400. Ἡ Λούκκα ἔχει ὡσαύτως 400 ἐργαλεῖα, τὰ ὅποια μὲ πολλὴν ἐπιτυχίαν κατασκευάζουσι τὰ γνωστὰ στιλινωτὰ (lustrini) καὶ δαμασκινὰ ὑφάσματα.

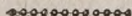
Τὰ ὀλίγα μεταξωτὰ μανδύλια, τὰ κατασκευαζόμενα εἰς τὰς Καλάμας, καὶ τὰ ὀλίγα ζωνάρια τῶν Ὑδραϊκῶν ἐργαλείων δὲν εἶναι βεβαίως εἰσέτι ἱκανὰ διὰ νὰ συγκатаριθμῇσιν τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῶν μεταξουργικῶν χωρῶν.

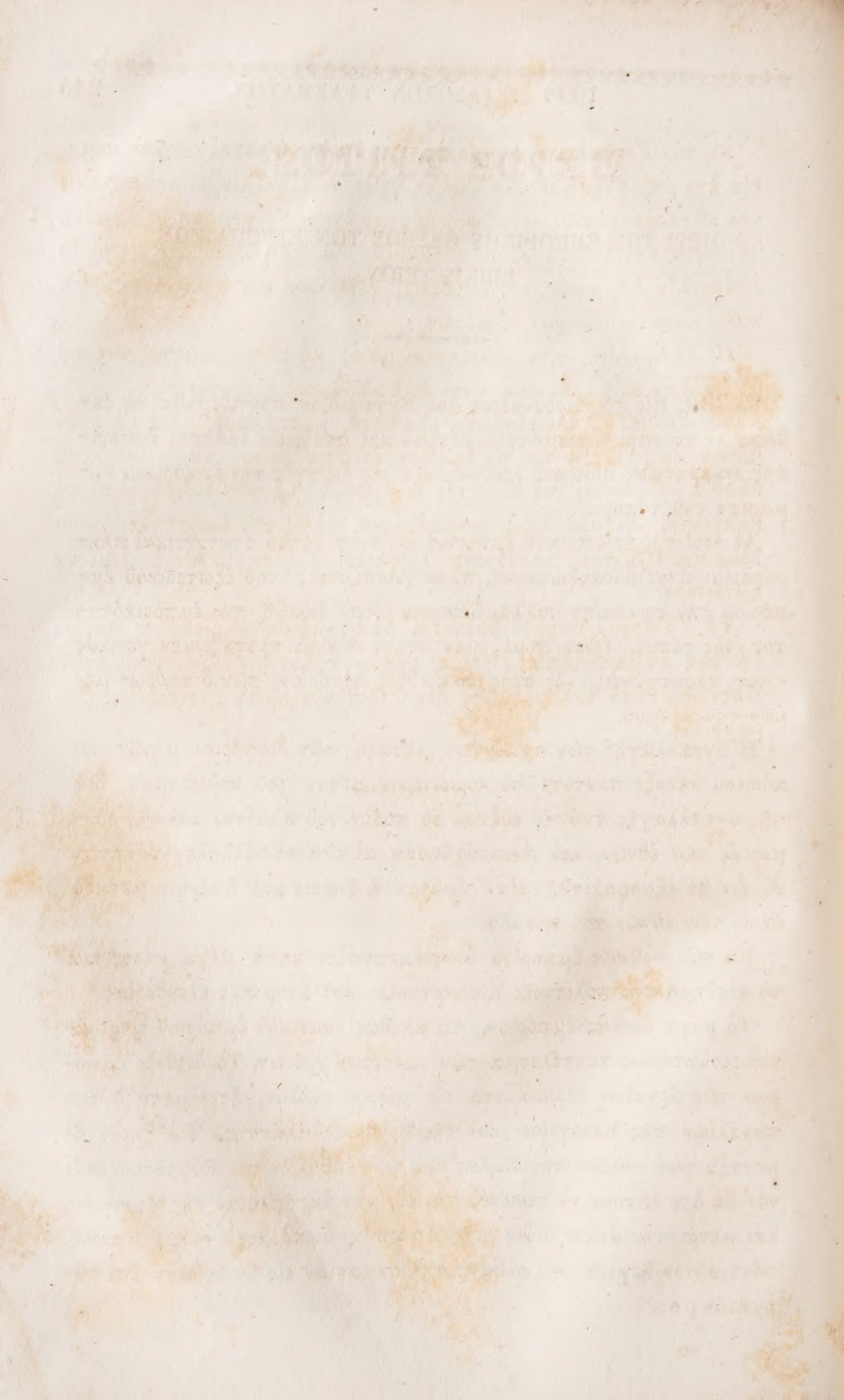
Εἰς τὴν *Τουρκίαν* ἡ *Δαμασκός*, τῆς ὁποίας ἡ μεταξουργικὴ σημασία ἦτο ἀπὸ τὸν μεσαιῶνα ἀκόμη γνωστὴ, ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον τὴν κατασκευὴν τῶν μεταξωτῶν υφασμάτων. Τὰ γνωστὰ *Σελιμιέδες*, *Τζιταριά* καὶ *Σεβχιά* εἶναι περίφημα διὰ τὴν ωραιότητά των. Τὰ *Ἀλέπιον*, ἡ *Δαμασκός*, τὸ *Διαρβεκίρ*, ἡ *Προῦσα* καὶ ἡ *Κωνσταντινούπολις* κατασκευάζουσιν ἐξ αὐτῶν.

Οἱ *Σελιμιέδες* κατασκευάζονται μὲ στημόνιον χρυσομετάξινον καὶ μὲ ὑφάδιον ἐκ βαμβακίου· εἶναι δὲ ἢ κλαδωτοὶ ἢ ἀραδωτοί.

Τὰ *Σεβαῖα* εἶναι υφάσματα κλαδωτὰ, κατασκευαζόμενα μὲ στημόνιον ἐκ μετάξης καὶ μὲ ὑφάδιον ἐκ βαμβακίου, τὰ δὲ ἐν αὐτοῖς κλαδία ὑφαίνονται διὰ κλωστῆς ἐκ χρυσοῦ. Τὰ τῶν Ἰνδιῶν εἶναι τὰ καλῆτερα, *Σεβαῖα* ἰδίως ἐνομαζόμενα, τὰ δὲ τῆς *Κωνσταντινουπόλεως* καὶ *Προύσης*, καλούμενα *Τουρκιστὶ Ταμκαχατέδες*, εἶναι τὰ κατώτερα.

Τὰ *Τζιταριά* κατασκευάζονται μὲ στημόνιον ἐκ μετάξης καὶ μὲ ὑφάδιον ἐκ βαμβακίου· εἶναι δὲ ἀραδωτὰ καὶ διαφόρων χρωμάτων. Πλὴν ὅλα αὐτὰ τὰ υφάσματα δὲν ἀποτελοῦν πλέον ἀντικείμενα βιομηχανίας.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΩΝ.

§. 239. Εἰς τὸ παρὸν μέρος τοῦ Ἐγχειριδίου* προτιθέμεθα νὰ ἐκθέσωμεν τὰ περὶ νομισμάτων, μέτρων καὶ σταθμῶν ἐκάστης ἐμπορικῆς ἐπικρατείας δίδοντες καὶ νύξεις τινὰς ὡς πρὸς τὴν ἐμπορικὴν σημασίαν τοῦ τόπου.

Αἱ περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου ἐκάστου τόπου στατιστικαὶ πληροφορίαι εἶναι δυσκολώταται, πλὴν γνωρίζοντες τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τὴν σημασίαν συλλαμβάνομεν ἰδέαν ἀκριβῆ τῆς ἐμπορικότητος ἐνὸς τόπου. Ὅθεν νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ προτάξωμεν γενικὰς τινὰς παρατηρήσεις ὡς πρὸς τὸ διεθνὲς ἐμπόριον τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ κόσμου.

Ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν προϊόντων μεταξὺ τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ κόσμου ὑπῆρξε πάντοτε τὸ κυριώτερον μέσον τοῦ πολιτισμοῦ· διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς ταύτης ἡύξησε τὸ ποσὸν τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐημερίας τῶν ἐθνῶν, καὶ ἀνεπτύχθησαν αἱ ἐθνικαὶ ἀλληλεγγυότητες, δι' ὧν θὰ ἐξασφαλισθῇ μίαν ἡμέραν ἡ ἔνωσις καὶ ἡ εἰρήνη μεταξὺ ὅλων τῶν ἐθνῶν τοῦ κόσμου.

Ἐκ τοῦ διεθνoῦς ἐμπορίου ἴσως ἐκπηγάξει κατὰ μέγα μέρος καὶ τὸ αἶσθημα τῆς πολιτικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ ἀτομικῆς ἐλευθερίας.

Τὸ μέγα διεθνὲς ἐμπόριον, τὸ ἀληθῶς ναυτικὸν ἐμπόριον εἶναι ἀναμφισβητήτως ἀποτέλεσμα τῶν νεωτέρων χρόνων. Τὸ διεθνὲς ἐμπόριον τῶν ἀρχαίων περιορίζετο εἰς μικρὸν κύκλον, ἥτοι μεταξὺ τῶν παραλίων τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, διὰ ξηρᾶς δὲ μεταξὺ τῶν πόλεων τῆς Συρίας καὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Εὐφράτου. Μόνον δὲ ὅτε ἔπαυσε νὰ περιορίζηται εἰς τὴν ἀκτοπλοῖαν τῆς Μεσογείου καὶ μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς Ἀμερικῆς διεπέρασε τοὺς ὠκεανούς, τότε μόνον ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ τὴν σημασίαν εἰς ἣν ἔφθασεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας.

Μετά τὸ τέλος τοῦ ΙΕ αἰῶνος αἱ συναλλαγαὶ ἠῤῥξησαν γιγαντιαίως. Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ καφέ, τῆς ζαχάρεως, τοῦ βαμβακίου, τοῦ καπνοῦ, προϊόντων ἀγνώστων εἰς τοὺς ἀρχαίους, ἐχορήγησεν εἰς τὸ διωκεάνειον ἐμπόριον ἀπείρους πηγὰς συναλλαγῶν. Συγχρόνως ἡ ναυτικὴ ἐπιστήμη προήχθη βοηθουμένη ἀπὸ τὰς προόδους τῆς ἀστρονομίας. Τὸ πνεῦμα τῆς συνενώσεως καὶ τῶν ἐταιρικῶν ἐπιχειρήσεων ἀνεπτύχθη. Τὸ σύστημα τῶν Τραπεζῶν ἐκανονίσθη. Ἡ δημοσία πίστις ἐπὶ τέλους ἐξετάθη μεταξὺ τῶν ἐθνῶν καὶ οὕτως ἀνεφάνη τὸ μέγα διεθνὲς ἐμπόριον.

Ἐκ τοῦ ἐπισυναπτομένου πίνακος ἀναφαίνεται ἡ σημασία τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἐκάστου τόπου.

Κατὰ τὸν πίνακα τοῦτον ὑπὲρ τὰ 86 ἑκατομμύρια τόνων ἐμπορεύματα ἀξίζοντα ὑπὲρ τὰ 39 διλιούνια φράγκων ἀνταλλάσσονται κατ' ἔτος μεταξὺ τῶν διαφόρων τόπων τῆς γῆς.

Ἐὰν δὲ προσθέσωμεν εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου καὶ τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ἀνταλλάσσεται μεταξὺ τῶν διαφόρων τόπων εἰς νομίσματα, καθὼς καὶ τὰ ποσὰ, τὰ ὁποῖα διεκφεύγουν τὴν τελωνιακὴν ἐξέλεγχιν διὰ τοῦ λαθρεμπορίου, ἐμποροῦμεν εὐκόλως νὰ υπολογίσωμεν εἰς 40 διλιούνια φράγκων τὸ ποσὸν ὅλου τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου.

Ἐκ τοῦ αὐτοῦ πίνακος παρατηροῦμεν ὅτι ἐκ τῶν 39 διλιουνίων τὰ 30 ἐνεργοῦνται διὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ Ἀγγλοι κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν· διότι ἡ ἀναλογία τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸ γενικὸν ἐμπόριον εἶναι 22 τοῖς 0/0, τῆς Γαλλίας 14 τοῖς 0/0, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς ὀλλάνδης 9 τοῖς 0/0, τῶν Ἀνσεατικῶν πόλεων, 7 τοῖς 0/0, τῆς Γερμανικῆς ἐνώσεως 6 τοῖς 0/0, ὥστε τὰ ἑξ' αὐτὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης ἐνεργοῦσι περίπου τὰ 67 1/2 τοῖς 0/0 ἐκ τοῦ ὅλου ἐμπορίου τοῦ κόσμου.

Ἐξωτερικὸν ἐμπόριον ὅλων τῶν μερῶν τοῦ Κόσμου.

	Τόνοι.	Ἀξία.
Γαλλία καὶ ἀποικίαι	8,694,000	5,412,000,000
Ἀγγλία καὶ ἀποικίαι	22,904,000	8,732,000,000
Βέλγιον	1,132,000	1,742,000,000
ὀλλάνδα καὶ ἀποικίαι	3,384,000	1,585,000,000

	Τόνοι.	Ἀξία.	
Ἀνσεατικαὶ πόλεις	3,000,000	2,800,000,000	
Πρωσσία καὶ Γερμανικὰ Κράτη	3,150,000	2,500,000,000	
Σουηδία καὶ Νορβηγία	1,190,000	281,000,000	
Δανία	900,000	237,000,000	
Ῥωσσία	1,840,000	1,202,000,000	
Αὐστρία	2,000,000	1,550,000,000	
Παραδουνάβιοι χῶραι	380,000	89,000,000	
Ἑλβετία	—	1,000,000,000	
Ἰταλία	Σαρδηνία	1,135,000	843,000,000
	Τοσκάνη	1,010,000	240,000,000
	Παπτικὸν Κράτος	600,000	118,000,000
	Νεάπολις καὶ Σικελία	1,400,000	238,000,000
Ἰσπανία καὶ ἀποικίαι	1,592,000	668,000,000	
Πορτογαλλία καὶ ἀποικίαι	1,400,000	232,000,000	
Τουρκία	2,500,000	1,600,000,000	
Ἑλλὰς	320,000	79,000,000	
Αἴγυπτος καὶ Ἐρυθρὰ θάλασσα	1,132,000	254,000,000	
Ἀφρικανικαὶ Ἡγεμονίαι	215,000	71,000,000	
Ἀφρικῆς δυτικὰ παράλια	312,000	83,000,000	
Ὁμοίως ἀνατολικὰ	89,000	39,000,000	
Ὁμοσπονδία τῆς Ἀμερικῆς	15,722,000	3,721,000,000	
Καναδᾶς (Ἀγγλικὴ ἐπαρχία)	1,200,000	256,000,000	
Βρασιλία	1,100,000	425,000,000	
Χιλὴ	419,000	160,000,000	
Περσὺ καὶ Βολυβία	314,000	110,000,000	
Βενεζουέλα, Γρενάδα καὶ Ἐκουάτερ	195,000	95,000,000	
Ἀργεντίνια καὶ Παραγουάη	509,000	270,000,000	
Μεξικὸν καὶ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ	200,000	87,000,000	
Ἀντίλλαι	400,000	100,000,000	
Ἄιτη καὶ ἅγιος Δομένικος	212,000	70,000,000	
Ἀνατολικαὶ Ἰνδίαι	1,000,000	300,000,000	
Κίνα	1,400,000	1,000,000,000	
Κογχιγγίνη, Ἰαπωνία καὶ Βιρμανία	600,000	300,000,000	
Αὐστραλία καὶ Ὠκεανία	1,000,000	360,000,000	
Αἱ Μεγάλαι ἀλιεύσεις	1,200,000	600,000,000	
Χῶραι μὴ ὀνομασθεῖσαι	550,000	200,000,000	
	<u>86,000,000</u>	<u>39,300,000,000</u>	

Ὡς πρὸς τὴν ναυτικὴν κίνησιν αἱ προμνησθεῖσαι Δυνάμεις διατη-
 τοῦν περίπτου τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν.

Ἐπὶ 86 ἑκατομμυρίων 42 ἑκατομμύρια ἀνήκουν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τοὺς λιμένας τῆς Ἄρκτου καὶ τοῦ Βελγίου, ὥστε τὰ Κράτη αὐτὰ ἀποτελοῦν τὸ ἥμισυ τῆς ἐμπορικῆς ναυτικῆς κινήσεως. Ἄν καὶ εἰς τὸ Μέρος τοῦτο τοῦ Ἐγχειριδίου θέλωμεν διαλάβει λεπτομερῶς καὶ τὸ περὶ Νομισμάτων ἐκάστης ἐπικρατείας, οὐχ ἦττον ἀναγκαῖον θεωροῦμεν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα Νομισματικὸν πίνακα τῶν διαφόρων Κρατῶν καὶ τὴν συγκριτικὴν ἀξίαν τῶν διαφόρων νομισμάτων πρὸς τὸ Γαλλικὸν φράγκον.

Νομισματικὸς Πίναξ.

Τόπος.	Κύριον νόμισμα.	Ἀξία εἰς φράγκα.	φρ.	ἑκατ.
Αὐστρία.	Φιορίνιον 100 Κρεϊτσαρίων	2,	50	
Βάδεν	Τάλληρον 24 Γροσικίων	3,	75	
Βαυαρία	Φιορίνιον Ῥήνου 60 Κρεϊτσαρ.	2,	14	
Βέλγιον	Ὡς ἡ Γαλλία.			
Βρέμη	1 Τάλ. (χρυσοῦν).	4,	11	
Δανία	Ῥιξτάλληρον.	2,	85	
Δύω Σικελίαι	Σκουδον=10 Καρλίνια.	4,	35	
Ἰσπανία	{ Ῥιάλλιον=34 Μαραβέ. piastre dura, τάλληρον 20 ριαλ.	0,	28	
Φραγκφούρτη	Φιορίνιον Ῥήνου	2,	14	
Ἀγγλία	Λίρα Στερλίνα	25,	10	
Ἰνδικαὶ Κατοχαί	Ῥουπί=2 Σελίνια.	2,	50	
Ἑλλάς	Δραχμὴ=100 λεπτά.	0,	97	
Ἀμβούργον	{ Μάρκον Τραπεζίης » ἀγοραῖον	1,	87	
Ἀνόβερον	Τάλληρον 30 Γροσίων	3,	75	
Ὀλδεμβούργον	Ῥεξτάλληρον 72 Γροσίων	3,	75	
Ὀλλάνδα	Φιορίνιον τῶν 100 Γροσίων	2,	12	
Πορτογαλλία	1 χλιαρέις	6,	12	
Πρωσσία	Τάλληρον 30 Γροσίων	3,	75	
Ῥώμη	Σκουδον 10 Παύλων	5,	45	
Ῥωσσία	Ῥούβλιον ἀργυροῦν 100 καπικίων	4,	04	

Τόπος.	Κύριον νόμισμα.	Ἀξία εἰς φράγκα.	φρ. ἑκατ.
Σαρδηνία	Ὡς ἡ Γαλλία		
Σαξωνία	Φιορίνιον 60 Κρεϊτσαρίων	3,	75
Σουηδία καὶ Νορβηγ.	{ Σκοῦδον Τραπεζίης	2,	14
	{ Σκοῦδον τῶν 100 ὀκρων	1,	42
Ἑλβετία	Φράγκον	1,	—
Τοσκάνη	Λίρα	0,	84
Βυρτεμβέργη	Φιορίνιον	2,	14
Ἀμερικῆς Ὁμοσπονδ.	Δόλαρ	5,	42
Βρασιλία	{ 1 χιλιαρεῖς (χαρτον.)	2,	85
	{ 1 » (ἄργυροῦν)	5,	15
Βουένος Ἄϊρες	20 πιάστραι (χαρτίον)=1 Πέζον	5,	40
Χιλῆ	Δόλαρ	5,	42
Ἰαπωνία	Ἰτζιβού	1,	84
Μεξικόν	1 Πιάστρα τῶν 8 ρεαλίων	5,	41

~~~~~

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

§. 240. Τὸ Ἠνωμένον Βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρετανίας συμπεριλαμβάνει εἰς μὲν τὴν Εὐρώπην τὰς νήσους Βρετανίαν καὶ Ἰρλανδίαν, τὴν Μελίτην εἰς τὴν Μεσόγειον, καὶ τὴν Γιβραλτάρην ἐπὶ τῆς Ἰσπανίας, εἰς δὲ τὴν Ἀσίαν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐδῶθεν τοῦ Γάγγου Ἰνδίας, τὸ Βασίλειον τοῦ Ἀσάν καὶ Ἀρακάν, καὶ ἄλλας μεγάλας ἐκτάσεις τῆς πέραν τοῦ Γάγγου Ἰνδίας, τὸ Χογ-Κόγκ ἐπὶ τῆς Κίνας, τὴν νήσον Κέϋλαν, καὶ τὴν πόλιν Ἄδεν εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀραβίαν· εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἔχει τὰ καταστήματα τῆς Γουϊναίας καὶ Σενεγαλίας, τὰς νήσους Μαυρικίαν, Ἀγίαν Ἑλένην, καὶ τὴν τῆς Ἀναλήψεως, χώρας τινὰς ἐπὶ τῆς Μαδαγασκάρ, καὶ τὴν ἀποικίαν τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος· εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἔχει τὴν νέαν Βρετανίαν, συμπεριλαμβάνουσαν τὸν Καναδᾶν, τὴν νέαν Βρουσβίκην, τὴν νέαν Σκωτίαν, τὸ Λαβραδὸρ, τὴν νέαν Γῆν, ὅλας τὰς μικρὰς Ἀντίλλας, τὴν Ἰαμάικαν, τὴν Ἀγγλικὴν Γουιάνην, καὶ τὸ Μαγγελλανικόν

Ἀρχιπέλαγος· εἰς δὲ τὴν Ῥικεανίαν ἔχει τὸ ἥμισυ τῆς Ἀνατολικῆς Αὐστραλίας.

Οἱ κάτοικοι ὅλων τῶν ἀπείρων τούτων ἐκτάσεων συμποσοῦνται εἰς 180 ἑκατομμύρια, ἐκ τῶν ὁποίων 27 ἑκατομμύρια ὑπολογίζονται οἱ κατοικοῦντες τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας τοῦ ἠνωμένου τούτου Βασιλείου.

Ἡ Ἀγγλία, ἥτις εἶναι τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς νήσου Βρετανίας, ἀποτελεῖ τὸ σημαντικώτερον μέρος τοῦ ἐκτεταμένου τούτου Βασιλείου κατὰ τε τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἐποψίν· οἱ κάτοικοί τῆς ὑπολογίζονται εἰς 16 ἑκατομμύρια, ὁ δὲ κυριώτερος ποταμὸς αὐτῆς εἶναι ὁ Τάμηςις, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κεῖται τὸ Λονδίνον, ἡ πρωτεύουσα ὅλου τοῦ Βασιλείου.

§. 241. *Μεταλλικὰ προϊόντα.*—Εἰς τὰ πλούσια μεταλλεῖα τῶν γαιανθράκων τῆς Ἡ Αγγλία χρεωστεῖ τὴν ἐξάισιον βιομηχανικὴν τῆς πρόδον· ἀλλ' ἐκτὸς τῶν γαιανθράκων ἔχει ὡσαύτως πλούσια μεταλλεῖα χαλκοῦ, κασσιτέρου, μόλυβδου καὶ σιδήρου. Τὰ προϊόντα τῶν Ἀγγλικῶν μεταλλείων ὑπελογίσθησαν ὡς ἑξῆς κατὰ τὸ 1859.

Γαιάνθρακες ἀξίας Λιρῶν.	17,994,941
Χαλκός. » »	1,734,707
Σιδηρόμιγμα » »	11,138,712
Μόλυβδος » »	1,405,925
Κασσίτερος » »	850,452
Ἄργυρος » »	159,026

Ὁ Ἄργυρος ἐξήχθη ἐκ τῶν μολυβδούχων ὕλων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Γαιανθρακορυχείων κατὰ τὸ 1860 ἦτο 2,654, ἐκ τῶν ὁποίων, 1,943 εἰς τὴν Ἀγγλίαν, τὰ δὲ λοιπὰ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Οὐαλίας εἰς τὴν Σκωτίαν καὶ Ἰρλάνδαν. Τὸ κεφάλαιον τὸ ἐνασχολούμενον εἰς αὐτὴν τὴν βιομηχανίαν ὑπολογίζεται εἰς 14,500,000, λιρῶν, οἱ δὲ ἐργάται οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰ γαιανθρακορυχεῖα ὑπολογίζον εἰς 500,000.

§. 242. *Χειροτεχνήματα.*—Ὁ βιομηχανικὸς πλοῦτος τῆς Ἀγγλίας, μόνον ὅτι κατὰ πολλὰ εἶδη ἀπειλεῖται καθ' ἐκάστην ἀπὸ τὸν ξένον συναγωνισμόν, τείνει πάντοτε εἰς αὕξησιν, χάρις εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν ἀτμομηχανῶν καὶ εἰς τὴν εὐθηνίαν τῆς καυσίμου ὕλης. Πρώτην θέσιν μεταξύ τῶν Ἀγγλικῶν βιομηχανιῶν κατέχει ἡ κλωστικὴ καὶ ὕφαντικὴ τοῦ βαμβακίου.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν βιομηχανικῶν καταστημάτων τῶν ἐνασχολουμένων εἰς τὰς κλωσίμους ὕλας ἦτο κατὰ τὸ 1860 εἰς τὸ ἡνωμένον Βασίλειον, 6,378.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν κλωστικῶν μηχανῶν 490,866, τῶν δὲ ὑφαντικῶν 230,564.

Αἱ βιομηχανίαι αὗται ἐπασχολοῦν 375,294 ἵππων ἀτμοδύναμιν, καὶ 30,548 ἵππων ὑδροδύναμιν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργατῶν εἶναι 775,534, ἐξ ὧν 308,273 ἄνδρες.

Ἡ Ἀγγλία παρουσιάζει τὸ φαινόμενον ἐνὸς λαοῦ ἐνταυτῷ βιομηχανίου, γεωπόνου, ἐμπορίου, καὶ προσέτι κατακτητοῦ, λαοῦ δυνηθέντος νὰ τετραπλασιάσῃ τὰ πλούτη του ἐν διαστήματι ὀλίγων ἐτῶν, καὶ ἀνυψώσαντος τὴν πολιτικὴν του σημασίαν ὑπεράνω σχεδὸν ὅλων τῶν ἀντιζήλων του· εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορίσωμεν ἂν ἡ Μεγάλη Βρετανία χρεωστῇ τὸ μεγαλεῖόν της εἰς τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν, ἢ τὸ ἐμπόριον· δὲν εἶναι ὅμως ἀμφιβολία ὅτι, ἂν καὶ ἡ συνδρομὴ καὶ τῶν τριῶν αὐτῶν συνετέλεσεν εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἀποτέλεσμα, ἡ ὥς ἐκ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας πρόοδος εἶναι καταφανεστέρα.

§. 243. *Ἐμπόριον.*— Ἡ Ἀγγλία εἶναι ἡ πρώτη ἐμπορικὴ καὶ ναυτικὴ δύναμις τοῦ κόσμου· τὰ πολυάριθμα πλοῖά της μεταφέρουν τὰς ἀναγκαίας εἰς τὴν βιομηχανίαν της πρώτας ὕλας ἀπὸ τὰς πλέον ἀπομεμακρυσμένας χώρας, καὶ μετακομίζουν τὰ προϊόντα τῶν βιομηχανιῶν της εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς. Τριῶν ἑκατομμυρίων τόνων πλοῖα ἐνασχολοῦνται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον, ἂν δὲ συμπεριλάβωμεν καὶ τὴν ἀκτοπλοῖαν, τὸ ἐμπορικὸν ναυτικὸν τῆς Ἀγγλίας υπερβαίνει τὰ 12 ἑκατομμύρια τόνων.

Ἡ Ἀγγλία ἐπρονόησε νὰ σχηματίσῃ ἀσφαλεῖς λιμένας καὶ καταφύγια διὰ τὰ πλοῖά της εἰς ὅλας τὰς διευθύνσεις τῶν ταξιδιῶν των· οὕτως εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἔχει τὴν Γιβραλτάρην καὶ τὴν Μελίτην· τὸ δὲ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, αἱ νῆσοι τῆς Ἀγίας Ἑλένης καὶ Κέϋλαν τῆς ἐγγυῶνται τὸ μονοπωλεῖον τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Κίνας· εἰς τὰ παράλια δὲ τῆς Ἀφρικῆς ἔχει ἐπίτηδες καταστήματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐνεργεῖ τὸ ἐπικερδέστερον ἐμπόριον ἐκείνων τῶν Ἐπικρατειῶν· καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν Ἀντιλλῶν εἶναι ἀποικία της· οὕτως ἰδιοποιήθη τρόπον τινα

τὸ ἐμπόριον ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου, καὶ ἐνεργεῖ τὴν μεγαλητέραν ἐπιβροήν ἐπὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς βιομηχανίας ὅλων τῶν ἄλλων λαῶν.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Ἀγγλίας δύναται νὰ διαιρεθῇ, ὡς καὶ ὅλων τῶν ἄλλων Ἐπικρατειῶν, εἰς ἐμπόριον ἐσωτερικόν, καὶ ἐμπόριον ἐξωτερικόν.

Τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον συμπεριλαμβάνει τὸ ἐμπόριον τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς ἀκτοπλοίας· αἱ διὰ διωρύγων καὶ σιδηρῶν δρόμων εὐκολίαί τῆς συγκοινωνίας ἐπέφερον τὴν μεγαλητέραν ἀνάπτυξιν τῶν ἐσωτερικῶν σχέσεων, καὶ συνέτεινον κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ ἔθνους.

Τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀγγλίας αἱ στατιστικαὶ πληροφορίαι ἤθελον μᾶς ἀναγκάσει νὰ ἐκτανθῶμεν πολὺ ἔνεκα τῶν ἀπείρων σχέσεων τοῦ ἐμπορικοῦ τούτου λαοῦ.

Τὸ γενικὸν ἐμπόριον τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὸ 1860 κατὰ τὰς ἀγγλικὰς στατιστικὰς ὑπελογίσθη ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν εἰς λίρας 210,648,643, ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν δὲ εἰς λίρας 135,842,827.

Τὰ ἐξῆς Κράτη ἀπέστειλον εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὰ μεγαλήτερα ποσὰ τῆς εἰσαγωγῆς κατὰ τὸ 1859 καὶ 1860.

	1859	1860
Αἱ Ἡνωμ. Πολιτ. τῆς Ἀμερικῆς Αἱρ.	34,294,083	44,728,271
Αἱ Βρετανικαὶ Κατακτήσεις »	39,474,155	42,990,455
Ἡ Γαλλία »	16,870,858	17,704,183
Ἡ Ῥωσσία »	13,548,155	16,184,109
Ἡ Γερμανία »	10,489,396	15,536,502
Ἡ Αἴγυπτος »	8,572,311	10,350,812
Ἡ Μεσημβρινὴ Ἀμερική »	9,563,529	10,297,512
Ἡ Κίνα »	9,014,310	9,323,599
Ἡ Ἰταλία »	2,582,578	2,761,020
Ἡ Μολδοβλαχία »	1,007,506	2,252,246
Ἡ Ἑλλάς »	656,352	677,307
Ἡ Τουρκία »	2,728,415	3,229,444
Ἡ Ὀλλανδία »	6,712,585	8,274,409
Αἱ Αὐστριακαὶ χῶραι »	968,597	986,096

Τὰ δὲ εἶδη τὰ ἀποτελοῦντα τὰ κυριώτερα ποσὰ τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι

Βαμβάκιον

433

ἐκατομ. χιλιογράμμων

Μαλλία	57	ἐκτομ.	χιλιογράμμων
Μετάξια	5,4	»	»
Λίνον καὶ Κανάδιον	81	»	»
Ζάχαρη ἀκαθάριστος	420	»	»
Καφές	20,7	»	»
Τέϊον	29,2	»	»
Καπνός	19,2	»	»
Γουάνον	292	»	»
Αλείμματα	70	»	»
Δημητριακοὶ Καρποὶ	24,5	ἐκτομ.	ἐκτολίτρων.
Ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγήν δὲ τὰ κυριώτερα εἶδη εἶναι.			
Νήματα καὶ ὑφάσματα Βαμβάκινα	976	ἐκτομ.	Φράγ.
» » Μάλλινα	334	»	»
» » Λινὰ	152	»	»
» » Μεταξωτὰ	73	»	»
Σίδηρον καὶ Χάλυψ	353	»	»
Χαλκός	74	»	»
Μόλυβδος καὶ Κασσίτερος	26	»	»
Σιδηρὰ ἔργα	101	»	»
Μηχαναὶ	98	»	»
Ἀγγεῖα πηλινὰ καὶ ὑάλινα	54	»	»
Ξυλάνθρακες	80	»	»
Ζύθος	40	»	»
Δέρματα κατεργασμένα	52	»	»

Ματαίως ἤθελε ζητήσῃ τις εἰς τὴν ἱστορίαν τὸ παράδειγμα λαοῦ τινός, τοῦ ὁποίου τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία νὰ ἐξομοιοῦται μὲ τὰ τοῦ Βρετανικοῦ ἔθνους· ποτὲ αἱ τέχναι ἠνωμέναι μὲ τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν εὐφυΐαν δὲν παρήγαγον τόσα πλούτη, καὶ τοιαύτην κολοσσαίαν δύναμιν. Εἶναι τεράστια τὰ πλούτη, τὰ ὅποια ἀποκτᾷ ἡ Ἀγγλία διὰ τῆς ὑπεροχῆς της ὡς πρὸς τὴν ἐμπορικὴν πίστιν, διὰ τῆς ἐμπορικῆς κυριαρχίας της ἐπὶ τῆς Ἀμερικῆς, διὰ τῆς ἐπὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν κυριότητός της, καὶ ἐν γένει διὰ τῆς ναυτικῆς της ὑπεροχῆς. Ἰσως μεταξὺ τῶν ἀφορμῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ πλούτου πρέπει νὰ συγκαταριθμησώμεν καὶ τὴν πρὸς τὰς ἐμπορικὰς ἐνώσεις τᾶσιν, ἥτις ἔλαβεν, ὡς ἐκ τῆς ὑποστηρίξεως τῆς ἐμπορικῆς πίστεως,

τὴν μεγαλητέραν ἀνάπτυξιν διὰ τῶν ἐνώσεων τούτων συγκεντρώνονται εἰς ἓν ἄπειρα κεφάλαια καὶ προσπάθειαι, δι' αὐτῶν δὲ ἐξετελέσθησαν αἱ πλέον γιγαντιαῖαι ἐπιχειρήσεις διωρύγων, σιδηρῶν δρόμων, λιμένων, ἐπινείων καὶ λοιπῶν, καὶ ἐνισχύθησαν ἰδιαιτέροι τινὲς ἐμπορικοὶ κλάδοι, ὡς ἐγένετο διὰ τῆς ἐταιρίας τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν.

§. 244. *Ναυτικὴ κίνησις.*—Τὸ σύνολον τῆς Ναυτικῆς κινήσεως τῆς Μεγάλης Βρετανίας κατὰ τὸ 1860 μὴ συμπεριλαμβανομένης τῆς ἄκτοπλοίας, λαμβανομένων δὲ εἰς σημείωσιν μόνον τῶν φορτωμένων πλοίων, ἀναβαίνει εἰς 82,864 πλοῖα, τόνων 20,838,000. Ὑπερέβη δὲ κατὰ 3,456 πλοῖα τὴν κατὰ τὸ 1855 ναυτικὴν κίνησιν.

Ὁ Κατάπλους παρουσιάζει 38,374 πλοῖα καὶ 10,055,000 τόνους. Ὁ δὲ Ἀπόπλους 44,490 πλοῖα καὶ 10,783,000 τόνους.

Ὡς πρὸς τὴν διαίρεσιν τῶν διαφορῶν σημαίων εὐρίσκομεν

Ἀγγλικά πλοῖα 43,817, τόνων 12,120,000,

Ξένα » 39,049, » 8,718,000.

Ἐκ τῶν ξένων σημαίων ὑπερτεροῦν τὰ Γαλλικὰ, τὰ Δανικὰ καὶ τὰ Νορβηγικά.

Τὰ Ἑλληνικὰ ἀριθμοῦνται εἰς 113 πλοῖα, τόνων 30,556.

§. 245. *Τελωνεῖα.*—Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἡ Ἀγγλία μετέβαλεν ἐντελῶς τὸ τελωνιακὸν σύστημά της καὶ κατήργησεν ὅλους τοὺς περιοριστικοὺς περὶ Ναυτιλίας Νόμους αὐτῆς.

Ἐπέτρεψε τὴν πλήρη ἐλευθερίαν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν ὅλων τῶν πρώτων ὕλων.

Κατὰ τὸ 1845 ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τελωνιακοὺς δασμοὺς ὑποβαλλομένων ἐμπορευμάτων ἦτο 1163. Κατὰ τὸ 1853 ἠλάττωθη εἰς 466. Κατὰ τὸ 1859 εἰς 419. Κατὰ δὲ τὴν διατίμησιν τοῦ 1860 τὰ εἰς δασμοὺς εἰσαγωγῆς ὑποβαλλόμενα ἐμπορεύματα εἶναι μόνον 48, ἐκ τῶν ὁποίων 15 εἶναι μόνον οὐσιώδη ἐμπορεύματα. Ἐκ τῶν 15 τούτων τὰ κυριώτερα εἶναι, ἡ Ζάχαρη, τὸ Τέϊον, ὁ Καπνὸς, οἱ Οἶνοι, καὶ ἡ οἰκοδομήσιμος ξυλεία.

Ἡ δὲ τελευταία ἐμπορικὴ συνθήκη μετὰ τῆς Γαλλίας ἠλάττωσε κατὰ μέγα μέρος καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν Γαλλικῶν οἶνων δασμούς.

Τὸ σύστημα τῆς ἐναποταμιεύσεως συνετέλεσε κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἐμπορικὴν σημασίαν τῆς Μεγάλης Βρετανίας διὰ παντοίων μέσων ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐπροστάτευσεν καὶ ἐυκόλυνε τὴν ἐναπο-

παρῖευσιν τῶν ξένων προϊόντων, καὶ οὕτως ἡ Ἀγγλία ἀποκατέστη ἡ ἀγορὰ ὅλων τῶν ἐθνῶν. Τὰ ἐπίνεια (Docks), κατασκευασθέντα πλησίον εἰς τοὺς λιμένας ὅλων τῶν παραλίων ἐμπορικῶν πόλεων, εἶναι αἱ ἀποθήκαι, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐναποταμιεύονται τὰ ἐξ ὅλων τῶν μερῶν μετακομιζόμενα ἐμπορεύματα, πληρόνοντα ἀπλοῦν δικαίωμα ἐναποταμιεύσεως. Ἐντὸς τῶν ἐπινείων τούτων εἰσερχόμενα τὰ πλοῖα ὄχι μόνον προφυλάττονται ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῶν παλιῶροιων τὰς προσβολάς, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς μεγαλητέρας εὐκολίας καὶ ταχύτητος ἐναποθέτουσιν ἢ λαμβάνουσι τὰ φορτία των διὰ μετριοτάτων ἐξόδων.

Τὰ πλησίον τοῦ Λονδίνου ἐπὶ τοῦ Ταμῆσεως ἐπίνεια εἶναι πέντε τὸν ἀριθμόν διὰ τῆς μεγαλητέρας τάξεως καὶ ἀκριβείας διευθύνεται ἐν γένει ἡ ἐργασία τῶν ἐπινείων τούτων· ὁ ἔμπορος δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ παρευρίσκηται οὔτε εἰς τὴν φόρτωσιν οὔτε εἰς τὴν ἐκφόρτωσιν τῶν ἐμπορευμάτων, διότι εἶναι βέβαιος περὶ τῆς ἀκριβείας τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐπινείου. Ἡ διεύθυνσις ἐκάστου ἐπινείου δίδει εἰς τὸν ἔμπορον ἀπόδειξιν περὶ τῶν ἐναποταμιευθέντων ἐμπορευμάτων του, προσδιοριζομένης τῆς ποιότητος καὶ ποσότητος αὐτῶν· ἡ ἀπόδειξις αὕτη εἶναι ἐμπορεύσιμος δι' ὀπισθογραφήσεως, εὐκολία ἀνεκτίμητος διὰ τὸ ἐμπόριον.

Α'. ΛΟΝΔΙΝΟΝ.

§. 246. Τὸ *Londron*, ἡ πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου, κεῖται ἐπὶ τοῦ Ταμῆσεως, 20 μίλλια ἄνω τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ. Εἶναι δὲ ἡ μεγαλοπρεπεσττέρα καὶ πολυανθρωποτέρα πόλις τῆς Εὐρώπης, ἔχουσα πληθυσμὸν 2,803,001. Κειμένη ἐπὶ ποταμοῦ πλευσίμου καὶ εὐρυχώρου συνεκέντρωσεν εἰς ἑαυτὴν ἅπειρον ἐμπόριον· ἐκτὸς δὲ τῆς τοπογραφικῆς του θέσεως τὸ Λονδίνον χρεωστέϊ τὴν ἐμπορικὴν του σημασίαν κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μετὰ τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν σχέσεων τῆς Ἀγγλίας, καὶ εἰς τὴν πρὸοδον τῆς βιομηχανίας κατὰ τὰς ἀρκτικὰς ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων ἀποθήκη καὶ ἀγορὰ ἀποκατέστη τὸ Λονδίνον. Ἡ παραδοχὴ τοῦ συστήματος τῆς ἐναποταμιεύσεως ἐπέφερεν ὥσαύτως ἅπειρα πλεονεκτήματα εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως ταύτης, ἥτις δι' αὐτοῦ ἀποκατέστη ἀγορὰ τῶν προϊόντων ἐν γένει ὅλου τοῦ κόσμου. Τὸ Λονδίνον προσέτι, ὡς κέντρον ὅλων τῶν Κυβερνητικῶν ἐργασιῶν, ἐγένετο ἡ διαμονὴ ὅλων τῶν μεγάλων κεφαλαιούχων, ἐτοίμων πάντοτε νὰ συντρέχωσι τὸ ἐμπόριον

διὰ τῶν κεφαλαίων των. Καθέδρα ἐπομένως τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τοῦ ἐμπορικωτέρου λαοῦ τοῦ κόσμου, καὶ περικυκλωμένη ὑπὸ πολλῶν καὶ πλουσίων πόλεων δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ἡ πρωτεύουσα τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἀποκατέστη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ πολυανθρωποτέρα τῆς Εὐρώπης πόλις.

Τὸ Λονδῖνον πλουτίσεν διὰ τοῦ ἐμπορίου ἀποκατέστη ἡ γενικὴ πηγή, ὅπου ὅλαι αἱ Κυβερνήσεις προστρέχουν ὁσάκις λαμβάνωσιν ἀνάγκας χρηματικάς. Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐποψιν ἐμπορεῖ νὰ ἔχῃ μεγάλην ἐπιρροὴν ὡς πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴν εἰρήνην ἢ τὸν πόλεμον. Τὸ Λονδῖνον ἐδάνεισε 20 διλιούνια εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν διὰ τοὺς κατὰ τοῦ Ναπολέοντος Α' πολέμους· ὑπελόγισαν δὲ ὅτι ἐκ τῶν 23 διλιουνίων, ἐξ ὧν περίπου συγκροτεῖται τὸ χρέος ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν, τὸ Λονδῖνον συνεισέφερε τὰ 2/3.

Τὸ Λονδῖνον εἶναι ἡ πόλις ἡ ἔχουσα τὰς ταχυτέρας καὶ ἀκριβεστεράς ἐμπορικὰς πληροφορίας· διὰ τῶν τηλεγραφικῶν τῆς γραμμῶν συγκοινωνεῖ μεθ' ὅλης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου, διὰ δὲ τοῦ Λούδ γνωρίζει ὅλην τὴν ναυτικὴν κίνησιν τοῦ κόσμου.

Ἐκτὸς τοῦ ποταμοῦ, ὅστις χρησιμεύει ὡς λιμὴν εἰς τὴν ἐμπορικωτάτην ταύτην πόλιν, κατεσκευάσθησαν προσέτι ἐπίνεια (Docks), τὰ ὁποῖα κατέχουν ἑκτασιν διακοσίων ἑκατομέτρων· εἶναι δὲ τὸν ἀριθμὸν ἑπτὰ καὶ παρέχουν εἰς τὸ ἐμπόριον μεγίστας εὐκολίας ὡς πρὸς τὴν ἐναποθήκευσιν καὶ μεταβίβασιν τῆς κυριότητος τῶν ἐμπορευμάτων διὰ τῆς πωλήσεως.

Τὸ Λονδῖνον εἶναι διὰ διάφορα ἀποικιακὰ εἶδη ἀγορὰ μοναδική, ἐξ ἧς εἶναι ὑποχρεωμένοι ὅλοι σχεδὸν οἱ ἔμποροι τῆς Εὐρώπης νὰ προμηθεύωνται τὰ ἐμπορεύματα ταῦτα, δηλαδή, τὰ μαλλία τῆς Αὐστραλίας καὶ Νέας Ὀλλανδίας, τὸ Ἰνδικόν, τὴν Κοκκινιλίαν, τὸ Τέϊον· ὅλα σχεδὸν τὰ πλοῖα, τὰ μεταφέροντα αὐτὰ τὰ εἶδη μεταβαίνουν εἰς τὸ Λονδῖνον ὅπου κατὰ πᾶσαν τριμηνίαν γίνονται δημόσιαι πωλήσεις τῶν εἰδῶν τούτων· αἱ ἐποχαὶ τῶν δημοσίων πωλήσεων εἶναι ὁ Φεβρουάριος, ὁ Μάϊος, ὁ Ἰούλιος καὶ Ὀκτώβριος· κατὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος.

§. 247. *Ἡ Ἀγγλικὴ Τράπεζα* ἔχει τὴν ἑδρὰν τῆς εἰς τὴν πόλιν τοῦ Λονδίνου, ἐκτὸς αὐτῆς ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰ ἑβδομήκοντα Τραπεζικὰ καταστήματα, τῶν ὁποίων τὸ κυριώτερον ἔργον εἶναι νὰ λαμ-

Ἐάνωσι τὰ χρηματικά κεφάλαια τῶν ἐμπόρων, νὰ κάμωσι κατ' ἐντολήν των πληρωμὰς, καὶ νὰ προεξοφλῶσι τὰς συναλλαγματικὰς καὶ λοιπὰ ἐμπορικὰ γραμμάτια.

Ἡ μεγάλη πολλαπλασίαισι τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν εἰς τὸ Λονδίνον ἀποκτέστηκε τοσοῦτον πολυπληθεὶς τὰς χρηματικὰς δοσοληψίας, ὥστε πρὸς ἀποφυγὴν τῆς μεταφορᾶς τῶν νομισμάτων, ἥτις δὲν γίνεταί πάντοτε ἄνευ δυσκολιῶν καὶ κινδύνων, καὶ πρὸς οἰκονομίαν τοῦ τόσον πολυτίμου διὰ τὸ ἐμπόριον χρόνου, ἐπενόησαν τὴν σύστασιν γενικῶν Τραπεζικῶν ταμεῶν. Τὰ ταμεῖα ταῦτα συνάζουσι καὶ πληρόνουσι διὰ λογαριασμὸν τῶν ἐμπόρων, τῶν εὐρισκομένων μετ' αὐτῶν εἰς ληψοδοσίαν· ἐκτὸς δὲ τούτου πρὸς ἀποφυγὴν καὶ τῶν διαφορῶν πληρωμῶν, τῶν γινομένων μεταξὺ τῶν Τραπεζῶν, ἐσύστησαν ἰδιαιτέρον γραφεῖον τῆς ἐκκαθαρίσεως (Clearing House), ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἰς προσδιωρισμένας ὥρας ἐκάστης ἡμέρας ὑπάρχουσιν ὑπάλληλοι ὅλων τῶν Τραπεζῶν, οἵτινες δέχονται τὰς διαφύρους ἐντολὰς περὶ πληρωμῆς· περὶ τὸ ἐσπέρας δὲ ὁ γενικὸς διευθυντὴς τοῦ γραφείου τούτου ἐξελέγχει ἐκάστου ἀντιπροσώπου τὰ ἐνταλτικὰ περὶ πληρωμῆς γραμμάτια, καὶ ἐπειδὴ συχνὰ αἱ διαφοροὶ Τράπεζαι ἔχουσιν ἀμοιβαίας ἀπαιτήσεις καὶ πληρωμὰς, συμπηφίζει τὰ χρέη καὶ τὰ δάνεια ἐκάστης, δίδων περὶ τούτου ἀποδεικτικόν. Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς μεγάλης εἰς τὰς συναλλαγὰς προσγινομένης ὠφελείας ὡς ἐκ τοῦ καταστήματος τούτου, ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν ὅτι αἱ ἐντὸς αὐτοῦ γινόμεναι ἡμεροῦσαι πληρωμαὶ φθάνουν εἰς 2 ἕως 15 ἑκατομμύρια λιρῶν, ὃ δὲ μέσος ὅρος δύναται νὰ ὑπολογισθῇ εἰς 2 1/2 ἑκατομμύρια, αἱ πληρωμαὶ δὲ ὅλης αὐτῆς τῆς ποσότητος ἐνεργοῦνται διὰ 200 χιλιάδων λιρ. Στερλ. μεταλλικῶν, συμπηφιζομένης ὅλης τῆς λοιπῆς ποσότητος μεταξὺ τῶν διαφορῶν Τραπεζῶν.

§. 248. *Νομίσματα Ἀγγλίας.*—Εἰς τὴν Ἀγγλίαν λογαριάζουν εἰς λίρας Στερλίνας· ἐκάστη δὲ λίρα ἔχει 20 σελίνια, ἕκαστον δὲ σελίνιον 12 πένας, καὶ ἐκάστη πένα 4 φαρδίνια.

Τὰ νομίσματα τῆς Ἀγγλίας εἶναι

α) Χρυσᾶ—Γινέα (21 σελίνια) ἥτις δὲν ἐκτυποῦται πλέον, ἴση μὲ . . . . . φρ. 26, 47.

—Σοβερῖνον, ἥτοι λίρα Στερλίνα . . . » 25, 21.

β) Ἀργυρᾶ—Κορῶνα νέα (5 σελινίων) . . . » 5, 81.

—1/2 Κορώνα	φρ.	2, 90.
—Σελίνιον	»	1, 16.
—Σκουδον τῆς Τραπεζῆς ἢ Δόλαρ »		5, 32.

Ὁ χρυσὸς εἶναι ἡ νομισματικὴ μονὰς εἰς τὴν Ἀγγλίαν· τὸ δὲ ἀργυροῦν νόμισμα δὲν χρησιμεύει εἰμὴ ὡς βοηθητικὸν νόμισμα, καὶ καὶ νεῖς δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ λάβῃ εἰς πληρωμὴν νομίσματα ἀργυρᾶ ποσότητος ἀνωτέρας τῶν 40 σελινίων. Τὰ ἔξοδα τῆς ἐκτυπώσεως εἶναι εἰς βάρος τῆς Κυβερνήσεως, ὥστε τὸ νόμισμα περιέχει ἀκριβῶς τὴν ὀνομαστικὴν του ἀξίαν.

Εἰς τὴν Ἱρλανδίαν τὸ Σελίνιον λογίζεται 13 πένας· ἐπομένως 13 λίραι Ἱρλανδίας ἰσοδυναμοῦν μὲ 12 λίρας τῆς Ἀγγλίας.

Τὸ κυκλοφοροῦν χαρτονόμισμα συνίσταται εἰς Γραμμάτια τῆς Ἀγγλικῆς Τραπεζῆς (Banknotes), καὶ εἰς Γραμμάτια διαφόρων ἄλλων ἰδιωτικῶν Τραπεζῶν.

§. 249. Τίμησις συναλλαγῶν Λονδίνου.

Ἄμστερδαμ	} 3 μῆν. ἀπὸ τῆς ἡμερ.	11, 95	φιορίν.	διὰ 1 λίρ.	Στερλίν.
Ρότερδὰμ καὶ Ἀμβέρσα					
Παρίσιοι	»	25, 22	φρ.	»	» . . . . .
Ἀμβούργον	»	13	Μάρκα καὶ 8 Σολδία	»	»
Αὐγούστα) Βιέννη καὶ) Τριέστιον)	»	10, 46	φιορ.	»	»
Πετρούπολις	»	35 1/2	Πέν. Ἀγγ.	διὰ 1 ρούβ. ἀργ.	
Λιθόρνος	»	30, 40	λίρ. Τοσκάν.	» 1 λίρ	Στερ.
Γένοβα	»	25, 80	λίρ. νέας	»	»
Νεάπολις	»	40 1/2	Πέν. Ἀγγλ.	» 1 Δουκ. Βασ.	
Μαδρίτη καὶ) Κάδιξ)	»	37 3/4	»	» 1 Τάλ. Συναλ.	
Λισαβὼνα καὶ) Πόρτον)	2 μῆν. ἀπὸ τῆς ἡμερ.	54 1/2	»	» 1000 ρεῖς πραγ.	

Εἰς τὴν τίμησιν τοῦ Χρηματιστηρίου τὸ συνάλλαγμα τῶν ἐξῆς ἀγορῶν ἐκτίθεται ὡς ἀκολούθως·

Βερολῖνον	6 Τάλ. καὶ 24 Γρὸς ἀργ.	ἀγοραῖα διὰ 1 λίραν	Στερλ.
Βενετία καὶ) Μιλάνον)	48 Πέναι Ἀγγλ.	»	» 6 λίρας Αὐστρ.

Ρώμη	52 1/2	Πέν.	διὰ 1 Σκοῦδ. Ρώμης
Παλέρμον	124	»	» 1 οὐγγίαν
Γιβραλτάρη	45	»	» 1 δίσ. Ισπανίας
Ριοϊανείρον	30	»	» 100 ρεῖς χάρτ.
Βουενοσάϊραι	8 3/4	»	» 1 Τάλ. χάρτινον
Καλκούτα	24	»	» 1 ροῦπι Σίκκας
Καντὼν	47 1/2	»	» 1 δίσ. Ισπανίας
Μεξικ. καὶ Νέα Ὑόρκη	48 1/2	»	» 1 Δόλαρ

§. 250. *Συνηθείαι.*—*Προμηθείας καὶ μεσιτείας δικαιώματα.*—*Ἡ συνηθεία (uso)* διὰ τὰς ἐκ Γερμανίας καὶ Ὀλλάνδης συναλλαγματικὰς εἶναι 1 μὴν, διὰ τὰς ἐξ Ἰσπανίας καὶ Πορτογαλλίας 2 μῆνες, διὰ τὰς ἐξ Ἰταλίας 3 μῆνες, καὶ διὰ τὰς ἐκ τῆς Γαλλίας 30 ἡμέραι. Διὰ τὴν πληρωμὴν παραχωροῦνται 3 ἡμέραι χάριτος. Αἱ ἐν ὧσι πληρωτέαι πρέπει νὰ πληρωθῶσιν ἀμέσως· ἐὰν δὲ ἡ ἡμέρα τῆς πτώσεως ᾗναι Κυριακὴ, ἡ πληρωμὴ ἢ τὸ διαμαρτυρικὸν γίνεται τὴν παραμονὴν· ἡ Παρασκευὴ τῆς διακαινησίμου καὶ ἡ ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων θεωροῦνται ὡς Κυριακαί. Αἱ πληρωμαὶ γίνονται ἀπὸ τῆς 9 ὥρας Π. Μ. μέχρι τῆς 6 Μ. Μ. ἄλλως ἡ συναλλαγματικὴ πρέπει νὰ διαμαρτυρηθῇ.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν δὲν ὑπάρχει γραπτὸς ἔμπορικὸς Νόμος, πᾶν δὲ τὸ ἀφορῶν τὰς συναλλαγματικὰς κανονίζεται κατὰ τὰς παραδεγμένας συνηθείας.

Ὅλαι αἱ ἐκ τῆς Ἀγγλίας ἐκδιδόμεναι συναλλαγματικαὶ πρέπει νὰ ᾗναι γεγραμμέναι ἐπὶ χαρτοσήμου, ὑπὸ ποιὴν 100 λιρῶν, τὸ χαρτόσημον εἶναι 1/2 τοῖς 1000· αἱ ξέναι δὲν υποβάλλονται εἰς χαρτόσημον.

Ἡ μεσιτεία διὰ τὰς χρηματιστικὰς ἐργασίας εἶναι 1 τοῖς χιλίοις ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν· ἡ δὲ μεσιτεία διὰ πώλησιν ἐμπορευμάτων εἶναι 1/2 τοῖς 0/0, καὶ εἰς τινα εἶδη ποσοστὸν τι προσδιωρισμένον, ὡς εἰς τοὺς σίτους ἀπὸ 1/2 ἕως 2 1/2 τοῖς 0/0, ἐὰν ὁ μεσίτης ἐγυῇ τὸ ἀξιοχρεῶν τοῦ ἀγοραστοῦ.

Ἡ προμήθεια δι' ἀγορὰν ἢ πώλησινπραγματειῶν εἶναι 2 τοῖς 0/0· ἡ προμήθεια ἐγγύης συνήθως εἶναι 1 τοῖς 0/0· ἡ προμήθεια διὰ χρηματιστικὰς πράξεις εἶναι 1/2 ἢ 3/4 τοῖς 0/0.

Τὰ χειροτεχνήματα ἀγοράζονται μὲ 3 μηνῶν προθεσίαν, τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα συνήθως τοῖς μετρητοῖς, τὰ δὲ μετὰξια μὲ 14 ἡμερῶν προθεσίαν, ἢ καὶ 3 μηνῶν.

§. 251. *Μέτρα καὶ Σταθμά.* Διὰ Νόμου τῆς 17 Ἰουνίου 1824 ἐκανονίσθησαν ὁμοιομόρφως τὰ μέτρα καὶ σταθμά καθ' ὅλον τὸ Βασίλειον τῆς Μεγάλης Βρετανίας ὡς ἐξῆς·

Μέτρον μήκους εἶναι ἡ *Γυιάρδα*, αὐτοκρατορικὴ λεγομένη, δι' αὐτῆς μετροῦνται ὅλα τὰ ὑφάσματα.

100 Γυιάρδαι εἶναι ἴσαι μὲ 91,42 Μέτρα Γαλλικά.
 = μὲ 128,50 ἀρσίνη Ρωσσικά.
 = μὲ 133,36 πήχεις Τουρκίας.

1 Γυιάρδα εἶναι ἴση μὲ 3 πάδας, 1 ποῦς = μὲ 12 δακτύλους, 1 δάκτυλος = μὲ 12 γραμμάς.

Μέτρον χωρητικότητος στερεῶν εἶναι τὸ *Κουάρτερ*, διαιρούμενον ὡς ἐξῆς·

1 Κουάρτερ = 8 Βοῦσελ = 32 Πεκ (Pecks) = 64 Γαλόνια = 256 Τέταρτα = 512 Πίντας.

1 Λάστιον = 2 τόνους = 10 Κουάρτερ.

1 Κουάρτερ εἶναι ἴσον μὲ 2,90 ἑκατόλιτρα Γαλλικά.
 = μὲ 8,76 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.
 = μὲ 1,49 ψάθας Ρωσσίας.

Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ πωλοῦνται μὲ μέτρον, προσδιορίζεται ὅμως τὸ βάρος αὐτῶν κατὰ Βοῦσελ· οὕτως ὑπολογίζεται 1 Βοῦσελ σίτου ἴσον μὲ 62 λίτρας βάρους.

1 Βοῦσελ	Σίκαλης	=	54 1/2	λίτρας βάρους
»	Κριθῆς	=	48	» »
»	Βρώμης	=	39	» »

Μέτρον ὑγρῶν εἶναι τὸ *Γαλόνιον*, αὐτοκρατορικὸν λεγόμενον. 1 Γαλόνιον εἶναι = μὲ 2 Βοτίλιας = 4 τέταρτα = 8 πίντας = 32 γίλια (gills)· 1 Γαλόνιον εἶναι ἴσον μὲ 4,54 λίτρας Γαλλικάς· 1 Γαλόνιον ρουμίου εἶναι ἴσον μὲ 1076 δράμια Τουρκικά.

Σταθμά. Ἡ μονὰς τοῦ ἐμπορικοῦ σταθμοῦ εἶναι ἡ *λίτρα*, βάρους λεγομένη (avoir du poids).

1 λίτρα βάρους εἶναι = μὲ 16 οὐγγίας = μὲ 256 δράμια Ἀγγλικά.

1 λίτρα βάρους είναι=μὲ 453,55 γραμμὰς Γαλλικὰς=μὲ 141,50 δράμια Τουρκικὰ.

Τὸ Ἀγγλικὸν καντάριον εἶναι ἴσον μὲ 112 λίτρας. Ὁ δὲ τόνος ἴσος μὲ 20 καντάρια.

Σταθμὸς διὰ τὰ πολύτιμα μέταλλα καὶ τὰ ἱατρικὰ εἶναι ἡ λίτρα (troy), ἥτις εἶναι ἴση μὲ 373 Γαλλικὰς γραμμὰς.

1 λίτρα (troy) εἶναι ἴση μὲ 106,37 δράμια Τουρκικὰ.

Β'. ΛΙΒΕΡΠΟΛ.

§. 252. Ἡ Λιβερποὺλ κεῖται εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Λαγκαστρίας, ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Μέρσεϋ. Ἡ πόλις αὕτη, ἥτις σήμερον ἔχουσα ἐμπορικὰς σχέσεις μ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου εἶναι ἡ δευτέρα μητρόπολις τοῦ Βρετανικοῦ ἐμπορίου, ἦτο πενιχρὸν χωρίον, περικυκλωμένον ἀπὸ νωσώδη ἔλη, καὶ κατοικούμενον μόλις ὑπὸ 150 οἰκογενειῶν μέχρι τοῦ 12' αἰῶνος· ἀλλ' ἡ ἀνάπτυξις τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας εἰς τὰς πέριξ χώρας, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Μαγκεστρίαν, ἐπέφερε τὴν μεγάλην ταύτην μεταβολήν. Ἡ Λιβερποὺλ θεωρεῖται ὡς τὸ ἐπίνειον τῆς Μαγκεστρίας. Ἡ φύσις δὲν ἐπρόικισε τὴν Λιβερποὺλ μὲ λιμένα, ἀλλ' ἡ τέχνη ἀνεπλήρωσε τὴν ἔλλειψιν ταύτην, διότι κατεσκευάσθησαν 25 Docks, ἐντὸς τῶν ὁποίων τὰ πλοῖα ἐκφορτόνουσι καὶ φορτόνουσι μετὰ μεγίστης εὐκολίας, ἀσφαλείας καὶ ταχύτητος. Οἱ κάτοικοι τῆς ὑπολογίζονται 447,874.

Τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας μετὰ τῶν μεσογείων πόλεων ἐτελειοποιήθησαν εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν. Κατὰ τὸ 1720 κατεσκευάσθη ἡ διώρυξ, ἥτις ἤνωσε τὴν Λιβερποὺλ μὲ τὴν Μαγκεστρίαν, καὶ δι' αὐτῆς μετεκομίζοντο τὰ ἐμπορεύματα ἀπὸ τὴν μίαν εἰς τὴν ἄλλην ἐν διαστήματι ἑνδεκα ὥρων, ἡ δὲ ταχύτης αὕτη ἐθεωρεῖτο τότε μεγάλη· ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ὅταν αἱ σχέσεις τῶν δύο πόλεων ἠϋξήσαν, καὶ ἡ Ἀγγλικὴ βιομηχανικὴ ἐνέργεια ἐξετάθη, τὰ μέσα ταῦτα τῆς συγκοινωνίας ἀνεφάνησαν ἀτελῆ· κατὰ δὲ τὸ 1825 ἡ βιομηχανικὴ αὕτη πρόοδος ἐπέφερε τὴν ὥραίαν ἐφεύρεσιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ατμοῦ ἐπὶ τῆς κινήσεως τῶν ἀμαξῶν, καὶ ἡ πρώτη ἀτμάμαξά τοῦ κόσμου διέτρεξε τὸ ἀπὸ Λιβερποὺλ εἰς Μαγκεστρίαν διάστημα· ἐκτοτε αἱ δύο πόλεις εὐρίσκονται εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρας καὶ 20 λεπτῶν.

Εἰς τὸν λιμένα τῆς Λιβερποὺλ καταπλέουν καὶ ἀποπλέουν κατ' ἑ-

τος ὑπὲρ τὰς 15 χιλιάδας πλοίων· εἰσάγονται δὲ 710 ἑκατομμυρίων καὶ ἐξάγονται 720 ἑκατομμυρίων φράγκων ἐμπορεύματα.

Γ'. ΜΑΓΚΕΣΤΡΙΑ.

§. 253. Ἡ *Μαγκεστρία* εἶναι ἡ πρωτίστη πόλις τοῦ κόσμου ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν· ὑπερέχουσα κατὰ τὰς κλωστικὰς μηχανὰς καὶ κατὰ τὰ ἐργοστάσια παντὸς εἶδους βαμβακίων ὑφασμάτων· εἶναι δὲ τὸ κέντρον τῆς μεγάλης ταύτης βιομηχανίας τῶν Ἀγγλῶν. Διὰ τοῦ Λονδίνου καὶ τῆς Λιθερπούλ πρό πάντων ἀποστέλλει εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου τὰ χειροτεχνήματά της, λαμβάνουσα ἀπὸ τὰς ἰδίας πόλεις τὸ ἀκατέργαστον βαμβάκιον, τὸ ὁποῖον ἡ Ἀνατολὴ καὶ ἡ Δύσις πανταχόθεν τῇ στέλλουσι.

Τὰ καθ' ὅλην τὴν Λαγκαστρίαν πρό τινων ἐτῶν ἐργοστάσια ἦσαν 724, τὰ ὅποια εἶχον εἰς ἐνέργειαν 817 μηχανὰς ἀτμοκινήτους, ἐχούσας δύναμιν 22,111 ἵππων, καὶ 338 μηχανὰς ὑδραυλικὰς, δυνάμει 3,808 ἵππων· εἰργάζοντο δὲ εἰς ὅλας 137,500 τεχνῖται. Ἐκ τῶν ἐργοστασίων τούτων 576 εἶναι βαμβακίων, τὰ δὲ λοιπὰ μαλλίων, καννάβεως, καὶ μετάξης. Τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔλαβον μεγάλην ἀνάπτυξιν μετὰ τὴν ἐλάττωσιν τῶν δασμῶν τῆς μετάξης· ὑπολογίζεται ἡ εἰς ὅλα τὰ τεχνουργεῖα τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων καταναλισκομένη καθ' ἐβδομάδα κλωστή μετάξης εἰς 23,000 λίτρας.

Δ'. ΒΙΡΜΙΓΚΑΜΗ.

§. 254. Ἡ Βιρμιγκάμη κεῖται 116 μίλια μακρὰν τοῦ Λονδίνου ἡ πόλις αὕτη ὑπερέχει ὡς πρὸς τὴν κατεργασίαν τοῦ σιδήρου καὶ ὅλων τῶν σιδηρῶν ἔργων. Ἡ σημασία τῆς πόλεως ταύτης ἤρχισε διὰ τῆς κατασκευῆς τῶν ὅπλων τῶν Ἀγγλικῶν στρατευμάτων· ἔκτοτε τὰ τεχνουργεῖα τῆς πόλεως ταύτης κατεσκεύασαν τὰ ὅπλα, δι' ὧν ἐνεργήθησαν ὅλοι οἱ νεώτεροι πόλεμοι καὶ αἱ ἐπαναστάσεις· εἶναι δὲ ἀπειρος ἡ ποικιλία τῶν σιδηρῶν ἔργων, τῶν κατασκευαζομένων εἰς τὰ διάφορα τεχνουργεῖα τῆς Βιρμιγκάμης.

Ε'. ΜΕΛΙΤΗ (Μάλτα).

§. 255. Ἡ *Μελίτη* εἶναι νῆσος εἰς τὴν Μεσόγειον ὑπὸ τὴν κυριότητα τῆς Ἀγγλίας· ἡ πόλις Βαλέτα, ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς παραλίας τῆς νήσου, εἶναι ἡ πρωτεύουσά της. Οἱ δὲ κάτοικοί της εἶναι 103,000.

Ἡ ἐμπορικὴ σημασία τῆς νήσου ταύτης ἄρχεται ἀπὸ τὸ 1814, ὅτε διὰ τῶν συνθηκῶν παρεχωρήθη ἐριστικῶς ἡ κυριότης αὐτῆς εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ 17 αἰῶνος ἦτο ἡ καθέδρα τῶν ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Ἱερουσαλὴμ, οἵτινες ἐμμέσως ἐπροστάτευον τὸ ἐμπόριον ἐκείνης τῆς ἐποχῆς καταδιώκοντες τοὺς Ἀφρικανοὺς πειρατάς. Οἱ Ἄγγλοι ἐνόησαν τὴν ἐμπορικὴν καὶ πολιτικὴν συγχρόνως σημασίαν τῆς νήσου, ὅθεν ἀποκατέστησαν αὐτὴν, ὡς καὶ τὴν Γιβραλτάρην, καθέδραν τῆς ναυτικῆς δυνάμεώς των καὶ τοῦ ἐμπορίου των ἐν τῇ Μεσογείῳ.

Ἡ Μελίτη εἶναι βράχος, ἔχων πολλὰ ὀλίγην γῆν καρποφόρον, τῆς ὁποίας τὸ μεγάλῃτερον μέρος μετεκομίσθη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν ἱπποτῶν διὰ πολλῶν ἐξόδων ἐκ τῆς Σικελίας. Καλλιεργουμένη μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας παράγει σχεδὸν τὸν ἀναγκαῖον διὰ τὴν τροφὴν τῶν κατοίκων τῆς σίτον καὶ ὥραιας ὀπώρας. Τὸ κυριώτερον προϊόν τῆς εἶναι τὸ βαμβάκιον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἡ ἐγχώριος βιομηχανία κατασκευάζει διάφορα ὑφάσματα.

Ἡ νῆσος τῆς Μελίτης, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της, ἀποκατέστη τὸ κέντρον τῆς Ἀτμοπλοῦας τοῦ ἐμπορίου, εὐρισκομένη οὕτως εἰς τακτικὴν καὶ συχνὴν συγκοινωνίαν μ' ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ἡ ἀτέλεια τοῦ λιμένος της αὐξάνει καθ' ἡμέραν τὴν ἐμπορικὴν της σημασίαν, ὃ δὲ ὥραϊος λιμὴν της συντείνει ἐπίσης εἰς τὴν αὐξήσιν ταύτην.

§. 256. Οἱ δασμοὶ τῆς εἰσαγωγῆς διὰ μὲν τὰ Ἀγγλικά χειροτεχνήματα εἶναι 1 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας· διὰ δὲ τὰ ξένα ἐμπορεύματα 2 τοῖς 0/0. Ἡ ἐναποταμίευσις συγχωρεῖται ἄνευ τινὸς δασμοῦ, πληρονομένου μόνον δικκιώματος ἐνοικίου· ἡ τελευταία περὶ τούτου διάταξις εἶναι τῆς 30 Ὀκτωβρίου 1837. Οἱ δασμοὶ τῶν δημητριακῶν καρπῶν κανονίζονται κατὰ τὸ κλιμακωτὸν σύστημα:

§. 257. *Νομίσματα Μελίτης.*—Κατὰ τὸ 1825 εἰσέχθη εἰς τὴν Μελίτην τὸ νομισματικὸν σύστημα τῆς Ἀγγλίας, καὶ ἤδη λογαριάζουν εἰς λίρας Στερλίνας. Ἡ ἀξία ὅμως τῶν λιρῶν Στερλινῶν εἰς Μελίτην εἶναι κατὰ $3,3/4$ κατώτερα ἀπὸ τὴν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἀξίαν αὐτῶν.

Τὸ Ἰσπανικὸν δίστηλον διετιμήθη σελ. 4, πέν. 4.

Τὸ δὲ Σκοῦδον τῆς Σικελίας διετιμήθη σελ. 4, πέν. 2.

Διὰ τῆς διατάξεως τῆς 1 Αὐγούστου 1844 τὸ δίστηλον καὶ τὸ Μεξικανικὸν τάληρον διετιμήθησαν πρὸς 30 Ταριά Μελίτης.

Τὸ παλαιὸν νόμισμα ἦτο τὸ Σκοῦδον πρὸς 12 Ταριά τῶν 20 γράνων· 2 1/2 δὲ σκούδα ἀπετέλουν 1 οὐγγίαν.

Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις διετίμησε τὴν λίραν Στερλίναν πρὸς 12 σκούδα Μελίτης, τὸ δὲ σκούδον ἰσοδυναμεῖ μὲ φρ. 2,02.

Οἱ περισσότεροι ἔμποροι ἐν Μελίτῃ λογαριάζουν ἀκόμη εἰς σκούδα. Τινὲς δὲ λογαριάζουν καὶ εἰς Πέτζας ἢ Οὐγγίας (σκούδον τῆς Σικελίας ἴσον μὲ 2 1/2 σκούδα Μελίτης).

Τὰ πραγματικὰ νομίσματα τῆς Μελίτης εἶναι

α) Χρυσᾶ—διπλᾶ λουδοβίκια τῶν 20 σκούδων ἢ διπλαῖ πιστόλαι, ἰσοδυναμοῦντα μὲ φρ. 48, 20.

—ἀπλοῦν λουδοβίκιον, καὶ ἡμισυ αὐτοῦ ἀξίζοντα κατ' ἀναλογίαν.

β) Ἀργυρᾶ—Οὐγγία, ἰσοδυναμοῦσα μὲ φρ. 5,49.

—1/2 Οὐγγία ἀξίζουσα κατ' ἀναλογίαν.

—Σκούδον, ἔχον 12 Ταριά, καὶ Σκούδον διπλοῦν ἔχον 24 Ταριά.

§. 258. Τίμησις συναλλαγῶν Μελίτης.

Βαρκελόνη	30 ἡμ. ἀπὸ τῆς ὁράσεως	22 1/2 ταριά διὰ	1 τάλ. Συναλ.
Μασσαλία	»	5 3/4 » »	1 φράγκον.
Τένοβα	»	5 3/4 » »	1 λίραν νέαν.
Λιβόρνος	»	{ 4 7/8 » »	1 λίρ. Τοσκ.
		246 λίρ. Τοσκάν. »	100 Σκούδα.
Λονδίνον	60 ἡμ. ἀπὸ τῆς ὁράσ.	{ 49 1/2 Πένας »	1 Οὐγ. ἢ Πέτζ.
		{ 103 λίρ. Στ. Μελ. »	100 λ. Στ. Λονδ.
Νεάπολις	30 ἡμ. ἀπὸ τῆς ὁράσ.	25 ταριά »	1 δουκάτον.
Μεσσήνη	21 »	6 1/8 Σκούδ. »	1 οὐγγ. Σικελ.
Τριέστιον	»	14 1/2 ταριά »	1 φιορίνιον.
Κωνσταντινούπολις	31 ἡμ. »	360 παράδες »	1 Σκούδον.

§. 259. Μέτρα καὶ Σταθμὰ Μελίτης.—Μέτρον μήκους διὰ τὰ ὑφάσματα εἰς Μελίτην εἶναι ἡ Κάνα, διαιρουμένη εἰς 8 σπιθαμὰς (palmi).

1 Κάνα εἶναι ἴση μὲ 2,27 γυιάρδας Ἀγγλικάς.

— = μὲ 2,08 μέτρα Γαλλίας.

— = μὲ 3,12 πήχεις Τουρκίας.

Εἰς τὸ ἐμπόριον λογαριάζουν 3 1/2 σπιθαμὰς (palmi) διὰ μίαν γυιάρδαν.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς εἶναι ἡ *Σάλμα* ἴση μὲ τὸ Ἀγγλικὸν Κουάρτερ.

Διὰ τὰ ἔλαια ἔχουν μέτρον τὸ *Καφίσον* = 20,82 λίτρας Γαλλικὰς· δύο δὲ Καφίσα ἀποτελοῦν ἐν *βαρέλιον*.

Σταθμὸν ἐμπορικὸν εἶναι τὸ *ρότολον*, διαιρούμενον εἰς 30 οὐγγ.

1 Καντάρι = 100 *ρότολα*.

100 *ρότολα* = 79,17 χιλιόγραμμα.

— — = 174,56 λίτρας βάρους Ἀγγλικάς.

— — = 193,50 λίτρας Ῥωσσίας.

— — = 61, 6 ὀκάδας Τουρκίας.

1 *ρότολον* ἰσοδυναμεῖ μὲ 2 1/2 λίτρας τῆς Μελίτης.

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ τῆς Γαλλίας.

§. 260. Ἡ *Γαλλία* ἔχει πληθυσμὸν 37,382,225, κατὰ τὴν ἀπαρίθμησην τοῦ 1861 συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς νήσου Κορσικῆς εἰς τὴν Μεσόγειον.

Αἱ ἀποικίαι τῆς σήμερον περιορίζονται εἰς τὰς ἐξῆς χώρας, ἥτοι εἰς τὰς νήσους Ἄγιον Πέτρον καὶ Μικελὸν κατὰ τὸν ἀρκτικὸν ὠκεανὸν, εἰς τὴν Μαρτινίκαν καὶ Γουαδaluόπαν μεταξὺ τῶν Ἀντιλλῶν, εἰς τὴν Γαλλικὴν Γουιάνην κατὰ τὴν μεσημβρινὴν Ἀμερικὴν, εἰς τὴν Ἀλγερίαν, τὴν Σενεγαλίαν καὶ τὰς νήσους Γορέαν, Βουρβωνίαν, καὶ Ἀγίαν Μαρίαν κατὰ τὴν Ἀφρικὴν, εἰς τὰ καταστήματα τοῦ Ποντισσερῆ καὶ Καρεκάλ εἰς τὸ Κορομανδὲλ, τὸ Μαλαβάρ, Σανδεναγὸρ κατὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ εἰς τὰς νήσους Μάρκεσίας κατὰ τὴν Ὠκεανίαν.

Ἡ ἑκτασις τῆς Γαλλίας ὑπολογίζεται εἰς 542,397 χιλιόμετρα τετραγωνικά, τὸ ἥμισυ τῆς ἐκτάσεως ταύτης εἶναι γαῖαι καλλιεργήσιμοι, εἰς τὸ μεγαλύτερον δὲ μέρος αὐτῶν καλλιεργοῦνται δημητριακοὶ καρποί. Τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς γεωργίας ὑπολογίζεται εἰς 6 διλιούνια φράγκων. Τὸ ὅλον τῶν προϊόντων τῆς γῆς εἰς 8 διλιούνια. Ἡ δὲ ἀξία τῶν γαιῶν, δασῶν ζώων καὶ λοιπῶν ὁμοῦ εἰς 43 διλιούνια φράγκων· ὥστε ἡ ἀξία τῶν ἀγροτικῶν κτημάτων καὶ τῶν προϊόντων αὐτῶν ὑπερβαίνει τὴν ποσότητα τῶν 50 διλιουνίων φράγκων, ποσὸν

ἀποδεικνύον τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας, καὶ τὸν μέγαν κτηματικὸν πλοῦτον τῆς Γαλλίας.

§. 261. *Μεταλλεῖα* — Τὰ εἰς τὴν Γαλλίαν καλλιεργούμενα μεταλλεῖα εἶναι 520· ἐξ αὐτῶν 303 εἶναι γαιανθράκων· 7 ἀσφάλτου· 1 χρυσοῦ· 33 μολύβδου καὶ ἀργύρου· 8 χαλκοῦ· 131 σιδήρου· 1 ζιγκου· 16 ἀρτιμορίου· 8 μαγκανησίου· 1 ἄλατος· 7 στυπτηρίας· 5 χαλκάνθου (*cuperosa*)· καὶ 1 ἀνθρακίτου σιδήρου (*plombagine*). Τριάκοντα δὲ χιλιάδες ἐργατῶν ἀσχολοῦνται εἰς τὰ μεταλλεῖα ταῦτα.

§. 262. *Προϊόντα*. — Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, καὶ κυρίως ὁ σῖτος ἀποτελεῖ εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ κυριώτερον ἀντικείμενον τῆς καλλιεργείας, καὶ τὸ μεγαλύτερον κεφάλαιον τοῦ κτηματικοῦ πλούτου.

Οἱ ἐλαιόσποροι καλλιεργοῦνται μετ' ἐπιτυχίας εἰς τὰς ἀρκτικὰς ἐπαρχίας τῆς Γαλλίας, ἰδίως ὁ λινόσπορος καὶ ἡ ἀργιοκράμβη (*colza*), ὁ κάρραβις, τὰ λίνον, τὰ ραιώμηλα καὶ οἱ οἶνοι. Ἡ μετάξι καλλιεργεῖται εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας. Τὰ δὲ παραγόμενα ἔλαια, μαλλία, κρυθρόδαρον (ρίζαριον), κρόκος καὶ καπνὸς δὲν ἐπαρκοῦν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἐγχωρίων βιομηχανιῶν.

§. 263. *Χειροτεχνήματα*. — Τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν Γαλλικῶν βιομηχανιῶν κατέχει ἡ κατασκευὴ τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων· τὰ παραγόμενα ἐτησίως τοιαῦτα ὑφασμάτια ὑπολογίζονται ἀξίας 210 ἑκατομμυρίων φράγκων, ἡ πρώτη ὕλη τῶν ὁποίων ἀξίζει 30 ἑκατομμύρια φράγκων, τὰ δὲ λοιπὰ εἶναι ἐργατικοὶ μισθοὶ, καὶ κέρδη. Τὸ Λυὼν ἔχει ἐργαλεῖα μεταξωτῶν ὑφασμάτων 40,000, εἰς τὰ ὅποια ἐργάζονται 80,000, τεχνῖται· ὅλης δὲ τῆς Γαλλίας οἱ τεχνῖται μετ' ὧν ὑφασμάτων ὑπολογίζονται εἰς 170,000.

Ἡ κατασκευὴ τῶν γυναικείων σαλλίων, ὡς πρὸς τὴν ὁποίαν οἱ Γάλλοι ἀπέκτησαν εἰδικότητα τινὰ, προσπαθήσαντες διὰ παντοίων μέσων νὰ μιμηθῶσι τὰ Ἰνδικά, ἀποτελεῖ ὡσαύτως σημαντικὸν κλάδον τῆς Γαλλικῆς βιομηχανίας. Κατασκευάζονται εἰς τὴν Γαλλίαν σάλλια ἀξίζοντα 10,000 φράγκων.

Ἡ κατασκευὴ τῶν ταιριῶν (κορδέλαι, *rubans*) ἀποκατέστη ἐπίσης ἀντικείμενον ἐκτεταμένης βιομηχανίας· ἡ ἀξία τῶν ἐτησίως ὑφαινομένων ὑπολογίζεται εἰς 35 ἑκατομμύρια φράγκων. Ἡ πόλις τοῦ Ἀγίου Στεφάνου (*St Etienne*) εἶναι ἡ βιομηχανικωτέρα ὡς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο.

Τὸ κλώσιμον τοῦ *Λίνου* καὶ *καννάβεως* διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν νέων κλωστικῶν μηχανῶν ἀνέπτυξε καὶ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐξ αὐτῶν ὑφασμάτων· ἡ Ἀλσακία καταγίνεται ἰδίως εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην μετ' ἐπιτυχίας.

Βαμβάκινα ὑφάσματα κατασκευάζονται παντοῦ, καὶ εἰς τὰ διάφορα χειροτεχνεῖα αὐτῶν ἐξοδεύεται κατ' ἔτος 60 ἑκατομμ. φράγκων ξένον βαμβάκιον.

Τὰ *μάλλινα* ὑφάσματα καὶ μάλιστα αἱ ἐρέαι (τζόχαι) τῆς Γαλλίας δὲν εἶναι διόλου κατώτεραι ἀπὸ τὰς Ἀγγλικάς· ἡ ἐφαρμογὴ μάλιστα τῶν νέων ἀτμοκινήτων μηχανῶν ἐτελειοποίησεν ἔτι μᾶλλον τὰς πάντοτε περιφήμους Γαλλικὰς ἐρέας. Εἰς τὸ χειροτεχνεῖον τοῦ *Cunin-Gridain* κατασκευάζονται ἐρέαι, τιμώμεναι φρ. 80 τὴν ἄουναν.

Τὰ *σαπωνοποιεῖα* τῆς Μασσαλίας εἶναι τὰ περιφημότερα τῆς Εὐρώπης· τὰ δὲ κατασκευαζόμενα *σαπῶνια* διακρίνονται εἰς *λευκὰ* καὶ *γαῖα*.

Κατὰ τὰς περὶ τῆς Γαλλικῆς βιομηχανίας στατιστικὰς πληροφορίας τῶν τελευταίων τούτων ἐτῶν ἡ βιομηχανία

Τοῦ Βαμβακίου ὑπελογίσθη 600 ἑκατομμύρια φράγκων.

Τοῦ Μαλλίου » 400 » »

Τοῦ Λίνου καὶ Καννάβεως » 350 » »

Τοῦ Σιδήρου » 150 » »

Τῶν Γαιανθράκων » 45 » »

Τῶν Μηχανῶν » 150 » »

Τῶν Σιδηρῶν ἔργων » 150 » »

Τοῦ Χαλκοῦ » 20 » »

Τῶν Ὑέλων, καθρεπτῶν καὶ ἀγγείων » 55 » »

§. 264. *Ἐμπόριον*.—Ἡ Γαλλία κεῖται εἰς θέσιν καταλληλοτάτην διὰ τὸ ἐμπόριον· διὰ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ἐξ ἑνὸς, καὶ διὰ τῆς Μεσογείου ἐξ ἄλλου συγκοινωνεῖ μεθ' ὅλων τῶν μερῶν τοῦ κόσμου. Διάφοροι δὲ πλώϊμοι ποταμοὶ, διώρυγες, ὁδοὶ, καὶ σιδηροὶ δρόμοι ἐυκολύνουν εἰς ἄκρον τὴν ἐσωτερικὴν συγκοινωνίαν.

Ἐνούμενα ταῦτα πάντα μετὰ τὴν ἄπειρον ποικιλίαν τῶν φυσικῶν τῆς προϊόντων, καὶ μετὰ τὴν τελειοποιημένην βιομηχανίαν τῆς κατα-

τάττουν τὴν Γαλλίαν μεταξὺ τῶν ἐμπορικωτέρων καὶ βιομηχανικωτέρων Ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης.

Τὸ γενικὸν ἐμπόριον τῆς Γαλλίας συμπεριέλαβε κατὰ τὸ 1860 κατὰ τε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν ποσὸν προϊόντων ἀξίας φράγ. 5,342 ἑκατομμυρίων κατὰ τὰς ἐπισήμους ἐκτιμήσεις, κατὰ τὴν πραγματικὴν δὲ ἀξίαν αὐτῶν φρ. 5,805 ἑκατομμυρίων. Τὸ ποσὸν αὐτὸ παρουσιάζει 19 περίπου τοῖς 0/0 αὐξήσιν ὡς πρὸς τὴν προλαβοῦσαν δεκαπενταετείαν.

Τὰ Κράτη μετὰ τῶν ὁποίων αἱ συναλλαγαὶ ἔλαβον περισσοτέραν ἔκτασιν κατὰ τὸ 1860 εἶναι ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν ἡ Ἀγγλία, αἱ Ἡνωμέναι Ἐπαρχίαι τῆς Ἀμερικῆς, ἡ Ἐλβετία, ἡ Γερμανικὴ Ἐνωσις, τὸ Βέλγιον, ἡ Σαρδηνία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Τουρκία, ἡ Βρασιλία καὶ ἡ Ῥωσσία. Τὰ Κράτη αὐτὰ παρουσιάζουν ὁμοῦ 75 ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου ἐμπορίου τῆς ἐξαγωγῆς. Ὡς πρὸς τὴν εἰσαγωγὴν ἡ Ἀγγλία, αἱ Ἡνωμέναι Ἐπαρχίαι, ἡ Ἐλβετία, ἡ Γερμανικὴ Ἐνωσις, τὸ Βέλγιον, ἡ Τουρκία, ἡ Σαρδηνία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Ῥωσσία, καὶ αἱ Ἀγγλικαὶ Ἰνδίαι ὑπερέχουν.

Εἰς τὸ ποσὸν τῶν 2,392 ἑκατομμυρίων φράγκων ἐξ ὧν συγκροτεῖται τὸ γενικὸν ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς κατὰ τὸ 1860, αἱ βιομηχανικαὶ πρῶται ὕλαι ἀποτελοῦν 1,389 ἑκατομ. φρ.

Ἡ ἐξαγωγὴ παρουσιάζει φυσικὰ προϊόντα 838 ἑκατομ. φρ.

βιομηχανίας 2,111 » »

τὸ ὅλον 2,949 ἑκατομ. φρ.

Μεταξὺ τῶν ἐμπορευμάτων τῆς εἰσαγωγῆς εἰσήχθησαν κατὰ τὸ 1860

	ἀξίας	Μέσος ὁρος τῶν 5 προηγ. ἐτῶν.
Βαμβάκια	249 ἑκατομ. φρ.	139 ἑκατομ. φρ.
Μέταξα	174 »	164 » »
Μαλλία	103 »	74 » »
Ζάχ. Γαλ. Ἀποικ.	74 »	62 » »
Γαϊάνθρακες	73 »	63 » »
Ἐλαιόσποροι	72 »	54 » »
Εὐλεία	57 »	46 » »
Δέρματα	48 »	36 » »
Καπνὸς	41 »	44 » »
Ἰνδικόν	30 »	19 » »

Χαλκός	29	ἐκατομ. φρ.	24	ἐκατομ. φρ.
Καφές	29	»	23	» »
Ἀραχίδαι	24	»	26	» »
Ζάχαρη	21	»	22	» »
Μόλυβδος	18	»	16	» »
Δημητρ. καρποὶ	16	»	85	» »

Ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν κατέχουν τὴν πρώτην θέσιν κατὰ τὸ 1860

Τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα 395 ἐκατομ. φρ.

Τὰ μάλλινα 225 »

Τὰ βαμβάκινα 199 »

Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ 96 »

Οἱ οἶνοι 90 »

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν *ναυτιλίαν* τῆς Γαλλίας παρατηροῦμεν ὅτι κατὰ τὸ 1860 ἐγένοντο 43,198 ταξείδια φορτωμένων πλοίων καὶ ἀτμοκινήτων μεταξὺ τῆς Γαλλίας ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν ἀποικιῶν καὶ τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ κόσμου ἀφ' ἑτέρου, ἀπησχόλησαν δὲ 6,856,000 τόνους πλοίων· ἡ δὲ ναυτιλία αὕτη παρουσιάζει 5 τοῖς 0/0 αὐξήσιν ἐπὶ τῆς ναυτιλίας τοῦ 1859.

§. 265. *Τελωνιακὴ Νομοθεσία.* Κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις μετέβαλεν ἐντελῶς τελωνιακὸν σύστημα, καὶ παραιτήσασα τὰς προστατευτικὰς ἰδέας ἠλάττωσεν ὅλους τοὺς δασμοὺς, διὰ δὲ τῆς μετὰ τῆς Ἀγγλίας ἐμπορικῆς Συνθήκης ἠλάττωσεν οὐσιωδῶς καὶ τοὺς δασμοὺς τῶν βιομηχανικῶν ἔργων.

Ὁ περὶ σιτηρῶν Νόμος, ὃν εἰς τὸ Ἀ Μέρος τοῦ Ἐγχειριδίου τούτου ἀνεφέραμεν, τροποποιηθεὶς ὡς ἐξῆς ἐμβῆκεν εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1861.

Ὁ δασμὸς τῆς εἰσαγωγῆς ἐπὶ σίτων διὰ Γαλλικῶν πλοίων ἢ διὰ ξηρᾶς εἰσαγομένων εἶναι 50 ἐκατοστὰ τοῦ φρ. ἐπὶ 100 χιλιογράμμων. Τῶν δ' ἀλεύρων φρ. 1· διὰ ξένων δὲ πλοίων φρ. 1 ἐπὶ τῶν σίτων καὶ φρ. 1,50 ἐπὶ τῶν ἀλεύρων.

Ἡ σίκαλη, ὁ ἀραβόσιτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, τὰ ὅσπρια, τὰ πίτυρα, διὰ Γαλλικῶν πλοίων εἰσὶν ἐλεύθερα δασμοῦ, διὰ ξένων δὲ πληροῦσι 50 ἐκατοστὰ ἐπὶ τῶν 100 χιλιογράμμων.

Ἡ δὲ ἐξαγωγή ὅλων τῶν σιτηρῶν κατέστη ἐλευθέρᾳ παντὸς δασμοῦ.

Ὅλαι δὲ αἱ πρῶται βιομηχανικαὶ ὕλαι διὰ Γαλλικῶν πλοίων εἰσάγονται ἀτελῶς, διὰ ξένων δὲ εἰσαγόμεναι πληρόνουσι

Τὰ μαλλία καὶ βαμβάκια φρ. 3 τὰ 100 χιλιόγρ.

Οἱ ἐλαιόσποροι » 2,50 »

Τὰ ἔλαια φρ. 10 τὰ 100 χιλιόγρ. εἰσαγόμενα διὰ Γαλλ. πλοίων, καὶ φρ. 15 διὰ ξένων.

Οἱ οἶνοι 25 ἑκατοστὰ τὸ ἑκατόλιτρον εἴτε διὰ Γαλλικῶν εἴτε διὰ ξένων πλοίων εἰσάγονται.

Ἐφ' ὧν δὲ τῶν δασμῶν προστίθενται $2/10$ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ νομομισμένου δασμοῦ.

Ἀπὸ τὰ μεσόγεια Τελωνεῖα τῶν Παρισίων, τοῦ Αὐών, καὶ ἄλλων πόλεων δύνανται νὰ γίνωσιν ἀποστολαὶ διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Ἡ ἐναποταμίευσις καὶ ἡ διαμετακόμισις ἐπιτρέπονται εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἡ ἐναποταμίευσις εἶναι ἡ πραγματικὴ ἢ εἰκονικὴ πραγματικὴ εἶναι ὅταν τὰ ἐμπορεύματα ἐναποτεθῶσιν εἰς ἀποθήκας ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ τελωνείου· εἰκονικὴ δὲ ὅταν ὁ ἔμπορος ἐναποθέσῃ τὰ ἐμπορεύματά του εἰς τὴν ἀποθήκην του, υποχρεούμενος νὰ ἐξάξῃ αὐτὰ κατὰ τὴν προθεσμίαν τῆς ἐναποταμιεύσεως. Ἡ πραγματικὴ ἐναποταμίευσις δὲν δύναται νὰ διαρκέσῃ περισσότερον τῶν δύο ἐτῶν. Ἡ εἰκονικὴ ἐναποταμίευσις συγχωρεῖται εἰς ὅλα τὰ ἐμπορεύματα, τῶν ὁποίων ἡ εἰσαγωγὴ εἶναι ἐπιτετραμμένη· τὰ ἐμπορεύματα αὐτὰ καταγράφονται εἰς ἰδιαιτερον βιβλίον, ὃ δὲ παραλήπτης αὐτῶν ὑποχρεοῦται ἐγγράφως νὰ τὰ ἐξάξῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους, ἢ νὰ πληρώσῃ τοὺς δασμοὺς τῆς εἰσαγωγῆς.

Ἡ διαμετακόμισις εἶναι ἡ ἄδεια, τὴν ὁποίαν τὸ Τελωνεῖον παρέχωρεῖ τοῦ νὰ διέλθῃ τὸ ξένον ἐμπόρευμα διὰ τῆς Γαλλίας ὅπως μετὰκομισθῇ εἰς ξένην Ἐπικράτειαν, χωρὶς νὰ ὑποβληθῇ εἰς τελωνιακοὺς δασμούς· τὰ διαμετακομιζόμενα ἐμπορεύματα ἀφοῦ ἐπιθεωρηθῶσι παρὰ τῆς Τελωνιακῆς Ἀρχῆς σφραγίζονται παρ' αὐτῆς διὰ μολύβδων· διάφορα δὲ εἶδη αὐτῶν, ἐκτὸς τῆς σφραγίσεως, πρέπει νὰ συνοδεύωνται καὶ μὲ δεῖγμα αὐτῶν χωριστὰ ἐσφραγισμένον. Τὰ δικαιώματα τῆς διαμετακομίσεως εἶναι 51 ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου ἐπὶ 100 χιλιογράμμων βάρους, διὰ πᾶσαν δὲ μολυβδοσφράγισιν πληρόνεται 25 ἑκατοστὰ.

Ἐάν ἐμπορεύμ'α τι μείνῃ εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ Τελωνείου ὑπὲρ τὰς 8 ἡμέρας, ὑποβάλλεται εἰς δικαίωμα ἐναποθηκεύσεως 1 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας του· ἔάν δὲ μετὰ δύο μῆνας δὲν ζητηθῇ, δημοπρατεῖται διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ νόμιμος ἀποστάθμισις (tara) εἶναι 2 τοῖς 0/0 διὰ τὰ εἰς δέματα καὶ σάκκους ἐμπορεύματα· 12 τοῖς 0/0 διὰ τὰ εἰς κιβώτια καὶ βαρέλια· ὑπάρχουσι δὲ ἐξαιρέσεις τινὲς ὡς πρὸς τὰ μὲ διπλὰ περικαλύμματα, ἢ εἰς μικρὰ δέματα ἐμπορεύματα, οὕτω τὰ βαμβάκια τῆς Τουρκίας ὑποβάλλονται εἰς ἀποστάθμισιν 10 τοῖς 0/0. Διὰ πᾶσαν ἐνέργειαν τοῦ Τελωνείου ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ δήλωσις ἐκ μέρους τοῦ ἐμποροῦ, περιέχουσα ἀκριβῶς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ βάρους, τοῦ μέτρου, τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων, περὶ τῶν ὁποίων πρόκειται· πρέπει ὡσαύτως ἐν τῇ δηλώσει νὰ σημειοῦται ὁ τόπος, ἐκ τοῦ ὁποίου προέρχονται, καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν μετεκομίσθησαν. Ἐάν ἡ δήλωσις ὡς πρὸς τὰ μέτρα καὶ λοιπὰ ἦναι ἐσφαλμένη 20 τοῖς 0/0 διὰ τὰ μέταλλα, καὶ 10 τοῖς 0/0 διὰ τὰ λοιπὰ ἐμπορεύματα, ὁ ἔμπορος ὑπόκειται εἰς πταισματοκὴν ποινὴν.

Κανὲν ἐμπόρευμα δὲν δύναται νὰ εἰσαχθῇ διὰ θαλάσσης, ἔάν δὲν ἦναι καταγεγραμμένον εἰς τὸ δηλωτικὸν τοῦ πλοίαρχου.

Ὁ πλοίαρχος πρὶν εἰσέτι εἰσέλθῃ εἰς τὸν λιμένα, χρεωστεῖ νὰ ἐπιδείξῃ εἰς τοὺς πρὸς αὐτὸν παρουσιαζομένους Τελωνιακοὺς ὑπαλλήλους τὸ δηλωτικὸν του, εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ σημειώσῃ ἀκριβῶς τὴν φύσιν καὶ τὸ ποσὸν τοῦ φορτίου του, τὰ σημεῖα καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν δεμάτων, καθὼς καὶ τὸ ποσὸν τῶν εἰς τὸ πλοῖον εὐρισκομένων τροφῶν· καὶ τὰ ἄνευ φορτίου πλοῖα χρεωστοῦν νὰ παρουσιάσουν δηλωτικόν, καὶ νὰ τὸ παρακαταθέσουν εἰς τὸ Τελωνεῖον ἐντὸς 24 ὥρῶν μετὰ τὴν ἀφίξιν των. Ἐπὶ παραβάσει τῶν διατάξεων τούτων ὁ πλοίαρχος καταδικάζεται εἰς χρηματικὴν ποινὴν ἴσην μὲ τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων τῶν μὴ δηλωθέντων, καὶ προσέτι εἰς πρόστιμον φράγκ. 1000.

Διὰ κάθε δέμα ὀλιγώτερον τῶν σημειωθέντων εἰς τὸ δηλωτικὸν ἐπισύρει καθ' ἑαυτοῦ ὁ πλοίαρχος 300 φράγκων πρόστιμον· καὶ ἔάν πρόκειται περὶ ἐμπορευμάτων ἀπηγορευμένων, ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον φράγκων 1000. Τὰ δὲ εὐρεθέντα περιπλέον δέματα δημεύονται, ἐπιβάλλεται δὲ καὶ πρόστιμον τριπλοῦν τῆς ἀξίας.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ πλοίου ὁ παραλήπτης χρεωστεῖ νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ Τελωνεῖον τὴν δέλωσίν του, εἰς τὴν ὁποίαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, πρέπει νὰ σημειοῦται καὶ ἡ ἀξία τῶν ἐμπορευμάτων, ἐὰν ταῦτα τελωνίζονται κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν. Ἐὰν ἡ δηλωθεῖσα ἀξία θεωρηθῇ παρὰ τοῦ Τελώνου μικρά, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρατήσῃ διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως τὰ ἐμπορεύματα, πληρόνων εἰς τὸν ἔμπορον τὴν δηλωθεῖσαν ἀξίαν τῶν μὲ προσθήκην 10 τοῖς 0/0.

Α'. ΠΑΡΙΣΙΟΙ.

§. 266. Οἱ *Παρίσιοι* εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας, ἔχουσα κατοίκους 1,696,141, κειμένη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Σηκουάνα, 40 λεύγας μακρὰν τῆς ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ Χάβρης, ἥτις θεωρεῖται ὡς ὁ παράλιος λιμὴν τῶν Παρισίων.

Ἡ πόλις τῶν Παρισίων δὲν ἔλαβέ ποτε μεγάλην ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν σημασίαν· ὁ δὲ χαρακτήρ τῶν κατοίκων τῆς φαίνεται ὅτι δὲν συμβιβάζεται μὲ τὰς κερδοσκοπικὰς καὶ τολμηρὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ἄλλων ἐμπορικῶν λαῶν καὶ ἰδίως τῶν Ἀγγλῶν καὶ Ἀμερικανῶν. Ἀλλ' ἐὰν οἱ Παρίσιοι δὲν προηγῶνται εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν, προηγοῦνται ὅμως τοῦ πολιτισμοῦ ὅλου τοῦ κόσμου, καθόσον ἡ πόλις αὕτη θεωρεῖται ὡς ἡ καρδία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἡπείρου, οὕσα τὸ κέντρον ὧν τῶν ἐνδόξων καὶ ἐξόχων ἀνδρῶν τοῦ κόσμου, καὶ λαμπρὰ ἐστία φώτων.

Ἡ πόλις αὕτη ὡς διαμονὴ τῶν μεγάλων κεφαλαιούχων καὶ Τραπεζίτων ἀποκατέστη τὸ κέντρον ὧν τῶν χρηματιστικῶν ἐργασιῶν τῆς Γαλλίας.

§. 267. Ἡ *Γαλλικὴ Τράπεζα* ἐ συστήθη κατὰ τὸ 1803· τὸ προνόμιόν τῆς ἐκπνεῦσαν κατὰ τὸ 1843 ἀνενεώθη μέχρι τοῦ 1867. Κατ' ἀρχὰς τὰ κεφάλαιά τῆς ἦσαν 45 ἑκατομμ. φράγκων, διαιρούμενα εἰς 45 χιλιάδας μετοχῶν· ἀκολούθως προσετέθησαν καὶ ἑτερεὶ 45 χιλιάδες μετοχῶν ἀνὰ φρ. 1,200 ἑκάστη. Αἱ μετοχαὶ εἶναι προσωπικαί, μεταβιβάζεται δὲ ἡ κυριότης αὐτῶν ἐγγραφομένης τῆς παραχωρήσεως εἰς τὰ βιβλία τῆς Τραπεζῆς. Ἡ Τράπεζα αὕτη προσεξοφλεῖ ἐμπορικὰ γραμμάτια φέροντα τρεῖς υπογραφάς· δανεῖζει ἐπὶ παρακαταθήκῃ χρεωστικῶν τοῦ δημοσίου ὁμολογιῶν, ἢ πολυτίμων μετάλλων. Μὴν αὕτη ἔχει τὸ προνόμιον τοῦ ἐκδίδειν Τραπεζικὰ Γραμ-

μάτια. Ἡ διοίκησις τῆς Τραπεζῆς εἶναι ἐμπειπιστευμένη εἰς 21 μέλη, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ Διευθυντὴς καὶ οἱ δύο ὑποδιευθύνται διορίζονται πρὸς τῆς Κυβερνήσεως. ἔχει ὑποκαταστήματα εἰς ὅλας τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Γαλλίας. Τὸ σύνολον τῶν ἐργασιῶν της κατὰ τὸ 1861 ἦτο φρ. 6,555,696,000. Τὸ ὑποκατάστημα τῆς Μασσαλίας παρουσιάζει φρ. 474,185,100.

§. 268. *Νομίσματα Γαλλίας.*—Ἡ νομισματικὴ μονὰς τῆς Γαλλίας εἶναι τὸ ἀργυροῦν φράγκον, νόμισμα βάρους Γραμμῶν 5, συγκείμενον ἀπὸ 9 μέρη καθαροῦ ἀργύρου καὶ 1 μέρος κοινοῦ μετάλλου, καὶ διαιρούμενον εἰς 100 ἑκατοστά.

Τὰ πραγματικὰ νομίσματα εἶναι

α) Ἀργυρᾶ.—Τὸ φράγκον, τὸ δίφραγκον, τὸ πεντόφραγκον, καὶ τὸ $1/2$ καὶ τὸ $1/4$ τοῦ φράγκου.

β) Χρυσᾶ.—Τὸ εἰκοσάφραγκον, καὶ τὸ τεσσαράκοντάφραγκον

Ἐν φράγκον εἶναι ἴσον μὲ Ἑλλήν. δραχμὴν 1,11, καὶ μὲ Γρόσια Τουρκίας 4 καὶ 10 Παράδας.

§. 269. *Τίμησις Συναλλαγῶν Παρισίων.*

Ἄμστερδαμ 30 καὶ 90 ἡμ.	213,52 φρ. διὰ	100	φιορίν. Ὀλλάνδας
Ἀμβέρσα »	98 $7/8$ »	100	φράγκα Ἀμβέρσης.
Ἀμβούργον »	187,17 »	100	μάρκα Τραπεζῆς.
Βερολίνον »	372 ἑκατ. »	1	τάλ. ἀγορᾶν Πρωσ.
Λονδίνον »	25,22 φρ. »	1	λίραν Στερλίαν
Μαδρίτη »	16,17 »	1	Πιστόλαν συναλλαγ.
Λισαβῶνα »	6,12 »	1000	βέις πραγ. ἀργ.
Γένοβα »	99 $1/8$ »	100	λίρας Ἰταλικᾶς.
Λιβόρνος »	99 $1/8$ »	100	λίρας Ἰταλικᾶς.
Νεάπολις 90 ἡμέρ.	425 »	100	Δουκάτα Βασιλ.
Βιέννη »	193 »	100	φιορίν.
Φραγκφούρτη Μ. »	215,49 »	100	φιορ. τῶν 24.
Πετρούπολις »	355 »	100	ρόύβλια ἀργυρ.

§. 270. *Συνήθειαι καὶ μεσιτικὰ συναλλαγματικῶν.*—Τὰ περὶ συναλλαγματικῶν εἰς τὴν Γαλλίαν κανονίζονται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου.

Ἡ Συνήθεια εἶναι 30 ἡμερῶν. Ἡμέραι χάριτος δὲν ὑπάρχουσιν αἱ ἐν ὅφει συναλλαγματικαὶ πληρόνονται ἅμα ἐμφανισθῶσιν αἱ δὲ λοι-

παί κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πτώσεως των, ἢ τὴν παραμονήν, ἔαν ἡ ἡμέρα τῆς πτώσεως ᾖ Κυριακὴ ἢ ἑορτή. Ἀναγνωρίζονται ὡς ἡμέραι ἑορτάσιμοι ἐκεῖναι, καθ' ἃς ἡ Τράπεζα κλείει τὰ γραφεῖά της.

Ὅλαι αἱ πρὸς ἀποδοχὴν παρουσιαζόμεναι συναλλαγματικαὶ πρέπει νὰ ᾖναι ἐπὶ χαρτοσήμου, ἡ τιμὴ τοῦ ὁποίου εἶναι $1/2$ τοῖς 1000. Ἡ συναλλαγματικὴ, ἡ ἀποδεχθεῖσα ἐπὶ ἀσφαγίστου χάρτου, ὑποβάλλεται εἰς πρόστιμον 12 τοῖς 0/0 ἐν περιπτώσει μὴ πληρωμῆς καὶ διαμαρτυρικοῦ. Τὸ ἥμισυ τοῦ προστίμου τούτου πληρόνεται παρὰ τοῦ κατόχου, καὶ τὸ ἥμισυ παρὰ τοῦ ἀποδέκτου.

Τὸ δικαίωμα τῆς μεσιτείας διὰ τὰς συναλλαγματικὰς εἶναι $1/8$ τοῖς 0/0, πληρονομενον παρὰ τοῦ πωλητοῦ.

§. 271. *Μέτρα καὶ σταθμὰ.* — Ἡ πολιτικὴ μεταβολὴ τοῦ 1789 ἐπροίκισε τὴν Γαλλίαν μὲ σύστημα ὁμοιόμορφον σταθμῶν, μέτρων, καὶ νομισμάτων. Πρὸ τῆς παραδοχῆς τοῦ συστήματος τούτου ἐκάστη ἐπαρχία σχεδὸν εἶχεν ἰδιαιτέρα σταθμὰ καὶ μέτρα, ἥτο δὲ μεγίστη ἡ ὥς ἐκ τούτου προερχομένη σύγχυσις εἰς τὰς συναλλαγὰς.

Ὡς βάσιν τοῦ νέου μετρικοῦ συστήματος ᾗθέλησαν νὰ λάβωσιν ἓν μέτρον ἐνυπάρχον εἰς αὐτὴν τὴν φύσιν σταθερὸν καὶ διὰ παντὸς ἀναλλοιώτον. Ἐμέτρησαν λοιπὸν μετ' ἀκριβείας τὸν μεσημβρινὸν τῆς Γῆς καὶ λαβόντες τὸ 40,000,000 ΜΟΡΙΟΝ μέρος αὐτοῦ προσδιώρισαν αὐτὸ ὡς μετρικὴν μονάδα μήκους, καὶ τὸ ὠνόμασαν *μέτρον*.

Ὡς μονάδα μέτρου χωρητικότητος τῶν στερεῶν καὶ ξυστῶν ἔλαβον τὸ περιεχόμενον εἰς τὸν κύβον τοῦ δεκατμηορίου τοῦ μέτρου καὶ τὸ ὠνόμασαν *λίτραν*.

Ὡς μονὰς σταθμοῦ προσδιωρίσθη τὸ βάρος τοῦ ἀπεσταλαγμένου ὕδατος, τοῦ περιεχομένου ἐντὸς τῆς κυβικῆς λίτρας, σταθμισθὲν ἐν τῷ κενῷ εἰς θερμοκρασίαν 4 ἑκατοστιαίων βαθμῶν, καὶ ὠνομάσθη *γραμμαί*.

Τὸ σύστημα τοῦτο μὲ προσθέσεις καὶ διαιρέσεις δεκαδικὰς παρέχει ὅλα τὰ πλεονεκτήματα μετρικοῦ συστήματος· ἐτέθη δὲ εἰς πλήρη ἐνέργειαν κατὰ τὸ 1840.

Μέτρα μήκους εἶναι τὸ μέτρον, τὸ δεκάμετρον, τὸ ἐκατόμμετρον, τὸ χιλιόμετρον, καὶ τὸ μυριόμετρον = 10,000 μέτρα.

Τὸ μέτρον διαιρεῖται εἰς 10 ὑποδεκάμετρα, καὶ 100 ὑπερεκατόμμετρα κτλ.

Ἐν μέτρον εἶναι ἴσον μὲ 1,54 μικρὰν πήχην Κωνσταντινουπόλεως (ἐνδεξέ), καὶ 1,50 μεγάλην πήχην Κωνσταντινουπόλεως (ἀρσίν).

Μέτρον χωρητικότητος στερεῶν καὶ ρευστῶν εἶναι ἡ λίτρα, τὸ δεκάλιτρον=10 λίτρας, τὸ εκατόλλιτρον=100 λίτρας, καὶ τὸ χιλιόλιτρον=1000 λίτρας.

Ἡ λίτρα ὑποδιαίρεται εἰς 10 ὑποδεκάλιτρα, καὶ 100 ὑφεκατόλ.

Μία λίτρα ἰσοδυναμεῖ μὲ $3\frac{3}{4}$ βάρους ὕδατος μιᾶς ὁκάς Τουρκικῆς, καὶ μὲ 0,3316 τοῦ κοιλοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Σταθμὰ εἶναι ἡ γραμμὴ, τὸ δεκάγραμμον=10 γραμμᾶς, τὸ εκατόγραμμον=100 γραμμᾶς, καὶ τὸ χιλιόγραμμον=1000 γραμμᾶς.

Τὸ χιλιόγραμμον ἰσοδυναμεῖ μὲ 312 δράμια Τουρκίας.

Ε'. ΜΑΣΣΑΛΙΑ.

§. 272. Τῆς Μασσαλίας ἡ ἐμπορικὴ σημασία ἀρχεται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους χρόνους. Οἱ Φωκαεῖς ἐννοήσαντες τὰ πλεονεκτήματα τῆς τοπογραφικῆς θέσεώς της ἐσύστησαν τὴν ἐμπορικὴν τῶν ἀποικιῶν εἰς Μασσαλίαν, ἣτις ἔχουσα δεξιόθεν τὴν Ἰβηρίαν, ἀριστερόθεν τὴν Ἰταλίαν, ἔμπροσθέν της τὴν Νορμηδίαν, καὶ ὀπισθὲν της τοὺς Γαλάτας ἀποκατέστη τὸ κέντρον τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ὅλων αὐτῶν τῶν ἐθνῶν· ἐκ τοῦ ἐμπορίου δὲ τούτου ἡ Μασσαλία ἀπέκτησε καὶ πλούτον καὶ ἰσχὺν καὶ πολιτισμὸν. Ἡ περίοδος αὕτη τῆς εὐπραγίας της διεκόπη ὅτε ἡττηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος συμπεριελήφθη εἰς τὴν ὀλομέλειαν τῆς Ῥωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας. Μόνον ἐπὶ Καρόλου τοῦ Μεγάλου, ὅτε ὁ Αὐτοκράτωρ οὗτος ἔθεσε τὰς πρώτας βάσεις τῶν νεωτέρων Εὐρωπαϊκῶν κοινωνιῶν, ἤρχισεν ἡ Μασσαλία ν' ἀναλαμβάνῃ τὴν ἐμπορικὴν της ζωὴν· ἐπὶ τῶν Σταυροφοριῶν μάλιστα ἀνέπτυξε τὰς μὲ τὴν Ἀνατολὴν σχέσεις της, καὶ ἀπέκτησεν εἰδικὴν σημασίαν ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον τῶν Ἀσιατικῶν προϊόντων. Οἱ θρησκευτικοὶ πόλεμοι τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, καὶ ἡ τρομερὰ πανώλης, ἣτις κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους κατερῆμωσε τὴν Μασσαλίαν, διέκοψαν καὶ τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν πρόοδον αὐτῆς.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Μασσαλίας ἦτο νεκρωμένον, ὅτε ὁ Κολδέρτος ἀνχλαβὼν τὴν διεύθυνσιν τῶν Γαλλικῶν πραγμάτων κατὰ τὸ 1669 ἐκήρυξε τὸν λιμένα τῆς Μασσαλίας ἀτελεῖ, διὰ νὰ δώσῃ κίνησιν εἰς τὸ νεκρωθὲν ἐμπόριόν της. Διὰ τῆς ἀτελείας δὲ ταύτης τοῦ λιμένος

της καὶ δι' ἄλλων τινῶν προστατευτικῶν μέσων τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Μασσαλίας ἔλαβεν ἀμέσως ἀνέλπιστον ἔκτασιν μέχρι τοῦ 1792, ὅτε ὁ ναυτικὸς μετὰ τῶν Ἀγγλῶν πόλεμος διέκοψε πάλιν τὰς ἐμπορικὰς τῆς σχέσεις. Ὁ πόλεμος τῇ ἀφῆρσε σκληρῶς καὶ ταχέως ὅ,τι αἱ τέχναι τῆς εἰρήνης βραδέως τῇ ἐχορήγησαν. Ἡ Ἀγγλία ἐβασίλευεν ἐπὶ τῶν θαλασσῶν, καὶ ἡ Γαλλικὴ ναυτιλία ἔμενεν ἀργὴ ἐν τὸς τῶν λιμένων. Ἡ ἐπάνοδος τῆς εἰρήνης κατὰ τὸ 1814 ἀπέδωκεν εἰς τὴν Μασσαλίαν τὰ ἀρχαῖα ἐμπορικὰ πλεονεκτήματά της, καὶ τὴν ἐλπίδα μεγάλου ἐμπορικοῦ μέλλοντος· προσπαθήσασα δὲ ν' ἀποκτήσῃ ἐκ νέου τὸ προνόμιον τῆς ἐλευθερίας τοῦ λιμένος της δὲν ἐπέτυχεν, ἀλλ' ἡ περὶ ἐναποταμιεύσεως θεσμοθεσία ἀνεπλήρωσεν ἐν μέρει τὰ τῆς ἀτελείας πλεονεκτήματα. Τὸ νέον τοῦτο σύστημα τῆς ἐναποταμιεύσεως διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν εἰρηνικῶν σχέσεων καὶ τῆς μεγίστης ἀναπτύξεως, τὴν ὁποίαν ἐσχάτως ἔλαβεν ἡ ἀνθρώπινος ἐνεργητικότης, ἔδωκεν εἰς τὴν Μασσαλίαν ἡμέρας εὐτυχεστέρας, ἀφ' ὧσας ποτὲ εἶδε κατὰ τε τοὺς ἀρχαίους καὶ νεωτέρους χρόνους.

Ἡθέλαμεν ἐξέλθει τῶν ὁρίων τῆς συνοπτικότητος ἐὰν ἠθέλαμεν ἐξετάσει λεπτομερῶς τὸ μέγα ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον ἡ πόλις τῆς Μασσαλίας ἐνεργεῖ μὲ ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ κόσμου· αἱ πλέον ἐκτεταμέναι ἐμπορικαὶ σχέσεις της εἶναι μετὰ τῶν δύο Σικελιῶν, μετὰ τῆς Τουρκίας, Ἰσπανίας, Ῥωσσίας, καὶ μετὰ τῶν Ὁμοσπόνδων τῆς Ἀμερικῆς ἐπικρατειῶν.

Τὸ ἐμπόριον μάλιστα τῆς διαμετακομίσεως λαμβάνει καθ' ἐκάστην μεγαλητέραν αὐξήσιν. Ἡ Μασσαλία ἀποστέλλει εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ κυρίως εἰς τὴν Ἑλβετίαν παντὸς εἵδους ἐμπορευματα, καὶ ἰδίως ἀποικικὰ προϊόντα, λαμβάνει δὲ ἀπὸ τὴν Ἀρκτικὴν Γερμανίαν τὰ προϊόντα ἐκείνων τῶν χωρῶν, τὰ ὁποῖα ἀποστέλλει εἰς τὴν Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν, Τουρκίαν καὶ Ἀμερικὴν. Ἐν γένει ἡ Μασσαλία ἐνεργεῖ τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου τῆς Γαλλίας.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ταύτης ὑπελογίσθη 260,910 κατοίκων· τὸ δὲ μέλλον τῆς Μασσαλίας δύναται ν' ἀποβῇ πολὺ μεγαλῆτερον ὅταν πραγματοποιηθῇ ἡ τομὴ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ.

Κατὰ τὸ 1858 εἰς τὸν λιμένα τῆς Μασσαλίας εἰσῆλθον ἀπὸ με-

γάλα ταξείδια· Γαλλικὰ πλοῖα

2,279

Ξένα

»

2,508

φορτωμένα

295 ἄνευ φορτίου.

Κατὰ τὸ 1860 οἱ εἰσπραχθέντες τελωνιακοὶ δασμοὶ τῆς Μασσαλίας ἀνέβησαν εἰς φρ. 31,975,693, ἀποτελοῦντες τὰ 19 ἑκατοστὰ τῶν ὅλων τελωνιακῶν δασμῶν τῆς Γαλλίας. Ἡ Χάβρη ἔρχεται κατόπιν παρουσιάζουσα 13 $\frac{1}{2}$ ἑκατοστὰ τῶν ὅλων Γαλλικῶν δασμῶν.

Τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι οἱ δημητριακοὶ καρποί, τὰ ἔλαια, ἡ ζάχαρη, ὁ καφές, τὰ δέρματα, οἱ ἐλαιόσποροι, τὰ μαλλία, τὰ κουκούλια καὶ ἡ μέταξα.

Ἡ Μασσαλία συγκαταριθμεῖται μεταξὺ τῶν βιομηχανικωτέρων πόλεων, ἡ δὲ βιομηχανικὴ τῆς ἀνάπτυξις συνέτεινεν εἰς τὸ ἐμπορικὸν μεγαλεῖόν της. Αἱ κυριώτεραι βιομηχανίαι αὐτῆς εἶναι ἡ Σαπωνοποιία, ἔχουσα 45 ἐργοστάσια, ἡ Ζαχαροποιία καθαρίζουσα 55 περίπου ἑκατομ. χιλιογρ. ζάχαρην, ἡ Μεταλλουργία, ἡ ὁποία κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτυξιν, ἐπασχολεῖ 2,500 ἐργάτας, καὶ παράγει ἡμερουσίως 40 χιλ. φράγκων ἔργα, καὶ ἡ Ἀλευροποιία, ἡ ὁποία ὑπολογίζει 45 μύλους.

§. 273. Ἀποστάθμισις.—μεσιτικὰ—προμήθειαι κτλ. Τὸ ἐπιμελητήριον τῆς Μασσαλίας ἐκανόνισε τὰς ἀποσταθμίσεις (tares) τῶν ἐμπορευμάτων ἐνταῦθα σημειούμεν τινὰς ἐξ αὐτῶν.

Τὰ ἀμύγδαλα εἰς σάκκους πωλοῦνται ἄνευ ἀποσταθμίσεως.

Τὰ βαμβάκια Θεσσαλονίκης, Σμύρνης, κτλ. εἰς τρίχινα περικαλύμματα ἔχουν ἀποστάθμισιν 4 τοῖς 0/0· εἰς πάνινα 3 τοῖς 0/0· εἰς μικρὰ δέρματα 6 τοῖς 0/0.

Τὰ οἶνοπνεύματα ἄνευ ἀποσταθμίσεως, ὁ δὲ ἀγοραστὴς κρατεῖ τὸ βαρέλιον· ἂν δὲ τὸ ἐπιτρέψῃ, ἀφαιρεῖται τὸ πραγματικὸν αὐτοῦ βάρος.

Τὸ ριζάριον ἔχει ἀποστάθμισιν 2 τοῖς 0/0, ὃν εἰς τρίχινα περικαλύμματα, καὶ 3 τοῖς 0/0 ὃν εἰς μάλλινα.

Ὁ καφές εἰς σάκκους 1 τοῖς 0/0, εἰς ψαθίνους σάκκους 1 $\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0.

Τὸ κιτρινὸν κηρίον 3 τοῖς 0/0, τὸ ἀκαθάριστον $\frac{1}{3}$ τοῦ βάρους.

Ὁ κασσίτερος εἰς βαρέλια 4 τοῖς 0/0.

Αἱ ξηραὶ ὀπῶραι εἰς κιβώτια ἀποσταθμίζουσιν τὸ βάρος τοῦ κιβωτίου.

Τὰ κηκίδια ἄνευ ἀποσταθμίσεως.

Οἱ ῥαμνόσποροι (ἀλατζοχέρια) 1 τοῖς 0/0.

Τὰ ὀσπρια παντὸς εἶδους ὑπολογίζουν τὸν σάκκον διὰ πραγματεῖαν.

Τὰ πλυμένα μαλλία πωλοῦνται καθαροβαρῶς.

Τὰ *μαλλία* Τουρκίας ὄντα μὲ πάνινα περικαλύμματα ἀποσταθμίζουσιν 2 τοῖς 0/0, μὲ τρίχινα 3 τοῖς 0/0 κλ. κλ.

Ἐκαστος ἔχει ἐν τούτοις τὸ δικαίωμα νὰ συμφωνήσῃ νὰ ἐκπεσθῇ τὸ καθαρὸν βάρος τῶν περικαλυμμάτων.

Ὡς πρὸς τὰς πληρωμὰς τῶν πωλήσεων δὲν ὑπάρχει καμμία συνήθεια, πρέπει δὲ νὰ γίνεται περὶ τούτων συμφωνία.

Μεσιτείας δικαίωμα διὰ τὰς πωλήσεις εἶναι 1/3 τοῖς 0/0 ἐπὶ ποσότητος ἀνωτέρας τῶν φρ. 1000, καὶ 1/2 τοῖς 0/0 ἐπὶ ποσότητος κατωτέρας τῶν 1000 φρ. διὰ τὰς ἀσφαλείας 5 τοῖς 0/0 ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν ἀσφαλιστρῶν· διὰ χρηματικὰς πράξεις 1/8 τοῖς 0/0· ὁμοίως καὶ διὰ ἐξαποστολὰςπραγματειῶν.

Προμηθείας δικαίωμα διὰ πώλησιν ἢ ἀγοράν εἶναι 2 τοῖς 0/0.

Ἡ τιμὴ τῶν περισσοτέρων πραγματειῶν προσδιορίζεται κατὰ 50 χιλιόγραμμα (Kilogrammes). Ἡ δὲ τιμὴ τῆς μετᾶξης ἀνὰ 1/10 χιλιόγραμμον.

Τὸ δικαίωμα τοῦ δημ. Σταθμιστοῦ εἶναι 20 ἑκατοστὰ τοῖς 100 χιλιογράμμοις. Τὸ δὲ δικαίωμα τῆς μετρήσεως δημητριακῶν καρπῶν εἶναι 21 ἑκατοστὰ ἀνὰ πᾶν διπλοῦν δεχάλιτρον.

§. 274. *Μέτρα καὶ σταθμά.*—Μόλον ὅτι τὰ παλαιὰ σταθμὰ καὶ μέτρα τῆς Μασσαλίας εἶναι αὐστηρῶς ἀπηγορευμένα, μόλον τοῦτο, εἰς τὰς προφορικὰς συμφωνίας ἀναφέρονται τὰ παλαιὰ σταθμὰ καὶ μέτρα.

Ἡ *λίτρα* τῆς Μασσαλίας λεγομένη τῆς *τραπέζης* (di tavola), εἶναι ἴση μὲ 409,9 Γραμμάς.

100 λίτρα ἀποτελοῦν ἐν Καντάριον.

Εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπολογίζονται τὰ 50 χιλιόγραμμα ἴσα μὲ 122 1/2 λίτρας. Ὡς μέτρον τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἶναι ὡσαύτως εἰς χρῆσιν ἡ *Κάρικα*, διαιρουμένη εἰς 4 *εμίνας* δι' ὅλα τὰ σιτηρὰ, ἐκτὸς τῆς βρώμης, τῆς ὁποίας ἡ *Κάρικα* σύγκειται ἀπὸ 6 *εμίνας*· οὕτως ἡ *Κάρικα* τῆς βρώμης εἶναι κατὰ τὸ ἥμισυ μεγαλητέρα.

1 *Κάρικα* σίτου εἶναι ἴση μὲ 160 λίτρας· ὅθεν 20 *Κάρικαι* = 32 *εκατόλιτρα*, τὰ ὁποῖα εἶναι τὸ νόμιμον μέτρον τῶν σιτηρῶν.

Διὰ τὰ ἔλαια ἔχουν ὡς μέτρον τὴν *Μιλλερόλαν* ἴσην μὲ 64 λίτρας, ἥτοι μὲ 58 1/2 χιλιόγραμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῆς Γερμανίας ἐν γένει.

§. 275. *Γερμανία.* — Ὑπ' αὐτὸ τὸ ἀρκετὰ ἀόριστον ὄνομα εἶναι γνωστὴ ἡ εἰς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης κειμένη χώρα, ἔχουσα ὁρια πρὸς ἄρκτον τὴν Ἀρκτικὴν καὶ Βαλτικὴν θάλασσαν καὶ τὴν Δανιμαρκίαν, πρὸς δυσμὰς τὴν Ὀλλάνδαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Γαλλίαν καὶ Ἑλβετίαν, καὶ πρὸς ἀνατολὰς τὴν Τουρκίαν, Οὐγγαρίαν καὶ Πολωνίαν. Ἀλλ' ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Γερμανίας συμπεριλαμβανόμεν ἰδίως τὰς χώρας, τὰς ἀποτελοῦσας μέρος τῆς σημερινῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας.

Ἡ Γερμανικὴ Ὁμοσπονδία σύγκειται ἀπὸ τὰς Αὐστριακὰς Πρωσιακὰς, Ὀλλανδικὰς, καὶ Δανιμαρκικὰς χώρας, ἀπὸ τὰ Βασιλεία τῆς Βαβαρίας, τῆς Βυρτεμβέργης, τοῦ Ἀνοθέρου, καὶ τῆς Σαξωνίας, καὶ ἀπὸ ἑπτὰ Μεγάλα Δουκάτα, ὀκτὼ Δουκάτα, δώδεκα Ἡγεμονίας, μίαν Ἀρχοντίαν (Signeurie), καὶ ἀπὸ τὰς τέσσαρας ἐλευθέραις πόλεις, τὴν Φραγκφούρτην μὲ 54,000 κατοίκους, τὴν Βρέμην μὲ 50,000, τὸ Ἀμβούργον μὲ 150,000, καὶ τὴν Λυβέκην μὲ 46,000.

Ἡ Γερμανία εὐρίσκεται ἐν γένει εἰς ἐπωφελεστάτην θέσιν ὥς πρὸς τὸ ἐμπόριον κειμένη εἰς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν πλέον ἐξευγενισμένων λαῶν τοῦ κόσμου, διαβρεχομένη ἀπὸ τοὺς μεγαλητέρους ποταμοὺς τῆς Εὐρώπης, τὸν Δούναβιν, τὸν Ῥήνον, τὸν Βέσερον, τὸν Ἑλβαν, τὸν Ὄδερν, καὶ διατεταγμένη δι' ἀπείρων τεχνητῶν διωρύγων καὶ σιδηρῶν δρόμων, ἔχει τὰ μέσα τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας εἰς ἄκρον εὐκολα καὶ ὀλιγοῦσιν.

Αἱ κυριώτεραι παράλιοι ἐμπορικαὶ αὐτῆς πόλεις εἶναι τὸ Ἀμβούργον, ἡ Ἄλτονα, ἡ Βρέμη εἰς τὴν ἀρκτικὴν θάλασσαν, καὶ τὸ Τριέστιον εἰς τὸν Ἀδριατικὸν Κόλπον. Τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Γερμανίας εἶναι ἴσως σημαντικώτερον ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ναυτικὸν ἐμπόριον αὐτῆς· ἐκ τῶν μεσογείων τῆς πόλεως αἱ ἐμπορικώτεραι εἶναι ἡ Φραγκφούρτη ἐπὶ τοῦ Ὄδερου, τὸ Μαγδεμβούργον, ἡ Βρουνσβίκην, ἡ Βρεσλαβία εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γερμανίαν, ἡ Φραγκφούρτη ἐπὶ τοῦ Μάιν, ἡ Νορμβέργη, ἡ Αὐγούστα, ἡ Πράγα, ἡ Βιέννη, τὸ Πόσεν καὶ ἄλλαι.

§. 276. *Προϊόντα.* — Ἡ Γερμανία κατατάσσεται μεταξὺ τῶν καλῶς καλλιεργουμένων χωρῶν· τὸ κυριώτερον ἀντικείμενον τῆς καλλιεργείας εἶναι οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, ἐν γένει δὲ παράγει περισσοτέρην σί-

καὶ παρὰ σίτον· παράγει ὡσαύτως ἄφθονον κριθήν, βρώμην, καὶ καλαμόσιστον. Ἡ Γερμανία ἐν γένει συλλέγει περισσοτέρους δημητριακοὺς κερπούς ἀφ' ὧσους καταναλίσκει, διότι ἂν καὶ αἱ ἀνατολικαὶ ἐπαρχίαι λαμβάνωσι σίτους ἀπὸ τὴν Σιλεσίαν καὶ Πολωνίαν, ἐξ ἄλλου ὅμως τὸ Βάδεν, καὶ ἡ Βυρτεμβέργη προμηθεύουσι τὴν Ἐλβετίαν καὶ τὰς Ῥηνικὰς ἐπαρχίας· ἐξάγει δὲ καὶ μέγα ποσὸν σιτηρῶν διὰ τῆς Βαλτικῆς· ὥστε ἐν γένει ἡ στάθμη τῶν δημητριακῶν προϊόντων εἶναι ὑπὲρ τῆς Γερμανίας.

Μεταξὺ τῶν ἐμπορευσίμων φυτῶν τῆς Γερμανίας πρέπει νὰ θέσωμεν κατὰ πρῶτον λόγον τὸ *linon* καὶ ἀκολουθῶς τὸν *karrabir*, τῶν ὁποίων ἡ καλλιέργεια ἔλαβε μεγάλην ἑκτασιν εἰς ὅλας τὰς Γερμανικὰς χώρας· ἐκ τῶν σπόρων τῶν φυτῶν τούτων κατασκευάζουσιν *elaiia* πλὴν στερούμενοι ἐντελῶς ἐλαίων, λαμβάνουσιν ἐτησίως ἑξῶθεν ἀρκετὴν ποσότητα ἐλαιολάδου.

Ὁ καλλιεργούμενος εἰς τὴν Γερμανίαν καπνὸς δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν ἀενάως καπνίζόντων Γερμανῶν· ἐκτὸς τούτου ἡ ποιότης τοῦ ἐγγχωρίου καπνοῦ εἶναι ἀθλία, ὥστε ἀναγκάζονται, διὰ νὰ τὸν ἀποκαταστήσουν χρήσιμον, νὰ τὸν ἀναμιγνύωσι μὲ καπνοὺς τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Τουρκίας.

Τὸ ἐρυθρόδαρον (φιζάριον) καλλιεργεῖται εἰς τινὰς περὶ τὸν Ῥήνον ἐπαρχίας, καὶ εἰς τὴν Σιλεσίαν· ὁ χρόκος εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἀλλ' αἱ παραγόμεναι ποσότητες εἶναι ἀσήμαντοι.

Ἡ *αἰμπελος* δὲν ἐπιτυγχάνει καθ' ὅλην τὴν ἑκτασιν τῆς Γερμανίας, δὲ συλλεγόμενος οἶνος δὲν ἐξαρκεῖ διὰ τὴν ἐγγχώριον κατανάλωσιν. Ὅλη ἡ ἀρκτική Γερμανία πίνει Γαλλικοὺς οἶνους. Ἡ Γερμανία ἐξάγει τοὺς γνωστοὺς οἶνους τοῦ Ῥήνου, ἀλλ' ἡ ἐξαγομένη ποσότης εἶναι ἀσήμαντος ὡς πρὸς τοὺς εἰσαγομένους ξένους οἶνους.

Ἡ μετὰ ξη δὲν ἐπιτυγχάνει εἰμὴ εἰς τὰς πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἐπαρχίας, μ' ὅλας δὲ τὰς προσπαθείας τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως, τὸ παραγόμενον ποσὸν μόλις ἔφθασε τὰς 4,000 κενταρίων.

§. 277. *Κτηνοτροφία*.—Ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν Γερμανίαν τρεφόμενων ζώων εἶναι μέγας. Οἱ Γερμανικοὶ ἵπποι, ἂν ὅχι ὡς οἱ ὠραιότεροι τῆς Εὐρώπης, ὡς οἱ δυνατώτεροι ὅμως καὶ οἱ μεγαλύτεροι εἶναι καταζήτητοι· τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἵπποι τοῦ Ὀλοστὲίν καὶ Μεκλεμβούρ-

γου. Ὑπολογίζονται ὅλοι οἱ Γερμανικοὶ ἵπποι εἰς 1,900,000, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μεγαλύτερον μέρος ἔχουσιν αἱ εἰρημέναι δύο ἐπαρχίαι.

Τὰ πρόβατα ὑπολογίζονται εἰς 20 ἑκατομμύρια, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ Γερμανία λαμβάνει ὅλον τὸ διὰ τὰ χειροτεχνήματά της ἀναγκαῖον μαλλίον.

§. 278. *Μεταλλεῖα.*—Ὀλίγαι χῶραι τῆς Εὐρώπης ἔχουσι τόσους μεταλλικοὺς θησαυροὺς, ὅσους ἡ Γερμανία· καὶ οὐδεμία χώρα ἴσως δὲν ἐπέφερε τόσας βελτιώσεις καὶ τελειοποιήσεις εἰς τὰς μεταλλουργικὰς τέχνας, ὅσας ἡ Γερμανία. Ἀργυρον παράγει περισσότερον παρὰ πᾶσαν ἄλλην Εὐρωπαϊκὴν ἐπικράτειαν, κασσίτερον ὅσον ἡ Ἀγγλία, ἔχει προσέτι καὶ τὰ περισσότερα τῶν ἡμιμετάλλων, καὶ μίαν τῶν ὠραιότερων γαιῶν πρὸς κατασκευὴν ἀργείων, ἐξ ὧν καὶ τὰ περίφημα Σαξωνικά.

Ἰδου σημειώσεις τοῦ μέσου ὅρου τῶν ἐτησίων μεταλλικῶν προϊόντων τῆς Γερμανίας.

Χρυσός.	182	Μάρκα.
Ἄργυρος.	123,000	»
Χαλκός.	39,000	Καντάρια.
Μόλυβδος.	190,000	»
Κασσίτερος.	7,890	»
Σίδηρος.	4,400,000	»
Ὑδράργυρος.	6,180	»
Κινάβαρι.	7,800	»
Κοβάλτιον.	16,500	»
Κολομβίτης.	82,800	»
Ἀρσενικόν.	10,600	»
Βισμούθιον.	1,500	»
Ἀντιμόνιον.	2,400	»
Μαγκνήσιον.	1,800	»
Ἄλας.	5,150,000	»
Γαϊάνθρακες.	20,000,000,	»

§. 279. *Βιομηχανία.*—Ὅταν κατὰ τὸν Μεσαιῶνα αἱ Ἀνσεατικαὶ πόλεις, ἀποκατασταθεῖσαι αὐτόνομοι, ἐλευθέρωσαν τὸ ἐμπόριον ἀπὸ τὰ διάφορα προσκόμματα, δι' ὧν ἐδεδεσμέετο, ἡ βιομηχανία τῆς Γερμανίας ἀνεπτύχθη ὁμοῦ μετὰ τὸ ἐμπόριον, καὶ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεί-

νους ὑπῆρξεν ἡ βιομηχανικωτέρα χώρα τῆς Εὐρώπης. Ἡ παρακμὴ ὅμως τῶν Ἀνσεατικῶν πόλεων ὥς πρὸς τὸ ἐμπόριον ἐπέφερε καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς Γερμανικῆς Βιομηχανίας, ὥστε οἱ Γερμανοὶ ἠναγκάσθησαν διὰ πολλὸν καιρὸν ν' ἀγοράζουσιν τὰ χειροτεχνήματα τῶν Ὁλλανδῶν, Γάλλων καὶ Ἰταλῶν, καὶ ἀκολουθῶς τῶν Ἀγγλῶν. Ἡ κατάστασις αὕτη διήρκεσε μέχρις οὗ ἡ μεγαλόνοια τῶν Ἡγεμόνων Φριδερίκου Βου' τῆς Πρωσσίας, καὶ Ἰωσήφ Βου' τῆς Αὐστρίας κατώρθωσε διὰ τῆς προστασίας καὶ ἐνθαρρύνσεως νὰ ἐπαναφέρῃ τὰς τέχνας τῆς εἰρήνης εἰς τὰς Ἐπικρατείας των· ἔκτοτε ἄρχεται νέα βιομηχανικὴ ἐποχὴ διὰ τὴν Γερμανίαν. Ὁ ὑπομονητικὸς καὶ παρατηρητικὸς χαρακτήρ τῶν Γερμανῶν τεχνιτῶν κατώρθωσε νὰ μιμηθῇ ἐντελῶς τὰ ξένα χειροτεχνήματα, καὶ οὕτω τὰ προϊόντα τῶν Γερμανικῶν χειροτεχνείων ἔφθασαν ἐντὸς ὀλίγου καιροῦ τὸν ἀνώτατον ὅρον τῆς τελειοποιήσεως, δυνάμενα νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ τῶν ξένων. Τὰ κυριώτερα εἶδη τῶν Γερμανικῶν βιομηχανιῶν εἶναι ἡ κατασκευὴ τῶν *λινῶν ὑφασμάτων*, ἐνεργουμένη καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν Γερμανίαν, καὶ ἰδίως εἰς τὴν Σιλεσίαν· ἡ κατασκευὴ τῶν *μαλλίνων ὑφασμάτων*, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑπερτεροῦν ἡ Πρωσία, ἡ Μοραβία, ἡ Βοεμία, ἡ Σιλεσία καὶ ἡ Σαξωνία· ἡ κατασκευὴ τῶν *βαμβακίνων ὑφασμάτων*, ἥτις ἐτελειοποιήθη ἐντελῶς διὰ τῆς χρήσεως τῶν νέων κλωστικῶν μηχανῶν, καὶ διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῆς βαφικῆς τέχνης· ἰδίως εἰς τὴν Αὐστροίαν, ὅπου τηρεῖται ἀκριβῶς ἡ τελωνιακὴ ἀπαγόρευσις τῶν ξένων χειροτεχνημάτων, ἡ βιομηχανία τῶν ὑφασμάτων τούτων ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτυξιν.

Τὰ χειροτεχνεῖα τῆς μετὰξης, μ' ὅλην τὴν προστασίαν, τὴν ὁποίαν παντοῦ ἔλαβον, δὲν ἐμποροῦν νὰ ἐπαρκέσουν εἰς τὰς ἐγγχωρίους ἀνάγκας· ἡ Βιέννη, λαμβάνουσα ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, Τυρόλιον καὶ Ἑλβετίαν τὴν μετὰξην, κατασκευάζει διάφορα μεταξωτὰ ὑφάσματα.

Ἡ *Βυρσοδεψία* ἀποτελεῖ σημαντικὸν βιομηχανικὸν κλάδον· τὰ προϊόντα τῆς ἐπαρκοῦσιν εἰς τὰς ἐγγχωρίους ἀνάγκας, ἐνεργεῖται δὲ καὶ μεγάλη ἐξαγωγή αὐτῶν.

Ἡ κατασκευὴ τῶν *σιδηρῶν ἔργων*, τοῦ *λευκοσιδήρου*, τοῦ *χαλκοῦ*, ἡ *χρυσοχορδὴ*, ἡ ἀγγειοποιεῖα καὶ ἰδίως τὰ ἀγγεῖα τῆς *Σαξωνίας*, ἡ *ὀλοποιεῖα* τῆς *Βοεμίας*, ἡ κατασκευὴ τῆς *στιλπτηρίας*, τοῦ *ἀνθρακικοῦ μολύβδου*, τοῦ *ἀμμωνιακοῦ αἵματος*, ἡ *χαρτοποιεῖα*, καὶ

ἡ καθαρις τῆς ζάχαρης εἶναι τόσοι κλάδοι βιομηχανικοί, τῶν ὁποίων ἡ πρόοδος καθημέραν αὐξάνει.

Δὲν ὑπάρχει σχεδὸν εἶδος χειροτεχνίας, τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἐνεργῇται εἰς τὴν Γερμανίαν. Οἱ Γερμανοὶ τεχνῖται ἐργάζονται ἐν γένει μὲ στερεότητα καὶ ἐπιτηδεύτητα.

§. 280. Ἐμπόριον. — Ἡ Γερμανία εἶναι προσδιωρισμένη ὡς ἐκ τῆς τοπογραφικῆς θέσεώς της· ν' ἀποκατασταθῇ μία τῶν κυριωτέρων ἐμπορικῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν· ἦτο μάλιστα ἐποχή, καθ' ἣν οἱ στόλοι τῆς Ἀνσεατικῆς ἐνώσεως ἐκάλυπτον τὰς Εὐρωπαϊκὰς θαλάσσας καὶ ἐπέβαλλον τὸν νόμον εἰς τοὺς ἰσχυροτέρους Ἡγεμόνας. Καθ' ὅλον σχεδὸν τὸ διάστημα τοῦ Μεσαιῶνος αἱ Ἀνσεατικαὶ πόλεις ἐνήργουν ὅλον τὸ ἐμπόριον τῶν ἀρκτικῶν τόπων, καὶ ἐν γένει ἡ Γερμανία κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτον ἡ πρώτη τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν. Ἀλλὰ σήμερον ἡ Γερμανία δὲν κατέχει εἰμὴ δευτερεύουσαν θέσιν μεταξὺ τῶν ἐμπορικῶν καὶ ναυτικῶν λαῶν ὡς ἐκ τῶν πολιτικῶν ἀνωμαλιῶν, τὰς ὁποίας κατὰ καιροὺς ὑπέστη, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως πολιτικῆς ἐνότητος, ἥτις διατηρεῖ τὴν Γερμανίαν διαμελισμένην εἰς τόσας χωριστὰς Ἐπικρατείας. Τὰ δυστυχεῖ ἀποτελέσματα τοῦ διαμελισμοῦ τούτου θέλει διορθῶσει κατὰ μέγα μέρος ἡ Τελωνιακὴ ἐνωσις, τὴν ὁποίαν παρεδέχθησαν ἤδη αἱ περισσότεραι Γερμανικαὶ Ἐπικράτειαι.

Ἡ Γερμανία ἐνεργεῖ μέγα Ἐξωτερικὸν ἐμπόριον μὲ τὴν Ἰταλίαν διὰ τῆς Αὐγούστης καὶ Κωνσταντίας, μὲ τὴν Γαλλίαν διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Μάιν Φραγκφούρτης καὶ Μαγεντίας, μὲ τὴν Ὁλλάνδαν καὶ Βέλγιον διὰ τῆς Κολωνίας, μὲ τὴν Ῥωσσίαν διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ Ὁδέρου-Φραγκφούρτης, καὶ μὲ τὴν Τουρκίαν διὰ τῆς Βιέννης, Πράγας καὶ Τριεστίου.

Τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Γερμανίας εἶναι ὡσαύτως ἀρκετὰ ζωηρὸν, καὶ ἐνεργεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ πανηγύρεων.

Τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι Δημητριακοὶ καρποί, ξυλεία οἰκοδομήσιμος, λινὰ ὑφάσματα, ἔργα σιδηρᾶ, βαμβάκινα ὑφάσματα, ἔρια, ζῶα, ἐρέαι (τζόχαι), μόλυθος. Εἰσαγωγίμα δὲ εἶδη κυρίως εἶναι αἱ ἀναγκαῖαι διὰ τὰ χειροτεχνεῖα τῆς πρῶται ὕλαι ὡς ἡ μετάξη, τὸ βαμβάκιον κτλ. τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα, τὰ ἀρώματα, αἱ βαφικαὶ οὐσίαι, ἡ ἱατρικὴ ὕλη, αἱ ξηραὶ ὀπώραι, οἱ καπνοὶ, τὰ ἐλαιόλαδα, οἱ οἶνοι, τὰ βαλάνidia καὶ ἄλλα.

Δυσκόλως δύναται νὰ ὑπολογισθῇ κατ' ἀκρίβειαν ἂν ἡ ἐμπορικὴ

στάθμη τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς ὡς πρὸς τὴν Γερμανίαν εἶναι ὑπὲρ ἢ κατ' αὐτῆς· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τὸ ἐξαγόμενον ποσὸν εἶναι μικρότερον τοῦ εἰσαγομένου· ἀλλὰ τὸ ἐμπόριον τῆς διαμετακομίσεως καὶ τῆς ἐξαποστολῆς, ἀποκατασταθὲν ἀρκετὰ σημαντικὸν ὡς ἐκ τῆς τοπογραφικῆς θέσεώς της, γίνεται ἀφορμὴ μεγάλων κερδῶν· διὰ τοῦ ἐμπορίου τούτου συσσωρεύεται εἰς τὴν Γερμανίαν μέγα ποσὸν νομίσματος, ὥστε μεταξὺ ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐπικρατειῶν ἡ Γερμανία ἔχει τὴν μεγαλητέραν πραγματικὴν χρηματικὴν ποσότητα· ὑπολογίζονται δὲ τὰ εἰς τὴν Γερμανίαν κυκλοφοροῦντα ἀργυρᾶ νομίσματα εἰς 600 ἑκατομμυρίων φιορίνια, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ μεγαλήτερον μέρος κατ' ἀναλογίαν εὐρίσκεται εἰς τὴν Αὐστριακὴν Ἐπικράτειαν.

§. 281. *Νομίσματα Γερμανίας.* — Ἡ Γερμανία στερεῖται τοῦ πλεονεκτήματος ὁμοιομόρφου νομισματικοῦ συστήματος· τὰ περισσότερα Κράτη λογαριάζουν εἰς Τάληρα τῶν 90 Κρεϋτζαρίων, ἢ εἰς φιορίνια τῶν 60 Κρεϋτζαρίων. Τὰ Γερμανικὰ Τάληρα εἶναι καὶ πραγματικὰ καὶ λογιστικὰ ἢ ὑποθετικά· τὰ πραγματικὰ εἶναι ἴσα μὲ δύο φιορίνια τῆς Συμβάσεως λεγόμενα, τὰ λογιστικὰ εἶναι ἴσα μὲ ἓν καὶ ἡμισυ φιορίνιον.

Τὰ πραγματικὰ ἀργυρᾶ νομίσματα τῆς Γερμανίας λέγονται τῆς Συμβάσεως (convention), διότι κατὰ τὸ 1753 ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Βαβαρία, καὶ κατόπιν ὅλαι σχεδὸν αἱ Γερμανικαὶ χῶραι, ἐκτὸς τοῦ Βρανδεμβούργου καὶ Ἀνοθέρου, ἐσυμφώνησαν νὰ χαράττωσι νόμισμα ὑπὸ τὴν αὐτὴν βάσιν, δηλ. ἐν Μάρκον Κολωνίας ἀργύρου ν' ἀποτελῇ δέκα Τάληρα, ὅθεν κατὰ τὸ ποσὸν τοῦτο τοῦ περιεχομένου ἀργύρου τὸ Γερμανικὸν Τάληρον τῆς Συμβάσεως ἀξίζει φράγκα 5, 19.

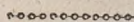
Τὰ φιορίνια τῆς Γερμανίας διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας 1) εἰς φιορίνια τῶν 20, καὶ 2) εἰς φιορίνια τῶν 24.

Φιορίνια τῶν 20 λέγονται ὅταν ἐν Μάρκον ἀργύρου ἀποτελῇ 20 φιορίνια, ἥτοι δέκα τάληρα· ἐπομένως φιορίνιον τῶν 20 εἶναι τὸ ἡμισυ τοῦ Γερμανικοῦ ταλήρου.

Φιορίνια τῶν 24 εἶναι ὅσα κατὰ τὴν νομισματικὴν βάσιν, τὴν ὁποίαν παρεδέχθησαν διάφοροι Γερμανικαὶ χῶραι, ὡς ἡ Φραγκονία, ἡ Βαβαρία κ.λ., ἀποτελοῦσιν ὅχι τὸ ἡμισυ τοῦ Γερμανικοῦ ταλήρου, ἀλλὰ $5/12$ αὐτοῦ, ὥστε 1 τάληρον Γερμανικὸν Συμβάσεως εἶναι ἴσον μὲ $2, 2/5$ φιορίνια τῶν 24.

Καθόσον ἀφορᾷ τὰ σταθμὰ καὶ μέτρα τῆς Γερμανίας ὑπάρχει ἔτι μεγαλητέρα τῆς τῶν νομισμάτων ποικιλίας, ὥς λεπτομερέστερον θέλομεν ἶδει εἰς τὰ ἰδιαιτέρα περὶ τῶν Γερμανικῶν Ἐπικρατειῶν Κεφάλαια τοῦ παρόντος μέρους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῆς Αὐστρίας.

§. 282. Ἡ Αὐστριακὴ Αὐτοκρατορία σύγκειται ἀπὸ διαφόρους ἑτερογενεῖς Ἐπικρατείας, ἥτοι, 1) ἀπὸ Γερμανικὰς χώρας, ἀποτελούσας μέρος τῆς Γερμανικῆς Ὀμοσπονδίας, 2) ἀπὸ μέρος τῆς Πολωνίας μετὰ τῆς ἐσχάτως συμπεριληφθείσης Κρακοβίας, 3) ἀπὸ τὴν Οὐγγαρίαν, συμπεριλαμβάνουσιν τὴν Τρανσυλθανίαν, καὶ τὰ στρατιωτικὰ μεθόρια τῆς Δαλματίας, καὶ 4) ἀπὸ τὸ Βενετικόν. Οἱ κάτοικοι ὅλων αὐτῶν τῶν Ἐπικρατειῶν συμποσοῦνται εἰς 35 ἑκατομμύρια. Ἡ Αὐστρία συνορεύουσα μὲ ἐμπορικοὺς καὶ βιομηχανικοὺς λαοὺς ἀνέπτυξεν ἀναγκαίως τὸ ἐμπόριόν της, καὶ μάλιστα τὸ τῆς διαμετακομίσεως· ἡ ἀτμοπλοῖα τοῦ Δουνάβεως τὴν θέτει εἰς ἄμεσον σχέσιν μὲ τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ ἐπομένως μ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν· διὰ διαφόρων δὲ ποταμῶν, διωρύγων, καὶ σιδηρῶν δρόμων συγκοινωνεῖ μὲ τὴν Βαλτικὴν καὶ Ἀρκτικὴν θάλασσαν.

Αἱ κυριώτεραι παράλιοι πόλεις τῆς Αὐστρίας εἶναι τὸ Τριέστιον ἢ Τεργέστη, ἡ Βενετία, καὶ τὸ Φιούμιον ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου· ἡ Ραγοῦζα, τὸ Σπάλατρον, καὶ τὸ Κάταρον εἶναι οἱ κυριώτεροι λιμένες τῆς Δαλματίας· ἡ Βιέννη, ἡ πρωτεύουσα τῆς Αὐτοκρατορίας, εἶναι ἡ σημαντικωτέρα ἀγορὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου· ἡ Πράγα εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς Βοεμίας· ἡ Πέστα εἶναι ἡ παρακαταθήκη τοῦ ἐμπορίου τῆς Οὐγγαρίας· τὸ Βρόδι παρὰ τὸν Δούναβιν, καὶ ἡ Λεμβέργη εἰς τὴν Γαλλικίαν εἶναι ἐπίσης ἐμπορικαὶ ἀγοραί.

Ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις προσπαθεῖ διὰ παντοίων μέσων νὰ ἐμφυχώσῃ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ἐγχώριον βιομηχανίαν· προνομιοῦχος δὲ ἔταιρία, τοῦ ἐθνικοῦ Αὐστριακοῦ ἐμπορίου λεγομένη, ἐσυστήθη διὰ μετοχῶν κατὰ τὸ 1827. Ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις ἐπροσέλωσε πρὸ πάντων τὴν προσοχὴν της εἰς τὴν διάπλευσιν τοῦ Δουνάβεως, καὶ ἐ-

προσπάθησε παντοίοις τρόποις νὰ διευκολύνῃ τὴν συγκοινωνίαν ταύτην, καὶ ν' ἀσφάλισῃ διπλωματικῶς τὴν ἐλευθερίαν τῆς διαπλεύσεως τοῦ ποταμοῦ τούτου μέχρι τῶν ἐκβολῶν του.

Τὸ Ἐθνικὸν δημόσιον χρέος τῆς Αὐστρίας ὑπελογίσθη κατὰ τὸ 1862 εἰς 2,888,000,000 φιορινίων. Τὸ μέγαλον τοῦτο ποσὸν τοῦ χρέους καὶ τὸ μέγαλον ποσὸν τοῦ κυκλοφοροῦντος χαρτονομίσματος ἐπέφερον μεγάλην παραλυσίαν εἰς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου, καὶ ἐπηρέασαν οὐσιωδῶς τὴν ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ.

§. 283. Ἡ τελωνιακὴ νομοθεσία τῆς Αὐστρίας εἶναι ἐντελῶς ὑπηγορευμένη ἀπὸ τὰς ιδέας τῆς προστασίας τῆς ἐγγωρίου βιομηχανίας καὶ γεωργίας, ἀπαγορευομένης τῆς εἰσαγωγῆς τῶν ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα ἐπιβαρύνονται ὑπὸ ὑπερβολικῶν δασμῶν.

A'. BIENNH.

§. 284. Ἡ Βιέννη, πρωτεύουσα τῆς Αὐστριακῆς Αὐτοκρατορίας κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ Δουνάβεως, ἔχουσα κατοίκους 476 χιλ. Ἡ σημασία της εἶναι καὶ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ. Ὑπὲρ τὰ διακόσια χειροτεχνεῖα ἐνασχολοῦν καὶ διατρέφουν ὑπὲρ τὰς 60 χιλιάδας ἐργατῶν· ἔχει δὲ τριακοσίας κλωστικὰς μηχανὰς, καὶ 8,000 ὕφαντικὰ ἐργαλεῖα μεταξωτῶν ὑφασμάτων. Τὰ εἰς τὴν Βιέννην κατασκευαζόμενα σάλλα ἐξοραιοῦνται ὡς πρὸς τὴν τελειότητα μὲ τὰ Γαλλικά. Τὰ μουσικὰ ὄργανα τῆς Βιέννης ζητοῦνται παρ' ὅλης τῆς Εὐρώπης, ἰδίως τὰ κλειδοκύμβαλα (piano forte), ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγονται κατ' ἔτος 2,600 περίπου.

Ἡ Βιέννη εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Αὐστρίας· εἰς τῶν κυριωτέρων κλάδων τοῦ ἐμπορίου τῆς Βιέννης εἶναι τὸ μετὰ τῆς Τουρκίας ἐνεργούμενον ἐμπόριον· ἡ πόλις αὕτη, ὡς ἡ πλησιεστέρα εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀποκατέστη ἡ ἀποθήκη καὶ ἡ ἀγορὰ ὅλων τῶν προϊόντων τῆς μεσογείου Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας.

Δύο ἐμπορικαὶ πανηγύρεις κατὰ τὰς ἑορτὰς τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης, ἀρχόμεναι δεκατέσσαρας ἡμέρας πρὸ τῶν ἑορτῶν τούτων, εἶναι αἱ ἐποχαὶ τῆς μεγαλητέρας ἐμπορικῆς κινήσεως τῆς πόλεως ταύτης.

Ἐπάρχουσιν εἰς τὴν Βιέννην διάφοροι ἐμπορικαὶ ἐταιρίαι, ἐκ τῶν ὁποίων δύο εἶναι αἱ κυριώτεραι, ἡ Ἀνατολικὴ καὶ ἡ Βοεμικὴ. Σκο-

πρὸς τῆς πρώτης εἶναι ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ πρόστασις τοῦ μετὰ τῆς Ἀνατολῆς ἐμπορίου· τῆς δὲ δευτέρας ἡ ἐξόδευσις τῶν χειροτεχνημάτων τῆς Βοσνίας, καὶ ἰδίως τῶν λινῶν ὑφασμάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ἔταιρία αὕτη ἀποστέλλει μέγα μέρος εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Τὰ κυριώτερα ἐξαγωγίμα εἶδῃ τῆς Βιέννης εἶναι ὁ ὑδράργυρος, τὸ *κιννάβαρι*, (τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἐν Βιέννῃ χειροτεχνεῖον δυνάμενον νὰ κατασκευάσῃ 6,000 λίτρας καθ' ἑβδομάδα), ὁ χαλκὸς τῆς Οὐγγαρίας, δέρματα κατεργασμένα, οἱ οἶνοι τῆς Οὐγγαρίας, *πῆλινα ἀγγεῖα*, καὶ διάφορα ἄλλα χειροτεχνήματα.

Ἡ κατ' εὐθεῖαν συγκοινωνία τῆς Βιέννης μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τοῦ Δουνάβεως, καὶ ἡ βελτίωσις τῶν πρὸς τὰ Τουρκικὰ μεθόρια ἀγουσῶν ὁδῶν ἐπέφερον μεγάλην ἀνάπτυξιν εἰς τὸ Αὐστριακὸν ἐν γένει ἐμπόριον, καὶ κυρίως εἰς τὴν Αὐστριακὴν βιομηχανίαν, ἥτις προμηθεύεται ἤδη εὐκολώτερον τὰς ἀναγκαίαις πρώτας ὕλας.

§. 285. *Ἑθρική Αὐστριακὴ Τράπεζα*.—Ἐσυστήθη κατὰ τὸ 1816, ἐπροσδιορίσθη δὲ κατὰ τὸ 1853 ὁ ἀριθμὸς τῶν μετοχῶν τῆς εἰς 100,000 πρὸς 800 φιορίνια ἑκάστη. Τὸ προνόμιόν τῆς ἐκπνέει κατὰ τὸ 1866.

Ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις μετεχειρίσθη τὴν Τράπεζαν καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὸ 1848 ὡς μέσον βοηθείας εἰς τὰς οἰκονομικὰς τῆς δυσχερείας· ἄλλοτε διὰ ν' ἀποσύρῃ τὸ χαρτονόμισμα ἀντικαθιστάνουσα αὐτὸ διὰ Τραπεζικῶν γραμματίων, καὶ πολλάκις διὰ τῆς ἐκδόσεως Τραπεζικῶν Γραμματίων χρησιμευόντων ὡς δανείων πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, ὑπερ κυρίως ἔλαβε χώραν κατὰ τὸ 1848 ὅτε διετάχθη ἡ ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία (*cours forcé*) αὐτῶν, καὶ οὕτως ἀποκατεστάθησαν τὰ Τραπεζιτικὰ ταῦτα γραμμάτια, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκ 1,000, 100, 10, 5, 2, καὶ 1 φιορινίων, τὸ μόνον κυκλοφοροῦν νόμισμα. Ἡ δὲ μεγάλη δυσχανολογία τοῦ ποσοῦ τῶν Τραπεζιτικῶν γραμματίων, τοῦ ἐκδιδομένου ἀπὸ τὴν Τράπεζαν, ὡς πρὸς τὸ εἰσπραττόμενον μεταλλικόν, καὶ τὰ μεγάλα ποσὰ τὰ δανεισθέντα πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπέφερον τὴν ὑποτίμησιν τῶν Τραπεζιτικῶν γραμματίων, ἡ δὲ ὑπερτίμησις (*agio*) τοῦ μεταλλικοῦ ἔφθασεν ἕως 35 τοῖς 0/0 εἰς τὰ τραπεζιτικὰ γραμμάτια.

Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ἡ Τράπεζα αὕτη ὀλίγον ὠφελεῖ τὸ ἐμπό-
(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

ριον· ἀλλ' ἄλλα μεγάλα ἰδιωτικὰ τραπεζιτικὰ καταστήματα ἀναπληροῦν τὴν ἔλλειψιν δημοσίου ἐμπορικῆς Τραπεζῆς. Μεταξὺ τούτων πρωτεύει τὸ τραπεζιτικὸν κατάστημα τοῦ ὁμοεθνοῦς ἡμῶν Κ. Σίνα.

§. 286. Νομίσματα.—Πραγματικὰ νομίσματα εἶναι·

Χρυσά.	Κορώνα (1857) ἴσον	φρ. 34,37
	Ἡμισεῖα καὶ τμήματα κατ' ἀναλογίαν	
	Τὸ Αὐστριακὸν Δουκάτον	» 11,85
	Σοβερῖνον (Λομβαρδίας)	» 35,16
	Σεκῖνον τῆς Βενετίας	» 11,93
Ἀργυρά.	Φιορίνιον (τῆς ἐνώσεως 1857)	» 2,44
	Τάληρον (τῆς ἐνώσεως 1837).	» 3,76
	Φιορίνιον	» 2,59
	Νόμισμα 10 Κρεϋτζαρίων νέων	» 0,22
	Τάληρον Μαρίας Θηρεσίας.	» 5,19
	Ὅμοιον 2 Φιορινίων Συμβάσεως	» 5,19
	Σφάντζικον 20 Κρεϋτζαρίων	» 0,86

Καὶ τμήματα αὐτοῦ

Μέχρι τοῦ 1857, ὅτε ἡ Αὐστρία ἔκαμε συνθήκην νομισμάτων μετὰ τῆς Γερμανικῆς ἐνώσεως (Ζολβεράϊν), ἡ βᾶσις τοῦ νομισματικοῦ συστήματος ἦτο τὸ φιορίνιον τῶν 60 Κρεϋτζαρίων ἀξίας φράγ. 2,61.

Κατὰ τὴν μνησθεῖσαν συνθήκην τὸ Αὐστριακὸν φιορίνιον εἶναι ἀξίας φρ. 2,50, καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν ἐσωτερικὴν ἀξίαν μὲ τὰ πραγματικὰ νομίσματα τῆς λοιπῆς Γερμανίας. Ἡ ὑποδιαίρεσις τοῦ φιορινίου εἶναι ἑκατοστὰ (νέα κρεϋτζάρια). Ἀλλ' ἡ ἐκτύπωσις τῶν πραγματικῶν νέων νομισμάτων ἀναβάλλεται πάντοτε καὶ ὅλη ἡ κυκλοφορία γίνεται σχεδὸν διὰ τῶν Τραπεζ. γραμματίων.

§. 287. Συναλλάγματα Βιέννης.

	ὠρισμένον.	ἀόριστον.
Ἀμστερδὰμ	100 φιορ. ἀγοραῖα. =	125.50 φιορ.
Βερολῖνον	100 τάλ. Πρωσίας =	220 φιορ.
Βουκουρέστιον	1 φιορ. συμβάσεως =	474 παραδ.
Λονδῖνον	100 λίραι Στερλίνας =	147.75 φιορ.
Μασσαλία	100 φράγ. =	58.50 φιορ.

§. 288. Συνήθειαί—μεσιτικά.—Ἡ συνήθεια εἶναι 14 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς. Αἱ συναλλαγματικαὶ πρέπει νὰ παρουσιασθῶσιν ἀμέ-

ὥς πρὸς ἀποδοχὴν, καὶ ἐν περιπτώσει μὴ ἀποδοχῆς ἀμέσως νὰ διαμαρτυρηθῶσι. Διὰ τὴν πληρωμὴν παραχωροῦνται ἡμέραι χάριτος τρεῖς, συμπεριλαμβανομένων τῶν ἑορτῶν· ἐὰν ἡ τρίτη ἡμέρα ᾖ ναὶ ἑορτάσιμος, ἡ πληρωμὴ γίνεται τὴν ἐπαύριον. Δὲν ὑπάρχουσιν ἡμέραι χάριτος διὰ τὰς ἐν ὄψει, ἢ μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας ἀπὸ τῆς ὕψεως, ἢ εἰς ῥητὴν ἡμέραν πληρωτέας συναλλαγματικὰς· αὗται πρέπει νὰ πληρωθῶσιν ἐντὸς 24 ὥρων ἀπὸ τῆς πτώσεως. Αἱ ἐπὶ Βιέννη συναλλαγματικαὶ δὲν ὑποβάλλονται εἰς χαρτόσημον.

Δικαίωμα μεσιτείας διὰ τὰς χρηματικὰς πράξεις εἶναι 1 τοῖς χιλίοις.

§. 289. *Σταθμὰ καὶ μέτρα*.—Ἡ μονὰς τοῦ ἐμπορικοῦ βάρους εἰς Βιέννην εἶναι ἡ *λίτρα* (τὸ φούντι).

1. *Λίτρα Βιέννης* = 560,01 Γραμ. Γαλ.

= 174,72 δρὰμ. Τουρκ.

Ἡ *λίτρα* διαιρεῖται εἰς 4 τέταρτα, 16 οὐγγίας, καὶ 32 λότια.

1. *Καντάρι* = 100 λίτρας.

1. *Πέτρα* (Stein) = 20 λίτρας.

1. *Κάρχ.* (Karch) = 400 λίτρας.

1. *Σάουμ.* = 275 λίτρας.

Σταθμὸς πωλίμων μετὰλλων εἶναι τὸ *Μάρκον* τῆς Βιέννης, ἴσον μὲ 280,64 Γραμ. Γαλ., καὶ μὲ 89,55 δρὰμ. Τουρκικά.

Ἡ *ιατρικὴ λίτρα* εἶναι ἴση μὲ 24 λότια ἐμπορικὰ· διαιρεῖται δὲ εἰς 12 οὐγγίας, πρὸς 8 δρὰμια, πρὸς 3 (Σκρούπουλα) γραμμάρια, πρὸς 20 κόκκους.

Μέτρον μήκους διὰ τὰ ὑφάσματα εἶναι ἡ *ἄουρα* (elle)

= 0,78 τοῦ Γαλλικοῦ μέτρου.

= 1,17 τοῦ Τουρκ. πήχεως.

Ἡ *ζουνα* διαιρεῖται εἰς $1/2$, $1/4$, $1/3$ καὶ $1/6$.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ σίτους καὶ λοιπὰ εἶναι τὸ *Μέτζεν* = 61,49 λίτρας Γαλλικὰς.

= 1,84 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

30 Μέτζεν = 1 Μούτ (Muth).

Μέτρον τῶν ὑγρῶν εἶναι τὸ *Μὰς* (Mass) = μὲ 1,41 λίτραν Γαλλικὴν· 40 Μὰς ἀποτελοῦν 1 *Ἐθιμερ*.

Β'. ΤΡΙΕΣΤΙΟΝ (Τεργέστη).

§. 290. *Τεργέστη*. — Πρωτεύουσα τοῦ ἱλυρικοῦ παραλίου, λιμὴν ἐλεύθερος. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Τεργέστης, ὅστις κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος δὲν ὑπερέβαινε τὰς 6000 κατοίκων, ὑπερτερεῖ ἤδη τὰς 105,000. Οἱ σιδηροὶ δρόμοι ἤνωσαν τὴν πόλιν μὲ ὅλας τὰς Γερμανικὰς πόλεις καὶ ἠύξησαν ἄρκετὰ τὸ τῆς διαμετακομίσεως ἐμπόριον.

Ἡ ἐλευθερία τοῦ λιμένος ἐκτείνεται εἰς μίαν ὀρισμένην ἀπόστασιν τῆς πόλεως, καὶ τὰ εἰσαχθέντα ἀτελῶς εἰς τὴν πόλιν ἐμπορεύματα τελωνίζονται ἐξερχόμενα τῆς ἐλευθέρου περιοχῆς. — Ὁ καπνὸς τὸ ἄλλας καὶ ἡ πυρίτις εἶναι μονοπωλεῖα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ Τεργέστη ἀποκατασταθεῖσα διὰ τῶν προστατευτικῶν μέσων τῆς Κυβερνήσεως ὁ κυριώτερος λιμὴν τοῦ Αὐστριακοῦ Κράτους, ἀνέπτυξε μεγάλην ἐμπορικὴν σχέσιν μετὰ τῆς Ἀνατολῆς· διὰ τῆς συστάσεως τοῦ Αὐστριακοῦ Λόυδ κατὰ τὸ 1833, ὅστις πρῶτος ἀποκατέστησε τακτικὴν ἀτμοπλοικὴν συγκοινωνίαν μὲ τὴν Ἑλλάδα, Τουρκίαν καὶ Αἴγυπτον ἐδόθη εἰς τὸ Ναυτικὸν ἐμπόριον τῆς Τεργέστης μετὰ τῆς Μεσογείου μεγάλη ἀνάπτυξις, καὶ οὕτω ἀποκατέστη ἐφάμιλλος τῆς Μασσαλίας. Ἡ ἐπανάστασις τοῦ 1848 καὶ ἡ κατόπιν αὐτῆς παραλυσία τῆς Νομισματικῆς καταστάσεως τῆς Αὐστρίας ὅχι μόνον ἀνεχαίτισε πᾶσαν ἐμπορικὴν πρόοδον, ἀλλὰ ὠπισθοδρόμησεν οὐσιωδῶς τὴν ἐμπορικὴν σημασίαν τῆς πόλεως ταύτης.

Ἡ Τεργέστη ἀποκατέστη τὸ κέντρον σημαντικοῦ ἐμπορίου ὥς ἐκ τῆς ἀτελείας μάλιστα τοῦ λιμένος της, προνομίου παραχωρηθέντος εἰς αὐτὴν κατὰ τὸ 1819. Δυνάμει τοῦ προνομίου τούτου ὅλα σχεδὸν τὰ ἐμπορεύματα εἰσάγονται ἀτελῶς, δυνάμενα νὰ ἐξαχθῶσι πάλιν διὰ τὸ ἐξωτερικὸν ἄνευ οὐδενὸς δασμοῦ. Αἱ δὲ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Αὐστριακῆς Ἐπικρατείας ἀποστελλόμεναι ἐκ τῆς Τεργέστης πραγματεῖαι ὑποβάλλονται εἰς μετρίους δασμούς.

Εἰς τὴν Τεργέστην ὑπάρχουσι χειροτεχνεῖα λιπῶν καὶ βαμβακίων ὑφασμάτων δι' ὀθόνας πλοίων, κλωστικαὶ μηχαναὶ μετάξης καὶ βαμβακίου, καθαρτῆρια ζάχαρος, τεχνουργεῖα χαλκάνθου (βιτριόλου), σικέρων, σαπωνίων, καὶ χαρτίου καὶ ναυπηγείον.

Τὰ εἰσαγώγιμα εἶδη κυρίως εἶναι τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα, βαμβάκιον, βαμβάκινα ὑφάσματα, ἐλαιόλαδον, δέρματα, χαλκός,

ὀρεῖχαλκος, ἀρώματα, κηρίον, οἰνόπνευμα, βαφικαὶ οὐσίαι, βαλανίδια καὶ ἄλλα.

Ἐξαγώγιμα δὲ εἶναι ὅλα ἐν γένει τὰ Γερμανικὰ προϊόντα φυσικὰ τε καὶ βιομηχανικά.

Τὸ ἐμπόριον τῆς πυρίτιδος, τοῦ ἁλατος, καὶ τοῦ καπνοῦ ἐνεργεῖται ὡς εἵπομεν ἀποκλειστικῶς παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, τὰ εἶδη ταῦτα δὲν δύνανται νὰ εἰσαχθῶσιν, εἰμὴ ἐπ' ὀνόματί της, ἢ διὰ λογαριασμὸν τῶν μισθωσάντων τὰ μονοπωλεῖα ταῦτα. Ἡ ἐξαγωγή τοῦ ἀκατεργάστου χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν κουκουλίων τῆς μετὰξης εἶναι ἀπηγορευμένη.

Κατὰ τὸ 1859 ἡ μεταξὺ Τεργέστης καὶ ξένων λιμένων εἰσαγωγή ἦτο 166,926,000 φιορίνια, ἡ δὲ ἐξαγωγή 91,487,000.

Μετὰ τῶν Αὐστριακῶν λιμένων ἡ εἰσαγωγή 51,375,000, ἡ δὲ ἐξαγωγή 113,175,000.

Ὡς πρὸς τὰ διάφορα Κράτη τὸ ἐμπόριον τῆς Τεργέστης παρουσιάζει τὰ ἐξῆς ποσά.

		Εἰσαγωγή	Ἐξαγωγή
Τουρκία	φιορίν.	11,327,000	13,438,000.
Αἴγυπτος	»	5,128,000	1,792,000.
Παραδουνάβιοι Ἡγεμονίαι	»	2,114,000	76,000.
Ἀγγλία	»	19,173,000	4,314,000.
Μεσημβρ. Ῥωσσία	»	2,511,000	115,000.
Ἑλλάς	»	2,725,000	2,856,000.
Γαλλία	»	6,193,000	938,000.
Ἑπτάνησος	»	3,072,000	1,282,000.

Τὰ λοιπὰ διανέμονται μεταξὺ τῶν λοιπῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν καὶ τῆς Ἀμερικῆς, μετὰ τῆς ὁποίας αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις τῆς Τεργέστης ἔλαβον οὐσιώδη ἀνάπτυξιν.

Ἡ Τεργέστη εἶναι ὥσαύτως τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ τῆς Αὐστρίας. Ἡ Αὐστριακὴ Κυβέρνησις μετὰ τὴν εἰρήνην τοῦ 1814 ἐπροσέλωσε τὴν προσοχὴν της εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, καὶ κατώρθωσεν, ἂν καὶ περιορισμένη μόνον ἐντὸς τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, νὰ σχηματίσῃ διὰ τῶν προστατευτικῶν μέτρων της ἀξιόλογον ἐμπορικὸν ναυτικόν. Τὰ δένδρα τῆς δρυὸς τῆς Καρνιόλης καὶ Δαλματίας θεωροῦνται ὡς ἡ καλλιτέρα ξυλεία πρὸς ναυπηγίαν.

Οἱ Αὐστριακοὶ ναῦται εἶναι ἔμπειροι, σώφρονες, καὶ μὲ πειθαρχίαν· οἱ δὲ Αὐστριακοὶ νόμοι, οἱ διέποντες τὴν ναυτιλίαν, θεωροῦνται ὡς ἔργον μεγάλης φρονήσεως. Τὰ Αὐστριακὰ πλοῖα δὲν περιορίζονται πλέον ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, ἐπιχειροῦν ἤδη τὰ ταξείδια τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἀρκτικῶν πόλεων, διαπλέοντα δὲ καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν μεταφέρουσιν εἰς τὴν Τεργέστην τὰ προϊόντα τῆς Βρασιλίας καὶ τῶν Ὁμοσπόνδων Ἐπικρατειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

Κατὰ τὴν πενταετείαν ἀπὸ τοῦ 1855 μέχρι τοῦ 1859 ἡ ναυτικὴ κίνησις τῆς Τεργέστης μετὰ τῶν λιμένων τοῦ ἐξωτερικοῦ παρουσιάζει τοὺς ἐξῆς ἀριθμοὺς πλοίων καὶ τόνων.

εἰσαγωγή καὶ ἐξαγωγή ὁμοῦ Πλοῖα.					Τόνοι.
1855	»	»	»	»	4,307 696,757
1856	»	»	»	»	4,328 699,139
1857	»	»	»	»	3,960 686,190
1858	»	»	»	»	4,740 764,283
1859	»	»	»	»	3,985 613,823

Διὰ δὲ τὴν μετὰ τῶν Αὐστριακῶν λιμένων συγκοινωνίαν ἐκινήθησαν κατὰ τὸ 1859 ἔτος Πλοῖα 12,297, τόνων 577,069.

Τὰ νομίσματα καὶ συναλλάγματα Τεργέστης εἶναι ὡς τὰ τῆς Βιέννης.

§. 291. *Συνήθειαι—Προμήθειαι—Μεσιτεία—Ἀποστάθμισις.*
—Αἱ συνήθειαι ὡς πρὸς τὰς συναλλαγματικὰς εἶναι αἱ αὐταὶ μὲ τὰς τῆς Βιέννης. Αἱ πωλήσεις τῶν πραγματειῶν γίνονται μὲ προθεσμίαν συνήθως τριῶν μηνῶν, ἢ διὰ μετρητῶν ἐκπιπτομένων 2 ἢ 2 1/2 τοῖς 0/0, προσέξοφλουμένων τῶν ὁμολογιῶν παρὰ τῶν ἰδιωτικῶν Τραπεζῶν.

Οἱ περὶ πτωχεύσεως Νόμοι ὁμοιάζουν τοὺς Γαλλικοὺς. Ὁ δόλος τιμωρεῖται μὲ φυλάκισιν, ἀλλὰ σπανίως ἀνακαλύπτεται. Ὁ πτωχεύσας προφυλακίζεται, ἀπαλλάττεται δὲ τῆς κρατήσεως παραχωρῶν εἰς τοὺς δανειστάς του ὅλην του τὴν περιουσίαν. Τὰ ἐπ' ἐνόματι τῆς συζύγου του ἀγορασθέντα κτήματα δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰ χρεῖα τοῦ συζύγου, ἀλλ' ἡ διάταξις αὕτη δίδει ἀφορμὴν εἰς πολλὰς δολιότητας καὶ ἀπάτας.

Τὸ σύνθημα δικαίωμα τῆς προμηθείας διὰ τὴν ἀγορὰν πραγματειῶν εἶναι 2 τοῖς 0/0, διὰ τὴν πώλησιν 1/2 τοῖς 0/0, εἰς τὸ ὅποιον

προστίθεται καὶ 1 τοῖς 0/0 δι' ἐγγύησιν (del credere). Ἡ προμήθεια διὰ τὴν σύναξιν ναύλου καὶ ἄλλας πράξεις ἀφορώσας πλοῖα εἶναι 2 τοῖς 0/0. Ὁ ἔμπορος, πρὸς ὃν τὸ πλοῖον εἶναι συστημένον, λαμβάνει 2 τοῖς 0/0 καὶ ἐπὶ τοῦ ναύλου τοῦ ἐκ Τεργέστης λαμβανομένου φορτίου.

Ἡ μεσιτεία διὰ τὴν ναύλωσιν εἶναι 2 τοῖς 0/0, καὶ ἂν ὁ μεσίτης ἀναλάβῃ καὶ τὴν φροντίδα τῆς φορτώσεως λαμβάνει 3 τοῖς 0/0. Ἡ μεσιτεία τῶν συναλλαγμάτων εἶναι 1 τοῖς 0/00. Ἡ μεσιτεία διὰ τὴν πώλησιν τῶνπραγματειῶν εἶναι 1/2 ἕως 1 τοῖς 0/0, πληρονομὲν ἀπὸ τὸν πωλητὴν.

Ἡ ἀποστάθμισις (lara) κανονίζεται ὡς ἐξῆς· τὰ πλυμένα μαλλία πωλοῦνται ἄνευ ἀποσταθμίσεως. Ἡ δὲ ἀποστάθμισις τῶν ἀπλύτων εἶναι 4 τοῖς 0/0, τῶν ἀσβεστωμένων 4 — 5 τοῖς 0/0, τῆς ζάχαρης εἰς κιθώτια 20 φούντια τὸ κιθώτιον, τῆς ζάχαρης τῆς Βρασιλίας εἰς μεγάλα κιθώτια 270 φούντια, τῆς ἄσπρης ζάχαρης εἰς βαρέλια 12 τοῖς 0/0

§. 292. Μέτρα καὶ σταθμὰ Τεργέστης. — Ἐκτὸς τῆς λίτρας (φούντι) τῆς Βιέννης μεταχειρίζονται εἰς τὴν Τεργέστην ὡς σταθμὰ καὶ τὰς Βενετικὰς ἐλαφρὰς καὶ βαρεῖας λίτρας (peso sottile καὶ peso grosso) εἰς τὸ μετὰ τῆς Ἰταλίας μάλιστα ἐμπόριον.

17 λίτραι Βιέννης ἰσοδυναμοῦν μὲ 20 βαρεῖας λίτρας Βενετίας.

7   »   »   »   »   13 ἐλαφρὰς   »   »

Μέτρον τῶν ὑφασμάτων εἶναι ἡ ἄουνα, ἥτις διὰ τὰ μάλλινα ὑφάσματα εἶναι ἴση μὲ 0,67 τοῦ Γαλλικοῦ μέτρου καὶ μὲ 1 πῆχυν Τουρκικὴν διὰ δὲ τὰ μεταξωτὰ εἶναι ἴση μὲ 0,64 τοῦ Γαλλικοῦ μέτρου καὶ μὲ 0,96 τοῦ Τουρκικοῦ πῆχους.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τὰ σιτηρὰ εἶναι τὸ Στάρον.

1 Στάρον εἶναι = 82,61 λίτρας Γαλλίας.

= 2,57 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

5 Στάρον » = 6, Μέτζεν Βιέννης.

Μέτρον τῶν οἴνων εἶναι ἡ Ὀργα, (διαιρουμένη εἰς 40 βοκάλια), ἴση μὲ 1 ἔυμερ τῆς Βιέννης καὶ μὲ 56,40 Γαλλικὰς λίτρας.

1 Ὀργα ἐλαίου = 60 Γαλλικὰ χιλιόγραμμα

= 46,8 ὀκάδ. Τουρκικὰς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ τῆς Πρωσσίας.

§. 293. Ἡ Πρωσσία εἶναι ἐκ τῶν σημαντικωτέρων Ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης· σύγκειται δὲ ἐκ δύο διακεχωρισμένων μερῶν, ἐκ τῆς κυρίως Πρωσσίας ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς, καὶ τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τοῦ κάτω Ῥήνου. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τὸ Βερολῖνον. Οἱ κάτοικοι τοῦ Βασιλείου τούτου, λογίζονται 15 ἑκατομμύρια, ὁ Ῥήνος, ὁ Ἐλβας, ὁ Ὄδερ, καὶ ὁ Βίστουλας τὸ διαβρέχουσιν· ἡ Σιλεσία καὶ αἱ περὶ τὸν Βέσσερ χῶραι εἶναι αἱ καρποφορώτεραι, ἐκεῖ ἡ συλλογὴ τῶν δημητριακῶν καρπῶν, τοῦ λίνου, τοῦ καννάβεως, τοῦ καπνοῦ, καὶ ἄλλων προϊόντων εἶναι ἄφθονος· εἰς τὰς περὶ τὸν Ῥήνον δὲ χώρας καλλιεργεῖται ἡ ἄμπελος καὶ ἡ μετᾶξη. Εἰς τὴν Πρωσσίαν ὑπάρχουσι μεταλλεῖα σιδήρου, χαλκοῦ, κασσιτέρου, μολύβδου, στυπτηρίας, καὶ διαφόρων πολυτίμων λίθων.

Ἡ βιομηχανία ἐνεργεῖται εἰς μεγάλην ἔκτασιν· ἐρέαι, λινὰ, βαμβάκινα καὶ μεταξωτὰ υφάσματα κατασκευάζονται μετ' ἐπιτυχίας· ἡ ἄμαξοποιΐα, πηλοποιΐα, χαρτοποιΐα, ὥρολογοποιΐα, βυρσοδεψία καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ Πρωσσικοῦ κυανοῦ ἐνασχολοῦν διάφορα χειροτεχνεῖα.

Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία τῆς Πρωσσίας ἔλαβον μεγάλην ἔκτασιν μετὰ τὴν Τελωνιακὴν ἔνωσιν, τὴν ὁποίαν διὰ τῆς πολιτικῆς τῆς καὶ ἐπιμονῆς τῆς κατάρθρωσε νὰ παραδεχθῶσιν ὅλαι σχεδὸν αἱ ἀρκτικαὶ Γερμανικαὶ Ἐπικράτειαι· μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τὰ ξένα χειροτεχνήματα δὲν παρουσιάζονται σχεδὸν διόλου εἰς τὰς Γερμανικὰς ἀγοράς, ἀντικατασταθέντα ἀπὸ βιομηχανικὰ τῆς Πρωσσίας καὶ Σαξωνίας προϊόντα, τῶν ὁποίων ἡ ἐξόδευσις δὲν περιορίζεται, πλεονεῖ εἰς μόνον τὰς Γερμανικὰς ἀγοράς, ἀλλὰ μέγα μέρος αὐτῶν ἀποστέλλεται καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

§. 294. Ἡ Τελωνιακὴ Γερμανικὴ ἔνωσις συμπεριλαμβάνει σήμερον τὴν Πρωσσίαν, Βαβαρίαν, Βυρτεμβέργην, Σαξωνίαν, τὸ Ἐλεκτοράτον Ἑς, τὰ μεγάλα Δουκάτα Βάδεν, Ἑς Σαξ-Βέιμαρ, τὰ Δουκάτα Νασάον, Σαξ Μένιγγεν, Ἀλτεμβούργον καὶ Κοβουργ-Γόττα, τὸ Αἰχχαλτ-Δισάον, Βερνούλγερ, μέρος τοῦ Ὁλδεμβούργου, καὶ τὴν ἐλευθεραν πόλιν τῆς Φραγκφούρτης.

Ἡ Πρωσσία, ἥτις πρώτη συνέλαβε τὴν γόνιμον μεγάλων ἀποτελεσμάτων ιδέαν τῆς Τελωνιακῆς ἐνώσεως, ὠφελεῖται βεβαίως περισσότερον τῶν ἄλλων Ἐπικρατειῶν καὶ πολιτικῶς καὶ οἰκονομολογικῶς ἐξ αὐτῆς· ἐν τούτοις ἡ ἀνάγκη τῆς Τελωνιακῆς ταύτης ἐνώσεως εἶχεν ἀναφανῆ πρὸ καιροῦ.

Ἡ βάσις τῆς ἐνώσεως ταύτης εἶναι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἐμπορίου μεταξὺ τῶν διαφόρων Ἐπικρατειῶν, τῶν ἀποτελουσῶν τὴν ἑνωσιν, διὰ τῆς συστάσεως ἑνὸς Κεντρικοῦ Τελωνιακοῦ συστήματος. Οἱ εἰσπραττόμενοι τελωνιακοὶ δασμοὶ διανέμονται μεταξὺ τῶν διαφόρων Ἐπικρατειῶν ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν εἰς τὸ τέλος ἐκάστης τριμηνίας παρὰ τοῦ Κεντρικοῦ Ταμείου τοῦ Βερολίνου. Τὰ δικαιώματα καὶ οἱ δασμοὶ εἰσπράττονται καθ' ὁμοιόμορφον τρόπον εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἐνώσεως· εἰς δὲ τὰ σύνορα τῶν διαφόρων Ἐπικρατειῶν τῆς Ἐνώσεως δὲν ὑπάρχει καμμία τελωνιακὴ ἐπιτήρησις.

Τὰ εἰσπραττόμενα δικαιώματα εἶναι τριῶν εἰδῶν. 1) Δασμοὶ εἰσαγωγῆς. 2) Δασμοὶ ἐξαγωγῆς, καὶ 3) Δικαιώματα διαμετακομίσεως. Ἡ τελωνιακὴ διατίμησις συνετάχθη ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀποκλείσεως τῶν ξένων χειροτεχνημάτων.

Κατὰ γενικὸν κανόνα τὰ ξένα φυσικὰ ἢ βιομηχανικὰ προϊόντα πληροῦν εἰσαγόμενα κατὰ μέσον ὅρον 10 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας των· ἀλλὰ τοῦ κανόνος τούτου ὑπάρχουσι διάφοροι ἐξαιρέσεις· αἱ πρῶται ὕλαι τῶν χειροτεχνημάτων εἶναι ἀπηλλαγμέναι παντὸς δασμοῦ· ἀπεναντίας τὰ ὑφάσματα, καὶ ἰδίως τὰ μεταξωτὰ καὶ μάλλινα, ὑποβάλλονται εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν 10 τοῖς 0/0. Εἰς δύο μόνον περιστάσεις ἐπιστρέφονται οἱ πληρωθέντες δασμοὶ, ἥτοι εἰς τὴν ἐξαγωγὴν τῆς καθαρισμένης ζάχαρος καὶ τοῦ κατεργασμένου καπνοῦ.

Ὡς πρὸς τὴν ἐξαγωγὴν δὲν ὑπάρχει κανὲν εἶδος ἀπαγορεύσεως, καὶ ὅλα τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα ἐξάγονται ἀτελῶς.

Τὸ δικαίωμα τῆς διαμετακομίσεως προσδιωρίσθη εἰς 1/2 σκῶδον δι' ἕκαστον καντάριον πραγματειῶν· τὸ δικαίωμα τοῦτο ἴσως εἶναι ὑπερβολικόν.

Ἡ Τελωνιακὴ αὕτη ἑνωσις, εἶναι ἐλπίς, ὅτι θέλει ἐπιφέρει καὶ τὴν παρχδοχὴν ὁμοιομόρφου μετρικοῦ καὶ νομισματικοῦ συστήματος.

Α'. ΒΕΡΟΛΙΝΟΝ.

§. 295. Τὸ *Berolinon* εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Πρωσσίας, ἔχουσα 300,000 κατοίκους· μόνον ὅτι δὲ καίται μακρὰν ἀπὸ τοὺς παραλίους λιμένας τῆς Πρωσσίας, τὸ ἐμπόριόν της μόνον τοῦτο εἶναι ἀρκετὰ μέγαλον, ὥστε τὸ Βερολῖνον συγκαταριθμεῖται μεταξὺ τῶν ἐμπορικωτέρων καὶ βιομηχανικωτέρων Γερμανικῶν πόλεων. Διὰ τοῦ Σπραίου ποταμοῦ, ἐπὶ τοῦ ἐποίου τὸ Βερολῖνον καίται, εἰσβάλλοντος εἰς τὸν Ἑλβαν, συγκοινωνεῖ μὲ τὴν Ἄλτοναν, Ἀμβούργον καὶ Ἀρκτικὴν θάλασσαν· ἐπίτηδες δὲ διώρυξ θέτει τὸ Βερολῖνον εἰς συγκοινωνίαν μὲ τὸν Ὄδερ καὶ ἐπομένως μὲ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν.

§. 296. *Νομίσματα Βερολίνου*.—Μετὰ τὸ 1823 λογαριάζουν εἰς τάληρα ἀγοραῖα (rixdale), διαιρούμενα εἰς 30 Γρὸς καὶ 360 Φένιγκ.

Τὰ πραγματικά νομίσματα τοῦ Βερολίνου εἶναι

α.) *Χρυσά*.—Φριδερίκιον, ἐν, ἥμισυ, καὶ διπλοῦν, τὸ ἐν εἶναι ἴσον μὲ φρ. 20, 78.

— Δουκάτον χρυσοῦν ἴσον μὲ φρ. 11, 85.

β.) *Ἀργυρά*. — Τάληρον λογιστικὸν 30 γρὸς, ἴσον μὲ φρ. 3, 71.

§. 297. *Τίμησις συναλλαγῶν Βερολίνου*.

Ἄμστερδαμ	2 μην.	143,88.	Ταλ. Πρωσ. διὰ	250	Φιορ. Ὀλλ.
Ἀμβούργον	»	151,35.	» »	300	μάρκ. Τραπ.
Λονδῖνον	3 μην.	6,81.	» »	1	λίβραν Στερλ.
Παρίσιοι	2 μην.	80,86.	» »	300	φράγκα.
Βιέννη, Αὐγούστα		105,	» »	150	φιορίνια.
Λειψία (συνηθ.)		100,	» »	100	εἰς τὴν Λειψ.
Πετρούπολις	3 μην.	1,8.	» »	1	ρόύβλ. ἀργυρ.

§. 298. *Συνήθεια*.—Ἡ *συνήθεια* (uso) εἶναι 14 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς τῆς συναλλαγματικῆς. Τρεῖς ἡμέραι χάριτος παραχωροῦνται διὰ τὴν πληρωμὴν· ἐὰν ἡ τελευταία ἡμέρα ᾖ Κυριακὴ ἢ ἐορτάσιμος, ἡ πληρωμὴ τῶν συναλλαγματικῶν γίνεται τὴν παραμονήν. Διὰ τὰς μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας πληρωτέας συναλλαγματικὰς δὲν παραχωροῦνται ἡμέραι χάριτος.

Ὅλαι αἱ συναλλαγματικαὶ ὑποβάλλονται εἰς χαρτόσημον 5 γρὸς, φέρουσαι 100 τάληρα Πρωσσίας, καὶ διὰ κάθε 400 τάληρα περιπλέον προστίθενται 5 γρὸς.

§. 299. Σταθμὰ καὶ μέτρα.—Τὸ ἐν ἰσχύϊ ἐν Βερολίῳ μετρικὸν σύστημα ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν κατὰ τὸ 1816.

Σταθμὸν βάρους εἶναι ἡ *Μίτρα* (φούντι), διαιρουμένη εἰς 32 λόγια, ἐκ 4 δραμίων ἑκάστον.

110 λίτραι = 1. Ζέντνερ (Zentner).

100 λίτραι = 46,70 χιλιόγραμμα Γαλ.

100 λίτραι = 36,42 ὀκάδ. Τουρκίας.

Μέτρον μήκους διὰ τὰ ὑφάσματα εἶναι ἡ *ἄουνα* ἴση μὲ 67 ἑκατοστά τοῦ Γαλ. μέτρου, καὶ μὲ 1 πῆχυν περίπου Τουρκικὴν.

Μέτρον χωρητικότητος εἶναι τὸ *Σέφελ*.

1. Σέφελ. = 16 Μέτζεν.

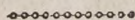
1. Σέφελ εἶναι ἴσον μὲ 55 λίτρας Γαλλικάς.

» . . . μὲ 1,65 κοιλὸν Τουρκικόν.

1. Λάστον σίτου εἰς τὸ Δάντζικ = μὲ 60 Σέφελ.

1. Τόνος — » . . . = μὲ 4 Σέφελ.

1. Τόνος λινοσπόρου . . . = μὲ 37 $\frac{2}{3}$ Μέτζεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τῆς Βαβαρίας.

§. 300. Ἡ *Βαβαρία*, μεσόγειος τῆς Γερμανίας ἐπικράτεια, ἀποτελεῖ μέρος τῆς Γερμανικῆς Ὁμοσπονδίας, ἔχουσα κατοίκους 4 ἑκατομ. Ὁ Δούναβις, ὅστις πλευστὸς ἤδη εἰσέρχεται εἰς αὐτὴν πλησίον τῆς Οὐλμης, ὁ Ρῆνος ὅστις διέρχεται δι' αὐτῆς, διάφοροι ἄλλοι ποταμοί, διώρυγες καὶ σιδηροὶ δρόμοι μεγάλως εὐκολύνουσι τὴν ἐσωτερικὴν συγκοινωνίαν, καὶ σημαντικῶς ἀνέπτυξαν τὸ ἐμπόριον τῆς διαμετακομίσεως. Ἡ Βαβαρικὴ Κυβέρνησις προσήλωσε πρὸ καίρου τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁδοποιίας, καὶ διὰ τῶν γεφυρῶν καὶ διορύγων, τὰς ὁποίας κατεσκεύασε, κατάρθωσε ὃ ἀπαιτῆται ἤδη τὸ τρίτον τοῦ καίρου, καὶ τὸ τρίτον τῶν ζώων πρὸς μετακόμισιν τῶν πραγμάτων.

§. 301. *Προῦντα*.—Ἡ Βαβαρία εἶναι χώρα βιομήχανος καὶ γεωπόνος.

Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, τὸ *λίρον*, ὁ *κάρραβις*, καὶ εἰς τὰς περὶ

τὸν Ῥήνον χώρας ἡ ἀμπελος καλλιεργοῦνται μετ' ἐπιτυχίας. Τὰ δασικὰ προϊόντα καὶ τὸ ἄλλας εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων προϊόντων τῆς ἐξαγωγῆς· ἡ κτηνοτροφία προοδεύει ὡσαύτως· τὰ μεταλλεῖά της περιορίζονται εἰς χαλκὸν, μόλυβδον, καὶ σίδηρον· τὰ δὲ ἀλατουργεῖά της εἶναι πλουσιώτατα.

§. 302. Βιομηχανία.—Οἱ κυριώτεροι κλάδοι τῆς βιομηχανίας εἶναι ἡ κατασκευὴ τῶν *linῶν*, *μαλλίνων* καὶ *βαμβακίνων* ὑφασμάτων, ἡ ὑελουργία, ἡ βυρσοδεψία, ἡ ζυθοποιία, ἡ ξυλουργία, καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν παιδικῶν ἀθυρμάτων, τῶν ὁποίων πηγὴ εἶναι ἡ πόλις τῆς Βαβ^{αρίας} Νορμπεργη, εἰς τὴν ὁποίαν περὶ τὰς ἀρχάς τοῦ 16^{ου} αἰῶνος ἐφευρέθησαν τὰ ἐγκόλπια ὥρολόγια.

Τὸ Μόναχον διακρίνεται κυρίως ὡς πρὸς τὰ μουσικὰ καὶ ὀπτικὰ ὄργανα. Εἰς τεχνίτην τοῦ Μονάχου προσέτι χρεωστέϊ ὁ ἐξευγενισμένος κόσμος μίαν τῶν ὥραιότερων ἐφευρέσεων τὴν *λιθογραφίαν*.

§. 303. Ἐμπόριον.—Τὸ ἐμπόριον τῆς Βαβαρίας, περιορίζεται εἰς τὸ μετὰ τῆς Αὐστρίας, Γαλλίας, Ἑλβετίας, καὶ Βυρτεμβέργης. Ὁ σῆτος, τὸ ἄλλας, ἡ ξυλεία, τὰ ζῶα, ὁ οἶνος, ὁ ζύθος, τὰ παιδικὰ ἀθύρματα εἶναι τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα τῆς ἐξαγωγῆς. *Εἰσαγώγιμα* δὲ εἶναι αἱ πρῶται χειροτεχνικαὶ ὕλαι, αἱ βαφικαὶ οὐσαί, τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα, ὁ ξένος καπνὸς καὶ ἄλλα διάφορα.

Αἱ κυριώτεραι ἐμπορικαὶ πόλεις εἶναι τὸ Μόναχον, ἡ Αὐγούστα, ἡ Νορμπεργη, ἡ Μείνιγγεν, καὶ ἡ Ράτισβόνη.

§. 304. Τελωνιακὸν σύστημα.—Κατὰ τὸ 1828 ὑπεβλήθη καὶ ἡ Βαβαρία εἰς τὴν Τελωνιακὴν Γερμανικὴν ἑνωσιν.

§. 305. Τράπεζα Βαβαρίας.—Κατὰ τὸ 1835 ἐσυστήθη εἰς Μόναχον χρηματικὴ Τράπεζα διὰ 20,000 μετοχῶν ἐκ 500 φορινίων ἐκάστη. Ἡ τράπεζα αὕτη προσεξοφλεῖ ἐμπορικὰ γραμμάτια, δανείζει ἐπὶ ὑποθήκῃ, καὶ ἐκδίδει Τραπεζικὰ γραμμάτια μέχρι τῆς ποσότητος τῶν $2/5$ τῶν κεφαλαίων της.

§. 306. Νομίσματα Βαβαρίας.—Τὰ λογιστικὰ καὶ συναλλακτικὰ νομίσματα τῆς Βαβαρίας εἶναι ὡς τὰ τῆς Αὐστρίας· ὑπάρχει δὲ καὶ ἕτερον νόμισμα ἀγοραῖον (*corrente*).

Τὰ πραγματικὰ νομίσματα τῆς Βαβαρίας εἶναι·

α.) Χρυσᾶ—Δουκάτον Βαβαρικὸν μέχρι τοῦ 1800 = φρ. 11,85

—Καρολίνον ἥτοι 3 φορ. Βαβαρ. χρυσᾶ = » 25,66

—Καρολῆνον τοῦ παλατινάτου	= φρ. 25,66
—Μαξιμιλιανόν	= » 17,18
Ε'.) Ἀργυρ.—Τάληρον (rixdale)	= » 5,19
—Νόμισμα 24 Κρεῦτζαρίων	= » » 86
—Τάληρον ἀγοραῖον	= » 3,24
—Φιορίνιον	= » 2,10
—Σκοῦδον	= » 5,72

127 Τάληρα (rixdale) ἀγοραῖα εἶναι ἴσα μὲ 100 συναλλακτικά.

§. 307. *Τίμησις συναλλαγῶν Αὐγούστης κατ' ἰσοτιμίαν.*

Ἀμστερδαμ 2 μην.	107	Τάλ. Συν. διὰ 250 φιορίνια Ὀλλανδ.
Ἀμβούργον »	113,5	» » 300 Μάρκα Τραπεζ.
Βιέννη »	100	φιορ. ἀγορ. » 100 φιορ. τῶν 20 Κρεῦτ.
Φραγκφούρτη (συνήθ)	100	» » 100 φιορίνια τῶν 20.
Λειψία 1 μην.	95,24	Τάλ. ἀγορ. » 100 Τάλ. Πρωσ. τῶν 14.
Λονδῖνον 3 μην.	8,95	φιορίνια » 1 λίραν Στερλίαν.
Παρίσιοι 1 μην.	115,51	» » 300 φράγκα.
Γένοβα »	51,94	λίραι νέαι » 20 φιορίν. ἀγοραῖα.
Λιθόρνος »	62	λίραι Τοσλ. » 20 φιορίν. ἀγοραῖα.

§. 308. *Συνήθειαι.*—Ἡ συνήθεια (uso) εἶναι 15 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς. Αἱ ἐπὶ *συνηθεία* ἐκδιδόμεναι συναλλαγματικαὶ πρέπει νὰ ἐμφανισθῶσι καὶ ν' ἀποδεχθῶσιν, ἢ νὰ διαμαρτυρηθῶσιν ἀμέσως. Κατὰ παραδεδεγμένην συνήθειαν αἱ πληρωμαὶ γίνονται μόνον μίαν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος, ἥτοι τὴν τετάρτην. Ἐὰν δὲ αὕτη ᾖναι ἑορτάσιμος, αἱ πληρωμαὶ τῶν συναλλαγματικῶν γίνονται τὴν παραμονήν.

§. 309. *Σταθμὰ καὶ μέτρα Βαβαρίας.*—Ἡ μονὰς τοῦ ἐμπορικοῦ σταθμοῦ εἰς τὸ Μόναχον εἶναι ἡ *λίτρα*.

1 Λίτρα = 560 γραμμὰς Γαλλικὰς.

= 174,72 δράμια Τουρκικὰ.

100 Λίτραι = 123, 6 λίτρας βάρους Ἀγγλικὰς.

1 Καντάρι = 5 πέτρας (stein) = 100 λίτρας = 3200 λότια.

Εἰς τὴν Ῥηνικὴν Βαβαρίαν τὸ 1 καντάρι εἶναι ἴσον μὲ 100 Γαλλικὰ χιλιόγραμμα.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τὰ σιτηρὰ εἶναι τὸ *Σέλεφ*.

1 Σέλεφ = 222 λίτρας Γαλλικὰς.

100 » = 76,50 κούαρτερ Ἀγγλικὰ.

100 Σέλεφ = 114,25 ψάθας Ρωσσικάς.

100 » = 665,93 κοιλά Τουρκικά.

Τὸ Σέφελ διαιρεῖται οὕτω

1 Σέφελ = 6 Μέτζεν = 12 Βιερτέλια = 48 Μάσελ.

208 Μάς = 1 Σέφελ.

Μέτρον ρευστῶν εἶναι ἡ Κάνα ἢ Μάς.

1 Κάνα = 1,06 λίτρας Γαλλικάς.

100 Κάναι = 23,50 γαλόνια Ἀγγλικά.

6 Κάναι = ἑῷμερ.

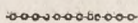
Ὁ τόνος τοῦ ζύθου περιέχει 25 ἑῷμερ πρὸς 64 Κάνας ἕκαστον ἑῷμερ.

Μέτρον ὑφασμάτων εἶναι τὸ ἔλ = 83,30 ὑφεκατόμμετρα Γαλλ.

100 ἔλ = 91 Γουάρδας Ἀγγλικάς.

100 ἔλ = 117 ἀρσίνη Ρωσσίας.

100 ἔλ = 124,95 πήχεις Τουρκικούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ τῆς Σαξωνίας.

§. 310. Ἡ Σαξωνία ἀποτελεῖ βασιλείον τῆς κεντρικῆς Γερμανίας, κείμενον μεταξὺ τῆς Βαβαρίας, Πρωσσίας, καὶ Βοερμίας. Οἱ κάτοικοι τῆς Σαξωνίας εἶναι 1,687,000. Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Δρέσδα.

§. 311. *Προϊόντα.*—Τὰ ὄρη τῆς Σαξωνίας καλύπτονται ἀπὸ δάση, καὶ αἱ πετιάδες τῆς ἀπὸ λειβάδια, ὅπου τρέφεται μεγάλη ποσότης ζώων. Εἰς τὴν Σαξωνίαν συλλέγεται ἄφθονος σῖτος, κριθή, βρώμη, *Μιρον*, καπνὸς καὶ βρουωρία (*houblon*). Ἡ ἄμπελος καλλιεργεῖται εἰς τινὰς μόνον καταλλήλους θέσεις.

Ἡ κτηνοτροφία ἔλαβε πρὸ πάντων μεγάλην ἀνάπτυξιν· ἀναμύζαντες δὲ τὴν φυλὴν τῶν ζώων των μὲ μερινὰ πρόβατα συλλέγουν ἤδη μαλλίον ὥραίας ποιότητος, καὶ καταζήτητον διὰ τὰ Ἀγγλικά χειροτεχνεῖα. Ὑπὲρ τὰ 2 ἑκατομύρια συμποσοῦνται τὰ τῆς νέας ταύτης φυλῆς ζῶα τῆς Σαξωνίας.

Τὰ μεταλλουργικά προϊόντα ἀποτελοῦν μέγαν πλοῦτον τῆς Σαξωνίας. Καλλιεργοῦνται ὑπὲρ τὰ 540 μεταλλεῖα διαφόρων μετάλλων,

κυρίως δὲ ἀργύρου, κασσιτέρου, κοβαλτίου, σιδήρου, χαλκοῦ, μόλυβδου, ἀρσενικοῦ, ζήγκου, ἀντιμονίου, καὶ μαγκνησίου. Εἰς τὰ περίξ τῆς Μείσσεν εὐρίσκεται ἡ περίφημος γῆ, ἐκ τῆς ὁποίας κατασκευάζονται τὰ γνωστὰ Σαξωνικὰ ἀργεῖα. Εἰς διάφορα μέρη ὡσάυτως εὐρίσκονται πολῦτιμοι λίθοι, τοπάζια, ἀμέθυστοι, χρυσόλιθοι, ὑάκινθοι, ἀγάθαι, ἰάσπιδες, γρανίται, κ.τ.λ.

§. 312. Βιομηχανία — Ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν ἡ Σαξωνία ἔκαμε περισσοτέρας προόδους ἀφ' ὅλας τὰς Γερμανικὰς χώρας· καὶ τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα της ἀνταγωνίζονται ἐπιτυχῶς εἰς τὰς ξένας ἀγοράς μὲ τὰ Ἀγγλικά χειροτεχνήματα.

Ἡ χαρτοποιΐα, ἡ ὑελουργία, ἡ βυρσοδεψία, ἡ ζυθοποιΐα, τὰ σιδηρὰ ἔργα, καὶ παντὸς εἶδους ὑφάσματα κατασκευάζονται εἰς μεγάλην ποσότητα. Ἐν γένει δὲ ἡ Τελωνιακὴ ἔνωσις ἐπέφερεν εἰς τὴν Σαξωνικὴν βιομηχανίαν μεγάλα ὠφελήματα.

§. 313. Ἐμπόριον. — Ἀναλόγως τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως ἀναπτύσσεται καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς Σαξωνίας, ἥτις εἶναι μία τῶν πρώτων Γερμανικῶν χωρῶν, αἵτινες διὰ τῶν σιδηρῶν δρόμων διευκολύνον τὴν ἐσωτερικὴν συγκοινωνίαν.

Α'. ΛΕΙΨΙΑ.

§. 314. Ἡ Λειψία εἶναι τὸ κέντρον τῶν ἐμπορικῶν πράξεων τῆς Σαξωνίας· κατὰ τὰς ἐποχὰς τῶν ἐμπορικῶν πανηγύρεων τῆς πόλεως ταύτης, τῶν ὁποίων ἡ ἑναρξίς καὶ ἡ λήξις ἀναγγέλλονται διὰ τῶν κωδῶνων, ἐνεργοῦνται αἱ μεγαλότεραι ἐμπορικαὶ συναλλαγαί. Ἡ Λειψία εἶναι ὡσάυτως τὸ κέντρον ὅλης τῆς Γερμανικῆς βιβλιοεμπορίας.

§. 315. Τράπεζα χρηματιστικὴ ἐ συστήθη ἐν Λειψίᾳ κατὰ τὸ 1839, ἔχουσα 1 1/2 ἑκατομ. ταλῆρων κεφάλαιον, καὶ δυναμένη νὰ ἐκδίδῃ Τραπεζικὰ γραμμάτια μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῶν 8/9 τοῦ κεφαλαίου της.

§. 316. Νομίσματα. — Ἄλλοτε ἐλογαριάζον εἰς Τάληρα τῶν 24 καλῶν γρὸς (bons gros) πρὸς 12 φένιγκ. Τὸ τάληρον τοῦτο ἀξίζει φρ. 3,89. Ἢδη λογαριάζουν εἰς Τάληρα τῶν 30 γρὸς νέων πρὸς 10 φένιγκ. Ἡσχέσις τῶν νομισμάτων τούτων εἶναι 2 7/9 τοῖς 0/0.

Πραγματικά νομίσματα είναι

α) Χρυσᾶ—Δουκάτον (Φριδερ. Αὐγούστου Β').	= Φρ. 11,85
—Αὐγούστον, ἀξίας 5 Ταλήρων	= » 20,75
—Αὐγούστον 10 Ταλήρων, καὶ Αὐγούστον 2 1/2 Ταλήρων ἀξιζόντα κατ' ἀναλογίαν.	
β) Ἀργυρᾶ—Τάληρον τῆς συμβάσεως.	= » 5,19
1/2 ἥτοι φιορίνιον,	= » 2,59
Τὸ Τάληρον τῶν 24 Καλῶν Γρός (νομ. λογ.).	= » 3,89

Κυκλοφοροῦν εἰς Σαξωνίαν καὶ διάφορα χαρτονομίσματα τοῦ δημοσίου Ταμείου, καὶ γραμμάτια τῶν ἐμπορικῶν Τραπεζῶν κατ' ἰσοτιμίαν μὲ τὰ πραγματικά νομίσματα.

§. 317. *Τίμησις συναλλαγῶν Λειψίας.*—Ἡ τίμησις τῶν συναλλαγμάτων κανονίζεται εἰς τάληρα ἀγοραῖα (correnti) τῶν 1 καὶ 1/2 φιορίνιων.

Ἄμστερδαμ. 2 μην. 137	Τάλ. ἀγορ. Λειψίας διὰ 250 φιορ. ὀλλαν.
Βερολῖνον » 103	» » 100 Ταλ. Πρωσ.
Βιέννη » 100	» » 150 φιορίνια.
Φραγκφούρτη » 101 1/2	» » 100 Ταλ. Συναλ.
Αὐγούστα » 100	» » 100 φιορίνια.
Κοπενάγη » 117	» » 100 Ταλ. ἀγορ.
Ἀμβούργον » 145	» » 300 Μάρ. Τραπεζ.
Λονδῖνον » 6 2/3	» » 1 λίρ. Στερλίν.
Παρίσιοι » 78	» » 300 φράγκα.

§. 318. *Συνήθειαι—μεσιτικά.*—Ἡ συνήθεια (uso) εἶναι 14 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀποδοχῆς τῆς συναλλαγματικῆς, ἄνευ ἡμερῶν χάριτος· ἐὰν ἡ ἡμέρα τῆς πτώσεως ᾗναι ἐορτάσιμος, ἡ πληρωμὴ γίνεται τὴν παραμονήν. Αἱ εἰς πανηγύρεις πληρωτέαι συναλλαγματικαὶ πληρόνονται τὴν πέμπτην τῆς τρίτης ἐβδομάδος τῆς πανηγύρεως. Ὅλαι αἱ συναλλαγματικαὶ υποβάλλονται εἰς χαρτόσημον.

Τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα πωλοῦνται μὲ προθεσμίαν ἐνὸς μηνός. Τὰ χειροτεχνήματα πληρόνονται ἀπὸ τὴν μίαν πανηγύριν εἰς τὴν ἄλλην, καὶ κατὰ συνήθειαν ἐκπίπτει τῆς συμφωνηθείσης τιμῆς 8, 10 καὶ 12 τοῖς 0/0.

Ἡ μέσσιτεία τῶν πραγµατιῶν εἶναι $1\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0 ἐξ ἀµφοτέρων τῶν μερῶν.

§. 319. Μέτρα καὶ σταθµά. — Σθαθµὸς ἐµπορικὸς εἶναι ἡ λίτρα
= 467,62 Γαλλικὰς γραµµάς.

= 145,89 δράµια Τουρκικά.

Εἰς τὴν πρᾶξιν ὑπολογίζουσιν τὰ

100 χιλιόγραµµα = 214 λίτρας Λειψίας.

103 λίτρας βάρους Ἀγγλ. = 100 λίτρας Λειψίας.

40 λίτρας Ῥωσσίας = 35 λίτρας Λειψίας.

4 λίτρας Βαβαρικὰς = 5 λίτρας Λειψίας.

Μέτρον τῶν ὑφασµάτων εἶναι ἡ ἄουνα (elle).

1 ἄουνα = 56,53 ὑφεκατόµετρα Γαλλ.

= 0,84 πήχεως Τουρκικοῦ.

Εἰς τὴν πρᾶξιν ὑπολογίζουσιν

8 ἄουνας = 5 Γυιάρδας Ἀγγλικάς.

2 ἄουνας = 1 ἄουναν Γαλλικὴν.

Ἡ Σαξωνικὴ Κυβέρνησις ἐπρότεινε τὴν παραδοχὴν νέου µετρικοῦ συστήµατος ὑπὸ τὴν αὐτὴν βάσιν µὲ τὴν τοῦ Γαλλικοῦ κατ' αὐτὸ ἡ νέα λίτρα εἶναι = $1\frac{1}{2}$ χιλιόγραµµον.

1 Καντάρι = 10 Liespfund = 100 λίτρας = 1000 Millas.

= 10,000 Centas = 100,000 Decas = 1,000,000 As.

1 ἄουνα = 0,60 τοῦ Γαλλ. μέτρου.

100 ἄουναι νέαι = 65,64 Γυιάρδας Ἀγγλικάς.

ἢ 3 Γυιάρδαι = 4 ἄουνας νέας.

*****

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

Περὶ τοῦ Ἀμβούργου.

§. 320. Τὸ Ἀμβούργον εἶναι ἐλευθέρα Ἀνσεατικὴ πόλις ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς ὁχθῆς τοῦ Ἑλβ, ἔχουσα 150,000 κατοίκους· εἶναι δὲ ἡ ἐµπορικωτέρα πόλις τῆς Γερμανίας, καὶ ἴσως ὅλης τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου· κοινωνοῦσα διὰ διωρύγων µὲ τοὺς ποτάµους Μολδαῦον καὶ Σπραῖον, ἀποκατέστη ἡ παρακαταθήκη τῶν προϊόντων ὅλων τῶν πέριξ χωρῶν, καὶ αὐτῆς τῆς Σιλεσίας καὶ Πολωνίας· κερδωνεὶ ὡσαύτως (ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

διὰ διώρυγος μὲ τὸν Τράβον ποταμὸν, καὶ ὡς ἐκ τούτου μὲ τὴν ἐλευθέραν πόλιν Λυβέκην καὶ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν.

Τὸ σημερινὸν ἐμπόριον τοῦ Ἀμβούργου δὲν δύναται βεβαίως νὰ συγκριθῇ μὲ τὸ ἐμπόριον, τὸ ὁποῖον αὐτόθι ἐνηργήθη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀκμῆς τῆς Ἀνσεατικῆς ἐνώσεως. Ἐν τούτοις διατηρήσασα ἡ πόλις αὕτη τὴν αὐτονομίαν της, καὶ ἀναμιχθεῖσα ἔσον ἦτο δυνατόν ὀλιγώτερον εἰς τοὺς ἐμφυλίους Γερμανικοὺς σπαραγμοὺς, διεφύλαξε καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τὴν ἐμπορικὴν τῆς σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἤδη καθ' ἡμέραν ἀναπτύσσει γιγαντιαίως.

Τὸ ἐμπόριον τοῦ Ἀμβούργου συμπεριλαμβάνει ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἐξαγωγῆς τῆς Γερμανίας, καὶ ὅλα τὰ ἐμπορεύματα, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὴν ἐξῶθεν εἰσάγονται.

§. 321. *Τελωνιακοὶ δασμοί.*— Οἱ τελωνιακοὶ δασμοὶ ἦσαν πάντοτε μέτριοι, καὶ μόνον ὅτι ὑπολογίζονται εἰς μάρκα *Τραπεζίτικὰ*, πληρόνονται εἰς μάρκα ἀγοραῖα, ἐκ τούτου δὲ προκύπτει διαφορὰ 20 περίπου τοῖς 0/0. Οἱ δασμοὶ τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι $1/2$ τοῖς 0/0· οἱ δὲ τῆς ἐξαγωγῆς $1/8$ τοῖς 0/0, ἐκτὸς τινῶν ἐξαίρέσεων.

Εἰσάγονται καὶ ἐξάγονται ἀτελῶς τὰ λινὰ καὶ μάλλινα βράκη, τὰ νήματα καὶ αἱ κλωσταί, τὰ ἀρνόμαλλα, τὰ χρωματισμένα λινὰ ὑφάσματα, οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, τὰ γεώμηλα, τὰ ἀκατέργαστα μέταλλα, καὶ τὰ βιβλία. Ἀτελῶς εἰσάγεται προσέτι ἡ οἰκοδομήσιμος ξυλεία. Ἐξάγονται δὲ ἀτελῶς ὅλα τὰ χειροτεχνήματα τῆς πόλεως.

Ἡ διαμετακόμισις ἐνεργεῖται ἄνευ οὐδενὸς δασμοῦ. Ἡ ἐναποταμίευσις συγχωρεῖται ἐπὶ τρεῖς μῆνας εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ ἐμπορίου· ἢ ὑπὲρ τοὺς 3 μῆνας ἐναποταμίευσις ὑποβάλλεται εἰς δασμὸν $1/4$ τοῖς 0/0· μετὰ ἑξ μῆνας δὲ ἐὰν δὲν ἀποσταλῶσιν αἱ πραγματεῖαι ἔξω, ὑποβάλλονται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ δασμοῦ τῆς εἰσαγωγῆς.

Τὰ δικαιώματα τοῦ λιμένος εἶναι μετριώτατα.

§. 322. Ἡ *Τράπεζα* τοῦ Ἀμβούργου εἶναι γνωστὴ ὡς ἐκ τῆς ἀρχαιότητός της συστήθεισα τῷ 1619, εἶναι δὲ κυρίως *Τράπεζα μεταβιβάσεως χρεῶν*.

Ὑπάρχει δὲ καὶ Ταμεῖον παρακαταθήκης, τὸ ὁποῖον κάμνει προκαταβολὰς ἐπὶ πραγματειῶν, καὶ δίδει τόκον 3 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῶν γινομένων χρηματικῶν παρακαταθέσεων.

§ 323. *Νομίσματα Ἀμβούργου λογιστικά* — ἀγοραῖα. Οἱ ἐμ-

ποροι κρατοῦν τὰ βιβλία των εἰς *μάρκα Τραπεζιτικά* (Banco), διαιρούμενα εἰς 16 σολδία, ἐκ 12 δηναρίων. Τὸ νόμισμα τοῦτο εἶναι ὑποθετικόν, ἔχει μὲν τούτο ὡς βάσιν τὴν τιμὴν τοῦ ἀγοραίου Μάρκου. Ἡ σχέσις αὕτη τῶν δύο νομισμάτων διατηρεῖται μόνιμος, διότι ἡ Τράπεζα λαμβάνουσα 123 $\frac{1}{13}$ Μάρκα ἀγοραῖα πιστώνει διὰ Τραπεζιτικά 100, ὥστε ἡ ἀξία τῶν πρώτων εἶναι 23 $\frac{1}{13}$ μικρότερα. Τὸ ἀγοραῖον νόμισμα εἶναι εἰς χρῆσιν εἰς τὰς μικρὰς δοσοληψίας.

Διὰ τῶν Τραπεζιτικῶν μάρκων προσδιορίζεται ἡ τίμησις τῶν συναλλαγμάτων καὶ τῶν περισσοτέρων ἐμπορευμάτων, ἐκτὸς τῶν οἶνων, δημητριακῶν καρπῶν, καὶ ἄλλων τινῶν, τῶν ὁποίων ἡ τιμὴ προσδιορίζεται εἰς *μάρκα ἀγοραῖα*, τὰ ὅποια μεταφέρονται εἰς *μάρκα Τραπεζης*, λογιζόμενα συνήθως πρὸς 127 τοῖς 0/0.

1 Μάρκον Τραπεζης = φρ. 1,87.

1 Μάρκον ἀγοραῖον = » 1,52.

Ἄλλοτε ὑπῆρχεν ἰδιαιτέρον νόμισμα διὰ τὴν τίμησιν τῶν συναλλαγμάτων, ἡ *λίρα γρὸς ἢ τάληρον γρὸς*.

1 λίρα γρὸς = 2 $\frac{1}{2}$ τάληρα, ἥτοι

= 7 $\frac{1}{2}$ μάρκα Τραπεζης.

1 τάληρον = 3 μάρκα Τραπεζης.

Τὰ πραγματικὰ νομίσματα εἶναι

α) Χρυσά—Δουκάτον. . . . = φρ. 11,85

—ἑμβριον νέον τῆς πόλεως = » 11,76

β) Ἀργυρ.—ῥιξτάληρον παλαιόν. . = » 5,78

Μάρκον ἢ 16 Σολδία. . = » 1,55

Μάρκον Τραπεζ. (νομισ.

λογιστ.) = » 1,87

§. 324. Τίμησις συναλλαγῶν Ἀμβούργου.

Παρίσιοι	187,27 φράγκα	διὰ 100 Μάρκα Τραπεζικά
Γένοβα	187,27 λίραι Νέα	» » »
Λιβόρνος	222,79 λίραι Τεσκ.	» » »
Πετρούπολις	34,17 Σολδ. Τραπ.	» 1 ρούβλιον ἀργ.
Μαδρίτη	47,64 » »	» 1 δουκάτον Συναλλ.
Ἀμστερδαμ	35, 6 φιορ. Ὀλλανδ.	» 40 Μάρκ. Τραπεζ.
Λισαβῶνα	51,57 Σολδ. Τραπεζ.	» 1000 ῥεξ.
Αὐγούστα	144,14 φιορ. Αὐγούστης	» 200 Μάρκ. Τραπεζ.

Φραγκφούρτη Μ.	86,48	φιορίνια	διὰ	100	Μάρκ. Τραπεζ.
Βιέννη	144,14	φιορίνια τῶν 20	»	200	»
Βερολῖνον	151,35	Τάλ. Πρωσσίας	»	300	»
Κοπενάγη	200	ρίξτάληρα Τραπεζ.	»	300	»
Λειψία	151,35	Τάληρα	»	300	»

§. 325. *Συνήθεται—ύφέσεις—προμήθειαι.*—Αἱ συνήθεται εἶναι 14 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ὀφείας διὰ τὰς συναλλαγματικὰς τῆς Γερμανίας, 1 μὴν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας διὰ τὰς συναλλαγματικὰς τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας, 2 μῆνες διὰ τὰς τῆς Ἰσπανίας, Πορτογαλλίας καὶ Τερ-γέστης.

Διὰ τὴν πληρωμὴν παραχωροῦνται 12 ἡμέραι χάριτος, ἀλλ' οἱ μεγάλοι Τραπεζίται δὲν κάμνουσι χρῆσιν αὐτῶν πληρόνοντες ἀμέσως.

Τὸ χαρτόσημον τῶν συναλλαγματικῶν εἶναι $1\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0.

Οἱ ξένοι δὲν δύνανται νὰ μετέλθωσιν εἰς τὸ Ἀμβούργον τὴν ἐμπορίαν πρὶν ἢ πολιτογραφηθῶσιν. Ἡ πολιτογράφησις δὲ ἀποκτᾶται διὰ τινῶν διατυπώσεων, καὶ διὰ τῆς πληρωμῆς ἐξόδων τινῶν μὴ ὑπερβαίνοντων τὰ 250 φράγκα.

Ἡ ἐμπορικὴ Νομοθεσία τοῦ Ἀμβούργου χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦς χρόνους τῆς ἐμπορικῆς ἀκμῆς τῆς πόλεως ταύτης, χαρακτηρίζεται δὲ ἰδίως ὡς ἐκ τῆς κατὰ τῶν δολίων χρεωκόπων αὐστηρότητός της (1).

Αἱ ἄλλοτε εἰς τὸ ἐμπόριον τοῦ Ἀμβούργου συνεπιζόμεναι *ύφέσεις* (sconti) κατηργήθησαν ἀπὸ τὸ 1823, διετηρήθησαν δὲ μόνον αἱ ἐξῆς:

διὰ τὴν ἀκάθαρτον ζάχαρην	8 $\frac{2}{3}$	τοῖς 0/0	ύφεις
διὰ τὴν καθαρισμένην ζάχαρην	4 $\frac{2}{3}$	»	»
διὰ τὰς κατὰ λίτραν τιμωμένας πράγματ.	$1\frac{1}{2}$	»	»
διὰ τὰς καθ' 100 λίτρας	1	»	»

Οἱ παραγγελιοδόχοι παραχωροῦν συνήθως 2 μηνῶν πίστωσιν, καὶ λαμβάνουν $1\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0 προμήθειαν δι' ἀγορὰν πραγματειῶν διὰ τὴν Γερμανίαν, καὶ 2 τοῖς 0/0 διὰ τὰς διὰ θαλάσσης ἀποστολάς, $1\frac{1}{3}$ τοῖς 0/0 δι' ἀσφαλείας, $\frac{3}{4}$ ἕως 1 τοῖς 0/0 δι' ἀποδοχὰς συναλλαγματικῶν, $1\frac{1}{3}$ τοῖς 0/0 δι' ἀγορὰν ἢ πώλησιν αὐτῶν, καὶ 3

(1) Ἐσχάτως ἐξετελέσθη εἰς τὸ Ἀμβούργον ἀπόφασις κατὰ φυγάδος χρεωκόπου διὰ μετὰ πομπῆς καὶ δημοσίως γενομένης δικαστικῆς πυρᾶς, εἰς ἣν ἐκάη τὰ ἐπὶ πίνακος διὰ μεγάλων στοιχείων γεγραμμένον ὄνομα τοῦ καταδικασθέντος χρεωκόπου.

τοῖς 0/0 διὰ πώλησινπραγματειῶν, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς ἐγγύης, ἥτις εἶναι 1 τοῖς 0/0.

§. 326. Σταθμὰ καὶ μέτρα Ἀμβούργου.—Ἡ μονὰς τοῦ σταθμοῦ εἶναι ἡ λίτρα (phund).

1 λίτρα τοῦ Ἀμβούργου = 484, 4 γραμμάς Γαλλ.

= 151,13 δράμ. Τουρκικά.

1 λίτρα=32 λότια πρὸς 4 Κουέντια (quent) ἑκαστον.

1 Καντάρι Ἀμβούργου=112 λίτρας Ἀμβούργου.

Μέτρον τῶν ὑφασμάτων εἶναι

Ἡ ἄουνα (elle) = 0,57 μέτρα Γαλλ.

= 0,85 πήχεως Τουρκ.

1 Ἄουνα = 2 πόδας Ἀμβούργου.

Μέτρον χωρητικότητος εἶναι τὸ Σέφελ=105,03 λίτρ. Γαλλ.

1 Σέφελ = 3,15 κοιλ. Τουρκ.

100 Σέφελ = 36,24 κουάρτερ Ἀγγλ.

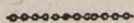
= 65,85 κάρικας Μασσαλίας.

= 54,15 ψάθας Ῥωσσίας.

Ὁ σῖτος καὶ ἡ σίκαλη πωλοῦνται μὲ τὸ λάστον, περιέχον 30 Σέφελ. Ἡ κριθὴ καὶ ἡ βρώμη μὲ λάστον ἐξ 20 σέφελ. Ὡς πρὸς τὸ βάρος τὸ σέφελ τοῦ σίτου ὑπολογίζεται 86 λίτρας, τὸ τῆς σίκαλης 81, τὸ τῆς κριθῆς 68, καὶ τὸ τῆς βρώμης 52 λίτρας.

Μέτρον διὰ τὰ ὑγρά εἶναι τὸ Σταῦψεν (stubchen)=3,62 Γαλλικὰς λίτρας.

1 Βιερετέλ=2 στοῦψεν=4 κάνας=8 κουάρτερ Ἀμβούργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἑλβετίας.

§. 327. Ἡ Ἑλβετικὴ Ὁμοσπονδία, συγκειμένη ἀπὸ 22 δημοκρατίας (Cantons), κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς Γερμανίας, Γαλλίας καὶ Ἰταλίας. Ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων τῆς Ἑλβετίας ἀναβαίνει εἰς 2,150,000. Πρωτεύουσαι τῆς Ὁμοσπονδίας εἶναι ἡ Ζυρίχη, ἡ Λαυσάνη καὶ ἡ Βέρνη ἀλληλοδιαδόχως. Ἀπὸ τὴν Ἑλβετίαν ἐκπηγάζουν οἱ μεγαλύτεροι ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης, διευθύνοντες παραδόξως τὰ ὑ-

δατά των εἰς τέσσαρας διαφόρους θαλάσσας, εἰς τὴν Ἀρκτικὴν, τὴν Μεσόγειον, τὸν Ἀδριατικὸν κόλπον καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

§. 328. *Προϊόντα*. — Τὰ φυσικὰ προϊόντα τῆς Ἑλβετίας, ἂν καὶ ποικίλα, δὲν εἶναι ὅμως ἄφθονα· συνίστανται δὲ κυρίως εἰς δημητριακοὺς καρποὺς, λίνον, κάνναβιν, οἶνους, τυρὸν, βοῦτυρον καὶ ζῶα. Αἱ Ἄλπεις, αἵτινες καλύπτουσι κατὰ μέγα μέρος τὴν Ἑλβετικὴν ἐπιφάνειαν, ὑψοῦμεναι 15,000 πόδας ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἐμποδίζουσι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας. Ἀλλ' οἱ φιλόπονοι Ἑλβετοὶ ἀποζημιοῦνται διὰ τῆς καλλιιεργείας τῶν πλουσίων μεταλλείων τῶν Ἀλπεων καὶ διὰ τῆς κτηνοτροφίας.

§. 329. *Βιομηχανία*. — Τὰ προϊόντα τῆς κτηνοτροφίας ἀποτελοῦν μίαν τῶν κυριωτέρων Ἑλβετικῶν βιομηχανιῶν· εἶναι ἀδιαφιλονέκτητος ἡ ὑπεροχὴ τῶν τυρῶν τῆς Ἑλβετίας, γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα γρυγεριανοὶ (Gruyères), οἵτινες δύνανται νὰ διατηρηθῶσιν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀβλαβῶς· τὸ δὲ πλεονέκτημα ταῦτο προέρχεται μᾶλλον ὥς ἐκ τῆς ποιότητος τῶν βοσκῶν τῶν Ἀλπεων, παρὰ ὥς ἐκ τῆς μεθόδου τῆς κατασκευῆς των.

Ἡ ὥρολογοποιΐα εἰς δυο ἢ τρία Καντόνια τῆς Ἑλβετίας ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτυξιν. Κατασκευάζουν ὡσαύτως οἱ Ἑλβετοὶ βαμμένα βαμβάκινα ὑφάσματα, καταζήτητα διὰ τὴν στερεότητά τῆς βαφῆς των. Κατασκευάζονται ἐπίσης καὶ λινὰ, μάλλινα καὶ μεταξωτὰ ὑφάσματα. Ὑπάρχουν προσέτι τεχνουργεῖα χαρτοποιίας, πιλοποιίας καὶ βυρσοδεψίας. Ἡ Γενεύη καὶ ἡ Νευσατέλη εἶναι αἱ βιομηχανικώτεραι πόλεις. Εἰς τὴν Γενεύην 2,800 τεχνῖται ἐργάζονται εἰς τὴν ὥρολογοποιάν καὶ κοσμηματικὴν.

§. 330. *Ἐμπορίου*. — Ἡ Ἑλβετία ἔδωκε πρώτη εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ παράδειγμα τῆς ἀπεριορίστου ἐμπορικῆς ἐλευθερίας· ἡ ἐνέργεια τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας δὲν ὑποβάλλεται εἰς οὐδέναν περιορισμόν· ὅλα τὰ προϊόντα εἰσέρχονται καὶ ἐξέρχονται ἐλευθέρως, καὶ οὐδεμίαν Τελωνιακὴν γραμμὴν ὑπάρχει. Εἰς τὴν ἐλευθερίαν ταύτην χρεωστέῃ ἡ Ἑλβετία τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν τῆς σημασίαν. Ἡ Βασιλεῖα (Bâle) παρὰ τὸν Ῥήνον, καὶ ἡ Γενεύη παρὰ τὸν Ῥοδανὸν εἶναι αἱ ἐμπορικώτεραι πόλεις τῆς Ἑλβετίας.

Μόλον ὅτι ὁ τόπος ὁρεινός, ἡ ὁδοποιΐα ἔλαβε μεγάλην πρόοδον, καὶ δι' ὠραίων ὁδῶν συγκοινωνοῦσιν ὅλας αἱ πόλεις.

§. 331. *Νομίσματα*.—Ἡ Ἐλβετία, μὲν ὅτι πολλάκις μετέβαλε τὸ νομισματικὸν τῆς σύστημα, δὲν ἠδυνήθη ὅμως μέχρι τοῦδε νὰ παρδεχθῇ σύστημα ὁμοιόμορφον.

Εἰς τὴν Βασιλείαν (Bâle) λογαριάζουν εἰς φορίνια τῶν 15 Βάτζ (Balzen) πρὸς 4 Κρεϋτζάρια.

1 φορίνιον = φρ. 2, 19.

ἢ εἰς Ἐλβετικά φράγκα πρὸς 10 Βάτζ = φρ. 1, 46,

ἢ εἰς λίρας τῶν 20 Σολδίων πρὸς 12 δηνάρια,

ἢ εἰς Τάληρα τῶν 60 Σολδίων = 3 λίρας.

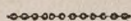
Εἰς τὴν Γενεύην λογαριάζουν

α) εἰς λίρας ἀγοραίας τῶν 20 Σολδίων πρὸς 12 δηνάρια.

1 λίρα ἀγοραία = φρ. 1, 61.

β) εἰς Σκουδα Παταγόνια (Patagons) = 3 λίρας ἀγοραίας.

Εἰς τὰς ἄλλας δημοκρατίας τὰ συνηθέστερα νομίσματα εἶναι τὰ Ἐλβετικά φράγκα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἰταλίας ἐν γένει.

§. 332. Ἡ Ἰταλικὴ χερσόνησος, ἡ πρὸ ὀλίγου διαμελισμένη εἰς διάφορα Κράτη, ἥτοι εἰς τὰ Βασίλεια τῆς Σαρδινίας, τῆς Λομβαρδοβενετίας, καὶ τῆς Νεαπόλεως (τῶν δύο Σικελιῶν), τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπικράτειαν, τὸ Μεγάλον Δουκάτον τῆς Τοσκάνης, τὰ Δουκάτα τῆς Πάρμας, τῆς Λούκας, τῆς Μοδένης, τῆς Μάσσας καὶ Καράρας, τὴν δημοκρατίαν τοῦ Ἀγίου Μαρίνου καὶ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Μονάκου, εἶναι σήμερον ἠνωμένη εἰς ἓν Βασίλειον (ἐκτὸς τῆς Βενετίας καὶ Ῥώμης)· πληθυσμὸς, 21,728,000. Ὡς ἐκ τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως ἡ Ἰταλία ἔχει ὅλα τὰ προσόντα καὶ τὰ πλεονεκτήματα, τὰ ἀνγκαῖα εἰς λαὸν ἐμπορικὸν καὶ ναυτικὸν, καὶ δὲν εἶναι ἀμφισβολία ὅτι καὶ εἰς τοὺς σημερινούς χρόνους, ἐὰν οἱ κάτοικοί της μιμούμενοι τὸ παράδειγμα τῶν προγόνων των Γενοβαίων καὶ Βενετῶν προσήλουν τὴν προσοχὴν των εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν, ἤθελον συγκαταριθμεῖσθαι μετὰ τῶν ἐμπορικωτέρων λαῶν τοῦ κόσμου. Οἱ ὠραῖοι λιμένες τῆς Γένοβας, τῆς Νεαπόλεως, τοῦ Πολέρμου, τῆς Μεσσήνης, τῆς Βενετίας,

τῆς Σπέτζιας, τοῦ Ταράντου καὶ ἄλλοι προσκαλοῦν τοὺς κατοικοῦν-
 τῆς Ἰταλίας εἰς τὰς θαλασσοπορινὰς ἐπιχειρήσεις, διὰ τῶν ὁποίων
 κατὰ τὸν μεσαιῶνα οἱ Ἴταλοι ἐπλούτισαν καὶ ἐδοξάσθησαν.

Μεταξὺ τῶν ποταμῶν τῆς Ἰταλίας ὁ Πάδος εἶναι ὁ μεγαλῆτερος,
 πλατὺς δὲ ἀπὸ τὸ Τουρίνον μέχρι τῶν ἐκβολῶν του πλησίον τῆς Βε-
 νετίας. Ἡ τέχνη ἐξ ἄλλου ἐπλούτισε τὴν Ἰταλίαν μὲ πλῆθος διωρύ-
 γων, καὶ κατὰ τὸ κεφάλαιον τοῦτο δύναται νὰ συγκριθῇ μὲ τὴν Ἀγ-
 γλίαν καὶ Ὀλλάνδαν.

§. 333. *Προϊόντα.* — Ἡ γῆ τῆς Ἰταλίας εἶναι ἐν γένει καρποφό-
 ρος, καὶ μάλιστα ἡ τῆς Λομβαρδίας· μολονότι δὲ δὲν καλλιεργεῖται
 παντοῦ, καὶ ἰδίως εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας μὲ τὴν τελειότητα,
 εἰς τὴν ὁποίαν αἱ γεωπονικαὶ τέχναι ἔφθασαν κατὰ τὴν λοιπὴν Εὐ-
 ρώπην, παράγει μόνον τοῦτο ποικίλα καὶ ἄφθονα προϊόντα, ὡς σῖτον,
 ἀραβόσιτον, ὀρύζιον, ὅσπρια παντὸς εἶδους, καπνὸν, βαμβάκιον, ἔλαια,
 μετᾶξην ἐξαιρέτου ποιότητος, λίνον, κάναβιν ἀρίστης ποιότητος, καὶ
 ὀπώρας.

Ἐκ τῶν δασῶν τῆς Ἰταλίας ἐξάγεται ἄφθονος ξυλεία οἰκοδομησίμου.

Ἐκ τῶν μεταλλείων της, τὰ ὁποῖα δὲν καλλιεργοῦνται παντοῦ μετὰ
 πολλῆς δραστηριότητος, ἐξάγεται χρυσοῦς, ἄργυρος, σίδηρος, χαλκός,
 ὑδράργυρος. γαιάνθρακες, στυπτηρία, θεῖον, ἄλας, ἀλάβεαστρον, παν-
 τὸς εἶδους μάρμαρα, καὶ διάφορα κρύσταλλα.

§. 334. *Βιομηχανία.* — Ὡς πρὸς τὴν βιομηχανίαν ἡ Ἰταλία ἐξέ-
 κλινε πολὺ ἀπὸ τὸν ὑψηλὸν βαθμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀναβῆ κατὰ
 τὸν μεσαιῶνα· μόνον ὅτι δὲ καὶ σήμερον διάφοροι βιομηχανίαι ἐνερ-
 γοῦνται σχέσιν ἔχουσαι μὲ τὰ προϊόντα τῆς γῆς, καὶ μὲ τὰς ὠραίας
 τέχνας, τῶν ὁποίων ἡ καλλιέργεια διέμενε πάντοτε ζωηρὰ εἰς τὴν
 ἀρχαίαν αὐτὴν πατρίδα τῆς νεωτέρας καλλιτεχνίας, ἡ Ἰταλία μόνον
 τοῦτο δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς χώρα γεωπονική. Τὰ παλαιὰ
 της χειροτεχνεῖα δὲν ἔκαμον καμμίαν πρόοδον, καὶ ἐκτὸς ὀλίγων χει-
 ροτεχνικῶν προϊόντων τοῦ Τουρίνου, τοῦ Μιλάνου καὶ τῆς Φλωρεντίας,
 τὰ λοιπὰ Ἰταλικά χειροτεχνήματα ἐν γένει δὲν δύνανται νὰ συμπαρα-
 βληθῶσι μὲ τὰ τῆς λοιπῆς Εὐρώπης. Οἱ Ἴταλοι ἔδειξαν ὀλίγην κλί-
 σιν πρὸς τὰς μηχανὰς καὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν εἰς τὰς τέχνας· ὁ
 πλαστικὸς καὶ ποιητικὸς τῶν νοῦς δὲν συμβιβάζεται φαίνεται μὲ τὴν

αὐτοματικὴν τῆς μηχανῆς κίνησιν, καὶ ὥς ἐκ τούτου προέρχεται ἴσως καὶ ἡ περὶ τὰς ὥραίας τέχνας ἀναμφισβήτητος ὑπεροχὴ των.

Ἐκ τῶν σήμερον εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐνεργοιμένων χειροτεχνιῶν ἡ τῆς μεταξολωστικῆς εἶναι ἡ σημαντικωτέρα. Κατὰ τὸ 1130 οἱ Ἰταλοὶ κατὰ πρῶτον παρέλαβον ἀπὸ τοὺς Γραικοὺς τοῦ Βυζαντίου τὴν μετὰξην καὶ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων. Ἡ Γένοβα, ἡ Φλωρεντία, καὶ κατόπιν τὸ Μιλάνον, τὸ Τουρίνον καὶ ἡ Βενετία κατὰ τὸν μεσαιῶνα ἀπέκτησαν μεγάλην φήμην καὶ μεγάληα πλούτη διὰ τῆς εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην πωλήσεως τῶν μεταξωτῶν καὶ χρυσοῦφάντων ὑφασμάτων. Σήμερον ἡ Φλωρεντία, τὸ Μιλάνον, ἡ Νεάπολις καὶ διάφοροι ἄλλαι πόλεις διατηροῦν εἰσέτι ἀρκετὴν σημασίαν ὥς πρὸς τὴν βιομηχανίαν ταύτην.

Τῶν βαμβακίνων ὑφασμάτων ἡ κατασκευὴ εἶναι ἐντελῶς παραμελημένη· ἡ δὲ Ἀγγλία λαμβάνουσα τὸ βαμβάκιον τῆς Ἰταλίας τῇ ἀποστέλλει τὰ ἀναγκαῖα βαμβάκινα ὑφάσματα.

Ἐρεαὶ (τζόχαι) μόνον εἰς τὴν Λομβαρδίαν κατασκευάζονται, ἀλλὰ δὲν ἐπαρκοῦν ποσῶς εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου.

Διάφοροι ἄλλαι βιομηχανίαι, ὡς ἡ *πυλοποιΐα*, ἡ *βυρσοδεύτεια*, ἡ *ὕδουργία*, ἡ *καθρεπτοποιΐα* εἰς τὴν Βενετίαν, ἡ κατασκευὴ *πυλίωνων ἀγγείων* ἐνεργοῦνται εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ περιορισμένως.

§. 335. *Ἐμπόριον*. — Ἦτο καιρὸς, κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ Ἰταλία, πλουτίσασα διὰ τῆς φιλοπονίας καὶ τῶν τεχνῶν τῆς εἰρήνης, εἶχε φθάσει εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν τῆς εὐημερίας, κατέχουσα εἰς τὰς χεῖράς της τὸ ἐμπόριον ὅλου τοῦ κόσμου καὶ τὴν κυριαρχίαν τῶν θαλασσῶν· οἱ καταπληκτικοὶ στόλοι τῆς ἀρχαίας Βενετίας, τῆς ὑπερφάνου Γένοβας, καὶ τῆς ἀντιζήλου τῆς Πίσσης μετέφερον εἰς τὴν Ἰταλίαν τὰ προϊόντα τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἐκ τῆς Ἰταλίας διενέμοντο ἀκολούθως εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην· ἀλλ' ἡ εὐτυχὴς αὕτη κατάστασις δὲν διήρκεσεν, εἰμὴ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ μεσαιῶνος, καὶ ἐνόσω οἱ Ἰταλοὶ εἶχον εἰς χεῖράς των τὸ ἐμπόριον τῶν Ἰνδιῶν, τὸ ὁποῖον μετήρχοντο τότε διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης· ἅμα δὲ οἱ Πορτογάλλοι, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Βάσκον Γάμμαν, ἤνοιζαν τὸν νέον δρόμον τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, τὸ ἐμπόριον ἔλαβεν ἄλλην διεύθυνσιν, καὶ παρεκτῆσαν τὰς ὄχθας τῆς Μεσογείου ἔθεσε τὴν ἑδραν του εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

νόν. Ἡ Λισαβῶνα τότε ἀντικατέστησε τὴν Βενετίαν, ἀκολούθως τὰ Ἀμστερδαμ καὶ τὸ Λονδίνον διεδέχθησαν τὴν Λισαβῶναν· ἔκτοτε δὲ ἡ Ἰταλία ἔχασε τὰς ὡραίαις ἡμέρας τῆς δόξης της, καὶ κατέβη ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν περιωπὴν τοῦ μεγαλείου, εἰς τὴν ὁποίαν εἶχε φθάσει, ἀποκατασταθεῖσα αἰτικείμενον ζηλοτυπίας καὶ θαυμασμοῦ ὅλης τῆς Εὐρώπης.

Νέα ἤδη ἐμπορικὴ ἐποχὴ προμηνύεται εἰς τὴν Ἰταλίαν διὰ τῆς ἐνώσεως τοῦ Ἰταλικοῦ Βασιλείου καὶ διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ὁμοιομόρφου τελωνιακοῦ ἐλευθερίου συστήματος εἰς ὅλον τὸ νῦν Ἰταλικὸν Βασίλειον.

Τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν Ἰταλίαν εἶναι κυρίως τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα, χρωματισμένα ὑφάσματα παντὸς εἶδους, λινά, ἐρέαι καὶ ἄλλα μάλ-
λινα ὑφάσματα, σιδηρᾶ ἔργα, ἀντικείμενα τοῦ συρμοῦ, ξύλα βαφῆς, ἐλεφαντόδοντα, ἐρυθρόδανον (ριζάριον), δέρματα, χαλκὸς, λευκοσίδη-
ρος (τενεκὲς), σίδηρος, μόλυβδος, κασσίτερος, πίσσα, ἱατρικαὶ ὕλαι καὶ λοιπά.

Τὰ δὲ ἐξαγόμενα ἐκ τῆς Ἰταλίας προϊόντα εἶναι κυρίως ὀρύζιον, ξηραὶ ὀπῶραι, κάνναβις, ἐλαιόλαδον, στυπτηρία, ἄλας, σῖτος, σόδα, δέρματα, ἔρια, βαλανίδια, γλυκόβριζα, γλυκάνισον, μάρμαρα, ἀλά-
βαστρον, κοράλια, ὑάλινα καὶ ἐκ πορσελάνης ἀγγεῖα, σχοινία, μω-
σαϊκὰ ἔργα, ψάθινα σκιαδία, μεταξωτὰ ὑφάσματα, φέσια, χρώματα, σαπῶνια, θεῖον, ἀμμωνιακὸν ἄλας, χημικὰ προπαρασκευαί, εἰκόνες, ἀρχαιοτήτες καὶ διάφορα ἄλλα.

Τὸ μετρικὸν καὶ νομισματικὸν σύστημα τοῦ Ἰταλικοῦ Βασιλείου εἶ-
ναι σήμερον τὸ Γαλλικόν, τὸ ὁποῖον ἔσχευεν ἤδη εἰς τὸ Βασίλειον τῆς
Σαρδηνίας καὶ πρὸ τῆς Ἰταλικῆς ἐνώσεως· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τὸ ἐμπόριον
ἐξακολουθοῦν τὰ πάλαιά μέτρα καὶ νομίσματα καταχωροῦμεν λε-
πτομερῶς τὰ πρώην ἐν ταῖς Ἰταλικαῖς χώραις ἰσχύοντα μετρικὰ καὶ
νομισματικὰ συστήματα.

Α'. ΝΕΑΠΟΛΙΣ.

§. 336. Ἡ *Νεάπολις*, ἡ πρωτεύουσα τοῦ πρώην Βασιλείου τῶν δύο
Σικελιῶν, πόλις μεγάλη ἔχουσα 390,000 κατοίκους, κεῖται εἰς θέσιν
καταλληλοτάτην διὰ τὸ ἀποκαταστῆ ἢ παρακαταθῆναι τῶν προϊόντων
τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Τουρκίας, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἰσπανίας, τῆς
μεσημβρινῆς Γαλλίας, καὶ ὅλων τῶν πλησίων Ἰταλικῶν χωρῶν.

Τράπεζαι Νεαπόλεως.—Υπάρχουσιν εἰς Νεάπολιν δύο Τράπεζαι. Ἡ πρώτη, ὀνομαζομένη *Τράπεζα τῶν δύο Σικελιῶν*, ἐσυστήθη κατὰ τὸ 1810 μὲ κεφάλαιον ἐνὸς ἑκατομμυρίου Δουκάτων· αὕτη προεξοφλεῖ, καὶ δανεῖζει ἐπὶ ἐνεχύρῳ, ἐκδίδει δὲ καὶ Τραπεζικὰ γραμμάτια. Ἡ δευτέρα ἐσυστήθη κατὰ τὸ 1827 καὶ δανεῖζει ἐπὶ ὑποθήκῃ.

Νομίσματα Νεαπόλεως.—Λογαριάζουν εἰς Δουκάτα τοῦ *Basilicata* (Ducati di Regno), τὰ ὅποια εἶναι καὶ νόμισμα πραγματικόν· διαιροῦνται δὲ εἰς 10 *carlinia* πρὸς 10 γράνα ἕκαστον.

Τὰ πραγματικὰ νομίσματα τῆς Νεαπόλεως εἶναι

α.) Χρυσά.—Δόπια—6 Δουκάτων (τοῦ Δὸν Κάρλου)	φρ	26,49
—ὁμοία (τοῦ Φερδινάνδου)	»	25,61
—Δεκάδιπλου—30 Δουκάτων	»	129,81
—Πενταπλοῦν—15 Δουκάτων	»	64,95
—3 Δουκάτων ἢ Οὐγγία νέα	»	12,99
β.) Ἀργυρ.—Δουκάτον παλαιὸν (Καρλόου ς'.)	»	4,38
—ὅμοιον τοῦ Βασιλείου—10 Καρλίγια	»	4,24
—1 Καρλίγιον, 2 Καρλίγια κατ' ἀναλογίαν		
—Σκοῦδον 5 λιρῶν	»	5
—Σκοῦδον 12 καρλινίων ἢ 120 γράνων	»	5,10
Σκοῦδον 6 καρλινίων, καὶ 3 καρλινίων κατ' ἀναλογίαν.		

Κατὰ τὸν Μάϊον τοῦ 1832 προσδιωρίσθη ἐπισήμως ἡ ἐσωτερικὴ ἀξία τῶν ξένων νομισμάτων κατὰ τὴν ἐξῆς διατίμησιν

Τὸ Πεντόφρακον	=	μὲ Δουκάτων Βασιλ.	1,14.
Τὸ Ἰσπανικὸν δίστηλον	=	» »	1,25.
Τὸ Τοσκανικὸν φραντζεσκόνιον	=	» »	1,27.
Τὸ Σκοῦδον τῆς Ρώμης	=	» »	1,22.
Τὸ Σκοῦδον τῆς Μαρίας Τερέζης	=	» »	1,18.

Παλαιὰ τίμησις συναλλαγῶν Νεαπόλεως.

Ἄμστερδαμ	90 ἡμ.	48,50	Γράνα διὰ 1	φιορίνιον Ὀλλανδίας.
Ἀγκῶνα	30 ἡμ.	124,	» »	1 Σκοῦδον Ρώμης.
Αὐγούστα	75 ἡμ.	59,30	» »	1 φιορίνιον ἀγοραῖον
Φλωρεντία	35 ἡμ.	20,	» »	1 λίραν Τοσκάνης.
Γένοβα	40 ἡμ.	23,40	» »	1 λίραν νέαν.
Φραγκφούρτη Μ.	75 ἡμ.	59,10	» »	1 φιορίνιον τῶν 24.

Μαδρίτη	90 ἡμ.	95,	Γράνα διὰ 1	Πιάστρα συναλλαγα
Ἀμβούργον	—	44,70	» » 1	Μάρκον Τραπεζίης.
Λισαβῶνα	—	44,50	» » 1	Κρουσ. τῶν 400 ρ.
Λονδῖνον	—	570,20	» » 1	λίραν Στερλίαν.
Λιθόρνος	—	20,10	» » 1	λίραν Τοσκάνης.
Μεσσήνη	30 ἡμ.	120,	» » 1	Σχοῦδον 12 Ταριῶν.
Μασσαλία	70 ἡμ.	23,20	» » 1	φράγκον.
Τριέστιον	60 ἡμ.	59,30	» » 1	φιορίνιον συμβάσεως
Κωνσταντινούπ.	—	6,—	» » 1	Γρόσιον.

Σήμερον ἡ διαπραγματεύσις τῶν συναλλαγμάτων γίνεται ὡς εἴς τὸ Τουρίνον.

Συνήθειαι.—Ἡ ἀποδοχὴ τῶν συναλλαγματικῶν γίνεται συνήθως τὸ πρῶτον Σάββατον μετὰ τὴν λήψιν τῆς Συναλλαγματικῆς. Αἱ συντόμου προθεσμίας ὅμως παρουσιάζονται ἀμέσως, καὶ πρέπει ν' ἀποδεχθῶσιν, ἢ νὰ διαμαρτυρηθῶσιν.

Ἡμέραι χάριτος διὰ τὴν πληρωμὴν δὲν ὑπάρχουσιν, ἀλλὰ κατὰ συνήθειαν ἀναβάλλεται ἡ σύνταξις τοῦ διαμαρτυρικοῦ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας.

Ὅλα τὰ ἐμπρεύματα πωλοῦνται μὲ προθεσμίας μακρὰς 4 καὶ 8 μηνῶν.

Μέτρα καὶ σταθμὰ Νεαπόλεως.—*Μέτρον* μήκους διὰ τὰ ὑφάσματα εἶναι

Ἡ *κάννα*—μὲ 2,10 μέτρα Γαλλικὰ.

—μὲ 3,15 πῆχεις Τουρκικοῦς.

Μέτρον διὰ τοὺς οἴτους εἶναι

Τὸ *Τόμολον*—μὲ 55,23 λίτρας Γαλλικὰς.

—μὲ 1,59 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐν Τόμολον σίτου ζυγίζει 46—48 Ρότολα (ἥτοι 40 Γαλλικὰ χιλιόγραμμα).

Μέτρον διὰ τὰ ρευστὰ εἶναι ἡ *βαρέλα*—41,67 Γαλ. λίτρας

1 *Βαρέλα*—14,40 *Καράφας* (Caraffe).

100 *Καράφαι*—16 *Γαλόνια* Ἀγγλικὰ.

Μέτρα διὰ τὰ ἐλαία ἡ *Σάλμα*—161,96 λίτρας Γαλλικὰς.

1 *Σάλμα* ἐλαίου ἔχει βάρος 165,33 ροτόλων, ἥτοι 324 λιτρῶν βάρους Ἀγγλικῶν, ἢ 147 χιλιόγραμμων Γαλλικῶν.

Σταθμός ἐμπορικὸς εἶναι τὸ βαρὺ καρτάριον.

Τὸ καρτάριον διαιρεῖται εἰς 100 ρότολα.

Τὸ δὲ ρότολον εἰς 33 $1/2$ οὐγγίας.

Ἡ λίτρα τῆς Νεαπόλεως εἶναι ἴση μὲ 12 οὐγγίας

100 ρότολα = 89,10 χιλιόγραμμα Γαλλικά.

— » = 186,49 λίτρας βάρους Ἀγγλίας.

— » = 219,86 λίτρας Ῥωσικαίας.

— » = 69,49 ὀκάδας Τουρκικάς.

Β'. ΣΙΚΕΛΙΑ.—ΠΑΛΕΡΜΟΝ.—ΜΕΣΣΗΝΗ.

§. 337. Ἡ Σικελία, ἡ ὠραία αὕτη νῆσος, ἡ μεγαλητέρα τῆς Μεσογείου καὶ ἡ καρποφορωτέρα ὅλου τοῦ κόσμου, κεῖται εἰς θέσιν καταλληλοτάτην διὰ τὸ ἐμπόριον. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς 2 ἑκατομμύρια. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἡ Σικελία ἦτο περίφημος διὰ τὰ πλούτη καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν πόλεων τῆς, καὶ μόνον ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς ἦτο τότε σχεδὸν τριπλοῦς τοῦ παρόντος, παρήγαγε μολοντοῦτο τοσοῦτους δημητριακοὺς καρποὺς, ὥστε ἐξ αὐτῶν ἐτρέφοντο ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ῥώμης.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς ἐξουσίας τῆς Ῥώμης ἡ Σικελία ὑπετάχθη ἀλληλοδιαδόχως εἰς τοὺς Σαρακηνούς, Νορμανδοὺς, καὶ Γάλλους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀπηλλάγη διὰ τοῦ ἀποτροπαίου Σικελικοῦ ἐσπερινοῦ. Μετὰ τὴν καταστροφὴν δὲ τῆς Γαλλικῆς δυναστείας ἡ νῆσος ἀποκατέστη ὑποτελὴς τοῦ Ἰσπανικοῦ θρόνου, καὶ ἀκολούθως τοῦ Βασιλείου τῆς Νεαπόλεως. Εἰς τὰς πολιτικὰς ταύτας περιπετείας καὶ εἰς τὴν ὑποτελείαν τῆς πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἡ ὀπισθοδρομικὴ κατάστασις τῆς Σικελίας. Τὸ σύστημα τῆς Κυβερνήσεως τῆς Νεαπόλεως ἐνέκρωσε καὶ ἐσμίκρυνεν ἔτι μᾶλλον τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς νήσου.

Ἡ βιομηχανία τῆς Σικελίας εἶναι πολλὰ ὀλίγης σημασίας. Τὸ Παλέρμον, ἡ Μεσσήνη, καὶ ἡ Κατάνη εἶναι αἱ βιομηχανικώτεραι πόλεις, ὅπου κατασκευάζονται διάφορα βαμβάκινα καὶ μάλλινα ὑφάσματα.

Σπουδαῖον ἀντικείμενον καὶ ἀφορμὴ πλούτου διὰ τὴν Σικελίαν εἶναι ἡ ἐκμίστευσις τοῦ θείου ἐκ τῶν πέριξ τοῦ Βεζουβίου θειουρχείων. Κατὰ τὸ 1857 ἡ ἐξαγωγή ὑπελογίσθη εἰς 127,439 τόνους, ἀξίας 16,700,000 φράγκων.

Νομίσματα Σικελίας.—Εἰς τὴν Σικελίαν λογαριάζουν εἰς οὐγγίας, διαιρουμένας ὡς ἐξῆς·

1 Οὐγγία=2 1/2 Σκοῦδα=30 Ταρία=60 Καρλίνια=600 γράνα.

Μετὰ τὸ 1818 εἰσῆχθη καὶ τὸ νομισματικὸν σύστημα τῆς Νεαπόλεως, καὶ λογαριάζουν εἰς Δουκάτα πρὸς 100 Βαγιόκους.

1 Οὐγγία=3 Δουκάτα Νεαπόλεως.

1 Καρλίνιον Νεαπόλεως=1 Ταρίον Σικελίας.

Τὰ πραγματικὰ Νομίσματα εἶναι·

α) Χρυσᾶ—Οὐγγία μετὰ τὸ 1748=φρ. 13,73.

—Οὐγγία μὲ ἀετὸν = » 13, 4.

β) Ἀργυρᾶ—Σκοῦδον 12 Ταρίων ἢ 120 Γράνων=φρ. 5,10.

—6 Ταρία ἢ 60 Γράνα—40 Γράνα ἀξίζοντα κατ' ἀναλογίαν.

Σταθμὰ καὶ μέτρα Σικελίας.—Δύο εἰδῶν ἐμπορικὰ Σταθμὰ ἔχουν εἰς Σικελίαν.

1) *Καρτάριον βαρὺ* (grosso) πρὸς 100 Ρότολα βαρέα τῶν 33 Οὐγγιῶν, ἢ πρὸς 110 Ρότολα ἐλαφρὰ τῶν 30 Οὐγγιῶν, ἢ πρὸς 275 λίτρας τῶν 12 Οὐγγιῶν.

2) *Καρτάριον ἐλαφρὸν* (sottile) πρὸς 100 Ρότολα ἐλαφρὰ τῶν 30 Οὐγγιῶν, ἢ πρὸς 250 λίτρας τῶν 12 Οὐγγιῶν.

Τὸ βαρὺ Ρότολον τῶν 33 Οὐγγιῶν=873,27 Γραμ. Γαλλ.

— — — — — » » =262,46 Δράμ. Τουρκ.

Τὸ ἐλαφρὸν Ρότολον τῶν 30 Οὐγγιῶν=793,88 Γραμ. Γαλλ.

— — — — — » » =247,69 δρᾶμ. Τουρκ.

Ἡ *λίτρα* διαιρεῖται εἰς 12 Οὐγγίας· ἐκάστη δὲ Οὐγγία εἰς 30 Τράπεσα (trappesi).

Ἡ *λίτρα* τῶν 12 Οὐγγιῶν=317,55 Γραμ. Γαλλ.

— — — — — » » = 99, 7 δρᾶμ. Τουρκ.

Εἰς τὴν Μεσσήνην τὰ ἔλαια πωλοῦνται μὲ τὸ Καφίσον=12 1/2 Ρότολα βαρέα. Εἰς τὸ Παλέρμον πωλοῦνται μὲ τὸ βαρὺ Καντάριον=110 Ρότολα ἐλαφρά.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τοὺς σίτους εἶναι ἡ γενικὴ *Σάλμα* (generale) πρὸς 16 Τόμολα, πρὸς 4 μοδίλους (modilli) τὸ Τόμολον.

1 γενικὴ *Σάλμα* (generale)=274, 6 λίτρας Γαλλ.

1 γενική Σάλμα = 8,22 Κοιλ. Τουρκίας.

Διὰ τὰ ὄσπρια μέτρον εἶναι ἡ βαρεῖα Σάλμα (grossa) πρὸς 16 τόμολα, πρὸς 4 τέταρτα (quarti) τὸ Τόμολον.

1 βαρεῖα Σάλμα (grossa) = 342,57 λίτρας Γαλλ.

1 » » = 10,27 Κοιλ. Τουρκ.

Τὰ μέτρα τῶν ὑφασμάτων τῆς Σικελίας εἶναι ὅμοια μὲ τὰ τῆς Νεαπόλεως.

Γ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΟΣΚΑΝΗΣ.

§. 338. Ἡ *Τοσκάνα*, ἡ ἀρχαία αὕτη Ἐτρουρία, ἔχει πληθυσμὸν 1,400,000· πρωτεύουσά της εἶναι ἡ Φλωρεντία, πόλις μεσόγειος κειμένη ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἄρνου. Ἡ γῆ τῆς Τοσκάνης εἶναι καρποφόρος καὶ καλῶς καλλιεργημένη.

Προϊόντα.—Ὁ συλλεγόμενος σίτος μόλις ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων της. Ὁ οἶνος εἶναι ἄφθονος, ἀλλὰ καταναλίσκεται ὅλος ἐπιτοπίως. Ἡ μετὰ ξη καλλιεργεῖται εἰς τὰς περὶ τὸν Ἄρνον χώρας.

Μεταλλεῖα — Ὑπάρχουν εἰς τὴν Τοσκάναν μεταλλεῖα στυπτηρίας, σιδήρου (εἰς τὴν νῆσον Ἐλβαν), μολύβδου, θείου, ἀργύρου, γαιανθράκων, μαρμάρων, πορφυρίτιδος, ἀλαβάστρου, καὶ χαλκοῦ· τὰ μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ παράγουν κατ' ἔτος 200,000 περίπου λίτρας χαλκοῦ καλλίστης ποιότητος. Τὰ μεταλλουργεῖα καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς χρυσοκόλλας (borax) ἐπασχολοῦν διάφορα καταστήματα ἐν τῷ μέσῳ τῶν παρχίων ἐλῶν (mareme) τῆς Βολτέρρας καὶ τῆς Σιέννης. Πρὸ ἐβδομήκοντα περίπου ἐτῶν δύο Χημικοὶ Τοσκάνοι ἀνεκάλυψαν τὴν παρουσίαν τοῦ χρυσοκολλικοῦ ἢ βορακικοῦ ὀξέος εἰς τὰς ἀναθυμιάσεις τῶν παρχίων ἐλῶν (mareme), ἀλλ' ἡ ἀνακάλυψις αὕτη ἔμεινεν ἄγονος μέχρις οὗ κατὰ τὸ 1818 παρετήρησαν ὅτι ἡ δύνατο διὰ τῆς ὑφαιστείου θερμότητος νὰ ἐνεργῇται ἡ διάλυσις τῆς πρώτης ὕλης (1).

Ἐν γένει ἡ καλλιέργεια τῶν μεταλλείων εἰς τὴν Τοσκάναν, προοδεύει, εἰσαγομένων παντοῦ τῶν νέων μηχανῶν καὶ ἐφευρέσεων.

Ἡ βιομηχανικὴ πρὸδος τῆς Τοσκάνης καθημέραν ἀναφαίνεται

(1) Τὸ βοράκιον ἢ χρυσόκολλα χρησιμεύει 1) εἰς τὰς χημικὰς ἐργασίας πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν ὀξέων, 2) ὡς μέσον ἐνώσεως τῶν διαφόρων ὀξέων, 3) πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ Βορακικοῦ ὀξέος, 4) πρὸς συγκόλλησιν τῶν μετάλλων, 5) πρὸς κατασκευὴν λευκῶν καὶ χρωματισμένων μίλων (σμάλτων).

ζωηροτέρα· ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν μάλιστα τῶν φαθίνων σκιαδίων διατηρεῖ εἰδικότητα. Τὰ βυρσοποιεῖα, τὰ δελουργεῖα, τὰ σαπυνοποιεῖα, τὰ χαρτοποιεῖα, τὰ τεχνουργεῖα τοῦ χλωροῦχου καὶ τοῦ νίτρου ἐργάζονται μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας. Τὰ ἐργαστάσια τοῦ κοραλίου, τῶν ὁποίων ἄλλοτε ἡ σημασία ἦτο πολὺ μεγαλητέρα, περιορίζονται σήμερον εἰς μικρὸν ἀριθμὸν ἐργατῶν.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Τοσκάνης συγκεντρώνεται σχεδὸν ὅλον εἰς τὴν πόλιν τῆς Λιβόρνου.

Δ'. ΛΙΒΟΡΝΟΣ.

§. 339. Ἡ Λιβόρνος, πόλις παράλιος ἐπὶ τῆς Μεσογαίου, ἔχει 76,000 κατοίκους. Ὁ λιμὴν αὐτῆς προφυλάττεται ἀπὸ ἐκτέταμμένην προκυμαίαν πρὸς εὐκολίαν δὲ τοῦ ἐμπορίου κατεσκευάσθησαν καὶ διώρυγες, αἵτινες, διερχόμεναι διὰ τῶν ὁδῶν ἐνὸς μεγάλου μέρους τῆς πόλεως, φθάνουσιν εἰς τὴν θάλασσαν.

Κατὰ τὸν II^ν. αἰῶνα, ὅτε αἱ λοιπαὶ πόλεις τῆς Ἰταλίας ἤκμαζον, ἡ Λιβόρνος δὲν ἦτο εἰμὴ μικρὸν καὶ ἀσήμαντον χωρίον· εἰς τὴν συνῆτην δὲ Κυβέρνησιν τῶν Δουκῶν τῆς Τοσκάνης χρεωστεῖ τὸ μεγαλειόν της, καὶ τὴν σημερινὴν ἐμπορικὴν τῆς σημασίαν, ἀποκαταστάσασα ἤδη ἡ μεγαλητέρα ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ἰταλίας· μολονότι δὲ ὡς ἐκ τῆς τοπογραφικῆς τῆς θέσεως δὲν ἔχει κἀνὲν ἰδιάζον πλεονέκτημα, διὰ τῆς ἀσφαλείας ὅμως καὶ ἐλευθερίας, τὴν ὁποίαν ἡ Κυβέρνησις παρεχόρει εἰς τοὺς ξένους, ἐντὸς ὀλίγων χρόνων ὁ πληθυσμὸς τῆς Λιβόρνου ἠῤῥησε, καὶ αἱ ἐμπορικαὶ της σχέσεις ἐξετάθησαν μ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου (1).

Νομίσματα Τοσκάνης.—Διὰ νόμου τοῦ 1836 ἐκανονίσθη εἰς τὴν Τοσκάναν τὸ νομισματικὸν σύστημα· κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου τούτου·

1) Κἀμμία πρᾶξις ἐμπορικὴ δὲν δύναται νὰ συνομολογηθῇ εἰς νομίσματα ὑποθετικά.

2) Εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς δὲν ἦτο δεκτὴ εἰμὴ ἡ πραγματικὴ Τοσκανικὴ λίρα ἢ Φλωρεντινὴ (Fiorentina) καλουμένη.

---

(1) Παράδοξον προνόμιον εἶχε παραχωρηθῇ εἰς τὴν πόλιν τῆς Λιβόρνου κατὰ τὸ 1593· ὅλοι οἱ ἐντὸς τῆς πόλεως ταύτης προσφεύγοντες ξένοι χρεωκόποι ἔμενον ἀκαταζήτητοι· τὸ ἀντικεινῶνικόν τοῦτο προνόμιον κατηργήθη κατὰ τὸ 1836 κατ' ἐπανειλημμένας αἰτήσεις τοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Λιβόρνου.

3) Οἱ ἔμποροι ἠδύναντο νὰ κρατῶσι τὰ βιβλία των εἰς λίρας διαιρουμένας εἰς ἑκατοστὰ ἢ εἰς Σολδία καὶ Δηνάρια.

Εἰς τὴν Τοσκάναν λοιπὸν ἐλογάριζον εἰς λίρας Τοσκανικὰς ἢ Φλωρεντινὰς λεγομένας, διαιρουμένας εἰς 20 Σολδία πρὸς 12 δηνάρια ἑκαστον.

Τὰ παλαιὰ λογιστικὰ νομίσματα ἦσαν·

Ἡ Πέτζα τῶν 8 ρεαλίων = $5 \frac{3}{4}$ λίρας Τοσκανικὰς.

Τὸ Δουκάτον ἢ Σκουδὸν ἀγοραῖον = 7 λίρας Τοσκαν.

1 λίρα Τοσκαν. = 84 ἑκατοστὰ φράγκου.

25 λίραι Τοσκαν. = 21 φράγκα.

Ἡ σχέσις τοῦ παλαιοῦ λογιστικοῦ νομίσματος εἶναι ἡ ἐξῆς·

1 Σκουδὸν = 1, $\frac{5}{23}$ Πέτζας τῶν 8 ρεαλίων = 7 λίρας = $10 \frac{1}{2}$ Παῦλα = 84 Γράτζιας = 140 Σολδία = 240 Κουατρίνια = 1680 δηνάρια ἢ (piccioli).

Ἡ σχέσις τοῦ νέου νομίσματος εἶναι ἡ ἐξῆς·

1 λίρα = $1 \frac{1}{2}$ Παῦλον = 12 Γράτζιας = 20 Σολδία = 60 Κουατρίνια = 240 δηνάρια.

Τὰ πραγματικὰ νομίσματα εἶναι τὰ ἐξῆς·

α) Χρυσᾶ—Τριπλοῦν Τζεκίνον ἢ ρουσπόνιον Παύλων 60 = φρ. 36,4

—Τζεκίνον Παύλων 20 = » 12,1

— $\frac{1}{2}$ ἀξίζον κατ' ἀναλογίαν.

β) Ἀργυρᾶ—Φραντζεσκόνιον Παύλων 10 = » 5,61

—1,2,5, καὶ 8 Παύλων ἀξίζοντα κατ' ἀναλογίαν

—10 λιρῶν τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑτρουρίας = φρ. 8,40.

Τὰ χρυσᾶ νομίσματα τιμῶνται 7 τοῖς 0/0 περισσότερον τῆς ὀνομαστικῆς των ἀξίας· ὅθεν τὸ ρουσπόνιον τῶν 40 λιρῶν τιμᾶται λίρας 42 καὶ 16 Σολδία.

Κατὰ τὴν πρῶν ἑπίσημον διατίμησιν τῆς Τοσκάνης·

Τὸ νέον Γαλλικὸν Λουδοβίκιον = λίρ. 26 Σολδία $13 \frac{1}{3}$.

Τὸ Ὁλλανδικὸν Δουκάτον = » 13 » —

Τὸ Βενετικὸν Τζεκίνον = » 13 » $6 \frac{2}{3}$.

Τὸ Γαλλικὸν πεντόφραγκον = » 5 » 19.

Τὸ Ἰσπανικὸν τάληρον = » 6 » 5.

Παλαιαὶ συναλλαγαὶ Λιβόρνου.

Λουδίνον 90 ἡμ. ἡμερ. 30 λίρ. Τοσκαν. διὰ 1 λίραν Στερλ.
(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ). 21

Μασσαλία	30	ἡμ. ἡμερ.	117	λίρ. Τοσκ.	διὰ	100	φράγκα
Γένοβα	8	ἡμ. ὄψ.	117	—	»	100	λίρας νέας
Ἄμστερδαμ.	60	ἡμ. ἡμερ.	245	—	»	100	φιορ. Ὀλλαν.
Ἀμβούργον			218	—	»	100	μάριζα Τραπ.
Αὐγούστια	15	ἡμ. ὄψ.	297 1/2	—	»	100	φιορ. Συμβάσ.
Βιέννη							
Τριέστιον							
Βενετία	—	—	99	—	»	100	λίρ. Αὐστριακ.
Μιλάνον							
Νεάπολις	30	ἡμ. ἡμερ.	308	—	»	100	Δουκ. Βασιλ.
Σικελία	31	ἡμ. ὄψ.	15,40	—	»	1	οὐγγίαν
Μελίτη	—		250	—	»	100	Σκοῦδα
Λισαβόνα	90	ἡμ. ἡμερ.	7,10	—	»	1000	ρέτς.
Βαρκελόνη	—	—	325	—	»	100	λίρας Καταλ.
Μαδρίτη	60	—	460	—	»	100	Πέτζας Συναλ.
Φραγκφούρ.	30	ἡμ.	248 1/2	—	»	100	φιορ. τῶν 24.
Γενεύη	—		117	—	»	100	φράγ. Γαλλ.
Ὁδησσός	90	ἡμ.—	470	λίρ. Τοσκ.	»	100	ξούβλ. ἀργυρᾶ
Πετρούπ.							
Κωνσταντιν.	31	ἡμ. ὄψ.	28 1/2	—	»	100	γρόσια.

Συνήθεται—*προμήθεται*—*ἀποσιάθμισις*. — Διὰ τὰς πληρωμὰς τῶν συναλλαγματικῶν δὲν ὑπάρχουσιν ἡμέραι χάριτος.

Εἰς τὴν Λιβόρνον οἱ ἔμποροι ἐσύστησαν ἐν εἶδος Χρηματιστηρίου, Stanza λεγόμενον· εἰς τὸ Κατάστημα τοῦτο γίνονται ὅλαι αἱ πληρωμαὶ τρεῖς τῆς ἐβδομάδος, δευτέραν, τετάρτην καὶ παρασκευὴν ἀπὸ τῆς 11 μέχρι τῆς 2 1/2 ὥρας M. M. Εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο γίνονται καὶ ὅλαι αἱ χρηματιστικαὶ ἐργασίαι. Ἡ συναλλαγματικὴ, ἢ μὴ πληρωθεῖσα τὴν πρώτην μετὰ τὴν πτώσιν τῆς ἡμέραν τῆς Στάντζας, πρέπει νὰ διαμαρτυρηθῇ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Αἱ δὲ συναλλαγματικά, τῶν ὁποίων ἡ πτώσις συμπίπτει μὲ ἡμέραν τῆς Στάντζας, μὴ πληρονόμεναι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, διαμαρτύρονται τὴν ἐπομένην.

Ἡ ἀποδεχθεῖσα συναλλαγματικὴ πρέπει νὰ πληρωθῇ, ἄλλως ὁ ἀποδέκτης κηρύττεται εἰς κατὰστασιν πτωχεύσεως 24 ὥρας μετὰ τὸ ἐπὶ μὴ πληρωμῇ διαμαρτυρικόν. Ὁ νόμος ἀπαλλάττει τῆς πληρωμῆς τὸν ἀποδεχθέντα συναλλαγματικὴν, τῆς ὁποίας ὁ ἐκδότης εἶχεν ἤδη πτωχεύσει· πρέπει ὅμως νὰ παρακαταθέσῃ τὸ ποσὸν τῆς συναλλαγματικῆς

μέχρις οὐ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ ἐκδότης ἦτο εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως πρὸ τῆς ἀποδοχῆς.

Τὸ δικαίωμα τῆς προμηθείας εἶναι 2 τοῖς 0/0, τὸ τῆς ἐργῆς 1 τοῖς 0/0, τὸ τῆς μεσιτείας $1/2$ τοῖς 0/0.

Κατὰ τὸ 1836 κατηργήθησαν ὅλαι αἱ ἀποσταθμίσεις καὶ προαποσταθμίσεις (tare, contratare), αἱ συνήθειαι, αἱ ὑφέσεις κτλ. ὥστε δὲν δύναται ἤδη νὰ ἐκπεσθῇ ἀπὸ τὸ βάρος τῶν πραγματειῶν παρὰ τὸ βάρος τῶν σχοινίων, περικαλυμμάτων, ἢ δοχείων.

Μέτρα καὶ σταθμά.—Μέτρον ὑφασμάτων εἶναι ἡ πῆχη (braccio), διαιρουμένη εἰς 20 σολδία καὶ ἕκαστον σολδίων εἰς 12 δηνάρια, 5 δὲ πῆχεις (braccia) ἀποτελοῦν 1 κάναν.

$$\begin{aligned} 100 \text{ πῆχεις Τοσκανικὰς} &= 58,35 \text{ Γαλλικὰ μέτρα.} \\ &= 63,82 \text{ γυιάρδας Ἀγγλικὰς.} \\ &= 87,52 \text{ πῆχεις Τουρκικὰς.} \end{aligned}$$

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς εἶναι ὁ σάκκος, ὅστις διαιρεῖται εἰς 3 σάγια, εἰς 6 μίρας (mine) εἰς 12 τέταρτα (quarti), εἰς 48 μετζέτας (mezzette), καὶ εἰς 96 κουαρτοτζία (quartucci).

Τὸ σάγιον θεωρεῖται ὡς μετρικὴ μονάς, καὶ περιέχει 72 λίτρας, Γαλλικὰς.

$$\begin{aligned} 100 \text{ Σάκκοι} &= 73,08 \text{ ἑκατολ. Γαλλικὰ.} \\ &= 25,14 \text{ κουάρτερ Ἀγγλικὰ.} \\ &= 219,24 \text{ κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.} \end{aligned}$$

Μέτρον ρευστῶν εἶναι ἡ βαρέλα τοῦ οἴνου, διαιρουμένη εἰς 20 φιάσκα καὶ εἰς 40 μετζέτας (mezzette).

$$\begin{aligned} 1 \text{ βαρέλα οἴνου} &= 45,58 \text{ λίτρας Γαλλικὰς.} \\ &= 10,03 \text{ γαλόνια Ἀγγλικὰ.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Ἡ βαρέλα ἐλαίου διαιρεῖται εἰς 16 φιάσκα, καὶ εἰς 64 μετζέτας} \\ &= 29 \text{ χιλιόγραμμα Γαλλικὰ.} \\ &= 22,62 \text{ ὀκάδ. Τουρκίας.} \end{aligned}$$

Σταθμὸς ἐμπορικὸς εἶναι ἡ λίτρα, διαιρουμένη εἰς 12 οὐγγίας, εἰς 288 δηνάρια καὶ εἰς 6912 κόκκους (grani).

$$\begin{aligned} 100 \text{ λίτρα Τοσκαν.} &= 33,95 \text{ χιλιόγραμμα Γαλλικὰ.} \\ &= 74,87 \text{ λίτρας βάρους Ἀγγλικὰς.} \\ &= 83,01 \text{ λίτρας Ῥωσσικὰς.} \\ &= 26,48 \text{ ὀκάδας Τουρκίας.} \end{aligned}$$

Κατὰ τὸ 1836 ἐκανονίσθη καὶ τὸ μετρικὸν σύστημα τῆς Τοσκάνης· κατηργήθησαν δὲ τὰ παλαιὰ καντάρια, καὶ ἐπροσδιωρίσθη ἡ σάθμισις τῶν διαφόρων πραγματειῶν οὕτω·

Μὲ τὴν *millaja* (*Millajo*), ἥτοι μὲ 1000 λίτρας πρέπει νὰ σταθμίζωνται τὰ ξύλα, ἡ σόδα, ὁ μόλυθος, οἱ λίθοι, τὰ βαλανίδια καὶ τὸ θεῖον.

Μὲ τὸ *cantarior* τῶν 100 λιτρῶν πρέπει νὰ σταθμίζωνται τὸ ἐρυθρόδανον (*ρίζάριον*), ἡ στυπτηρία, τὸ γλυκάνισον, ἡ χρυσόκολλα (*borace*).

Μὲ τὴν *litran* πρέπει νὰ σταθμίζωνται ὁ ὑδράργυρος, τὸ κιννάμωμον (*κανέλλα*), τὸ Ἰνδικόν, ἡ κοκκινιλία (*κρεμέζιον*), ἡ μετάξη κλ.

Μὲ τὴν *ouγγίαν* τὸ τριανταφυλλόλαδον.

Οἱ λευκοσίδηροι (*τενεκέδες*), τὰ δέρματα τῶν λαγῶν, προβάτων, καὶ ἵππων πωλοῦνται ἀριθμούμενα, καὶ οὐχὶ σταθμιζόμενα.

Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ καὶ οἱ λινόσποροι πωλοῦνται μὲ τὸν *σάκκον*. Τὰ δὲ ὑφάσματα μὲ τὴν *πήχην* (*braccio*).

Ε'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΛΟΜΒΑΡΔΙΑΣ.

§. 340. Ἡ *Λομβαρδία* ἀποτελοῦσα ἄλλοτε μέρος τοῦ Λομβαρδοβενετικοῦ Βασιλείου εἶναι κατὰ μέγα μέρος ἤδη ἡνωμένη μὲ τὸ Ἰταλικὸν Βασίλειον.

Ἡ φιλοπονία τῶν κατοίκων, καὶ ἡ φυσικὴ εὐφορία τῶν ωραίων γαιῶν τῆς Λομβαρδίας αὐξάνουν καθ' ἐκάστην τὸ ποσὸν τῶν φυσικῶν προϊόντων τοῦ τόπου.

Μεταξὺ τῶν προϊόντων τῆς Λομβαρδίας ἡ μετάξη καὶ ὡς πρὸς τὸ ποσὸν καὶ ὡς πρὸς τὴν ποιότητά της κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, ὑπολογίζεται δὲ ἡ κατ' ἔτος παραγωγή της εἰς 30,000 κανταρίων.

Ἡ *βιομηχανία* τῆς Λομβαρδίας συνίσταται ἰδίως εἰς τὴν κατεργασίαν τῆς μετάξης, καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν μεταξωτῶν ὑφασμάτων. Ὑπάρχουσιν ὡσαύτως χειροτεχεῖα τζοχῶν ἀξιολόγων, καὶ βαμβακίνων ὑφασμάτων.

Τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Λομβαρδίας διευκολύνεται μεγάλως διὰ τῶν ποταμῶν καὶ τῶν διωρύγων, οἵτινες διατέμνουσι καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις τὴν χώραν. Τὴν αὐτὴν εὐκολίαν παρέχουσιν αἱ ὠραῖαι ὁδοὶ καὶ ὁ μεταξὺ Βενετίας καὶ Μιλάνου σιδηροῦς δρόμος. Ἡ κυριώτερα ἀγορὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Λομβαρδίας εἶναι τὸ Μιλάνον.

ΣΤ'. ΜΙΛΑΝΟΝ (Μεδιόλανα).

§. 341. Τὸ *Milánor*, πρωτεύουσα τῆς Λομβαρδίας, εἶναι μεσόγειος πόλις, ἔχουσα πληθυσμὸν 140,000. Τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως ταύτης περιστρέφεται μᾶλλον εἰς τὰ φυσικὰ προϊόντα τοῦ τόπου παρὰ εἰς τὰ τῆς βιομηχανίας· ἡ μετὰξιν εἶναι ἐν τῶν κυριωτέρων ἐμπορευμάτων.

Ἡ πόλις τοῦ Μιλάνου στερεῖται ἐμπορικῆς Τραπεζῆς.

Ἵπάρχει εἰς Μιλάνον εἰδικὴ ἐταιρία πρὸς ἐμφύχωσιν τῆς μεταξουργίας, δανείζουσα ἐπὶ παρχακατηθήκη μετὰξιν.

Νομίσματα Μιλάνου.— Διὰ νόμου τῆς 1 Νοεμβρίου 1823 ἐκατονόστη ὁμοιομόρφως τὸ νομισματικὸν σύστημα τῆς Λομβαρδοβενετίας.

Ἐλογαρίαζον εἰς λίρας Αὐστριακᾶς, διαιρουμένας εἰς 100 ἑκατοστὰ = 87 ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου.

1 λίρα Αὐστριακὴ = 20 Κρεϋτζάρια Αὐστριακᾶ.

Τὰ πραγματικὰ νομίσματα εἶναι τὰ ἑξῆς·

α) Χρυσᾶ — Σοβερεῖνον 40 λιρῶν = φρ. 35,⁰2.

— 1/2 κατ' ἀναλογίαν.

β) Ἀργυρᾶ — Σκοῦδον 6 λιρῶν Αὐστρ. = φρ. 5,22.

— 1/2 ἥτοι ἐν φιορίνιον = » 2,61.

— λίρα Αὐστριακὴ = » —,87.

— 1/2 λίρα = » —,43.

Τὰ περὶ συναλλαγματικῶν κανονίζονται κατὰ τὸν Γαλλικὸν Ἐμπορικὸν Νόμον, ὅστις ἰσχύει εἰς Μιλάνον ἀπὸ τὸ 1808.

Τὸ μετρητικὸν σύστημα τῆς Γαλλίας εἶναι ὡσαύτως παραδεδεγμένον εἰς Μιλάνον.

1 λίτρα βάρους (*libbra*) = 1000 γραμμᾶς Γαλλικᾶς.

1 λίτρα = 10 οὐγγίας = 100 γρόσα (*grossi*) = 1000 δηνάρια = 10,000 γράνα.

100 λίτρα = 1 κεντάρι (*centinajo*).

Τὸ μέτρον τοῦ μήκους εἶναι ἴσον μὲ τὸ Γαλλικὸν μέτρον. Τὸ μέτρον ὑποδιαιρεῖται εἰς 10 σπιθαμᾶς (*palmi*), ἡ σπιθαμὴ εἰς 10 δακτύλους (*diti*), ὁ δάκτυλος εἰς 10 ἄτομα (*atomi*).

Μέτρον χωρητικότητος εἶναι ἡ σόμα, ἴση μὲ ἐν Γαλλικὸν ἑκατόλιτρον· ὑποδιαιρεῖται δὲ ἡ σόμα εἰς 10 μίνας (*mine*), καὶ εἰς 100 πίντας (*pinte*).

Ζ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΑΡΔΙΚΗΣ.

§. 342. Ἡ Σαρδική σύγκειται ἀπὸ δύο διακεκριμένας χώρας, ἀπὸ τὴν Σαρδηνίαν, καὶ ἀπὸ τὰς ἐπὶ τῆς Ἰταλικῆς Ἠπείρου ἐπαρχίας τοῦ Πιεμοντιῦ καὶ τῆς Σαβοΐας, καὶ τὴν πρόωην δημοκρατίαν τῆς Γένοβας. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς εἶναι 4,400,000, ἡ δὲ πρωτεύουσα τὸ Τουρίνον.

Τὰ προϊόντα τῆς Σαρδηνίας εἶναι ποικίλα, ἥτοι δημητριακοὶ καρποὶ, ὅσπρια παντὸς εἶδους, ἀραβόσιτος, ὀρύζιον, λίνον, κάνναβις, οἶνοι, ἔλαια καὶ λοιπά.

ἔχει μεταλλεῖα ἀργύρου, χαλκοῦ, μολύβδου, σιδήρου, ὑδραργύρου, μαρμάρων, ἀλαβάστρου, καὶ στυπτηρίας.

Ἡ κυριώτερα βιομηχανία τῆς χώρας εἶναι ἡ προπαρασκευὴ τῆς μετάξης, καὶ ἡ μεταξοκλωσία. Ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Πιεμοντιῦ ἀποκλειστικῶς σχεδὸν καταγίνονται εἰς τὴν βιομηχανίαν ταύτην, καὶ ἡ μετάξι των εἶναι ἡ καλῆτέρα τῆς Εὐρώπης.

Ἐμπόριον. Τὰ εξαγόμενα εἶδη εἶναι κυρίως τὸ ὀρύζιον, ἡ μετάξι καὶ τὰ ἔλαια.

Εἰσαγόμενα δὲ εἶδη εἶναι ἀποικιακὰ προϊόντα, ξύλα βαφῆς, νήματα, λινὰ πανία, ἐρέαι, βαμβάκινα χρωματισμένα υφάσματα κτλ.

Ἡ ἐμπορικώτερα πόλις αὐτῆς εἶναι ἡ Γένοβα.

Η'. GENOVA.

§. 343. Ἡ Γένοβα εἶναι πόλις παράλιος, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου δημοκρατίας· κεῖται εἰς τὸ βάθος ἐκτεταμένου κόλπου, εἶναι δὲ ἐκ τῶν ὠραιωτέρων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἐπονομασθεῖσα δικαίως κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς δόξης της ἡ ὑπερήφανος (la superba)· ἔχει δὲ κατοίκους 95,000.

Κατὰ τὸν ΙΑ^{ον} αἰῶνα τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ναυτιλία τῆς πόλεως ταύτης εἶχον λάβει μεγάλην σημασίαν, καὶ τὰ πλοῖα τῆς δημοκρατίας μεταφέροντα τοὺς Σταυροφόρους εἰς τὴν Ἀσίαν ἐσχημάτισαν ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τοὺς πλουσίους ἐκείνους τόπους· ἔκτοτε ἄρχεται ἡ ἐποχὴ τῆς δόξης τῆς δημοκρατίας τῆς Γένοβας· οἱ στόλοι της ἐνίκησαν τοὺς Πισσαίους καὶ κατέστρεψαν τὸν ἀντίζηλον λιμένα των· κατὰ τὸν ΙΒ δὲ αἰῶνα οἱ Γενοβαῖοι συνδραμόντες τὸν Αὐτοκράτορα Παλαιολόγον εἰς τὴν ἀνάκτῃσιν τοῦ Βυζαντινοῦ θρόνου ἔλαβον ὡς ἀμοι-

ἦν τὸ προάστειον τοῦ Γαλατᾶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸ ὁποῖον ὠχύρωσαν καὶ ἐσχημάτισαν ἐμπορικὴν τῶν ἀποικίαν· κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τοῖς παρεχωρήθη ὁ Καφφᾶς εἰς τὴν Κριμαίαν, ἐξουσίασαν δὲ καὶ τὴν Χίον, τὴν Μιτυλήνην, τὴν Τένεδον καὶ ἄλλας τινὰς νήσους. Ἡ Γένοβα εἶχεν ἀνυψωθῆ διὰ τοῦ ἐμπορίου εἰς μέγαν βαθμὸν δυνάμεως, καὶ διεμάχετο μετὰ τῆς Βενετίας περὶ τῶν ἐμπορικῶν πρωτείων.

Τὰ αἷτια, τὰ ὁποῖα ἐπέφερον τὴν καταστροφὴν τοῦ ἐμπορίου τῆς Βενετίας συνέτεινον καὶ εἰς τὴν ἐμπορικὴν παρακμὴν τῆς Γένοβας· ἀλλ' ὅμως ἡ πόλις αὕτη διετήρησε πάντοτε ἐμπορικὴν τινα σημασίαν, καὶ μάλιστα κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τὸ ἐμπόριον αὐτῆς ἔλαβεν ἀρκετὴν ἀνάπτυξιν, παραχωρηθέντος εἰς αὐτὴν τοῦ πλεονεκτήματος τῆς ἀτελείας τοῦ λιμένος. Ὅλοι αἱ πραγματεῖαι δύνανται νὰ ἐναποταμιευθῶσιν εἰς τὴν πόλιν ταύτην χωρὶς νὰ ὑπόβληθῶσιν εἰς δασμὸν τινα· οὕτως ἡ Γένοβα ἀποκατέστη ἡ παρακαταθήκη ὅλου τοῦ ἐμπορίου τῆς Σαρδηνίας. Αἱ διὰ τὸ ἐσωτερικὸν καὶ αἱ δι' ἐξαγωγὴν προσδιωρισμέναι πραγματεῖαι ἐναποταμιεύονται εἰς εὐρυχώρους ἀποθήκας τοῦ Τελωνείου, πληρόνουςαι μετριώτατον δικαίωμα ἀποθήκης· αἱ εὐκολίαι αὗται ἐπέφερον μεγίστην ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν, ὥστε ὑπολογίζεται τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς εἰς 97, τὸ δὲ τῆς ἐξαγωγῆς εἰς 73 ἑκατομμύρια φράγκων.

Τράπεζα Γένοβας.—Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ἀρχαίας Τραπεζῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐσυστήθη εἰς Γένοβαν κατὰ τὸ 1814 ἐν Τραπεζικὸν κατάστημα ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τοῦ Τελωνείου καὶ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἄλλαιος φόρου, ἐκδίδον καὶ Γραμμάτια τραπεζικά.

Νομίσματα Γένοβας.—Ἡ Σαρδινία ὑπὸ τὴν Γαλλικὴν ἐξουσίαν εἶχε παραδεχθῆ τὸ Γαλλικὸν νόμισμα· ἀλλ' ὅταν ὁ Βίκτωρ Ἀμεδαῖος κατὰ τὸ 1814 ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ἐχάραξε νέον νόμισμα, τὸ ὁποῖον ὠνόμασε *Liran*, ἴσον κατὰ τὴν ἀξίαν μὲ τὸ Γαλλικὸν φράγκον.

Τὰ πραγματικὰ Νομίσματα εἶναι τὰ ἑξῆς·

- α) Χρυσᾶ— 20 λιρῶν=εἰκοσάφραγκων.
- 40 λιρῶν, διπλοῦν.
- 80 λιρῶν, τετραπλοῦν.
- 100 λιρῶν, ἑκατόπλοῦν.

- β) Ἀργυρ.—Σκοῦδον 5 λιρῶν=πεντόφραγκων
- 2 λιρῶν, 1 λίρας.
- Τμήματα $1\frac{1}{2}$ καὶ $1\frac{1}{4}$.

Τὸ νομισματικὸν τοῦτο σύστημα ἰσχύει καὶ ὡς πρὸς τὴν Γένοβαν. Ἄλλοτε ἐλογχρίαζον εἰς Γένοβαν εἰς λίρας τῶν 20 Σολδίων, πρὸς 12 δηνάρια. Τὸ νόμισμα τοῦτο εἶχε δύο ἀξίας, ἀξίαν Τραπεζικὴν, καὶ ἀξίαν ἐκτὸς Τραπεζῆς, ἥ δὲ σχέσις αὐτῶν ἦτο 23 πρὸς 20. Ὅθεν 23 λίραι ἐκτὸς Τραπεζῆς = 20 λίρας Τραπεζῆς. Ἀπὸ 5 λίρας Τραπεζικᾶς, ἢ ἀπὸ 5 $\frac{3}{4}$ λίρας ἐκτὸς Τραπεζῆς ἐσχημάτιζον τὴν λεγομένην Πέτζαν, ἀξιζουσαν φράγκα 4, 76.

Ἡ σχέσις τῆς ἐκτὸς Τραπεζῆς λίρας, ἥτις ἦτο ἡ παλαιὰ νομισματικὴ μονάς, ἐκανονίσθη νομοθετικῶς ὡς πρὸς τὴν νέαν λίραν κατὰ τὸν λόγον τοῦ 6 πρὸς 5, ὥστε

6 λίραι ἐκτὸς Τραπεζῆς = 5 λίρας νέας = 5 φράγκα.

Ἐπίσημος ὡσαύτως διατίμησις κανονίζει τὴν ἀξίαν τῶν ξένων νομισμάτων κατ' αὐτὴν τὸ δίστηλον τῆς Ἰσπανίας ἀξιίζει λίρας νέας 5, 28.

Τίμησις Συναλλαγῶν Γένοβας κατ' ἰσοτιμίαν.

Τριέστιον	259,84	λίραι νέαι	διὰ	100	φιορ.	Συμβάσ.
Βενετία	86,61	»	»	100	λίρας	Αὐστρ.
Λιβόρνος	84, 6	»	»	100	λίρας	Τοσκαν.
Ῥώμη	537,97	»	»	100	Σκοῦδα	Ῥώμ.
Νεάπολις	424,92	»	»	100	Δουκάτ.	Βασιλ.
Μεσσήνη	12,80	»	»	1	Οὐγγίαν.	
Βαρκελόνη	288,83	»	»	100	Λίρ.	Καταλάν.
Μαδρίτη	404,35	»	»	100	Πιστόλ.	Συναλλ.
Κάδιξ						
Λισαβῶνα	5,60	»	»	1000	Ρέις.	
Κωνσταντινούπ.	23,75	»	»	100	Γρόσια.	

Συνήθειαι.—Ἡ παλαιὰ συνήθεια εἶχε καθιερώσει 30 ἡμέρας χάριτος, ἀλλ' ὁ κομιστὴς τῆς συναλλαγματικῆς σήμερον δὲν τὰς παραχωρεῖ εἰμὴ μόνον ἐκ προαιρέσεως. Συνήθως ὅμως διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ διαμαρτυρικοῦ περιμένουν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πρώτου ταχυδρόμου

Οἱ περὶ συναλλαγματικῶν νόμοι τῆς Γένοβας εἶναι οἱ αὐτοὶ μετὰ τοὺς Γαλλικοὺς.

Σταθμὰ καὶ μέτρα Γένοβας. Μέτρον ὕψασμάτων εἶναι ἡ Σπιθαμὴ (Palmo) = 24, 98 ὑφεκατόμμετρα Γαλλικὰ.

Μεταχειρίζονται ὡσαύτως καὶ τὴν Κάναν, ἥτις εἶναι διαφόρων μεγεθῶν, ἥτοι 8, 9, 10 καὶ 12 σπιθαμῶν (palmi).

100 σπιθαμαὶ	=	24, 98	Μέτρα Γαλλικά.
— —	=	27, 32	Γουάρδας Ἀγγλικάς.
— —	=	37, 47	Πήχεις Τουρκίας.

Μέτρον χωρητικότητος τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἶναι ἡ *Mira*, διαιρουμένη εἰς 8 τέταρτα (*quarti*) πρὸς 12 Γουβέτας (*gombette*).

1 Μίνα	=	116,73	Λίτρας Γαλλικάς.
	=	3,50	Κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.
100 Μίνοι	=	147,79	Κουάρτα Ἀμβέρσης.
	=	40,15	Κουάρτερ Ἀγγλίας.
	=	60	Ψάθας Ῥωσσίας.
	=	116,73	Σάκκους Ὀλλάνδας.
	=	351, 6	Κοιλὰ Κωνσταντιν.

Μέτρον ρευστῶν διὰ τοὺς οἶνους εἶναι ἡ *Μεζαρόλα* (*Mezzarola*) = 74, 22 Γαλλικάς λίτρας· διὰ τὰ ἔλαια μέτρον εἶναι τὸ *Βαρέλιον* (*Barillo*), τὸ ὁποῖον ἔχει βάρος περίπου 59 χιλιογράμμων.

Σταθμὰ ἐμπορικὰ εἶναι δύο εἰδῶν Σταθμὸς βαρὺς (*Peso grosso*), καὶ Σταθμὸς ἐλαφρὸς (*Peso sottile*), ὅστις εἶναι 10 τοῖς 0/0 ἐλαφρότερος τοῦ πρώτου.

1 λίτρα βαρεῖα	=	348,89	Γραμμὰς Γαλλικάς.
— —	=	108,85	δράμια Τουρκ.
1 λίτρα ἐλαφρά	=	317,17	Γραμμὰς Γαλ
— —	=	98,95	δράμ. Τουρκ.
100 λίτρα βαρεῖαι	=	76,92	λίτρας βάρους Ἀγγλ.
— — —	=	85,29	λίτρας Ῥωσσίας.
100 λίτρα ἐλαφραὶ	=	69,93	λίτρας βάρους Ἀγγλ.
— — —	=	77,63	λίτρας Ῥωσσίας.

Μὲ τὸ *Καρτάριον* τῶν 100 Ροτόλων = 150 λίτρας ἐλαφρὰς πωλοῦνται ἡ στυπτηρία, ὁ χαλκὸς, τὰ δέρματα, τὰ σίδηρα, ὁ μόλυβδος, ὁ κασσίτερος, τὸ ὀρύζιον. Μὲ τὴν βαρεῖαν *λίτραν* πωλοῦνται ὅλα τὰ ἀρώματα, ὁ καπνὸς, τὸ τέϊον. Ἐκτὸς δὲ τοῦ πραγματικοῦ ποσοῦ τῆς ἀποσταθμίσεως (*tara*) ἀφαιροῦνται καὶ 6 τοῖς 0/0.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ τῆς Παππικῆς Ἐπικρατείας.

§. 344. Ἡ Παππικὴ Ἐπικράτεια περιορίζεται σήμερον εἰς τὴν πόλιν τῆς Ῥώμης μετὰ τῆς Σιβιτα-Βέκίας καὶ μικρᾶς περιοχῆς. Δὲν ἔχει ὡς ἐκ τούτου καμμίαν ἐμπορικὴν σημασίαν, καὶ ἴσως δὲν θέλει βραδύνειν ἀ συμπεριληφθῇ ἐπὶ τὸ Ἰταλικὸν Βασίλειον, ἀποκαθισταμένης τῆς Ῥώμης πρωτεύουσας αὐτοῦ. Ἡ Ῥώμη καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἐπικράτεια κατ' οὐδεμίαν ἐποχὴν τῆς ἱστορίας των δὲν ἀναφαίνονται μεγάλοι ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν· ὅσον μεγάλη καὶ ἂν ἦτον ἡ ὑπεροχὴ τῶν ὅπλων τῆς Ῥώμης κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, καὶ παντοδύναμος ἡ θρησκευτικὴ τῆς ἐπιρροὴ κατὰ τοὺς νεωτέρους, ὡς πρὸς τὰς ἐμπορικὰς τῆς σχέσεις ὅμως παρουσιάζεται πάντοτε ἀσθενής. Πρὸ τῆς μεγάλης στρατιωτικῆς τῆς δόξης, πρὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Συρακούσης, τῆς Καρχηδόνας καὶ τῆς Νουμηδίας ἡ πενία ἐθεωρεῖτο ὡς τιμὴ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις. Οἱ διηνεκεῖς μετὰ τῶν πλησιοχώρων λαῶν πόλεμοι, αἱ ἐσωτερικαὶ πάλαι καὶ διενέξεις, αἱ ἐχθροπραξίαι τῶν γειτόνων Ἐπικρατειῶν ἀποκατέστηνον ἀδύνατον τὴν ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν, διότι ὡς εἶναι γνωστὸν τὸ ἐμπόριον ζωογονεῖται διὰ τῶν ἀναγκῶν, τὰς ὁποίας γεννᾷ ὁ πλοῦτος, ἡ εἰρήνη καὶ αἱ ἐπιμιξίαι τῶν ἔθνων. Ὅταν αἱ κατακτήσεις τῆς Ῥώμης ἔφερον εἰς αὐτὴν τὰ πλούτη καὶ τὴν πολυτέλειαν, ἀναγκαίως ἐμορφώθησαν ἐμπορικαὶ σχέσεις· ἀλλὰ τὸ ἐμπόριον ἐνεργεῖτο ὑπὸ τῶν ξένων, διότι ὁ Ῥωμαῖος στρατιώτης, περιβεβλημένος μὲ τὴν δόξαν τοῦ στρατοπέδου, ἐνόμιζεν ἀναξίαν αὐτοῦ τὴν ἐμπορικὴν ἐνασχόλησιν. Ἡ Ῥώμη ἐλάμβανεν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας τῆς τὰ διάφορα προϊόντα, καὶ συγχρόνως τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν· οἱ κάτοικοι τῆς ἐπομένως δὲν εἶχον βεβαίως ἀνάγκην νὰ ἐνασχοληθοῦν εἰς ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις· ἴσως ἐὰν ἡ πόλις των εἶχεν ἐμπορικωτέραν θέσιν, αἱ ἐμπορικαὶ ἔξεις ἤθελον διαδεχθῇ τὴν πολεμικὴν δόξαν, καὶ ἡ Ῥώμη ἤθελε λάβει τὴν τύχην τῆς Τύρου ἢ τῆς Καρχηδόνας.

Αἱ αὐταὶ περιστάσεις, ἂν καὶ ὑπὸ διάφορον χαρακτῆρα, παρουσιάζονται κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ Ῥώμη, στηριζομένη εἰς τὴν θρησκείαν, ἀνυψώθη κυρίαρχος ὅλων σχεδὸν τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἔθνων· φορολογοῦσα τότε ὅχι πλέον διὰ τῆς ἰσχύος τῶν ὅπλων, ἀλλὰ διὰ τῆς

πίστεως καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ὅλον σχεδὸν τὸν Χριστιανικὸν κόσμον, διένειμεν ἄπειρα ἑλέη εἰς τοὺς λαοὺς της, καὶ ὑπέθαλπεν οὕτω τὴν ἀργίαν καὶ ἀπραξίαν των· προσηλωθέντες ἀποκλειστικῶς εἰς τὰ θρησκευτικὰ αἰσθήματα, παρημέλησαν πᾶν ὅ,τι ἡδύνατο ν' αὐξήσῃ τὴν κοινωνικὴν των εὐημερίαν. Ἡ ἐπιτυχία των περὶ τὰς ὥραιας τέχνας ἀποδεικνύει ὅτι, ἐὰν ἐνησχολοῦντο καὶ εἰς τὰς λοιπὰς, ἤθελον συμβαδίζει εἰς τὸ στάδιον τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας μετὰ τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Εἰς τὰς ἡθικὰς ταύτας αἰτίας, τὰς ὁποίας ἴσως ἐξαλείψῃ ἡ τοῦλάχιστον ἐλαττώσις ἡ παρούσα Κυβέρνησις τοῦ σήμερον διέποντος τὴν Ἐπικράτειαν ταύτην, πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἡ ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανικὴ καχεξία τῆς Παππικῆς Ἐπικρατείας.

Τράπεζαι Ῥώμης.—Εἰς τὴν Ῥώμην ὑπάρχουσι δύο χρηματιστικαὶ Τράπεζαι, ἡ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ· ἡ τελευταία αὕτη ἐσυστήθη κατὰ τὸ 1834 διὰ μετοχῶν, ἔχουσα κεφάλαιον 3 ἑκατομμυρίων Σκούδων, ἐκδίδει δὲ Τραπεζικὰ γραμμάτια 100, 50 καὶ 20 Σκούδων, προεξοφλεῖ ἐμπορικὰ γραμμάτια πρὸς 5 τοῖς 0/0 διὰ 3 μῆνας, καὶ κρατεῖ ἀνοικτοὺς λογαριασμοὺς μ' ὅλους τοὺς ἐμπόρους.

Νομίσματα.—Εἰς τὴν Παππικὴν Ἐπικράτειαν λογαριάζουν εἰς Σκοῦδα Ῥωμαϊκά, διαιρούμενα εἰς 100 Βαγιόκους.

1 Σκοῦδον = 10 Παῦλα = 100 Βαγιόκους.

1 Σκοῦδον = φρ. 5,38.

Πραγματικὰ Νομίσματα εἶναι

α) Χρυσᾶ—Πιστόλα = φρ. 17,28.

—Τζεκίνον τοῦ 1769 κ. ἑ. . . = φρ. 11,80.

—1/2 Πιστόλα, 1/2 Τζεκίνον ἀξίζοντα κατ' ἀναλογίαν.

β) Ἀργυρᾶ—Τεστόνιον τῆς Ῥώμης, ἡ Σκοῦ-

δον τῶν 10 Παύλων . . . = φρ. 5,38.

—1/5, 1/10 αὐτοῦ ἀξίζοντα κατ' ἀναλογίαν.

—Σκοῦδον ἢ Κορῶνα (νόμ. λογισ.) = φρ. 5,30.

Τὰ κυκλοφοροῦντα χαρτονομίσματα συνίστανται εἰς Γραμμάτια, ἐκδιδόμενα παρὰ τῆς Τραπεζῆς, δεκτὰ εἰς τὰς πληρωμὰς κατ' ἰσοτιμίαν μὲ τὸ πραγματικὸν νόμισμα, ἀνταλλασσόμενα ὅμως μὲ νόμισμα χάνουσι μικρόν τι τοῖς 0/0.

Διάταξις τῆς 11 Ἰανουαρίου 1835 προσδιορίζει τὴν ἀξίαν τῶν ξένων εἰς κυκλοφορίαν νομισμάτων κατ' αὐτὴν

Τὸ χρυσοῦν Ὀλλανδικ.	Δουκάτον=Σκοῦδα	2 Βαγ.	16.
Τὸ Γαλλικὸν 20 φραγκον	=	» 3 »	71.
Τὸ Γερμανικὸν τάληρον	=	» »	95.
Τὸ Γαλλικὸν 5 φραγκον	=	» »	92.
Τὸ Ἰσπανικὸν δίστηλον	=	» 1 »	—

Ἄλλ' εἰς τὸ ἐμπόριον τὸ δίστηλον τιμᾶται περισσώτερόν τι.

Τίμησις Συναλλαγῶν Ῥώμης.

Φλωρεντία	15,63	Βαγιόκοι	διὰ 1 λίραν Τοσκάνης.
Νεάπολις	79,50	»	» 1 Δουκάτον τοῦ Βασιλ.
Βενετία	15,70	»	» 1 λίραν Αὐστρ.
Λιβόρνος	15,60	»	» 1 λίραν Τοσκάνης.
Γένοβα	18,30	»	» 1 λίραν νέχν.
Ἄμστερδαμ	39,20	»	» 1 φιορ. Ὀλλανδ.
Ματσαλία	18,20	»	» 1 φράγκον.
Βιέννη	46,50	»	» 1 φιορίνιον ἀγοραῖον.
Λονδίνον	460	»	» 1 λίραν Στερλίαν.
Μαδρίτη	73,50	»	» 1 Πιάστραν Συναλ.

Συνήθειαι.—Ἡ Συνήθεια (uso) εἶναι 17 ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἀποδο-
χῆς· αἱ ἡμέραι χάριτος εἶναι 7. Αἱ ἐπὶ ῥητῇ ἡμέρα ἀπὸ τῆς ὀφείας
πληρωτέαι Συναλλαγματικαὶ δὲν ἔχουσι ἡμέρας χάριτος.

Ἡ Τετάρτη τῆς ἐβδομάδος εἶναι προσδιορισμένη διὰ τὰς ἀποδο-
χὰς τῶν συναλλαγματικῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ, ἡ Παρασκευὴ διὰ τὰς τῶν
τῆς Νεαπόλεως, καὶ τὸ Σάββατον διὰ τὰς τῶν ἄλλων Ἐπικρατειῶν.

Μέτρα καὶ Σταθμά.—Μέτρον μήκους διὰ τὰ ὑφάσματα εἶναι

Ἡ ἄρυνα ἢ Κάνα τῶν 8 σπιθαμῶν=1,99 Γαλλ. Μέτρα.

— — — — =2,98 Πήχ. Τουρκ.

Ἡ Κάνα d' ara τῶν 9 σπιθαμῶν=1,12 Γαλλ. Μέτρα.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τοὺς σίτους εἶναι

Τὸ Ρούβιον (Rubbio)=294,42 λίτρας Γαλλ.

— — — = 8,83 Κοιλὰ Τουρκ.

Ἐν ρούβιον σίτου ζυγίζει 640 λίτρας Ῥωμαϊκῆς.

Σταθμὸς ἐμπορικὸς εἶναι ἡ λίτρα, διαιρουμένη εἰς 12 οὐγγίαις
καὶ 288 δηνάρια.

100 λίτραι Ῥωμ.=1 Καντάριον Ῥωμ.=34 Χιλιόγρ. Γαλλ.

— — — — — =26,50 Ὄκαδ. Τουρκ.

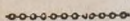
Εἰς τὴν Ἀγκῶναν ἡ ἐμπορικὴ λίτρα ἦτο κατὰ τι μικροτέρα.

100 λίτραι Ἀγκώνης=33 Χιλιόγρ. Γαλ.

Τὸ ρούβιον τῶν σίτων Ἀγκώνης=2,73 Ἑκατόλλιτρα Γαλ.

Μέτρον τῶν βρευστῶν εἶναι ἡ Σόμα πρὸς 2 Βαρέλια τῶν 24 Βο-
καλίων.

1 Σόμα=85,91 λίτρας Γαλλικᾶς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Βενετικόν.

§. 345. Ἡ Βενετία εἶναι ἐν ἐκ τῶν ἐνδοξοτέρων ὀνομάτων, τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὰ χρονικά τοῦ ἐμπορίου. Ἀλλ' ἡ ἀρχαία της δόξαι ἐξέλιπε, καὶ ἡ πόλις, ἣτις ἄλλοτε δικαίως ἐπωνομάσθη ἡ *πλουσία*, σήμερον κινεῖ εἰς οἶκτον τὸν περιηγητὴν διὰ τῆς ἐρημώσεως καὶ τῆς πενίας της. Οἱ ξένοι ὄλων τῶν ἐθνῶν δὲν τὴν ἐπισκέπτονται πλέον διὰ τὴν ἀγοράσασιν ἀπὸ τὰς ἀποθήκας της τὰ προϊόντα τῆς Ἀνατολῆς, ἀλλὰ διὰ νὰ θαυμάσωσι τὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς της, τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα τῆς τέχνης, μνημεῖα λαμπρότατα τῆς παρελθούσης εὐημερίας της.

Ἡ Βενετία, κεῖται εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου ὁ πληθυσμὸς της, ὅστις κατὰ τὸ 1797 ὅτε κατηργήθη ἡ Δημοκρατία της ἦτο 140,000, σήμερον εἶναι μόλις 100,000.

Ἡ ἐμπορικὴ ἱστορία τῆς Βενετίας εἶναι μάθημα διδακτικώτατον διὰ τὰ ἐμπορικὰ ἔθνη· ἐξ ὅλων τῶν ἱστορικῶν περιόδων τῆς Βενετίας ἀποδεικνύεται ὅτι διὰ τῆς ἐνεργητικότητος καὶ τῆς σταθερᾶς θελήσεως ἀνυψοῦνται τὰ ἔθνη εἰς ἀνωτάτην περιωπὴν ἰσχύος καὶ πλούτου. Δυστυχεῖς φυγάδες, διωκόμενοι ἀπὸ τοὺς βαρβάρους τῆς Ἄρκτου, προσέφυγον ἐπὶ τῶν ἐρήμων νησιδρίων, ὅπου εὗρον ἄσυλον κατὰ τῆς ἀρπαγῆς καὶ τοῦ θανάτου. Τὸ θλιβερὸν θέαμα τῆς δυστυχίας των δὲν τοὺς ἀπέλπισεν, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐνεργητικότητός των ἐπροσπάθησαν νὰ βελτιώσουν τὴν τύχην των· ἡ φυσικὴ θέσις τῶν νήσων των τοῖς ἐπρόσφερε τὰ μέσα τῆς κατασκευῆς τοῦ ἁλτος· ἀμέσως ἡ καλλιέργεια τοῦ προϊόντος τούτου ἐπροόδευσε, καὶ διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς αὐτοῦ ἐσχημάτισαν τὰς πρώτας ἐμπορικὰς των σχέσεις μὲ τοὺς πλησιοχώ-

ρους λαούς. Ἀναγκασμένοι νὰ διαπλέωσι τὴν θάλασσαν, καὶ μὴ ἔχον-
τες ἄλλο μέσον διὰ νὰ προμηθεύωνται τὰ ἀναγκαῖά των παρὰ τὸ ἐμ-
πόριον, οἱ δυστυχεῖς οὗτοι φυγάδες ἐντὸς ὀλίγου ἀποκατεστάθησαν
οἱ ἐνεργοὶ ὄλων τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν δύο παραλίων τῆς Ἀδρια-
τικῆς. Μετ' ὀλίγους αἰῶνας ἡ σημαία τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐκυμάτιζε
καθ' ὅλην τὴν Μεσόγειον, οἱ στόλοι τῆς Βενετίας ἔκαμνον κατακτῆ-
σεις, ἡ δὲ δημοκρατία ἐσύσταине πλουσίας ἀποικίας, καὶ ἐξέτεινε τὰς
ἐμπορικὰς τῆς σχέσεις καθ' ὅλας τὰς θαλάσσας καὶ καθ' ὅλας τὰς
Ἠπείρους. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15 αἰῶνος ἡ ἐμπορικὴ εὐημερία τῆς
Βενετίας εἶχε φθάσει εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν, καὶ ἡ Βενετία ἀποκα-
τέστη ἀντικείμενον ζηλοτυπίας ὄλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν. Τῆς
Ἀνσεατικῆς ἐνώσεως αἱ συναγωνιστικαὶ προσπάθειαι δὲν τῆς ἀφῆρε-
σαν διόλου τὴν ἐμπορικὴν ὑπεροχὴν τῆς· ἀλλ' ἀκολούθως συμβεβηκότα
ἀνωτέρας δυνάμεως ἥλλαξαν τὰς σχέσεις τῶν ἐθνῶν, καὶ ἡ Βενετία,
μὴ προλαβοῦσα νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν νέων ἀνακαλύψεων, ἔμεινεν ὀπίσω
τῆς νεωτέρας ἐμπορικῆς προόδου. Οἱ Πορτογάλλοι, οἱ ἐμπειρότεροι
θαλασσοπόροι ἐκείνων τῶν χρόνων, ἐπεσκέφθησαν πρῶτοι διὰ τοῦ νέου
δρόμου τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, καὶ εἰσῆγαγον διὰ τῆς ἀπ' εὐθείας
ὁδοῦ εἰς τὴν Εὐρώπην τὰ πλούσια προϊόντα τῆς Ἀνατολῆς, προσφέ-
ροντες αὐτὰ εἰς εὐθηνότερας τιμὰς, καθότι οἱ Βενετοὶ τὰ μετέφερον
διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ πολλῶν ἐξόδων εἰς τὰς παραλίους πόλεις τῆς Λι-
γύπτου καὶ τῆς Συρίας. Οἱ Βενετοὶ ἀπολέσαντες οὕτω τὸ ναυτικόν των
ἐμπόριον, ἐπροσπάθησαν διὰ τῆς τελειοποιήσεως τῶν χειροτεχνημά-
των των ν' ἀποζημιωθῶσι, καὶ πραγματικῶς ἀνεφάνη κατὰ τὴν ἐπο-
χὴν ταύτην ἡ Βενετία μία τῶν βιομηχανικωτέρων πόλεων· τὰ χρυ-
σοῦφанта, τὰ μεταξωτὰ, τὰ μάλλινα καὶ βαμβάκινα ὑφάσματα τῆς,
αἱ φαρμακευτικαὶ προπαρασκευαί, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ ἡ
γνωστὴ θηριακὴ, τὰ χρυσᾶ κοσμήματα, αἱ χρυσαῖ κλωσταί, τὰ κη-
ρία, οἱ καθρέπται, αἱ γνωσταὶ χάνδραι, καὶ διάφορα ἄλλα ἀντικεί-
μενα διετήρησαν ἐπὶ πολλοὺς χρόνους ζωηρὰς τὰς μετὰ τῆς Ἀνατο-
λῆς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς Βενετίας μέχρι τοῦ πολέμου τῆς Κρήτης,
ὅτε οἱ Ἄγγλοι οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ὁλλανδοὶ ἔμποροι ἐσχημάτισαν ἀπ' εὐ-
θείας σχέσεις μετὰ τῶν ἐν τῇ Μεσογείῳ λαῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Ἡ Βενετικὴ βιομηχανία ἀπενεκρώθη διὰ τῶν ἐφευρέσεων τῶν νεω-
τέρων μηχανῶν, τὰς ὁποίας οἱ Βενετοὶ δὲν ἠθέλησαν νὰ παραδεχθῶν,

καὶ οὕτως ἔμειναν ξένοι τῆς γενικῆς κατὰ τὴν Εὐρώπην βιομηχανικῆς προόδου. Τὸ πᾶν παρήκμαζεν εἰς τὴν ἑνδοξον ταύτην πόλιν, ὅτε ἡ Γαλλικὴ πολιτικὴ μεταβολὴ συνταράξασα ὅλον τὸν κόσμον ἐπέφερε καὶ κατὰ τῆς Βενετίας τὴν τελευταίαν πληγὴν, ἥτοι τὴν κατάργησιν τῆς αὐτονομίας τῆς. Ὑποκύψασα ἔκτοτε ἀλληλοδιαδόχως ὑπὸ διάφορα σκῆπτρα, στερηθεῖσα τῶν Ἰονίων νήσων, καὶ ὑποβληθεῖσα εἰς τὰς αὐστηρότητας ἀπαγορευτικοῦ συστήματος ἐξέπεσε, καὶ ἐπὶ τέλους ἐξηλείφθη ἑντελῶς ἀπὸ τὸν ἐμπορικὸν κόσμον διὰ τῆς προόδου τοῦ ἐμπορίου τῆς Τεργέστης. Κατὰ τὸ 1829 μετὰ ἐπανειλημμένας ἀπαιτήσεις τῶν Βενετῶν τοῖς παρεχωρήθη ἡ ἀτέλεια τοῦ *Λιμένος των*, ἥτις ὅμως ἀκόμη δὲν ἐπέφερε τὰ ἐλπιζόμενα ἀποτελέσματα, διότι δυστυχῶς τὸ ἐμπόριον δὲν ἐπανερχεται μὲ τὴν αὐτὴν εὐκολίαν, μὲ τὴν ὁποίαν παραιτεῖ τόπον τινά. Ἰσως δὲ ὁ σιδηροῦς δρόμος, ὅστις θέλει ἐνώσει τὴν πόλιν ταύτην μὲ τὸ Μιλάνον, ἐπιφέρῃ ἐμπορικὴν τινα ἀνάπτυξιν.

Τὰ ἐκ τῆς Βενετίας σήμερον ἐξαγόμενα, τὰ ὁποῖα κατὰ μέγα μέρος ἀποστέλλονται εἰς Τεργέστην, εἶναι οἰκοδομήσιμος ξυλεία, ἔργα χρυσαὶ καὶ ἀργυρᾶ, χαρτίον, πῖλοι, θαλικὰ καὶ χάνδραι. Τὰ εἰσαγόμενα εἶδη εἶναι τὰ ἐλαιόλαδα. ταριχευμένα ὀψάρια, οἶνοι, οἶνοπνεύματα, ἀποικιακὰ προϊόντα, ξηραὶ ὀπῶραι, καὶ διάφορα υφάσματα.

Νομίσματα Βενετίας.—Εἶναι 1 λίρα Αὐστριακὴ = 0,87 τοῦ φράγκου. 1 λίρα = 20 Κρεϋτζάρια.

Ἄλλοτε ἐλογαρίαζον εἰς λίρας ἀγοραίας τῶν 20 σολδίων πρὸς 12 δηνάρια = 52 ἑκατοστὰ τοῦ φράγκου.

ἢ εἰς Δουκάτα Τραπέζης πρὸς 24 γροσίκια 12 δηναρίων.

ἢ εἰς Δουκάτα ἀγοραῖα = 6 $\frac{1}{5}$ λίρας ἀγοραίας.

1 Δουκάτον Τραπέζης = 9 $\frac{3}{5}$ λίρας ἀγοραίας.

= 6 $\frac{1}{5}$ λίρας Τραπέζης.

74 Δουκάτα ἀγοραῖα = 270 λίρας Αὐστριακάς

Τὰ πραγματικὰ παλαιὰ νομίσματα εἶναι.

α.) Χρυσά.—Τζεκίνον ἀγοραῖον τῶν 22 λιρῶν ἀγορ. = φρ. 11,86.

—Δουκάτον χρυσοῦν τῶν 14 λιρῶν. = » 7,47.

—Δόπια ἢ πιστόλα τῶν 38 λιρῶν. = » 21,35.

β.) Ἀργυρ.—Δουκάτον 8 λιρῶν. . . . = » 4,10.

—Σκουδὸν μὲ τὸν Σταυρόν. . . . = » 6,60.

- Δουκαντόνιον ἢ Ιουστίνον (giustino) = » 5,80.
 —Τάληρον τοῦ 1790. . . . . = » 5,20.
 —Σκουδον τῶν 10 λιρῶν 1797. . . = » 5,25.

Μέτρα καὶ σταθμὰ Βενετίας.—Τὸ διὰ τὴν Λομβαρδοβενετιανὴ νομοθετημένον μετρικὸν σύστημα ἰσχύει καὶ ἐν Βενετίᾳ, ἀλλὰ μεταχειρίζονται εἰς τὸ ἐμπόριον τὰ παλαιὰ σταθμὰ, τὰ ὅποια εἶναι δύο εἰδῶν.

α.) Σταθμὰ ἐλαφρὰ (peso sottile).

β.) Σταθμὰ βαρέα (peso grosso).

100 Λίτραι βαρεῖαι = 477 χιλιόγρ. Γαλλ.

100 » » = 372, 6 ὀκάδ. Τουρκ.

100 Λίτραι ἐλαφραὶ = 301 χιλιόγρ. Γαλλ.

100 » » = 234,78 ὀκάδ. Τουρκ.

12 Λίτραι βαρεῖαι = 19 λίτρας ἐλαφράς.

Τὰ φάρμακα, χρώματα, μετάξια, καφές, τέιον, ζάχαρη, ὀρύζιον, καὶ βούτυρον πωλοῦνται μὲ τὴν ἐλαφρὰν λίτρον· ὅλα δὲ τὰ λοιπὰ μὲ τὴν βαρεῖαν λίτρον.

Ἡ Κυβέρνησις δὲν ἀναγνωρίζει εἰμὴ τὸ νέον μετρικὸν σύστημα, τὸ ὁποῖον εἶναι ὅμοιον μὲ τὸ Γαλλικόν.

Μέτρον ῥευστῶν εἶναι ἡ ἀμφορα = 137 Ἀγγλ. γαλόνια. = 518 Γαλλ. λίτρας.

Τὰ ἔλαια μετροῦνται μὲ τὴν χιλιάδα (millajo) ἥτοι μὲ 1000 λίτρας βαρεῖας.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς εἶναι τὸ *μόδιον* (moggio), διαιρούμενον εἰς 4 *στάγια* (staja).

100 Στάγια = 80 ἐκατόλιτρα.

100 Στάγια = 240 κοιλὰ περίπου.

Μέτρα μήκους διὰ τὰ ὑφάσματα εἶναι δύο εἰδῶν πήχεις, ὁ διὰ τὰ μάλλινα πήχυς, καὶ ὁ διὰ τὰ μεταξωτά.

1 Πήχυς μεταξωτῶν = 0,63 τοῦ Γαλλ. μέτρου.

1 » » = 0,94 τοῦ Τουρκ. πήχ.

1 Πήχυς μαλλίνων = 0,68 τοῦ Γαλλ. μέτρου.

1 » » = 1,02 πήχεις Τουρκ.

Ὁ πήχυς (braccio) διαιρεῖται εἰς 6 σπιθαμὰς (palmi).

1 Βῆμα (pas-o) = 5 πόδας, 1 ποῦς = 0,34 Γαλλ. μέτρου

1 ποῦς = 0,51 τοῦ Τουρκικοῦ πήχους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἰσπανίας.

§. 346. Ἡ Ἰσπανία.—Τὸ Βασίλειον τοῦτο τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης ἔχει πληθυσμὸν 15,518,000.

Ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἰσπανίας εἶναι ἡ Μαδρίτη. Κάτοικοι 281,000.

Ἡ Ἰσπανία κατέχει σήμερον ἐκ τῶν ἄλλοτε πολυαρίθμων ἀποικίων τῆς μόνον τὰς Καναρίας νήσους, τὴν Κούβαν, τὸ Πορτοβέρικον, καὶ τὰς νήσους Φιλιππίνας· ὅλων τῶν ἀποικίων ὁ πληθυσμὸς συμποσῶται εἰς 3,600,000.

Προϊόντα Ἰσπανίας.—Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς Ἰσπανίας εἶναι οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, τὰ ἔλαια, οἱ οἶνοι, τὰ μαλλία καὶ διάφορα μέταλλα. Ὁ σῖτος, ἡ κριθή καὶ ἡ σίκαλη εἶναι οἱ ἀφθονώτεροι τῶν δημητριακῶν καρπῶν· ἀραβόσιτος ἐλάχιστος συλλέγεται, καὶ βρώμη σχεδὸν διόλου. Ἡ καλλιέργεια εἰς τὴν Ἰσπανίαν δὲν ἔλαβεν ἐν γένει οὐδεμίαν πρόοδον· μόνον ἡ Ἀνδαλουσία καὶ ἡ Καστιλλία συλλέγουν περισσοτέρους σίτους ἀφ' ὧσους καταναλίσκουσιν, ἀλλ' ἡ ἀφθονία τῶν ἐπαρχιῶν τούτων δὲν ὠφελεῖ διόλου τὰς λοιπὰς, διότι τὰ μέσα τῆς μεταφορᾶς εἶναι ἀτελέστατα καὶ πολυέξοδα ὥς ἐκ τῆς κακῆς καταστάσεως τῶν δημοσίων ὁδῶν· ὥστε ὅλη ἡ δυτικὴ πλευρὰ τῆς Ἰσπανίας, ἥτις συνήθως στερεῖται σίτων, λαμβάνει αὐτοὺς ἔξωθεν.

Οἱ οἶνοι τῆς Ἰσπανίας εἶναι περίφημοι εἰς ὅλον τὸν κόσμον· ὁ Ξερός, ὁ Μάλαγας, ὁ Αἰλικάντης καὶ ἄλλοι εἶναι παντοῦ καταζήτητοι· οἱ περισσότεροι δὲ τούτων ἐξάγονται ἀπὸ τοὺς λιμένας τῆς Μάλαγας, τῆς Αἰλικάντης, τοῦ Πορτο-ρέαλ καὶ τοῦ Κάδιξ.

Τὰ περισσότερα ἔλαια ἐξοδεύονται ἐπιτοπίως, διότι ἡ ἔλλειψις βουτύρων ἀναγκάζει τοὺς κατοίκους νὰ μεταχειρίζωνται μέγα μέρος ἐλαίου πρὸς τροφήν.

Τὸ λίνον, ὁ κάνναβις, καὶ ὁ καπνὸς καλλιεργοῦνται πανταχοῦ μετ' ἐπιτυχίας.

Τὸ ζαχαροκάλαμον ὡσαύτως βλαστάνει εἰς τὰς ἐπαρχίας Βαλάνσαν καὶ Γρενάδαν· ἀλλ' ἡ κατασκευαζομένη ζάχαρς δὲν ἐπαρκεῖ εἰς τὰς ἐγχωρίους ἀνάγκας.

Τὸ παραγόμενον βαμβάκιον καὶ ἡ μετάξι ἐξοδεύονται εἰς τὰ ἐγχώρια χειροτεχνεῖα.

(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

Τὸ σημαντικώτερον προϊόν τῆς Ἰσπανίας εἶναι τὰ μαλλία· τὰ ἐρισφόρα ζῶα, ὑπολογιζόμενα ἄνω τῶν 12 ἑκατομμυρίων, ἀποτελοῦν τὸν μεγαλύτερον πλοῦτον τοῦ τόπου, καὶ ἐπομένως τὸ σημαντικώτερον ἀντικείμενον τοῦ ἐμπορίου. Τὰ μαλλία τῆς Ἰσπανίας χαίρουσιν ἰδιόζουσαν ὑπόληψιν καθ' ὅλην τὴν Εὐρώπην· διαιροῦνται δὲ εἰς τρεῖς κλάσεις, ἐχούσας διαφόρους ὑποδιαιρέσεις, ἥτοι εἰς τὰ τῆς Σεγοβίας, Σορίας καὶ Σεβίλλης ὡς ἐκ τῶν τόπων τῆς παραγωγῆς των.

Βιομηχανία Ἰσπανίας. — Εἰς διαφόρους πόλεις ὑπάρχουσι χειροτεχνεῖα ὑφασμάτων, ὀπλῶν καὶ ἄλλων ἀντικειμένων. Ἡ Καταλονία εἶναι ἡ βιομηχανικωτέρα ἐπαρχία, καὶ μάλιστα ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Βαρκελόνη.

Ἐμπόριον Ἰσπανίας. — Ἄλλοτε, ὅταν οἱ πλουσιώτεροι τόποι τῆς Ἀμερικῆς ἦσαν Ἰσπανικαὶ ἐπαρχίαι, καὶ ἡ δύναμις τῆς Ἰσπανίας κραταῖα καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ καὶ ἐν τῇ Ἀμερικῇ, οἱ Ἰσπανοὶ ἐνήργουν τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον τῆς Εὐρώπης καὶ ἐπεσώρευσαν ἄπειρα πλοῦτη εἰς τὸν τόπον των. Ὁ θρησκευτικὸς φανατισμὸς, ἐξ οὗ ἐπῆλθον καὶ αἱ ἐξωτερικαὶ καὶ αἱ ἐσωτερικαὶ τῆς ἀνωμαλίας, καὶ ἡ ἀπώλεια τῶν περισσοτέρων ἀποικιῶν τῆς ἐπέφερον τὴν ὀπισθοδρόμησιν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῆς Ἰσπανίας. Κατὰ τοὺς ἐσχάτους εἰρηνικοὺς τῆς Εὐρώπης χρόνους ἡ Ἰσπανία εἶχε πάλιν τὴν ἀτυχίαν νὰ κατασπαράττηται ἀπὸ ἐμφυλίου πολέμου, καὶ μόλις ἤδη ἀρχίζουν νὰ σχηματίζωνται ἐμπορικαὶ σχέσεις εἰς τὸν μήπω ἐντελῶς καθησυχάσαντα τοῦτον τόπον.

Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι μαλλία, οἶνοι, ἔλαια, ξηραὶ ὀπῶραι, μετὰξην, σόδα, ἄλας καὶ ἄλλα. Εἰς τὰς ἀποικίας, τὰς ὁποίας εἰσέτι διατηρεῖ εἰς τὰς Δυτικὰς Ἰνδίας, ἀποστέλλει καπνὸν, ὑφάσματα, δέρματα, χαρτίον, ὑδράργυρον καὶ ἄλλα.

Εἰσάγονται δὲ χειροτεχνήματα διαφόρων εἰδῶν, ἀντικείμενα στολισμοῦ, ἔργα μετάλλινων, βαφαὶ, κηρίον, αἶτος, βούτυρον κτλ. Ἀπὸ τὰς ἀποικίας τῆς λαμβάνει χρυσὸν, ἄργυρον, πλάτιναν, χαλκὸν, ζάχχρην, καφὲν, τέτον, κακκάον, βανιλίαν, ἀρώματα, ἱατρικὰς ὕλας, ξύλα βαφῆς κτλ., ἐκ τῶν ὁποίων ἀποστέλλει μέγα μέρος εἰς τὰς ἄλλας Εὐρωπαϊκὰς χώρας.

Τὸ ἐμπόριον εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς ὑπερτάτου συμβουλίου τῶν μεταλλείων καὶ τῶν νομισμάτων λεγομένου, τὸ δὲ μετὰ

τῆς Ἀμερικῆς ἐμπόριον ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ *συμβουλίου τῶν Ἰνδιῶν*, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξουσία εἶναι ἀπεριόριστος.

Ἐμπορικὰ δικαστήρια ὑπάρχουσιν εἰς τὰς ἐμπορικωτέρας πόλεις ὀνομαζόμενα *Korσολάτα*.

Αἱ σημαντικώτεραι ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς Ἰσπανίας εἶναι τὸ Βίλ-
βαον, ἡ Φερόλη, ἡ Καρόνια, τὸ Κάδιζ, ἡ Ἀλικάντη, ἡ Μάλαγα,
ἡ Βαλάνσα, ἡ Βαρκελόνη, ἡ Μαδρίτη, ἡ Σεβίλλα καὶ ἡ Σαραγόση.

Τράπεζα Ἰσπανίας. — Κατὰ τὸ 1829, διαλυθείσης τῆς πρῶην
χρηματιστικῆς Τραπεζῆς τοῦ Ἀγίου Καρόλου, ἐσυστήθη νέα Τράπεζα
μὲ τὰ ἐκκαθαρισθέντα κεφάλαια τῆς πρώτης ἐκ 309 ἑκατομμυρίων
ῤεαλίων ὑπὸ τὸ ὄνομα *Τράπεζα Ἰσπανικὴ τοῦ Ἀγίου Φερδινάνδου*
μὲ προνόμιον 30 ἐτῶν· αὕτη ἐκδίδει Γραμμάτια 500, 1,000 καὶ
4,000 ῤεαλίων, ἡ δὲ ἀξία τῶν ἐκδοθησομένων Γραμματίων δὲν δύ-
νεται νὰ ὑπερβῇ τὰ 12 ἑκατομμύρια ῤεαλίων. Τὰ Γραμμάτια ταῦτα
κυκλοφοροῦν εὐκόλως, διότι μ' ὅλας τὰς Κυβερνητικὰς ἀνωμαλίας
ἡ πίστις τῆς Τραπεζῆς ταύτης διατηρεῖται.

Ἐκτὸς τῆς δημοσίου ταύτης Τραπεζῆς ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι ἰδιω-
τικαὶ ἐμπορικαὶ Τράπεζαι.

Τελωνιακὸν σύστημα Ἰσπανίας. — Ἡ Ἰσπανία διὰ προστατευ-
τικοῦ Τελωνιακοῦ συστήματος προσπαθεῖ νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν ἐγχώριον
βιομηχανίαν καὶ γεωργίαν τῆς. Ἡ *τελωνιακὴ διατίμησις* εἶναι σχεδὸν
ἀπαγορευτικὴ ὡς πρὸς τὴν *εἰσαγωγὴν* πολλῶν ἀντικειμένων· τὰ κυ-
ριώτερα ἐξ αὐτῶν εἶναι ὁ καπνὸς, τὸ βαμβάκιον, βαμβάκινα ὑφά-
σματα, τὸ ἄλας, ἡ πυροκονία, οἱ τάπητες, τὰ δέρματα, τὰ σαπῶνια,
ὁ κάνναβις, τὰ πυροβόλα ὅπλα, τὰ ἐπιπλα, ὁ λευκοσίδηρος (τενεκὲς),
τὰ σιδηρᾶ ἔργα, τὸ χαρτίον καὶ οἱ δημητριακοὶ καρποὶ παντὸς εἶδους,
τῶν ὁποίων ἡ εἰσαγωγὴ μόνον εἰς περιστάσεις σιτοδείας ἐπιτρέπεται
εἰς ῥητοὺς λιμένας καὶ δι' ὀρισμένον χρόνον.

Ὡς πρὸς τὴν *ἐξαγωγὴν* ὑπάρχει πλήρης ἐλευθερία, καὶ δύνανται
νὰ ἐξαχθῶσιν ἀτελῶς παντὸς εἶδους προϊόντα τῆς γῆς ἢ τῆς τέχνης.

Νομίσματα Ἰσπανίας. — Πολλὰ ὀλίγοι τόποι ἔχουσι τοσοῦτον
περιπεπλεγμένον νομισματικὸν σύστημα ὅσον εἶναι τὸ τῆς Ἰσπανίας.
Εἰς ἑκτῶ διαφόρους νομισματικὰς ἀξίας λογαριάζουν ἐν Ἰσπανίᾳ, ἤτοι
εἰς τὴν τῆς Καστιλλίας, τοῦ Μεξικοῦ, τῆς Καταλονίας, τῆς Μαϊόρκας,
τῆς Βαλάνσης, τῆς Ἀραγώνης, τῆς Ναβάρρας, καὶ τῶν Καναρίων νήσων.

Ἀλλ' ἡ νομισματικὴ ἀξία τῆς Καστιλλίας εἶναι ἡ συνηθεστέρα καθ' ὅλην τὴν Ἰσπανίαν· διακρίνεται δὲ τὸ νόμισμα τοῦτο, εἰς νόμισμα λογιστικὸν καὶ νόμισμα συναλλαγῆς.

1) *Νόμισμα λογιστικόν*, μὲ τὸ ὅποιον λογαριάζουν εἰς ὅλην τὴν Ἰσπανίαν, εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον *Ρεάλιον* τοῦ *Βελλόν* (*Reales de Vellon*). Τὸ *Ρεάλιον* τοῦ *Βελλόν* διαιρεῖται εἰς 34 *μαραβέδια* τοῦ *Βελλόν* (*maravedis de Vellon*).

1. *Ρεάλιον* τοῦ *Βελλόν* = 27 ἑκατοστὰ φράγκου.

Λογαριάζουν προσέτι καὶ εἰς *Ρεάλια* τοῦ *Πλάτα* πρὸς 24 *Μαραβέδια* τοῦ *Πλάτα*.

1 *Ρεάλιον* *Πλάτα* = 51 ἑκατοστὰ φρ.

17 *Ρεάλια* *Πλάτα* = 32 *Ρεάλια* *Βελλόν*.

Τὸ ἀπανταχοῦ γνωστὸν δίστηλον *Τάληρον* τῆς Ἰσπανίας, τὸ ὅποιον ὀνομάζουν *Πιάστρας*, ἢ *Peso duro fuerte*, διαιρεῖται εἰς 8 *ρεάλια* ἀργυρᾶ, πρὸς 35 *Μαραβέδια*· ὅλον δὲ τὸ νομισματικὸν σύστημα στηρίζεται ἐπὶ τοῦ νομίσματος τούτου.

1 *Τάληρον* δίστηλον = $10 \frac{5}{8}$ *ρεάλια* *Πλάτας*.

1 *Τάληρον* δίστηλον = 20 — *ρεάλια* *Βελλόν*.

— — = 20 *Σολδία* πρὸς 12 *δηνάρια*.

2) *Νομίσματα Συναλλαγῆς* (*Cambio*) εἶναι τὰ ἑξῆς.

Ἡ *Πιστόλα* *Συναλλαγῆς* = 32 *ρεάλια* *Πλάτα*.

— — = $60 \frac{4}{17}$ *ρεάλια* *Βελλόν*.

— — = 4, 80 φράγκα.

Ἡ *Πιστόλα* *Συναλλαγῆς* διαιρεῖται συνήθως εἰς 32 *ρεάλια* πρὸς 34 *Μαραβέδια* *Πλάτα*.

Τὸ *Δουκάτον* *Συναλλαγῆς* = 375 *Μαραβέδια* *Πλάτα*.

— — = $7 \frac{5}{17}$ *Μαραβέδια* *Βελλόν*.

1 *Δουκάτον* *Συναλλαγῆς* = 5 55 φράγκα περίπου.

Τὰ πραγματικὰ *Νομίσματα* εἶναι τὰ ἑξῆς·

α) *Χρυσᾶ*—4 *Πιστόλαι* ἢ τετραπλοῦν πρὸ τοῦ 1772 = φρ. 85, 42.

— — — — — μετὰ τὸ 1772 — » 83, 93.

— — — — — μετὰ τὸ 1786 = » 81, 51.

— 2 *Πιστόλαι*, 1 *Πιστόλα* καὶ $\frac{1}{2}$ *Πιστόλα* κατ' ἀναλογίαν.

β) *Ἀργυρᾶ*—*Πιάστρα* πρὸ τοῦ 1772 = φρ. 5, 49.

— — — — — μετὰ τὸ 1772 = » 5, 43.

Τμήσεις *Συναλλαγῶν Μεδρίτης.*

Άμστερδαμ	1	Δουκάτ. Συναλ.	διὰ 97 1/2	δηνάρ. Γρὸς Ὀλ.
Λονδίνον	36 3/4	Πέν. Στερλ.	» 1	Πιάστραν Συναλ.
Παρίσιοι	15,25	φράγκα	» 1	Πιστόλαν Συναλ.
Γένοβα	15,60	λίραι νέαι	» 1	Πιστόλαν Συναλ.
ἥ	380,	ἐκατοστὰ	» 1	Πιάστραν Συναλ.
Λιθόρνος	17,75	λίτραι Τοσκάν.	» 1	Πιστόλαν Συναλ.
Βενετία	4,40	λίραι Αὐστριακ.	» 1	Πιάστραν Συναλ.

Αἱ ἐπὶ Ἰσπανίᾳ συναλλαγματικαὶ πρέπει νὰ συμφωνῶνται εἰς πραγματικὸν νόμισμα καὶ ὄχι εἰς χαρτονομίσματα.

Ἡ *Συνήθεια* (uso) εἶναι 30 ἡμέραι διὰ τὰς Συναλλαγματικὰς τῆς Γαλλίας, Γερμανίας καὶ Ὀλλάνδας 2 μῆνες, διὰ τὰς τῆς Ἀγγλίας 30 ἡμέραι, διὰ τὰς τῆς Ἰταλίας, Μεσογείου καὶ Ἀδριατικῆς 3 μῆνες.

Αἱ ἄλλοτε ἡμέραι χάριτος κατηργήθησαν.

Αἱ εἰς λευκὸν ὀπισθογραφήσεις εἶναι ἀπηγορευμέναι.

Μέτρα καὶ Σταθμὰ Μαδρίτης.

Μέτρον τῶν ὑφασμάτων εἶναι ἡ *Βάρα*.

1 Βάρα (ζουνα) = 0, 83 Μέτρα Γαλλ.

— = 1, 39 Πήχυν Τουρκίας.

100 Βάραι = 92,74 Γουάρδας ἁγγλ.

3 Πόδες = 1 Βάραν.

1 Ποῦς = 12 Δακτύλους = 12 Γραμμάς.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς εἶναι τὸ *Κάριζ* (Cahiz), διαιρούμενον εἰς 12 φανέγας.

1 φανέγα = 54, 80 λίτρας Γελ.

— — = 1, 64 Κοιλὸν Κωνστ.

110 φανέγαι = 234, 57 Στάγια Λιθόρνου.

— — = 19, 65 Κουάρτερ Ἀγγλ.

Μέτρον τῶν ῥευστῶν εἶναι τὸ *Καρτάριον* τῆς *Καστιλλίας*, ὀνομαζόμενον *Arroba mayor*, Ἀρόβα μεγάλη, διαίρεται δὲ εἰς 8 Ἀζούμβρας (Azumbres), πρὸς 4 Κουαρτίλας (quartiles).

1 Ἀρόβα μεγάλη (Arroba mayor) = 15, 44 λίτρας Γαλλικ.

Μέτρον τῶν ἐλαίων εἶναι ἡ μικρὰ Ἀρόβα (Arroba menor).

1 Ἀρόβα μικρὰ (Arroba menor) = 12, 06 λίτρας Γαλλικ.

25 Ἀρόβαι μεγάλαι = 32 Ἀρόβας μικράς.

Σταθμὸς ἐμπορικὸς εἶναι ἡ λίτρα libra τῆς Καστιλλίας.

100 λίτραι Καστιλλίας = 46 χιλιόγραμμα.

— — — = 35,88 ἀκάδ.

150 λίτραι = 1 Καντάριον Macho πρὸς 6 ἀρόβας.

1 Καντάριον σύνθετες = 100 λίτραι.

100 λίτραι Καστιλλίας = 101, 44 λίτρ. βάρους Ἀγγλ.

— — — = 112, 47 λίτραι Ρωσσίας.

Α'. ΒΑΡΚΕΛΟΝΗ.

§. 347. Ἡ Βαρκελόνη κεῖται ἐπὶ τῆς Μεσογείου, ἔχουσα 150,000 κατοίκους· ἦτο δὲ πάντοτε ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Ἰσπανίας· κατὰ τὴν ἐποχὴν μάλιστα τοῦ μεσαιῶνος οἱ κάτοικοί της ἐνέργουν τὰς μεγαλητέρας ἐμπορικὰς ἐπιχειρήσεις, καὶ εἰς αὐτοὺς χρεωστοῦνται αἱ πρῶται νομοθετικαὶ διατάξεις περὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπορίου τῶν νεωτέρων χρόνων. Εἰς τὰ ἐμπορικὰ χρονικὰ αὐτῆς τῆς πόλεως ἀναφαίνονται κατὰ πρῶτον ἐπίσημα ἔχνη θαλασσίων ἀσφαλειῶν, καὶ διαπραγματούσεων συναλλαγματικῶν. Αἱ πολιτικαὶ ὅμως περιπέττειαι, τὰς ὁποίας ὑπέφερεν ἡ Ἰσπανία, δὲν ἠδύναντο νὰ μὴν ἐπηρεάσωσι καὶ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς πόλεως ταύτης.

Ἀλλὰ τὸ ἀπαγορευτικὸν Τελωνιακὸν σύστημα τῆς Ἰσπανίας ἐπέφερε τὴν σημαντικωτέραν ἀπισθοδρόμησιν εἰς τὴν Βαρκελόνην, διότι οἱ κάτοικοι τῆς Καταλονίας ἀναγκάζονται νὰ μεταφέρωσι διὰ μεγάλων ἐξόδων ἀπὸ τὰς μεσογείους ἐπαρχίας τοὺς δημητριακοὺς καρπούς, τὸ ὀρύζιον, καὶ τὰ ζῶα, τῶν ὁποίων στεροῦνται, ἐνῶ πρὸ τοῦ 1826 τὰ ἐλάμβανον ἔξωθεν· καὶ οὕτω πληρόνουσι σήμερον τὰς ζωοτροφίας τῶν 15 καὶ 20 τοῖς 0/0 περισσότερον παρὰ πρότερον· ὥς ἐκ τούτου ἠῤῥξησεν ἀναλόγως καὶ τῶν ἡμερομισθίων ἡ τιμὴ, καὶ ἐπομένως κατὰ μέγα μέρος ἡ βιομηχανία διεκόπη.

Τὸ σημερινὸν ἐμπόριον τῆς Βαρκελόνης ἐνεργεῖται κυρίως μετὰ τῶν Ἰσπανικῶν ἀποικιῶν.

Συνήθειαι ἐμπορικαί.—Προμηθείας δικαίωμα εἶναι 2 1/2 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῶν πραγματειῶν τῶν ἀποστελλομένων, καὶ 2 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῶν παραλαμβανομένων.

Αἱ πωλήσεις σπανίως γίνονται τοῖς μετρητοῖς, συνήθως γίνονται μὲ 3 ἢ 4 μηνῶν προθεσμίαν.

Ἡ ἐμπορικὴ προεξόφλησις εἶναι $1/2$ τοῖς $0/0$ τὸν μῆνα.

Ἡ τιμὴ τῶν πραγματειῶν προσδιορίζεται εἰς τάληρα δίστηλα (pesos duros) (piastres fortes), πρὸς 20 ρεάλια βελλὸν τῶν 34 Μα-
ραβεδίων.

Τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα πωλοῦνται μὲ τὸ καντάριον ἢ μὲ τὴν λί-
τραν· οἱ δημητριακοὶ καρποὶ μὲ τὴν Κουαρτέραν.

Ὅλαι αἱ εἰς βερέλια πραγματεῖται πωλοῦνται καθαρобоρῶς· ἐὰν δὲ
πωληθοῦν μικτοβορῶς ἀφαιρεῖται ἀποστάθμισις (lara) 10 τοῖς $0/0$
διὰ τὰ ἔλαια, κακίον καὶ καφὲν, 20 τοῖς $0/0$ διὰ τὰ ἔλαια εἰς βα-
ρέλας (pipes), καὶ 3 τοῖς $0/0$ ἐκπίπτονται ἀπὸ τὰς εἰς σάκκους
πραγματείας.

Νομίσματα Βαρκελόνης. — Λογαριάζουν εἰς λίτρας Καταλάνας
(libras) πρὸς 20 σολδία τῶν 12 δηναρίων.

1. δίστηλον Τάληρον = 37, $1/2$ Σολδία Καταλ.

1. Λίρα Καταλάνα = 2, 80 φρ. περίπου.

Σταθμὰ καὶ μέτρα Βαρκελόνης. — Σταθμὸς ἐμπορικὸς εἶναι τὸ
Καντάριον πρὸς 4 ἀρόβας ἢ 104 λίτρας.

1. λίτρα = 400 Γραμ. Γαλλικῆς.

— = 124, 80 δράμ. Τουρκίας.

Μέτρον τῶν ὑφασμάτων εἶναι ἡ Κάνα πρὸς 8 σπιθαμὰς πρὸς 4
τέταρτα.

1. Κάνα = 0,53 μέτρου Γαλλ.

= 0,79 πήχ. Τουρκ.

Μέτρον τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἶναι ἡ κάργα = 123, 75 λί-
τρας Γαλλ.

Ἡ Σάλμα ἢ Τορελάδα πρὸς $1 \frac{3}{5}$ κάργας ἢ 4 Κουαρτέρας.

100. Κουαρτέραι = 68 ἑκατόλιτρα Γαλλικά.

100. — = 2,04 κοιλὰ Τουρκίας.

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῆς Πορτογαλλίας.

§. 348. Ἡ Πορτογαλλία κεῖται ἐπὶ τῆς δυτικομεσημβρινῆς ἄκρας
τῆς Εὐρώπης, ἔχουσα ὅρια τῶν Ἀτλαντικῶν ὠκεανῶν καὶ τὴν Ἰσπανίαν.

Οἱ κάτοικοί της εἶναι 3'923,000· τὰ προϊόντα της ποικίλα, καὶ ἐὰν ἐκαλλιεργεῖτο ἐντελέστερα, ἤθελεν εἶσθαι μία ἐκ τῶν πλουσιωτέρων Ἐπικρατειῶν τῆς Εὐρώπης. ἔχει ἀποικίας κατοικουμένας ὑπὸ 2,400,000.

Προϊόντα.—Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ Πορτογαλλία ἐνησχολεῖτο ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν θαλασσοπλοΐαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, ἡ γεωργία παρημελήθη. Συλλέγονται δημητριακοὶ καρποὶ ἀξιολόγου ποιότητος, ἀλλὰ μὴ ἐπαρκούντες εἰς τὴν ἐγγώριον κατανάλωσιν. Ὁ ἀραβόσιτος καλλιεργεῖται μετ' ἐπιτυχίας εἰς τὰ ἀρκτικά μέρη τοῦ βασιλείου, καὶ τὰ $\frac{2}{3}$ τῶν κατοίκων τρέφονται ἐξ αὐτοῦ. Οἱ οἶνοι ἀποτελοῦσι τὸ σημαντικώτερον τῶν Πορτογαλλικῶν προϊόντων, καὶ τὸ μεγαλῆτερον μέρος αὐτῶν ἀποστεέλλεται εἰς τὴν Ἀγγλίαν· διακρίνονται δὲ εἰς νέους καὶ παλαιούς· ἐπίτηδες Κυβερνητικὴ διάταξις κανονίζει τὰ τοῦ ἐμπορίου τῶν οἶνων. Ξηράϊ ὀπώραι παντὸς εἶδους, κάνναβις, λίνον, ἐλαιόλαδα, μετὰξην, βαφικαὶ οὐσίαι, καὶ μέλι εἶναι τὰ λοιπὰ προϊόντα.

Μεταλλεῖα.—Τὰ μεταλλεῖα τῆς Πορτογαλλίας εἶναι καὶ πλούσια καὶ πολυειδῆ. Ἡ ἄμμος τῶν περισσοτέρων ποταμῶν της περιέχει μόρια χρυσοῦ, καὶ τὰ περισσότερα ὄρη της ἔχουσι μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, χαλκοῦ, ζίγκου, μολύβδου, σιδήρου, ἀρσενικοῦ, κρυστάλλων, μαρμάρων, γαιανθράκων, καὶ πολυτίμων λίθων. Ἡ Αὐλὴ τῆς Αἰσαβώνης ἦτο ἄλλοτε ἡ πλουσιωτέρα ὥς πρὸς τὰ πολύτιμα σκεύη, καὶ ὥς πρὸς τοὺς ἀδάμαντας· ἀλλὰ μέγα μέρος τῶν κειμηλίων τούτων ἀπωλέσθη εἰς τὸν τρομερὸν σεισμὸν τοῦ 1775, τὰ δὲ ἐπίλοιπα ἡ πενία τὰ ἀπέστειλεν εἰς ξένας χώρας.

Βιομηχανία.—Κατὰ τὸν 17^{ον} αἰῶνα οἱ Πορτογάλλοι ἤρχισαν νὰ ἐνασχολῶνται εἰς τὰς βιομηχανικὰς τέχνας, καὶ ἐσύστησαν χειροτεχνεῖα μαλλίνων ὑφασμάτων καὶ ἄλλων. Τὰ χειροτεχνεῖα ταῦτα ἐπροόδευσαν ἐπαισθητῶς, καὶ ἐκ τῶν προϊόντων των ἀπεστέλλοντο μεγάλαι ποσότητες εἰς τὴν Βρασιλίαν καὶ τὰς λοιπὰς Πορτογαλλικὰς ἀποικίας· ἀλλὰ μετὰ τὴν περίφημον Συνθήκην, τὴν συνομολογηθεῖσαν μετὰ τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὸ 1703, δι' ἧς ἐπετράπη ἡ εἰσαγωγὴ τῶν Ἀγγλικῶν χειροτεχνημάτων, ἡ ἐγγώριος βιομηχανία κατεστράφη σχεδὸν ἐντελῶς, μὴ δυνηθεῖσα ν' ἀντιπαραταχθῇ εἰς τὸν Ἀγγλικὸν συναγωνισμόν.

Ἐμπόριον.—Ἡ λαμπρὰ ἐποχὴ τοῦ Πορτογαλλικοῦ ἐμπορίου πα-

ρῆλθεν ἄνευ ἐλπίδος ἐπιστροφῆς. Πρῶτοι μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊῶν οἱ Πορτογάλλοι ἐπεχείρησαν τὰ ταξείδια τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν, καὶ ἐξουσίασαν τὰς πλουσιωτέρας ἐπαρχίας αὐτῶν καὶ τοῦ Νέου Κόσμου. Οἱ Πορτογάλλοι, ἀντίζηλοι τῶν Ἰσπανῶν, κατεπλούτισαν τὴν πε-
 τρίδα των διὰ τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἐσχημάτισαν ἰσχυρὰν ναυτικὴν δύ-
 ναμιν· ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἡ Ἰσπανικὴ ὑπεροχὴ τοὺς κατέστρεψε, καὶ ἡ
 Πορτογαλλία διὰ πολλὸν καιρὸν ἦτο ἐπαρχία Ἰσπανικὴ. Ὅτε δὲ ἀνέ-
 λαβε τὴν ἀνεξαρτησίαν της, ἡ Συνθήκη, τὴν ὁποίαν προανεφέρμεν,
 ὑπεδούλωσεν αὐτὴν ἐμπορικῶς καὶ βιομηχανικῶς εἰς τὴν Ἀγγλίαν,
 ἥτις ἐνεργεῖ ἤδη ὅλον τὸ ἐμπόριον τῆς Πορτογαλλίας. Ἀποχωρισθεῖσα
 δὲ καὶ κατὰ τὸ 1822 ἀπὸ τὴν Βρασιλίαν ἀπώλεσε σχεδὸν καὶ τὸ
 ναυτικὸν ἐμπόριόν της. Αἱ ἀποικίαι της σήμερον περιορίζονται εἰς τὰς
 Ἀσόρας νήσους, εἰς τὴν Μαδέραν, εἰς τὰς νήσους τοῦ Πρασίνου Ἀκρω-
 τηρίου, καὶ εἰς τινὰς ἄλλας νήσους.

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς Βασιλίσσης Μαρίας ἡ Κυβέρνησις
 ἐπροσπάθησε ν' ἀναζωογονήσῃ τὸ ἐθνικὸν ἐμπόριον· ἡ σπουδαιότερα
 καὶ πλέον ἀξιοσημεῖωτος πρᾶξις της ἦτο ἡ διακήρυξις τῆς ἀτελείας
 τῶν λιμένων τῆς Λισαβώνης καὶ τοῦ Πόρτου, γενομένη τὴν 18
 Ἀπριλίου 1834· κατὰ τὴν διακήρυξιν ταύτην ὅλα τὰ ἐμπορεύματα
 δι' ὁποίου δῆποτε πλοίου μεταφερόμενα θέλουσι εἶσθαι δεκτὰ ἀτελῶς
 εἰς τοὺς εἰρημένους δύο λιμένας. Μόνον ὡς πρὸς τοὺς δημητριακοὺς
 καρποὺς ὑπάρχει ἐξαίρεσις, κανονιζομένης τῆς εἰσαγωγῆς αὐτῶν δι'
 ἰδιαιτέρου Νόμου.

Σύστημα τακτικὸν ἐναποταμιεύσεως δὲν ὑπάρχει· ἀλλ' ὅλα τὰ στε-
 ρεὰ ἐμπορεύματα δύνανταν νὰ ἐναποτεθῶσιν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ
 Τελωνείου ἐπὶ δύο ἔτη· τὰ δὲ βρευστὰ ἐπὶ ἑξ μῆνας ἄνευ πληρωμῆς
 ἐνοικίου, ἀρκεῖ νὰ ἦναι προσδιωρισμένα διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατανά-
 λωσιν· ἐὰν δὲ ἐξαχθῶσι πληρόνουσι δύο τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας των.

Α'. ΛΙΣΑΒΩΝΑ.

§. 349. Ἡ Λισαβὼνα εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Πορτογαλλίας,
 ἔχουσα κατοίκους 250,000, καὶ κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Τάγου·
 ὁ λιμὴν της εἶναι ἐκ τῶν ὠραιότερων τοῦ κόσμου· φάρος δὲ 120 πο-
 δῶν ὕψους ὁδηγεῖ τοὺς ναυτιλομένους. Τὸ σημερινὸν ἐμπόριον τῆς
 πόλεως ταύτης εἶναι σχεδὸν ἀσήμαντον συμπαραβάλλόμενον μὲ τὸ

ἄλλοτε εἰς τὴν ἐμπορικωτάτην ταύτην πόλιν ἐνεργούμενον. Τὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα ἡ Πορτογαλικὴ Κυβέρνησις ἔλαβε κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐμπορίου, καὶ ἡ μετριοτήτης τῶν λιμενικῶ δικαιωμάτων ἐπέφερον κάποιαν ζωηρότητα εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως ταύτης· ἐὰν δὲ αἱ ἐσωτερικαὶ ἀνωμαλίαι, αἵτινες πρὸ χρόνων μαστίζουσι τὸν τόπον, καταπαύσωσιν ἐντελῶς, καὶ ἐπέλθῃ ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ δημόσιος πίστις, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι τὸ ἐμπόριον τῆς Λισαβώνης θέλει ἀναλάβει οὐσιωδῶς.

Τράπεζα Λισαβώρης. — Κατὰ τὸ 1822 ἐσυστήθη Τράπεζα μὲ κεφάλαιον 5,000 ἑκατομμυρίων ρεῖς ἐκ μετοχῶν 500 μιλρεῖς. Ἡ Τράπεζα αὕτη, ἥτις κατὰ τὸ 1827 διέκοψε τὰς πληρωμάς της ὡς ἐκ τῶν προκαταβολῶν, τὰς ὁποίας εἶχε κάμει εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἀνέλαβεν ἀκολούθως τὴν ὑπόληψίν της· προεξοφλεῖ δὲ καὶ δανεῖζει ἐπὶ υποθήκῃ καὶ ἐνεχύρῳ.

Νομίσματα Λισαβώρης. — Εἰς ὅλην τὴν Πορτογαλίαν λογαριάζουν εἰς ρεῖς (reis).

Τὸ νόμισμα τοῦτο εἶναι μικροτάτης ἀξίας, ἥτοι $1\frac{1}{2}$ περίπου ἑκατοστοῦ τοῦ φράγκου, ὅθεν ἀπαιτεῖται μέγιστος ἀριθμὸς διὰ νὰ ἐκφρασθῇ μέτριόν τι ποσὸν, πρὸς εὐκολίαν λοιπὸν εἰς τὰ ἐμπορικὰ βιβλία συνειθίζουσιν νὰ κόπτουν τοὺς τρεῖς δεξιόθεν ἀριθμοὺς, καὶ νὰ τοὺς γράφουν εἰς τὴν θέσιν ὅπου οἱ Γάλλοι π. χ. γράφουν τὰ ἑκατοστά τοῦ φράγκου· οὕτως 98414—583 ρεῖς σημαίνει 98 ἑκατομμύρια, 414 χιλιάδες καὶ 583 ρεῖς.

1 ἑκατομμύριον ρεῖς ὀνομάζεται 1 conto de reis.

1,000 ρεῖς = 1 milreis.

Τὰ πραγματικὰ νομίσματα εἶναι τὰ ἐξῆς·

α) Χρυσᾶ.—Dobrao ἢ Πορτουγ. τῶν 24,000 ρεῖς	=	φρ. 169,25
— $1\frac{1}{2}, 1\frac{1}{5}, 1\frac{1}{10}, 1\frac{1}{20}$, κατ' ἀναλογίαν	=	»
—Dobrao τῶν 12,800 ρεῖς	=	» 90,43
— $1\frac{1}{2}$ Δόβρα τῶν 6,400 ρεῖς	=	» 45,27
— $1\frac{1}{2}$ καὶ $1\frac{1}{4}$ κατ' ἀναλογίαν		
Κρουσάδον νέον (Cruzados novos) τῶν 480 ρεῖς	=	» 3,30
Milreis (τῶν Ἀφρικανικῶν κατοχῶν)	=	» 4,03
β) Ἀργυρᾶ—Κρουσάδα νέα τῶν 480 ρεῖς	=	» 2,91
—Κρουσάδα τῶν 1,000 ρεῖς	=	» 6,12

—Doze-Vintems ἀξίας 240 ρεῖς (1799) = » 1,44

—Τεστόνιον τῶν 1799 = » 62

5 Κρουσάδα νέα πραγματικά ἀξίζουν 6 Κρουσάδα συναλλακτικά.

Νομίσματα συναλλακτικά εἶναι τὰ ἐξῆς:

Ἐκ 400 ρεῖς ἐσχημάτισαν ἐν νόμισμα λογιστικόν, ὀνομάσαντες αὐτὸ Κρουσάδον, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ συγχύζωμεν μὲ τὸ πραγματικὸν Κρουσάδον.

Ἐκ 1,000 ρεῖς ἐσχημάτισαν ἄλλο νόμισμα συναλλαγῆς, ὀνομάσαντες αὐτὸ Μιλερεῖς.

Τὸ χαρτονόμισμα συνίσταται εἰς γραμμάτια ἐκ 1,000—20,000 ρεῖς· χάνει δὲ ἀνταλλαττόμενον 30 τοῖς 0/0 περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον.

Ἄλλοτε αἱ πληρωμαὶ ἐγίνοντο κατὰ τὸ $1/2$ εἰς πραγματικά νομίσματα ἀργυρᾶ, καὶ κατὰ τὸ ἄλλο $1/2$ εἰς χαρτονομίσματα μὲ ζήμιαν 30 τοῖς 0/0· ὁ τρόπος οὗτος τῶν πληρωμῶν κατηργήθη, καὶ ὅλαι αἱ πληρωμαὶ πρέπει νὰ γίνωνται ἤδη εἰς πραγματικά νομίσματα.

Τίμησις συναλλαγῶν Αἰσαβώνης.

Ἀμστερδαμ. 43 δηνάρια γρὸς διὰ 1 Κρουσάδον τῶν 400 ρεῖς

(1 φιορίν. Ὁλλανδ. = 40 δηνάρια).

Ἀμβουργον 48 $1/2$ σολδία Τράπεζ. » 1000 ρεῖς

ἢ 38 $1/2$ δηνάρια γρὸς » 400 ρεῖς

Γένοβα 986 ρεῖς » 6 λίρας νέας

Λιβόρνος 136 ρεῖς » 1 » Τοσκάνης

ἢ 142 σολδία » 1000 ρεῖς

Μαδρίτη 670 ρεῖς » 1 πιάστρ. συναλλ.

ἢ 2680 ρεῖς » 1 πιστόλ. συναλλ.

Τριέστιον 424 ρεῖς » 1 φιορ. τῶν 20 κρ.

Βενετία 121 ρεῖς » 1 λίραν Αὐστριακὴν.

Ἡ τίμησις αὕτη εἶναι κατὰ τὴν σχέσιν τοῦ πραγματικοῦ νομίσματος.

Συνήθειαι.—Αἱ ἐπὶ Πορτογαλίᾳ συναλλαγματικαὶ συμφωνοῦνται εἰς πραγματικὸν νόμισμα.

Κατὰ τὸν περὶ συναλλαγματικῶν Νόμον, ἐκδοθέντα τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1833, ὅλαι αἱ συναλλαγματικαὶ πληρόνονται κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς πτώσεως των, καὶ τὴν παρχμονήν, ἐὰν ἡ τῆς πτώσεως ᾖ ἔναι ἐφορτάσιμος ἢ Κυριακὴ. Αἱ ἐν ὧσιν συναλλαγματικαὶ πρέπει νὰ

πληρωθῶν ἅμα παρουσιασθῶν, ἢ τὸ πολὺ πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἄλλως διαμαρτύρονται.

Ἡ συνήθεια (uso) εἶναι 30 ἡμέραι.

Αἱ ἡμέραι τῆς χάριτος κατηργήθησαν.

Σταθμὰ καὶ μέτρα Λισαβώνης.

1 Λίτρα Λισαβώνης=459 γραμμᾶς Γαλλικᾶς.

=143,20 δράμια Τουρκίας.

Τὸ καντάριον διαιρεῖται εἰς 4 ἀρόβας, ἡ ἀρόβα εἰς 32 λίτρας καὶ 8 λίτρα εἰς 2 μάρκα.

Μέτρα μῆκους ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν τὰ κυριώτερα εἶναι τρία.

α.) Ἡ βάρα (διὰ τὸ χονδρικὸν ἐμπόριον)=1,10 μέτρον Γαλλικ.

=1,65 πῆχη Τουρκίας.

β.) Τὸ βράτζον=μὲ τὸ διπλοῦν τῆς βάρας.

γ.) Τὸ κοβάδον (διὰ τὰ μεταξωτὰ καὶ μάλλινα)=0,21 μέτρον Γαλλικοῦ=0,31 πῆχη Τουρκίας.

Εἰς τὸ ἐμπόριον ὑπολογίζουσι 5 βάρας=6 γυιάρδας Ἀγγλικᾶς.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τοὺς σίτους καὶ τὸ ἄλς εἶναι τὸ Μόγιον (Moyo).

1 Μόγιον = 15 φανέγας = 60 Ἀλκουέρας (alqueires) = 240

κουάρτα (quartos) = 480 Οὐτάβα (outavos) =

1920 Σελαμῖς (selamis).

1 Μόγιον = 8,11 ἐκᾶτόλιτρα Γαλλικᾶ.

1 — = 24,33 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

Μέτρον τῶν οἴνων καὶ ἐλαίων εἶναι ἡ Τορελάδα.

1 Τορελάδα = 2 πίπας ἢ botas = 52 Ἀλμούδας (almudes) =

104 Ἀλκουέρας (alqueires, potas) = 624 Κανάτας (cana-

das) = 2496 Κουαρτίλους (quartilhos).

1 Τορελάδα = 8,60 λίτρας Γαλλικᾶς.

1 Ἀλμούδα ἐλαίου ζυγίζει περίπου 17,48 χιλιόγραμμα Γαλλικᾶ,

ἥτοι 13,68 δατάδας Τουρκίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ τοῦ Βασιλείου τῶν Κάτω Χωρῶν, ἢ Ὀλλάνδας.

§. 350. Τὸ Βασίλειον τῆς Ὀλλάνδας ἔχει ἐμπορικῶς πρωτεύουσαν τὸ Ἄμστερδαμ (Ἀμστελδάμουν), κατοίκους δὲ 3,534,000· αἱ ἀποικίαι τῆς Ὀλλάνδας περιορίζονται ἤδη εἰς τὰς νήσους Ιάβαν, Σουμάτραν, Βόρνεον, εἰς διάφορα καταστήματα εἰς τὴν Γουϊνέαν τῆς Ἀφρικῆς, καὶ εἰς τινὰς ἄλλας νήσους τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ.

Τὸ ἔδαφος τῆς Ὀλλάνδας εἶναι παντοῦ χαμηλότερον ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης· διὰ τεχνιτῶν δὲ προχώσεων προφυλάττεται ἀπὸ τὰς πλημμύρας τοῦ Ὠκεανοῦ· πλῆθος δὲ διωρύγων δίδει εἰς τὰ ὕδατα ροὴν ἐλευθέραν, καὶ ἐμποδίζει τὸν σχηματισμὸν ἐλῶν.

Προϊόντα.— Αἱ βοσκαὶ τῆς Ὀλλάνδας καὶ ἐπομένως ἡ κτηνοτροφία ἔχουσιν ἰδιαίτεράν σημασίαν. Καλλιεργεῖται δὲ μετ' ἐπιτυχίας ὁ σίτος, τὸ λίνον, τὸ ἐρυθρόδανον (ρίζαριον), ὁ καπνὸς, τὰ γεώμηλα καὶ ἄλλα.

Ἡ βιομηχανία τῆς Ὀλλάνδας εὐρίσκεται εἰς ἀρκετὴν ἐνεργητικότητα, μάλιστα ὡς πρὸς τινὰ εἶδη οἱ Ὀλλανδοὶ ἀπέκτησαν εἰδιλότητα· οὕτως ὁ ἀνθρακικὸς μόλυβδος (ceruse) τοῦ Ρότερδαμ εἶναι ὁ ωραιότερος, ὡσαύτως τὸ βοράκιον (χρυσόκολλα), τὸ κιννάβαρι καὶ τὸ νίτρον τοῦ Ἄμστερδαμ εἶναι τὰ καλῆτερα ἀφ' ὅσα κατασκευάζονται. Ὡς πρὸς τὴν λεύκανσιν τῶν λινῶν πανίων οἱ Ὀλλανδοὶ ὑπερτεροῦν ὅλα τὰ λευκαντήρια τῆς Εὐρώπης· τὰ τοιοῦτου εἶδους καταστήματα τῆς Ἀρλέμης (Hærlæm) εἶναι ὀνομαστά. Οἱ τεχνῖται τοῦ Ἄμστερδαμ εἶναι περίφημοι ὡς πρὸς τὴν τομὴν καὶ τὴν στίλπνωσιν τῶν πολυτίμων λίθων. Ἀλλὰ τὰ ἄλλοτε περίφημα Τεχνουργεῖα τῶν ἐρεῶν (τζοχῶν) τῆς Λεύδεν (Leyden) δὲν ὑπάρχουν πλέον, καὶ οἱ Ὀλλανδοὶ λαμβάνουσι τὰς ἀναγκαίας ἐρέας ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν.

Ἐμπόριον.— Αἱ περιπέτειαι, εἰς τὰς ὁποίας εὐρέθη τὸ ἐμπόριον τῶν Ὀλλανδῶν κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς, καὶ ἡ ἐμπορικὴ πολιτικὴ τῆς Ὀλλανδικῆς Κυβερνήσεως εἶναι ἐκ τῶν περιεργότερων ἀντικειμένων τῆς ἱστορίας τοῦ ἐμπορίου. Κατὰ τὸν ΙΖ'. αἰῶνα ἡ ἐμπορικὴ σημασία τῆς Ὀλλάνδας ἦτο εἰς τὴν ἀκμὴν της, εἶχον δὲ οἱ Ὀλλανδοὶ κατὰ τὸ διάστημα ἐνὸς καὶ ἡμίσεος αἰῶνος εἰς χεῖράς των τὸ ἐμπόριον ὅλου τοῦ κόσμου, καὶ τὴν κυριαρχίαν τῶν θαλασσῶν· διὰ τοῦ ἐμπορίου ἐπεσώρευσαν εἰς τὴν πατρίδα των ἄπειρα πλοῦτη, καὶ ἡ Ὀλ-

λάνδα ἀποκατέστη ἡ κοινὴ δανειστικὴ Τράπεζα ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κυβερνήσεων. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐμπορίου ἐπέφερε τὴν πτώσιν τοῦ Ὁλλανδικοῦ, μὲν τοῦτο καὶ σήμερον ἡ Ὁλλάνδα συγκαταριθμεῖται μετὰ τῶν ἐμπορικωτέρων τόπων. Οἱ Ὁλλανδοὶ δὲν ἀπώλεσαν τὰς παλαιὰς τῶν ἔξεις, καὶ ὅλοι ἀνεξαίρετως ἐνασχολοῦνται κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰς τὸ ἐμπόριον· ἡ τοπογραφικὴ θέσις τῆς χώρας τῶν τοῖς παρέχει ἄπειρα πρὸς τοῦτο πλεονεκτήματα, κειμένη μετὰ τῆς Ἀρκτικῆς καὶ Μεσημβρινῆς Εὐρώπης· διὰ τοῦ Ωκεανοῦ δέχεται ὅλα τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα, καὶ διὰ τοῦ Ῥήνου, τοῦ Μεύσου (Meuse) καὶ τῶν ἀπείρων διωρύγων τῆς τὰ μεταφέρει εἰς τὰς μεσογείους Γερμανικὰς χώρας· καμμία ἐμπορικὴ χώρα δὲν προσφέρει τοσαύτας εὐκολίας εἰς τὸ ἐμπόριον ὅσας ἡ Ὁλλάνδα· αἱ ἐμπορικαὶ συνήθειαι εἶναι ἀμετάβλητοι, ἡ καλὴ πίστις καὶ ἡ τιμιότης τῶν Ὁλλανδῶν ἐμπόρων ἀνώτεραι πάσης ὑπονοίας, αἱ πτωχεύσεις σπανιώταται, διότι ἡ οἰκονομία καὶ ἡ λιτότης εἶναι ὁ κανὼν τῆς ζωῆς τῶν (1), ἡ δὲ ἐμπορικὴ φρόνησις, ἥτις τοὺς χαρακτηρίζει, ἀπομακρύνει αὐτοὺς ἀπὸ πᾶσαν τολμηρὰν ἐπιχείρησιν, ὅποια δῆποτε καὶ ἂν ἦναι τὰ προσδοκώμενα κέρδη.

Ἡ Ὁλλάνδα σήμερον προσπαθεῖ διὰ παντὸς μέσου ν' ἀνχάβῃ τὴν παλαιὰν ἐμπορικὴν τῆς σημασίαν· διὰ διαφορῶν δὲ Συνθηκῶν μετὰ τῆς Πρωσσίας ὡς πρὸς τὸν πλοῦν τοῦ Ῥήνου, καὶ μετὰ τῆς Ἀγγλίας, ὑπὸ τὴν βᾶσιν τῆς ἀμοιβαιότητος, ἔδωκεν εἰς τὰς ἐμπορικὰς τῆς σχέσεις μεγαλητέραν ἔκτασιν.

---

(1) Ἦτο ἐπιθυμητὸν οἱ ὁμογενεῖς ἔμποροι νὰ ἐμιμῶντο τὸ παράδειγμα τῶν Ὁλλανδῶν, ἀποφεύγοντες τὰς κακῶς ἐννοουμένας μεγαλοπρεπείας καὶ πολυτελείας, αἵτινες καθίστανται ἀφορμαὶ καταστροφῆς ὅχι μόνον ἰδιωτικῶν καταστάσεων, ἀλλὰ καὶ ἐθνικῶν περιουσιῶν καὶ μεγαλείων. Οἱ Ὁλλανδοὶ ὡσαύτως δύνανται νὰ ληφθῶσιν ὡς ὑπογραμμὸς τῆς ὀφειλομένης μετὰ ὁμογενῶν ἐμπόρων ἀμοιβαίας σχέσεως καὶ συνδρομῆς τῆς τόσον ἀναγκαίας πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐθνικῆς τιμῆς καὶ ὑπολήψεως. Δὲν ἐννοοῦμεν νὰ εἰπωμεν ὅτι τὰ προτερήματα ταῦτα ἐλλείπουν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἐμπόρους· ἀπ' ἐναντίας ἡδυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν πολλὰ παραδείγματα τιμῶντα τὸν Ἑλληνικὸν χαρακτήρα· ἀλλ' ἐνίοτε ἴσως ὡς ἐκ τοῦ διαμελισμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον δυστυχῶς εὐρίσκεται ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, τὸ αἶσθημα τῆς ἐθνικότητος καὶ τῆς ὀλομελείας παραγνῶρίζεται, ὑπερσχύουν δὲ αἱ τοπικαὶ καὶ συμπατριωτικαὶ ἀντιζηλῖαι, ἀνάξια τῆς ἐμπορικῆς τιμῆς, καὶ ἀπάδουσαι εἰς τὸν μέγαν σκοπὸν τοῦ ἐθνικοῦ ἐμπορίου.

Ἡ *Τελωριακὴ Νομοθεσία* τῆς ὀλλάνδας ὑπαγορευμένη ἐντελῶς ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου συνεργεῖ κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν ἐμπορικὴν τῆς ἀνάπτυξιν.

Ὅλα τὰ ἐμπορεύματα δύνανται νὰ ἐναποταμιευθῶσιν εἰς τὰς ὀλλανδικὰς χώρας, καὶ νὰ ἐξαχθῶσιν πάλιν ἄνευ τῆς πληρωμῆς οὐδενὸς δασμοῦ. Ἐὰν ἀποσταλῶσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν διὰ τῶν διωρύγων, ὑπόκεινται εἰς μέτριον δικαίωμα διαμετακομίσεως.

Α'. ΑΜΣΤΕΡΔΑΜ (Ἀμστελὸδαμον).

§. 351. Τὸ Ἀμστελὸδαμον, κείμενον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Ἄμστελ, ἔχει 243,000 κατοίκους, λιμένα παράλιον, καὶ ἐμπόριον σημαντικόν, Τραπεζιτικῶν μάλιστα ἐργασιῶν. Ἐμπορικαὶ πόλεις εἶναι προσέτι τὸ *Ρότερδὰμ* ἔχον κατοίκους 105,000, τὸ *Οὐτρέχτ* (Utrecht) μὲ κατοίκους 53,000.

Τράπεζα Ἀμστελὸδαμον.—Ἡ ἀρχαία Τράπεζα τοῦ Ἀμστελὸδαμ διελύθη κατὰ τὸ 1814 ὡς ἐκ τῶν δυσκόλων περιστάσεων, εἰς τὰς ὁποίας τότε εὗρέθη μετ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἐσυστήθη νέα Τράπεζα ἡ τῶν *Κάτω Χωρῶν* λεγομένη μὲ ἀρχικὸν κεφάλαιον 5 ἑκατομμυρίων φιορινίων. Αὕτη ἐκδίδει Τραπεζικὰ Γραμμάτια ἀπὸ 25—1000 φιορινίων· προσεξοφλεῖ δὲ καὶ δανεῖζει ἐπὶ ἐνεχύρῳ δημοσίων ὁμολογιῶν, ἢ πολυτίμων μετάλλων. Ἡ τράπεζα αὕτη ἐνεργεῖ καὶ τὰ τῆς κατασκευῆς τοῦ νομίσματος διὰ λογαριασμοὺν τῆς Κυβερνήσεως.

Εἰς τὸ Ἀμστελὸδαμον ὑπάρχουσι προσέτι καὶ ἄλλα δημόσια ἐμπορικὰ Καταστήματα ἄξια λόγου, ὡς ἡ *Ἑταιρία τοῦ Ὀλλανδικοῦ ἐμπορίου*, τὸ *Συνδικάτορ* τῆς *Χρῆωλυσίας* λεγόμενον καὶ ἄλλα.

Νομίσματα Ἀμστελὸδαμον.—Κατὰ τὸ 1816 ἐνομοθετήθη ὁμοιόμορφως τὸ νομισματικὸν σύστημα.

Νομισματικὴ μονὰς εἶναι τὸ *Ἀργυροῦν φιορίνιον*, διαιρούμενον εἰς 100 ἑκατοστά· ἡ ἀξία αὐτοῦ εἶναι φρ. 2, 16 περίπου. Εἰς τὰς ἐμπορικὰς δὲ δοσοληψίας λογαριάζουν φιορίνια ὀλλανδικὰ 189 διὰ 400 φράγκα.

Ἡ σχέσις τῶν παλαιῶν καὶ νέων νομισμάτων εἶναι ἡ ἐξῆς.

1 λίρα Γρὸς = 2, $\frac{2}{5}$ ριζτάληρα = 6 φιορίνια (νέα) = 20 Σέλιγα ἢ Σολδία γρὸς = 120 Σολδία = 240 δηνάρια γρὸς = 600 ἑκατοστά νέου φιορινίου = 1920 δηνάρια.

Τὰ πραγματικά νομίσματα εἶναι τὰ ἑξῆς·

- α) Χρυσά — Δουκάτον χρυσοῦν = φρ. 11,80.
 — Δουκάτον τοῦ Γουλιέλμου = » 11,85.
 — Ryder ὀλλανδικόν = » 31,38.
 — 20 φιορ. τοῦ Λουδοβίκου Ναπολέοντος = » 42,80.
 — 20 φιορινίων τοῦ 1818 = » 41,42
 — 10 φιορ. — 5 φιορ. κατ' ἀναλογίαν.

- β) Ἀργυρά — 3 φιορινίων (drye gulden) τοῦ
 Λουδοβίκου Ναπολέοντος = » 6,38.
 — ριζτάληρον, ἢ Δουκάτον 50 stui-
 vers ἢ 2 1/2 φιορινίων ἴσον μὲ
 τὸ Ἰσπανικὸν δίστηλον = » 5,37.
 — Daslder 30 στουτβερ = » 3,12.
 — 3 φιορινίων τῶν 1818 = » 6,41.
 — φιορίνιον παλαιὸν 2/3 τοῦ ριζ-
 ταλήρου = » 2,18.
 — Νέον φιορίνιον τῶν 100 ἑκατοστ. = » 2,16.
 — 1/2, 1/4, 1/10, 1/20 φιορινίου κατ' ἀναλογίαν.

Τίμησις Συναλλαγῶν Ἀμστελδοάμου κατ' ἰσοτιμίαν.

Γαλλία	56,70 φιορ. ὀλλανδ.	διὰ 120 φράγκα.
Μαδρίτη	104,04	» » 40 δουκάτα Συναλ.
Λισαβῶνα	45,89	» » 40 Κρουζ. 400 ρεζ.
Γένοβα	46,84	» » 100 λίρας νέας.
Λιβόρνος	40,55	» » 100 λίρας Τοσκάν.
Νεάπολις	79,59	» » 40 δουκάτα Βασιλ.
Πετρούπολις	187,10	» » 100 ρούβλια Ἀργ.
Βιέννη	36,49	» » 30 φιορίνια Συμβ.
Ἀμβούργον	35,06	» » 10 Μάρκα Τραπ.
Λονδίνον	10,88	» » 1 λίραν Στερλ.

Εἰς τὸ Χρηματιστήριον τοῦ Ἀμστελδοάμου διαπραγματεύονται τὰ Γραμμάτια τῶν δημοσίων χρεῶν ὅλων τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐπικρατειῶν.

Συνήθεια — μεσιτεῖται — προμήθεια. — Ἡ συνήθεια (uso) εἶναι 30 ἡμέραι. Διὰ τὴν ἀποδοχὴν παραχωροῦνται 24 ὥραι. Αἱ πρῶν 6 ἡμέραι χάριτος κατηργήθησαν, καὶ τὰ περὶ Συναλλαγματικῶν κα-
 νονίζονται κατὰ τὸν Γαλλικὸν Νόμον.

Τὸ χαρτόσημον τῶν Συναλλαγματικῶν εἶναι 15 ἑκατοστὰ ἐπὶ τῶν πρώτων 300 φορινίων, καὶ διὰ κάθε 100 φορινία περιπλέον προστίθενται 15 ἑκατοστὰ.

Δικαίωμα μεσιτείας διὰ συναλλαγματικᾶς Ἀμβούργου καὶ Λονδίνου εἶναι $\frac{3}{4}$ τοῖς 0/00, διὰ Συναλλαγματικᾶς δὲ ἄλλων τόπων 1 τοῖς 0/00, διὰ πωλήσεις $\frac{1}{4}$ τοῖς 0/0.

Δικαίωμα προμηθείας δι' ἀγορὰς καὶ πωλήσεις εἶναι 2 τοῖς 0/0, διὰ Συναλλαγματικᾶς $\frac{1}{2}$ καὶ ἐνίοτε $\frac{1}{3}$ καὶ $\frac{1}{4}$ τοῖς 0/0, δικαίωμα Ταμείου διὰ τὰς πωλήσεις $\frac{1}{8}$ τοῖς 0/0, δικαίωμα ἐγγύης διὰ μεγάλης ποσότητος $\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0, διὰ σίτους 1 τοῖς 0/0, καὶ ἐπὶ μακρῶν προθεσμιῶν 2 τοῖς 0/0 ἢ $\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0 τὸν μῆνα.

Σταθμὰ καὶ Μέτρα Ἀμστελοδάμου.—Σταθμὸς ἐμπορικὸς εἶναι ἡ λίτρα=1000 γραμ. Γαλ.=312 δρ. Τούρκ.

1 λίτρα = 10 οὐγγίαις = 100 Loöden=

— = 1000 Wigtjes = 10000 Korrels.

Ὁ παλαιὸς Σταθμὸς ἦτο ἡ λίτρα τρῶυ=492,16 Γραμ. Γαλ.,
=153,55 δράμ. Τούρ.

1 λίτρα τρῶυ = 2 Μάρκα = 16 οὐγγίαις = 32 λότια (engelsen) = 10240 Ἄς Ὁλλανδικά.

Ἡ λίτρα ἡ ἐμπορικὴ = 10280 Ἄς.

1 Καντάρι = 100 λίτρας.

1 λίτρα = 32 λότια.

Μέτρον μήκους διὰ τὰ ὑφάσματα εἶναι ἡ ἄουνα, ἴση μὲ τὸ Γαλλικὸν μέτρον= $1 \frac{1}{2}$ πήχυν Κωνσταντινουπόλεως.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τοὺς σίτους εἶναι τὸ Μουδ (Mudde) ἢ Σάκκος, ἴσος μὲ τὸ Γαλλικὸν ἑκατόλλιτρον.

30 μουδ = 1 λάστων.

Μέτρον τῶν ῥευστῶν εἶναι ἡ Κάνα, ἴση μὲ τὴν Γαλλικὴν λίτραν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τοῦ Βελγίου.

§. 352 Τὸ Βέλγιον, τὸ νέον τοῦτο Κράτος, συνορεύον μὲ τὴν Γαλλίαν Ὁλλάνδαν καὶ Πρωσσίαν, καί τι εἰς θέσιν καταλληλοτάτην πρὸς (ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

ἐνέργειαν τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου. Ἀποστέλλει γαϊάνθρακας καὶ δημητριακοὺς καρποὺς εἰς τὴν Γαλλίαν, λίνον δὲ καὶ κάρναβιν εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Λαμβάνον δὲ ὅλα τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα μεταφέρει αὐτὰ διὰ τῶν ποταμῶν, διωρύγων, καὶ σιδηρῶν δρόμων εἰς τὰς Γερμανικὰς Ἐπικρατείας καὶ εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Ὁ πληθυσμὸς τοῦ Βελγίου εἶναι 4,731,000.

Τὸ Βέλγιον ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον τῆς διαμετακομίσεως ἦτο πάντοτε εἰς συναγωνισμὸν καὶ ἀντιζηλίαν μετὰ τῆς ὀλλάνδης· μία δὲ τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν τοῦ χωρισμοῦ τῶν δύο τούτων Ἐπικρατειῶν ἦτο ἡ πολιτικὴ τοῦ Βασιλέως τῶν Κάτω Χωρῶν, θέλοντος νὰ προστατεύσῃ ἀποκλειστικῶς τὸ ἐμπόριον τῆς ὀλλάνδης πρὸς ζημίαν τοῦ Βελγίου.

Ἡ βιομηχανία εἰς τὸ Βέλγιον ἦτο ἤδη ἀρκετὰ προωδευμένη καὶ πρὸ τοῦ 1830, ὅτε ἀπεσπάσθη ἀπὸ τὴν ὀλλάνδαν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν μάλιστα ταύτην ἡ ὀλλάνδα ἀπαγορεύσασα τὴν εἰσαγωγὴν τῶν Βελγικῶν προϊόντων ἐπροξένησε μεγίστην ἀμηχανίαν εἰς τοὺς βιομηχάνους Βέλγους, ἀπολέσαντας τὴν σημαντικωτέραν ἀγορὰν τῆς ἐξοδεύσεως τῶν προϊόντων των· ἀλλὰ χάρις εἰς τὴν βιομηχανικὴν των πρὸοδον καὶ ἐντέλειαν ἡ καχεξία αὕτη ἦτο προσωρινή, καὶ τὰ Βελγικὰ χειροτεχνήματα ἐπαρουσιάσθησαν εἰς ὅλας τὰς ξένας ἀγοράς.

Ἐν γένει τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ἀνθοῦν εἰς τὸ ἀρτισύστατον τοῦτο Κράτος· καὶ εἰς μικρὰν ἔκτασιν γῆς διὰ τῶν χειροτεχνιῶν καὶ τοῦ ἐμπορίου ζῶσιν ἐν ἀνέσει καὶ ἀφθονίᾳ 5 ἑκατομμυρίων περίπου κάτοικοι.

Ἐμπόριον.—Αἱ Βρυξέλλαι, ἡ πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου συγκεντρώνει τὸ μεγαλύτερον ἐσωτερικὸν ἐμπόριον, τὸ δὲ ἐξωτερικὸν ἐνεργεῖται διὰ τῶν παραλίων πόλεων τῆς Ἀμβέρσης καὶ τῆς Ὀστένδης.

Οἱ Τελωνιακοὶ δασμοὶ εἶναι μέτριοι· τὰ περισσότερα εἶδη εἰσαγόμενα πληρόνουσι 2 τοῖς 0/0, τὰ δὲ ἐξαγόμενα 1 τοῖς 0/0.

Τράπεζα Βρυξελλῶν καὶ ἐταιρίαι.—Κατὰ τὸ 1835 ἐ συστάθη εἰς Βρυξέλλας χρηματιστικὴ Τράπεζα μὲ κεφάλαιον 20 ἑκατομμυρίων φράγκων· αὕτη προεξοφλεῖ, δανεῖζει, καὶ ἐκδίδει Τραπεζικὰ Γραμμάτια ἐκ 50—1000 φράγγων· κατὰ τὸ 1838 ὑπέφερεν ἡ Τράπεζα αὕτη ὡς ἐκ τῆς τότε ἐμπορικῆς κρίσεως, ἀλλ' ἀκολούθως ἀνέλαβε, καὶ ἤδη εὐρίσκεται εἰς πολλὰ καλὴν κατὰστασιν.

ὑποκατάστημα τῆς Τραπεζῆς ταύτης ὑπάρχει εἰς Ἀμβέρσαν.

Διάφορα ἄλλα ἑταιρικά πρὸς κοινὸν ὄφελος διὰ μετοχῶν καταστήματα ὑπάρχουσιν εἰς Βρυξέλλας, ὡς ἡ γενικὴ ἑταιρία (Société générale) πρὸς ἐμψύχωσιν τῆς βιομηχανίας καὶ τοῦ ἐμπορίου.—Ἡ ἐμπορικὴ ἑταιρία μὲ 10 ἑκτομμυρίων φράγκων κεφάλαιον.—Ἡ κτηματικὴ Τράπεζα.—Ἡ ἐθνικὴ ἑταιρία.—Ἡ ἑταιρία τῆς βιομηχανικῆς ἀμοιβαιότητος.—Ἡ ἑταιρία τῶν ἠνωμένων μετοχῶν πρὸς ἐμψύχωσιν τῶν νεοσυστάτων ἑταιριῶν, καὶ ἄλλαι.

Α'. ΑΜΒΕΡΣΑ.

§. 353. Ἡ Ἀμβέρσα εἶναι σημαντικωτάτη ἐμπορικὴ πόλις εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἑσῶ, ἔχουσα λιμένα ἀξιόλογον, 108,000 κατοίκους, καὶ ἐκτεταμένον ἐμπόριον· εἶναι δὲ πρὸ πάντων ἀγορὰ ἀποικιακῶν προϊόντων.

Νομίσματα.—Τὴν 1^{ην} Ἰανουαρίου 1833 τὸ Βέλγιον παρεδέχθη τὸ νομισματικὸν σύστημα τῆς Γαλλίας ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα. Τὸ πρῶτον νόμισμα ἦτο τὸ Ὄλλανδικόν.

189 φιορίνια Ὄλλανδικὰ = 400 φράγκα Βελγίου.

Τίμησις Συναλλαγῶν Ἀμβέρσης. — Ἄλλοτε ἡ τίμησις ἐσημειοῦτο ὡς ἑξῆς.

Λονδίνον φιορίνια 36, 26 διὰ 1 λίραν Στερλίναν.

Ἀμβούργον » 35, 06 » 40 Μάρκα Τραπ.

Βιέννη » 36, 49 » 30 φιορ. τῶν 20.

Ἡδὴ ἡ τίμησις γίνεται εἰς φράγκα ὡς ἡ τῶν Παρισίων.

Συνήθειαι — μεσιτεία — προμήθεια. — Ἡ συνήθεια τῆς ὑφέσεως τοῦ βάρους (bon poids) ἰσχύει ἀκόμη· ἐκπίπτεται δὲ εἰς τοὺς καπνοὺς 6 τοῖς 0/0 διὰ τὰ ἄκρα τῶν δεμάτων· εἰς τὸ Ἰνδικὸν καὶ κοκκινιλίαν (κριμέζιον) 2 τοῖς 0/0 διὰ τὴν κόκκινον αὐτῶν.

Δικαίωμα μεσιτείας εἶναι 3/4 τοῖς 0/0, πληρονόμενον ἀπὸ τὸν πωλητὴν.

Δικαίωμα προμηθείας δι' ἀγορὰς καὶ πωλήσεις εἶναι 2 τοῖς 0/0· ἡ δὲ προμήθεια ἐγγύης διὰ τὰς συνήθεις προθεσμίας 6 ἐβδομάδων εἶναι 1 τοῖς 0/0, καὶ διὰ μακροτέρας προθεσμίας 1/2 τοῖς 0/0 τὸν μῆνα.

Ὁ Γαλλικὸς Ἐμπορικὸς Νόμος ἰσχύει καὶ εἰς τὸ Βέλγιον.

Σταθμὰ καὶ Μέτρα.—Τὰ σταθμὰ καὶ μέτρα τοῦ Βελγίου εἶναι ἤδη ὅμοια μὲ τὰ Γαλλικά.

Ἡ παλαιὰ λίτρα τῆς Ἀμβέρσης ἦτο ἴση μὲ 468, 08 Γραμμὰς Γαλλικὰς, ἤτοι μὲ 146, 04 δράμια Τουρκίας.

.....

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ τῆς Δανιμαρκίας.

§. 354. Τὸ Βασίλειον τῆς Δανιμαρκίας σύγκειται ἀπὸ τὴν κυρίως Δανιμαρκίαν, ἀπὸ νήσους τινὰς τοῦ Δανικοῦ Ἀρχιπελάγους, ἀπὸ τὴν Ἰσλάνδαν, καὶ ἀπὸ ἄλλας τινὰς νήσους τῆς Ἀρκτικῆς θαλάσσης· ὅλοι οἱ ἡάτοικοι τοῦ Βασιλείου εἶναι 2,605,000.

Προϊόντα τῆς γῆς εἶναι ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, οἱ ἐλαιόσποροι, τὸ λίνον, ὁ κἀνναβις καὶ ὁ καπνός. Τρέφονται δὲ καὶ ἵπποι, καὶ μέγας ἀριθμὸς ἐριοφόρων ζώων.

Ἡ Βιομηχανία περιορίζεται εἰς τὴν παραγωγὴν τῶν διὰ τὰς ἐγχωρίους ἀνάγκας ἀπαιτουμένων χειροτεχνημάτων.

Ἐμπόριον.—Ἡ Δανιμαρκία κειμένη μεταξὺ τῆς Βαλτικῆς καὶ Ἀρκτικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Κατεγάτου Πορθμοῦ ἔχει ἀξιόλογον ἐμπορικὴν θέσιν, καὶ κρατεῖ κατὰ τινὰ τρόπον τὰς κλείδας τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης διὰ τοῦ Πορθμοῦ τοῦ Σούνδ, κατὰ τὴν διάβασιν τοῦ ὁποῦ τὰ πλοῖα ὄλων τῶν ἐθνῶν μέχρις ἐσχάτων ἐπλήρουν φόρον διοδίου. Ἐνεργεῖ ὡσαύτως ἀποκλειστικῶς σχεδὸν τὸ ἐμπόριον τῶν παραλίων πόλεων τῆς Σουηδίας (Σβεκίας) καὶ Νορβεγίας, εἰς τὰς ὁποίας ἀποστέλλει τοὺς δημητριακοὺς καρπούς της καὶ ἄλλα προϊόντα της· ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της προσέτι ἐνεργεῖ μέγα ἐμπόριον διαμετακομίσεως μετὰ τῆς Βαλτικῆς.

Ὁ ξένος, ὁ θέλων νὰ ἐμπορευθῇ, πρέπει ν' ἀγοράσῃ τὸ δικαίωμα τῆς πολιτογραφήσεως πληρόνων φρ. 2,500 περίπου, καὶ ἕτερα φραγ. 1,500 διὰ ν' ἀπχλαχθῇ ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν.

Διὰ τὴν ἐνέργειαν χειροτεχνίας τινὸς τὰ προσκόμματα εἶναι ἔτι μεγαλύτερα ὡς ἐκ τῶν μεγάλων προνομίων, τὰ ὁποῖα ἀπολαμβάνουσιν οἱ ἐγχώριοι τεχνῖται.

Τὸ Τελωριακὸν ὑπόστημα εἶναι ὑπηγορευμένον ἀπὸ πνεῦμα προστασίας τῆς ἐγχωρίου βιομηχανίας. Ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ξένων χειροτεχνημάτων εἶναι σχεδὸν ἀπηγορευμένη, διότι ὑπόκειται εἰς δασμὸν

30 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας των, καὶ ἡ πώλησίς των πρέπει νὰ γυνῇ ἐπὶ δημοπρασίας. Αἱ ἀπαγορεύσεις αὗται δίδουν ἀφορμὴν εἰς λαθρεμπορία, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦνται κατὰ μεγάλην ἔκτασιν.

Α'. ΚΟΠΕΝΑΓΗ.

§. 355. Ἡ Κοπενάγη εἶναι ἡ Πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου, καὶ ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις αὐτοῦ, κειμένη ἐπὶ τῆς νήσου Ζελάνδας εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Σούνδ. ἔχει κατοίκους 155,000, καὶ λιμένα ἀσφαλῆ, πολυῦδατον καὶ εὐρύχωρον.

Τράπεζα.—Εἰς Κοπενάγην ὑπάρχει ἡ Ἐθνικὴ λεγομένη Τράπεζα, ἥτις δανεῖζει καὶ προεξοφλεῖ κυρίως δὲ διατηρεῖ εἰς ἰσοτιμίαν τὴν ἀξίαν τῶν Τραπεζικῶν Γραμματίων, δι' ὧν γίνονται αἱ περισσότεραι πληρωμαί.

Νομίσματα Δανιμαρκίας.—Λογαριάζουν καθ' ἕλιν τὴν Δανιμαρκίαν εἰς ριζτάλληρα Τραπεζιτικὰ πρὸς 6 Μάρκα τῶν 16 Σολδίων.

1 ριζτάλληρον Τραπεζ. = φρ. 2, 80.

Ἡ Νομισματικὴ ἀξία εἶναι εἰς πραγματικὰ νομίσματα καὶ εἰς χαρτονομίσματα. Ἄλλοτε τὸ χαρτονόμισμα εἶχεν ἐκπέσει τῆς ἀξίας του, ἀλλὰ σήμερον τιμᾶται κατ' ἰσοτιμίαν τοῦ πραγματικοῦ νομίσματος.

100 τάλληρα πραγματικὰ = 200 ριζτάλληρα Τραπεζ.

Νομίσματα πραγματικὰ εἶναι

α) Χρυσά—Δουκάτον τῶν 1791—1802 = φρ. 11, 86.

—Δουκάτον μὲ τὴν κορδῶναν = » 9, 47.

—Χρυστιανὸν τοῦ 1773 = » 20, 95.

β) Ἀργυρ.—Ριζτάλληρον ἢ διπλοῦν Σκούδον τῶν 6 Μάρκων μετὰ τὸ 1776 = φρ. 5, 66.

—2/3, 1/2, 1/3 κατ' ἀναλογίαν.

—ριζτάλληρον ἀγοραῖον τοῦ 1749 = » 4, 96.

Μετὰ τὸ 1813 τὰ νομίσματα συνίστανται εἰς Σκούδα ἢ Τάλληρα Τραπεζικὰ· ὑπάρχουν δὲ νομίσματα 2 Σκούδων, 2 Μάρκων, 1 Μάρκου, καὶ 8 Σολδίων.

Τίμησις συναλλαγῶν Κοπενάγης.

Ἀμβούργον	200	ριζτάλλ. Τραπεζ.	διὰ 300 μάρκα Τραπεζικὰ.
Ἀμστερδαμ	188 1/2	ὁμοίως.	» 250 φιορ. Ὀλλανδικὰ.
Παρίσιοι	33 1/2	Σολδία	» 1 φράγκον.

Λονδίνον 8 ριζτάλ. διὰ 1 λίραν Στερλίαν.

Συρήθειαι—Προμήθειαι.—Κατὰ τὴν πληρωμὴν τῶν συναλλαγματικῶν ὑπάρχουσιν 8 ἡμέραι χάριτος, καὶ 2 κατὰ προσθήκην.

Αἱ πωλήσεις γίνονται ἐπὶ πιστώσει τριῶν μηνῶν συνήθως· ἐὰν δὲ ἡ πληρωμὴ γενῇ ἀμέσως, ὁ ἀποτοκισμὸς εἶναι 4 τοῖς 0/0.

Δικαίωμα προμηθείας διὰ τὰς προβλέψεις πραγματειῶν εἶναι 2 τοῖς 0/0, διὰ δὲ τὰς πωλήσεις 3 τοῖς 0/0.

Σταθμὰ καὶ μέτρα Κοπενάγης.—Ἡ ἐμπορικὴ λίτρα

= 499,30 γραμμὰς Γαλλικὰς.

= 155,78 δράμια Τουρκίας.

1 λίτρα=2 μάρκα=16 οὐγγίαις=32 λότια=128 Κουεντίναι (quentins)=512 ὄρτια (ort)=8,192 Ἑς (Es).

1 καντάριον=100 λίτρας.

Μέτρον μήκους εἶναι ἡ ἄουνα=0,62 μέτρον Γαλλικοῦ.

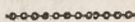
=0,93 πήχεως Τουρκικοῦ.

Μέτρον χωρητικότητος εἶναι ὁ κυβικὸς ποῦς.

1 Πότ = 54 κυβικοὺς πόδας = 0,96 λίτρας Γαλλικὰς.

1 Τόνος σίτου = 144 Πότ = 2,88 κοιλὰ Τουρκίας.

1 Λάστον = 22 τόνους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

Περὶ τῆς Σουηδίας (Σβεκίας).

356. Ἡ Σουηδία συμπεριλαμβάνει σήμερον καὶ τὸ Βασίλειον τῆς Νορβηγίας, τὸ ὁποῖον διὰ τῶν συνθηκῶν τοῦ 1814 ἐτέθη ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας· ἀλλὰ περὶ τῆς Νορβηγίας θέλομεν πραγματευθῆ ἰδίως εἰς τὸ ἐπόμενον Κεφάλαιον.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Σουηδίας εἶναι 3,734,000.

Προῖοντα Σουηδίας.—Μ' ὅλην τὴν γεωπονικὴν ἐπιμέλειαν τῶν Σουηδῶν ἡ παραγωγή τῶν δημητριακῶν καρπῶν εἶναι μετρία, καὶ μόνον εἰς χρόνους μεγάλης εὐφορίας οἱ ἐγχώριοι σῖτοι ἐπαρκοῦν εἰς τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς χώρας ταύτης καλύπτεται ἀπὸ λίμνας, δάση, ὄρη καὶ βράχους, καταδικασμένον

οὕτως εἰς αἰώνιον ἀφορίαν. Καλλιεργοῦνται μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας τὸ λίνον καὶ ὁ κάνναβις, εἰς δὲ τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας καλλιεργεῖται καὶ ὁ καπνὸς, ἀλλ' ἡ ποιότης αὐτοῦ εἶναι ἀθλιεστάτη. Τὸ ἄφθονον προῖον τῆς Σουηδίας, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀποστέλλεται μέγα ποσὸν εἰς τὴν Δανιμαρκίαν, εἶναι τὸ κύμινον.

Τὰ δάση ἀποτελοῦν σημαντικὸν μέρος τοῦ πλούτου τῆς Σουηδίας· ἐξ αὐτῶν ἐξάγεται κατ' ἔτος μεγάλη ποσότης οἰκοδομησίμου καὶ ναυπηγησίμου ξυλείας· ὑπὲρ τὰ 100 πλοῖα κατασκευάζονται κατ' ἔτος εἰς τὴν Σουηδίαν.

Κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους, μάλιστα τὸν μεσαιῶνα, ἡ Σουηδία διεκρίνετο διὰ τὰ μεταλλικὰ της πλούτη, καὶ σήμερον μόνον ὅτι ἤλαττώθη ἀρκετὰ ἡ καλλιέργεια τῶν μεταλλείων της ἐνασχολεῖ μόνον τοῦτο ὑπὲρ τοὺς 50,000 ἐργάτας· ἀριθμοῦνται δὲ 560 καλλιεργούμενα μεταλλεῖα διαφόρων μετάλλων, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι σιδήρου, χαλκοῦ, στυπτηρίας, θείου, ἀργύρου καὶ χρυσοῦ.

Ἡ βιομηχανία εἰς τὴν Σουηδίαν μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων ἦτον εἰς τὴν νηπιότητά της. Οἱ Σουηδοὶ περιορίζοντο εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς καὶ τῶν μεταλλείων, καὶ διὰ τῶν προϊόντων αὐτῶν ἐπρομηθεύοντο ἔξωθεν τὰ λοιπὰ ἀναγκαῖα των· μόνον πρό τινων χρόνων ἠσθάνθησαν τὴν γενικὴν βιομηχανικὴν κίνησιν τῆς παρούσης ἐποχῆς, καὶ ἤρχισαν νὰ καταγίνωνται εἰς βιομηχανικὰ ἔργα, καὶ ἰδίως εἰς τὴν κατεργασίαν τῶν μετάλλων, ὥστε ὑπάρχουσιν ἤδη διάφορα τεχνουργεῖα κατασκευάζοντα ὅπλα, τηλεβόλα, σφαίρας καὶ παρόμοια. Ἦρχισαν δὲ ὡσαύτως νὰ ἐνασχολῶνται εἰς τὴν κατασκευὴν μαλλίνων καὶ λινῶν ὑφασμάτων.

Τὸ ἐσωτερικὸν ἐμπόριον τοῦ τόπου εἶναι ἀρκετὰ περιορισμένον, διότι ἐλλείπει ἡ ποικιλία τῶν προϊόντων, ἐκ τῶν ὁποίων γεννῶνται αἱ ἐσωτερικαὶ σχέσεις.

Τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον περιορίζεται εἰς τὴν ἐξαγωγὴν τῶν δασικῶν καὶ μεταλλικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα ἀποστέλλονται εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ἀμερικὴν, καὶ εἰς τὴν εἰσαγωγὴν δημητριακῶν καρπῶν, οἶνων, οἶνοπνευμάτων, ἀποικιακῶν προϊόντων, ἱατρικῶν ὑλῶν, ἀρωμάτων καὶ βαμβακίνων ὑφασμάτων. Αἱ σημαντικώτεραι ἐμπορικαὶ σχέσεις τῆς Σουηδίας εἶναι μετὰ τῆς Ῥωσσίας διὰ τῆς πόλεως Ρίγας.

Διὰ τῆς Τελωνιακῆς διατιμῆσεως ὑπέρογκοι δασμοὶ ἐπιβαρύνουν

τὰ ξένα χειροτεχνήματα. Εἰς τὴν Στοκχόλμην καὶ εἰς ἄλλους τέσσαρας μόνον λιμένας τοῦ Βασιλείου εἶναι συγχωρημένη ἡ ἐναποταμίευσις μὲ δασμὸν $1/2$ τοῖς 0/0 διὰ τὴν εἰσαγωγὴν, καὶ $1/2$ τοῖς 0/0 διὰ τὴν ἐξαγωγὴν.

Ἡ ναυτιλία τῆς Σουηδίας ἔλαβε κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους μεγάλην ἀνάπτυξιν, ὥστε σήμερον ἔχει 3,364 πλοῖα καλλίστης κατασκευῆς, τὰ ὁποῖα ταξιδεύουσιν ὅλας τὰς θαλάσσας· εὐρίσκεται δὲ εἰς τακτικὴν ἀτμοπλοικὴν συγκοινωνίαν μετὰ τῆς Ρωσσίας καὶ τῆς Γερμανίας.

Α'. ΣΤΟΚΧΟΛΜΗ.

§. 357. Ἡ Στοκχόλμη εἶναι πρωτεύουσα τῆς Σουηδίας, ἔχουσα κατοίκους 116,000, κεῖται ἐπὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης· ὁ λιμὴν τῆς εἶναι εὐρύχωρος καὶ ἀσφαλῆς, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουν 225 πλοῖα.

Νομίσματα Στοκχόλμης. — Λογαριάζουν εἰς ὅλην τὴν Σουηδίαν εἰς ῥιζτάληρα πραγματικά πρὸς 48 Σολδία τῶν 12 δηναρίων.

Τὰ πραγματικά νομίσματα εἶναι·

α) Χρυσᾶ — Δουκάτον = φρ. 11,70.

— $1/2$, $1/4$ αὐτοῦ κατ' ἀναλογίαν.

β) Ἀργυρᾶ — ῥιζτάληρον πραγματικὸν = φρ. 5,70.

— $1/3$, $1/2$ αὐτοῦ κατ' ἀναλογίαν.

Ἡ νομισματικὴ ἀξία εἶναι δύο εἰδῶν.

1) Ἀξία πραγματικοῦ νομίσματος ὡς ἀνωτέρω.

2) Ἀξία τοῦ χαρτονομίσματος τῆς Τραπεζῆς, συνισταμένη ἐκ Τραπεζικῶν Γραμματίων. Κατ' ἀρχὰς τὰ Γραμματία ταῦτα ἐκυκλοφόρουν κατ' ἰσοτιμίαν τοῦ πραγματικοῦ νομίσματος, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ἐξέπεσαν, καὶ σήμερον ἡ Τράπεζα πληρόνει 1 τάληρον πραγματικὸν διὰ 128 Σολδία Τραπεζῆς. Ὅλαι αἱ ἐμπορικαὶ δασοληψίαι ἐνεργοῦνται διὰ τοῦ χαρτονομίσματος τούτου.

Τίμησις Συναλλαγῶν Στοκχόλμης.

Λονδίνον	11 τάλ.	31 Σολδία Τραπεζ.	διὰ 1 λίραν Στερλίαν.
Ἀμβούργον	128	ὁμοίως	» 3 μάργα Τραπεζικά.
Παρίσιοι	22 $1/2$ ὁμ.		» 1 φράγκον.
Ἄμστερδαμ	118 $1/2$ ὁμ.		» 2 $1/2$ φιορ. Ὀλλαν.
Πετρούπολις	90	ὁμ.	» 1 ρούβλ. ἀργυροῦν.

Βερολίνον	84	Σολδία Τραπεζ.	διὰ 1	τάληρ. Πρωσσίας.
Κοπενάγη	62 1/2	όμ.	» 1	ρίξτάλ. Τραπεζ.
Λυβέκη	103	όμ.	» 1	τάλ. αγορ. Λυβέκ.
Λιβόρνος	18 1/2	όμ.	» 1	λίραν Τοσκάνης.

Συνήθεια. — Η συνήθεια (uso) είναι 1 μὴν. Ἡ ἀποδοχὴ πρέπει νὰ γενῇ ἀμέσως. Ἐξ ἡμέραι χάριτος παραχωροῦνται εἰς τὰς μὲ προθεσμίαν συναλλαγματικὰς. Ἐάν ἡ ἡμέρα τῆς πτώσεως ἦναι ἑορτὴ, ἡ πληρωμὴ γίνεται τὴν παραμονήν.

Σταθμὰ καὶ μέτρα Στοκχόλμης. — Ἡ ἐμπορικὴ λίτρα

= 423,53 γραμμῆς Γαλλικῆς.

= 131,14 δράμια Τουρκικῆς.

ὑπάρχουσι καὶ διάφοροι ἰδιαιτέραι λίτραι σιδήρου, χαλκοῦ κλπ.

Μέτρον μήκους εἶναι ὁ Πούς = 0,29 μέτρου Γαλλικοῦ.

— = 0,43 πήχεως Τουρκικῆς.

1 πούς = 12 δακτύλους πρὸς 12 γραμμῆς.

2 πόδες = 1 ἄουναν ἢ πήχην Στοκχόλμης.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τὰ σιτηρὰ εἶναι ὁ τόνος ἢ βαρέλα = 146,50 λίτρας Γαλλικῆς.

Μέτρον τῶν ῥευστῶν εἶναι ἡ Κάνα = 2,61 λίτρας Γαλλικῆς.

360 Κάναι = 1 Φοῦδρον (fuder) Στοκχόλμης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ τῆς Νορβηγίας.

§. 358. Ἡ Νορβηγία, ἡ ἄλλοτε Σκανδιναβικὴ αὕτη χώρα, ἥτις, ὥς εἰς τὸ προηγούμενον Κεφάλαιον ἀνεφέραμεν, διὰ τῶν Συνθηκῶν τοῦ 1814 ἐτέθη ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Βασιλεῶς τῆς Σουηδίας, ἔχει κα- τοίκους 1,433,000· ὁ τόπος εἶναι ἐν γένει ὀρεινὸς καὶ πολλὰ ὀλίγον κερποφόρος. Τὸ ἐσωτερικὸν μέρος συνίσταται ἀπὸ ὀροπέδιον 3,000 πόδας ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης· ἐκ τούτου δὲ ἡ ἀγριότης τοῦ κλίματος αὐξάνει ἔτι μᾶλλον, ἐκτεταμένα δὲ δάση καλύπτουσι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἐπιφανείας.

Προϊόντα. — Οἰκοδομήσιμος ξυλεία, γουναρικὰ καὶ ταριχευμένα ὑφάρια εἶναι τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς Νορβηγίας. Ἐκ τῶν μεταλ-

λείων της ἐξάγει ἄργυρον, χαλκόν, μαγνίτην, στυπτηρίαν καὶ μάρμαρα.

Βιομηχανία καὶ χειροτεχνία κατὰ τὴν ἀκριβῆ ἔννοιαν τῶν λέξεων δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Νορβεγίαν, διότι ὁ τόπος δὲν παρέχει τὰ πρὸς τοῦτο μέσα, ἀλλ' οὔτε ὁ πληθυσμὸς εἶναι ἀνάλογος.

Ἐμπόριον.—Ἡ θέσις τῆς Νορβεγίας εἶναι ἀρκετὰ καλὴ δι' ἐμπορικὰς σχέσεις· ἔχει μάλιστα τὸ ἰδιαίτερον προτέρημα ὡς πρὸς τὸ ψυχρὸν κλίμα της καὶ τὴν γεωγραφικὴν της θέσιν τὸ νὰ διαμένουν διάφοροι λιμένες της καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ χειμῶνος ἐλεύθεροι ἀπὸ πάγους.

Ὅλον τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Νορβεγίας εἶναι σχεδὸν μονοπωλεῖον τινῶν ἐμπορίων τῆς πόλεως Χριστιάνης, εἰς τοὺς ὁποίους μεταβαίνει κατὰ κληρονομίαν τὸ προνόμιον τοῦτο.

Ἐν τῶν κυριωτέρων ἀντικειμένων τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι τὰ πτίλα (πούπουλα), τὰ ὅποια οἱ κάτοικοι τῶν ὄρεων συλλέγουν εἰς τὰς φωλεὰς τῶν πτηνῶν μὲ κίνδυνον πολλάκις τῆς ζωῆς των.

Α'. ΧΡΙΣΤΙΑΝΗ.

§. 359. Ἡ *Χριστιάνη* πρωτεύουσα τῆς Νορβεγίας, καὶ ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις αὐτῆς, ἔχει ὄραϊον λιμένα καὶ 38,000 κατοίκους.

Νομίσματα Χριστιάνης.—Λογαριάζουν καθ' ὅλην τὴν Νορβεγίαν εἰς τάληρα πραγματικά, διαιρούμενα εἰς 5 ὄρτια (ort) ἢ μάρκα ἐξ 24 Σολδίων.

Κατὰ τὴν ἐπίσημον διατίμησιν·

Τὸ Ἰσπανικὸν δίστηλον = 112 Σολδία πραγματικά.

Τὸ ἀργυροῦν ρόμβλιον = 80 ὁμοίως.

Τὸ Γαλλικὸν φράγκον = 20 ὁμοίως.

Ὅλαι αἱ δοσοληψίαι, καὶ αἱ τιμήσεις τῶνπραγατειῶν καὶ τῶν συναλλαγμάτων γίνονται διὰ χαρτονομισμάτων, συνισταμένων ἀπὸ Γραμμάτια, τὰ ὅποια ἐξέδωκεν ἡ Τράπεζα τῆς Δρονθείμης (Drontheim). Ἡ ποσότης τῶν Γραμματίων τούτων συμποσοῦται εἰς πέντε ἑκατομμύρια ταλήρων, καὶ εἶναι δεκτὰ εἰς τὰ δημόσια Ταμεῖα κατ' ἰσοτιμίαν μὲ τὸ πραγματικὸν νόμισμα.

Τίμησις συναλλαγῶν Χριστιάνης—Ἡ τίμησις αὕτη κανονίζεται κατὰ τὴν τοῦ Ἀμβούργου.

Λονδῖνον 4,54 τάληρα πραγμ. εἰς χαρτ. διὰ 1 λίραν Στερλίν.

Παρίσιοι 21,3/4 Σολδία χαρτ. διὰ 1 φράγκον.
 Ἀμβούργον 100 τάληρα » » 300 Μάρκα Τρ.

Ἡμέραι χάριτος διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν Συναλλαγματικῶν παραχωροῦνται τρεῖς.

Σταθμὰ καὶ μέτρα τῆς Χριστιάνης εἶναι τὰ αὐτὰ ὡς τὰ τῆς Δανιμαρκίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ῥωσσίας.

§. 860. Ἡ Ῥωσσία, ἡ μεγάλη αὕτη Αὐτοκρατορία, ἐκτείνεται ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς, συμπεριλαμβάνουσα τὸ ἐννεατημόριον τῆς ὑδρογείου σφαίρας· ἔχει ὅρια τὴν Αὐστρίαν, Πρωσσίαν, Βαλτικὴν θάλασσαν, Τουρκίαν καὶ Κίαν· ὁ δὲ πορθμὸς τοῦ Βέριγγος (Behring) τὴν διαχωρίζει ἀπὸ τὴν Ἀμερικανικὴν Ῥωσσίαν. Πρὸς ἄρκτον περιβρέχεται ἀπὸ τὴν Παγωμένην θάλασσαν, ἐκ δυσμῶν ἀπὸ τὴν Βαλτικὴν, ἐκ μεσημβρίας ἀπὸ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, καὶ ἀπὸ τὴν Κασπίαν θάλασσαν, τὴν κειμένην μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἀπείρου ταύτης Αὐτοκρατορίας καθημέραν αὐξάνων ὑπολογίζεται σήμερον εἰς 71 ἑκατομμύρια. Ἡ γενικὴ πρωτεύουσα τῆς Αὐτοκρατορίας εἶναι ἡ Πετρούπολις, θεμελιωθεῖσα παρὰ τοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου κατὰ τὸ 1704.

Προϊόντα Ῥωσσίας. — Αἱ μεσημβρινοδυτικαὶ ἐπαρχίαι εἶναι αἱ πλέον κατοικημέναι καὶ εὐφοροί. Τὰ κυριώτερα προϊόντα εἶναι οἱ δημητριακοὶ καρποί, τῶν ὁποίων τὸ παραγόμενον ποσὸν εἶναι δύσκολον νὰ ὑπολογισθῇ, βεβαιοῦται δὲ ὅτι σπεύρεται κατ' ἔτος ποσὸν 60 ἑκατομμυρίων ψαθῶν.

Τὸ λίνον καὶ ὁ κάνναβις καλλιεργοῦνται εἰς ὅλας τὰς Ῥωσσικὰς ἐπαρχίας, συλλέγεται δὲ ἄφθονος ποσότης αὐτῶν· τὸ λίνον τῆς Κουρλανδίας καὶ Λιβονίας θεωρεῖται πρωτίστης ποιότητος· ἐκ τῶν προϊόντων τούτων γίνεται μεγάλη ἐξωτερικὴ ἀποστολή· μόνον ἡ Ἀγγλία λαμβάνει ἐκ τῆς Ῥωσσίας τὰ 9/10 τοῦ εἰς τὰ χειροτεχνεῖα τῆς καταναλισκομένου λίνου καὶ καννάβου.

Τῶν ἐρίων (μαλλίων), ἀλειμμάτων καὶ βουτύρων ἡ συλλογὴ λαμβάνει ὡσαύτως καθημέραν μεγάλην ἔκτασιν. Ἡ πρόδος τῆς κτηνοτροφίας πρό τινων χρόνων ἀποκατέστη ἐπαισθητὴ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Σιθηρίαν μ' ὅλην τὴν αὐστηρότητα τοῦ κλίματος καταγίνονται εἰς τὴν κτηνοτροφίαν· ἀλλ' αἱ περὶ τὴν Βαλτικὴν ἐπαρχίαι, αἱ τῆς Χερσῶνος καὶ αἱ τῆς Αἰκατερινοσλάβης εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ῥωσσίαν κατέχουσιν ὡς πρὸς τὴν κτηνοτροφίαν τὴν πρώτην θέσιν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μερικῶν προβάτων αὐξάνει καθημέραν· τὰ ἐκ τοῦ εἵδους τούτου πρόβατα τῆς Ταυρικῆς καὶ τῆς Πουλτάβας ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τὰς 70,000.

Ἡ ἀμπελος δὲν βλαστάνει εἰμὴ εἰς τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας, ἡ δὲ καρποφορία τῆς εἶναι ἀσήμαντος.

Ἐκ τῶν ἐκτεταμένων δασῶν, τὰ ὅποια καλύπτουσι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Ῥωσσίας, ἐξάγουν ἐν ἀφθονίᾳ ρητίνας, πίσσαν καὶ ξυλείαν οἰκοδομήσιμον.

Εἰς τὰς περὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν χώρας συλλέγεται τὸ ραβάρ-
βαρον (ράβέντιον) καὶ ἄλλα ἱατρικὰ φυτά.

Τὸ κακούμιον (λευκοϊκτίς), τὸ σαμούριον καὶ ἄλλα ζῶα δίδουν τὰ πολυτιμότερα γουναρικά. Ἐκ δὲ τῶν ἰχθύων τῶν ποταμῶν καὶ τῶν θαλασσῶν πολλοὶ ταριχεύονται· ἐξ αὐτῶν δὲ ἐξάγεται καὶ τὸ γνωστόν χαβιάριον.

Ἡ ἐπὶ τοῦ νῦν Αὐτοκράτορος ἐνεργηθεῖσα ἀπελευθέρωσις τῶν δουλοπαροίκων θέλει ἐπιφέρει βεβαίως ἀνωμαλίαν τινα ὡς πρὸς τὰ γεωργικὰ ἀποτελέσματα τοῦ τόπου κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους μέχρις οὗ μορφωθῶσι καὶ παγιωθῶσιν αἱ νέαι σχέσεις μεταξὺ τῶν κτηματιῶν καὶ τῶν ἐλευθέρων ἤδη γεωργῶν, δὲν εἶναι δὲ ἀμφιβολία, ὅτι εἰς τὸ μέλλον τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς τῆς Ῥωσσίας θὰ ἀποβῇ μεγαλύτερον.

Μεταλλεῖα.—Τὰ σημαντικώτερα μεταλλουργεῖα τῆς Ῥωσσίας εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Ῥωσσίαν, εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Βιάτκας, ὅπου διὰ τῶν ποταμῶν μεταφέρονται αἱ σιδηροῦχοι μεταλλικαὶ ὕλαι τῶν μεταλλείων τοῦ Οὐράλ καὶ κατεργάζονται. Περὶ τῶν μετάλλων τῆς Ῥωσσίας ἴδε Μέρ. Β'.

Βιομηχανία.—Καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς ἀκόμη τοῦ Μεγάλου Πέτρου ἡ βιομηχανία εἰς τὴν Ῥωσσίαν εἶχε λάβει ἀνάπτυξιν τινα, καὶ ἦσαν γνωστὰ εἰς τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀγοράς τὰ κατεργασμένα Ῥωσσικὰ δερ-

μάτα, διακρινόμενα ὡς ἐκ τῆς ἀρωματικῆς των ὀσμῆς, τὰ πανία τῶν πλοίων, τὰ σχοινία καὶ ἄλλα τινά· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ μεγάλου πηλόλου τούτου Ἡγέμονος ἡ Ῥωσικὴ βιομηχανία ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτυξιν, καὶ συμβαδίζει σήμερον παραλλήλως σχεδὸν μὲ τὴν βιομηχανίαν τῶν βιομηχανικῶν λαῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Εἰς τὴν Ῥωσσίαν κατασκευάζονται παντὸς εἶδους ὑφάσματα μάλλινα, λινὰ, βαμβάκινα καὶ μεταξωτά, ὅχι μόνον διὰ τὰς ἐγχωρίους ἀνάγκας, ἀλλὰ καὶ δι' ἐξωτερικὰς ἀποστολάς· δι' αὐτῶν ἐνεργοῦνται αἱ περισσότεραι ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ μὲ τοὺς Ἀσιανοὺς λαοὺς, καὶ ἰδίως μὲ τοὺς Κινέζους. Μεταλλικὰ ἔργα ὡσαύτως κατασκευάζονται παντὸς εἶδους. Ἡ χάρτοποικα, ἡ ἀγγειοποικα καὶ ἡ ὑελουργία ἐνεργοῦνται εἰς μεγάλην ἔκτασιν. Τὰ γενόμενα δοκίμια πρὸς κατασκευὴν ζάχαρης ἐκ κοκκινογουλίων δὲν ἐπέτυχον, μόνον ὅτι τὰ κοκκινογούλια γίνονται ἄφθονα εἰς Ῥωσσίαν.

Εἶναι βέβαιον ἐν τούτοις, ὅτι ἡ Ῥωσικὴ βιομηχανία δὲν ὑπεβλήθη εἰσέτι ὑπὸ σύστημα οἰκονομίας καλῶς διατεθειμένον, καὶ ὅτι δὲν ἐφηρμόσθησάν μέχρι τοῦδε εἰς ὅλα τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα αἱ τελειοποιημέναι ἀτμοκίνητοι μηχαναὶ τῶν Ἀγγλῶν· διὰ ταῦτα ἡ Ῥωσικὴ Κυβέρνησις δι' αὐστηρῶν τελωνιακῶν ἀπαγορεύσεων ἐμποδίζει τὸν συναγωνισμόν τῶν ξένων βιομηχανικῶν προϊόντων.

Πίναξ συνταχθεὶς κατὰ τὸ 1860 παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Ἐμπορίου σημειοῖναι λεπτόμερῶς τὰ βιομηχανικὰ καταστήματα, τὰ ὑπάρχοντα κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Διοικήσεως τῆς Πετροπόλεως.

Κατὰ τὸν Πίνακα τοῦτον ἦσαν 572 καταστήματα, ἐνασχολοῦντα 33,148 ἐργάτας, καὶ παράγοντα ὁμοῦ ἔργα ἀξίας 193 ἑκατομ. φρ.

Αἱ σπουδαιότεραι βιομηχανίαι ἦσαν·

Καθαριστήρια Ζαχάρεων.	9	Παραγωγή φρ.	36,818,000
Βαμβακοκλωστικαὶ μηχαναί.	14	»	» 33,711,000
Ἐργοστάσια μηχανικά.	28	»	» 14,302,000
» καπνοῦ	41	»	» 11,471,000
» κηρίων	3	»	» 8,800,000

Κατόπιν τούτων κατατάσσονται τὰ ἐργοστάσια τῶν χρωματισμένων χαρτίων, ζύθου καὶ πνευμάτων, βαμβακίνων, μαλλίνων καὶ μεταξωτῶν ὑφασμάτων.

Ἐμπόριον.—Ἡ σημασία τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Ῥωσσίας καταφαίνεται ἀπὸ τὰς ἐξῆς στατιστικὰς πληροφορίας, ὥστε καθίσταται περιττὴ πᾶσα περιπλέον προσθήκη. Οἱ μεγάλοι ποταμοί, οἵτινες διαβρέχουν τὸν τόπον, ἡ διὰ διωρύγων ἐνώσις τοῦ Δνειπέρου, τοῦ Δὼν, τοῦ Βόλγα καὶ τοῦ Νέβα ἠνώσαν τὴν Βαλτικὴν μὲ τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ τὴν Κασπίαν θάλασσαν μὲ μεγίστην ὠφέλειαν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων. Ἀρκετὰ δὲ καλοὶ ἀμαξωτοὶ δρόμοι εἰς τινὰς ἐπαρχίας, καὶ ἡ συμπλήρωσις τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν θέλουν ἐπιφέρει ἔτι μεγαλητέρας ἐμπορικὰς εὐκολίας.

Κατὰ τὸ 1859

Εἰσῆχθησαν ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν συνόρων	ρούβλ.	136,186,914.
ἐκ τῶν τῆς Ἀσίας	»	21,404,285.
ὁμοῦ	»	157,591,200.
Ἐξήχθησαν δὲ ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν συνόρων	ρούβλ.	149,395,963.
ἐκ τῶν Ἀσιατικῶν	»	12,994,777.
ὁμοῦ	»	162,390,740.

Εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τούτους δὲν συμπεριλαμβάνεται τῶν νομισμάτων καὶ τῶν πολυτίμων μετάλλων ἡ κίνησις.

Ἡ ἐξαγωγή ὡς πρὸς τὴν Ἀσίαν σύγκειται περίπου ἐκ τῶν ἐξῆς	
Μάλλινα ὑφάσματα.	φρ. 12,000,000.
Βαμβάκινα »	» 10,000,000.
Γουναρικά.	» 4,000,000.
Σῖτοι, δέρματα κατειργασμένα καὶ ἄλλα εἶδη »	13,000,000.
ὁμοῦ »	39,000,000.

Ἐκ τῶν εἰσαγομένων ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Ῥωσσίαν τὸ τζάι (τέιον) κατέχει τὴν πρώτην θέσιν, ἡ μέταξα καὶ τὸ βαμβάκιον ἔρχονται κατόπιν. Πλὴν ἐν γένει τὸ ποσὸν τῶν εἰσαγομένων ὑπερτερεῖ κατὰ πολὺ τὸ ποσὸν τῆς ἐξαγωγῆς καὶ εἰς τοῦτο κυρίως πρέπει ν' ἀποδόσωμεν τὴν παντελῆ σχεδὸν ἑλλειψιν τοῦ πολυτίμου μεταλλικοῦ νομίσματος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Αὐτοκρατορίας.

Εἰς νόμισμα καὶ πολύτιμα μέταλλα εἰσῆχθησαν	
Ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν συνόρων	ρούβλ. 2.797,182.
» Ἀσιατικῶν »	51,173.
ὁμοῦ »	2,848,355

Ἐξήχθησαν δὲ

Ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν

» Ἀσιατικῶν

ρούβλ. 23,765,484.

» 4,893,009.

ὁμοῦ » 28,658,493.

Ὅθεν ὑπερτερεῖ ἡ ἐξαγωγή » 25,810,138.

Σημειόνομεν ἐνταῦθα τὰ ποσὰ τῶν εἰσαχθέντων ἐμπορευμάτων
κατὰ τὸ 1859, καταχωρηθέντα εἰς τοὺς τελωνιακοὺς πίνακας.

Ζάχαραι ἀκατέργαστοι. . . . . Πούτια 957,710.

» καθαρισμένοι. . . . . » 75,741.

Ἴλαια. . . . . » 727,260.

Καφές. . . . . » 271,650.

Βαμβάκια. . . . . » 2,932,125.

Νήματα. . . . . » 148,825.

Μαλλία. . . . . » 145,943.

Μετάξι. . . . . » 15,670.

Οἶνοι καὶ οἶνοπνεύματα ἀξίας ρουβλίων 7,112,433.

Βαφικαὶ ὕλαι. . . . . » 8,900,196.

Ὅπωραι. . . . . » 5,473,827.

Μηχαναί. . . . . » 11,316,533.

Βαμβάκινα ὑφάσματα. . . . . » 8,541,242.

Μεταξωτὰ » » 6,420,414.

Μάλλινα » » 4,416,670.

Λινὰ » » 2,144,667.

Ἰδού δὲ καὶ σημείωσις τῶν κυριωτέρων εἰδῶν τῆς ἐξαγωγῆς.

Δημητριακοὶ καρποί. . . . . ρουβλ. 60,387,389.

Ξυλεία. . . . . » 4,995,808.

Δέρματα. . . . . » 994,963.

» κατεργασμένα. . . . . » 1,264,644.

Λίνον. . . . . πούτια 3,322,883.

Ἄλειμμα. . . . . » 2,818,000.

Κάναβις. . . . . » 3,489,428.

Σίδηρος. . . . . » 555,349.

Χαλκός. . . . . » 85,160.

Μαλλία. . . . . » 918,375.

Λινόσποροι καὶ ἄλλοι ἐλαιοσποροι, ψάθαι. » 1,433,229.

Κατὰ τὸ 1856—58 τὸ Ῥωσικὸν ἐξωτερικὸν ἐμπόριον παρουσιάζει τὰ ἐξῆς ποσὰ εἰς ρούβλια ὡς πρὸς τὰς σχέσεις του μὲ τὰ ξένα Κράτη.

	Εἰσαγωγή.	Εἰσαγωγή.	Εἰσαγωγή.
	ρούβλια	ρούβλια	Εἰσαγωγή.
Ἀγγλία	33,934 000	67,462,000	Εἰσαγωγή.
Πρωσσία	» 26,972,000	» 17,396,000	Εἰσαγωγή.
Γαλλία	» 8,751,000	» 15,798,000	Εἰσαγωγή.
Ὀλλάνδα	» 7,718,000	» 8,639,000	Εἰσαγωγή.
Τουρκία	» 7,298,000	» 7,877,000	Εἰσαγωγή.
Αὐστρία	» 7,820,000	» 6,949,000	Εἰσαγωγή.
Ἀνσεατικαὶ Πόλεις	» 10,136,000	» 3,726,000	Εἰσαγωγή.
Ἡν. Ἐπ. τῆς Ἀμερικῆς	» 7,023,000	» 2,130,000	Εἰσαγωγή.
Σουηδία καὶ Νορβηγία	» 1,683,000	» 3,188,000	Εἰσαγωγή.
Δανιμαρκία	» 1,009,000	» 3,776,000	Εἰσαγωγή.
Βέλγιον	» 1,047,000	» 2,530,000	Εἰσαγωγή.
Νεάπολις καὶ Σικελία	» 3,307,0 0	» 77,000	Εἰσαγωγή.
Σαρδηνία	» 393,000	» 2,236,000	Εἰσαγωγή.
Ἰσπανία	» 1,741,000	» 189,000	Εἰσαγωγή.
Τοσκάνα	» 205,000	» 1,549,000	Εἰσαγωγή.
Πορτογαλλία	» 485,000	» 544,000	Εἰσαγωγή.
Ἑλλάς καὶ Ἐπτάνησος	» 552,000	» 296,000	Εἰσαγωγή.

Τὸ Ἀσιατικὸν ἐμπόριον παρουσιάζει τὰ ἐξῆς ποσὰ.

	Εἰσαγωγή.	Εἰσαγωγή.	Εἰσαγωγή.
	ρούβλ.	ρούβλ.	Εἰσαγωγή.
Κίνα	7,145,000	6,011,000	Εἰσαγωγή.
Κιργίς	» 3,655,000	» 2,503,000	Εἰσαγωγή.
Περσία	» 4,111,000	» 1,000,000	Εἰσαγωγή.
Βουχαρία	» 1,280,000	» 541,000	Εἰσαγωγή.
Ἀσιατικὴ Τουρκία	» 544,000	» 889,000	Εἰσαγωγή.

Ἐμπορικὸν ναυτικόν. — Τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ ὅλου ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου ἐνεργεῖται διὰ θαλάσσης.

Ἐκ τῶν 9,585 πλοίων τῶν εἰσπλευσάντων κατὰ τὴν ἄνω ἐποχὴν εἰς τοὺς Ῥωσικοὺς λιμένας μόνον 899 ἦσαν Ῥωσικά.

ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Κυβερνήσεως ἐσυστήθη κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἀτμοπλοικὴ ἐταιρία εἰς Πετροῦπολιν θέτουσα εἰς συγκοινωνίαν καὶ τοὺς μεσημβρινοὺς καὶ τοὺς ἀρκτικούς λιμένας τῆς Ῥωσσίας μὲ τὴν λοιπὴν Εὐρώπην.

Τελωνιακή Νομοθεσία. — Ἡ τελευταία Τελωνιακή διατίμησις, ἡ κανονίζουσα τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον εἶναι τῆς 6 Ἰουνίου 1857. Τὸ πρῶτον μέρος κανονίζει τὰ τῆς εἰσγωγῆς. Ἀπαγορεύεται δὲ ἡ εἰσ-
 γωγή· 1) τῶν οἶνοπνευμάτων· 2) τοῦ ἁλατος εἰς τοὺς μεσημβρινούς
 μόνον λιμένας· 3) τοῦ καθαρισμένου νίτρου· 4) τῶν στρωμάτων, ἐκτὸς
 ἂν ἀνήκωσιν εἰς ἐπιβάτας· 5) τῶν χαλκονομισμάτων, χαρτονομισμά-
 των Ῥωσσικῶν, Γραμματίων τῆς Ῥωσσικῆς Κυβερνήσεως, καὶ Γραμ-
 ματίων ξένων λαχείων· 6) τῶν ἁγίων εἰκόνων τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλη-
 σίας, καὶ 7) τῆς πυρικονίας.

Ἐκ τῶν 360 εἰδῶν τῆς εἰσγωγῆς 55 εἰσάγονται ἀτελῶς, 58
 πληρόνουν 20 καπίκια τὸ Ποῦτι, καὶ τὰ ἐπίλοιπα διαφόρους δασμούς.

Τὸ γενικὸν πνεῦμα τῆς διατιμήσεως εἶναι νὰ ἐπιβαρύνῃ ὅσον τὸ
 δυνατόν ὀλιγώτερον τὰς πρώτας βιομηχανικὰς ὕλας, νὰ φορολογῇ
 ἀπλῶς τὰ εἶδη τῆς καταναλώσεως, καὶ νὰ προστατεύῃ μετρίως εἶδη
 τινὰ τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας.

Τὸ δεύτερον μέρος περιέχει σύντομον πίνακα τῶν ὀλίγων ἐμπορευ-
 μάτων, τῶν υποβαλλομένων εἰς μικρὸν δασμὸν ἐξαγωγῆς.

Τὸ δὲ τρίτον μέρος διαλαμβάνει τὰς ἱατρικὰς ὕλας.

Τὰ τελωνεῖα διαιροῦνται εἰς τρεῖς κλάσεις· εἶναι δὲ προσδιωρισμέναι
 αἱ πραγματεῖαι, αἵτινες δύνανται νὰ τελωνισθῶσιν εἰς ἕκαστον τῶν
 Τελωνείων αὐτῶν.

Ἰδιαιτέρα διάταξις προσδιορίζει τὰς ἀποσταθμίσεις (*tare*) τὰς ἀφαι-
 ρουμένας ἀπὸ τὰ τελωνιζόμενα ἐμπορεύματα. Κατὰ τὴν διάταξιν ταύ-
 την ἐπὶ ῥευστῶν εἰς βαρέλια ἀφαιροῦνται 17 τοῖς 0/0, εἰς ὕλινα καὶ
 πῆλινα ἀγγεῖα 20 τοῖς 0/0, ἐπὶ ἐλαίων εἰς ἀσκοὺς μεγάλους 8 ἕως
 6 1/2 τοῖς 0/0, εἰς μικροὺς ἀσκοὺς 2 1/2 τοῖς 0/0.

Ἐπὶ στερεῶν εἰς βαρέλια καὶ ξύλινα κιβώτια 10 τοῖς 0/0. Εἰς ὕα-
 λινα καὶ πῆλινα ἀγγεῖα 20 τοῖς 0/0, εἰς σάκκους 2 τοῖς 0/0, εἰς δι-
 πλοὺς σάκκους 4 τοῖς 0/0, εἰς ψαθίνους σάκκους 3 τοῖς 0/0, εἰς δι-
 πλοὺς 5 τοῖς 0/0, καὶ εἰς κάνιστρα 5 τοῖς 0/0.

Εἰς τὴν ἐξαγωγὴν αἱ ἀποσταθμίσεις (*tara*) τῶν στερεῶν εἰς βαρέ-
 λια καὶ κιβώτια εἶναι 10 τοῖς 0/0, εἰς σάκκους 2 τοῖς 0/0 εἰς ψά-
 θας 3 τοῖς 0/0, εἰς δέρματα 5 τοῖς 0/0, τῶν δὲ ῥευστῶν καὶ βου-
 τύρων 17 τοῖς 0/0, τῶν χαβιαρίων 15 τοῖς 0/0, τοῦ μέλιτος 17
 τοῖς 0/0, τῶν ἀλειμμάτων 10 τοῖς 0/0 καὶ τῶν λοιπῶν ῥευστῶν εἰς
 (ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

βαρέλια 17 τοῖς 0/0. Τὰ δὲ ἀλείμματα εἰς ἀσκούς δὲν ἔχουν οὐδεμίαν ἀποσταθμίσειν.

Κατὰ πᾶσαν περίπτωσιν δύναται νὰ ζητηθῇ ἡ ἐξακρίβωσις τῆς πραγματικῆς ἀποσταθμίσεως.

Διὰ τὰς κατ' ἀξίαν τελωνιζομένας πραγματείας ὁ ἔμπορος χρεωστεῖ νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸ Τελωνεῖον δῆλωσιν φέρουσιν τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Τὸ Τελωνεῖον, ἐὰν θεωρήσῃ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἀξίαν κατωτέραν τῆς πραγματικῆς τιμῆς τῆς πραγματείας, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κρατήσῃ τὰς πραγματείας διὰ λογαριασμὸν τοῦ Τελωνείου, καὶ νὰ πληρῶσῃ εἰς τὸν ἔμπορον τὴν παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν δῆλωσίν του σημειωθείσαν ἀξίαν μὲ προσθήκην 10 τοῖς 0/0.

Εἰς τὰ Τελωνεῖα τῆς πρώτης κλάσεως συγχωρεῖται ἡ εἰσαγωγή ὅλων τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ἡ ἐναποταμίευσις αὐτῶν. Μεταξὺ τῶν Τελωνείων τῆς πρώτης κλάσεως συγκαταριθμοῦνται τὸ τῆς Ὁδησοῦ, τῆς Θεοδοσίας, τοῦ Ταϊγανρόκ, καὶ τοῦ Κερτζίου.

Δι' οὐκαζίου τῆς 19 Ἰουνίου 1845 ὑπεβλήθησαν εἰς 50 τοῖς 0/0 περιπλέον δασμὸν, διὰ κάθε ρουβλίου δασμὸν ὅλα τὰ εἰσαγόμενα εἶδη καὶ εἰς ἐνὸς ρουβλίου δασμὸν κατὰ τόνον ὅλα τὰ εἰσπλέοντα καὶ ἐκπλέοντα πλοῖα, ἀνήκοντα εἰς ξένα Κράτη, ὅπου τὰ Ῥωσικὰ πλοῖα ὑποβάλλονται εἰς δασμοὺς ἀνωτέρους τῶν ἐθνικῶν πλοίων.

Ὅλαι σχεδὸν αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις συνέταξαν μετὰ τῆς Ῥωσσίας Ἐμπορικὰς συνθήκας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμοιβαιότητος. Ἡ τελευταία Συνθήκη εἶναι ἡ μετὰ τῆς Γαλλίας, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ εἰσαγόμενα εἰς τὴν Γαλλίαν Ῥωσικὰ προϊόντα μὲ Ῥωσικὰ πλοῖα ὑποβάλλονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῆς διὰ Γαλλικῆς σημαίας εἰσαγωγῆς.

Ἑσωτερικὸν ἔμποριον.—Πρὸς ἐνέργειαν τοῦ ἐμπορίου εἰς τὴν Ῥωσίαν ἀπαιτεῖται ἄδεια ἐπιτηδεύματος καὶ δι' αὐτὴν πληρόνεται φόρος.

Εἰς τρεῖς κατηγορίας διαιροῦνται οἱ ἔμποροι· οἱ τῆς πρώτης τάξεως πληρόνουν συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ δεκατημορίου διὰ τὰς δημοσίας ὁδοὺς ρούβλ. 660, οἱ τῆς δευτέρας τάξεως 264 καὶ οἱ τῆς τρίτης ἀπὸ ρούβλ. 63—30 ρούβλια κατὰ τὰς πόλεις. Ἐκτὸς τούτου πληρόνεται καὶ φόρος δημοτικὸς 25 τοῖς 0/0 ἐπὶ τοῦ φόρου τῆς τάξεως καὶ $1/4$ τοῖς 0/0 ἐπὶ τοῦ προσδιορισμένου κεφαλαίου δι' ἐκάστην τάξιν, τὸ ὅποιον εἶναι 15,000 ρούβλ. διὰ τὴν Α^{ην} τάξιν, 6,000 ρούβλ. διὰ τὴν Β^{ην} καὶ 2,400 ρούβλ. διὰ τὴν Γ^{ην} τάξιν.

Ὁ περὶ πτωχεύσεων Νόμος εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἐξεδόθη τὴν 25 Ιου-
νίου 1832, αἱ κυριώτεραι δὲ διατάξεις αὐτοῦ εἶναι αἱ ἐξῆς·

Ὁ ἔμπορος ἢ ὁ βιομήχανος δύναται νὰ κηρυχθῇ εἰς κατάστασιν
πτωχεύσεως ὅχι μόνον ὅταν δὲν ἔχῃ εἰς τὸ ταμειόν του τὰ ἀναγκαῖα
χρήματα διὰ νὰ πληρώσῃ ἐν καιρῷ τὰ χρέη του, ὑπερβαίνοντα τὰς
5000 ρουβλίων, ἀλλὰ προσέτι καὶ ὅταν ὑπάρχωσιν ἐνδείξεις, ὅτι ὅλη
τοῦ ἡ περιουσία δὲν θέλει ἐπαρκέσει εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν χρεῶν του.

Ἡ πτώχευσις δύναται νὰ ᾔηται 1) ἀτυχῆς, 2) ἀπρονόητος, καὶ 3)
δολία. Τὰ δικαστήρια μετὰ τὴν διαδικασίαν τῆς πτωχεύσεως ἀπο-
φασίζουσιν περὶ τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς, καὶ ἐπιβάλλουσιν τὰς νομίμους
συνεπείας.

Ὁ ὀφειλὴτης δὲν δύναται νὰ κηρυχθῇ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως
εἰμὴ δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστηρίου, στηριζομένης ἐπὶ τῆς ὁμολογίας
αὐτοῦ τοῦ ὀφειλέτου, ἢ ἐπὶ σαφῶν ἀποδείξεων περὶ τῆς καταστάσεως
τῆς περιουσίας του, ἢ ἐπὶ τῆς φυγῆς του κατὰ τὴν προθεσμίαν τῶν
πληρωμῶν του.

Ἄμα ὁ ἔμπορος κηρυχθῇ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως φυλακίζεται,
ἡ περιουσία του σφραγίζεται, καὶ ἡ διοίκησις τῶν ὑποθέσεων του ἐμ-
πιστεύεται εἰς ἓνα κηδεμόνα ἐκ τῶν παρὰ τῷ Ἐμπορικῷ δικαστηρίῳ
διατελούντων, ἢ εἰς ἓν μέλος τοῦ δημοτικοῦ σώματος, οἵτινες διευ-
θύνουσιν αὐτὰς ἐν γνώσει τῶν παρόντων δανειστῶν μέχρι τῆς παρὰ τῶν
δανειστῶν γενομένης ἐκλογῆς δύο Συνδίκων καὶ ἐνὸς Προέδρου.

Κατὰ τὴν ἐξέλεγχιν τῶν δανείων ταῦτα διακρίνονται εἰς τὰς ἐξῆς
κατηγορίας·

- 1) δάνεια προνομιοῦχα πληρωτέα καθ' ὅλοκληρίαν.
- 2) δάνεια παραπεμπτέα εἰς τὴν ἐξέλεγχιν τῶν Συνδίκων.
- 3) δάνεια ἀμφίβολα, ὑπαγόμενα εἰς δικαστικὴν ἀμφισβήτησιν.
- 4) δάνεια πληρωτέα μόνον ἐὰν μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἀνωτέρω
δανείων μείνῃ διαθέσιμον χρηματικὸν ποσόν.

Εἰς τὴν 1^{ην} κατηγορίαν τῶν δανείων ὑπάγονται α) τὰ χρεωστού-
μενα εἰς τὰς ἐκκλησίας, β) τὰ καθυστεροῦντα εἰς τὸ δημόσιον ἀπὸ
φόρους, δασμοὺς, πρόστιμα κτλ. μετὰ τοῦ τόκου των, γ) τὰ ἐπὶ ὑπο-
θήκῃ ἢ ἐνεχύρῳ δάνεια, δ) τὰ κεφάλαια τῶν ἀνθλίκων, ε) τὰ ὀφει-
λόμενα εἰς τοὺς χορηγήσαντας τροφὰς, οἰκιακὰς ὑπηρεσίας, ἢ ἄλλας
ἐργασίας, ἢ μεσιτείας.

Εἰς τὴν 2^{αν} κατηγορίαν τῶν δανείων ὑπάγονται τὰ δάνεια τοῦ Στέμματος, τῆς ἐμπορικῆς Τραπεζῆς καὶ τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς, καθὼς καὶ τὰ ἀναγνωρίζόμενα ὡς ἀναμφισβήτητα δάνεια τῶν ἰδωτῶν.

Εἰς τὴν 3^{αν} κατηγορίαν τῶν δανείων ὑπάγονται τὰ ἀμφισβητούμενα, καὶ εἰς τὰ δικαστήρια παρκατεμπόμενα δάνεια.

Εἰς τὴν 4^{αν} κατηγορίαν ὑπάγονται τὰ δάνεια, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἐγένετο ἐν καιρῷ ἡ ἀγγελία, καὶ τῶν ὁποίων ἡ πληρωμὴ δὲν ἐζητήθη κατὰ τὴν προθεσμίαν τῶν.

Τῆς ἀτυχοῦς πτωχεύσεως συνέπειαι εἶναι ἡ ἄμεσος ἀποφυλάκισις τοῦ πτωχεύσαντος· ἐκτὸς τούτου ἡ συνέλευσις τῶν δανειστῶν δύναται νὰ τῷ παραχωρήσῃ μέρος τῆς περιουσίας τοῦ.

Τῆς ἀπρονοήτου ἢ ἀπλῆς πτωχεύσεως συνέπειαι εἶναι 1) ἡ κράτησις τοῦ πτωχεύσαντος ἀπὸ 1 ἕως 3 ἔτη κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν δανειστῶν, 2) ἡ ἀπώλεια τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐμπορεύεσθαι, ἐκτὸς ἂν οἱ ἴδιοι δανεισταὶ ζητήσωσι τὴν περὶ τούτου συγγνώμην, καὶ 3) ὅ,τι εἰς τὸ μέλλον ἤθελεν ἀποκτήσει διὰ κληρονομίας ἢ ἄλλως πως ἀνήκει εἰς τοὺς δανειστάς του κατ' ἐξαίρεσιν τῶν νέων τυχόν χρεῶν του.

Τῆς δομίας πτωχεύσεως συνέπειαι εἶναι ἡ ἐνώπιον τῶν ἐγκληματικῶν δικαστηρίων καταδίωξις τοῦ πτωχεύσαντος καὶ ὅλων τῶν συνεργῶν του, ἡ καταψήφισις ἐγκληματικῶν ποινῶν, καὶ ἡ ἐπιστροφή ὅλων τῶν δυνάμει πλαστῶν ἐνοχῶν γενομένων πληρωμῶν, καὶ ἡ ἀπόληψις ὅλων τῶν ληθαίως διατεθέντων κεφαλαίων του.

Δημόσια χρέη.—Κατὰ τὸν δημοσιευθέντα παρὰ τῆς Ῥωσικῆς Κυβερνήσεως προϋπολογισμὸν τοῦ 1862 ὁ πληρονόμενος τόκος διὰ τὸ ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικὸν δάνειον τοῦ Κράτους συμποσοῦται εἰς Ῥούβλια 54,296,187. Τὸ δὲ ὅλον τοῦ Ῥωσικοῦ χρέους ἀναβαίνει σήμερον εἰς 1,621 ἑκατομμύρια ρουβλίων. Ὁ τελευταῖος πόλεμος ἐπέφερε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο.

Α'. ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΙΣ.

§. 361. Ἡ *Πετρούπολις*, ἡ πρωτεύουσα τῆς Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορίας, κεῖται ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Νέβα εἰς τὸν Φιλλανδικὸν κόλπον τῆς Βαλτικῆς, ἔχουσα κατοίκους 494,200.

Ἡ θέσις τῆς πόλεως δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ κατάλληλος δι' ἐκτεταμένον ἐμπόριον, καθόσον ὑπόκειται εἰς τὰς πλημμύρας τοῦ ποτα-

μοῦ, περικυκλοῦται δὲ ἀπὸ ἀπείρους ἐκτάσεις θασσῶν καὶ λιμναζόντων ὑδάτων, οὐδὲ λιμένα κατ'άλληλον διὰ μεγάλα πλοῖα ἔχει· ἐν γένει οὐδὲν ἐμπορικὸν πλεονέκτημα ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της ἔχει ἡ Πετρούπολις. Βεβαίως δὲ οὐδεὶς ἄλλος Ἡγεμῶν ὀλιγώτερον μεγαλεπήβολος ἀπὸ τὸν Μέγαν Πέτρον ἤθελεν ἐκλέξει τὴν θέσιν ταύτην διὰ τὴν θεμελιώσιν τὴν καθέδραν τῆς Αὐτοκρατορίας του· ἡ ἐπιμονὴ καὶ ἡ ἐνεργητικότης τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς ἀπαιτοῦντο διὰ τὴν ὑπερνικήσωσι τὰ ἀκαταμάχητα προσκόμματα, τὰ ὅποια αὐτὴ ἡ φύσις παρενέβαλεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ γιγαντιαίου σχεδίου του.

Ὁ λιμὴν τῆς Πετρούπολεως δὲν δέχεται εἰμὴ πλοῖα σύροντα ὕδατα ὀλιγώτερον τῶν 8 ποδῶν· ὅλα τὰ μεγάλα πλοῖα προσορμίζονται εἰς τὸ Κρονστάτ, ὅπου πραγματικῶς εἶναι ὁ λιμὴν τῆς Πετρούπολεως.

Μεταξὺ ὅλων τῶν ἀρκτικῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης ἡ Πετρούπολις ἔχει τὸ σημαντικώτερον ἐμπόριον· τοῦτο προέρχεται διότι ἡ Πετρούπολις εἶναι ἡ μόνη ἐξόδος τῶν ἐκ τῆς Βαλτικῆς ἐξαγομένων Ῥωσικῶν προϊόντων, καὶ διότι εἰς αὐτὴν συγκεντρώνονται οἱ διάφοροι ποταμοὶ καὶ διώρυγες τῶν ἐσωτερικῶν ἐπαρχιῶν· διὰ διωρύγων εὕρισκεται εἰς συγκοινωνίαν ἡ Πετρούπολις μὲ τὴν Κασπίαν θάλασσαν, καὶ ὅλαι αἱ πραγματεῖαι δύνανται νὰ μετακομισθῶσιν ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν εἰς τὰς Ἀσιατικὰς ἐπαρχίας, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Πετρούπολιν, διάστημα 1,434 μιλίων, χωρὶς ν' ἀποβιβασθῶσι πούποτε· οὕτω τὰ σίδηρα, τὰ γουναρικά τῆς Σιβηρίας, τὸ τέιον τῆς Κίνας μεταφέρονται εἰς Πετρούπολιν διὰ πλοιαρίων, ἀλλὰ τὰ ταξείδια ταῦτα διαρκοῦν περίπου τρία ἔτη ἕνεκὰ τῆς ἐκ τῶν παγετῶν τοῦ χειμῶνος ἐπισυμβαινούσης διακοπῆς.

Τὰ κυριώτερα ἐκ τῆς Πετρούπολεως ἐξαγόμενα εἶδη εἶναι ἀλείμματα, κάνναβις, λίνον, σίδηρος, χαλκός, ξυλεία, δημητριακοὶ καρποὶ, πότασσα, ὕστριξ (γουρουνότριχα), ἐλαιόσποροι, δέρματα, γουναρικά, πανία πλοίων, σχοινία, πίσσα, κατράμιον, χαβιάριον, κόλλα κτλ.

Εἰσαγόμενα εἶδη εἶναι ἀποικιακὰ προϊόντα, Ἰνδικόν, κοκκινιλία (κρεμέζιον), ξύλα βαφῆς, ὑφάσματα, ἐλαιόλαδα, οἶνοι, ἄλας, μόλυβδος καὶ κασσίτερος.

Ὅλαι αἱ δι' ἐξωτερικὴν ἀποστολὴν προσδιορισμέναι πραγματεῖαι εἰς Πετρούπολιν ἐπιθεωροῦνται παρ' ἐπίτηδες ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως διορισμένων δοκιμαστῶν, καὶ παρ' αὐτῶν βεβαιοῦται ἡ ποιότης καὶ

ἡ κατάστασις των· οὕτως οἱ παραγγελιοδόχοι ἀπαλλάττονται πάσης εὐθύνης ὡς πρὸς τὴν ποιότητα των ἀποστελλομένων πραγματειῶν, ὅσας ἐχῶσι τὰ πιστοποιητικὰ των εἰρημένων δοκιμαστών περὶ τῆς καλῆς ποιότητος των σταλεισῶν πραγματειῶν.

Τράπεζα Πετροπόλεως.—Δυνάμει οὐκαζίου τῆς 1^{ης} Σεπτεμβρ. 1859 ἡ παλαιὰ Τράπεζα τοῦ ἐμπορίου ἔλαβε νέον διοργανισμόν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Τράπεζα τοῦ Κράτους*. Τὸ κατὰστημα τοῦτο ἤρχισε τὰς ἐργασίας του κατὰ τὸ 1860 μὲ κεφάλαιον 15 ἑκατομ. ρουβλίων καὶ μὲ ἐναποταμίευμα 3 ἑκατομ. περίπου. Ἐκτὸς ὅλων τῶν Τραπεζιτικῶν ἐργασιῶν, τὰς ὁποίας ἡ Τράπεζα αὕτη κατὰ τοὺς Κανονισμούς της ἐνεργεῖ, ἔχει προσέτι συγκεντρωμένην εἰς τὴν διεύθυνσίν της τὴν διαχείρισιν ὅλων τῶν πιστωτικῶν Γραμματίων τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἀκόμη τὸ δικαίωμα ἡ Τράπεζα αὕτη νὰ ἐκδίδῃ ἰδικὰ της Τραπεζικὰ γρῆματτα.

Νομίσματα Ῥωσσίας.—Λογαριάζουν καθ' ὅλην τὴν Ῥωσσίαν εἰς Ῥούβλια ἀργυρᾶ, διαιρούμενα εἰς 100 Καπίκια=4 φράγκα περίπου. Τὰ πραγματικὰ νομίσματα εἶναι τὰ ἐξῆς·

α) Χρυσᾶ—Δουκάτον τοῦ 1775	= φρ. 11, 77.
— » 1763	= » 11, 57.
— » 1796	= » 11, 83.
— Ἱμπεριάλιον 10 ρουβλ. τοῦ 1755	= » 52, 31.
— » 1763, 1801 καὶ	
1817	= » 41 31

— $1/2$ πέντε ρουβλίων κατ' ἀναλογίαν.

Ὀλόκληρα Ἱμπεριάλια δὲν κόπτουν πλέον, ἀλλὰ ἡμίσεια.

Τὸ νόμισμα ἐκ Πλατίνης συστήθην κατὰ τὸ 1828 κατηργήθη κατὰ τὸ 1845.

β') Ἀργυρ.—ρούβλιον μετὰ τὸ 1810 = φρ. 3, 99.

— $1/2$, $1/4$ κατ' ἀναλογίαν.

— 20, 15, 10 καὶ 5 καπικίων κατ' ἀναλογίαν.

Τὸ παλαιὸν λογιστικὸν νόμισμα τῆς Ῥωσσίας ἦτο τὸ χάρτινον ρούβλιον, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἐκυκλοφόρει κατ' ἰσοτιμίαν μὲ τὸ ἀργυροῦν νόμισμα· ἀλλ' ἀκολούθως ἡ τιμὴ του ἐξέπεσεν, εἰς τρόπον ὥστε 360 ἕως 375 ρούβλια χάρτινα ἐτιμῶντο 100 ρούβλια ἀργυρᾶ. Κατὰ τὸ 1839 δι' Αὐτοκρατορικοῦ οὐκαζίου προσδιωρίσθη σταθερῶς ἡ σχέ-

εις τῶν δύο τούτων νομισμάτων ὡς ἐφεξῆς· 350 ρούβλια χάρτινα = 100 ρούβλια ἀργυρᾶ, καὶ 360 $1/2$ ρούβλια χάρτινα = 100 ρούβλια χρυσοῦ· ὥστε τὸ χρυσοῦν νόμισμα τιμᾶται 3 τοῖς 0/0 περισσότερον τοῦ ἀργυροῦ· οὕτω τὸ $1/2$ ἱμπεριάλιον ἀξίζει 5 ρούβλια ἀργυρᾶ καὶ 15 καπ.

Ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον 1840 τὰ ἐμπορικὰ βιβλία καὶ αἱ τιμήσεις τῶν συναλλαγμαμάτων καὶ τῶν πραγματειῶν διετάχθη νὰ γίνωνται εἰς ἀργυρᾶ ρούβλια, καταργηθέντος τοῦ παλαιοῦ χαρτονομίσματος.

Τὸ εἰς κυκλοφορίαν σήμερον χαρτονόμισμα φέρει τὸ ὄνομα πιστωτικὰ γραμματία τῶν 100, 50, 25, 10, 5, 3 καὶ 1 ρουβλίου. Κατὰ τὸ 1860 ἦτο εἰς κυκλοφορίαν ποσὸν γραμματίων 679,877,000 ρουβλίων, ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν ἐνὸς κεφαλαίου ἐπὶ τούτῳ προσδιωρισμένου ἐξ ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, 96,240,000 ρουβλίων. Σήμερον τὰ πιστωτικὰ αὐτὰ γραμματία ἀποτελοῦν σχεδὸν τὸ μόνον εἰς κυκλοφορίαν νόμισμα καθ' ὅλην τὴν Ῥωσσίαν.

ὑπάρχουν ὁμοίως εἰς κυκλοφορίαν πιστωτικὰ γραμματία τοῦ Δημοσίου Ταμείου (Trésor) ἔντοκα πρὸς 4 $32/100$ τοῖς 0/0 πληρωθισόμενα μετὰ 8 ἔτη.

Τὸ παλαιὸν λογιστικὸν νόμισμα δηλ. τὸ χαρτονόμισμα τὸ λεγόμενον assignation κατηργήθη.

Ἐπίσημος διατίμησις κανονίζει τὴν ἀξίαν τῶν ξένων νομισμάτων κατ' αὐτὴν

Τὸ Γαλλικὸν εἰκοσάφραγκον	=	ἀργυρᾶ ρούβλια	4,84
Τὸ Ἰσπανικὸν Δουβλόνιον	=	»	19,34 $1/2$.
Τὸ Γαλλικὸν πεντόφραγκον	=	»	1,24
Τὸ Πρωσσικὸν Τάληρον	=	»	91 $1/4$.
Τὸ Αὐστριακὸν »	=	»	1,28 $1/4$.
Τὸ Ἰσπανικὸν »	=	»	1,33.

Τίμησις Συναλλαγῶν Πετροπόλεως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

Λονδίνον	34 $1/8$ πέναι	διὰ 1 ρούβλιον ἀργυρ.
Ἄμστερδαμ.	168 $1/2$ φιορ.	Ὀλλανδ. » 100 ρούβλια ὅμοια.
Ἀμβούργον	30 $1/2$ Σολδ.	Τραπεζ. » 1 ρούβλιον ὅμοιον.
Παρίσιον	360 φράγκα	» 100 ρούβλια ὅμοια.

Συνήθεται — προμήθεια — μεσιτεία. — Ὁ περὶ συναλλαγματικῶν Νόμος ἐξεδόθη τὴν 25 Ἰουνίου 1835. Αἱ συναλλαγματικαὶ πρέπει νὰ

ἐμφανισθῶσι πρὸς ἀποδοχὴν ἐντὸς 24 ὥρων ἀπὸ τῆς παραλαβῆς των, καὶ ἐντὸς 24 ὥρων πρέπει νὰ ἀποδεχθῶσιν ἢ νὰ διαμαρτυρηθῶσιν. Ἡμέραι χάριτος διὰ τὰς εἰς ῥητὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ὕψεως πληρωτέας δὲν ὑπάρχουσιν. Αἱ ἐν ὕψει πληρωτέαι πληρόνονται ἀμέσως.

Αἱ ἀπὸ τὴν Ῥωσσίαν ἐκδιδόμεναι συναλλαγματικαὶ ὑποβάλλονται εἰς χαρτόσημον ὡς ἑξῆς:

Ἐπὶ ρουβλ.	100—1000 ρουβλ.	1, 10 χαρτόσημον.
» »	1001—2000 »	3, 30 »
« »	2001—3000 »	3, 60 καὶ καθεξῆς.

Ἡ προμήθεια διὰ μὲν τὰς πωλήσεις καὶ ἀγορὰςπραγματειῶν εἶναι 2 τοῖς 0/0, καὶ διὰ τὰ ἐπὶ τῶν πραγματειῶν ἔξοδα 1 τοῖς 0/0.

Ἡ μεσιτεία διὰ πωλήσεις καὶ ἀγορὰςπραγματειῶν εἶναι 1/2 τοῖς 0/0, διὰ συναλμάγματα 1/4 τοῖς 0/0, διὰ ναυλώσεις 60 καπ. τὸν τόνον, διὰ σύναξιν ναύλου 3 τοῖς 0/0, καὶ διὰ προμήθειαν ναύλου 2 τοῖς 0/0.

Σταθμὰ καὶ Μέτρα Ῥωσσίας.—Μονὰς τοῦ ἐμπορικοῦ Σταθμοῦ εἶναι ἡ λίτρα (φούντι).

1 λίτρα φούντι) = 409, 50 Γραμ. Γαλλ.

— — — = 127, 76 δράμ. Τουρκ.

1 λίτρα = 12 λάνα = 16 οὐγγίας = 32 λότια = 96 Σο-
λοτνίκια.

1 ποῦτι = 40 φούντια.

1 βέρκοβιτς = 10 ποῦτια = 400 φούντια.

Ἡ ἱατρικὴ λίτρα = 7/8 τῆς ἐμπορικῆς λίτρας.

100 φούντια = 40,90 χιλιόγραμ. Γαλλικά.

= 72, 46 ῥότολα Κωνσταντινουπόλεως.

= 90, 19 λίτρας βάρους Ἀγγλ.

= 120, 56 λίτρας τῆς Λιβόρνου.

Μέτρον μήκους διὰ τὰ ὑφάσματα εἶναι τὸ Ἀρσίνι, διαιρούμενον εἰς 16 Βερσοκ (Werschocks), εἰς 84 δακτύλους, καὶ εἰς 1008 Γραμμ.

1 ἀρσίνι = 0, 71 Μέτρου Γαλλ.

— — = 1, 06 Πήχεις Τουρκ.

100 ἀρσίνια = 77, 81 Γουάρδας Ἀγγλ.

— — = 91, 31 ἄουνας Βιέννης.

3 ἀρσίνια = 1 Σάσιναν (Saschen) Ῥωσσικὴν = 2, 13 Μέτρ. Γαλ.

500. Σάσιναι = 1 Βέρστιον = 1, 06 χιλιόμετρον Γαλλ.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ στερεάς ὕλης εἶναι τὸ τζέτφερτον (ψάθα) διαιρεῖται δὲ ὡς ἑξῆς·

1 τζέτφερτον = 2 ὀσμίν = 4 παγιόν = 8 τζέτφερικ = 64 Γάρνετζ.

1 ψάθα (τζέτφερτον) = 194, 55 λίτρας Γαλλ.

— — = 5, 86 Κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

— — = 0, 66 Κουάρτερ Ἀγγλίας.

— — = 7, 98 Στάγια Λιβόρνου.

— — = 3, 40 φανέγας Ἰσπανίας.

Ἢδη οἱ σῖτοι πωλοῦνται μὲ ψάθαν βάρους 10 πουτίων.

Μέτρον τῶν ρευστῶν εἶναι τὸ Βέδρον, διαιρούμενον εἰς 10 Κρούσκας, καὶ 100 τζαρκέια.

1 Βέδρον = 12, 29 λίτρας Γαλλ.

— « = 3, 24 Γαλόνια Ἀγγλ.

1 Πίπα = 2 Βαρέλια = 3 Ὄξοφτ (oxhoft) = 12 Ἀγκύρας = 24 Στίκαρ = 36 Βέδρα.

Β'. ΟΔΗΣΣΟΣ.

§. 362. Ἡ Ὀδησσός, πάλιν παράλιος, κεῖται ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου μεταξὺ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀνειπέρου καὶ Ἀνιστέρου, ἔχει δὲ ὑπὲρ τὰς 108,000 κατοίκων. Ὁ λιμὴν τῆς πόλεως σχηματίζεται ἀπὸ δύο προκυμιάς, καὶ διαιρεῖται εἰς ἐσωτερικὸν καὶ ἐξωτερικόν· ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Φοντάνα ὑψοῦται φάρος 203 ποδῶν ὕψους, ὅστις φωτίζει τοὺς καταπλέοντας· ἕτερος δὲ φάρος μακρύτερα ἐπὶ ἐνὸς νησιδρίου μὲ ἐρυθροῦν χρῶμα καὶ μὲ κώδωνα εἰς τὰς τρικυμιώδεις νύκτας καθοδηγεῖ τὰ πλοῖα.

Ἡ σήμερον ἀκμάζουσα πόλις τῆς Ὀδησσοῦ κατὰ τὸ 1792 δὲν ἦτο εἰμὴ μικρὸν χωρίον Ταρτάρων, ὀνομαζόμενον Κοτζῆ-Μπέι. Ὁ Ναύαρχος Ρίβας πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ νοσώδους κλίματος τῆς Χερσῶνος ἔδωκε πρῶτος τὸ σχέδιον εἰς τὴν Αὐτοκρατορίσσαν Αἰκατερίναν περὶ σχηματισμοῦ πόλεως εἰς τὴν θέσιν ταύτην· τὸ σχέδιον τοῦτο ἐγένετο δεκτὸν μετὰ προθυμίας παρὰ τῆς Αὐτοκρατορίσσης, διότι ἐσυμβιβάζετο μὲ τοὺς κατὰ τῆς Τουρκίας τότε σκοπούς της, καὶ πρὸ πάντων μὲ τὴν ἐπιθυμίαν της τοῦ νὰ προάξῃ διὰ τοῦ ἐμπορίου τὰς μεσημβρινὰς ἐπαρχίας τῆς Αὐτοκρατορίας της.

Τὰ περίξ τῆς Ὀδησσοῦ, ἐξαιρουμένων τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς Χερσῶνος παραλίῳν, εἶναι εἰς ἄκρον καρποφόρα, καὶ τὸ κλίμα ὑγιεινόν· ἀλλ' ὅλα ταῦτα τὰ φυσικὰ πλεονεκτήματα ἤθελον μένει ἄνευ ἀποτελέσματος, ἐὰν ἡ Ὀδησσὸς δὲν ἐλάμβανε τὴν τύχην νὰ κυβερνηθῇ ὑπὸ Διοικητῶν ἐμπνευσμένων ἀπὸ ἀκάματον ζῆλον διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν πρόοδον τῆς πόλεως ταύτης· ἡ αὐξήσις τοῦ πληθυσμοῦ της ἀποδεικνύει ἀποχρώντως τὴν πρόοδόν της, διότι ἐνῶ κατὰ τὸ 1814 μόλις εἶχε 35,000 κατοίκων, σήμερον ἀριθμοῦνται ὑπὲρ τὰς 100,000, ἐκ τῶν ὁποίων μόλις τὸ $\frac{1}{4}$ εἶναι αὐτόχθονες Ῥῶσσοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληνες, Γάλλοι, Γερμανοὶ, Πολωνοὶ, Ἰουδαῖοι, καὶ Ἀρμένιοι.

Κατὰ τὸ 1817 παρεχωρήθη εἰς τὴν Ὀδησσὸν τὸ πλεονέκτημα τῆς ἀτελείας τοῦ λιμένος της. Ἐκτοτε αἱ ἐμπορικαὶ της σχέσεις μετὰ τῆς Εὐρώπης ἔλαβον ἄπειρον ἀνάπτυξιν, καὶ ἡ Ὀδησσὸς ἀποκατέστη μίᾳ τῶν πλουσιωτέρων ἀγορῶν τῆς Ῥωσσίας (1).

Αἱ ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Ὀδησσοῦ γινόμεναι σήμερον ἀποστολαὶ συμπεριλαμβάνουν ὅλα τὰ εἶδη τῶν Ῥωσσικῶν προϊόντων, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ σημαντικώτερον εἶναι οἱ σῖτοι, καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ προϊόντα τῶν καρποφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ποδολίας καὶ Βολινίας μετακομίζονται εἰς τὴν Ὀδησσὸν, καὶ ἀπὸ τὸν λιμένα αὐτῆς ἀποστέλλονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Οἱ σῖτοι ἀποτελοῦν τὸ κυριώτερον εἶδος τῆς ἐξαγωγῆς ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Ὀδησσοῦ. Κατὰ τὰ ἔτη 1847 καὶ 1853 ἐποχὰς σιτοδειῶν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐξήχθησαν ἐκ τοῦ λιμένος αὐτῆς

1847	ψάθαι	2,798,000	ἀξίας	Ρούβλ.	11,731,000.
1853	»	3,126,000	»	»	18,758,000.

Κατὰ δὲ τὰ ἔτη

1856	ψάθαι	689,000	»	»	8,392,000.
1857	»	906,000	»	»	9,239,000.

Εἰς τὰ ἄνω ποσὰ περιλαμβάνονται οἱ ἀραβόσιτοι, αἱ σίκαλαι, κριθαί, καὶ κεχρία, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν συνήθως τὸ τριτημόριον τῆς ἐξαγωγῆς τῶν δημητριακῶν ἐκ τῆς Ὀδησσοῦ.

---

(1) Ἡ πόλις τῆς Ὀδησσοῦ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀνήκουσα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἐμπόριον. Οἱ πρῶτοι εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἀποκατασταθέντες ἔμποροι ἦσαν Ἕλληνες, καὶ σήμερον οἱ Ὀδησσινοὶ Ἕλληνες ἔμποροι διακρίνονται ὡς ἐκ τοῦ ἐντίμου χαρακτῆρός των, τῆς ἀξιοχρεότητός των, καὶ τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεών των.

Οἱ λιπόσποροι ἀποκατέστησαν εἶδος σπουδαῖον ἐξαγωγῆς, ἀποστελλόμενοι εἰς τὴν Ἀγγλίαν, Γαλλίαν καὶ Βέλγιον. Ὁ μέσος ὅρος τῆς ἐξαγωγῆς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἦτο 127,000 ψαθῶν κατ' ἔτος. Τὰ ἀλείμματα, δέρματα ἀκατέργαστα καὶ γουναρικά ἀποτελοῦν τὰ λοιπὰ εἶδη τῆς ἐξαγωγῆς.

Ἡ εἰσαγωγή ὑπολογίζεται κατ' ἔτος εἰς 8 ἑκατομμύρια ρουβλίων. Ἀποικιακὰ προϊόντα καὶ βιομηχανικὰ ὕλαι εἶναι τὰ κυριώτερα τῶν εἰσαγομένων.

Κατὰ τὴν 15 Αὐγούστου 1857 κατηργήθησαν τὰ τοῦ ἐλευθέρου λιμένος τῆς Ὀδησσοῦ καὶ αἱ εἰσαγόμεναι πραγματεῖαι τελωνίζονται ἤδη κατὰ τὴν διατίμησιν τοῦ 1857, χαίρουν μόνον τὸ δικαίωμα τῆς ἐναποταμιεύσεως ἀτελωνίστως ἐπὶ ἓν ἔτος.

Βιομηχανία.—Ἡ κυριώτερα βιομηχανία τῆς Ὀδησσοῦ εἶναι ἡ σχοινοποιία, ἡ τῶν ἀλειμματοκηρίων κατασκευὴ, τὰ πλυτήρια τῶν μαλλίων, ἡ ἀλειμματοποιία, ἡ κατασκευὴ τῶν μακαρονίων, καὶ εἰς ἀτμόμυλος.

Τὸ ἐμπόριον ἐν γένει τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἦτο πάντοτε μεγάλης σημασίας. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους τὰ παράλια τῆς Ταυρικῆς Χερσονήσου ἐκατοικήθησαν ἀπὸ κατοίκους τῆς Μιλήτου, οἵτινες ἐθεμελίωσαν τὰς πόλεις Παντικάπαιον καὶ Θεοδοσίαν (Καφρᾶς). Αἱ ἀποστολαί, τὰς ὁποίας κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους αἱ πόλεις αὗται ἔκκμνον εἰς Ἀθήνας, ἦσαν σχεδὸν αἱ αὐταὶ μὲ τὰς σημερινὰς ἀποστολάς τῆς Ὀδησσοῦ. Οἱ Γενοβαῖοι κατὰ τὸν Μεσαιῶνα εἶχον ἀποκτήσει διὰ τῆς ναυτικῆς τῶν ὑπεροχῆς ἐν εἶδος κυριαρχίας ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ διὰ πολὺν χρόνον ἐνῆργουν μονοπωλικῶς τὸ ἐμπόριον ὅλων τῶν παραλίων πόλεων, ἔχοντες τὸ κέντρον τῶν ὑποθέσεών των εἰς τὴν πόλιν τοῦ Καφρᾶ, ἀλλ' ἡ παρὰ τῶν Ὀθωμανῶν ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἡ κυρίεσις ὅλων τῶν παρὰ τὸν Εὐξείνον Πόντον τόπων ἐπέφερον τὴν καταστροφὴν τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν Γενοβαίων. Ἐξωσθέντων ὅλων ἐν γένει τῶν Εὐρωπαίων ἀπὸ τὸν Εὐξείνον Πόντον ὑπὲρ τὰ 300 ἔτη, μέχρι τοῦ 1774, ἡ θάλασσα αὕτη εἶχε σχεδὸν λησμονηθῇ ἀπὸ τὸ ἐμπόριον, ὅτε οἱ Ῥώσσοι διὰ Συνθηκῶν μετὰ τῶν Τούρκων ἀπέκτησαν τὸ δικαίωμα τῆς θαλασσοπλοίας, καὶ κατόπιν αὐτῶν οἱ Αὐστριακοὶ κατὰ τὸ 1774, ἀκολούθως δὲ οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Γάλλοι διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Ἀμιένης (Amiens) καθιέρωσαν

τὴν ἐλευθέραν θαλασσοπλοίαν τῆς θαλάσσης ταύτης. Ἐκτοτε καὶ μάλιστα μετὰ τὸ 1829, ὅτε ἡ Ῥωσσία διὰ τῆς μετὰ τῆς Τουρκίας Συνθήκης τῆς ἀφῆρσε πάντα περιορισμὸν καὶ ἐμπόδιον, ὁ Εὐξείνιος Πόντος ἤνοιξε τὰς πύλας του εἰς ὅλους τοὺς ἐμπορικοὺς λαοὺς.

Τράπεζαι καὶ ἄλλα καταστήματα.—Εἰς τὴν Ὀδησὸν ὑπάρχουν ὑποκαταστήματα τῶν ἐν Πετρουπόλει Τραπεζῶν.

Τὰ συναλλάγματα, αἱ συνήθειαι, τὰ μέτρα καὶ σταθμὰ τῆς Ὀδησοῦ, ὡς τὰ τῆς Πετρουπόλεως.

Γ'. ΤΑΙΓΑΝΡΟΚ.

§. 363. Τὸ *Ταϊγανρόκ*, πόλις καὶ λιμὴν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας, καῖται ἐπὶ τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης, πλησίον τῶν ἐκβολῶν τοῦ Δῶν (Τανάιδος), ἔχει δὲ κατοίκους 18,000.

Ὁ λιμὴν τοῦ Ταϊγανρόκ δὲν εἶναι εὐπρόσιτος εἰμὴ εἰς μικρὰ πλοῖα· τὰ μεγάλα ἀγκυροβολοῦν ἀρκετὰ μακρὰν, καὶ λαμβάνουσι τὰ φορτία των διὰ πλοιαρίων. Ἐν γένει ἡ θαλασσοπλοία τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης, τῆς Μαιώτιδος ταύτης τῶν ἀρχαίων λίμνης, εἶναι δυσκολωτάτη καὶ ἐπικίνδυνος ἕνεκα τῶν ὀλίγων ὑδάτων, τὰ ὅποια ἔχει, καθόσον εἰς πολλὰ μέρη δὲν εἶναι εἰμὴ 9—10 ποδῶν ὕδατα. Ἡ Ἀζοφικὴ θάλασσα συγκοινωνεῖ μὲ τὸν Εὐξείνιον Πόντον διὰ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ τοῦ Γενῆ-Καλὲ, τοῦ Κιρμερίου Βοσπόρου τῶν ἀρχαίων, ὅστις ἀποτελεῖ τὴν διάβασιν δύσκολον, ὥστε τὰ μεγάλα πλοῖα ἀναγκάζονται νὰ μεταβιβάζουν μέρος τοῦ φορτίου των εἰς πλοιάρια.

Ἡ Ἀζοφικὴ θάλασσα προσέτι ὡς ἐκ τῆς ὀλίγης ἀλμυρότητος τῶν ὑδάτων τῆς παγώνει εὐκόλως, καὶ ἡ θαλασσοπλοία αὐτῆς παύει ἀπὸ τὸν Νοέμβριον μέχρι τοῦ Ἀπριλίου.

Τὸ ἐμπόριον τῆς πόλεως τοῦ Ταϊγανρόκ ἐνεργούμενον σχεδὸν ὅλον ἀπὸ Ἑλλήνας καθίσταται καθ' ἑκάστην σημαντικώτερον· εἰς τὴν τοπογραφικὴν τῆς θέσιν χρεωστεῖ κατὰ μέγα μέρος ἡ πόλις αὕτη τὰς ἐμπορικὰς τῆς σχέσεις· διὰ τοῦ Τανάιδος (Don) ποταμοῦ μεταφέρονται ὅλα τὰ προϊόντα τῶν ἐσωτερικῶν ἐπαρχιῶν· καθόσον μάλιστα αὐξάνει ὁ πολιτισμὸς τῶν ἐπαρχιῶν τούτων, συναυξάνει καὶ ἡ ἐμπορικὴ σημασία τῆς πόλεως. Τὰ εἰσαγόμενα καὶ ἐξαγόμενα εἶδη τοῦ Ταϊγανρόκ εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς Ὀδησοῦ.

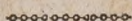
Κατὰ τὸ 1857 εἰσῆχθησαν ἐμπορεύματα Ρούβλ. 2,053,000, ἐξή-

χθῆσαν δὲ Ρούβλ. 8,846,000. Σίτοι ἐφορτώθησαν ψαθ. 707,000, Λινόσποροι ψαθ. 33,700. Ραβιζόνια ψαθ. 4,300. Μαλλία πούτια 19,600. Ἀλείμματα πούτ. 67,000. Χαβιάρια πούτ. 40,000. Σίδηρον ρούβλ. 142,000.

Μεταξὺ τῶν λοιπῶν πόλεων τῆς Ἀζοφικῆς διακρίνονται ἡ *Μαριακούπολις* καὶ ἡ *Βερδιάσκα*, νεώταται εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον, ἀλλ' ἀναδεικνύουσαι σημεῖα ζωηρᾶς ἀναπτύξεως ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον τῶν δημητριακῶν καρπῶν.

Περὶ τῶν *Νόμισμάτων*, *Συναλλαγμάτων*, *Συνηθειῶν*, *Μέτρων* καὶ *Σταθμῶν* τοῦ Ταῖγανρόκ ἴδε τὰ τῆς Πετροπόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ τῆς Τουρκίας.

§. 364. Ἡ Τουρκία εἶναι ἐκ τῶν μεγαλητέρων κατὰ τὴν ἔκτασιν Ἐπικρατειῶν τοῦ κόσμου· διαιρεῖται δὲ εἰς Εὐρωπαϊκὴν καὶ Ἀσιατικὴν, ἔχουσα ὑποτελεῖς φόρου εἰς μὲν τὴν Εὐρώπην τὰς Ἡγεμονίας τῆς Σερβίας, Βλαχίας καὶ Μολδαυίας, εἰς δὲ τὴν Ἀφρικὴν τὰς τῆς Αἰγύπτου, τῆς Τριπόλεως καὶ τοῦ Τουνεζίου. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Τουρκικῆς Ἐπικρατείας εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορισθῇ. Ὑπολογίζουν κατοίκους

Ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ.	11,100,000.
» Ἀσιατικῇ »	12,250,000.
Ἐν ταῖς Παραδουναβίοις χώραις.	4,400,000.
Ἐν Αἰγύπτῳ, Τριπόλει καὶ Τύνηδι.	3,800,000.

31,550,000.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία συμπεριλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας Βουλγαρίαν, Βόσναν, Κροατίαν, Ρουμελίαν, Ἀλβανίαν καὶ Μακεδονίαν, ἀντιστοιχοῦσας μὲ τὰς ἄλλοτε ἐπαρχίας τῆς Θράκης, Κάτω Μοισίας, Μακεδονίας, Ἰλλυρίας, Ἡπείρου καὶ Θεσσαλίας.

Ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία κοινῶς διαιρεῖται εἰς ἕξ μεγάλα τμήματα, τὸ τῆς Ἀνατολῆς (μικρὰ Ἀσία), Ἀρμενία, Κούρδισταν (Ἀσσυρία καὶ Γορδιανή), Ἀλτζεζιράχ (Μεσοποταμία, Βαβυλωνία καὶ Χαλδαία), Ἀραβίας καὶ Συρίας.

Προϊόντα Τουρκίας. — Εἰς τὴν μεγάλην ἑκτασίν της ἡ Τουρκία παράγει πολλὰ καὶ ποικίλα προϊόντα· ἀλλ' ἡ καλλιέργεια ἐν γένει δὲν εὐρίσκεται εἰς μεγάλην πρόοδον, καὶ μόνον κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, ὅτε ἡ Κυβερνητικὴ τάξις καὶ ἡ προσωπικὴ ἀσφάλεια ἐνισχύθησαν, ἡ γεωπονία ἔλαβεν ἀρκετὴν ἑκτασιν, ὥστε καὶ ἡ ἐξαγωγή τῶν φυσικῶν προϊόντων καθ' ἑκάστην αὐξάνει (1). Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς Τουρκίας εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ παντὸς εἶδους, ὀρύζιον, καπνὸς, λίνον, κάνναβις, ὀπώραι, μέλι, κηρίον, αλείμματα, βαμβάκιον, μαλλία, μετάρη, κρόκος, ριζάριον, κηκίδια, βαλανίδια, ὄπιον καὶ ἄλλα διάφορα φάρμακα.

Τὰ μεταλλικὰ προϊόντα τῆς Τουρκίας εἶναι ἀσήμαντα, ὅχι ὥς ἐκ τῆς ἐλλείψεως μεταλλείων, ἀλλ' ὥς ἐκ τῆς μὴ καλλιεργείας αὐτῶν. Ἡ σειρὰ τοῦ Αἵμου εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἡ τοῦ Ταύρου εἰς τὴν Ἀσίαν περιέχουσι μεταλλεῖα χρυσοῦ, μολύβδου, σιδήρου καὶ χαλκοῦ· καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς παραλίας τοῦ Βοσπόρου καὶ μέρους τῆς Προποντίδος (Μαρμαρᾶ), εἰς τὸ Αἰδίनि, εἰς τὰς νήσους τοῦ Πρίγκηπος, καὶ εἰς διάφορα παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου εὐρίσκονται μεταλλεῖα σιδήρου ἄφθονα καὶ καλλίστης ποιότητος· εἰς τὴν Ἡράκλειαν, Χαλαστιπὲ, καὶ εἰς τὴν νῆσον Κρήτην ὑπάρχουν γαιανθρακωρυχεῖα· εἰς διάφορα μέρη τῶν παραλίων τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Προποντίδος (Μαρμαρᾶ) ὑπάρχει μόλυβδος ἀργυροῦχος· εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, εἰς Ρουτζούκιον, καὶ εἰς τὰ πέριξ τῆς Θεσσαλονίκης εὐρίσκεται ἀντιμόνιον· εἰς τὴν Χηλὴν τῆς Βιθυνίας, Ζαγοράν καὶ Συρίαν εὐρίσκεται ζίγκος. Ἐξ ὅλων τούτων τῶν μεταλλικῶν πλούτων τὰ τῆς Ἀσιατικῆς ἐπαρχίας τοῦ Τοκατίου μεταλλεῖα τοῦ χαλκοῦ καλλιεργοῦνται μετ' ἐπιτυχίας.

Βιομηχανία Τουρκίας. — Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἔδειξάν ποτε πνεῦμα βιομηχανικόν· ἔμεινον δὲ σχεδὸν ξένοι ὅλων τῶν νεωτέρων μηχανικῶν ἐφευρέσεων, τῶν ἐφαρμοσθεισῶν τοσοῦτον ἐπιτυχῶς εἰς τὰς διαφόρους χειροτεχνίας.

Εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Τουρκικὰς πόλεις κατασκευάζονται βαμβάκινα

---

(1) Στερούμενοι ἐπισήμων στατιστικῶν πληροφοριῶν δὲν δυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν ἐν γένει εἰς τὸ παρὸν Κεφάλαιον στατιστικὰ ποσὰ, καθόσον μάλιστα τὰ περὶ τούτων σημειούμενα εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ Συγγράμματα εἶναι τὰ πλείστα λανθασμένα.

καὶ μεταξὺ τὰ ὑφάσματα πρὸς ἐγγώριον χρῆσιν, ἀλλὰ τὰ Εὐρωπαϊκὰ χειροτεχνήματα ὄντα τελειότερα καὶ προσφερόμενα εἰς εὐθηνότερας τιμὰς κατέστρεψαν σχεδὸν πανταχοῦ τὰ ἀτελῆ ἐγγώρια ὑφαντήρια. Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις πρὸ τινων ἐτῶν ἐσύστησε χειροτεχνεῖα ἐρεῶν καὶ φρεσίων μὲ Εὐρωπαϊκὰς μηχανάς, κατασκευάζοντα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὰ στρατεύματα μάλλινα ὑφάσματα.

Ἐμπόριον Τουρκίας.—Τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Τουρκίας ἂν καὶ ἀπροσάτευτον εἶναι ἀκόμη ἀρκετὰ σημαντικόν· ἐνεργεῖται δὲ κατὰ μέγα μέρος παρὰ τῶν Ἑλλήνων. Εἶναι ἀδύνατον νὰ δώσωμεν ἀκριβεῖς σημειώσεις περὶ αὐτοῦ καθ' ὅσον ἐλλείπουσιν ἐπίσημοι στατιστικάί.

Αἱ περισσότεραι τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐπικρατειῶν διατηροῦν πρὸ πολλῶν χρόνων ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Τουρκίας· πρώτη δὲ ἐξ αὐτῶν ἦτο ἡ Γαλλία, ἥτις κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα εἶχε συνάψει συνθήκας ἐμπορικὰς μετὰ τῆς Τουρκίας· ἀλλὰ σήμερον τὸ σημαντικώτερον ἐξωτερικὸν ἐμπόριον τῆς Τουρκίας ἐνεργεῖται μετὰ τῆς Ἀγγλίας.

Ἡ Ἀγγλικὴ εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Τουρκίαν, ἥτις κατὰ τὸ 1831 ἦτο Αἶραι 888,654, ἔφθασε κατὰ τὸ 1855 εἰς Αἶρας 3,631,839, ὥστε παρουσιάζει 300 τοῖς 0/0 αὐξησιν ἐντὸς 20 ἐτῶν. Τὸ κυριώτερον μέρος τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι νήματα καὶ βαμβάκινα ὑφάσματα.

Ἡ δὲ Τουρκία ἀπέστειλε κατὰ τὸ 1855 εἰς Ἀγγλίαν ἐμπορεύματα

Αἰρῶν 2,294,500.

Ἡ Συρία. . . . . » 103,800.

Αἱ Παραδουνάβιοι Ἡγεμονίαι. . . . . » 64,000.

Κατὰ τὸ 1854 ἡ ἐξαγωγὴ τῶν Ἡγεμονίων τούτων διὰ τὴν Ἀγγλίαν ἦτο » 446,913.

Τὰ κυριώτερα εἶδη τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι οἱ δημητριακοὶ καρποί.

Ἐν γένει τὸ Ἀγγλικὸν ἐμπόριον μετὰ τῆς Τουρκίας κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ὑπελογίσθη εἰς 5 1/2 ἑκτομμ. λίρῶν ἀξίας.

Τὸ μετὰ τῆς Γαλλίας ἐμπόριον τῆς Τουρκίας εἶχε λάβει οὐσιώδη ἀνάπτυξιν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου, μετὰ τὴν εἰρήνην ὅμως ἐπανῆλθεν εἰς τὴν προτέραν του θέσιν.

Κατὰ τὸ 1856 ἡ εἰς τὴν Γαλλίαν εἰσαγωγὴ Τουρκικῶν προϊόντων ὑπελογίσθη εἰς 131 ἑκτομμ. φράγκων.

Μεταξὰ χιλιόγρ. 646,000 ἀξίας φρ. 39,439,000.

Σίτοι	ἐκατόλλ.	826,000	ἀξίας φρ.	27,349,000.
Κουκούλια	χιλιόγρ.	805,000	» »	16,905,000.
Ἐλαιόσποροι	καντάρια	156,000	» »	6,667,000.
Μαλλία	»	46,200	» »	8,314,000.
Βαμβάκια	»	2,965	» »	459,000.
Ξηραὶ ὀπῶραι	»	19,263	» »	2,311,000.
Οἶνοι	ἐκατόλλ.	18,000	» »	1,484,000.
Ἐλαιόλαδα	καντάρια	12,490	» »	1,398,000.
Κουκουλόσποροι			» »	965,000.

Ταῦτα εἶναι τὰ κυριώτερα εἶδη τῶν εἰσαχθέντων ἐκ τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Γαλλίαν.

Ἡ δὲ εἰσαγωγή τῶν Γαλλικῶν προϊόντων εἰς τὴν Τουρκίαν ὑπελογίσθη εἰς 91 ἑκατομμ. φράγκων.

Τὰ κυριώτερα τούτων εἶναι τὰ ὑφάσματα.

Μεταξωτά.	φράγ.	12,500,000.
Μάλλινα.	»	9,750,000.
Βαμβάκινα.	»	7,012,000.
Ζάχαρη καθαρισμένη.	»	4,563,000.
Καφές.	»	4,080,000.
Οἶνοι.	»	5,389,000.

Ἡ Γερμανία, καὶ ἰδίως ἡ Αὐστρία, ὡς ἐκ τῆς γειτονικῆς της σχέσεως ἐνεργεῖ ἀρκετὰ μεγάλον ἐμπόριον μετὰ τῆς Τουρκίας, ἀνταλλάττουσα τὰ χειροτεχνικά της προϊόντα μὲ τὰ φυσικὰ προϊόντα τῆς Τουρκίας. Ὅλαι αἱ παράλιοι ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς Τουρκίας εὐρίσκονται εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Τεργέστης. Ἡ μεσόγειος πόλις τοῦ Σεμλίνου εἶναι τὸ κέντρον τῶν μεσογείων ἐμπορικῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐπικρατειῶν. Διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου καὶ διὰ τοῦ Δουνάβεως ἀνταλλάττει καὶ ἡ λοιπὴ Γερμανία τὰ χειροτεχνήματά της μὲ Τουρκικὰ προϊόντα.

Ἡ Ἰταλία ἀποστέλλει εἰς τὴν Τουρκίαν μεταξωτὰ ὑφάσματα.

Τὸ μετὰ τῆς Ῥωσσίας ἐμπόριον τῆς Τουρκίας ἦτο ἄλλοτε σημαντικώτατον ὡς ἐκ τῶν γουναρικῶν καὶ πολυτίμων λίθων· σήμερον ὅμως τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἐντελῶς ἐξέλιπεν ἕνεκα τῆς μεταβολῆς τῶν Τουρκικῶν ἐθίμων, αἱ δὲ Ῥωσικαὶ ἀποστολαὶ περιορίζονται σήμερον εἰς δημητριακοὺς καρποὺς, ἀποσκευὰς πλοίων, σχοινία, πανία, χαβιάρια,

ὑψάρια ταριχευμένα, καὶ ἄλλα λαμβάνει δὲ ἡ Ῥωσσία μετὰ ξην, βαρβάκιον, βαφικὰς ὕλας, ὀπώρας, καὶ ἄλλα.

Τελωνιακὸν σύστημα Τουρκίας.—Ἡ Τελωνιακὴ θεσμοθεσία τῆς Τουρκίας εἶναι ἀπλουστάτη. Ὁ δασμὸς τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι 5 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων, ὁ δὲ τῆς ἐξαγωγῆς 3 τοῖς 0/0, ἐὰν τὸ ἐξαγόμενον ἐμπόρευμα ἐπλήρωσε τοὺς κανονισμένους φόρους.

Τὸ σύστημα τοῦτο ἐκπηγάζει ἀπὸ τὴν ἀρχὴν, τὴν ὁποίαν οἱ Ὀθωμανοὶ ὑποστηρίζουν ὅτι, ἂν πρέπη νὰ ἐπιβάλωνται δασμοὶ εἰς τὸ ἐμπόριον, οὗτοι πρέπει νὰ ἐπιβαρύνουν ἐξ ἴσου τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν, καὶ ὅτι μίᾳ Ἐπικράτειᾳ πρέπει νὰ ἐπιβαρύνῃ μὲ δασμοὺς τὰ ἐξαγόμενα ἀντικείμενα μᾶλλον παρὰ τὰ εἰσαγόμενα, ὥστε τὸ βάρος νὰ ἐπιπίπτῃ μᾶλλον εἰς τὸν ξένον καταναλωτὴν, οἱ δὲ φόροι νὰ διανεμῶνται ἐφ' ἐκάστου ἀντικειμένου ἀνάλογως τῶν πλεονεκτημάτων, τὰ ὁποῖα προσφέρει ὁ τόπος πρὸς παραγωγὴν αὐτοῦ.

Αἱ περισσότεραι Εὐρωπαϊκαὶ Κυβερνήσεις συνωμολόγησαν ἐμπορικὰς Συνθήκας μετὰ τῆς Τουρκίας, καὶ κατὰ συνέπειαν αὐτῶν συνέταξαν διατιμήσεις, κατὰ τὰς ὁποίας εἰσπράττονται οἱ τελωνιακοὶ δασμοὶ τῶν ἐμπορευμάτων τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐμπόρων. Αἱ διατιμήσεις αὗται, καθ' ὅσον ἐξετίμησαν τὰ διάφορα ἐμπορεύματα τῆς εἰσαγωγῆς ἢ ἐξαγωγῆς εἰς μετρίας τιμὰς, καὶ ἐπομένως ἐπροσδιόρισαν μετρίους τελωνιακοὺς δασμοὺς, εἶναι ἐπωφελεῖς εἰς τοὺς ξένους ἐμπόρους, τοὺς κανονίζοντας κατ' αὐτὰς τοὺς τελωνιακοὺς δασμοὺς τῶν εἰσαγομένων ἢ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων των.

Α'. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ.

§. 365. Ἡ Κωνσταντινούπολις, ἡ Πρωτεύουσα αὕτη τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας, κεῖται ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς ὀχθῆς τοῦ Βοσπόρου, ἔχουσα πληθυσμὸν 715,000 κατοίκων. Δὲν ὑπάρχει πόλις εἰς τὸν κόσμον τοποθετημένη εἰς καταλληλοτέραν θέσιν διὰ ν' ἀποκατασταθῇ κέντρον μεγάλων ἐμπορικῶν σχέσεων· κειμένη μετὰ τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, τῆς Ἀρκτου καὶ τῆς Μεσημβρίας, συγκοινωνοῦσα διὰ τοῦ Βοσπόρου καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου μετὰ τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Μεσογείου ἀποκατέστη ὁ δεσμὸς τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ὅλων

τῶν εἰς τὰς παραλίαις τούτων λαῶν (1). Τὰ τοπογραφικὰ ταῦτα προτερήματα ἐνούμενα μὲ τὸν εὐρύχωρον καὶ ὥραϊον λιμένα της, τὸν σχηματιζόμενον ἀπὸ τὸν Κεράτιον Κόλπον, θέλουν ἀποκαταστήσει μίαν ἡμέραν τὴν Κωνσταντινούπολιν μητρόπολιν τοῦ ἐμπορίου ὅλου τοῦ κόσμου.

Σήμερον ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ἡ ἀγορὰ, ὅπου οἱ Γεωργιανοί, οἱ Πέρσαι, οἱ κάτοικοι τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους, καὶ ἰδίως οἱ κάτοικοι τῶν Ἀσιατικῶν καὶ Εὐρωπαϊκῶν Τουρκικῶν ἐπαρχιῶν ἔρχονται κατὰ διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους φέροντες τὰ προϊόντα των, τὰ ὁποῖα ἀνταλλάττουν μὲ τὰ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐναποταμιευμένα Εὐρωπαϊκὰ χειροτεχνήματα καὶ λοιπὰ ἀποικιακὰ εἶδη. Αἱ κυριώτεραι ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ τοιοῦτου εἶδους ἐνεργοῦνται κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως, ὅτε οἱ ἔμποροι τῶν ἐσωτερικῶν ἐπαρχιῶν προετοιμάζονται διὰ τὰς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην γινομένης ἐμπορικᾶς πανηγύρεις εἰς διαφόρους Τουρκικὰς πόλεις τῆς Ἀσίας καὶ Εὐρώπης (2).

Τὰ κυριώτερα ἐκ τῶν εἰσαγομένων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰδῶν εἶναι καφέδες τῆς Ἀβάνας, τῆς Βρασιλίας (Βρίον) καὶ Μαρτινίκας, ζάχαραι εἰς κώνους καὶ εἰς κόνιν τῆς Ἀγγλίας, Γαλλίας, Ὁλλάνδας καὶ Ἀβάνας, κοκκινιλίαι (κρεμέζια) πάσης ποιότητος, Ἰνδικὸν Ὁλλάνδας, Βεγκάλης, Γουατιμάλας καὶ Μαδρᾶς, κασσίτεροι Ἀγγλίας, λευκοσίδηροι (τενεκέδες), ἀνθρακινοὶ μόλυβδοι (στουμπέτζια) Γένοβας, Ὁλλάνδας καὶ Τεργέστης, χαρτὰ πάσης ποιότητος Γαλλίας, Γένοβας καὶ Λιβόρνου, σίδηρα Ἀγγλίας εἰς βάρδους διαφόρων μεγεθῶν καὶ ὄγκων, ἢ εἰς πλάκας ἀπὸ ἐν ἕως 16 φύλλα τὸ καντάριον, σίδηρα Ῥωσσίας εἰς βάρδους ἐκ τῶν σιδηρουχείων Βλὰς-Πασκόφ καὶ Ζεντζιλὸφ, χαρτὰ διαφόρων μεγεθῶν ἀπὸ ἀριθμ 2—10, χάλυβες

(1) Ἡ ἀπὸ τὴν φύσιν τοσούτον δαψιλῶς προικισθεῖσα αὕτη πόλις στερεῖται ἀτυχῶς ὅλων τῶν πλεονεκτημάτων, διὰ τῶν ὁποίων αἱ ἀνθρώπιναι προσπαθεῖαι διευκολύνουν εἰς τὰς μεγαλοπόλεις τὰς βιωτικὰς σχέσεις· τὸ δὲ ἐμπόριον συναισθάνεται καιρῶς διὰ πολλοὺς λόγους τὴν ἔλλειψιν ταύτην.

(2) Αἱ κυριώτεραι ἐμπορικαὶ πανηγύρεις εἶναι ἡ τῆς Σιστόβης τὴν 2 Αὐγούστου, ἡ τῶν Ἰωαννίνων τὴν 18 Αὐγούστου, ἡ τῆς Οὐζουντζόβης τὴν 2 Σεπτεμβρίου, ἡ τῆς Σιληθρίας τὴν 8 Σεπτεμβρίου, ἡ τοῦ Τυρνάδου τὴν 29 Σεπτεμβρίου, διαρκούσαι 15 ἡμέρας, καὶ ἡ τοῦ Μπαλουκ-Ἰσάρ εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν τὴν 12 Ἰαννίου, ἥτις εἶναι σημαντικωτέρα ὅλων τῶν ἐμπορικῶν πανηγύρεων τῆς Ἀνατολῆς.

(ἀτζάλια) Τεργέστης συγχροτημένα (assortement) ἀπὸ ἀρ. 0—00 καὶ 1, μολύβδοι Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας εἰς πλάκας, καὶ εἰς διάφορα σχήματα, μολύβδινα σφαιρίδια, ὕελοι Ὀλλάνδας καὶ Ἀμβέρσης διαφόρων μεγεθῶν, διάφορα βαφικὰ ξύλα, πιπέρια, ἀμμωνιακὸν ἄλας, καρβύφυλλα, κιννάμωμον, χάλκανθος (βιτριόλον) Ἀγγλίας, ρούμια, Ἀμερικῆς καὶ Ἀγγλίας καὶ ἄλλα διάφορα. Ἄπειρος δὲ εἶναι ἡ ποσότης τῶν εἰσαγομένων χειροτεχνημάτων, καὶ κυρίως τῶν Ἀγγλικῶν βαμβακίνων ὕφασμάτων, τῶν ἐπίτηδες διὰ τὴν κατανάλωσιν τῶν Περσῶν κατασκευαζομένων. Τὰ κυριώτερα εἶδη ἐκ τῶν εἰσαγομένων Ἀγγλικῶν χειροτεχνημάτων εἶναι τὰ ἑξῆς·

Τζίτια μονόχροα, δίχροα, τρίχροα, τετράχροα καὶ πεντάχροα (Περσικοῦ συρμού). *Harla* σημείου T, δακτύλων (inches) 33, γυιαρδῶν 24, λιτρῶν 7 $\frac{1}{2}$, λεγόμενα *Μαχούτια*,—ὅμοια 7 λιτρῶν,—ὅμοια 6 $\frac{1}{2}$ λιτρῶν.

Λογκλόθια (longclothes), *Λευκασμένα*, ἤτοι *Καλικότα* δακτύλων 40, γυιαρδῶν 40,—ὅμοια δακτύλων 36, γυιαρδῶν 40.

Λογκλόθια ἀλευκαστα δακτύλων 40, γυιαρδῶν 36, λιτρῶν 9,—ὅμοια δακτύλων 43, γυιαρδῶν 37, λιτρῶν 12 $\frac{1}{2}$,—ὅμοια δακτύλων 36, γυιαρδῶν 38—39.

Καρτέχια δακτύλων 18, γυιαρδῶν 37, λιτρῶν 33—34.

Μαδαπολάμαι χρωματισμέναι δακτύλων 36, γυιαρδῶν 39.

Νήματα Ἀγγλίας Βάτερ ἀριθμῶν 8—14, 6—14, 12—20, 16—24, 20—30 πρωτίστης ποιότητος—extra—δις extra.

Ἐκ τῶν εἰσαγομένων *μαλλίνων ὕφασμάτων* τὸ μεγαλύτερον μέρος εἶναι ἐρέαι (τζόχαι) Γαλλίας, Γερμανίας, Ὀλλάνδας καὶ Βελγίου τῶν ἑξῆς εἰδῶν, Sedan, Elbœuf, Saxonia, Lepsica, à deux poisons, Mahout καὶ ἄλλων.

Ἡ Κωνσταντινούπολις λαμβάνει προσέτι ἐκ τῆς Ῥωσσίας καὶ ἰδίως ἐκ τοῦ Ταϊγανρόκ καὶ τῶν παραδουναβίων χωρῶν ἀρκετὴν ποσότητα σίτων, καταναλισκομένων ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ταύτης δὲ ἐβδομυχδιαία κατανάλωσις τῶν σίτων εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὑπολογίζεται εἰς 150 χιλιάδας κοιλῶν.

Ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐξάγονται τὰ ποικίλα καὶ ἄφθονα Τουρκικὰ προϊόντα, περὶ ὧν κατ' ἰδίαν ἐξεθέσαμεν εἰς τὸ Βον Μέρους τοῦ παρόντος ἐγχειριδίου. Ἐκ τῶν ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων τὴν

πρώτην θέσιν κατέχει ἡ μετὰ ξη, κατόπιν ἔρχονται ὁ χαλκός, τὰ μαλλία, τὸ μηκώριον (ὑπίον), οἱ ῥαμνόςποροι (ἀλατζοχέρια), τὰ κηρία, τὸ τριαιταφυλλόλαδον, οἱ οἶτοι, τὰ κηκίδια καὶ τὰ δέγματα.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ ἐμπορίου εἰς τὴν Κωνσταντινουπόλιν, ὡς καὶ εἰς ὅλην τὴν Τουρκίαν, εἶναι ἐλευθέρα καὶ ἀνεπηρέαστος ἀπὸ πᾶν πρόσκομμα ὅλων τῶν ἐθνῶν οἱ ἔμποροι ἐλευθέρως ἐνεργοῦσι τὰς ἐμπορικὰς τῶν συναλλαγὰς, καὶ ἡ πόλις αὕτη ἀποκατέστη πραγματικῶς ἡ κοσμοπολιτικὴ πατρίς τοῦ ἐμπορίου. Ἡ πολιτικὴ τῶν Τούρκων καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριον εἶναι ἀξία ἐπαίνων· σύστημα πλῆρες ἐλευθερίας ἐπικρατεῖ, ἀγνὸν ἀπὸ προστατευτικῶν Τελωνιακῶν θεσμῶν καὶ ἀπαγορευτικῶν διατάξεις (1).

Τὸ σύστημα τοῦτο ἐὰν συνωδεύετο μὲ τὰ λοιπὰ τῆς καλῶς συγκροτουμένης κοινωνίας πλεονεκτήματα, ἤθελεν ἐπιφέρει βεβαίως μεγάλην ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν· ἀλλ' ἤρκει μόνον ἡ νομισματικὴ κατάστασις τῆς Τουρκίας κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους νὰ οὐδετερώσῃ πᾶσαν ἐμπορικὴν ἀνάπτυξιν καὶ νὰ ὀπισθοδρομήσῃ τὸ ἐμπόριον διὰ τῆς χρηματικῆς κρίσεως τοῦ 1861.—Ἡ κατάργησις τοῦ χαρτονομίσματος ἴσως τακτοποιήσῃ τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς ἐπὶ στερεᾶς νομισματικῆς βάσεως, ἥτις εἶναι ἡ πρώτη ἀνάγκη πάσης ἐμπορικῆς πράξεως.

§. 366. *Ἐμπορικὴ δικαιοσύνη ἐν τῇ Τουρκίᾳ.*—Σημειώσαντες τὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὅποια ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον παρουσιάζει ἡ Κωνσταντινουπόλις καὶ αἱ λοιπαὶ ἀγοραὶ τῆς Τουρκίας, δὲν πρέπει ν' ἀποσιωπήσωμεν καὶ τὸ οὐσιῶδες πρόσκομμα, τὸ ὅποιον τὸ ἐμπόριον ἀπαντᾷ ὡς ἐκ τῆς ἀκαταλλήλου διανομῆς τῆς ἐμπορικῆς δικαιοσύνης.

(1) Πολλοὶ νομίζουν ὅτι αἱ ἐμπορικαὶ ἐλευθερίαι καὶ ἡ μετριότης τῶν Τελωνιακῶν Τουρκικῶν δασμῶν εἶναι ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἡ ἰσχυρὰ Εὐρώπη ἐπέβαλεν εἰς τὴν Τουρκίαν, ἢ πλεονεκτήματα, τὰ ὅποια οἱ Εὐρωπαῖοι Διπλωμάται ἀπῆλθυσαν διὰ τῆς ἐπιδειξιότητός των· ἀλλ' ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἐντελῶς ἐσφαλμένη. Τὸ σήμερον ἐν ἰσχύϊ ὡς πρὸς τὸ ἐμπόριον σύστημα δὲν εἶναι ἔργον τῶν νεωτέρων χρόνων, οὔτε ἀποτέλεσμα διπλωματικῆς ἰκανότητος, οὔτε βίας ἢ φόβου. Αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ, καθὼς καὶ ἡ βᾶσις τοῦ Τουρκικοῦ Τελωνιακοῦ συστήματος καθιερώθησαν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἰσχύος καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς Τουρκίας, ὅτε δὲν εἶχεν εἰς τὴν Εὐρώπῃ κανένα ἰσχυρότερον ἀντίζηλον· αἱ πρώται ἐμπορικαὶ Συμβάσεις χρονολογοῦνται ἀπὸ τὸ 1535 ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Σουλειμάνου (Uequart. La Turquie, ses ressources etc.).

Εἶπομεν καὶ ἄλλαχού ὅτι ἐκ τῶν κυριωτέρων στοιχείων τῆς ἐμπορικῆς πίστεως εἶναι τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα οἱ νόμοι τοῦ τόπου καὶ ἡ δικαστικὴ τάξις χρηγοῦν εἰς τὸν δανειστὴν πρὸς κατανάγκασιν τοῦ ὀφειλέτου τοῦ εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων του. Τὰ μέσα ταῦτα δύναται τις νὰ εἴπῃ εἶναι ἀτελέστατα ἐν τῇ Τουρκίᾳ ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται τὸ διαδικαστικὸν σύστημα, μὴ παρέχον τὰς ἐγγυήσεις ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ὁ δικαζόμενος πρέπει νὰ ἔχῃ περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς δίκης του, ὥστε συχνάκις ὁ πονηρότερος ἐπιτυγχάνει νὰ διαστρέψῃ τὴν δικαιοσύνην, καὶ νὰ ματαιώσῃ τὰ ἀναμφισβήτητα δίκαια τοῦ ἀντιδίκου του.

Τὰ Τουρκικὰ δικαστήρια οὐδέποτε ἀνέλαβον τὴν φροντίδα τῆς ἐκδικάσεως τῶν μεταξὺ ἀλλοδαπῶν ἢ ἀλλοθινῶν καὶ Ὀθωμανῶν ὑπηκόων διαφορῶν. Οἱ Ὀθωμανοὶ ἐθεώρησαν φαίνεται ἀναξίους τοὺς ἀλλοθρήσκους νὰ ἐπικαλῶνται ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸν ἱερὸν Νόμον τοῦ Ἰσλαμισμού, καὶ ἐκ τούτου ἐπήγαγε τὸ δικαίωμα τῆς ἑτεροδικίας, τὸ ὅποιον τρόπον τινὰ ἀπολαύουν οἱ ξένοι ἐν τῇ Τουρκίᾳ.

Ἀλλὰ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ἐσύστασεν Ἐμπορικὸν Δικαστήριον, ὀνομαζόμενον *Fitḥarèt* πρὸς ἐκδίκασιν τῶν ἀναφυόμενων ἐμπορικῶν διαφορῶν μεταξὺ Ὀθωμανῶν ὑπηκόων ἢ μεταξὺ ἀλλοδαπῶν καὶ Ὀθωμανῶν ὑπηκόων. Τὸ δικαστήριον τοῦτο προεδρευόμενον ὑπὸ Ὀθωμανοῦ, συνδικαζόντων δὲ ἐμπόρων ἀλλοδαπῶν καὶ Ὀθωμανῶν ὑπηκόων, διανέμει τὴν ἐμπορικὴν δικαιοσύνην ἀνεκκλήτως μὲ τὸν πολλὰ ἐλαστικὴν κανόνα τοῦ ἀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ δικαίου.

Ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ἐδημοσίευσε τὴν 12 Σιαφὲρ 1264 (Ἰαννουαρίᾳ 1848) τὸν κανονισμόν τοῦ ἐμπορικῆς τούτου δικαστηρίου, αἱ δὲ κυριώτεραι διατάξεις αὐτοῦ εἶναι αἱ ἑξῆς·

1) Ὁ Ἱπουργὸς τοῦ ἐμπορίου εἶναι ὁ Πρόεδρος τοῦ ἐμπορικῆς δικαστηρίου, καὶ ἐπομένως ἔλαι αἱ ὑπαγόμεναι εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο ὑποθέσεις εἶναι τῆς ἀρμοδιότητός του. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προέδρου ὁ Ἱπουργικὸς Σύμβουλος θέλει ἀναπληροῦν αὐτὸν, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ θέλουν συζητεῖσθαι καὶ ἀποφασίζεσθαι αἱ δίκαι.

2) Ἐκτὸς τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Συμβούλου τὰ μέλη τοῦ Δικαστηρίου τούτου θέλουν εἶσθαι 14, ἐξ ὧν 7 θέλουν εἶσθαι ἔμποροι ὑπήκοοι Ὀθωμανοὶ, καὶ οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν προκρίτων ξένων ἐμπόρων, τῶν ὁποίων

τὰ ὀνόματα θέλουν ἐγγραφῇ εἰς τὰ βιβλία τοῦ Δικαστηρίου· οἱ τελευταῖοι οὗτοι θέλουν ἐκλεχθῇ παρὰ τῶν Πρέσβειων τῶν φίλων Δυνάμεων.

3) Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Δικαστηρίου δὲν δύναται οὔτε ν' αὐξηθῇ, οὔτε νὰ ἐλαττωθῇ· ἐν περιπτώσει δὲ ἀντικαταστάσεως τινὸς τῶν μελῶν, ἡ ἀντικατάστασις αὕτη θέλει σημειοῦσθαι εἰς τὰ βιβλία.

4) Ἐὰν συμβῇ εἰς τινὰ δικάσιμον νὰ μὴ παρευρεθῶσιν εἰς τὸ Δικαστήριον καὶ τὰ 14 μέλη αὐτοῦ, ὁ Πρόεδρος δύναται νὰ διατάξῃ νὰ γενῇ ἡ συζήτησις καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ δέκα μόνον, ἀλλ' ἐὰν δὲν ᾖναι παρόντα οὔτε δέκα μέλη, τὸ Δικαστήριον δὲν δύναται νὰ συγκροτηθῇ. Ἐὰν ὁ διερμηνεὺς Πρεσβείας τινὸς, ἢ ὁ ἴδιος διάδικος θελήσουν ν' ἀντικαταστήσουν ἓνα τῶν 7 ξένων ἐμπόρων διὰ τινος ἄλλου ἐμπόρου τῆς ἐκλογῆς των, δύναται ὁ ἐμπόρος αὐτὸς νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν δίκην, ἐξαιρουμένου διὰ κλήρου ἑνὸς τῶν τακτικῶν μελῶν.

5) Αἱ δίκαι θέλουν ἐκδικάζεσθαι κατὰ τὴν σειρὰν τῆς ἐγγραφῆς των, ἐκτὸς τῶν ἀφορωσῶν συναλλαγματικὰς καὶ πλοῖα, καὶ τῶν εἰσαγομένων παρὰ τῶν Πρεσβειῶν.

6) Ἡ πέμπτη προσδιορίζεται ἡμέρα δικάσιμος. Ὅλοι δὲ αἱ ὑποθέσεις μετὰ τὴν συζήτησιν θέλουν ἀποφασίζεσθαι διὰ τῆς πλειοψηφίας, ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου ἀποφασίζει.

7) Μόνον οἱ διάδικοι δύνανται νὰ παρασταθῶν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τούτου.

8) Αἱ ἀποφάσεις θέλουν συντάττεσθαι καὶ ἐγχειρίζεσθαι εἰς τοὺς ἔχοντας συμφέρον τὸ πολὺ ἐντὸς 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδικάσεως.

9) Ὁ κανονισμὸς οὗτος ἰσχύει μέχρι τῆς δημοσιεύσεως τοῦ συνταγμένου Ἐμπορικοῦ Νόμου.

Ὁ διοργανισμὸς τοῦ μικτοῦ τούτου δικαστηρίου θεωρητικῶς ἐξεταζόμενος ἴσως ᾖναι ἀξιόλογος· ἀλλ' αἱ καλῆτεροι θεσμοθεσίαι πολλάκις εἰς τὴν ἐφαρμογὴν καθίστανται μάταιαι καὶ ἀνωφελεῖς.

Αἱ κατὰ τὸ Ὄθωμανικὸν Κράτος μετὰξὺ Ἑλλήνων καὶ ὑπηκόων ἄλλων Δυνάμεων ἀναφυόμεναι διαφοραὶ, ἐν αἷς οἱ πρῶτοι εἶναι ἐναγόμενοι δικάζονται κατὰ τοὺς Ἑλληνικοὺς νόμους ὑπὸ τῶν Προξένων ἢ τῶν προξενικῶν Δικαστηρίων, ἅτινα διὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Νόμου τῆς 29 Ὀκτωβρίου 1856 ἐσυστήθησαν εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ εἰς τὰς μὴ Χριστιανικὰς χώρας.

Κατὰ τὸν Νόμον αὐτὸν οἱ Γενικοὶ πρόξενοι, Πρόξενοι ἢ ὑποπρόξε-

νοι ἀποφασίζουσι ἀνεκκλήτως καὶ περὶ ὅλων τῶν διαφορῶν, αἵτινες ἀναφύονται μεταξύ Ἑλλήνων ἐντὸς τῆς περιφερείας των μέχρι τῆς ἀξίας τῶν 100 δραχμῶν.

Ἀποφασίζουσι δὲ μετὰ δύο παρέδρων δικαστῶν, ἐκλεγομένων ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων ἐμπόρων τῶν διαμενοντῶν ἐν τῇ προξενικῇ περιφερείᾳ, ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲ διοριζομένων καὶ μισθοδοτουμένων ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, περὶ ὅλων τῶν ἐντὸς τῆς περιφερείας των ἀναφυομένων μεταξύ Ἑλλήνων διαφορῶν οἷας δῆποτε φύσεως καὶ ἂν ᾧσιν, ἐξαίρσει τῶν περὶ διαζεύξεως, ἀνεκκλήτως μὲν μέχρις 800 δραχμῶν, ἐκκλητῶς δὲ καὶ ἐπέκεινα τοῦ ποσοῦ τούτου.

Αἱ ἀποφάσεις τῶν Προξενικῶν τούτων Δικαστηρίων ἐκκαλοῦνται εἰς τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν.

§. 367. *Μέσα συγκοινωνίας.*—Ἡ Κωνσταντινούπολις εὐρίσκεται εἰς τακτικὴν καὶ συνεχῆ συγκοινωνίαν μ' ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ κόσμου.

Ἡ ἐσωτερικὴ συγκοινωνία ἐνεργεῖται διὰ τακτικῆς Ταχυδρομικῆς ὑπηρεσίας. Ἐξ ὅλων τῶν πόλεων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας κατὰ πᾶν Σάββατον φθάνει εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Ταχυδρόμος. Τῆς Ἀσιατικῆς δὲ Τουρκίας τὸ Ταχυδρομεῖον φθάνει κατὰ πᾶσαν Τρίτην καὶ Σάββατον.

Ὁ ἐκ Βιέννης Ταχυδρόμος μὲ ἐπιστολὰς ὅλης τῆς Εὐρώπης φθάνει κατὰ πᾶσαν Παρασκευὴν, ὁ δὲ τῆς Ῥωσσίας κατὰ τὴν 1^{ην} καὶ 5^{ην} ἐκάστου μηνός.

Ἀναχωροῦν δὲ τὰ Ταχυδρομεῖα ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διὰ μὲν τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν κατὰ πᾶσαν Δευτέραν, διὰ δὲ τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν κατὰ πᾶσαν Δευτέραν καὶ Σάββατον, διὰ τὴν Βιέννην ὁ Αὐστριακὸς Ταχυδρόμος λαμβάνων γράμματα δι' ὅλην τὴν Εὐρώπην κατὰ πᾶσαν Τετάρτην, διὰ δὲ τὴν Ῥωσσίαν τὴν 5^{ην} καὶ 20^{ην} ἐκάστου μηνός.

Ἡ δὲ διὰ τῶν ἀτμοπλοίων συγκοινωνία τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι ἄπειρος, διότι ἐκτὸς τῶν διαφόρων Τουρκικῶν ἀτμοπλοίων, τῶν διαπλεόντων μεταξύ Νικομηδείας (Ισμίτ), Σμύρνης, Θεσσαλονίκης καὶ Βυρητοῦ, τὰ Γαλλικά, τὰ Αὐστριακὰ τὰ Ῥωσσικὰ ἔχουν τακτικὰς γραμμὰς μὲ ὅλους τοὺς Εὐρωπαϊκοὺς λιμένας.

§. 368. *Νομίσματα Τουρκίας.*—Λογαριάζουν καθ' ὅλην τὴν Τουρ-

κίαν εἰς Γρόσια, διαιρούμενα εἰς 40 παράδας, πρὸς 3 ἄσπρα ὑποθετικᾶ ὁ παράς.—οἱ ἔμποροι πρὸς εὐκολίαν διαιροῦν τὸ γρόσι εἰς 100 ἑκατοστά.—Εἰς τὰς μεγάλας πληρωμὰς μάλιστα τῆς Κυβερνήσεως μεταχειρίζονται ὡς ὅρον ποσοῦ τὸ *Ralántion* (πουγγί) ἐκ 500 Γροσίων.

Τὰ πραγματικά Τουρκικὰ Νομίσματα ἔλαβον ἄπειρον ποικιλίαν, καὶ ἀπὸ τοῦ 1753 ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι μεταβολὰς ὡς πρὸς τὴν πραγματικὴν τῶν ἀξίαν ἄλλ' ἐκανονίσθησαν ἐπὶ τέλους κατὰ τὸ 1845 ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γνησιότητος, διότι ἀπεφάσισεν ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ν' ἀποσύρῃ διαδοχικῶς ἀπὸ τὴν κυκλοφορίαν τὰ μὴ φέροντα τὴν πραγματικὴν τῶν ἀξίαν παλαιὰ Τουρκικὰ νομίσματα.

Κατὰ τὸ νέον αὐτὸ σύστημα ἐξετυπώθησαν νομίσματα χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ. Τὰ μὲν χρυσᾶ τίτλου 916 χιλιοστημορίων, τὰ δὲ ἀργυρᾶ 830. Κατ' αὐτὴν τὴν βάσιν τὸ ἑκατόγροσον ζυγίζει γραμμὰς 7,216. ἀξίζει δὲ φράγκα. . . . . 22, 50. Ἀναλόγως δὲ τὰ τῶν 50, 10 καὶ 5 Γροσίων χρυσᾶ, λεγόμενα συνήθως λίρκι.

Τὰ ἀργυρᾶ, Μετζιτιέδες λεγόμενα, τῶν 20 Γροσίων ζυγίζουν Γραμμὰς. . . . . 25,055. ἀξίζουν δὲ φράγκα. . . . . 4, 55.

καὶ ἀναλόγως τὰ κλάσματα αὐτῶν τῶν 10, 5, 2, 1, 1/2 Γροσίου.

Ἵπάρχουν καὶ νομίσματα χάλκινα ἐνὸς παρᾶ μέχρις 1 Γροσίου.

Ἐκ τῶν παλαιῶν νομισμάτων μένουσιν ἀκόμῃ εἰς κυκλοφορίαν τὰ πεντάρια καὶ ἐξάρια λεγόμενα, τῶν ὁποίων ἡ πραγματικὴ ἀξία δὲν ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τῶν.

Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις εἶχεν ἐκδόσει μεγάλον ποσὸν χαρτονομίσματος, τὸ ὁποῖον ὅμως ἐσχάτως τὸ ἀπέσυρε τῆς κυκλοφορίας πληρώσασα μέρος τῆς ἀξίας του εἰς πραγματικά νομίσματα καὶ μέρος εἰς χρεώγραφα.

Ἡ νεωστὶ συσταθεῖσα Τουρκικὴ Τράπεζα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἤρχισε τὴν ἐκδοσιν τραπεζικῶν γραμματίων, τὰ ὁποῖα κυκλοφοροῦν κατ' ἰσοτιμίαν.

Τὰ διάφορα Τουρκικὰ χρεώγραφα, τὰ ὁποῖα δυστυχῶς ἔγεινον ἀντικείμενον ζωηρᾶς κερδοσκοπικῆς ἐργασίας ἐν Κωνσταντινουπόλει δὲν ὑπάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τοῦ χαρτονομίσματος.

Ἡ κυκλοφορία τῶν Εὐρωπαϊκῶν νομισμάτων εἶναι νομοθετικῶς ἀπη-

γορευμένη· τὸ δὲ Νομισματοκοπεῖον ἐπροσδιόρισε τὴν ἀξίαν αὐτῶν ὡς ἐφεξῆς, καὶ κατ' αὐτὴν τὰ ἀνταλλάσσει μὲ Τουρκικὰ νέα νομίσματα.

α.) Χρυσά.

Λίραι Στερλίναι	πρὸς γρ.	43	παρ.	10	τὸ δράμ.
Ῥωσσιὰ φλωρία Ἰμπεριάκια	»	»	43	»	10
Δόπιαι τῆς Ἰσπανίας	»	»	41	»	5
Εἰκοσάφραγκα Γαλλίας	»	»	42	»	20
Σοβερίνια Αὐστρίας	»	»	42	»	»
Βενετικὰ φλωρία	»	»	47	»	»
Ὀλλανδικὰ φλωρία	»	»	46	»	10
Δόπιαι Πορτογαλλίας	»	»	43	»	»

β.) Ἀργυρᾶ.

Ἰσπανικὸν δίστηλον = γρ.	22,33	πρὸς γρ.	2,30	παρ.	τὸ δράμ.
Γερμανικὰ τάλληρα = »	21,36	»	»	2,21	»
Ὑφραγκον Γαλλίας = »	21,10	»	»	2,30	»
Ὑδραχμον Ἑλλάδος = »	18,38	»	»	2,30	»
Ρούβλιον Ῥωσ. νέον = »	16,37	»	»	2,30	»
ὅμοιον παλαιὸν = »	16,10	»	»	ὄμ.	»
Σφάντζικαι	»	»	»	1,29	»
ὁμοία 1/2	»	»	»	1,17	»

Εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς ἡ τιμὴ τῶν Εὐρωπαϊκῶν νομισμάτων ὑφούται ἢ ἐκπίπτει ἀναλόγως τῆς ἀφθονίας ἢ τῆς ζητήσεως αὐτῶν· συνήθως τιμῶνται ὡς ἐξῆς·

Λίρα Στερλίνα	= γρ.	110
20 φραγκον Γαλλίας	= »	87
Φλωρίον Βενετικόν	= »	52 1/2
Φλωρίον Ὀλλανδικόν	= »	51
1/2 Ῥωσ. Φλωρίον	= »	89
Δίστηλον Ἰσπανίας	= »	23,23 παρ.
Γερμανικὸν Τάλ. βεγγίνα	= »	22,22 »
Πεντόφραγκον Γαλλίας	= »	21,27 »
Ἀργυροῦν Ρούβλιον	= »	17,20 »

Τίμησις συναλλαγῶν Κωνσταντινουπόλεως. (κατὰ προσεγγί-
ζουσαν ἰσοτιμίαν).

	ἀόριστον			ὠρισμένον.
Λονδίνον —	110	γρόσια	διὰ	1 λίραν στερλ.
Παρίσιοι	} 170 1/2	παράδες	»	1 φράγκον.
Μασσαλία				
Ἄμστερδαμ.	345	»	»	1 φιορίν. Ὀλλάνδ.
Βιέννη	436	»	»	1 φιο. ἀγ. Αὐστρ.
Γένοβα	170 1/2	»	»	1 λίραν νέαν.
Αὐγούστα	436	»	»	1 φιορίν. ἀγορ.
Τριέστιον	436	»	»	1 φιορ. Αὐστρ.
Μελίτη	310	»	»	1 Σκοῦδον.
Βενετία	137	»	»	1 λίραν Αὐστρ.

§. 369. *Συνθήμαι* — *προμήθαι* — *μεσιτεῖαι* — Τὰ ἐσωτερικὰ συναλλάγματα προσδιορίζονται διὰ τῆς νομισματοτιμῆσεως (agio), καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν πληρόνουσι 1 ἕως 2 τοῖς 0/0 διὰ τὰς ἐπὶ τῇ Κωνσταντινουπόλει συναλλαγματικὰς.

Αἱ ἐσωτερικαὶ συναλλαγματικαὶ καὶ αἱ χρεωστικαὶ ὁμολογίαι διὰ νὰ γίνωσι δεκταὶ ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου πρέπει νὰ ᾔναι γεγραμμέναι ἐπὶ χροτοσήμου.

Τα περὶ συναλλαγματικῶν κανονίζονται ἐν γένει κατὰ τὸν Γαλλικὸν ἐμπορικὸν Νόμον.

Ἰπάρχει εἰς Κωνσταντινούπολιν χρηματιστήριον, ὅπου διαπραγματεύονται μόνον τὰ συναλλάγματα.

Αἱ διὰ τὴν Εὐρώπην συναλλαγματικαὶ ἐκδίδονται συνήθως πληρωτέαι μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας των· αἱ δὲ ἐσωτερικαὶ συναλλαγματικαὶ ἐκδίδονται πληρωτέαι τοῦλάχιστον μετὰ 11 ἡμέρας ἀπὸ τῆς ὄψεως.

Δὲν ὑπάρχουσιν ἡμέραι χάριτος εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τὰ ἐξωτερικὰ συναλλάγματα εἰς ὅλας τὰς ἐμπορικὰς πόλεις τῆς Τουρκίας κανονίζονται καὶ διατιμῶνται ὡς καὶ τὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ προμήθεια διὰ τὰς συναλλαγματικὰς πράξεις εἶναι ἀκανόνιστος, συμφωνεῖται δὲ πολλάκις μέχρις 1 τοῖς 0/0.

Ἡ μεσιτεία διὰ τὰ συναλλάγματα εἶναι 1/8 τοῖς 0/0.

Ἡ προμήθεια πωλήσεων καὶ προβλέψεων ἐμπορευμάτων εἶναι συνήθως 2 τοῖς 0/0.

Ἡ προμήθεια ἐγγύης εἶναι 1 ἕως 2 τοῖς 0/0.

Ἡ προμήθεια παραλαβῆς καὶ ἀποστολῆςπραγματειῶν εἶναι 1 τοῖς 0/0.

Ἡ προμήθεια διὰ ναύλωσιν ἢ σύναξιν ναύλου εἶναι 2 τοῖς 0/0.

Ἡ μεσιτεία διὰ τὰς πωλήσειςπραγματειῶν εἶναι 1/2 τοῖς 0/0, διὰ ναύλωσιν ἢ πώλησιν πλοίου 2 τοῖς 0/0.

§. 370. Σταθμὰ καὶ μέτρα Τουρκίας.—Μονὰς βάρους εἶναι ἡ ὀκά, ἥτις διαιρεῖται ὡς ἐξῆς.

1 ὀκά=4 τζεκιά=400 δράμια.

1 τζεκί=100 δράμια.

Αἱ βαρεῖαι πραγματεῖαι σταθμίζονται μὲ τὸ καντάριον.

1 Κανταρίον=μὲ 44 ὀκάδας·

=μὲ 100 ρότολα ἢ λόνδρας.

1 Τεφες = 610 δράμια

1 Βατμάνι = 6 ὀκάδας

1 Ρότολον = 176 δράμια

Αἱ πολύτιμοι οὐσίαι σταθμίζονται ἢ μὲ τὸ τζεκί=μὲ 100 δράμια, διαιρούμενα εἰς 16 καράτια πρὸς 4 κόκκους ἕκαστον ἢ μὲ τὸ μισκάλι ἕσον μὲ 1 1/2 δράμι.

Εἰς τὴν Σμύρνην τὸ καντάριον περιέχει ὀκάδας 45. ὅθεν μεταξὺ τοῦ κανταρίου τῆς Σμύρνης καὶ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπάρχει διαφορὰ περίπου 2 1/4 ἕως 2 1/2 τοῖς 0/0,

Τὸ τζεκί εἰς τὴν Σμύρνην περιέχει ὀκάδας 2, καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ βάρους κανονίζονται αἱ πωλήσεις.

Εἰς δὲ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Μικρᾶς Ἀσίας τὰ σταθμὰ τῶν ἐμπορευμάτων κανονίζονται διὰ τοῦ βατμάνι=μὲ 6 ὀκάδας.

1 ὀκά=μὲ 1 χιλιόγραμμον καὶ 128 γραμμὰς Γαλ.

1 ὀκά=2 λίτρας, 13 οὐγγίας καὶ 4 δράμια βάρους Ἀγγλ. ἀλλ' ἐμπορικῶς ὑπολογίζεται

1 Καντάριον Κωνστ.=μὲ 124 1/2 λίτρας βάρους Ἀγγλ. ὅθεν

1 Καντάριον Ἀγγλίας, διαιρούμενον εἰς 4 κουάρτερ ἢ 112 λίτρας εἶναι

=39 ὀκάδας καὶ 240 δράμια ἢ

=μὲ 90 ρότολα Τουρκίας.

100 Γαλλικὰ χιλιόγραμμα ὑπολογίζονται

=μὲ 78 ὀκάδας ἔτσι=μὲ 177 $1/2$ ἑκατοστά τοῦ κανταρίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅθεν

1 Καντάριον Κωνστ.=56 $1/2$ χιλιόγραμμα περίπου Γαλ. (1).

Μέτρα μήκους.—Διὰ τὰ ὑφάσματα ὑπάρχουσι δύο πῆχεις μικρὸς καὶ μεγάλος, ἀλλ' ὁ τελευταῖος μόνον εἶναι ἤδη εἰς χρῆσιν.

1 πῆχη Κωνσταντινουπόλεως εἶναι=μὲ 0,67 Γαλλικοῦ μέτρου, ὅθεν

100 Γαλλικὰ μέτρα=149,25 περίπου πῆχεις.

1 πῆχη μεγάλη Κωνστ.=27,9 δακτύλους Ἀγγλικούς,

ὑπολογίζεται δὲ ἐμπορικῶς ὡς ἴση μὲ $3/4$ περίπου τῆς Γυιάρδας,

100 πῆχ.=μὲ 73 $1/2$ Γυιάρδας.

Μέτρον χωρητικότητος διὰ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς εἶναι τὸ κοιλὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως λεγόμενον.

1 Κοιλὸν Κωνστ.=33, 16 λίτρας Γαλλικῆς.

1 Κοιλὸν = 0,93 τοῦ Ἀγγλ. Βούσελ.

ὑπολογίζεται ὅθεν τὸ Ἀγγλικὸν Κουάρτερ

=μὲ 8, 15 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

100 Κουάρτερ – 815 κοιλὰ Κωνσταντιν.

Τὸ κοιλὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν εἶναι κοινὸν εἰς ὅλας τὰς Τουρκικὰς πόλεις, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ὑπάρχει πολλὴ ἀνωμαλία. Ὡς ἐμπορικὸν ὅμως μέτρον εἰσῆχθη ἤδη εἰς τὰς περισσευτέρας πόλεις τὸ κοιλὸν τοῦτο.

Τὸ κοιλὸν τῆς Βάρνας καὶ ὅλης τῆς

Βουλγαρίας εἶναι = μὲ 4 κοιλὰ Κωνσταντιν.

Τὸ κοιλὸν τοῦ Πύργου = μὲ 2 » »

Τὸ κοιλὸν τῶν Σεβέρων = μὲ 2 » »

Τὸ κοιλὸν τῆς Θεσσαλον. = μὲ 4 » »

Τὸ κοιλὸν τῆς Σμύρνης εἶναι 2 τοῖς 0/0 μεγαλῆτερον ἀπὸ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ κοιλὸν τῆς Αἴνου εἶναι ἴσον μὲ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ τὸ κοιλὸν τῶν μεσογειῶν πόλεων τῆς Θράκης εἶναι χωρητικότητος 52 ὀκάδων.

(1) Κατ' αὐτὰς τὰς ἀναλογίας κανονίζονται τὰ σταθμὰ τῶν ἐπὶ προσδοκίᾳ ἐν Κωνσταντινουπόλει πωλουμένων Ἀγγλικῶν ἢ Γαλλικῶν ἐμπορευμάτων.

Εἰς τὴν Βηρυτὸν 75 κοιλὰ εἶναι ἴσα μὲ 100 Κωνσταντινουπόλεως.

Εἰς τὸν Βῶλον 8 μέτρα, εὐλτζέκια λεγόμενα, εἶναι ἴσα μὲ $6 \frac{3}{4}$ κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

1. Κοιλὸν Κωνστ. Σίτου ζυγίζει ὀκαδ. 20—22 κατὰ τὴν ποιότ.

» » » Κριθῆς » 18—19

» » » Σησάμου » $16—16 \frac{1}{2}$

» » » Λινοσπόρου » 19—20

Διὰ τὰ βρευστὰ μέτρον ἐμπορικὸν δὲν ὑπάρχει· τὰ εἰς τὰς διαφοροὺς δὲ πόλεις ὑπάρχοντα μέτρα κανονίζοντα κατὰ τὸ περιεχόμενον βάρος, διότι ἐν γένει ὅλα τὰ ὑγρά πωλοῦνται διὰ τῆς σταθμίσεως.

Τὸ ἀλμουδ τοῦ ἐλαίου = 8 ὀκάδας· εἰς τὴν Μιτυλήνην ἡ λαῖα τοῦ ἐλαίου = 6 ὀκάδας·

1 Καντάριον ἐλαίου εἶναι = μὲ 45 ὀκάδας.

110. Καντάρια ἐλαίου = 100 Μιλερόλας τῆς Μασαλίας.

Εἰς τὰ Χανιά τῆς Κρήτης τὸ μέτρον τοῦ ἐλαίου εἶναι ἴσον μὲ 8 $\frac{1}{2}$ ὀκάδας.

Εἰς τὴν Ῥέθυμνον εἶναι ἴσον μὲ 10 ὀκάδας.

§. 371. Ἔθιμα ὡς πρὸς τὰς ἀγοραπωλησίας—καὶ ἀποσταθμίσεις.—Αἱ πωλήσεις γίνονται συνήθως μὲ προθεσμίας, αἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρατείνονται πολὺ πέραν τῶν συμφωνιῶν.

Ἡ τιμὴ τῶν καγέδων προσδιορίζεται ἀνὰ 100 ὀκάδας, ἐκπίπτειται δὲ ἀποστάθμησης (tara) 1 ὀκά ἀνὰ ἕκαστον σάκκον.

Ἡ τιμὴ τῆς ζάχαρης προσδιορίζεται κατὰ καντάριον τῶν 44 ὀκάδων· ἀποστάθμησης διὰ τὴν εἰς βαρέλια ζάχαρην εἰς κώνους ἐκπίπτειται διὰ μὲν τὰ βαρέλια 12 τοῖς 0/0, διὰ δὲ τὸ χαρτίον τῶν κώνων 7 τοῖς 0/0.

Διὰ τὴν εἰς κόνιν ζάχαρην εἰς βαρέλια ἐκπίπτειται ὡσαύτως ἀποστάθμησης 12 τοῖς 0/0.

Διὰ τὴν ζάχαρην εἰς κιβώτια περιεκτικὰ 3 $\frac{1}{2}$ περίπου καταρίων, ἐκπίπτειται ἀποστάθμησης 18 τοῖς 0/0.

Διὰ τὴν εἰς σάκκους διπλοῦς ἢ μονοῦς ζάχαρην τῆς Ἀβάνας ἐκπίπτειται ἀποστάθμησης διὰ μὲν τοὺς διπλοῦς σάκκους 6 ρότολα, διὰ δὲ τοὺς μονοῦς 3 ρότολα Κωνστ. ἀνὰ ἕκαστον σάκκον.

Οἱ κασσίτεροι Ἀγγλίας πωλοῦνται κατὰ κιβώτιον ἄνευ σταθμίσεως, διότι ἕκαστον περιέχει ἀκριβῶς Ἀγγλικά κατάρια 4, ἥτοι Τουρ-

κικὰ καντάρια 3 καὶ 60/100, ἀπ' αὐτῆς δὲ τῆς ἀναλογίας κανονίζεται ἡ ἀξία των κατὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν τιμὴν.

Οἱ *λευκοσίδηροι* (τενεκέδες) πωλοῦνται ἀνὰ δύο κιβώτια, ἐξ ὧν ἕκαστον περιέχει φύλλα 225.

Οἱ *χάλυες* (ἀτζάλια) πωλοῦνται μὲ τὸ καντάριον, καὶ ἐπειδὴ ἕκαστον κιβώτιον περιέχει $1\frac{1}{4}$ κανταρ. Κωνσταντιν. παραδίδονται ἄνευ σταθμῆσεως.

Οἱ *ἀνθρακικοὶ μόλυβδοι* (στουπέτζια) πωλοῦνται ἀνὰ δύο κιβώτια, ἐξ ὧν ἕκαστον περιέχει καθαρῶς ὀκάδας 24, παραδίδονται δὲ ἄνευ σταθμῆσεως.

Τὰ *σίδηρα Ἀγγλίας* εἰς ῥάβδους τετραγώνους καὶ στρογγύλας πωλοῦνται σταθμιζόμενα μὲ τὸ καντάριον ἀνὰ 44 ὀκάδας. Τὰ δὲ δέματα (γιαρμάδες) πωλοῦνται ἄνευ σταθμῆσεως, διότι σύγκειται ἕκαστον ἐκ 50 Ἀγγλικῶν λιτρῶν, ἥτοι 45 Τουρκικῶν ῥοτόλων.

Τὰ *σίδηρα τῆς Ρωσσίας* πωλοῦνται σταθμιζόμενα μὲ τὸ καντάριον ἀνὰ 44 ὀκάδας. Ἐπὶ τῶν προπωλήσεων ὑπολογίζονται τὰ $3\frac{1}{2}$ πούτια = μὲ 1 καντάριον Κωνσταντινουπόλεως.

Οἱ *χάλκαιοι* (βιτριόλα) Ἀγγλίας εἰς βαρέλια πωλοῦνται διὰ τοῦ κανταρίου τῶν 44 ὀκάδων· ἐκπίπτει δὲ ἀποστάθμησις διὰ μὲν τὰ μεγάλα βαρέλια 12 τοῖς 0/0, διὰ δὲ τὰ μικρὰ 10 τοῖς 0/0.

Τὰ *ρούμια* τῆς Ἀμερικῆς καὶ Ἀγγλίας πωλοῦνται μὲ Ἀγγλικά γαλόνια, ὑπολογιζόμενον ἕκαστον γαλόνιον ἴσον μὲ 1070 δράμια. Διὰ τὰ μεγάλα βαρέλια (pipes) τῶν Ἀμερικανικῶν ρουμίων, ἔχοντα χωρητικότητα 110—120 γαλονίων, ἐκπίπτονται ὀκάδες 70—72, διὰ τὰ ἡμίση βαρέλια τῶν 50—55 γαλονίων ἐκπίπτονται ὀκάδες 35—36, καὶ διὰ τὰ τέταρτα 30—34 γαλονίων ἐκπίπτονται ὀκάδες 17—18 δι' ἀποστάθμην.

Τῶν Ἀγγλικῶν ρουμίων ἡ ἀποστάθμησις συμφωνεῖται ἰδιαιτέρως· εἶναι δὲ συνήθως ὀκάδες 30—35. Εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις τὰ βαρέλια μένουν εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἄνευ τινὸς πληρωμῆς.

Τὰ *λιβάνια* πωλοῦνται συνήθως ἀνὰ 45 ὀκάδας· ἐκπίπτει δὲ ἀποστάθμησις διὰ τὰ κιβώτια 18 τοῖς 0/0.

Ἡ *κοκκινιλία* (κρεμέζιον) πωλεῖται μὲ τὴν ὀκάν' ἀνὰ ἕκαστον δὲ σάκκον βάρους 50—55 ὀκάδων ἐκπίπτει ἀποστάθμησις 1 ὀκά.

Τὸ *ινδικὸν* πωλεῖται μὲ τὴν ὀκάν' ἐκπίπτει δὲ ἡ πραγματικὴ

ἀποστάθμησης, ζυγιζομένου χωριστὰ τοῦ κιβωτίου· ἐκ δὲ τοῦ καθαροῦ βάρους ἐκπίπτεται 1 τοῖς 0/0 δι' ὕφεσιν κόνεως.

Τὰ πιπέρια πωλοῦνται μὲ τὴν ὁκάν· ἐκπίπτεται δὲ ἀποστάθμησης διὰ μὲν τοῦ διπλοῦς σάκκου ὁκάδες 1 1/2 ἕως 2, διὰ δὲ τοὺς μονοὺς 1 ὁκά.

Τὸ *κιννάμωμον* (κανέλλα) εἰς κιβώτια πωλεῖται μὲ τὴν ὁκάν· διὰ δὲ τὰ κιβώτια χωρητικότητος 28—30 ὁκάδων ἐκπίπτεται ἀποστάθμησης 5 1/2 ἕως 6 ὁκάδες ἀνὰ πᾶν κιβώτιον.

Τὰ *καρυόφυλλα* πωλοῦνται ὁμοίως μὲ τὴν ὁκάν· ἐκπίπτεται δὲ ἀποστάθμησης ἀνὰ πᾶσαν κοῦφον ψάθινον 1 1/2 ὁκά.

Τὰ *χαβιάρια* Ῥωσσίας πωλοῦνται μὲ τὴν ὁκάν· ἡ δὲ ἀποστάθμησης τῶν βαρελίων εἶναι 14 τοῖς 0/0.

Τὸ *Ἀγγλικὸν νίτρον* πωλεῖται μὲ τὸ βαρέλιον, περιέχον ἐν Ἀγγλικὸν καντάριον, ἄνευ σταθμήσεως.

Τὸ *θεῖον* Σικελίας καὶ Γαλλίας εἰς κυλίνδρους καὶ εἰς κιβώτια πωλεῖται μὲ τὸ καντάριον· ἡ δὲ ἀποστάθμησης τῶν κιβωτίων εἶναι 12 τοῖς 0/0.

Αἱ *πίσσαι* τῆς Ἀγγλίας εἰς βαρέλια πωλοῦνται μὲ τὸ βαρέλιον ἄνευ προσδιορισμοῦ βάρους ἢ ἀποσταθμήσεως.

Ξύλα βαφικὰ παντὸς εἴδους πωλοῦνται μὲ τὸ καντάριον τῶν 44 ὁκάδων.

Οἱ *μόλυβδοι* καὶ τὰ *σφαιρίδια* ὡσαύτως μὲ τὸ καντάριον ἄνευ ἀποσταθμήσεως.

Αἱ *ῥελοι* Ἀμβέρσης καὶ Ὀλλάνδης διαφόρων μέτρων πωλοῦνται κατὰ κιβώτια ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ καὶ τῆς ἐκτάσεώς των.

Τὰ *ἀλείμματα* καὶ *βούτυρα* πωλοῦνται μὲ τὴν ὁκάν, καὶ διὰ τὰ εἰς ἀσκούς ἐκπίπτεται ἀποστάθμησης 4 τοῖς 0/0.

Τὸ *υψηλὸν* (ὄπιον) πωλεῖται μὲ τὴν ὁκάν.

Τὰ *μαλλία*, καὶ *βαμβάκια* πωλοῦνται μὲ τὸ καντάριον.

Τὰ *αἰγόμαλλα*, τὰ *ρήματα*, καὶ ἡ *μετάξη* τῆς Περσίας καὶ τῆς Τουρκίας ἐκτὸς τῆς Προυσικῆς πωλοῦνται μὲ τὴν ὁκάν.

Ἡ *Προυσικὴ μετάξη* πωλεῖται μὲ τὸν Τεφέν.

Οἱ *γαϊάνθρακες* πωλοῦνται ἐκ τῶν πλοίων μὲ Ἀγγλικὸν τόνον, ὅστις ὑπολογίζεται ἴσος μὲ 18 καντάρια Τούρκικα.

Τὰ *κανσόξυλα* πωλοῦνται μὲ τὸ *τζεκι*, ἴσον μὲ 180 ὁκάδ. περίπου.

Ὅλα τὰ ρευστὰ πωλοῦνται μὲ τὴν δακάν· τὸ δὲ ροδόμυρον μὲ τὸ μισκάλι.

Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ πωλοῦνται μὲ τὸ κοιλόν.

Οἱ ἐλαιόσποροι μὲ κοιλὸν 20 δακάδων. Τὰ ὄσπρια μὲ τὴν δακάν.

Ἡ στάθμησις ὅλων τῶν ἐμπορευμάτων γίνεται διὰ τοῦ ρωμαϊκοῦ στατηῆρος παρὰ δημοσίων σταθμιστῶν· ἐκπίπτειται δὲ πάντοτε ἐκτὸς τῶν προεκτεθεισῶν ἀποσταθμήσεων καὶ τὸ βάρος τοῦ σχοινίου, διὰ τοῦ ὁποίου προσκρτάται τὸ σταθμιζόμενον εἰς τὸν στατηῆρα.

Β'. ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ.

§. 372. Ἡ *Θράκη* ἐκτὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς μεγάλης ἐμπορικῆς πόλεώς της, ἔχει προσέτι καὶ ἄλλας ἐμπορικὰς πόλεις, ὡς τὴν Ἀδριανούπολιν, τὴν Φιλιππούπολιν, τὴν Αἶνον, τὴν Καλλίπολιν καὶ τὴν Ροδοστόν.

Ἡ *Ἀδριανούπολις* εἶναι πόλις μεγάλη, ἔχουσα 100,000 περίπου κατοίκων· κειμένη δὲ μεταξὺ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἐπὶ τριῶν ποταμῶν, καὶ κοινωνοῦσα διὰ τοῦ Ἑβρου μετὰ τοῦ λιμένος τῆς παραλίου Αἶνου, εὐρίσκεται εἰς θέσιν ἐμπορικωτάτην, καὶ ἐνεργεῖ μεγάλον ἐμπόριον μ' ὅλας τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς Θράκης, καθόσον μάλιστα ἔχει πλησίον τὰς πόλεις Οὐζουντζόβαν καὶ Σελίμναν. Ἡ *βιομηχανία* τῆς πόλεως ταύτης περιορίζεται εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ροδομύρου, εἰς τὴν *βυρσοδεψίαν* καὶ εἰς τὴν κατασκευὴν διαφόρων ὑφασμάτων. Τὰ εἶδη τῆς ἐξαγωγῆς εἶναι μαλλία ὠραίας ποιότητος, ἀποστελλόμενα κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ Γερμανίαν, κουκούλια καὶ ἐν μέρει μετάξια, βαμβάκια, ροδόμυρον, ξηραὶ ὀπώραι καὶ οἶνοι. Ἡ δὲ εἰσαγωγή συνίσταται εἰς ὑφάσματα καὶ ἀποικιακά, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ἡ ἀγορὰ τῆς προβλέψεως αὐτῶν. Ἐὰν ὁ λιμὴν τῆς Αἶνου καθαρισθῇ, καὶ τὸ πλεῖσιμον τοῦ Ἑβρου (*Μαρίτζας*) κανονισθῇ θέλει λάβε. μεγάλην ἐμπορικὴν σημασίαν ἡ πόλις αὕτη.

Γ'. ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΙΣ.

§. 373 Ἡ *Φιλιππούπολις*, ἑτέρα ἐμπορικὴ πόλις τῆς Θράκης, κεῖται ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὀχθῆς τοῦ ποταμοῦ Ἑβρου, καὶ ἐπὶ τῶν δημοσίων ὁδῶν, τῶν ἀγουσῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, Βουλγαρίαν καὶ Βλαχίαν, ὥστε ἀποκρτέστη παρκαταθήκη μεγάλου ἐμπορίου, καὶ ἰδίως

θρυζίου, μετάξης, καὶ βαμβακίου, ἅτινα μετ' ἐπιτυχίας καλλιέργου-
νται εἰς τὰς πέριξ αὐτῆς χώρας.

Δ'. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

§. 374. Ἡ *Μακεδονία* διακρίνεται μεταξὺ τῶν κατὰ τὴν Εὐρώ-
πην Τουρκικῶν ἐπαρχιῶν ὡς πρὸς τὴν ἐμπορικὴν τῆς σημασίαν, οὐσα
πλουσία φυσικῶν προϊόντων, καὶ ἐνεργοῦσα σημαντικὸν ἐμπόριον ἐξα-
γωγῆς διὰ τῶν πόλεων τῆς *Θεσσαλονίκης* καὶ *Σερβῶν*.

Ἡ *Θεσσαλονίκη*, πόλις 80,000 κατοίκων κειμένη ἐπὶ τοῦ *Θερμαϊ-*
κοῦ κόλπου, ἀποκατέστη κυρίως κέντρον μεγάλου ἐμπορίου· εὕρισκε-
δὲ εἰς σχέσεις ἀμέσους μ' ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς ἀγοράς. Τὰ κυριώτερα
εἶδη ἐξαγωγῆς εἶναι δημητριακοὶ καρποὶ, βαμβάκια, (τῶν ὁποίων
μάλιστα ἡ καλλιέργεια ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτυξιν μετὰ τὸν Ἀμερικα-
νικὸν πόλεμον), καπνοὶ, κουκούλια, μετάρζια, καὶ μαλλία.

Ἡ μεταξοκλωσία ἔλαβε μεγάλην ἀνάπτυξιν, καὶ τινὰ ἐκ τῶν κατα-
σκευαζομένων μεταξίων καταλέγονται μεταξὺ τῶν πρώτων Εὐρωπαϊ-
κῶν ποιότητων· ἐνεργεῖ δὲ μεγαλύτερον ἐμπόριον εἰσαγωγῆς, οὐσα ἡ
ἀγορὰ ὅλης τῆς *Μακεδονίας* καὶ *Θεσσαλίας*. Τὰ εἰσαγόμενα ἀντικεί-
μενα εἶναι ὑφάσματα παντὸς εἶδους, ρήματα, καφές, ζάχαρη, σα-
πῶνια, σίδηρον, *κοκκινιλία* (κρεμέζιον), *ινδικὸν* καὶ ἄλλα.

Ε'. ΙΩΑΝΝΙΝΑ.

§. 375. Ἡ *Ἑπίρου* καὶ ἡ *Ἀλβανία* ἔχουσι μὲν ἄφθονα προϊόντα,
ἀλλὰ τὸ ἐμπόριόν των εἶναι ἄρκετὰ περιορισμένον, καθόσον στεροῦν-
ται καλῶν παραλίων λιμένων. Ἡ *Ἄργα* ἐπὶ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου,
ἡ *Πρέβεζα* καὶ ἡ *Πάργα* εἶναι αἱ ἐμπορικαὶ παράλιοι πόλεις τῆς *Ἑπί-*
ρου· μεταξὺ δὲ τῶν μεσογείων διακρίνονται τὰ *Ἰωάννινα*, πόλις
20,000 κατοίκων ἡ πρωτεύουσα τῆς *Ἑπίρου*, πόλις ὠραία ἐπὶ τῆς
δυτικῆς ὄχθης τῆς Ἀχερουσίας λίμνης. Ἡ ἐμπορικὴ σημασία τῶν
Ἰωαννίνων ἦτο μάλιστα μεγάλη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ὅτε
ὁ πληθυσμὸς τῆς εἶχε φθάσει τὰς 40,000, ἀλλὰ καὶ σήμερον εἶναι τὸ
κέντρον τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν ὅλης τῆς *Ἑπίρου*, εὐρισκομένη
εἰς ἀμέσους ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῆς *Ἑπτανήσου*, *Ἑλλάδος*, *Κων-*
σταντινουπόλεως, *Βλαχίας*, καὶ *Μολδαβίας*· ἐξάγει δὲ καπνοὺς, ζῶα,
μαλλία, *κάνναβιν*, *βαμβάκιον* καὶ ἄλλα.

Ἡ πόλις τῶν *Ἰωαννίνων* εὐτόχῃς νὰ γεννήσῃ ἐμπόρους, διακριθέν-
(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

τας διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ τιμιότητά των, διὰ τὰ κοινωφελῆ αἰσθήματα καὶ τὴν ἄκραν αὐτῶν φιλογένειαν, ἐμπόρους, ἀπαθανάτισαντας τὰ ὀνόματά των διὰ τῶν μεγάλων ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἀγώνων καὶ θυσιῶν των. Ἡ πόλις αὕτη πρώτη μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐσύστησε Σχολεῖα κατὰ τὸ 1650, καὶ πάντοτε διετήρησε τοιαῦτα διὰ τῶν ἀδρῶν δαπανῶν τῶν φιλομούσων ἐμπόρων της.

ΣΤ'. ΒΑΡΝΑ.

§. 376. Ἡ Βάρνα, πόλις παράλιος τοῦ Εὐξείνου Πόντου, διακρίνεται μετὰ τῶν πόλεων τῆς Βουλγαρίας διὰ τὴν ἐμπορικὴν της σημασίαν. Ἐξάγονται δὲ ἐξ αὐτῆς οἱ ἄφθονοι δημητριακοὶ καρποὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Τὸ κοιλὸν τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Βάρνας εἶναι ἴσον μὲ 4 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

Ζ'. ΤΡΑΠΕΖΟΥΣ.

§. 377. Ἡ Τραπεζοῦς, ἐκ τῶν ἐμπορικωτέρων πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, κεῖται ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, εἶναι δὲ πόλις ἀρχαία, πρωτεύουσα ἄλλοτε τοῦ Βασιλείου τοῦ Πόντου, ὑποταχθεῖσα μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Ὀθωμανῶν. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς σήμερον ὑπερβαίνει τὰς 20,000 κατοίκων.

Κατὰ τε τοὺς ἀρχαίους καὶ νεωτέρους χρόνους ἡ Τραπεζοῦς ὑπῆρξε τὸ κέντρον μεγάλου ἐμπορίου· ἀρκεῖ νὰ παρατηρήσῃ τις τὴν γεωγραφικὴν της θέσιν διὰ νὰ ἐννοήσῃ ὅτι εἶναι προσδιορισμένη ν' ἀποκατασταθῇ μεγάλη ἀγορὰ ὅλων τῶν πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Εὐξείνου τόπων. Τὸ Ἐρζερούμ, ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἀρμενίας δὲν ἀπέχει εἰμὴ 135 λεύγας ἀπὸ τὴν Τραπεζοῦντα, αἱ ἐπαρχίαι τοῦ Διαρβεκίρ, τοῦ Κουρδιστάν, συμπεριλαμβάνουσαι τὰς πλουσιωτέρας καὶ μεγαλητέρας πόλεις τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, δὲν ἔχουσι σήμερον ἄλλην ἀγορὰν πρὸς ἀνταλλαγὴν τῶν προϊόντων των εἰμὴ τὴν Τραπεζοῦντα. Ἡ Τραπεζοῦς ὡσαύτως εἶναι ἡ φυσικὴ ὁδὸς τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῆς Εὐρώπης μετὰ τῆς Περσίας, τῆς ὁποίας αἱ δυτικοαρκτικαὶ ἐπαρχίαι διὰ τῆς Τραπεζοῦντος ἐξάγουσι τὰ προϊόντα των, καὶ ἐξ αὐτῆς λαμβάνουσι τὰ Εὐρωπαϊκὰ χειροτεχνήματα. Οἱ ἔμποροι ἐννόησαν ἤδη ὅτι αἱ ὁδοὶ πορίαι διὰ τοῦ Βαγδάτιου καὶ τῶν λιμένων τῆς μεσημβρινῆς Ἀσίας ἐπεβάρυνον τὰ ἐμπορεύματα μὲ τὰ ὑπέρογκα ἐξοδα τῶν τα-

ξειδίων τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ τῶν διὰ χωρῶν ὀρειῶν καὶ ἐρήμων διερχομένων μακρῶν Κιρβανίων. Αἱ νέαι αὗται σχέσεις τῶν μεσογείων Ἐπικρατειῶν τῆς Ἀσίας διὰ τῆς Τραπεζοῦντος χρεωστοῦνται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰς πολεμικὰς ἀνωμαλίας τῶν Ἀράβων, ἕνεκα τῶν ὁποίων εἶχον κλείσει οἱ δρόμοι τοῦ Ἀλεπίου πρὸς τὸ Βαγδάτιον· ὥς ἐκ τούτου οἱ ἔμποροι τῶν ἀρκτικῶν ἐπαρχιῶν ἠναγκάσθησαν νὰ σχηματίσουν ἐμπορικὰς σχέσεις ἀπ' εὐθείας μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῆς Τραπεζοῦντος· τοιοῦτοτρόπως ἡ Τραπεζοῦς ἀποκατέστη μεγάλη ἀγορὰ διαμετακομίσεως, καὶ ὅλοι συναισθάνθησαν τὰ πλεονεκτήματα τῆς νέας ταύτης ἐμπορικῆς ὁδοῦ.

Μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν πρῶτοι οἱ Ἄγγλοι ἐμόρφωσαν ἀπ' εὐθείας σχέσεις μετὰ τῆς πόλεως ταύτης. Ἡ Ἀγγλία καὶ αἱ ἄλλαι χῶραι εἰσάγουν ἤδη ὑφάσματα παντὸς εἶδους, ἀποικιακὰ προϊόντα, ῥοῦμι, οἰνόπνευμα, οἶνους, κασσίτερον, καὶ πλῆθος ἄλλων ἀντικειμένων.

Ἐκ τῆς Τραπεζοῦντος δὲ λαμβάνουν μαλλία, μετάξην, σάλλια, τάπητας, καπνοὺς, ῥαμνοσπόρους (ἀλατζοχέρια), κηκίδια, φάρμακα, ἀραβόσιτον, λίνον, ἔλαια κτλ.

Τὸ μεγαλύτερον ἐμπόριον τῆς Τραπεζοῦντος εἶναι τὸ μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Περσίας.

Ἡ Τουρκικὴ Κυβέρνησις ἐννόησε τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ ἐμπορίου θέλουν λάβει ἡ Τραπεζοῦς καὶ αἱ Ἀσιατικαὶ ἐκεῖναι ἐπαρχίαι, καὶ καταγίνεται ἤδη εἰς τὴν ὁδοποιεῖαν τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν.

Η'. ΣΙΝΩΠΗ.

§. 378. Ἡ Σινώπη κεῖται ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς παραλίας τοῦ Εὐξείνου Πόντου, εἰς τὴν ἀρχαίαν Παμφλαγονίαν· ἔχει δὲ 10,000 κατοίκων, καὶ τὸν καλλήτερον λιμένα ὅλης τῆς μεσημβρινῆς ταύτης παραλίας τοῦ Εὐξείνου Πόντου· ἕνεκα τοῦ καλοῦ λιμένος τῆς εἶναι ὁ κυριώτερος σταθμὸς τοῦ Ὀθωμανικοῦ στόλου· ὑπάρχει δὲ αὐτόθι καὶ ναυπηγεῖον ἀξιόλογον.

Τὰ ἐκ τῆς Σινώπης ἐξαγόμενα εἶδη περιορίζονται εἰς οἰκοδομήσιμον ξυλείαν καὶ σχοινία.

Αἱ ἀφορμαὶ, αἵτινες ἐπέφερον τὴν ἐμπορικὴν πρόοδον τῆς Τραπεζοῦντος θέλουν ἐπενεργήσει καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐμπορίου τῆς

πόλεως ταύτης, εὐρισκομένης σχεδὸν εἰς τὰς αὐτὰς ἐπωφελεῖς περιστάσεις.

Θ'. ΣΜΥΡΝΗ.

§. 379. Ἡ Σμύρνη, πόλις παράλιος ἐπὶ τῆς Μεσογείου, ἔχει πληθυσμὸν 130 χιλιάδων κατοίκων, ἐκ τῶν ὁποίων 40 χιλιάδες εἶναι Ἕλληνες· κειμένη ἐντὸς εὐρυχώρου κόλπου καὶ ἔχουσα ἀσφαλῆ λιμένα ἀποκατέστη ἡ ἀγορὰ ὅλων τῶν πέριξ μεσογείων χωρῶν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις αὐτῆς.

Ἐκ τῆς Σμύρνης ἐξάγονται μετὰξι, βαμβάκια, ξηραὶ ὀπῶραι τῶν πέριξ εὐφόρων τόπων, φάρμακα διαφόρων εἰδῶν, κόμμια, κηκίδια, βάλανοι, ριζάρια, ὕπιον, ραβέντιον, σφογγάρια, κηρία, ἐλαιόλαδον, δέρματα, αἰγόμαλλα, καὶ τάπητες.

Τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς περιοριζόμενον εἰς Εὐρωπαϊκὰ ὑφάσματα, χειροτεχνήματα, καὶ ἀποικιακὰ εἶδη εἶναι ἀσήμαντον, συγκρινόμενον μὲ τὸ μέγα ἐμπόριον τῆς ἐξαγωγῆς, τοῦ ὁποίου τὸ ποσὸν εἶναι διπλάσιον τοῦ τῆς εἰσαγωγῆς.

Κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους παρατηρήθη ἐλάττωσίς τις εἰς τὴν ἐμπορικὴν σημασίαν τῆς πόλεως ταύτης· τοῦτο δὲ προῆλθεν ὡς ἐκ τῶν σχέσεων, τὰς ὁποίας ἡ Συρία καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Ἀρχιπελάγους ἐσχημάτισαν ἀπ' εὐθείας μετὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἀγορῶν, ἐνῶ πρότερον αἱ ἐμπορικαὶ αὗται σχέσεις ἐνεργοῦντο διὰ τῆς Σμύρνης, ὅπου ἐναποταμίευον τὰ προϊόντα των, προμηθευόμεναι τὰ τῆς Εὐρώπης.

Τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ ἐμπορίου τῆς Σμύρνης γίνεται μετὰ τῆς Ἀγγλίας.

Αἱ μεγαλήτεραι ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ εἰς τὴν Σμύρνην ἐνεργοῦνται δι' ἀνταλλαγῆς τῶν ἐγχωρίων προϊόντων μετὰ τῶν ξένων.

Τὸ Κοιλὸν τῆς Σμύρνης εἶναι κατὰ τι μεγαλήτερον ἀπὸ τὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπολογίζεται δὲ ἡ διαφορὰ 2 τοῖς 0/0.

Τὸ Καντάριον Σμύρνης = 45 ὀκάδας. Τὸ δὲ Τζεκί = 2 ὀκάδας.

Ὅλα τὰ λοιπὰ ὡς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Γ'. ΣΥΡΙΑ.—ΔΑΜΑΣΚΟΣ.—ΑΛΕΠΙΟΝ.

§. 380. Ἡ Συρία ἔχει πληθυσμὸν περίπου 2,400,000· πρωτεύουσα δὲ τῆς ἐπαρχίας ταύτης θεωρεῖται τὸ Ἀλέπιον. Ἡ Συρία κεῖται ἐπὶ τῆς μεσημβρινωτέρας πλευρᾶς τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, με-

παξὺ τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας· ἦτο ἄλλοτε ἢ μεταξὺ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης ἐμπορικὴ ὁδὸς, καὶ σήμερον ὡς ἐκ τῶν ἰδίων τῆς προϊόντων διατηρεῖ ἀρκετὴν ἐμπορικὴν σημασίαν, ἥτις μάλιστα αὐξάνει καθ' ἐκάστην. καθ' ὅσον ἐπανερχεται ἡ κοινωνικὴ τάξις, καὶ κατευνάζονται αἱ ἐμφύλιοι ἀνωμαλίαι, αἵτινες κατεσπάραξαν διὰ πολλοὺς χρόνους τὸν τόπον αὐτόν.

Προϊόντα.— Ἡ Συρία εἶναι ἐκ φύσεως εὐφορωτάτη, ἀλλ' ἡ καλλιέργεια αὐτῆς παρημελημένη. Συλλέγονται μόνον τοῦτο ἄφθονοι δημητριακοὶ καρποὶ, σπασάμια, ριζάρια, λίνον, κρίκος, μετᾶξην, ὀπώραι, κηκίδια, καπνός· ἡ δὲ ἐλαία καὶ ἡ ἄμπελος καλύπτουν σχεδὸν τὸ μεγαλῆτερον μέρος τῆς ἐκτάσεώς της. Ὅλα δὲ τὰ προϊόντα ταῦτα γίνονται ἀντικείμενα ἐμπορίου ἐξαγωγῆς· ἐκτὸς τούτων ἡ ὑλοτομία τῶν ὠραίων δασῶν τῆς Συρίας καὶ ἰδίως τοῦ Λιβάνου καὶ Ἀντιλιβάνου, ὅπου ἡ περίφημος κέδρος βλαστάνει εἰς τὸ πάτριον ἔδαφός της, ἀποτελεῖ ἀντικείμενον ἐμπορίου σημαντικόν. Μεταξὺ τῶν προϊόντων τῆς Συρίας πρέπει νὰ συγκαταριθμῶμεν τὸν ἀλάβαστρον, καὶ τὴν ἄσφαλτον, τὴν συλλεγομένην εἰς τὴν νεκρὰν λεγομένην θάλασσαν.

Ἡ βιομηχανία τῆς Συρίας ἦτο ἄλλοτε σημαντικωτάτη, διεκρίνοντο δὲ τὰ ἔργα της ὡς τὰ τελειότερα ὅλων τῶν Ἀσιατικῶν χειροτεχνημάτων, ἰδίως μάλιστα τὰ μεταξωτὰ ὑφάσματα, τῶν ὁποίων μόνον τὸ Ἀλέπιον εἶχε 10 χιλιάδας ἐργαλείων, καὶ τὰ ὄπλα, γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως Δαμασκοῦ. Σήμερον ὅμως ἡ εὐθηνία τῶν Εὐρωπαϊκῶν χειροτεχνημάτων παρέλυσεν τὴν ἐγγύριον βιομηχανίαν. Ἡ δὲ βιομηχανία τῆς Συρίας μόνον κατὰ τὴν μεταξοκλωσίαν ἔλαβεν ἀνάπτυξιν διὰ τῶν ἐν Βηρυτῷ μεταξοκλωστικῶν μηχανῶν.

Τὸ ἐμπόριον τῆς Συρίας ἐπὶ τῶν σταυροφοριῶν εἶχε λάβει μεγίστην σημασίαν· ἡ Βενετία, ἡ Γένοβα, ἡ Μασσαλία εἶχον σχηματίσει ἐμπορικὰ καταστήματα ἐπὶ τῶν παραλίων πόλεων της πρὸς ἐνέργειαν τοῦ ἐμπορίου τῶν Ἰνδιῶν, καὶ μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ νέου δρόμου τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ἡ Συρία ἦτο ἡ παρακαταθήκη τῶν προϊόντων ὅλης τῆς Ἀνατολῆς, τὰ ὁποῖα διὰ τῶν κερδανίων ἐναποταμιεύοντο εἰς τὰς παραλίους πόλεις τῆς Συρίας.

Αἱ σημαντικώτεραι μεσόγειοι πόλεις τῆς Συρίας εἶναι ἡ Δαμασκὸς καὶ τὸ Ἀλέπιον.

Ἡ *Δαμασκός* κεῖται ἐπὶ τοῦ Βαράδε ποταμοῦ, εἶναι δὲ κέντρον τῆς ἀναχωρήσεως τῶν κερθανίων τῆς Μέκκας καὶ τοῦ Βαγδατίου.

Τὸ *Ἀλέπιον*, ἡ ἀρχαία αὕτη Βέρροια, πρὸ τῶν ἐκ σεισμῶν τρομερῶν καταστροφῶν τῆς ἐθεωρεῖτο ὡς ἡ τρίτη πόλις τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας· εὐρίσκεται δὲ εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις διὰ τῶν τετράκισ τοῦ ἔτους ἀναχωρούντων κερθανίων τῶν Ἰνδιῶν, τῆς Περσίας, τοῦ Διαρβεκίρ, καὶ τῆς Ἀρμενίας.

Μεταξὺ τῶν παραλίων πόλεων τῆς Συρίας διακρίνονται ἡ *Βηρυτός*, ἡ *Σιδῶν*, τὸ *Ἀκρι* (Πτολεμαῖς) καὶ ἡ *Ιόππη* (Γιάφα)· αἱ πόλεις αὗται ἂν καὶ προικισμέναι μὲ καλοὺς λιμένας ἀπὸ τὴν φύσιν, δὲν ἀπολαμβάνουν ὅμως τῶν πλεονεκτημάτων αὐτῶν, διότι ἐκχωσθέντες ἀποκατεστάθησαν ἤδη ἄχρηστοι. Ἡ ἐμπορικὴ ὅμως σημασία τῆς Βηρυτοῦ αὐξάνει καθ' ἑκάστην.

ΙΑ'. ΚΡΗΤΗ—Χανιά.

§. 381. Ἡ *Κρήτη* μεταξὺ τῶν νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους εἶναι καρποφορωτάτη καὶ μὲ ποικίλα προϊόντα. Συλλέγονται αὐτῇτι διάφορα κόμμια, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ γνωστὴ τραγάκανθα, συλλεγομένη διὰ τῆς ἐκκεντήσεως δενδρυδίων βλαστανόντων ἐπὶ τῶν ὀρέων τῆς νήσου, οἵνοι ἀξιόλογοι, ἔλαια κατάλληλα πρὸς σαπωνοποιῶν, μέλι, κηρίον, βαμβάκιον, σησάμια καὶ ἄλλα. Ἐκ τῶν ἐξαγομένων προϊόντων τὸ κυριώτερον εἶναι τὰ ἔλαια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ τῶν Χανιῶν καὶ τῆς Ρεθύμνου θεωροῦνται ὡς τὰ τῆς καλητέρας ποιότητος· πωλοῦνται δὲ εἰς τὴν Ρέθυμνον μὲ μέτρον 10 ὀκάδων, εἰς δὲ τὰ Χανιά μὲ μέτρον 8 1/2 ὀκάδων.

Ἡ νῆσος ἔχει ὡσαύτως διάφορα μεταλλεῖα, πλὴν οὐδὲν ἐξ αὐτῶν καλλιεργεῖται.

Ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς νήσου εἶναι τὰ Χανιά (Κυδωνία), ἔχουσα 7,000 κατοίκων, καὶ κειμένη ἐπὶ τῆς ἀρκτικῆς παραλίας.

Ἡ *βιομηχανία* τῆς πόλεως ταύτης περισσίζεταί εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν σαπωνίων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγεται μεγάλη ποσότης δι' ὅλα τὰ μέρη τῆς Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος.

ΙΒ'. ΛΕΣΒΟΣ (Μιτυλήνη).

§. 382. Ἡ *Λέσβος* (Μιτυλήνη) κεῖται πλησίον τῆς Ἀσιατικῆς παραλίας μεταξὺ τοῦ κόλπου τῆς Σμύρνης καὶ τοῦ Ἀδραμυτίου, εἶναι

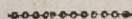

δὲ νῆσος ὠροία καὶ εὐφορος. Τὸ κυριώτερον προϊόν της εἶναι τὰ ἔλαια, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγει συνήθως 50 χιλιάδας κανταρίων διὰ Κωνσταντινούπολιν καὶ Μασσαλίαν· πωλοῦνται δὲ μὲ τὴν *laivrar* ἴσην μὲ 6 ἐκάδας,

Ἐξάγει προσέτι μετὰξην, βαμβάκιον, κηκίδια, καὶ διαφόρους ἐπώρας.

Η΄. ΧΙΟΣ.

§. 383. Ἡ *Χίος*, εἶναι γνωστὴ εἰς τὸ ἐμπόριον ὥς ἐκ τῆς μαστίχης, τὴν ὁποίαν ἡ νῆσος αὕτη ἀποκλειστικῶς ἐξάγει, καὶ τῶν ὠραίων ὀπωρῶν της, ἰδίως δὲ τῶν πορτοκαλίων καὶ λεμονίων, ἐκ τῶν ὁποίων μεγάλη ποσότης κατ' ἔτος ἐξάγεται. Ἡ Χίος δύναται προσέτι νὰ συγκαταριθμηθῇ μετὰξὺ τῶν ἐμπορικῶν τόπων, οὔσα πατρὶς λαοῦ εὐφροσύνης, καὶ ἔχοντος ἰδιαιτέραν κλίσιν καὶ ἐπιδεξιότητα πρὸς τὸ ἐμπόριον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Αἰγύπτου.

§. 384. *Αἴγυπτος.* Ἡ καθ' ὅλας τὰς χρονικὰς ἐποχὰς περίφημος αὕτη χώρα τῆς Ἀφρικῆς διαιρεῖται εἰς ἄνω, μεσαίαν καὶ κάτω Αἴγυπτον. Αἱ πέραν τοῦ Καίρου χῶραι τῆς Νουμηδίας ἀποτελοῦσι τὴν ἄνω Αἴγυπτον, αἱ περὶ τοῦ Καίρου ἀποτελοῦσι τὴν μεσαίαν, αἱ δὲ ἐπὶ τῆς Μεσογείου ὀνομάζονται κάτω Αἴγυπτος.

Τὸ Καῖρον εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς ἄνω Αἰγύπτου, ἡ δὲ Ἀλεξάνδρεια τῆς κάτω. Ὁ πληθυσμὸς ὅλης τῆς Αἰγύπτου ὑπολογίζεται περίπου 3 ἐκατομμυρίων.

Ἡ Ἀλεξάνδρεια εἶχε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα 300,000 κατοίκους, πρὸ τοῦ Μαχμεταλῆ μόνον 8,000, σήμερον δὲ σχεδὸν 60,000, εἶναι δὲ ἡ κυριώτερα πόλις τῆς Αἰγύπτου ἐπὶ τῆς Μεσογείου, κειμένη 80 περίπου χιλιόμετρα μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Νείλου· συγκοινωνεῖ μὲ τὸν ποταμὸν τοῦτον διὰ τῆς διώρυγος Μαχμουτιέ. Διὰ δὲ τοῦ λιμένος τῆς Ἀλεξανδρείας ἐνεργεῖται σχεδὸν ὅλον τὸ ἐμπόριον τῆς Αἰγύπτου· εἶναι δύσκολον νὰ προῖδῃ τις ὁποία θέλει εἶσθαι ἡ τύχη τῆς Ἀλεξανδρείας ὅταν πραγματοποιηθῇ ἡ ναυτικὴ Σουεζικὴ διώρυξ, καὶ μορ-

φωθῇ ὁ λιμὴν Σαΐδ, ὡς ἡ ἐν τῇ Μεσογείῳ κεφαλὴ τῆς διώρυγος ταύτης.

Σήμερον ἡ Ἀλεξάνδρεια ἂν καὶ ὑπὸ Τουρκικὴν Κυβέρνησιν ἀνεπτύχθη ἐξαισίως. Ὁ σιδηρὸς δρόμος, ὅστις τὴν ἐνώνει μὲ τὸ Κάϊρον καὶ μὲ τὸ Σουέζ, τὴν ἀποκαθιστᾷ ἐμπορικὸν κέντρον οὐσιῶδες ὡς πρὸς τὰς σχέσεις τῆς Εὐρώπης μετὰ τῆς Κίνας καὶ τῶν Ἰνδιῶν.

Ἐμπόριοι. Ἡ ἐμπορικὴ ἱστορία τῆς Αἰγύπτου κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀποκατέστη ἀντικείμενον σπουδαίων ἐρευνῶν. Τὸ ἐμπόριον τῆς Αἰγύπτου ἤρχισε κατὰ πρῶτον ὡς ἀναπτύσσεται ἐπὶ Ψαμιτύχου, ὅστις πρῶτος ἐπέτρεψε τὴν εἰσοδὸν τῶν ξένων εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ οἱ Φοίνικες, οἱ κατ' ἐξοχὴν ἔμποροι ἐκείνης τῆς ἐποχῆς ὠφελήθησαν τῆς ἐλευθερίας ταύτης ἀναπτύξαντες συγχρόνως τὴν ἐμπορικὴν σημασίαν τοῦ τόπου μέχρι τῆς δυναστείας τῶν Περσῶν, (525 π. χ.) ὅτε πᾶσα ἐμπορικὴ ἀνάπτυξις κατεστράφη. Μόνον δὲ διὰ τῆς προσελεύσεως τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου (332 π. χ.) ἐπανέλαβε τὴν προτέραν τῆς ἐμπορικῆς σημασίαν. Τότε πραγματικῶς διὰ τῆς θεμελιώσεως τῆς Ἀλεξανδρείας ἡ Αἴγυπτος ἀνέλαβε τὰς ἐξωτερικὰς τῆς ἐμπορικὰς σχέσεις, καὶ διετήρησε τὴν θέσιν τῆς ταύτης μέχρι τῶν Ἀράβων (7^{ον} αἰῶνα). Παρατρέχοντες τὰς διαφόρους περιστάσεις, δι' ὧν διήλθεν ἡ Αἴγυπτος ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῶν Ἀράβων καὶ Ὀθωμανῶν σημειοῦμεν μόνον ὅτι ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1497 ἀνακάλυψις τῆς διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος Ἰνδικῆς ὁδοῦ ἔθεσε τέρμα εἰς τὴν ἐμπορικὴν ὑπεροχὴν τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ μόνον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μεχμέτ-Ἀλῆ καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ ἤρχισε νὰ λαμβάνῃ νέαν πάλιν σημασίαν εἰς τὸν ἐμπορικὸν κόσμον.

Σήμερον αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαι τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπερτεροῦν τὰ 200 ἑκατομμύρια φράγκων, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκτάκτου ὑπερτιμῆσεως τῶν βαμβακίων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη.

Αἱ ζωηρότεραι σχέσεις τῆς Ἀλεξανδρείας εἶναι κυρίως μετὰ τῆς Ἀγγλίας, διότι μετ' αὐτῆς ἐνεργεῖται ὑπὲρ τὸ $1/2$ τῶν ὅλων ἐμπορικῶν συναλλαγῶν τῆς. Κατόπιν ἔρχονται αἱ μετὰ τῆς Τουρκίας σχέσεις, καὶ κατόπιν αἱ μετὰ τῆς Γαλλίας καὶ Αὐστρίας.

Τὰ κυριώτερα ἐμπορεύματα εἶναι

Βαμβάκιον. Ἡ ἐξαγωγή κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ὑπελογίζετο εἰς 500,000 καντάρια· ἀλλ' ἡ καλλιέργεια τοῦ προϊόντος τοῦτου τοσοῦτον ἠῤῥξησεν ὥς ἐκ τῆς ὑπερτιμῆσεως τοῦ εἶδους ἕνεκα τῶν

Ἀμερικανικῶν συμβεβηκότων ὥστε ἡ εἰσοδεία τῶν 1863—1864 ὑπελογίσθη εἰς 1,500,000 καντάρια.

Σίτοι, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγει περὶ τὰ 2,000,000 ἐκατόλλιτρα.

Κουκία, Καλαμβόκια, Κριθάρια, Ρίζια, Αἰνόσποροι, Σησάμια, Βαμβακόσπαρος, Κόμμια, (Γόμμι), Μαλλία καὶ Ζάχαρη ἀκαθάριστος καὶ ἐν μέρει καθαρισμένη.

Ἐκ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσης ἐξάγονται προϊόντα τῆς ἄνω Αἰγύπτου καὶ Ἀβυσινίας καὶ Ἀραβίας ὡς ἐλεφαντόδοντες, θυμίαμα, κηρίον, καφές, πτερὰ στρουθοκαμήλων κτλ.

Τὰ εἶδη τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι ὑφάσματα, ἀποικιακὰ, μέταλλα καὶ ἄλλα.

Τηλέγραφος ἐνώνει τὴν Ἀλεξάνδρειαν μετὰ τῆς Εὐρώπης.

Νομίσματα Αἰγύπτου. — Λογαριάζουσιν εἰς Γρόσια διαιρούμενα εἰς 40 παραδάς.

Ἡ Αἰγυπτιακὴ Κυβέρνησις ἐξετύπωσεν ἴδιον νόμισμα

Χρυσὸν Γροσίον . . . . . 100.

Ἀργυροῦν » . . . . . 20.

μετὰ τῶν ὑποδιαρίσεων αὐτῶν ἐπροσδιόρισε δὲ διὰ διατιμῆσεως τὴν ἀξίαν τῶν ξένων νομισμάτων. Αἱ μετὰ τῆς Κυβερνήσεως δοσοληψίαι, ἀπὸ τινος δὲ καιροῦ καὶ τὰ ἐξωτερικὰ συναλλάγματα συμφωνοῦνται εἰς Γρόσια διατιμῆσεως, Ταρίφας λεγόμενα.

Κατὰ τὴν διατίμησιν ταύτην

Ἡ Ἀγγλικὴ λίρα	=	Γρ. 97 1/2
Τὸ 20φραχον	=	» 77 6/40
Τὸ Αὐστριακὸν φλωρίον	=	» 47 26/40
Ἡ λίρα Τουρκίας	=	» 87 30/40
Ἡ » Ῥωσσίας	=	» 79 18/40
Τὸ πεντόφραχον	=	» 19 10/40
Τὸ Αὐστριακὸν τάλληρον	=	» 20
Ὁ Μετζιτιές	=	» 16 35/40

Συχνάκις δὲ τὰ Ἀγγλικά καὶ Γαλλικὰ νομίσματα ὑπερτιμῶνται κατὰ 1/2—1 τοῖς 0/0.

Ἐκτὸς τῶν ἄνω Γροσίων ὑπάρχουν προσέτι ἐν χρήσει καὶ τὰ λεγόμενα Γρόσια Αἰγυπτιακὰ, διὰ τῶν ὁποίων ἐγένοντο ἄλλοτε τὰ ἐξωτερικὰ συναλλάγματα· αὐτὰ ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ κανονίζωσι τὴν

τιμὴν διαφόρων ἐμπορευμάτων καὶ τὰ ἐμπορικὰ βιβλία, ἂν καὶ οἱ περισσότεροι τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐμπόρων μεταχειρίζονται ἀποκλειστικῶς τὰ Γρόσια διατιμῆσεως.

Κατὰ τὰ Αἰγυπτιακὰ αὐτὰ Γρόσια

Τὸ Αὐστριακὸν καὶ Αἴγυπτ. τάλληρον	=	Γρ.	22 1/4
Ἡ Αἰγυπτιακὴ λίρα	=	»	111 3/4
Ἡ Τουρκικὴ »	=	»	90 1/2
Ἡ Ἀγγλικὴ »	=	»	109 1/2
Τὸ 20φραγκον	=	»	85 1/2

Ὑπάρχουσι προσέτι καὶ τὰ λεγόμενα γρόσια ἀγοραῖα (τρεχοῦμενα), διὰ τῶν τοιούτων γροσίων γίνονται αἱ ἀγοραὶ τῶν δημητριακῶν καὶ ἄλλων εἰδῶν εἰς τὸ κατέβασμα αὐτῶν διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Μαχμουτιῆ, ἐκτὸς τῶν βαμβακίων, τὰ ὅποια ἀγοράζονται πάντοτε εἰς γρόσια διατιμῆσεως.

Κατὰ τὰ ἀγοραῖα ταῦτα γρόσια

Τὸ Αὐστριακὸν καὶ Αἴγυπτ. τάλληρον	=	Γρ.	30
Ἡ Αἰγυπτιακὴ λίρα	=	»	150
Ἡ Τουρκικὴ »	=	»	132
Ἡ Ἀγγλικὴ »	=	»	148—149
Τὸ 20φραγκον	=	»	116
Τὸ 5φραγκον	=	»	29
Ὁ Μετζιτιῆς	=	»	26
Τὸ δίστηλον	=	»	32

Τιμησις συναλλαγῶν Ἀλεξανδρείας.—Τὰ συναλλάγματα κανονίζονται ὡς ἑξῆς.

ἀόριστον.

ὠρισμένον.

Λονδῖνον	97 1/2	Γρόσια Αἰγυπτιακὰ διὰ	1 λίραν Στερλ.
Μασσαλία	5,32	φράγκα	» 20 γρόσ. Αἴγυπ.
Τριέστιον	124	καρναντάνια	» 20 ὄμ.
Λιβόρνος	125	σολδία	» 20 ὄμ.
Μελίτη	30 1/2	ταρία	» 20 ὄμ.

Σταθμὰ καὶ μέτρα Αἰγύπτου.—Μονὰς βάρους εἶναι ἡ ὀκά = μὲ 1 χιλιόγραμ. καὶ 209 γραμμὰς γαλλικὰς.

Ὅθεν 1 χιλιόγραμμον = 330 δράμια Αἰγυπτιακὰ.

Ἡ ὀκά διαιρεῖται εἰς 400 δράμ. πρὸς 16 καράτα, πρὸς 4 Κόκκους.

Τὸ καντάριον διαιρεῖται εἰς 100 ρότολα.

Τὸ βάρος τοῦ ροτόλου σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν ὁκάν εἶναι διάφορον κατὰ τὸ εἶδος τῶν σταθμιζομένων ἐμπορευμάτων.

100 ρότολα Ἀλεξανδρείας=36 ὀκάδας Κωνσταντινουπόλεως.

Τὰ βαμβάκια πωλοῦνται μὲ καντάριον τῶν $43 \frac{2}{3}$ ὀκάδων.

Ὁ καφές καὶ τὸ πιπέριον μὲ καντάριον 37 ὀκάδων.

Τὸ κόμμι, καὶ τὸ θυμιάμα μὲ καντάριον $43 \frac{1}{2}$ ὀκάδων.

Τὸ λίνον καὶ ὁ κάνναβις μὲ καντάριον τῶν 44 ὀκάδων.

Ἡ μετὰξη μὲ ρότολον 220 δραμίων.

Τὸ καντάριον τοῦ βαμβοκίου ὑπολογίζεται ἴσον μὲ 72 χιλιόγραμ-
μα=92 λίτρας Τριεστίου=115 λίτρας βάρους Ἀγγλικάς.

Μέτρον μήκους εἶναι ὁ Τουρκικὸς πήχυς. Μέτρον χωρητικότητος εἶναι τὸ ἀρδέπι τῆς Ἀλεξανδρείας διὰ τοὺς σπόρους ἐν γένει.

Τὸ ἀρδέπι τῶν γεννημάτων =1,73 Ἑκατόλ. Γαλλίας.

=60 Κουάρτερ Ἀγγλίας.

=240 Σάκκα Λιθόρου.

=108 Κάρικας Μασσαλίας.

Τὰ ὑγρά σταθμίζονται.

oooooooooooo

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῶν Παραδουναβίων Ἠρωμένων Ἠγεμονιῶν.

(Βλαχία καὶ Μολδαυία).

§. 385. Παραδουναβιοὶ Ἠρωμένοι Ἠγεμονίαι. — Ὑπὸ τὸν τί-
τλον αὐτὸν εἶναι γνωστὴ ἤδη εἰς τὸν διπλωματικὸν κόσμον ἡ ἑνωσις
τῶν δύο Ἠγεμονιῶν Βλαχίας καὶ Μολδαυίας καὶ τοῦ παραχωρηθέν-
τος μέρους τῆς Βασσαραβίας εἰς ἓν Κράτος, διοικούμενον αὐτονόμως
ὑπὸ τὴν κυριρχίαν τοῦ Σουλτάνου κατὰ τὰς τελευταίας ἐν Παρισίοις
Συνθήκας. Ὅποια δὲ θέλουν εἶσθαι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐνώσεως
ταύτης ὡς πρὸς τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου ὃ κατόπιν χρόνος θέλει τὸ
ἀναδείξει.

Ἡ Βλαχία καὶ ἡ Μολδαυία, ὡς ἐκ τῆς ἀφθονίας τῶν φυσικῶν
των προϊόντων, κατέχουσι σημαντικὴν θέσιν μετὰξὺ τῶν ἐμπορικῶν
τόπων. Τὰ κυριώτερα προϊόντα των εἶναι οἱ σῖτοι, οἱ ἀραβόσιτοι, ἡ

κριθῇ, καὶ ἐν γένει παντὸς εἶδους δημητριακοὶ καρποὶ, οἶνοι, λίνον, καὶ κάνναβις· τρέφουσι δὲ καὶ μεγάλην ποσότητα ἐριοφόρων ζώων, ὥστε τὰ βούτυρα, τὰ ἀλείμματα καὶ μάλιστα τὰ μαλλία ἀποτελοῦσι σημαντικὸν ἀντικείμενον ἐμπορίου. Ἐν γένει δὲ ἡ ἐμπορικὴ τύχη τῶν δύο τούτων Ἐπικρατειῶν συνδέεται μὲ τὸν κανονισμόν καὶ μὲ τὰς εὐκολίας, τὰς ὁποίας ὁ διάπλους τοῦ Δουνάβεως λαμβάνει. Ὁ μεγαλύτερος οὗτος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης δύναται ν' ἀναπτύξῃ εἰς μέγαν βαθμὸν τὸ μεταξὺ τῆς Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ἐμπόριον. Ἡ ἐλευθερία τοῦ ὁραίου τούτου ποταμοῦ εἶναι ἀντικείμενον σπουδαιότατον δι' ὅλας τὰς περὶ αὐτὸν χώρας· ὅταν μάλιστα ὁ Δούναβις ἐνωθῇ μὲ τὸν Ῥήνον διὰ τῆς διώρυγος, τῆς κατασκευαζομένης εἰς τὴν Βαβαρίαν, ἡ σημασία τοῦ ποταμοῦ τούτου θέλει ἀποκατασταθῇ ἔτι μεγαλύτερα. Σήμερον ὁ Δούναβις διατρέχων 700 λευγῶν διάστημα χρησιμεύει ὡς διώρυξ ἐνὸς μεγάλου μέρους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἠπείρου· συγκοινωνῶν δὲ μὲ τὸν Μόλδαβον διὰ σιδηροῦ δρόμου ἐνώνει τὴν Ἀρκτικὴν θάλασσαν μὲ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, καὶ οὕτω τὸ Ἀμβουργον καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι αἱ δύο στιγμαὶ μιᾶς ἀπείρου διώρυγος, διασχιζούσης ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Ἡ Γερμανία ἐννόησασα τὰ πλεονεκτήματα τοῦ διὰ τοῦ Δουνάβεως ἐμπορικοῦ δρόμου πρῶτη δι' ἑταιρίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Αὐστριακῆς Κυβερνήσεως ἐπεχείρησε τὰ ἀτμοπλοικὰ ταξείδια τοῦ Δουνάβεως ἀπὸ τῆς Βιέννης μέχρι τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Αἱ δὲ ὑπάρχουσαι ὑλικάι δυσκολίαι ὡς πρὸς τὸν διάπλουν τοῦ Δουνάβεως, κυρίως εἰς τὸ στόμιον τοῦ Σουλινᾶ, καθ' ἡμέραν ἐλαττοῦνται, καὶ εἰδικῇ ἐπὶ τούτῳ διεθνῆς ἐπιτροπὴ διευθύνει καὶ ἐπιτηρεῖ τὰς ἐργασίας. Ἡ Ἑλληνικὴ Ναυτιλία καὶ οἱ Ἕλληνες ἐνδιαφέρονται οὐσιωδῶς ὡς πρὸς τοῦτο, διότι ὅλον σχεδὸν τὸ ἐμπόριον τῶν Ἠνωμένων Ἡγεμονιῶν ἐνεργεῖται διὰ τῶν Ἑλλήνων.

Α'. ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΝ.

§ 386. Τὸ Βουκουρέστιον, ἡ πρωτεύουσα τῶν Ἠνωμένων Ἡγεμονιῶν εὐρίσκεται εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τῶν Γερμανικῶν Ἐπικρατειῶν· εἰς τὰς πανηγύρεις αὐτῶν καὶ ἰδίως εἰς τὰς τῆς Λειψίας μεταβαίνουνσιν οἱ ἔμποροι τοῦ Βουκουρεστίου διὰ νὰ προμηθεύωνται τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐγχώριον κατανάλωσιν Εὐρωπαϊκὰ χειροτεχνή-

ματα. Ἦδη δὲ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμπορίου τῆς Βραΐλας τὸ Βουκουρέστιον λαμβάνει διὰ τοῦ λιμένος αὐτοῦ μεγάλην ποσότητα ἀποικιακῶν προϊόντων καὶ χειροτεχνημάτων ἐκ τῆς Ἀγγλίας.

Β'. ΒΡΑΪΛΑ.

§. 387. Ἡ *Βραΐλα* κειμένη ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου τῆς Βλαχίας.

Ἐξ αὐτῆς ἐξάγονται. ἀραβόσιτοι, σίτοι, κριθαί, κεχρίον, σίκαλη, προϊόντα, τὰ ὅποια τόσον ἀφθόνως παράγουν αἱ πεδιάδες τῆς Βλαχίας· οἱ δημητριακοὶ ὅμως καρποὶ τῆς Βλαχίας θεωροῦνται ἐν γένει κατώτεροι τῶν τῆς Μολδαυίας, ἀλλὰ πολλὰ προσπάθειαι καταβάλλονται πρὸς τελειοποίησιν τῆς καλλιεργείας.

Κατὰ δεύτερον λόγον μετὰ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς ἀντικείμενον ἐξαγωγῆς γίνεται ἡ οἰκοδομήσιμος ξυλεία, ὑλοτομουμένη εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ δάση τῶν ὀρέων, τῶν διαχωριζόντων τὴν μεγάλην καὶ μικρὰν Βλαχίαν ἀπὸ τὴν Τρανσυλθανίαν.

Ἡ ποσότης τῶν ἐξαγομένων μαλλίων εἶναι ὡσαύτως ἀρκετὰ σημαντική, διότι ἡ Βλαχία τρέφει ὑπὲρ τὰ 5 ἑκατομμύρια προβάτων, ἀνεξαρτήτως τῶν πολυαρίθμων ποιμνίων τὰ ὅποια κατ' ἔτος καταβαίνουν ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Τρανσυλθανίας. Τὰ μαλλία τῆς Βλαχίας εἶναι ἐν γένει δευτέρας ποιότητος. Ἡ Βραΐλα ἐξάγει προσέτι δέρματα ζώων, αλείμματα ἀξιολόγου ποιότητος, ὀρυκτὸν ἄλας ἐκ τῶν πλουσίων ἀλατορυχείων, τὰ ὅποια, ἂν καὶ ἀτελῶς καλλιεργούμενα, παράγουσι κατ' ἔτος ἄλας ἀξίας 2 ἑκατομ. γροσίων, σπόρους βαφῆς, καπνοὺς, μέλι, κηρίον καὶ μετὰξην.

Γ'. ΓΑΛΑΖΙΟΝ.

§. 388. Τὸ *Γαλάζιον* ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως εἶναι ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Μολδαυίας, ἐξ αὐτῆς ἐξάγονται ὅλα τὰ προϊόντα τῆς Μολδαυίας, κυρίως δὲ ἀραβόσιτοι πρωτίστης ποιότητος, ἀποστελλόμενοι κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν Ἀγγλίαν, δημητριακοὶ καρποὶ ἐν γένει, αλείμματα, δέρματα, μαλλία, ζῶα, καὶ ξυλεία· λαμβάνει δὲ ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν Εὐρώπην Εὐρωπαϊκὰ χειροτεχνήματα καὶ ἀποικιακὰ προϊόντα.

Ἡ νέα αὕτη ἐμπορικὴ πόλις ἀναπτύσσεται ἐμπορικῶς καθ' ἑκάστην ὥς ἐκ τῆς προόδου τῆς γεωργίας καὶ τῆς ἀτμοπλοικῆς συγκοινωνίας τῆς.

Νομίσματα Βλαχίας καὶ Μολδαβίας.—Εἰς τὰς Ἡγεμονίας ταύτας λογαριάζουν εἰς Γρόσια διαιρούμενα εἰς 40 παράδας. Πραγματικὸν ἐγχώριον νόμισμα δὲν ὑπάρχει. Τὸ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἀναγνωριζόμενον νόμισμα εἶναι τὸ Αὐστριακὸν φλωρίον, τοῦ ὁποίου τὴν ἀξίαν ἡ Κυβέρνησις τὴν προσδιορίζει εἰς Γρόσια 31 1/2, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν προσδιορισμὸν εἰσπράττει τὰ εἰς αὐτὴν ὀφειλόμενα.

Εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς ἡ ἀξία τοῦ φλωρίου ἔχει ἄλλην τίμησιν.

Εἰς τὴν Βραίλαν ἐμπορικῶς

Τὸ Αὐστριακὸν φλωρίον τιμᾶται Γρ. 32 1/2.

Τὸ Τουρκικὸν εἰκοσάριον » » 12 3/4.

Τὸ ἀργυροῦν ρούβλιον » » 11.

Ἡ σφάντζικα » 90 παράδ.

Ἡ δὲ Κυβέρνησις λαμβάνει τὸ φλωρίον διὰ Γρ. 31 1/2.

Ὑπολογίζονται 159 Γρόσια Κωνσταντινουπόλεως=μὲ 100 Γρόσια Βλαχικά.

Εἰς τὸ Γαλαζιον ἐμπορικῶς

Τὸ Αὐστριακὸν φλωρίον τιμᾶται Γρ. 46.

Τὸ Τουρκικὸν εἰκοσάριον » » 17, 15.

Τὸ ἀργυροῦν ρούβλιον » » 15.

Ἡ σφάντζικα » » 3, 5.

Ἡ δὲ Κυβέρνησις ἐκτιμᾷ τὸ φλωρίον Γρ. 31 1/2.

Ὑπολογίζονται δὲ 100 Γρόσια Κωνσταντινουπόλεως=μὲ 86, 35 Γρόσια Γαλαζίου.

Σταθμὰ καὶ μέτρα Βλαχίας καὶ Μολδαβίας εἶναι τὰ αὐτὰ μὲ τὰ τῆς Τουρκίας, ἀλλὰ τὸ διὰ τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς κοιλὸν τῆς Βραίλλας εἶναι=μὲ 19 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

Τὸ δὲ κοιλὸν τοῦ Γαλαζίου=μὲ 12 κοιλὰ Κωνσταντινουπόλεως.

Τὰ ἐμπορικὰ ἔθιμα εἶναι ὡς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

1 Σεπτ. 61
Φ Λ Λ Ν Ν

τέργασιν δερμάτων, ὀλίγους ῥαμνοσπόρους (ἀλατζοχέρια), σπασάμιον, λινοσπόρους, βαμβάκιον. ἀμύγδαλα κτλ.

Ἡ Ἑλλάς δὲν στερεῖται καὶ μεταλλείων, μολύβδου, ἀργύρου, χαλκοῦ, συπίου, βιτριολίου, χρωμίτου, τὰ ὅποια ὅμως μένουσιν ἐν γένει ἀκαλλιέργητα. Ἐξάγει ἐν τούτοις ἐκ τῆς Μήλου θείον (1), μυολίθους καὶ γύψον· ἐκ τῆς Νάξου σμυρίδα, ἐκ τῶν λατομείων τῆς Πεντέλης, τοῦ Ὑμηττοῦ, τῆς Τήνου καὶ τῆς Πάρου λαμπρότατα μάρμαρα, ἐκ τῆς Θήρας τὸ γνωστὸν Θηραϊκὸν χῶμα, ἐκ τῆς Καρυστίας χῶμα ὁμοίον μὲ τὸ τῆς Φαγεντίας (Fayence), καὶ ἐκ τῆς Κύμης γαιάνθρακας· ἔχει δὲ καὶ διάφορα μεταλλικὰ ὕδατα.

Βιομηχανία Ἑλλάδος.—Ἡ Ἑλλάς δυστυχῶς μένει ἄχρι τοῦδε ξένη τῆς μεγάλης κατὰ τὴν Εὐρώπην βιομηχανικῆς κινήσεως ἕνεκα τῆς ὀλιγανθρωπίας, τῆς ἀκριθείας τῶν ἐν αὐτῇ χρηματικῶν κεφαλαίων καὶ ἡμερομισθίων, καὶ τῆς ἐλλείψεως συνεταιρικοῦ πνεύματος ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ σημαντικωτέρα ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ ἡ ὑποσχομένη μεγάλην ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον βιομηχανία εἶναι ἡ μεταξοκλωσία, εἰσαχθεῖσων κατὰ πρῶτον τῷ 1837 παρὰ τοῦ Κυρίου Κωνστ. Δουρούτη τῶν Εὐρωπαϊκῶν μηχανῶν, καὶ συσταθέντων Μεταξοκλωστικῶν καταστημάτων, τὰ ὅποια παράγουν μετὰξην ὁμοίαν μὲ τὴν Ἰταλικήν. Ἐὰν ἡ Κυβέρνησις προστατεύσῃ τὴν βιομηχανίαν ταύτην, σχηματίσῃ δὲ εἰς τὰ Ἀγροκήπιά της φυτώρια μωρεῶν, καὶ διανείμῃ τὰ φυτὰ δωρεάν εἰς τοὺς διαφόρους δήμους, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἡ βιομηχανία τῆς Ἑλληνικῆς μεταξοκλωσίας θέλει μεγάλως ἀναπτυχθῇ πρὸς ὄφελος τῶν τε ἰδιωτῶν καὶ τοῦ δημοσίου.

Κατὰ δεῦτερον λόγον βιομηχανία, ἥτις ἀναπτύσσεται καὶ προοδεύει οὐσιωδῶς, μάλιστα εἰς τὴν Σύραν, εἶναι ἡ βυρσοδεψία, ὑποσχομένη ἔτι μεγαλητέραν ἀνάπτυξιν καὶ τελειοποίησιν. Τὰ προϊόντα τῆς Ἑλληνικῆς βυρσοδεψίας ἀποστέλλονται εἰς τὴν Ἀνατολὴν μετ' ἐπιτυχίας.

Καταστήματα ἐπίσης διάφορα ὑπάρχουν, κατασκευάζοντα ἐκ ῥίζης φυτοῦ τινὸς ἀγρίου, γλυκοῤῥίζης καλουμένης, ὅπῃ γλυκοῤῥίζης (ιάμπολι) (sugo di liquirizia), ὅστις ἀποστέλλεται εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἀλλαχοῦ.

---

(1) Ἡ ἐκμάστευσις τοῦ θείου τῆς Μήλου ἐσχάτως μόνον ἤρχισε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἑλλάδος.

§. 389. Ἡ Ἑλλὰς ἀνακτήσασα τὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἐλευθερίαν τῆς εἰσῆλθεν εἰς τὴν χορείαν τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐπικρατειῶν, ἀποτελοῦσα ἤδη Βασίλειον αὐτόνομον καὶ Συνταγματικόν. Προσλαμβάνουσα ἤδη τὴν Ἐπτάνησον θέλει ἀποτελέσει πληθυσμὸν ἑνὸς καὶ ἡμίσεος ἑκατομμυρίου κατοίκων. Ἡ Ἑλλὰς εὐτυχῶς ἔχει ἐν ἑαυτῇ ὅλα τὰ σπέρματα μεγάλης ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς προόδου καὶ ἐθνικῆς εὐημερίας, εἴθε μόνον τὰ σπέρματα ταῦτα νὰ μὴ μείνωσι νεκρὰ καὶ ἄγονα.

Τὸ ὥραϊον καὶ τερπνὸν κλίμα τῆς Ἑλλάδος, ἡ ἐξάισις μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως τοπογραφικῆ τῆς θέσεως, οἱ ὥραιοι κόλποι καὶ λιμένες τῆς, ἡ ποικιλία τῶν προϊόντων τῆς, ἡ ἀγχίνοια τῶν κατοίκων τῆς, ἡ περὶ τὴν ναυτιλίαν ἐπιδεξιότης των, καὶ ἡ διὰ τοῦ ἐμπορίου πλουτοῦσα εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ὄχι εὐάριθμος Ἑλληνικὴ φυλὴ, ὅλα ταῦτα διευθυνόμενα ὑπὸ Κυβερνήσεως, ἐχούσης καὶ θέλησιν ἀγαθὴν καὶ νοῦν φωτισμένον, ὑπόσχονται λαμπρὸν τὸ Ἑλληνικὸν μέλλον (I).

Προϊόντα Ἑλλάδος.—Ἡ γῆ τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐν γένει καρποφόρος, καὶ τὸ μεγαλῆτερον μέρος τῶν παραλίων εἶναι ἐν γένει καλῶς καλλιεργημένον· ἡ γονιμότης δὲν λείπει οὔτε ἀπὸ τὰς μεσογείους χώρας, ἀλλ' ὥς ἐκ τῆς ἐλλείψεως βραχιόνων, κεφαλαίων, καὶ δημοσίων ἀμαξωτῶν ὁδῶν, τὸ περισσότερον μέρος μένει ἀκαλλιεργητον. Ἡ Ἑλλὰς παράγει ἐν ἀφθονίᾳ ὅλα τὰ φυσικὰ προϊόντα, τῶν ὁποίων ἔχει ἀνάγκην, ἐξ αὐτῶν δὲ πολλὰ περισσεύουν καὶ δι' ἐξαγωγὴν οὕτως εἰς χρόνους εὐφορίας ἐξάγει δημητριακοὺς καρποὺς, ἐξάγει δὲ προσέτι κατ' ἔτος ἔλαια, οἶνους ἐκ τῆς Θήρας, Σκοπέλου, Κύμης καὶ Τριφυλίας, ἐρυθρόδανον (ρίζαριον), βαλανίδια, πρινοκόκκιον, κηκίδια, μετάξην, μαλλία, Κορινθιακὴν σταφίδα, σῦκα ξηρὰ, καπνοὺς, πορτοκάλια, λεμόνια, κηρίον, μέλι, τυροὺς, γλυκόρριζαν, τραγάκανθαν, ῥητίνας, κατράμιον, νάφθαν (νεύτι), ξυλείαν, ἱατρικὰ φυτὰ, φλοιοὺς πρὸς κα-

---

(I) Αὐτὰ ἐγράψαμεν πρὸ 12 περίπου ἐτῶν· αἱ τότε εὐχαὶ καὶ ἐλπίδες ἡμῶν δυστυχῶς δὲν ἐπραγματοποιήθησαν· ἀλλὰ σήμερον ὑπὸ τὴν νέαν Βασιλείαν τοῦ λαοφιλοῦς Γεωργίου Α'. ἐλπίζομεν ὅτι ἡ ἐμπορικὴ σημασία τοῦ τόπου θέλει λάβει σπουδαίαν ἀνάπτυξιν.

ρικὰ Ἑλλήνων καταστήματα εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Τουρκίας καὶ εἰς Τριέστιον, Λιθόρον, Βενετίαν, Βιέννην καὶ ἀλλαχοῦ ἐσυστήθησαν.

Ἡ ἐμπορικὴ πρόοδος ἐπέφερε καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς τότε Ἑλληνικῆς βιομηχανίας. Τὰ δὲ ἐκ τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας συλλεχθέντα πλούτη ὑπέθαλψαν τὴν πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν ἀπαράμιλλον τῶν Ἑλλήνων τάσιν· ὥστε κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους διὰ τῶν ἀδρῶν δαπανῶν τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων ἐσυστήθησαν ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα καὶ εἰς Ἰωάννινα, καὶ εἰς Χίον, καὶ εἰς Σμύρνην, καὶ εἰς Κυδωνίας, καὶ εἰς Βουκουρέστιον, καὶ εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ εἰς Ὀδησὸν καὶ εἰς διαφόρους ἄλλας πόλεις (1).

Ἡ ἀνάπτυξις τῶν φώτων καὶ τῆς ὕλικῆς εὐπραγίας τῶν Ἑλλήνων ἐπέφερεν ἐπὶ τέλους τὸ ἐνδοξον ἀποτέλεσμα τῆς Φιλικῆς Ἑταιρίας, ἥτις κυρίως δὲν ἦτο εἰμὴ ἑταιρία ἐμπόρων.

Ὁ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγὼν διέκοψε τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς Ἑλλάδος, αἱ ὁποῖαι ὅμως ἐπανελήφθησαν ζωηρότεραι μετὰ τὴν ἀποκτάστασιν τῆς εἰρήνης καὶ ἡσυχίας.

Τὸ ἐμπορικὸν μέλλον τῆς Ἑλλάδος ἀναφαίνεται μέγα· ἡ Ἑλλάς εἶναι προωρισμένη ν' ἀποκατασταθῇ, ἐὰν εὕρεθῇ ὑπὸ εὐνοϊκὰς περιστάσεις, ἡ παρακαταθήκη τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων τῆς Εὐρώπης, διὰ

(1) Ἐνταῦθα πρέπει νὰ σημειώσωμεν πρὸς τιμὴν καὶ δόξαν τῶν συμπατριωτῶν μας Ἰωαννιτῶν, ὅτι μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας αὐτοὶ πρῶτοι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐσύστησαν κατὰ τὸ 1650 σχολεῖα ἐν Ἰωαννίνοις, διαπρεψάντων ἐν αὐτοῖς κατὰ τὸ 1680 τῶν διδασκάλων Βησαρίωνος καὶ Σουγδουρῆ. Ἰδοὺ τί ἔγραφεν ἐν ἔτει 1807 ὁ ἐκ Μηλιῶν Ἀρχιμανδρίτης Ἀνθιμος ὁ Γαζῆς· « Τὴν πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν προθυμίαν πρὸς ἐνὸς αἰῶνος, ἥδη ἄρχισαν » πρῶτοι οἱ Ἰωαννῖται νὰ τὴν ἀποδεικνύωσιν. Αὐτοὶ πρῶτοι ἄρχισαν μετὰ τὴν » πτώσιν τῆς Πατρίδος ἡμῶν, μετὰ τὴν δυστυχῆ καταστροφὴν ἐκείνην τοῦ Γένους, καὶ ἐσύστησαν σχολεῖα εἰς Ἰωάννινα. Αὐτοὶ ἀνεκάλεσαν πρῶτοι τὰς Μούσας εἰς τὴν παλαιὰν αὐτῶν κατοικίαν· οἱ μὲν μὲ τὰς ἀδρὰς δαπάνας των, οἱ » δὲ μὲ τὰ αὐτῶν συγγράμματα, οἱ δὲ μὲ τὰς διδασκαλίας καὶ μὲ τοὺς κόπους » των. Αὐτοὶ ἐπροστάτευσαν καὶ προστατεύουσι διαφόρως τοῦ κατοικητηρίου τῆς » Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, οἵτινες καὶ δικαίως πρέπει νὰ ὀνομάζωνται » Εὐεργέται τῆς Ἑλλάδος. » Καὶ τῶντι δικαίως ἀπέκτησαν τὸν παντὸς ἄλλου εὐγενέστερον αὐτὸν τίτλον οἱ ἐξ Ἰωαννίνων αἰδίδιμοι ἔμποροι Μαρῶτσαι, Καπλάναι, Ζωσιμάδαι, Σάροι, Χατζῆ Κῶσται καὶ τόσοι ἄλλοι. Ἀξιοὶ δὲ ὅπαδοι τῆς δόξης τῶν ἐμπόρων Ἰωαννιτῶν ἀναφαίνονται καὶ σήμερον διάφοροι μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων ἐμπόρων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα θέλει μνημονεύσει ἡ Ἱστορία.

Ἡ Σαπωνοποιΐα προσέτι ἀναπτύσσεται ἐν Ἑλλάδι· δύναται δὲ οὐτιωδῶς νὰ εὐδοκιμήσῃ ἡ βιομηχανία αὕτη, ὑπαρχόντων ἐν Ἑλλάδι ὅλων τῶν ἀναγκαίων πρὸς σαπωνοποιΐαν στοιχείων.

Κατασκευάζεται προσέτι ἐν Ἑλλάδι Σόδα (Καλιὰ), καὶ πότασσα.

Βαμβάκινα ὑφάσματα δὲν κατασκευάζονται ἐν Ἑλλάδι παρὰ ὀλίγα μόνον πρὸς εἰδικὴν χρῆσιν, καθὼς καὶ μάλλινα σκεπάσματα. Μεταξωτὰ δὲ μόνον ὀλίγα μανδύλια καὶ κωνωπιέρας κατασκευάζονται ἐν Καλάμῃ καὶ ἐν Κύμῃ καὶ ὀλίγα ζωνάρια ἐν Ἰδρᾷ. Εἰς δὲ τὴν Ἑρμούπολιν γυναῖκες τινὲς ζῶσι, ζωγραφίζουσαι τεστεμέλια.

Ἐν Πειραιεὶ ὑπῆρχεν Ὑπελοποιεῖον, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν εὐδοκίμησεν ἕνεκα τῆς κακῆς διευθύνσεώς του, καὶ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀναγκαίων κεφαλαίων. Βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι ἡ ὑπελοποιΐα, καθὼς καὶ ἡ τοσοῦτον παρημελημένη οἰοποιΐα δύνανται νὰ προοδεύσωσιν ἐν Ἑλλάδι.

Μεταξὺ τῶν Ἑλληνικῶν βιομηχανιῶν πρέπει νὰ κατατάξωμεν καὶ τὴν Ναυπηγίαν, ἥτις προοδεύει καὶ ἀναπτύσσεται θαυμασίως, ὑπαρχόντων ἀξιολόγων ναυπηγείων εἰς Ἑρμούπολιν, Πειραιᾶ, Γαλαξείδιον, Σπέτσας, Ἰδραν, Αἴγινα, Ἄνδρον κτλ.

Ἐν Ἀθήναις ὑπάρχει διωρισμένη παρὰ τῆς Κυβερνήσεως Βιομηχανικὴ λεγομένη ἐπιτροπὴ, ἥτις γνωμοδοτεῖ περὶ τῶν καταλλήλων μέτρων πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς βιομηχανίας. Ὑπάρχει δὲ καὶ Σχολεῖον Πολυτεχνικόν.

§. 390. Ἐμπόριον Ἑλλάδος.—Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Γαλλικῶν πολέμων ἀναφαίνεται ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ καὶ ἐν γένει τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐμπορίου. Ἡ φυσικὴ διάθεσις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν ἀνεπτύχθη ὥς ἐκ τῆς μεγάλης ζητήσεως τῶν σιτηρῶν εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, ὅτε οἱ Ἕλληνες ναῦται παρήτησαν τὰ ἀκτοπλοϊκὰ ταξείδια τῶν πρὸς ἐπιχειρήσιν μακρῶν θαλασσοποριῶν. Ἡ νέα πόλις τῆς Ὀδησσοῦ ἐπροσκάλεσε διὰ τῶν ἐπικερδεστάτων τότε ἐπιχειρήσεων τῶν σιτηρῶν μέγαν ἀριθμὸν ἐμπόρων, καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅτε καμμία ναυτικὴ δύναμις δὲν ἀνεφαίνετο, ἡ θαλασσοπλοΐα τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ μεγάλου μέρους τῆς Μεσογείου ἦτο ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων ναυτῶν.

Ἡ ἐμπορικὴ κίνησις κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἦτο ζωηροτάτη· κολοσσαῖαι Ἑλληνικαὶ περιουσίαι ἐσχηματίσθησαν, καὶ μεγάλα ἐμπο-

3. Τρόπος μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων

Τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος, ἐνεργεῖται κυρίως διὰ θαλάσσης, ἐξαιρουμένων ζώων τινῶν καὶ ἄλλων ἀσημάντων εἰδῶν, τὰ ὁποῖα εἰσάγονται καὶ ἐξάγονται διὰ ξηρᾶς, καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀξία ἀναβαίνει εἰς δραχ. 1,591,680, ἐξ ὧν 1,492,575 ἀνήκουσιν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν καὶ 99,105 εἰς τὴν ἐξαγωγὴν. Καὶ ἡ μὲν εἰσαγωγή γίνεται διὰ μόνον τῶν τελωνείων καὶ ὑποτελωνείων, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀναβαίνει εἰς 55· ἡ δὲ ἐξαγωγή ἐπιτρέπεται καὶ διὰ τῶν τελωνιακῶν σταθμῶν, ὡς καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων θέσεων καταλλήλων διὰ τὴν φόρτωσιν τῶν διαφόρων προϊόντων.

4. Τόποι προελεύσεως καὶ διευθύνσεως τῶν ἐμπορευμάτων.

Λαμβανομένης ἐν συνόλῳ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ ἐξαγωγῆς, τὴν πρῶτην θέσιν διὰ τὸ 1861, ὡς καὶ διὰ τὰ προηγούμενα ἔτη, κατέχει ἡ Ἀγγλία, τῆς ὁποίας ἡ εἰσαγωγή καὶ ἐξαγωγή συμποσοῦται εἰς δραχ. 25,854,767, ἥτοι 34 ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου. Μετ' αὐτὴν ἔρχεται ἡ Τουρκία διὰ 13,281,901, ἀκολούθως ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Γαλλία· ἡ μὲν διὰ 11,173,373, ἡ δὲ διὰ 11,155,475. Αἱ τέσσαρες αὗται ἐπικράτειαί ἀποτελοῦσιν ὁμοῦ ὑπὲρ τὰ 80 ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος.

Συγκρινόμενον τὸ εἰσαγωγικὸν καὶ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τοῦ 1861 πρὸς τὸ τοῦ 1860, παρουσιάζει αὐξησιν μὲν εἰς τὴν Γαλλίαν ἐκ δραχ. 1,418,919, Ἑπτάνησον 395,094 καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν 274,867. Ἐλάττωσιν δὲ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐκ δραχ. 1,589,665, τὰς Ἡγεμονίας 1,490,832, τὴν Αἴγυπτον 878,174, Τουρκίαν 841,366, Αὐστρίαν 839,217, Ῥωσσίαν 624,787, Ἀμερικὴν 312,626, Ὀλλάνδαν 243,146, Βέλγιον 150,385 καὶ Ἰσπανίαν 8,823.

5. Τόποι προελεύσεως

Μεταξὺ τῶν ἐπικρατειῶν, ἐξ ὧν προῆλθον τὰ κατὰ τὸ 1861 εἰσχθέντα ἐμπορεύματα, τὴν πρῶτην θέσιν κατέχει ἡ Ἀγγλία, ἐξ ἧς ἐγένετο εἰσαγωγή 11,787,927, ἀποτελοῦσα τὰ 24 1/2 περίπου ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου. Τὰ κυριώτερα εἶδη τῶν εἰσχθέντων ἐκ τῆς ἐπικρατείας ταύτης ἐμπορευμάτων εἶναι:

Ὑφάσματα βαμβακικρὰ διὰ . . . . 4,411,636 δρ.

νὰ τὰ διανέμῃ ἐπομένως εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν. Εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τὴν προσκαλοῦν ἡ γεωγραφικὴ τῆς θέσις, ἡ ναυτικὴ τῆς ἐπιδεξιότης, αἱ ἀρχαῖαι μετὰ τῶν Ἀσιατικῶν λαῶν σχέσεις τῶν κα- τοίκων τῆς, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς Ἀμερικῆς μέχρι τῆς Περσίας καὶ Κίνας ἀπανταχοῦ εὐδοκίμως ἐμπορευόμενα τέκνα τῆς.

Περὶ τοῦ γενικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑλλάδος καταχωρίζομεν τὰς ἐξῆς παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐκδοθείσας στατιστικὰς πληροφο- ρίαις ἀφορώσας τὸ ἔτος 1861.

Α'. ΚΙΝΗΣΙΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ.

1. Γενικὸν Ἐμπόριον.

Τὸ γενικὸν ἐμπόριον τῆς Ἑλλάδος διὰ τὸ ἔτος 1861 παρουσιάζει δραχμὰς 83,522,337, ποσὸν κατώτερον μὲν τοῦ 1860 κατὰ δραχ. 4,595,819, ἀνώτερον δὲ τοῦ 1859 καὶ 1858· τοῦ μὲν πρώτου κατὰ δραχ. 5,671,973, τοῦ δὲ δευτέρου κατὰ δραχ. 10,455,611. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου δραχ. 51,630,886 ἀνήκουσιν εἰς τὴν εἰσαγωγὴν, καὶ δραχ. 31,891,451 εἰς τὴν ἐξαγωγὴν. Ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ 1861 εἶναι κατωτέρα μὲν τοῦ 1860 κατὰ δραχ. 6,019,811, ἀνωτέρα δὲ τοῦ μὲν 1859 κατὰ δραχμὰς 1,668,569, τοῦ δὲ 1858 κατὰ δραχμὰς 7,429,375. Ἡ ἐξαγωγὴ ὅμως εἶναι ἀνωτέρα καὶ τῶν τριῶν τούτων ἐτῶν· τοῦ μὲν 1860 κατὰ δραχ. 1,424,022, τοῦ δὲ 1859 κατὰ δραχ. 4,003,204, τοῦ δὲ 1858 κατὰ δραχ. 3,026,266.

2. Εἰδικὸν ἐμπόριον.

Τὸ εἰδικὸν ἐμπόριον παριστᾷ κατὰ μὲν τὴν εἰσαγωγὴν δραχμὰς 47,914,036, κατὰ δὲ τὴν ἐξαγωγὴν δραχ. 28,107,135, ἥτοι τὸ ὅλον δραχ. 76,021,171. Τὸ εἰδικὸν ἐμπόριον τοῦ 1861 λαμβανό- μενον ἐν συνόλῳ, εἶναι κατώτερον μὲν τοῦ 1860 κατὰ δραχμὰς 4,890,141, ἀνώτερον δὲ ὅλων τῶν προηγουμένων ἐτῶν καὶ ὑπερτερεῖ τὸν μέσον ὅρον τῶν παρελθόντων πέντε ἐτῶν κατὰ δραχ. 9,217,872. Ἡ εἰσαγωγὴ εἶναι κατωτέρα μὲν τοῦ 1860 κατὰ δραχ. 6,065,863, ἀνωτέρα δὲ τοῦ μέσου ὅρου τῆς παρελθούσης πενταετίας κατὰ δραχ. 6,460,770. Ἡ δὲ ἐξαγωγὴ εἶναι ἀνωτέρα ὅλων τῶν προηγουμένων ἐτῶν, καὶ ὑπερτερεῖ τὸ μὲν 1860 κατὰ δραχ. 1,175,722, τὸν δὲ μέσον ὅρον τῆς πενταετίας κατὰ δραχ. 2,757,102.

τὰ μάλλινα ὑφάσματα	1,063,787	δρ.
ὁ σίδηρος ἀκατέργαστος καὶ κατειργασμένος	343,426	»
τὰ βαμβάκηρὰ ὑφάσματα	271,992	»
τὰ σχοινία	268,730	»
τὸ χαρτίον	258,423	»
ἡ ὄρυζα	254,518	»
τὰ φέσια	223,122	»

Αἱ ἀνωτέρω τέσσαρες ἐπικράτειαὶ ὁμοῦ λαμβανόμεναι, εἰσέγαγον 37,609,375, ποσὸν ἀποτελοῦν τὰ 78 1/2 ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου.

Ἐκ τῆς Ῥωσσίας ἐγένετο εἰσαγωγή 3,557,743, τῆς Ἰταλίας 1,353,997 καὶ τῆς Ἑπτανήσου 1,201,978. Τὰ κυριώτερα εἶδη τῶν ἐπικρατειῶν τούτων εἶναι διὰ μὲν τὴν Ῥωσίαν οἱ δημητριακοὶ καρποὶ διὰ δραχ. 3,052,363, τὸ χαβιάριον 356,062 καὶ τὰ κατειργασμένα δέρματα 81,502· διὰ δὲ τὴν Ἰταλίαν τὸ θεῖον διὰ δραχμὰς 649,523, τὰ ἀκατέργαστα δέρματα 523,233 καὶ ἡ ὄρυζα 409,956, καὶ διὰ τὴν Ἑπτανήσον ἡ ζάκχαρις διὰ δραχ. 197,314, τὰ παστὰ 187,549 καὶ ὁ καφὲς 96,015.

Συγκρινόμενον τὸ ἐμπόριον τοῦ 1861 πρὸς τὸ τοῦ 1860 κατ' ἐπικράτειαν προελεύσεως, παρουσιάζει αὐξήσιν μὲν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν, ἐλάττωσιν δὲ εἰς ὅλα τὰ λοιπὰ κράτη. Ἡ ἐλάττωσις εἶναι πρὸ πάντων σημαντικὴ διὰ τὴν Ἀγγλίαν, συνισταμένη ἐκ δραχμῶν 2,494,676, προερχομένων κυρίως ἀπὸ βαμβάκηρὰ καὶ μάλλινα ὑφάσματα· διότι ἐνῶ κατὰ τὸ 1860 εἰσῆχθησαν ἐξ Ἀγγλίας τοιαῦτα ἀξίας δραχ. 8,256,224, κατὰ τὸ 1861 ἡ εἰσαγωγή αὐτῶν περιορίζεται εἰς δραχ. 4,676,460. Ἡ ἐλάττωσις τῶν Ἡγεμονιῶν, τῆς Τουρκίας, Ῥωσσίας καὶ Ἑπτανήσου προέρχεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ δημητριακοὺς καρποὺς, τῆς Αἰγύπτου ἀπὸ ἀκατέργαστα δέρματα, τῆς Αὐστρίας ἀπὸ ξυλείαν, τῆς Ὁλλάνδας καὶ τοῦ Βελγίου ἀπὸ ζάχαριν καὶ ἀκατέργαστα δέρματα καὶ τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ καφὲν καὶ ὄρυζαν. Ἡ φαινομένη δὲ τῆς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας αὐξήσις προέρχεται, διότι ἐγένετο περισσοτέρα εἰσαγωγή μαλλίνων ὑφασμάτων ἐκ τῆς Γαλλίας, δερμάτων δὲ ἀκατεργάστων καὶ θείου ἐκ τῆς Ἰταλίας.

6. Τόποι διευθύνσεως.

Εἰς τὸν πίνακα τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἡμῶν ἐμπορίου τὴν πρώτην θέσιν

νήματα	1,668,153	δρ.
δέρματα ἀκατέργαστα	1,008,230	»
μάλλινα υφάσματα	784,104	»
σίδηρος ἀκατέργαστος καὶ κατειργασμένος	613,246	»
γαϊάνθρακες	323,962	»
πνευματώδη ποτὰ	257,452	»
παστὰ	229,918	»
ὄρουζα	202,014	»
ζάκχαρις	179,443	»

Τὴν δευτέραν θέσιν κατέχει ἡ Γαλλία, τῆς ὁποίας ἡ εἰσαγωγή ἀναβαίνει εἰς δραχ. 9,135,555 ἀποτελοῦσα τὰ 19 ἑκατοστὰ τοῦ ὅλου τῆς εἰσαγωγῆς. Τὰ κυριώτερα εἶδη αὐτῆς εἶναι:

ζάκχαρις διὰ	1,941,154	δρ.
μάλλινα υφάσματα	1,697,933	»
δέρματα ἀκατέργαστα	619,996	»
» κατειργασμένα	375,478	»
παστὰ	409,233	»
ὅπλα	342,134	»
υφάσματα μεταξωτὰ	337,706	»
καφές	251,729	»
φορέματα	250,191	»
καπέλλα	177,494	»

Μετὰ τὴν Γαλλίαν ἔρχεται ἡ Τουρκία διὰ δραχ. 8,967,938 καὶ ἡ Αὐστρία διὰ 7,717,956. Μεταξὺ τῶν εἰσαχθέντων ἐκ Τουρκίας κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν:

οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, ἐκτιμηθέντες διὰ	2,277,283	δρ.
τὰ ζῶα	2,037,026	»
τὰ παστὰ	649,559	»
ἡ ξυλεία	506,159	»
αἱ ὀπῶραι	426,141	»
τὸ ἔλαιον	406,077	»
τὰ ἀκατέργαστα δέρματα	341,034	»
τὰ μάλλινα υφάσματα	258,151	»

Ἐκ δὲ τῶν εἰσαχθέντων ἀπὸ τὴν Αὐστρίαν προέχει:

ἡ ξυλεία διὰ	1,459,915	»

432,440	δρ.	προέρχονται ἀπὸ μεταξωτὰ
466,383	»	» » λινὰ
1,735,866	»	» » διάφορα ἄλλα.

Τὰ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1860 εἰσαχθέντα ὑφάσματα ἐξετιμήθησαν διὰ δραχ. 12,367,115, ὥστε ὑπάρχει διαφορὰ ἐπὶ ἑλαττον ἐκ δραχ. 885,062, προερχομένη κυρίως ἀπὸ βαμβακηνρά.

Τὴν δευτέραν θέσιν κατέχουσιν, ὡς καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος οἱ δημητριακοὶ καρποὶ καὶ τὰ ἄλευρα, τῶν ὁποίων ἡ εἰσαγωγή ἀναβαίνει εἰς κοιλὰ 954,122, ἐκτιμηθέντα διὰ δρ. 6,452,997. Ἡ εἰσαγωγή αὕτη τῶν σιτηρῶν εἶναι κατωτέρα τῆς τοῦ παρελθόντος ἔτους 1860 κατὰ μὲν τὸ ποσὸν διὰ κοιλὰ 416,389, κατὰ δὲ τὴν ἀξίαν διὰ δραχ. 6,452,997.

Μετὰ τὰ σιτηρὰ ἔρχονται τὰ δέρματα, ἐξ ὧν εἰσήχθησαν ἀκατεργαστα μὲν ὀκτάδες 2,166,942, ἀξίας δραχ. 3,806,014, κατεργασμένα δὲ ὀκ 58,217 ἀξίας 537,961. Συγκρινομένη ἡ εἰσαγωγή τῶν ἀκατεργάστων δερμάτων μὲ τὴν τοῦ 1860, παρουσιάζει αὐξήσιν κατὰ μὲν τὸ ποσὸν ἐξ ὀκτάδων 29,206, κατὰ δὲ τὴν ἀξίαν δραχ. 4,429, τῶν κατεργασμένων ἐλάττωσιν κατὰ μὲν τὸ ποσὸν ἐξ ὀκτάδων 15,058, κατὰ δὲ τὴν ἀξίαν δραχ. 139,821. Ἀκολουθῶς ἔρχεται ἡ ζάκχαρις, τῆς ὁποίας ἡ εἰσαγωγή φέρει ὀκ. 1,958,719. ἐκτιμηθεῖσα διὰ δραχ. 2,832,697, ὑπερβαίνουσα τὴν τοῦ 1860 κατ' ὀκτάδας 135,355 καὶ κατὰ δραχ. 164,995.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω εἶδη παρουσιάζεται ἀξία λόγου ἡ εἰσαγωγή τῆς ξυλείας, τῆς ὁποίας τὰ διάφορα εἶδη ἐξετιμήθησαν διὰ δραχ. 2,128,344, ποσὸν κατώτερον τῆς τοῦ 1860 κατὰ δραχ. 338,657. Ἀκολουθῶς ἔρχονται τὰ ζῶα διὰ δραχ. 2,049,752, τὰ παστά δι' 1,801,763, τὰ νήματα δι' 1,724,855, ὁ καφὲς δι' 1,029,705 κτλ.

8. Εἶδη ἐξαχθέντων ἐμπορευμάτων.

Ἡ Κορινθιακὴ σταφίς κατέχει πάντοτε πρῶτην θέσιν εἰς τὸν πίνακα τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἡμῶν ἐμπορίου· ἡ ἐξαγωγή αὐτῆς κατὰ τὸ 1861 ἀναβαίνει εἰς λίτρας ἐνετικὰς 72,692,162, ἐκτιμηθείσας διὰ δραχ. 13,643,793· ὥστε εἶναι κατωτέρα ἀπὸ τὴν τοῦ προηγούμενου ἔτους 1860 κατὰ μὲν τὸ ποσὸν διὰ λίτρας 6,509,706, κατὰ δὲ τὴν ἀξίαν διὰ δραχ. 463,161.

κατέχει ἡ Ἀγγλία διὰ τὴν ἐκεῖ-γινομένην μεγάλην κατανάλωσιν τοῦ πρωτίστου τῆς Ἑλλάδος προϊόντος, ἤτοι τῆς σταφίδος. Ἡ γενομένη διὰ τὴν ἐπικράτειαν ταύτην ἐξαγωγή ἀναβαίνει εἰς δρ. 14,066,841, ἀποτελοῦσας τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου τῆς ἐξαγωγῆς, καὶ προερχομένης ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ σταφίδα 12,390,224, βαλάνους 580,972, καπνὸν 442,333, σῦκα 143,105 κτλ.

Μετὰ τὴν Ἀγγλίαν ἔρχεται ἡ Τουρκία, διὰ τὴν ὁποίαν ἐξήχθησαν προϊόντα ἀξίας δρ. 4,313,963, ἥτοι 15 ἑκατοστὰ τῆς ὅλης ἐξαγωγῆς. Προέρχεται δὲ ἡ ποσότης αὕτη

ἀπὸ κατεργασμένα δέρματα	699,170 δρ.
οἶνον	656,142 »
καπνὸν	396,322 »
λεμονοπορτόκαλα	309,845 »
τυρὸν	279,757 »
σῦκα	229,017 »
ἐλαιον	226,592 »

Μετὰ τὴν Τουρκίαν κατέχει τὴν πρώτην θέσιν ἡ Αὐστρία διὰ δραχ. 3,455,417, ἀκολουθῶς ἔρχεται ἡ Ἑπτάνησος διὰ δραχ. 2,022,547, ἡ Γαλλία διὰ 2,019,920, αἱ Ἡγεμονίαι διὰ 869,884, ἡ Ἰταλία διὰ 794,442.

Ἡ γενομένη δι' Ἀγγλίαν ἐξαγωγή ὑπερβαίνει κατὰ δραχ. 905,011 τὴν τοῦ 1860, ἡ δὲ διαφορὰ αὕτη προέρχεται ἀπὸ σταφίδα, βαλάνους, καὶ καπνόν· ἡ δι' Ἑπτάνησον κατὰ δραχμὰς 526,279, προερχομένης ἀπὸ δημητριακοὺς καρποὺς καὶ ἀπὸ ζῶα· ἡ δι' Ἡγεμονίας κατὰ δραχ. 488,202 ἀπὸ κατεργασμένα δέρματα.

Εἰς τὴν Αὐστροίαν παρουσιάζεται ἐλάττωσις ἐκ δραχ. 314,754, προερχομένων κυρίως ἀπὸ σταφίδα καὶ σῦκα. Ἐπίσης εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἐκ δραχ. 269,672, ἀπὸ σταφίδα καὶ διάφορα τεχνητά.

7. Εἶδη εἰσαχθέντων ἐμπορευμάτων.

Κατὰ τὸν ἐν σελ. 34 πίνακα τῶν εἰσαχθέντων ἐμπορευμάτων, τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς εἰσαγωγῆς κατέχουσι τὰ ὑφάσματα, ἐκτιμηθέντα διὰ δραχ. 11,482,053, ἐξ ὧν

5,004,279 δρ.	προέρχονται ἀπὸ βαμβακηνρά
3,843,085 »	» » μάλλινα

Γ'. ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ.

Αί κατά τὸ 1861 ἐργασίαι τῶν ἀποταμιευτικῶν καταστημάτων τοῦ Κράτους ὑπερβαίνουνσι τὰς τῶν τριῶν προηγουμένων ἐτῶν.

Καθ' ὅλον τὸ ἔτος τοῦτο εἰσῆχθησαν ἐν αὐτοῖς 8,541,047 δραχ.	
ἐμπορεύματα, τὰ ὁποῖα ἐνούμενα μὲ τὸ ἐκ δραχ. 1,693,183 ὑπόλοιπον τοῦ προηγουμένου ἔτους, ἀποτελοῦσι . . .	10,234,230
ἐξ ὧν ἐτέθησαν εἰς ἀνάλωσιν	4,773,094
ἀπεστάλησαν εἰς τὸ ἐξωτερικόν.	3,816,630
ἔμειναν εἰς τὰς ἀποθήκας τῆς ἐναποταμιεύσεως . . .	1,644,506
	<u>10,234,230</u>

Δ'. ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ.

Τὰ εἰς τὰ νηϊολόγια τῶν διαφόρων λιμένων τοῦ Κράτους ἐγγεγραμμένα κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1861 ἐμπορικὰ πλοῖα συνεποσούντο εἰς 4,153, ἔχοντα χωρητικότητα τόνων 255,977 καὶ πληρώματα 23,243 ἀνδρῶν.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν τῆς Α' τάξεως ἐμπορικῶν πλοίων, ἥτοι τῶν ἐχόντων χωρητικότητά κατωτέραν τῶν 60 τόνων ἀναβαίνει εἰς 3,002, μὲ χωρητικότητα 29,927 τόνων· τῶν τῆς Β'. ἥτοι τῶν ἐχόντων χωρητικότητα ἀνωτέραν τῶν 60 τόνων, ἀριθμεῖται εἰς 1,150 μὲ χωρητικότητα 225,900· τῶν δὲ ἀτμοκινήτων εἰς 1, ἔχων χωρητικότητα 150 τόνων.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1860 τὰ Ἑλληνικὰ ἐμπορικὰ πλοῖα ἠριθμοῦντο εἰς 4,070, ὧν ἡ χωρητικότης ἀπετέλει τόνους 263,075, τὰ δὲ πληρώματα συνίσταντο ἐξ 23,842 ἀνδρῶν.

Ε'. ΚΑΤΑΠΛΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΠΛΟΙ ΠΛΟΙΩΝ.

Καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1861 κατέπλευσαν εἰς ὅλους τοὺς λιμένας τοῦ Βασιλείου 89,495 πλοῖα, ἔχοντα χωρητικότητα 2,495,313 τόνων, ἀπέπλευσαν δὲ 89,304 μὲ χωρητικότητα 2,488,779.

Τὰ ἐξ ἄλλων ἐπικρατειῶν καταπλεύσαντα ἀριθμοῦνται εἰς 10,239 μὲ χωρητικότητα 744,736 τόνων, ἐξ ὧν ἀτμοκίνητα μὲν 1,015 τόνων 503,000, μεγάλα δὲ ἰστιοφόρα 958 τόνων 161,529 καὶ μικρὰ ἰστιοφόρα 8,266 τόνων 80,207. Τὰ ἀποπλεύσαντα δι' ἄλλας ἐπικρατείας συμποσούνται εἰς 9,560 τόνων 1,089,845, ἐξ ὧν

Μετὰ τὴν σταφίδα ἔρχονται·

τὰ κατεργασμένα δέρματα, ἐκτιμηθ. διὰ	1,699,820 δρ.
τὰ σῦκα	1,390,627 »
αἱ βάλανοι	1,364,889 »
ὁ οἶνος	1,252,009 »
ὁ καπνὸς	1,100,016 »

Β'. ΤΕΛΩΝΙΑΚΑΙ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ.

Αἱ κατὰ τὸ 1861 ἐνεργηθεῖσαι εἰς τὰ τελωνεῖα τοῦ Κράτους εἰσπράξεις ἀπὸ τέλη ἐμπορευμάτων καὶ δικαιώματα ναυτιλίας συμποσοῦνται εἰς δραχ. 4,481,209, ἐξ ὧν μόνον 145,793 προέρχονται ἀπὸ ναυτιλιακὰ δικαιώματα, αἱ δὲ ἄλλαι εἶναι τέλη ἐμπορευμάτων, ὑποδιαιρούμενα ὡς ἀκολούθως.

Ἀπὸ εἰσαγωγῆν	3,595,398 δρ.
ἐξαγωγῆν	590,671 »
διαμετακόμισιν	50,459 »
λαθρεμπόρια	90,838 »
ἀπρόβλεπτα	8,050 »

Αἱ εἰσπράξεις τοῦ 1861 εἶναι κατώτεραι ἀπὸ μὲν τοῦ προηγουμένου ἔτους κατὰ δραχ. 461,678, ἀπὸ δὲ τὸν μέσον ὅρον τῶν πέντε ἐτῶν κατὰ δραχ. 152,241.

Οἱ εἰσπραχθέντες κατὰ τὸ 1861 εἰς τὰ τελωνεῖα ἔγγειοι φόροι συμποσοῦνται εἰς δρ. 1,172.602, ποσὸν κατώτερον μὲν τοῦ 1860 κατὰ δραχ. 13,277, ἀνώτερον δὲ τοῦ μέσου ὅρου τῶν παρελθόντων πέντε ἐτῶν κατὰ δραχ. 239,821.

Ἐξεταζόμεναι αἱ τελωνιακαὶ εἰσπράξεις τοῦ 1861 συγκριτικῶς μετὰς τοῦ 1860 κατὰ τελωνεῖον παρουσιάζουσι μείωσιν.

εἰς τὸ τελωνεῖον Σύρου	258,996 δρ.
» » Πειραιῶς	180,477 »
» » Πατρῶν	81,471 »
» » Ἰδρας	28,701 »

Αὐξήσις παρουσιάζεται.

εἰς τὸ τελωνεῖον Καλαμῶν	76,830 »
» » Λαμίας	18,686 »
» » Ναυπλίας	15,588 »

—Τὸ Αὐστρ. Δουκάτον	= δρ. 13,06 λεπτά
—Τὸ Ὁλλανδ. Δουκάτον	= » 13,
—Τὸ Βενετικὸν Σεκῖνον	= » 13,24
—Ἡ Πορτογαλ. Δόπια (12800 —Ρεῖς)	= » 100,60
Ἀργυρ.—Τὸ Γαλ. φράγκον	= » 1,11
—Τὸ Γαλ. Ὕφραγκον	= » 5,58
—Ἡ Ἀγγλ. Κορῶνα (5 σελινίων)	= » 6,48
—Τὸ Ἀγγλ. σελίνιον	= » 1,29
—Τὸ Ῥωσ. ἀργ. Ρούβλ. (1769)	= » 4,41
— — — (1799)	= » 4,50
Ἀργυρ.—Τὸ Ῥωσ. ἀργ. Ρούβλ. (1802)	= » 4,54
—Τὸ Ῥωσ. 20 καπικίων	= » 0,99
—Τὸ Ἰσπαν. Δίστηλον	= » 6,—
—Τὸ Γερμαν. Τάληρον	= » 5,78
—Ἡ Γερμαν. σφάγτζικα	= » 95
—Τὸ Τοσκαν. τάλ. (Francescone)	= » 6,21

Τίμησις συναλλαγῶν Ἀθηνῶν κατ' ἰσοτιμίαν.—Ἡ τίμησις τῶν ἐν Ἀθήναις συναλλαγῶν εἶναι ὅλως ἀκανόνιστος ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως Χρηματιστηρίου· ἐπηρεάζεται δὲ οὐσιωδῶς ἀπὸ τὴν τίμησιν τῶν συναλλαγῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σμύρνης· ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ τίμησις τῶν συναλλαγῶν Ἀθηνῶν εἶναι ἡ ἐφεξῆς.

Βιέννη	} 4 μην. ἡμερομ. 85	δραχ. διὰ 100 φιορ.
Τριέστιον		
Παρίσιοι 3 μην.	112	ὁμ. » 100 φράγκα.
Λονδῖνον ὁμ.	28,15	ὁμ. » 1 λίρ. στερλ.
Λιβόρνος ὁμ.	95	ὁμ. » 100 λίρ. Τοσκ.
Μασσαλία ὁμ.	111 3/4	ὁμ. » 100 φράγκα.

Συνήθεια ὑπάρχει ἐν Ἀθήναις ὡς καὶ εἰς Σύρον ἡ πληρωμὴ τῶν χρημάτων κατὰ τὰς ἀγοραπωλησίας τῶν συναλλαγματῶν νὰ μὴ γίνεταί ἀμέσως, ἀλλὰ μετὰ 21 ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς, ἢ τοῖς μετρητοῖς ἀλλὰ μὲ ἀποτοκισμὸν 8 τοῖς 0/0 ἐν Ἀθήναις, καὶ 9 τοῖς 0/0 ἐν Σύρῳ διὰ τὰς 21 ἡμέρας.

Τὰ περὶ συναλλαγματικῶν κανονίζονται κατὰ τὸν Ἐμπορικὸν Νόμον τῆς Γαλλίας, ὅστις ἰσχύει ἐν Ἑλλάδι· ἡμέραι χάριτος δὲν ὑπάρχουν.

953 ἀτμοκίνητα τόνων	521,081
2,731 μεγάλα ιστιοφόρα τόνων	487,060
5,876 μικρά τόνων	78,704

Ἡ μεταξὺ τῶν διαφόρων λιμένων τοῦ Κράτους κίνησις ἡ ἀκτοπλοῖα περιλαμβάνει ἐν μὲν τοῖς κατάπλοις 78,609 πλοῖα χωρητικότητος 1,418,324 τόνων, ἐν δὲ τοῖς ἀπόπλοις 79,744 τόνων 1,398,934, τὸ ὅλον πλοῖα 158,353 μὲ χωρητικότητα 2,817,258 τόνων.

Ἐκ τούτων 2,943 εἶναι ἀτμοκίνητα τόνων 1,267,736, 4,113 μεγάλα ιστιοφόρα πλοῖα τόνων 315,533 καὶ 151,297 μικρά τόνων 1,233,989.

Συγκρινόμενοι δὲ οἱ κατάπλοι καὶ ἀπόπλοι ἐν γένει τοῦ 1861 πρὸς τὸ 1860, παρουσιάζουσιν αὐξήσιν μὲν τὰ ἀτμοκίνητα κατὰ 812 μὲ χωρητικότητα 292,244 τόνων καὶ τὰ μικρὰ ιστιοφόρα πλοῖα κατὰ 30,273 μὲ χωρητικότητα 141,076, μείωσιν δὲ μόνον τὰ μεγάλα ιστιοφόρα κατὰ 8,351 μὲ χωρητικότητα 68,476 τόνων.

§. 391. Νομίσματα Ἑλλάδος.—Κατὰ τὸ 1833 ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν τὸ ἐν ἰσχύϊ νομισματικὸν σύστημα, τοῦ ὁποῖου ἡ νομισματικὴ μονὰς εἶναι ἡ δραχμὴ=90 περίπου ἑκατοστὰ τοῦ Γαλ. φράγκου.

1,11 δραχμὴ=1 φράγκον.

Τὰ πραγματικὰ νομίσματα τῆς Ἑλλάδος εἶναι

α.) Χρυσᾶ—εἰκοσάδραχμον, περιέχον γραμμὰς 5,199 καθαροῦ χρυσοῦ.

40δραχμον, τὸ ὅποῖον εἰσέτι δὲν ἐκόπη.

β.) Ἀργυρᾶ—δραχμὴ

— $1/2$, $1/4$ αὐτῆς.

—πεντάδραχμον, περιέχον 20, 147 γραμμὰς καθαροῦ ἀργύρου.

Κυκλοφοροῦν προσέτι καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα κατ' ἰσοτιμίαν τῶν πραγματικῶν νομισμάτων τὰ Τραπεζικὰ γραμμάτια τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐκ δραχμῶν 10, 25, καὶ 100.

Ἐπίσημος δὲ διατίμησις ἐκανόνισε τὴν σχέσιν τῆς δραχμῆς μὲ τὰ ξένα νομίσματα κατ' αὐτὴν

Χρυσᾶ—Τὸ Γαλ. 20 φράγκον = δρ. 22,33 λεπτά

—Τὸ Ἀγγλ. Σοβερῖνον, λίρ. στερλίνα = » 28,12

—Τὸ Ἰσπαν. τετραπλοῦν = » 92,69

Ἡ δὲ ὑποδικαιρουμένη εἰς 400 δράμια.

312 δράμια = 1 Γαλλικὸν χιλιόγραμμον.

Τὸ καρτάριον = 44 δακάδας.

Τὸ κοιλὸν = 33,16 Γαλ. λίτρας.

Ἀλλὰ διὰ τοῦ ἀπὸ 28 Σεπτεμβ. 1836 Β. Διατάγματος παρεδέχθη ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τὸ μετρικὸν σύστημα τῆς Γαλλίας ἂν καὶ ὑπὸ ἄλλα ὀνόματα, τὰ ἐφεξῆς.

Πήχυς	=	1	Γαλ. μέτρον.
Στάδιον	=	1	» χιλιόμετρον.
Λίτρα	=	1	» λίτρον.
Κοιλὸν	=	1	» ἑκατόλλιτρον.
Δραχμὴ	=	1	» γραμμὴν.
Μνᾶ	=	1 1/2	» χιλιόγραμμον.
Τάλαντον	=	150	» χιλιογρ.
Τόνος (100 μναῖ)	=	1	» τόνον.

Τὸ νέον τοῦτο σύστημα εἰσέτι δὲν εἶναι ἐν χρήσει, μολονότι ἐπρόκειτο νὰ ἔμβῃ εἰς ἐνέργειαν ἀπὸ τοῦ 1837.

Α'. ΕΡΜΟΥΠΟΛΙΣ (Σύρα).

§. 395. Ἡ Ἑρμούπολις κεῖται ἐπὶ τοῦ λιμένος τῆς νήσου Σύρου ἐν τῷ μέσῳ τῶν Κυκλάδων. Εἰς τὴν παραλίαν τοῦ λιμένος, ὅπου σήμερον, ὡς ἄλλο ἀμφιθέατρον, ἐξαπλοῦται ἡ ὠραία Ἑρμούπολις, δὲν ἔβλεπέ τις πρὸ τοῦ 1825 παρὰ ὀλίγας πενιχράς ἀποθήκας, ἀνηκούσας εἰς τοὺς ἐγγυρίους δυτικούς κατοίκους τῆς νήσου, τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου τινος μεσογείου· ἀλλ' οἱ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως διασωθέντες εἰς τὴν νῆσον ταύτην Χῆτοι, Κυδωνιεῖς, Ψαριανοί, Σμυρναῖοι, Μακεδόνες, Κωνσταντινουπολίται καὶ λοιποὶ ἀνήγειρον ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὴν πόλιν ταύτην· ὠφελούμενοι δὲ ἐκ τῆς τοπογραφικῆς θέσεώς της κατῴρθωσαν ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν διὰ τῆς φρονήσεως, τῆς οἰκονομίας, τῆς δραστηριότητος, καὶ τῆς ἄκρας περὶ τὸ ἐμπόριον ἐπιδεξιότητός των καὶ αὐτοὶ νὰ πλουτίσωσι, καὶ τὴν πόλιν των εἰς ἄκρον νὰ καλλωπίσωσι, καὶ δημοτικὰ καταστήματα ἄξια λόγου ν' ἀνεγείρῳσιν ἐν αὐτῇ, ὡς ἱεροὺς Ναοὺς, Σχολεῖα, Νοσοκομεῖα, Λέσχας, θέατρον κτλ. καὶ τὴν ἐμπορικωτέραν τῆς Ἑλλάδος πόλιν ν' ἀναδείξῳσι τὴν Ἑρμούπολιν.

Κυκλοφοροῦν Τραπεζίτικὰ Γραμμάτια τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατ' ἰσοτιμίαν. Τὸ δὲ κατὰστημα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς μὲ ὅλας τὰς ἀνωμάλους περιστάσεις, ἀπὸ τὰς ὁποῖας διήλθεν ἐσχάτως ὁ τόπος, διετήρησεν ὑπὸ τὴν ἔμφρονα διοίκησίν του τὴν χρηματικὴν πίστιν του, πληρεστάτην.

§. 392. Ἑμπορικὰ Ἐπιμελητήρια — Ἰπάρχουν ἐν Ἀθήναις, καθὼς καὶ εἰς Σύρον, Πάτρας καὶ Ναύπλιον, ἑμπορικὰ ἐπιμελητήρια. Ὁ ὀργανισμὸς καὶ τὰ καθήκοντα τῶν ἑμπορικῶν ἐπιμελητηρίων ἐκανονίσθησαν διὰ τοῦ ἀπὸ 22 Μαΐου 1836 Β. Διατάγματος. Κατ' αὐτὸ ἕκαστον ἐπιμελητήριον σύγκειται ἀπὸ 6 τακτικὰ μέλη καὶ 3 συμπληρωτικὰ, ἐκλεγόμενα μεταξὺ τῶν τιμιωτέρων, τακτικωτέρων καὶ νοημονεστέρων ἐμπόρων, ἀνανεοῦται δὲ κατ' ἔτος τὸ τριτημόριον τῶν μελῶν αὐτοῦ. Τὰ δὲ καθήκοντα τῶν ἑμπορικῶν ἐπιμελητηρίων εἶναι, νὰ προβάλλωσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν γνώμην των, τὰς γνώσεις καὶ πεῖράν των ὡς πρὸς τὰ ἑμπορικὰ συμφέροντα, νὰ ἐκθέτωσι ῥητῶς τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἐμποδίζεται ἡ φυσικὴ τοῦ ἐμπορίου ἐπίδοσις, δεικνύοντα τὰ μέσα καὶ τὰς πηγὰς, δι' ὧν δύναται νὰ εὐδοιωθῇ καταλλήλως. Προσέτι νὰ ἐπαγρυπνῶσιν ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων καὶ καταστημάτων, τῶν ἀφορώντων τὸ ἐμπόριον, π. χ. διὰ τὸ καθάρισμα καὶ τὴν διατήρησιν τῶν λιμένων, λοιμοκαθαρτηρίων, διωρύγων, σιδηροδρόμων, ἑμπορικῆς ναυτιλίας, ἑμπορικῶν Σχολείων, καὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ Τελωνείου Νόμων καὶ διατάξεων.

§. 393. Μέσα συγκοινωνίας. — Ἡ Ἑλλάς ἐκτὸς τῆς ἐσωτερικῆς Ταχυδρομικῆς συγκοινωνίας, εὐρίσκεται ὡς ἐκ τῆς τοπογραφικῆς της θέσεως εἰς τακτικὴν ἀτμοπλοικὴν συγκοινωνίαν μ' ὅλην τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀνατολὴν, καὶ τηλεγραφικῶς διὰ μέσου Σύρου καὶ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ δὲ Ἑλληνικὴ Ἀτμοπλοικὴ Ἑταιρία συστηθεῖσα διὰ μετοχῶν εἶναι ἀκόμη εἰς τὰ σπάργανά της, καὶ αἱ τελευταῖαι ἀνώμαλοι περιστάσεις δὲν ἐπέτρεψαν νὰ λάβῃ τὴν ἀνάπτυξιν, τὴν ὁποίαν ὑπέσχετο· δὲν εἶναι ὅμως ἀμφιβολία ὅτι θέλει λάβει εἰς τὸ μέλλον σπουδαίαν σημασίαν.

§. 394. Μέτρα καὶ σταθμὰ Ἑλλάδος. — Ἰπάρχουν εἰσέτι ἐν χρήσει τὰ Τουρκικὰ μέτρα καὶ σταθμὰ, ἥτοι

Ὁ πῆχυς = 0,67 τοῦ Γαλ. μέτρου.

ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἄλλα ἀποστέλλονται εἰς τὴν Εὐρώπην· ἀποστέλλει δὲ Εὐρωπαϊκὰ καὶ ἀποικιακὰ ἐμπορεύματα. Τὸ μετὰ τῆς Σμύρνης ἐμπόριον τῆς Ἑρμούπολεως κατήντησεν ἤδη ἀσήμενον.

Ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως λαμβάνει ὀφάρια ταριχευμένα, δόγας, στεφάνια καὶ χάλκινα τινα χειροτεχνήματα· ἐκ δὲ τῶν παραλίων τῆς Θράκης, Μακεδονίας καὶ Θεσσαλίας δημητριακοὺς καρποὺς, ὅσπρια, ζῶα, καπνοὺς κτλ. ἀποστέλλουσα εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη Εὐρωπαϊκὰ χειροτεχνήματα καὶ ἀποικιακὰ, Αἰγυπτιακὰ καὶ Ἑλληνικὰ προϊόντα.

Ἐκ τῆς Ὁδησοῦ καὶ τοῦ Ταϊγανρόκ λαμβάνει δημητριακοὺς καρποὺς, χαβιάρια, σίδηρον, σχοινία καὶ πανία λινὰ διὰ πλοῖα· ἄλλα τὸ πλεῖστον μέρος τῶν διὰ τὰ πλοῖα πανίων φέρονται ἐκ Μελίτης, ἅτινα εἶναι βαμβάκινα.

Ἐκ τῆς Ὀλλάνδας ἔρχονται φορτία μὲ ζάχαριν· καὶ ἐκ τοῦ Ρίου καὶ ἄλλων πόλεων τῆς Ἀμερικῆς μὲ καφὲν καὶ ἄλλα ἀποικιακὰ εἶδη καὶ μὲ δέρματα ἀκατέργαστα.

Προσέτι ἡ Ἑρμούπολις ἐμπορεύεται μ' ὅλας τὰς νήσους τῆς Μεσογείου, δεχομένη τὰ προϊόντα τῶν καὶ ἀποστέλλουσα πάντα τὰ ἀναγκαιοῦντα εἰς αὐτὰς ἐμπορεύματα.

Βιομηχανία.—Ἡ σημαντικωτέρα βιομηχανία τῆς Ἑρμούπολεως εἶναι ἡ Ναυπηγία. Τὰ ἀπὸ τοῦ 1846 ναυπηγούμενα κατ' ἔτος πλοῖα ὑπολογίζονται 80 ἕως 100, ἔχοντα ἕκαστον τόνους 200 ἕως 425, καὶ ἀξίζοντα ἕκαστον 7 ἕως 18 χιλιάδας διστήλων Ἰσπανικῶν.

Ἡ ναυπηγία διατηρεῖ ἐν Ἑρμούπολει καὶ ἄλλας βοηθητικὰς αὐτῆς βιομηχανίας, προοδευούσας ἐπίσης σημαντικά. Ὑπάρχουσιν ὑπὲρ τὰ 50 σιδηρουρgeία, κατασκευάζοντα ὅλα τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν ναυπηγίαν σιδηρικὰ, πρὸς δὲ καὶ ἀγκύρας σφυρηλάτους διαφόρων μεγεθῶν. Τρία προσέτι ἐργοστάσια ὀρειχαλκίνων καρφίων κ. λ. εὐρίσκονται εἰς Ἑρμούπολιν. Ὑπάρχουν προσέτι ἐργοστάσια, ἐντὸς τῶν ὁποίων 60 περίπου ἐργάται κατασκευάζουν διὰ τοῦ Τόρνου παντὸς εἶδους μακαράδας, τῶν ὁποίων ἡ ἐντέλεια ὑπερέβη τὴν τῶν Εὐρωπαϊκῶν, καὶ ἄλλα ἐργοστάσια κατασκευάζοντα τὰ τῶν πρῶρων ξόανα. Ἡ δὲ ἀτμοπλοικὴ ἐταιρία ἐσύστησεν ἐσχάτως μεταλλουργεῖον σπουδαίας σηµασίας, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ εὐκολυνθῇ ἡ εἰσαγωγή καὶ ἡ χρῆσις ἀτμομηχανῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Εμποριοι.—Ἡ νέα αὐτὴ πόλις εὐρίσκεται σήμερον εἰς ἀμέσους ἐμπορικὰς σχέσεις μ' ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ κόσμου, ἰδίως δὲ μετὰ τὴν Ἀγγλίαν, Μικρὰν Ἀσίαν, Ῥωσσίαν, Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, μετὰ τὰς παραλίους πόλεις τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου, μετὰ τὴν Ἰταλίαν, Γαλλίαν, Αἴγυπτον, Συρίαν, Τούνεζι, Ἰσπανίαν, Ὀλλάνδαν καὶ Ἀμερικὴν. Οἱ δὲ ἔμποροι τῆς Ἑρμούπολεως ἔχουσιν ἤδη ἑταιρικὰ καταστήματα εἰς Λονδίνον, Μαγχεστρίαν, Λιβερπούλ, Λιβόρνον, Τεργέστην, Ἀλεξάνδρειαν, Κάϊρον, Σμύρνην, Θεσσαλονίκην, Βῶλον, Σέρρας, Αἶνον, Κωνσταντινούπολιν, Ὀδησσὸν καὶ Ταϊγανρόκ.

Τὸ ἥμισυ περίπου τοῦ εἰσαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς Ἑρμούπολεως ἐνεργεῖται μετὰ τῆς Ἀγγλίας, ἐξ ἧς λαμβάνει χειροτεχνήματα παντὸς εἶδους, ὑφάσματα, ἔργα ἐκ χάλυβδος, σιδήρου, πῆλινα καὶ ὑάλινα, ἀγκύρας, ἀλύσεις, σίδηρον ἀκατέργαστον, ἀποικιακὰ προϊόντα κτλ. ὑπολογιζόμενα εἰς 10 ἑκατομμύρια δραχμῶν· ἐξ αὐτῶν μέρος καταναλίσκονται ἐντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου, τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ τοῦ καταστήματος τῆς διαμετακομίσεως τῆς Ἑρμούπολεως στέλλονται εἰς τὸ ἐξωτερικόν, καὶ ἰδίως εἰς τὰς νήσους καὶ παραλίους πόλεις τῆς Τουρκίας, Συρίας, Μικρᾶς Ἀσίας κτλ.

Κατὰ δεύτερον λόγον ἡ Ἑρμούπολις ἐμπορεύεται μετὰ τῆς Τεργέστης, ἐξ ἧς λαμβάνει διάφορα χειροτεχνήματα Γερμανίας, Ἰταλίας, καὶ Ἑλβετίας, καὶ τὰ τῆς Νορμβέργης, πρὸς δὲ ξυλείαν οἰκοδομησίμον, καρφία, ἐρέας (τζόχας), δέρματα, καὶ μικρὰν ποσότητα καφέ καὶ ζάχαρης, καὶ τινα ἄλλα, ὑπολογιζόμενα ὅλα ὁμοῦ εἰς δρ. 2 1/2 ἑκατομμυρίων κατ' ἔτος.

Ἐκ τῆς Μασσαλίας καὶ Λιβόρνου εἰσάγονται δέρματα ἀκατέργαστα, μεταξωτὰ, καὶ ἄλλα χειροτεχνήματα, βακαλάος, ἀποικιακὰ καὶ ἄλλα.

Ἐκ τῆς Ἀφρικῆς καὶ Συρίας λαμβάνει φέσια, διάφορα μάλλινα καὶ μεταξωτὰ χειροτεχνήματα, ὀρύζι 8 ἕως 10 φορτίων, νίτρον κτλ. ἀποστέλλουσα Εὐρωπαϊκὰ ἐμπορεύματα, μετάξην, καὶ ἀρκετὴν ποσότητα καλτσῶν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, τὰς ὁποίας πλέκουν αἱ γυναῖκες τῶν Κυκλάδων.

Ἐκ τῶν παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας λαμβάνει ἔλαιον, δημητριακοὺς καρποὺς, κηρίον, σταφίδας διὰ ῥακίον, ὀπώρας, ξυλείαν ναυπηγήσιμον, δέρματα ἀκατέργαστα κτλ. ἐξ ὧν ἄλλα καταναλίσκονται

Ἐξάγει σταφίδα Κορινθιακὴν, μετὰ ξην, βαλανίδια, ὀπὸν γλυκοῦ-
ρίζης καὶ ἄλλα ἐγχώρια προϊόντα. Εἰσάγει δὲ χειροτεχνήματα παν-
τὸς εἶδους Ἀγγλικά καὶ Γερμανικά, ἀποικιακά προϊόντα, σίδηρον κτλ.

Αἱ σταφίδες Πατρῶν καὶ Βοστίτης (Αἰγίου) θεωροῦνται ὡς αἱ τῆς
πρώτης ποιότητος· μετ' αὐτὰς ἔρχονται αἱ τῶν παραλίων τοῦ Κοριν-
θιακοῦ Κόλπου, καὶ κατόπιν αὐτῶν αἱ τῆς Ἠλείας καὶ Τριφυλλίας.
Εἰς τὴν Ἠλείαν οἱ γεωργοὶ διὰ τὴν ἀπολαύσασιν δῆθεν πλείονα σταφι-
δοκαρπὸν πρό τινων ἐτῶν χαρακόνουν τὰ κλήματα· ἀλλ' ἐλπίζομεν
ὅτι χάριν τοῦ ἰδίου αὐτῶν συμφέροντος θὰ παραιτηθῶσι τοῦ ὀλεθρίου
τούτου συστήματος, τὸ ὁποῖον πράγματι σταφίδα ἀχρευστάτην, καὶ
ἐπομένως ὅλως ἀζήτητον.

Ὅταν τελειώσῃ ἡ συγκομιδὴ τῆς σταφίδος οἱ ἔμποροι προσφέρουσι
τιμὰς, ἅμα δὲ προσφερθῇ τιμὴ διὰ ποσὸν ὁποσοῦν σημαντικὸν, καὶ
εἰς αὐτὴν πωληθῇ μέρος σταφίδος, ἡ τιμὴ αὐτῆς θεωρεῖται ἀποκο-
πεῖσα, καὶ κατ' αὐτὴν γίνονται ὅλαι αἱ λοιπαὶ πωλήσεις. Ἐνίοτε ὅμως
συμβαίνει, ὡς κατὰ τὸ 1842 καὶ 1847 νὰ παύσῃ ἡ ζήτησις τῶν
σταφίδων, καὶ τότε ἡ ἀποκοπεῖσα τιμὴ ἐκπίπτει· ἄλλοτε δὲ, ὡς κατὰ
τὸ 1846, συμβαίνει τὸ ἀνάπαλιν.

Εἰς τὰς Πάτρας ὑπάρχουν τεχνουργεῖα ὁποῦ γλυκοῦρίζης ἢ γλυκοῦ-
ρίζουλης, καὶ ποτάσης.

Ἵπάρχει δὲ καὶ Ὑποκατάστημα τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑθνικῆς Τρα-
πέζης, τὸ ὁποῖον προεξοφλεῖ ἐμπορικὰ συναλλάγματα.

Ἡ Κορινθιακὴ σταφὶς πωλεῖται μὲ τὸ χιλιόλιτρον, ἥτοι ἀνὰ χιλίας
λίτρας Βενετικᾶς βαρεῖας, ἰσοδυναμούσας μὲ 8 1/2 περίπου καντάρια
Τουρκικά, καὶ μὲ 9 1/3 περίπου καντάρια Ἀγγλικά, καθόσον 100 λί-
τρα βαρεῖαι Βενετίας = μὲ δικάδ. 37,26, καὶ ἐν Ἀγγλικὸν καντάριον
= 39 δικάδ. καὶ 240 δράμια.

Ἐκτὸς τῆς Ἑρμουπόλεως καὶ τῶν Πατρῶν ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι
ἐμπορικαὶ πόλεις ἐν Ἑλλάδι, ὡς ὁ Πειραιεὺς, τὸ Ναύπλιον, [αἱ
Καλάμαι, τὸ Γύθειον, τὸ Μεσολόγγιον, ἡ Χαλκὶς, ἡ Πύλος καὶ
ἄλλαι.

Διὰ τῶν Πατρῶν, τῶν Καλαμῶν καὶ τοῦ Ναυπλίου γίνεται ἡ
σημαντικωτέρα ἐξαγωγή τῶν Ἑλληνικῶν προϊόντων· ἡ δὲ σημαντικω-
τέρα εἰσαγωγή τῶν ξένων γίνεται διὰ τῆς Ἑρμουπόλεως, καὶ κατὰ
δεύτερον λόγον διὰ τῶν Πατρῶν καὶ τοῦ Πειραιῶς.

Μετὰ τὴν ναυπηγίαν ἡ σημαντικωτέρα βιομηχανία εἶναι ἡ τῆς βυρσοδεψίας. Ὑπάρχουσιν εἰς Ἑρμούπολιν βυρσοδεψεῖα πολλά· τῷ 1861 ἐξήχθησαν ἐξ Ἑλλάδος 471,871 ὀκάδ. κατεργασμένων δερμάτων, ἀξίας δρ. 1,699,820. Τὰ κατεργασμένα αὐτὰ δέρματα βουβάλων, βοῶν καὶ μικρῶν ζώων στέλλονται εἰς τὰς διαφόρους πόλεις τῆς Τουρκίας καὶ Μικρᾶς Ἀσίας, εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς παρακειμένας Νήσους, ὅπου συναγωνιζόμενα μὲ τὰ τῆς Μασσαλίας δέρματα βοῶν ἐνίκησαν τὰ τῆς Ἑρμουπόλεως ὡς εὐθηνότερα καὶ καλῶς ἐπίσης κατεργασμένα.

Ὑπάρχουν προσέτι ἐν Ἑρμουπόλει διάφορα σαπωνοποιεῖα, κατασκευάζοντα ἐτησίως 5—7 χιλιάδας κανταρίων σαπῶνια, καταναλισκόμενα καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Κράτους. Πρὸςδὲ καὶ τινα ἐργοστάσια βαφῶν καὶ τυπωτῶν· πολλὰ δὲ γυναῖκες κατασκευάζουν τὰ καλεμκεριά, ἐξ ὧν ἀποστέλλονται καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

Πρακτορεῖον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἑθνικῆς Τραπεζῆς ὑπάρχει ἐν Σύρῳ, τὸ ὁποῖον διευκολύνει οὐσιωδῶς τὸ ἐμπόριον διὰ τῶν προεξοφλήσεων, τὰς ὁποίας ἐνεργεῖ μὲ τόκον 8 τοῖς 0/0, καὶ διὰ τῶν πιστώσεων, τὰς ὁποίας δι' ἀνοικτοῦ λογαριασμοῦ χορηγεῖ μὲ τόκον 9 τοῖς 0/0.

Τὰ συναλλάγματα ἐν Ἑρμουπόλει μὲ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην γίνονται τόσον ἀφθόνως καὶ εὐκόλως, ὥστε πολλάκις ἡ Ἀλεξάνδρεια καὶ ἡ Σμύρνη καταφεύγουν εἰς τὴν Σύρον πρὸς καλητέραν διαπραγματεύσιν τῶν συναλλαγμάτων των.

Τὰ ξένα νομίσματα κυκλοφοροῦν εἰς Σύρον 10 τοῖς 0/0 περίπου ἀκριβώτερα ἀπὸ τὴν εἰς τὴν διατίμησιν σημειουμένην ἀξίαν των· ὡς ἐκ τούτου καὶ τὰ Ἑλληνικὰ νομίσματα ἔχουν ὑπερτίμησιν καὶ διακρίνονται εἰς Ταμιακὰς δραχμὰς καὶ εἰς ἀγοραίας.

Β'. ΠΑΤΡΑΙ.

§. 396. Αἱ Πάτραι, ἡ ἐμπορικωτέρα αὕτη πόλις τῆς Πελοποννήσου, κεῖνται κατὰ τὴν εἴσοδον τοῦ Κορινθιακοῦ Κόλπου, ἔχουσαι κατοίκους περίπου 16,000. Τὸ ἐμπορικὸν μέλλον τῆς πόλεως ταύτης προμηνύεται μέγα ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της καὶ ὡς ἐκ τῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα δι' αὐτῆς ἐξάγονται.

Ἡ πόλις αὕτη εὐρίσκεται εἰς ἀμέσους ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ τὴν Ἀγγλίαν, Αὐστρίαν, Γαλλίαν, Ἰταλίαν, Ἑπτάνησον καὶ Τουρκίαν.

Γ'. IONIOI ΝΗΣΟΙ.

§. 297. Αἱ ἑπτὰ Ἰόνιοι νῆσοι, Κέρκυρα, Κεφαλληνία, Παξοί, Ἰθάκη, Λευκάς, Ζάκυνθος καὶ Κύθηρα θέλουν ἀποτελέσει τοῦ λοιποῦ μέρους τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου δυνάμει τῆς ἀπὸ 17/29 Μαρτίου 1864 ἐν Λονδίῳ ὑπογραφείσης Συνθήκης. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν ὑπολογίζεται εἰς 250,000 κατοίκων.

Προϊόντα καὶ ἐμπορίον.—Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῶν Ἑπτάνησων εἶναι τὰ ἐλαιόλαδα, ἡ Κορινθιακὴ σταφίς, τὰ βαλανίδια καὶ οἱ οἶνοι. Ἡ Ζάκυνθος ὑπερέχει τῶν ἄλλων νήσων ὥς πρὸς τὴν καρποφορίαν. Ἡ Ζάκυνθος παράγει 9—10, ἡ Κεφαλληνία 14—16 καὶ ἡ Ἰθάκη περίπου 2 ἑκατομμύρια λιτρῶν Βενετικῶν Κορινθιακῆς σταφίδος. Ἐλαια δὲ κατ' ἔτος καλῆς εἰσοδείας παράγει ἡ Κέρκυρα 200 χιλιάδ. βαρέλας, ἡ Ζάκυνθος 65 χιλ., ἡ Λευκάς 25 χιλ. καὶ οἱ Παξοὶ 10 χιλ. Δημητριακοὺς καρποὺς δὲν παράγουσιν αἱ ἑπτὰ νῆσοι εἰμὴ τὰ 2/3 περίπου τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐγχώριον κατανάλωσιν. Τὰ εἰσαγόμενα εἶδη συνίστανται εἰς ὑφάσματα, ἀποικιακὰ, δημητριακοὺς καρποὺς καὶ λοιπά.

Βιομηχανία.—Κυρίως βιομηχανία πολλὰ ὀλίγη ὑπάρχει εἰς τὴν Ἑπτάνησον. Εἰς τὴν Ζάκυνθον ὑπάρχουσι σαπωνοποιεῖά τινα καὶ ὑφαντήρια μεταξωτῶν μανδυλίων, τῶν ὁποίων ὅμως ἡ βαφὴ εἶναι ἀτελής.

Μεταχειρίζονται τὰ σταθμὰ τῆς Βενετίας, τὴν ἐλαφρὰν καὶ βαρεῖαν λίτραν, ἢ τὰ τῆς Τουρκίας, τὸ Καντάριον 44 ὀκάδας.

Μέτρον μήκους εἶναι ἡ Πήχη (Braccio), ἥτις διὰ τὰ βαμβάκινα καὶ μάλλινα ὑφάσματα εἶναι = 0, 69 Μέτρου Γαλ.

$$= 1, 03 \text{ Πηχ. Τουρκ.}$$

$$\text{Ἡ πήχη τῶν μεταξωτῶν} = 0, 64 \text{ Μέτρου Γαλ.}$$

$$\text{» »} = 0, 98 \text{ Πηχ. Τουρκ.}$$

Μέτρον χωρητικότητος τῶν σίτων ἐκάστη νῆσος ἔχει ἰδιαιτέρον, ἀλλὰ τὸ ἐμπορικὸν μέτρον ἐν γένει εἶναι τὸ Τουρκικὸν Κοιλόν.

Μέτρον τῶν ρευστῶν εἶναι ἡ βαρέλα.

$$\text{Εἰς Κέρκυραν καὶ Παξοὺς 1 βαρέλα οἴνου} = 68, 13 \text{ λίτρας Γαλ.}$$

$$\text{Εἰς τὴν Ζάκυνθον 1 » »} = 69, 52 \text{ » »}$$

$$\text{Εἰς τὴν Κεφαλληνίαν 1 » »} = 50, 19 \text{ » »}$$

Ἡ βαρέλα τῶν ἐλαίων εἶναι ἡ αὐτὴ εἰς ὅλας τὰς νήσους, ἀλλὰ μὲ διαφόρους ὑποδιαίρέσεις εἶναι χωρητικότητος λιτρῶν Γαλλικ. 68, 13,

διαιρούμενον εἰς 10 Μὰς, τὸ Μὰς εἰς 10 Καντορίν, καὶ τὸ Καντορίν εἰς 10 Λίς ἢ Κάς.

Τὸ Τάελ ἀξίζει περίπου φρ. 8, 300/0· εἶναι δὲ τὸ ἐμπορικὸν νόμισμα τῆς Σαγγάης.

Πραγματικὸν Κινεζικὸν νόμισμα εἰς κυκλοφορίαν δὲν ὑπάρχει παρὰ τὸ Κάς, συγκείμενον ἀπὸ 3 μέρη χαλκοῦ καὶ 2 μολύβδου.

Ὁ ἄργυρος καὶ ὁ χρυσοὺς κυκλοφοροῦν εἰς τὸ ἐμπόριον, ὁ μὲν ἄργυρος εἰς τεμάχια ἀξίας $1/2$ ἕως 100 Τάελ, τίτλου συνήθους $94/100$ · ὁ δὲ χρυσοὺς εἰς τεμάχια ἀξίας 10 Τάελ, τίτλου $93/100$ ἢ $94/100$.

Συναλλάγματα Καρτῶν. Λονδίνον 6 μηνῶν ὄψεως, 50—60 πέ-
ναι τῆς λίρας διὰ 1 τάλληρον Ἰσπανικόν.

Βομβάη. } 3 ἢ 60 ἡμ. ὄψεως, 218—240 Ρουπιές τῆς Ἐταιρίας
Καλκούτα. } διὰ 100 τάλληρα Ἰσπανικά.
Μαδράς.

Σταθμά. 1 Σχὶ = 72 χιλιογρ. καὶ 154 Γραμ.

1 Πεκούλ τῶν 100 Κατίς = 60 χιλιογρ. καὶ 500 Γραμ.

1 Λιάγγ ἢ Τάελ = 37 Γραμ.

Τὰ ὑγρά καὶ στερεὰ πωλοῦνται σταθμιζόμενα.

Μέτρον μήκους εἶναι ὁ ποῦς (Τζέ) = 0,302 τοῦ μέτρου.

ὁ ἐμπορικὸς ποῦς (Τζέ) = 0,338 δμ.

Β'. ΙΝΔΙΑΙ.

§. 399. Αἱ Ἀνατολικαὶ Ἰνδίαι διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἀγγλίας, ἔχουσι δὲ 180 ἑκατομ. κατοίκων.

Τὰ κυριώτερα προϊόντα τῶν Ἰνδιῶν εἶναι βαμβάκιον, μέταξα, λι-
νόσποροι, δέρματα, Ἰνδικόν, ὀρύζιον, σαγού, ὄπιον, ζάχαρη, καπνός,
ζιούτα (1), πιπέρι, κανέλλα, ξύλα, γόμαι, πολύτιμα μέταλλα, λίθαι
πολύτιμοι, νίτρον.

Ἡ κυριώτερα πόλις τῶν Ἰνδιῶν εἶναι ἡ Καλκούτα, ἐπὶ ἐνὸς βρα-
χίονος τοῦ Γάγγου ποταμοῦ, ἔχει δὲ 700—800 χιλιάδας κατοίκων
μετὰ τῶν περιχώρων αὐτῆς.

(1) Κλωστικὴ ὕλη, ἐξάγεται ἀπὸ φυτὸν τοῦ αὐτοῦ ὀνόματος, καλλιεργουμέ-
νου εἰς μεγάλας ἐκτάσεις· κατασκευάζουν δὲ εὐθηνὰ ὑφάσματα διὰ σάκκου
καὶ ἐνδύματα τῶν πτωχῶν Ἰνδιῶν. Ἡ ἔλλειψις τῶν Ἀμερικανικῶν βαμβακίων
ἔδωκεν ἐσχάτως σημασίαν τινὰ εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος.

Τὸ κυριώτερον διὰ τὴν Εὐρώπην εἶδος εἶναι ἡ μέταξα, ἥτις ἐξάγεται ἀπὸ τὴν Σαγγάην. Τὸ ποσὸν τῶν τελευταίων χρόνων ὑπολογίζεται κατ' ἔτος ἀξίας 200 ἑκατομ. φράγκων.

Συναλλάγματα ἐξωτερικὰ δὲν διαπραγματεύονται παρὰ εἰς τὰς ἐλευθέρως εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπόριον πόλεις, καὶ κυρίως εἰς τὴν Καντὼν, Χόγκ-Κόγκ καὶ Σαγγάην (1).

Μέχρι τοῦ 1856 ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ συναλλάγματα ἐκανονίζοντο ἐν γένει ἐπὶ τοῦ Ἰσπανικοῦ διστήλου Καρόλου Δ'. (Carolus) λεγόμενον, καὶ ἐπὶ τῶν Μεξικανικῶν ταλλήρων, ἀλλὰ τὰ πραγματικὰ ταῦτα νομίσματα ἐγένοντο σπάνια, καὶ εἰς τὴν Σαγγάην ἤρχισαν ἀπὸ τὸ 1856 νὰ μεταχειρίζονται ὡς νομισματικὴν μονάδα βάρους ἀργύρου ἀντιστοιχοῦν μὲ τὰ ἄνω νομίσματα *Τάελ* λεγόμενον.

Ὅλοι σχεδὸν αἱ τραβικτικαὶ ἐκ τῆς Κίνας γίνονται ἐπὶ Λονδίνου, Βομβάης, ἢ Καλκούτας. Διαπραγματεύονται δὲ ἐπὶ Λονδίνου ἐξ μηνῶν ὅψεως πρὸς 4 σελίνια καὶ 7 δηνάρια π. χ. διὰ ἓν δίστηλον ἐπὶ Καλκούτας 3 ἡμερῶν ὅψεως πρὸς 216 π. χ. ρουπιές διὰ 100 τάλληρα.

Τὸ συνάλλαγμα ἐννοεῖται ὅτι ὑφούται καὶ ἐκπίπτει ἀναλόγως τῆς χρηματικῆς θέσεως τῶν ἀγορῶν, καὶ τοῦ ἀξιοχρέου τοῦ τραβικτοῦ. Συνήθως δὲ τὰ συναλλάγματα συνεδεύονται μετὰ τῶν φορτωτικῶν τῶν ἐμπορευμάτων, αἵτινες ἐγγυῶνται τρόπον τινὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ συναλλάγματος.

Μεταξὺ Σαγγάης καὶ Καντὼν ὑπάρχει διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν τιμὴν τοῦ συναλλάγματος, διότι τὸ *Τάελ* τῆς Σαγγάης ὡς νόμισμα λογιστικὸν ὑπολογίζεται ἀκριβώτερον τοῦ ταλλήρου τῆς Καντὼν· οὕτω λογαριάζουν 100 τάλληρα Μεξικανικὰ ἴσα μὲ 72—78 *Τάελ* τῆς Σαγγάης.

Πραγματικὰ Νομίσματα.—Ἡ νομισματικὴ ἱστορία τῆς Κίνας δὲν εἶναι ἀντικείμενον τοῦ παρόντος Ἐγχειριδίου. Ἡ σύγχυσις δὲ ἥτις ὑπάρχει καὶ εἰς τὰ νῦν κυκλοφοροῦντα νομίσματα εἶναι ἄπειρος. Καθὼς προηγουμένως εἵπομεν εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τὸ κανονίζον νόμισμα ἦτο τὸ τάλληρον καὶ τὸ Κινεζικὸν *Τάελ* ἢ *Λιάγγ*,

(1) Εἰς τὴν Σαγγάην ἐσυστήθησαν ἤδη Ἑλληνικὰ Ἐμπορικὰ Καταστήματα.

2). Τὸ ρούπι Σίκα, καὶ, 3) τὸ ρούπι ἀγοραῖον.

100 ρουπ. Ἀγγ = 93 $\frac{3}{4}$. Σίκα = 108 $\frac{3}{4}$ ἀγοραῖα

Νομισματικὸς τύπος εἶναι ὁ ἄργυρος. — Ἰπάρχουν καὶ χρυσὰ νομίσματα 15 ρουπιῶν.

Κυκλοφοροῦν δὲ τὰ Τραπεζιτικὰ Γραμμάτια τῆς Βεγγαλικῆς Τραπεζῆς 5 ἕως 1000 ρουπιῶν.

Συναλλάγματα. — Λονδίνον 6 μην. ὕψους 2 Σελ. $\frac{3}{4}$ Π. διὰ 1 ρούπι Ἀγγλ.

Καντὼν 60 ἢ 90 ἡμ. ὕψους 232 ρούπια διὰ 100 τάλληρα μὲ 1 — 2 τοῖς 0/0 ζημίαν.

Γαλλία φρ. 260 = διὰ 1 ρούπι.

Αἱ Συναλλαγματικαὶ εἶναι τριῶν εἰδῶν. Αἱ συνοδευόμεναι μετὰ τῆς φορτωτικῆς καὶ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ ἐγγράφου, αἱ ἀπλᾶς συναλλαγματικαὶ τῶν Ἐμπορικῶν καταστημάτων, καὶ αἱ τοῦ Θησαυροφυλακείου, αἵτινες εἶναι τραβήγματα τοῦ Στρατιωτικοῦ ἢ Ναυτικοῦ Γραφείου.

Ἐπὶ Λονδίνου σύρουν 3, 6, 8, καὶ 12 μηνῶν ὕψους. Ἐπὶ Γαλλίας 6 καὶ 12 μηνῶν ὕψους.

Σταθμὰ καὶ μέτρα. — Ἐμπορικὰ Σταθμὰ εἶναι τὸ Μοῦνδ τὸ ἀγοραῖον (Bazar) λεγόμενον καὶ τὸ Μοῦνδ τὸ Ἀγγλικόν. Τὸ πρῶτον εἶναι 10 τοῖς 0/0 βαρύτερον τοῦ δευτέρου· διαιρεῖται δὲ εἰς 40 Σέρες πρὸς 16 Σιατὰν ἢ 80 Σίκας.

1 Μοῦνδ ἀγοραῖον = 37,281 χιλιογρ.

1 Μοῦνδ Ἀγγλικόν = 33,865 χιλιογρ.

Τὰ ὑγρά πωλοῦνται μὲ τὸ ζύγιον ἢ μὲ Ἀγγλικόν Γαλόνι.

Οἱ σῖτοι μὲ τὸ Καοὺν τῶν 40 Μοῦνδ

1 Καοὺν = 17,45 ἑκατόλλιτρα.

Μέτρον ὑφασμάτων εἶναι τὸ Κουβίτ ἢ Χότ = 0,4572 τοῦ Γαλ. μέτρου.

Ἡ Βομβάη πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας ἔχει 200,000 κατοίκων. Τὰ νομίσματα καὶ συναλλάγματα αὐτῆς εἶναι ὡς τὰ τῆς Καλκούτας.

Γ'. ΠΕΡΣΙΑ.

§. 400. Μεσόγειον Ἀσιατικὸν Βασίλειον, ἔχει 10,000,000 περίπου κατοίκων. Ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς Περσίας εἶναι τὸ Ἰσπαχὰν μὲ

Ἡ Καλκούτα εἶναι εἰς συγκοινωνίαν τακτικὴν μετὰ τῆς Εὐρώπης διὰ τοῦ Σουέζ· διάφοροι δὲ σιδηροὶ δρόμοι προχωροῦν πρὸς τὰ ἐσωτερικὰ κέντρα· δὲν θὰ βραδύνη δὲ νὰ συγκοινωνήσῃ τηλεγραφικῶς μετὰ τῆς Εὐρώπης.

Ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ συγκοινωνία μετὰ τῆς Εὐρώπης ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ γίνεται διὰ τοῦ Ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος. Μόνον ἐμπορεύματα πολύτιμα, ὡς μετάξια καὶ ἄλλα ἔρχονται διὰ τῶν ἀτμοπλοίων εἰς Σουέζ, καὶ ἐκεῖθεν δι' Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἄν πραγματοποιηθῇ ἡ θαλάσσιος διώρυξ τοῦ Σουέζ τὸ ἐμπόριον τῶν Ἰνδιῶν θέλει λάβει μεγίστην ἔκτασιν.

Πρὸ καιροῦ διάφορα Ἑλληνικὰ Καταστήματα ἐμπορεύονται εἰς Καλκούταν.

Δευτερεύουσαι ἐμπορικαὶ πόλεις τῶν Ἰνδιῶν εἶναι ἡ Βομβάη, ἡ Μαδράς, ἡ Δελή, καὶ ἄλλαι.

Τὸ ἐμπόριον τῶν Ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἔλαβεν ἄπειρον ἀνάπτυξιν κατὰ τε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ ἐξαγωγὴν. Ἡ Ἀγγλία κατέχει τὴν πρώτην θέσιν· στέλλει νήματα καὶ υφάσματα βαμβάκινα, ζῦθους, μηχανὰς, σιδηρὰ ἐργασμένα καὶ ἀκατέργαστα, χαλκὸν, ἄλας, καὶ ἄλλα ἀξίας 12 ἑκατομ. λιρῶν στερλινῶν περίπου. Κατὰ δεύτερον λόγον ἡ Γαλλία, ἡ ὁποία ἀποστέλλει ὁμοίως υφάσματα διαφόρων εἰδῶν, οἶνους, πνευματώδη ποτὰ, βιβλία, ἀγγεῖα, μῦρα, καὶ διάφορα ἄλλα· διὰ τῆς Μασσαλίας γίνονται μεγάλαι ἀποστολαὶ εἰς νομίσματα διὰ τὰς Ἰνδίας, ὅπου τὸ κυκλοφοροῦν καὶ ἐναποταμιευόμενον νόμισμα εἶναι ἄπειρον, ὑπολογιζόμενον εἰς 400 ἑκατομ. λιρῶν στερλινῶν.

Νομίσματα.—Λογαριάζουν εἰς ρούπια Ἀγγλικά (C^o. R.) τῆς Ἐταιρίας.

$$1 \text{ ρούπι} = 16 \text{ ἀνάς} = 192 \text{ Πίκα.}$$

$$1 \text{ ἀνάς} = 12 \text{ Πίκα.}$$

$$1 \text{ Λάκ εἶναι ποσότης } 1000 \text{ ρουπίων.}$$

$$1 \text{ Κρόρ εἶναι } = 100 \text{ Λάκ}$$

οὕτω γράφουν 3,56,85,000 ρούπια καὶ ἀναγινώσκουν 3 Κρόρ 56 Λάκ καὶ 85,000 ρούπια.

Ἵπάρχουν τριῶν εἰδῶν ρουπίων·

1). Τὸ ρούπι τῆς Ἐταιρίας λεγόμενον, ἐν γένει παραδεδεγμένον εἰς ὅλας τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας, ἔχον ἐσωτερικὴν ἀξίαν φρ. 2,38.

σκευαζόμενοι οἶνοι εἶναι ὀλίγοι, ὥς ἐκ τῆς θρησκευτικῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ οἴνου· εἶναι γνωστὸς δὲ τοῦ Χιράζ.

Βιομηχανία.—Ἦτο ἐποχὴ καθ' ἣν ἡ Περσικὴ βιομηχανία εἶχε σπουδαίαν σημασίαν, ἀλλ' ἡ εὐθηνία τῶν Εὐρωπαϊκῶν ὑφασμάτων τὴν κατέστρεψε κατὰ μέγχι μέγα μέρος. Κατασκευάζουν ἀκόμη μεταξωτὰ χρυσοῦφαντα καὶ μάλλινα ὑφάσματα, καθὼς καὶ ὀλίγα βαμβακερινά. Ἡ μόνη ἀκμάζουσα ἀκόμη βιομηχανία εἶναι ἡ τῶν Ταπήτων καὶ ἡ τῶν γνωστῶν Περσικῶν Σαλίων.

Εἰσάγονται εἰς τὴν Περσίαν ἐκ τῆς Ῥωσσίας χάλκινα καὶ σιδηρᾶ σκεύη καὶ ἐργαλεῖα· ἐκ δὲ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης ὅπλα, σκεύη, ὥρολόγια, βαφαί, ζάχαρη εἰς κώνους, τέιον, ὑφάσματα μεταξωτὰ καὶ μάλλινα. Τὸ δὲ κυριώτερον εἶδος τῆς εἰσαγωγῆς εἶναι τὰ βαμβακερὰ ὑφάσματα τῆς Ἀγγλίας, τὸ ποσὸν τῶν ὁποίων ὑπολογίζεται ἀξίας ἐνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν στερλινῶν (1).

Νομίσματα.—Ἡ νομισματικὴ βάσις εἶναι ὁ χρυσός.

Λογαριάζουν εἰς Τουμένια. 1 Τουμένι ἰσοδυναμεῖ μὲ φρ. 11, 60.

Τὸ 1/2 Ῥωσικὸν φλωρίον κατὰ τὴν διατίμησιν ἀξίζει Τουμένια 1 3/4.

Διαιρεῖται εἰς 10 Κράνια νόμισμα ἀργυροῦν.

Τὸ Σαῖ χάλκινον νόμισμα εἶναι τὸ 20στὸν τοῦ Κράνι.

Σταθμά.—Μισχάλι = 45 Γραμμᾶς Γαλλικᾶς. Ἐμπορικὰ σταθμά εἰς Ταυρίδα εἶναι τὸ Βατράνι = μὲ 600 Μισχάλια = 2, 70 Χιλιόγραμμα Γαλλικά.

Τὸ Βατράνι Ῥεστίου διὰ τὰ μετᾶξια = 1280 Μισχάλια.

Μέτρον μήκους τὸ ἄρσινι.

100 Γαλ. μέτρα = 88 ἄρσινια.

100 Γουάρδαι Ἀγγλικαὶ = 80 ἄρσινια.

(1) Τὸ μεγαλῆτερον μέρος τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τῆς Περσίας ἐνεργεῖται διὰ τῶν ἐν Ταυρίδι Ἑλλήνων ἐμπόρων, μεταξὺ τῶν ὁποίων βεβαίως ὑπερέχει τὸ μέγαλον ἐμπορικὸν κατ᾽ ἄνδρα τῶν Ἀδελφῶν Ῥάλλη.

180,000 κατοίκων, ἡ Ταυρίς μὲ 160,000, τὸ Τεχεράν μὲ 120,000.

Τὰ κυριώτερα ἐμπορικὰ προϊόντα τῆς Περσίας εἶναι ἡ μετάξα, ἣτις καλλιεργεῖται κυρίως εἰς τὰς παρὰ τὴν Κασπίαν θάλασσαν ἐπαρχίας, καὶ ἰδίως εἰς τὸ Γκιλάνι· ἡ ἐτησία παραγωγή ὑπολογίζεται εἰς 18,000 δέματα, ἅτινα ὀνομάζονται ὡς ἐκ τοῦ κυλινδρικοῦ σχήματος των *Λουλέδες*, ζυγίζει δὲ ἕκαστον 27 ὀκάδας. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου τῆς μετάξης 2000 δεμ. ἐξοδεύει ἡ ἐγγύριος βιομηχανία, 5000 ἀποστέλλονται εἰς τὴν Ῥωσσίαν, ὀλίγα εἰς τὰς πλησιοχώρους Τουρκικὰς ἐπαρχίας, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ διευθύνονται διὰ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν. Ἡ ποιότης τῆς Περσικῆς μετάξης εἶναι καλὴ ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῆς, ἀλλ' ἄνιστος καὶ χονδρὴ μὴ εἰσαχθεῖσων εἰσέτι τελειοποιημένων Εὐρωπαϊκῶν κλωστικῶν μηχανῶν.

Ἡ πόλις Ῥέστιον εἶναι ἡ ἀγορὰ τῆς Περσικῆς μετάξης. Ἡ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας ποιότητος πωλεῖται μὲ τὸ Βατράνι=5,80 χιλίογραμμα, ἡ τῆς κατωτέρας μὲ τὸν Φερδὲν δεμάτιον ζυγίζον 6 Βατράνι. Ἀπὸ Ῥέστιον τὰ δέματα μεταφέρονται εἰς τὴν Ταυρίδα τὴν ἐμπορικωτέραν πόλιν τῆς Περσίας, καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς Ἑρζερούμ καὶ Τραπεζοῦντος εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Εὐρώπην. Ἡ μεταφορὰ αὕτη ἐνεργεῖται διὰ φορτηγῶν ζώων, καὶ διαρκεῖ 40—50 ἡμέρας· ἡ διὰ τῶν Καυκάσιων ἐπαρχιῶν τῆς Ῥωσσίας μεταφορὰ ἤθελεν εἶσθαι εὐκολωτέρα, ἐὰν ὑπῆρχε κατάλληλος λιμὴν φορτώσεως ἐπὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ἂν ἔλλειπον αἱ Ῥωσσικαὶ διατυπώσεις εἰς τὴν διαμετακόμισιν τῶν ξένων πραγμάτων. Ἡ Περσικὴ Κυβέρνησις εἰσπράττει δασμὸν ἐξαγωγῆς 3—5 τοῖς 0/0 ἐπὶ τῆς ἀξίας κατὰ τὴν ἐκτίμησιν, τὴν ὁποίαν προσδιορίσῃ πληρόναι ὡσαύτως ἡ μετάξα 3 τοῖς 0/0 δασμὸν εἰς τὰ Τουρκικὰ σύνορα· τὰ δὲ ἔξοδα τῆς μεταφορᾶς ὑπολογίζονται 4 τοῖς 0/0. Ἡ ἀξία τῆς ἐξαγομένης μετάξης ὑπολογίζεται εἰς 20 ἑκατομμύρια φράγκων.

Ἐξάγονται προσέτι ἐκ τῆς Περσίας,

Σταφίς γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα *Σουλταρίνα*.

Μαλλία διαφόρων ποιότητων.

Βαμβάκια στελλόμενα ἐν μέρει εἰς τὴν Ῥωσσίαν· ὅπιον, ἀσφούρια (βαφικὴ ὕλη), ξηραὶ ὀπῶραι, τὸ γνωστὸν *τουμπεκί* (εἶδος καπνοῦ) διὰ τὴν Τουρκίαν· καλλιεργεῖται προσέτι ἡ ἄμπελος, ἀλλὰ οἱ κατα-

Κράτη εἶναι ἡ Γαλλία, ἡ Κίνα, ἡ Βρασιλία, τὸ Ἀμβούργον, ἡ Βρέμη, ἡ Κοῦβα, τὸ Βέλγιον, ἡ Ὀλλάνδα, ἡ Ῥωσσία καὶ ἡ Ἰταλία.

Ἡ Ἑλλάς ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ὁμοσπονδίαν 134,000 ταλ. σταφίδα.

Τὰ ἐξαγόμενα εἶδη εἶναι σῖτοι, καλαμβόκια, ἄλευρα, ὀρύζια, βαμβάκια, ξυλεία, πότασα, πίσσα, πετρέλαιον, τερεβενθίνη, ζάχαραι, καπνοὶ, ἱατρικαὶ ὕλαι, ἀλείμματα, ὀψάρια ταριχευμένα, ἄργυρος, χρυσός, ὑδράργυρος, σίδηρος, χαλκός, μόλυβδος, γαιάνθρακες μεταλλικοὶ, νίτρον, καὶ ἄλλα.

Ἡ βιομηχανία τῆς Ὁμοσπονδίας, οἱ σιδηρόδρομοι, οἱ τηλεγράφοι, ἡ ἐσωτερικὴ ἀτμοπλοία διὰ τῶν ποταμῶν τῶν διωρύγων καὶ τῶν λιμνῶν, τὰ πάντα ἐν ἐνὶ λόγῳ εἶναι εἰς μεγάλην ἀνάπτυξιν.

Τὰ εἰσαγόμενα εἶδη εἶναι ποικίλα, κυρίως δὲ εἰσάγονται ὑφάσματα μάλλινα, μεταξωτά, μεταλλικὰ ἔργα, οἶνοι, ἀποικιακὰ, τέιον, καὶ ἄλλα.

Ἡ σημαντικωτέρα ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ὁμοσπονδίας εἶναι ἡ *Νέα-Γιόρκη*, ἥτις συμπεριλαμβάνει ὅλον τὸ ἐμπόριον τῶν ἀρκτικῶν Ἐπαρχιῶν. Ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς μετὰ τῶν περιχώρων τῆς εἶναι 200,000. Κατόπιν αὐτῆς εἶναι ἡ *Νέα-Ὀρλεάνς*, λιμὴν ἐξαγωγῆς τῶν βαμβακίων, πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας Λουϊζιάνας, καὶ ἡ κυριωτέρα ἐμπορικὴ πόλις τῶν μεσημβρινῶν Ἐπαρχιῶν, ἔχει 170,000 κατοίκων.

Ἐμπορικαὶ πόλεις ὡσαύτως εἶναι τὸ Βοστὸν, τὸ Σιαρλεστὸν, ἡ Βαλτιμὼρ, ἡ Μοβίλη, ἀγορὰ βαμβακίων, ἡ Βούφαλος ἐπὶ τῆς λίμνης Ἐριέ, ἀγορὰ σίτων, ὁ Ἅγιος Φραγκῖσκος εἰς τὴν Καλλιφορνίαν.

Νομίσματα.—Λογαριάζουν εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς ἡνωμένας Ἐπαρχίας εἰς Δόλαρ (τάλληρον) τῶν 100 ἑκατοστῶν (cents).

Κατὰ τὸ 1853 παρήτησαν ὡς τύπον νομίσματος τὸν ἄργυρον, παραδεχθέντες τὸν χρυσόν.

Τὸ νέον Δόλαρ ζυγίζει 1,671 Γραμμὰς, τίτλου 900 χιλιοστῶν καὶ ἀξίζει φρ. 5, 18.

Ἐκτυποῦν εἰς τὴν Ὁμοσπονδίαν νομίσματα ἐκ χρυσοῦ ἀξίας τῶν 20, 10, 5, 2 1/2 καὶ 1 Δόλαρ.

Τὰ τῶν 10 Δόλαρ ὀνομάζονται Ἀετοὶ (Eagles).

Ἐξ ἀργύρου δὲ τῶν 50, 25, 10, 5, καὶ 3 ἑκατοστῶν. Τὰ τῶν 10 ἑκατοστῶν ὀνομάζονται Dimes.

Ἐκ χαλκοῦ ἐκτυποῦν ἑκατοστὰ καὶ 1/2 ἑκατοστὰ τοῦ Δόλαρ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἀμερικῆς.

Α'. ΗΝΩΜΕΝΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

§. 401. Ἡ Ὁμοσπονδία τῆς Ἀμερικῆς, συγκειμένη ἐκ 40 Κρατῶν ἢ Ἐπαρχιῶν αὐτοδιοικήτων δημοκρατικῶς καὶ ἡνωμένων ὁμοσπονδικῶς, ἔχει 31,648,000 κατοίκων. Τὸ ζήτημα τῆς δουλείας, τὴν ὁποίαν τινὲς τῶν ἐπαρχιῶν τούτων θέλουσι νὰ διατηρήσωσιν, ἐπέφερε τὸν τελευταῖον ἐμφύλιον πόλεμον, ὁ ὅποιος δυστυχῶς διαρκεῖ εἰσέτι μὲ μεγίστην ζημίαν καὶ ὀπισθοδρόμησιν τῆς μεγάλως προοδευσάσης μέχρις ἐσχάτων Ὁμοσπονδίας ταύτης.

Ὁ πληθυσμὸς τῶν ἄνευ δούλων Ἐπαρχιῶν ὑπολογίζεται εἰς 19 ἑκατομμύρια, τῶν δὲ μετὰ δούλων εἰς 8 ἑκατομμύρια καὶ 600 χιλιάδας ἐλευθέρων, καὶ 4 ἑκατομμύρια δούλων.

Μεταξὺ τῶν ἄνευ δούλων ἐπαρχιῶν εἶναι ἡ Νέα Ὑόρκη, ἡ Πενσυλβανία, ἡ Ὀχιο, ἡ Ἰνδιάννα, ἡ Ἰλινόα κ. λ.

Μεταξὺ δὲ τῶν μετὰ δούλων αἱ κυριώτεραι εἶναι ἡ Μεριλάνδη, ἡ Βιργινία, αἱ δύο Καρολίναι, ἡ Γεωργία, ἡ Φλωρίς, ἡ Λουϊζιάνα κ. λ.

Εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν ἐπαρχιῶν τούτων καλλιεργεῖται διὰ τῶν δούλων εἰς μεγάλας ἐκτάσεις τὸ βαμβάκιον.

Ὁ πληθυσμὸς ὅλης τῆς Ὁμοσπονδίας δὲν ἦτο κατὰ τὸ 1800 εἰμὴ 5,300,000. Κατὰ δὲ τὰς στατιστικὰς ἡ αὐξήσεις τοῦ πληθυσμοῦ ὑπολογίζεται περὶ τὰ 35 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος, ἥτις γίνεται κατὰ μέγα μέρος ἐκ τῶν ἐκ τῆς Εὐρώπης μεταναστευόντων.

Κατὰ τὴν τελευταίαν πρὸ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου στατιστικὴν, τὸ ἐμπόριον τῆς Ὁμοσπονδίας ἐπαρουσίαζεν

Εἰς τὴν ἐξαγωγὴν τάλληρα 400 ἑκατομμύρια.

Εἰς τὴν εἰσαγωγὴν » 362 »

Ἡ Ἀγγλία ἔχει τὰς μεγαλητέρας ἐμπορικὰς σχέσεις.

Ἐλαβεν ἐκ τῆς Ἀμερικῆς 203 ἑκατομ. ταλλήρων ἐμπορεύματα.

Ἀπέστειλε δὲ 138 » » »

Αἱ δὲ ἐν τῇ Ἀμερικῇ, ἐν ταῖς Ἰνδαίαις καὶ ἐν τῇ Αὐστραλίᾳ Ἀγγλικαὶ κατοχαὶ 35 ἑκατομ. ταλ. ἐμπορεύματα εἰσέγαγον ἐκ τῆς Ὁμοσπονδ.

39 » » ἀπέστειλαν εἰς τὴν »

Κατόπιν τῆς Ἀγγλίας τὰ μετὰ τῆς Ὁμοσπονδίας ἐμπορευόμενα

Καὶ ὅμως αἱ ἐμπορικαὶ κρίσεις εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἶναι δυστυχῶς συχναί, διότι εἶναι εἰς ἄπειρον βαθμὸν ἀνεπτυγμένη ἡ πίστις. Κατὰ τὸ 1856 4,937 καταστήματα ἔπαυσαν τὰς πληρωμὰς τῶν μὲ 292 ἑκατομμύρια Δόλαρ παθητικόν.

Μέτρα καὶ σταθμὰ ὅμοια μὲ τὰ τῆς Ἀγγλίας.

Οἱ σῖτοι πωλοῦνται μὲ τὸ Βουσελ, ὄγδοον τοῦ quarter, τὰ μαλλία καὶ βαμβάκια μὲ τὴν λίτραν (ἡ Βάλλα τοῦ βαμβακίου ζυγίζει περίπου 400 λίτρας). Τὰ ἄλευτα μὲ τὸ Βαρέλιον, ζυγίζον 196 λίτρας ἦτοι χιλιόγρ. 88, 80.

Τὰ σίδηρα μὲ τὸν Τόνον τῶν 20 Κανταρίων=1015 χιλιόγρ. Τὸ Καντάριον=112 λίτρας Ἀγγλικὰς· ἀλλὰ πολλάκις λογαριάζουν τὸ καντάριον πρὸς 100 λίτρας· οὕτω τὸ ὀρύζιον πωλεῖται μὲ καντάριον τῶν 100 λιτρῶν.

Β'. ΜΕΞΙΚΟΝ.

§. 402. Μέχρι τοῦδε εἰς τὸ Μεξικὸν ὑπῆρχε δημοκρατία· ἀλλὰ μετὰ τὴν Γαλλικὴν κατοχὴν ἀνηγορεύθη αὐτοκράτωρ ὁ Μαξιμιλιάνος. ἔχει κατοίκους 7,859,000. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ ὁμώνυμος πόλις Μεξικὸν, πόλις μεσόγειος.

Ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις εἶναι ἡ Βέρα-Κρούζ, κέντρον τῶν μετὰ τῆς Εὐρώπης ἐμπορικῶν σχέσεων τοῦ τόπου.

Εἰσάγει ἄργυρον, χρυσόν, μόλυβδον, χαλκόν, σίδηρον, βαμβάκιον, ζάχαρην, ἰνδικόν, κοκκινιλίαν, ξύλα βαφικὰ καὶ οἰκοδομήσιμα, κακάον καὶ ἄλλα. Εἰσάγει δὲ χειροτεχνήματα, σιδηρὰ ἔργα, ὑαλικά, πορσελάνας, χαρτί, οἶνους κτλ.

Ἡ ἐγχώριος βιομηχανία εἶναι εἰς ὀπισθοδρόμῃσιν.

Λογαριάζουν εἰς τάλληρα, τὰ γνωστὰ Μεξικανικὰ, διαιρούμενα εἰς 8 βεάλια τῶν 12 Γράνων ἢ 4 τετάρτων ἰσότημα μὲ τὰ Ἰσπανικὰ τάλληρα.

Σταθμὰ καὶ μέτρα ὅμοια μὲ τὰ Ἰσπανικὰ.

Γ'. ΒΡΑΣΙΛΙΑ.

§. 403. Ἡ Αὐτοκρατορία τῆς Βρασιλίας ἔχει 7,678,000 κατοίκων. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι τὸ Ρίοζανέιρον, ἔχον 300,000 κατοίκων, πόλις παράλιος καὶ μέγα ἐμπορικὸν κέντρον.

Εἰς τὴν Καλλιφόρνιαν τὰ ἐκτυπούμενα χρυσᾶ νομίσματα φέρουν ἐπ' αὐτῶν τὴν σημείωσιν τοῦ τίτλου τῶν.

Συναλλάγματα Νέας Ὑόρκης (πρὸ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου).

Ἀμστερδὰμ 60 ἡμ. ὄψ. 42. ἑκατ. διὰ 1 φιορ. Ὀλλάνδης.

Ἀμβέρσα » 5,15 φρ. » 1 Δόλαρ.

Βάλλη } » 5,20 » » 1 »

Ζυρίχη } » 5,20 » » 1 »

Βερολίνον » 72, 1/2 ἑκατ. » 1 Τάλληρον.

Βρέμη » 79, 1/2 » » 1 Τάλ. χρ.

Ἀμβουργον » 37, 1/2 » » 1 Μάρκον Τραπεζ.

Λονδίνον » 109, 1/2 » » 4 1/2 Σελίνια.

Παρίσιον » 5,10 φρ. » 1 Δόλαρ.

Αἱ Τραπεζικαὶ ἐργασίαι γίνονται συνήθως ἐπὶ τῆς Ἀγγλίας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν 4 1/2 σελινίων δι' 1 Δόλαρ ἢ 40 Δόλαρ διὰ 9 λίρας στερλίνας, ὥστε διαπραγματεύεται ἡ ὑπερτίμησις τῶν 100 ἑκατοστῶν τὰ ὁποῖα ἰσοδυναμοῦν μὲ 4 1/2 σελίνια.

Ἡ ἄνω τίμησις τῶν Συναλλαγμάτων εἶναι ἡ πρὸ τοῦ πολέμου περὶ τοῦ γενομένη εἰς τὸ χρηματιστήριον τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἀλλ' ἀφοῦ ἔνεκεν τοῦ διαρκούντος εἰσέτι δυστυχῶς ἐμφυλίου πολέμου ἠῤῥξησεν ὑπερβολικὰ τὸ ποσὸν τῶν κυκλοφορούντων ὡς χαρτονομίσματος Τραπεζιτικῶν Γραμματίων, διὰ τῶν ὁποίων γίνονται ὅλαι αἱ συναλλαγαί, ἡ τίμησις τοῦ συναλλάγματος μετεβλήθη, καὶ τελευταίως εἰς Νέαν Ὑόρκην τὸ συνάλλαγμα Λονδίνου ἦτο

176 ἑκατοστὰ τοῦ Δόλαρ διὰ 4 1/2 Σελίνια.

Ἐκ τῆς τιμῆσεως ταύτης καταφαίνεται ἡ ἑκπτώσις τοῦ χαρτονομίσματος.

Ἰπάρχουν διαφοροὶ Τράπεζαι ἐκδίδουσαι Τραπεζικὰ Γραμμάτια· πρὸ τινῶν χρόνων ἡ κατάχρησις αὐτῶν ἐπέφερε μεγάλην ἐμπορικὴν κρίσιν ὡς ἐκ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν διαφόρων Τραπεζῶν.

Διὰ Νόμου, τὸν ὁποῖον παρεδέχθησαν αἱ περισσότεραι ἐπαρχίαι ἠθέλησαν ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐπάνοδον τῶν τοιούτων ἀτοπημάτων· ὅθεν καθυπέβαλον τὴν ἐκδοσιν τῶν Τραπεζικῶν Γραμματίων ὑπὸ τὴν ἐξέλεγχιν τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως, εἰς χεῖρας τῆς ὁποίας κατατίθενται ἐκ μέρους τῶν Τραπεζῶν χρεώγραφα ἢ ἄλλα ἀντιστοιχοῦντα ἔγγραφα πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν ἐκδιδομένων Τραπεζικῶν γραμματίων.

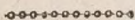

Ἐμπορικαὶ πόλεις εἶναι προσέτι τὸ Φερναμβούκον, ἡ Βαΐα, ὑπερτεροῦσα ἴσως καὶ τὴν πρωτεύουσαν κατὰ τὴν ἐμπορικὴν σημασίαν καὶ ἄλλαι.

Ἐξάγει καφὲν, ζάχαρην, ξύλα βαφικὰ, δέρματα, ρούμια, ἱπεκακουάναν, καουτζού, καὶ ἄλλα. Εἰσάγει δὲ μάλλινα ὑφάσματα, βαμβάκινα, ὅπλα, σίδηρα, ὑάλινα καὶ ἐκ πορσελάνης ἔργα, οἶνους, ἔπιπλα, μηχανὰς καὶ ἄλλα.

Νομίσματα μέτρα καὶ σταθμὰ ὡς τὰ τῆς Πορτογαλλίας.

§. 404. Μεταξὺ τῶν λοιπῶν μεσημβρινῶν Ἐπικρατειῶν τῆς Ἀμερικῆς αἱ ἐμπορικώτεραι εἶναι ἡ *Χιλῇ*, πρωτεύουσα Σάν Ἰάγω, ἐμπορικὴ πόλις Βαλπαραΐζον, ἡ *Περου*, πρωτεύουσα Λίμα, ἡ *Βερεζουέλα* καὶ Ἀργεντινὴ Ἐνώσις ἐπὶ τοῦ Ρίου Δελαπλάτα.

Ὅστις ἐπομένως ἐνήργησεν ἢ γνωρίζει πῶς ἐνεργοῦνται αἱ ἐμπορικαὶ ἐργασίαι, ὅστις ἐνόησε τὸν μηχανισμόν των καὶ συνέλαβεν ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τοῦ συνόλου αὐτῶν, δύναται εὐκόλως διὰ τῆς σπουδῆς τῶν περὶ καταστιχογραφίας μεθόδων ν' ἀποκατασταθῇ καλὸς καταστιχογράφος· ἀπ' ἐναντίας ὅμως εἶναι πολλὰ ἡπατημένοι ὅσοι ἄνευ τῆς παραμικρᾶς πρακτικῆς γνώσεως τοῦ ἐμπορίου, τῶν συνθηθεῶν του, καὶ τῶν ἐργασιῶν του νομίζουν ὅτι δύνανται νὰ γίνωσι καταστιχογράφοι διὰ τῆς ἀναγνώσεως μόνον καὶ μελέτης συγγραφῶν τοιαύτης ὕλης.

Εἶναι ἀναγκαῖον νὰ προσδιορίσωμεν ἐνταῦθα τὴν σημασίαν τῶν διαφόρων *τεχνικῶν ὄρων*, τῶν ἐν χρήσει εἰς τὴν καταστιχογραφίαν.

Ἑλλογίζω ἢ *ἐγγράφω* λέγομεν τὴν εἰς τὰ βιβλία ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ σημειώσιν ἐργασίας τινός.

Τὸ σύνολον τῆς σημειώσεως ταύτης ὀνομάζεται *ἄρθρον*.

Ὅταν ἐγγράφωμεν ὅτι τις μᾶς χρεωστεῖ, λέγομεν ὅτι τὸν *χρεώτομον*, ὅταν δὲ ἐγγράφωμεν ὅτι χρεωστοῦμεν εἰς τινα, λέγομεν ὅτι τὸν *πιστότομον*.

Χρεώστης εἶναι ἐπομένως ὁ ὀφειλέτης· *πιστωτής* δὲ ἡ δανειστής ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡμεῖς χρεωστοῦμεν.

Ἐκαστος λογαριασμὸς σύγκειται ἀπὸ δύο μέρη· εἰς τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν ἐγγράφονται τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ὁ λογαριασμὸς ἤτοι τὸ πρόσωπον, τὸ ἀντιπροσωπευόμενον παρ' αὐτοῦ, χρεωστεῖ, καὶ ὀνομάζεται *χρεωλογικὸν μέρος*, εἰς δὲ τὸ ἄλλο γράφονται τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος λογαριασμὸς ἔχει νὰ λαμβάνῃ, καὶ ὀνομάζεται *πιστολογικόν*· πρὸς διάκρισιν τῶν δύο τούτων στηλῶν γράφομεν ἐπ' αὐτῶν τὰς λέξεις *Δοῦναι—Λαβεῖν*.

Ἐξίσωσις ἢ *ισολόγισις* (*solde*) ἐνὸς λογαριασμοῦ εἶναι τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον λείπει ἀπὸ τὴν μίαν τῶν δύο στηλῶν διὰ νὰ ἀποβῇ τὸ ἄθροισμα τοῦ χρεωλογικοῦ ἴσον μὲ τὸ τοῦ πιστολογικοῦ μέρους.

Ἐξιόνω ἢ *ισολογίζω* ἓνα λογαριασμόν λέγομεν τὴν πράξιν ἐκείνην, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκαθιστάνομεν τὰ ἄθροίσματα τῶν δύο μερῶν τοῦ λογαριασμοῦ ἴσα.

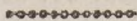
Ἡ *ἐξίσωσις* εἶναι *χρεωλογικὴ* ὅταν ἡ ἔλλειψις ᾗναι εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος· ἀπ' ἐναντίας δὲ ἡ *ἐξίσωσις* εἶναι *πιστολογικὴ*, ὅταν ἡ ἔλλειψις ᾗναι εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΣΤΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ, ΕΠΠΟΡΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Καταστιχογραφίας.

§. 405. *Εισαγωγικαὶ γνώσεις.* — Αἱ μεταξὺ τῶν ἐμπόρων διάφοροι καὶ ποικίλαι σχέσεις δὲν κανονίζονται ὀριστικῶς ἅμα συνολογηθῶσιν· ἡ ἀμοιβαία ἐμπορικὴ ἐμπιστοσύνη, ἐκπηγάζουσα ἀπὸ τὴν δημόσιον πίστιν, ἐπέφερε τὰς ἐπὶ πιστώσει ἐμπορικὰς σχέσεις, καὶ τὰς ἐμπροθεσμίους συναλλαγὰς. Ὡς ἐκ τούτου προκύπτει ἀπολύτως ἡ ἀνάγκη βιβλίων, ἐντὸς τῶν ὁποίων νὰ σημειοῦνται αἱ διάφοροι ἐμπορικαὶ πράξεις, δηλαδὴ τὸ λογιστικὸν μέρος τῶν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν, ὥστε ὁ ἔμπορος κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ δύναται νὰ γνωρίζῃ τὴν θέσιν του ὡς πρὸς τὴν περιουσίαν του καὶ ὡς πρὸς τοὺς διὰφόρους ἀνταποκριτάς του.

Αἱ ἐγγραφαὶ τῶν πρώτων ἐμπόρων ἦσαν βεβαίως ἀπλούσταται· ὅταν ἡγόραζον ἐσημείουσιν τὴν ἀγοράν, ὅταν ἐπώλουν ἐσημείουσιν τὴν πώλησιν, ὅταν ἐλάμβανον χρήματα ἐσημείουσιν τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ἔλαβον, καὶ διὰ τῶν σημειώσεων τούτων συνέταττον τρόπον τινα τὴν ἱστορίαν τῶν ἐμπορικῶν πράξεων των, τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς ἦτο, ὡς ὅλων τῶν ἱστοριῶν, ἡ ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος, ἡ γνώσις τοῦ παρόντος, καὶ ἡ πρόγνωσις τοῦ μέλλοντος καθόσον τοῦτο εἶναι εἰς ἡμᾶς ἐφικτόν.

Ἡ ἀπλουστάτη αὐτὴ ἐργασία, καθόσον αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις ἐπολλαπλασιάζοντο, περιεπλέχθη διὰ μεθόδων, τὰς ὁποίας ἐφεῦρον πρὸς τακτοποίησιν καὶ τοποθέτησιν τῶν εἰρημένων σημειώσεων εἰς τρόπον σαφῆ καὶ ἀκριβῆ. Ἡ γνώσις τῶν μεθόδων τούτων ἀποτελεῖ τὴν σπουδὴν τῆς καταστιχογραφίας.

(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

κόπον τὸν πτωχεύσαντα ἔμπορον, τὸν μὴ παρουσιάζοντα Βιβλίᾳ, ἢ παρουσιάζοντα ἀλλ' ἀτελῆ καὶ ἄτακτα. Ὁ Νομοθέτης δὲν ἐδίστασε νὰ στιγματίσῃ μὲ τὸ ἐπονείδιστον ὄνομα τοῦ χρεωκόπου, καὶ νὰ τιμωρήσῃ ὡς τοιοῦτον τὸν ἀμελήσαντα τὸ σπουδαῖον ἔργον τῆς συντάξεως τῶν Βιβλίων τοῦ ἔμπορου.

§. 409. *Ἐμφάνισις Βιβλίων* — Ὁ Νόμος ὑποχρεοῖ τὸν ἔμπορον νὰ κρατῇ τακτικὰ Βιβλία, διὰ τῶν ὁποίων νὰ δύναται νὰ δικαιολογῇ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν τὴν θέσιν τῶν ὑποθέσεων του· ἀλλ' ἐξ ἄλλου δὲν ἐπέτρεψεν εἰς ἕκαστον νὰ εἰσδύῃ εἰς τὸ μυστήριον τῶν ἐμπορικῶν πράξεων αὐτοῦ· ὅθεν ἐπροσδιόρισε ῥητῶς τὰς περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας δύναται τὸ Δικαστήριον νὰ διατάξῃ τὴν ἐνώπιόν του ἐμφάνισιν ὅλων τῶν Ἐμπορικῶν Βιβλίων τοῦ ἐμπόρου, διὰ νὰ λάβωσι γνῶσιν αὐτῶν οἱ διάδικοι· αἱ τοιαῦται δὲ περιπτώσεις εἶναι ὅταν πρόκηται περὶ κληρονομίας, κοινότητος ὑπαρχόντων, διαλύσεως ἐταιρίας, καὶ πτωχεύσεως.

Εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ ἐμφάνισις τῶν Βιβλίων εἶναι ἀναπόφευκτος, διότι ὁ συγκληρονόμος, ὁ συκοινωνὸς, καὶ ὁ συνεταῖρος ἔχοντες δικαίωμα καὶ συμφέρον νὰ γνωρίζωσιν ἐπακριβῶς τὴν θέσιν τῶν ὑποθέσεων των, ἔχουσι νόμιμον λόγον νὰ ζητήσωσι νὰ λάβωσι πλήρη γνῶσιν ὅλων τῶν ἐμπορικῶν Βιβλίων. Ἐν περιπτώσει δὲ πτωχεύσεως ἡ κοινοποίησις τῶν Βιβλίων εἶναι ἀναπόφευκτος, διότι δι' αὐτῶν θ' ἀποδείξῃ ὁ πτωχεύσας εἰς τοὺς δανειστάς του τὴν καλὴν πίστιν καὶ εἰλικρίνειάν του, οἱ δὲ δανεισταὶ διὰ τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐμπορικῶν Βιβλίων θὰ βεβαιωθῶσιν ἂν ὑπάρχῃ ἢ ὅχι δόλος ἢ ἀμέλεια ἐκ μέρους τοῦ πτωχεύσαντος.

Εἰς δίκας ἀφορώσας ἄλλα ἀντικείμενα παρὰ τὰ προεκτεθέντα δὲν δύναται νὰ διατάχῃ εἰμὴ ἡ γνωστοποίησις τῶν μερῶν ἐκείνων, τῶν διαλαμβανόντων περὶ τοῦ ὑπὸ δίκην ἀντικειμένου. Ὁ δὲ δικαζόμενος ἔμπορος, καὶ τίτλον ἔαν ἔχῃ ὑπὲρ τῶν ἀπαιτήσεων του, εἶναι ὑποχρεὼς νὰ ἐμφανίσῃ τὰ Βιβλία του, ἂν τοῦτο ζητηθῇ παρὰ τοῦ ἀντιδίκου του.

Ἐάν ὁ ἔμπορος, τοῦ ὁποίου ζητεῖται ἡ ἐμφάνισις τῶν Βιβλίων, δὲν θέλῃ νὰ τὰ ἐμφανίσῃ, γεννᾷ τεκμήριον κατὰ τῶν ἰσχυρισμῶν του, καὶ ὁ δικαστὴς δύναται νὰ ἐπαγάγῃ ὄρκον εἰς τὸν ἄλλον διάδικον, τὸν ζητήσαντα τὴν ἐμφάνισιν τῶν Βιβλίων.

Α'. ΒΙΒΛΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ (1).

§. 406. *Ημερολόγιον*. — Ὁ Νόμος ὑποχρεοῖ τὸν ἔμπορον ἐκτὸς τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα εἶναι μὲν ἐν χρήσει εἰς τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' ὅχι καὶ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα, νὰ ἔχη ἐν βιβλίῳ ὀνομαζόμενον ἡμερολόγιον (*journal*), παριστάνον ἀφ' ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν περιουσίαν καὶ τὰ χρέη του, τὰς ἐμπορικὰς του ἐργασίας, τὰς συναλλαγματικὰς του διαπραγματεύσεις, τὰς ἀποδοχὰς ἢ ὀπισθογραφήσεις, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι λαμβάνει ἢ πληρόνει ἐφ' ὁποιοῦδήποτε λόγῳ, καὶ φανερόν κατὰ μῆνα τὸ ποσὸν τῆς οἰκιακῆς του δαπάνης.

§. 407. *Βιβλίον Ἀπογραφῆς*. — Χρεωστεῖ προσέτι κατὰ τὸν νόμον ὁ ἔμπορος νὰ κάμνη κατ' ἔτος ἰδιόγραφον ἀπογραφὴν τῶν κινήτων καὶ ἀκινήτων πραγμάτων του, καὶ τῆς περιουσίας καὶ τοῦ χρέους του, καὶ νὰ τὴν ἀντιγράψῃ κατ' ἔτος εἰς εἰδικὸν ἐπὶ τούτῳ βιβλίῳ τῶν Ἀπογραφῶν.

§. 408. *Διατυπώσεις τῶν Βιβλίων*. — Τὸ Ἡμερολόγιον καὶ τὸ Βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν πρέπει νὰ ᾖναι μονογραφημένα, καὶ ἀπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ νὰ θεωρῶνται παρὰ τῆς Ἀρχῆς.

Ὅλα δὲ τὰ Βιβλία πρέπει νὰ συντάσσωνται κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, χωρὶς ἄγραφα διαστήματα, ξέσματα, χάσματα, ἢ παραπομπὰς εἰς τὸ περιθώριον.

Αἱ περὶ τῆς συντάξεως τῶν Βιβλίων διατάξεις αὗται τοῦ Νόμου πρέπει νὰ τηρῶνται μετ' ἀκριβείας, διότι ὁ ἔμπορος ὁ μὴ ἔχων τακτικὰ βιβλία ὅχι μόνον θέλει στερηθῇ ἐν περιπτώσει δικαστικῶν διενέξεων τοῦ πλεονεκτήματος, τὸ ὁποῖον ὁ Νομοθέτης παρεχώρησεν εἰς τὰ τακτικῶς συντεταγμένα βιβλία τοῦ νὰ παρέχωσι πίστιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ὑπὲρ τῶν ἐχόντων αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως θέλει ἐκτεθῇ εἰς τὰς συνεπείας τοῦ Νόμου, τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν εἰς τὸ Α' Μέρος.

Ὁ Νόμος παραχωρήσας εἰς τοὺς ἐμπόρους τὸ ἐξαιρετικὸν δικαίωμα τοῦ νὰ δύνανται διὰ τῶν τακτικῶν Βιβλίων των ν' ἀποκτῶσι τίτλον ὑπὲρ αὐτῶν διὰ τῶν ἰδίων των πράξεων, ἐπέβαλεν ἀφ' ἑτέρου καὶ αὐστηρὰς συνεπείας εἰς τὸν ἀμελοῦντα τὰς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διατάξεις τοῦ Νόμου, καὶ πολλὰ δικαίως κηρύττει χρεω-

(1) Ἀρ. 8. κ. ε. τοῦ Γαλ. Ἐμ. Νόμου.

ἔμπορον, ὅστις παρὰ πάντα ἄλλον ἔχει ἀνάγκην τῆς τάξεως καὶ εὐ-
 μεθοδίας· ὡς ἐκ τῆς ἀνάγκης ταύτης ἐννόησεν ἀμέσως ὅτι διὰ μόνου
 τοῦ Ἡμερολογίου του, ὅσον εὐκρινῶς καὶ λεπτολόγως καὶ ἂν ἐγγράφη
 εἰς αὐτὸ τὰς περὶ τῶν πράξεων του σημειώσεις, δὲν θέλει ἔχει πρό-
 χειρον μέσον νὰ γνωρίζῃ τὴν θέσιν τῶν ἐμπορικῶν του σχέσεων, καὶ
 δὲν θέλει δυνηθῇ εἰμὴ μετὰ πολλοῦ κόπου νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν νομι-
 κὴν του ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ συντάξῃ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους τὴν
 ἀπογραφὴν τῆς περιουσίας του· ἔκρινεν ὅθεν ἀναγκαῖον νὰ κρατήσῃ
 ἐκτὸς τοῦ Ἡμερολογίου καὶ ἕτερον Βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ σημειόνη
 εἰς εἰδικοὺς πίνακας, διηρημένους καθ' ὕλην, τὰς διαφόρους ἐμπορι-
 κάς του πράξεις, τὰς ὁποίας κατὰ τὸν Νόμον ἐνέγραψεν εἰς τὸ Ἡμε-
 ρολόγιόν του. Τὸ βιβλίον τοῦτο ὀνομάζεται *Καθολικόν*, εἰς τοῦ ὁ-
 ποίου τὰς ἰδιαιτέρας μερίδας μεταφέρονται αἱ εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ἐξ
 ὑπαρχῆς ἐγγραφεῖσαι σημειώσεις.

Ὁλη λοιπὸν ἡ ἐμπορικὴ λογιστικότης περιορίζεται κυρίως εἰς τὴν
 σύνταξιν τῶν δύο τούτων Βιβλίων, αἱ δὲ διαφοροὶ αὐτῆς μέθοδοι κα-
 νονίζουσι τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ συντάττωνται αἱ ση-
 μειώσεις τοῦ Ἡμερολογίου, καὶ τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὁποίου πρέπει νὰ
 γίνηται ἡ μεταφορὰ τῶν σημειώσεων τούτων ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου εἰς
 τὸ Καθολικὸν Βιβλίον.

Β'. ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ.

§. 414. *Δύο μέθοδοι καταστιχογραφίας* ὑπάρχουσιν, ἡ ἀπλογρα-
 φικὴ καὶ ἡ διπλογραφικὴ. Τὰ οὐσιώδη προσόντα ἀμφοτέρων εἶναι ἡ
 εὐκρίνεια, ἡ ἀκρίβεια καὶ ἡ τάξις, ὥστε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ δύ-
 νатаι ὁ ἔμπορος νὰ ἐξελέγχῃ τὴν θέσιν του καὶ τὴν κατάστασιν τῆς
 περιουσίας του.

§. 415. *Ἀπλογραφικὴ μέθοδος.*—Ἡ ἀπλογραφικὴ καταστιχο-
 γραφία, ἣτις κυρίως δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ μέθοδος, διότι δὲν ὑπό-
 κείται εἰς κανένα ὠρισμένον τύπον καὶ κανόνα ἀμετάβλητον, συνί-
 σταται εἰς τὴν ἀπλὴν σημείωσιν τῶν διαφόρων πράξεων τοῦ ἐμπόρου
 εἰς τὰ βιβλία του. Οἱ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κρατοῦντες τὰ βιβλία
 των σημειοῦσιν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον μόνον τὰς πράξεις, τὰς γινομέ-
 νας ἐπὶ προθεσμίᾳ, τὰς δὲ διὰ μετρητῶν γινομένας πράξεις σημειό-
 νουσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ βιβλίον τοῦ ταμείου των.

§. 410. *Τοιχὸς τῶν Βιβλίων.*—Τὰ τακτικῶς συντεταγμένα ἐμπορικὰ Βιβλία δύνανται νὰ γενοῦν δεκτὰ παρὰ τοῦ Δικαστηρίου ὡς ἀπόδειξις μεταξὺ τῶν ἐμπόρων εἰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις. Τὸ ἐξαιρετικὸν τοῦτο πλεονέκτημα παρεχώρησεν ὁ Νόμος ἐν γένει εἰς ὅλα τὰ ἐμπορικὰ Βιβλία πρὸς εὐκολίαν τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν. Ὁ Νομοθέτης ἐθεώρησεν ὅτι αἱ τακτικαὶ ἐγγραφαὶ, αἱ γενόμεναι μετ' ἀκριβοῦς εἰς τὰ ἐμπορικὰ Βιβλία τοῦ ἐμπόρου, περιέχουν τὴν εἰλικρινῇ ἔκφρασιν τῆς συνειδήσεώς του, καὶ ἐπομένως ἐκήρυξε τὰς ἐγγραφὰς αὐτὰς ἀξίας νὰ παρέξωσι πίστιν πρὸς ὄφελος τοῦ ἐμπόρου, ὅταν κἀμμία ἐναντία ἀπόδειξις δὲν τὰς ἀνατρέπη.

§. 411. *Διατήρησις τῶν Βιβλίων.*—Ὁ ἔμπορος εἶναι ὑποχρεωμένος ἀπὸ τὸν Νόμον νὰ διατηρῇ τὰ ἐμπορικὰ του Βιβλία ἐπὶ δέκα ἔτη, ἀρχόμενα ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεώς των. Σκοπὸς τῆς διατάξεως ταύτης εἶναι νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς δόλους ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως, διὸ ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἐμπόρους νὰ ἐξαφανίσωσι τὰ παλαιὰ των Βιβλία. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης δὲν πρέπει τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ διατηρῇ καὶ τὰ ἀρχαιότερα τῶν δέκα ἐτῶν ἐμπορικὰ Βιβλία του.

§. 412. *Ἀνακεφαλalaίωσις.*—Ἐξ ὅλων τούτων προκύπτει ὅτι ὁ Νόμος πολλὰ σαφῶς ἠθέλησε δι' ὅλων τῶν μέσων νὰ ἐμποδίσῃ τὸν δόλον καὶ τὴν κακὴν πίστιν τοῦ ἐμπόρου, ἐπιβάλλων εἰς αὐτὸν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ κρατῇ σημειώσεις ἀκριβεῖς περὶ ὅλων τῶν πράξεών του· ἀλλ' ἐκτὸς τῆς νομικῆς ὑποχρέωσεως καὶ τὸ ἴδιόν του συμφέρον τὸν κάμνει νὰ αἰσθάνηται τὴν ἀνάγκην τῆς πλέον λεπταλόγου τάξεως καὶ ἀκριβοῦς κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν Βιβλίων του. Αἱ ὑποχρεώσεις ὅθεν, τὰς ὁποίας ὁ ἔμπορος ἔχει ἀπὸ τὸν Νόμον ὡς πρὸς τὸ λογιστικὸν μέρος τῶν ἐργασιῶν του, εἶναι αἱ ἑξῆς·

α) Νὰ κρατῇ Βιβλίον *Ἡμερολόγιον*, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ σημειόνη καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὅλας τὰς ἐμπορικὰς του πράξεις τὰς σχετικὰς μετ' τὴν ἐμπορικὴν του περιουσίαν·

β) Νὰ συντάττῃ κατ' ἔτος τὴν ἀπογραφὴν τῆς περιουσίας του, σημειόνων ἀκριβοῦς τὴν ἐνεργητικὴν καὶ παθητικὴν κατάστασίν του.

§. 413. *Καθολικόν.*—Δὲν ἦτο βεβαίως ἔργον τοῦ Νομοθέτου νὰ προσδιορίσῃ τὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ συντάσσῃται τὸ βιβλίον τῆς ἀπογραφῆς τοῦ ἐμπόρου· ἡ φροντίς αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν

τῶς ἐντὸς τοῦ ἔθρου, καὶ ἐπομένως ἕκαστον διπλογραφικὸν ἄρθρον περιέχει δύο πρόσωπα, δηλ. τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δίδει τὸν χρεώστην, καὶ τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον λαμβάνει τὸν δανειστήν· οὕτως ὁ Πέτρος, ὁ ἔμπορος ὁ κρατῶν τὰ Βιβλία, πωλεῖ εἰς τὸν Παῦλον πραγματείαν τινα, δὲν θέλει λοιπὸν ἐγγράφει ὡς εἰς τὴν ἀπλογραφίαν.

« Ὁ Παῦλος νὰ δόσῃ Γρ. 20,000 διὰ τὴν πραγματείαν, τὴν ὁποίαν » τῷ ἐπώλησα· « ἀλλὰ συντάττω τὸ ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ διπλογραφικῶς θέλει γράψαι

« Ὁ Παῦλος γὰ δόσῃ εἰς τὸν Πέτρον Γρ. 20,000 διὰ τὴν πραγματείαν κτλ.

Παρατηροῦμεν ὅθεν ὅτι τὸ ἄρθρον τοῦτο περιέχει εὐκρινῶς δύο πρόσωπα, τὸν χρεώστην καὶ τὸν δανειστήν διακεκριμένως. Ἐὰν θελήσωμεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὸ Καθολικὸν τὸ ἄρθρον, θέλομεν σημειώσῃ τὸ ἴδιον ποσὸν εἰς δύο μέρη, ἥτοι εἰς δύο λογαριασμοὺς, διότι θέλομεν χρεώσῃ τὸν Παῦλον διὰ τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον χρεωστεῖ, καὶ θέλομεν ἀνοίξῃ λογαριασμὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Πέτρου, δηλ. τοῦ ἐμπόρου τοῦ κρατοῦντος τὰ Βιβλία, καὶ θέλομεν τὸν πιστώσῃ δι' ὅσα μέλλει νὰ τῷ δόσῃ ὁ Παῦλος.

Ἡ ἀπλουστάτη αὕτη θεωρία εἶναι ἡ μόνη βάσις τῆς διπλογραφικῆς μεθόδου. Ἰδοὺ δὲ ποῖον εἶναι τὸ οὐσιῶδες πλεονέκτημα αὐτῆς. Μεταφέροντες τὸ διπλογραφικὸν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου μας εἰς τὸ Καθολικὸν ἴδομεν ὅτι ἐσημειώσαμεν τὸ αὐτὸ ποσὸν εἰς δύο διαφόρους λογαριασμοὺς, χρεόνοντες τὸν χρεώστην, καὶ πιστόνοντες τὸν πιστωτήν· ἔπεται ὅθεν ὅτι τὸ ἄθροισμα τῶν ποσῶν τοῦ Ἡμερολογίου πρέπει νὰ ᾖ ἴσον μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν ποσῶν, τῶν ἐγγραφέντων εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος τοῦ Καθολικοῦ, καὶ ὡσαύτως ἴσον μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν ποσῶν, τῶν ἐγγραφέντων εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ Καθολικοῦ. Τὰ τρία ἄθροίσματα λοιπὸν τοῦ πιστολογικοῦ καὶ χρεωλογικοῦ μέρους τοῦ Καθολικοῦ καὶ τοῦ Ἡμερολογίου πρέπει νὰ ᾖ ἴσα· ὅθεν ἀφοῦ τελειώσωμεν τὴν μεταφορὰν τῶν ἄρθρων τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν, καὶ εὐρωμεν τὰ ἄθροίσματα αὐτῶν ἴσα, ἔχομεν ἀλάνθαστον ἀπόδειξιν ὅτι αἱ ἐγγραφαί μας ἐγένοντο ἐν τάξει, καὶ κανὲν λάθος δὲν παρεισέφρυσεν εἰς αὐτάς.

Οὕτω κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην, ἃν ὑποθέσωμεν ὅτι κρατοῦμεν τὰ Βιβλία τοῦ Πέτρου, καὶ ἀνοίξωμεν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ ἕνα λογαριασμὸν

Τὸ Βιβλίον τοῦ Καθολικοῦ εἰς τὴν ἀπλογραφίαν δὲν περιέχει εἰμὴ προσωπικοὺς λογαριασμοὺς. Ἡ ἐγγράφη τῶν ἄρθρων τοῦ Ἡμερολογίου δὲν παρουσιάζει καμμίαν δυσκολίαν· ἐπὶ κεφαλῆς γράφεται τὸ ὄνομα τοῦ δανειστοῦ ἢ τοῦ χρεώστου, προταττομένης τῆς λέξεως *δοῦναι* ἢ *λαβεῖν* κατὰ τὰς περιστάσεις, καὶ μετὰ ταῦτα ἐκτίθεται ἡ ἀφορμὴ τῆς χρεώσεως ἢ πιστώσεως π. χ.

1847 τὴν 29 Δεκεμβρίου.

Δοῦναι ὁ Ἰωάν. Νικολάου Γρ. 2,000 δι' ἑκατὸν κοιλὰ σίτου τῷ ἐπωλήσαμεν μὲ 3 μηνῶν διορίαν πρὸς Γρ. 20 τὸ κοιλόν.

Ἡ ἀπλογραφικὴ καταστίχωσις δὲν παρουσιάζει δυσκολίαν τινα ὡς πρὸς τὰς ἀρχάς της καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν της, ἀλλ' ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ καταστιχογράφου τὴν μεγαλητέραν καὶ σπουδαιοτέραν προσοχὴν, διότι διὰ τῆς ἀτελοῦς ταύτης μεθόδου ἡ ἐξέλεγχξις τῶν σφαλμάτων ἀποκαθίσταται δυσκολωτάτη, καὶ πολλάκις ἀποβάνει ἀδύνατος ἡ ἀνέυρεσις τῶν ἐσφαλμένων, διότι ἂν καθ' ὑπόθεσιν παρελείψαμεν νὰ ἐγγράψωμεν εἰς τὸ καθολικὸν Βιβλίον ἓν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου, δὲν ἔχομεν κἀνὲν μέσον πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς παραλείψεως ταύτης. Ἐὰν ἡ ἀπλογραφία δὲν εἶχε τὸ μέγα τοῦτο ἐλάττωμα, δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ὅλοι ἤθελον τὴν παραδεχθῆ, διότι ὡς ἐκ τῆς ἀπλότητός της ἤθελε προτιμᾶσθαι ὅλων τῶν ἄλλων ἐμπορικῶν λογιστικῶν μεθόδων· ἀλλ' ὁ φόβος τῶν σφαλμάτων, δηλ. τῶν παραλείψεων, εἶναι τόσον μέγας, τόσον σοβαρὸς, ὥστε ἡ μέθοδος αὕτη ἀποκαθίσταται πολλὰ ἐπικίνδυνος, καὶ οἱ ἔμποροι καθ' ἑκάστην τὴν παραιτοῦσι προσφεύγοντες εἰς τὴν διπλογραφίαν.

Ἐκτὸς τούτου ἡ ἀπλογραφία δὲν ἐκπληροῖ τὴν θέλησιν τοῦ Νόμου, διότι κατ' αὐτὴν δὲν ἐγγράφονται ὅλαι αἱ πράξεις τοῦ ἐμπόρου εἰς τὸ Ἡμερολόγιον, ἀλλ' εἶναι διεσπαρμέναι εἰς διάφορα βιβλία.

Γ'. ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΑ.

§. 416. *Διπλογραφικὴ μέθοδος.*—Ἰδομεν ὅτι κατὰ τὴν ἀπλογραφίαν ἕκαστον ἄρθρον, ἥτοι ἑκάστη ἐγγράφη τοῦ Ἡμερολογίου περιέχει ἓν μόνον πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἢ λαμβάνει ἢ δίδει, καὶ ὑπονοεῖται ὅτι λαμβάνει ἀπὸ τὸν ἔμπορον ἢ δίδει εἰς τὸν ἔμπορον, τὸν ἰδιοκτήτην τῶν Βιβλίων. Κατὰ τὴν διπλογραφίαν εἰς ἕκαστον ἄρθρον τὸ ὑπονοούμενον τοῦτο πρόσωπον δὲν ὑπονοεῖται πλέον, ἀλλ' ἐκφράζεται ρη-

- 1) Ἐμπορεύματα ἐν γένει·
- 2) Ταμείον·
- 3) Γραμμάτια πρὸς πληρωμὴν·
- 4) Γραμμάτια πρὸς εἰσπραξιν·
- 5) Κέρδη καὶ ζημίαι.

Οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι ὀνομάζονται Γενικοὶ Λογαριασμοί, καὶ δι' αὐτῶν ὅχι μόνον ἐκτελεῖται ὁ διπλογραφικὸς σκοπὸς τῆς ἐξελέγξεως τῶν ἐσφαλμένων, ἀλλὰ δι' αὐτῶν ἔχομεν προσέτι διακεκριμένην ἰδέαν περὶ τῆς κινήσεως τῶν διαφόρων ἀξιών, ἥτοι τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν ὑποθέσεών μας. Διὰ τῶν λογαριασμῶν τούτων καὶ διὰ τῶν προσωπικῶν λογαριασμῶν, τοὺς ὁποίους ἀνοίγομεν ἐπ' ὀνόματι ἐκάστου ἀνταποκριτοῦ μας, μεθ' οὗ εὐρισκόμεθα εἰς σχέσεις, δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν ὅλην τὴν λογιστικότητα τῶν ἐμπορικῶν Βιβλίων μας διπλογραφικῶς.

§. 418. *Χρέωσις—Πίστωσις.*—Ἀποῦ ὁ καταστιχογράφος διαίρεση τὴν ἐμπορικὴν τοῦ ὕλην εἰς τοὺς προεκτεθέντας λογαριασμοὺς, τὸ ἔργον τοῦ συνίσταται εἰς τὸ νὰ διακρίνη πότε πρέπει νὰ χρεώσῃ ἕκαστον λογαριασμὸν καὶ πότε νὰ τὸν πιστόνῃ· τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαῖον ἔργον τοῦ καταστιχογράφου· θέλει δὲ ἔχει ὡς κανόνα ὅτι ὅσάκις εἰς λογαριασμὸς λαμβάνει, πρέπει νὰ χρεωθῇ διὰ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἔλαβεν, ὅσάκις δὲ εἰς λογαριασμὸς δίδει, πρέπει νὰ πιστωθῇ διὰ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἔδωκεν. Ὅθεν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἄρθρου τοῦ Ἡμερολογίου ὁποῖος δὴποτε ἐμπορικῆς πράξεως θέλει ἐξετάσει ποῖος λογαριασμὸς λαμβάνει, καὶ ποῖος δίδει, καὶ κατὰ τὴν λύσιν τὴν ὁποίαν θέλει δώσει εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, θέλει πιστώσει καὶ θέλει χρεώσει τοὺς ἀρμοδίους λογαριασμοὺς.

§. 419. Ὁ Λογαριασμὸς ἐμπορεύματα ἐν γένει χρεώνεται δι' ὅλα τὰ ἐμπορεύματα, τὰ ὁποῖα ἀγοράζομεν διὰ τῆς πιστώσεως ἐκείνων, οἵτινες μᾶς τὰ ἐχορήγησαν, καὶ πιστοῦται δι' ὅσα ἐμπορεύματα πωλοῦμεν διὰ τῆς χρεώσεως ἐκείνων, οἵτινες τὰ λαμβάνουσιν· οὕτως

Ἐὰν ἀγοράσωμεν μὲ μετρητὰ πραγματείας, θέλομεν εἰπεῖ εἰς τὸ Ἡμερολόγιον

Ἐμπορεύματα ἐν γένει—εἰς Ταμείον.

Γρ. . . . . διὰ τὴν ἀγορὰν . . .

Ἐὰν δὲ ἀγοράσωμεν ἐπὶ πιστώσει, δηλ. χωρὶς νὰ πληρώσωμεν τὴν

Πέτρου, θέλομεν πιστόναι τὸν λογαριασμὸν τοῦτον ἅμα χρεόνομέν τινα. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὁ γενικὸς οὗτος τοῦ Πέτρου δὲν εἶναι εἰμὴ λογαριασμὸς πρὸς τακτοποιήσιν τῶν ἐγγραφῶν, καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν μέσου καταλλήλου πρὸς ἐπεξεργασίαν καὶ ἀπαλήθευσιν τῶν ἄλλων λογαριασμῶν.

§. 417. *Διαιρέσεις τοῦ Γενικοῦ Λογαριασμοῦ.*—Ἡ σύνταξις ἐνὸς τοιούτου γενικοῦ λογαριασμοῦ ἐκπληροῖ μὲν τὸν σκοπὸν τῆς διπλογραφίας καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπαλήθευσιν τῆς ἀκριβοῦς τῶν ἐγγραφῶν, ἀλλ' εὐκόλως ἐννοοῦμεν ὅτι ὡς ἐκ τῆς ποικιλίας καὶ τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν ἐγγραφῶν μας θέλει ἀποκατασταθῇ σωρεία σημειώσεων, μὴ παρουσιαζουσῶν διακεκριμένως τὰ ἕκαστον εἶδος τῶν πράξεων μας ἀφορῶντα· ὅθεν ἀνεγνώρισεν ὁ ἔμπορος τὴν ἀνάγκην νὰ διαιρέσῃ εἰς χωριστοὺς λογαριασμοὺς κατὰ τὰ διάφορα ἀντικείμενα τῶν ἐργασιῶν τοῦ τὸν γενικὸν λογαριασμὸν, τὸν ὁποῖον κατ' ἀρχὰς ἤνοιξεν ἀντιπροσωπεύοντα αὐτόν.

Ἀναλύων τὰς διαφόρους ἐμπορικὰς τοῦ ἐργασίας παρετήρησεν. ὅτι αἱ μετὰ τῶν ἀνταποκριτῶν τοῦ σχέσεις περιστρέφονται εἰς τὰ ἐξῆς ἀντικείμενα

- 1) Περὶ ἐμπορευμάτων.
- 2) Περὶ νομισμάτων.
- 3) Περὶ γραμματίων, τὰ ὁποῖα ὑπὲρ αὐτοῦ ὑπέγραψαν, ἢ τὰ ὁποῖα εἰς βάρος αὐτῶν ἐξέδωκε, δηλ. περὶ γραμματίων πρὸς εἰσπραξίν.
- 4) Περὶ γραμματίων, τὰ ὁποῖα πρὸς ὄφελος τῶν ἀνταποκριτῶν τοῦ ὑπέγραψεν, ἢ εἰς βάρος τοῦ οὗτοι ἐξέδωκαν, δηλαδὴ περὶ γραμματίων πρὸς πληρωμὴν, καὶ
- 5) Περὶ κερδῶν καὶ ζημιῶν, ἅτινα εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα ὅλων τῶν ἐμπορικῶν τοῦ ἐπιχειρήσεων.

Παρατηρεῖ ἐπομένως ἐὰν πρόκειται νὰ χρεώσῃ τινὰ τῶν ἀνταποκριτῶν τοῦ, τοῦτο προέρχεται διότι τῷ παρεχώρησεν ἀξίαν ἀνήκουσαν εἰς μίαν τῶν ἀνωτέρω πέντε κατηγοριῶν ἃν δὲ πρόκειται νὰ τὸν πιστώσῃ, προέρχεται διότι ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ἀξίαν, ἥτις προσετέθη εἰς τὰς ἀξίας, τὰς ὁποίας μέχρι τοῦδε εἶχεν· ὅθεν διαιρέσας τὰς ἐμπορικὰς τοῦ πράξεις εἰς τὰς πέντε ταύτας κατηγορίας ἤνοιξεν εἰς τὰ βιβλία τοῦ πέντε λογαριασμοὺς, διὰ τῶν ὁποίων ἀντιπροσωπεύεται εἰς ὅλας τοῦ τὰς ἐργασίας. Οἱ γενικοὶ οὗτοι λογαριασμοὶ εἶναι οἱ ἐξῆς·

ἡμεῖς ἐκδίδομεν εἰς βάρος τῶν, καὶ δι' ὅλα αὐτὰ πιστόνονται ἐκεῖνοι, οἵτινες μᾶς παρεχώρησαν τὰ γραμμάτια ταῦτα ἢ τὰς συναλλαγματικές. Πιστοῦται δὲ ὁ λογαριασμὸς γραμμάτια πρὸς εἰσπραξίν διὰ τῆς χρεώσεως τοῦ Ταμείου δι' ὅλας τὰς ποσότητας, τὰς ὁποίας λαμβάνομεν δυνάμει τῶν γραμματίων τούτων. Ἐὰν δὲ μεταβιβάσωμεν εἰς ἄλλον, δι' ὁπισθογραφήσεως π. χ. τοιοῦτον γραμμάτιον, θέλομεν πιστώσει τὸν λογαριασμὸν τῶν γραμματίων, χρεώνοντες τὸν λογαριασμὸν ἐκείνου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐπαρχωρήσαμεν τὸ γραμμάτιον.

Ὁ *Λογαριασμὸς Κέρδη καὶ Ζημίαι* χρεώνεται δι' ὅλας τὰς ζημίας, τὰς ὁποίας δοκιμάζομεν διὰ τῆς πιστώσεως ἐκείνων τῶν γενικῶν λογαριασμῶν, οἵτινες τὰς ὑπέφερον, καὶ πιστοῦται διὰ τὰ κέρδη, τὰ ὁποῖα πραγματοποιοῦμεν διὰ τῆς χρεώσεως τῶν λογαριασμῶν ἐκείνων, ἐκ τῶν ὁποίων προέκυψε τὸ κέρδος· οὕτως, ἐὰν ἡ πώλησις τῶν ἐμπορευμάτων μας ἀπέβη ἐπικερδής, θέλομεν πιστώσει τὸν λογαριασμὸν τῶν κερδῶν καὶ ζημιῶν, χρεώνοντες τὰ ἐμπορεύματα ἐν γένει, διότι τὰ ἐμπορεύματα χρεωστοῦν νὰ δώσουν τὰ κέρδη, τὰ ὁποῖα ἔκαμον.

Κανόνες διπλογραφικοί.—Διὰ τῶν προσκτεθεισῶν συντόμων ὀδηγιῶν δὲν ἐκάμαμεν ἄλλο εἰμὴ νὰ ἐπαναλάβωμεν λεπτομερέστερον τὴν κεφαλαιώδη ἀρχὴν «ὅτι ὅλοι οἱ λογαριασμοὶ, ὁποίας δήποτε φύσεως ᾖναι, χρεώνονται δι' ὅλας τὰς ἀξίας, τὰς ὁποίας λαμβάνουν διὰ τῆς πιστώσεως ἐκείνων, οἵτινες τὰς ἐχορήγησαν, καὶ πιστοῦνται δι' ὅλας τὰς ἀξίας, τὰς ὁποίας δίδουν, διὰ τῆς χρεώσεως ἐκείνων, οἵτινες τὰς λαμβάνουν».

Ὁ καταστιχογράφος πρέπει νὰ ἐνθυμῇται πάντοτε «ὅτι οἱ γενικοὶ λογαριασμοὶ ἀντιπροσωπεύουν τὸν ἴδιον ἔμπορον», καὶ «ὅτι ἐπομένως πιστόνοντες τοὺς λογαριασμοὺς τούτους, πιστόνομεν τὸν ἔμπορον, καὶ χρεώνοντες τοὺς λογαριασμοὺς χρεόνομεν τὸν ἴδιον ἔμπορον»· καὶ ὅτι ἡ θεμελιώδης ἀρχὴ τῆς διπλογραφικῆς μεθόδου συνίσταται εἰς τὸ ἀξίωμα «ὅτι εἰς πᾶσαν πράξιν πρέπει νὰ ὑπάρχη » εἰς χρεώστης καὶ εἰς δανειστής » καὶ εἰς τὴν συνέπειαν τοῦ ἀξιώματος τούτου «ὅτι πᾶν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου διὰ νὰ ᾖναι διπλογραφικόν, πρέπει νὰ περιέχῃ τὴν σημείωσιν τῶν δύο τούτων προσώπων», διότι κατὰ τὴν διπλογραφίαν δὲν δυνάμεθα νὰ χρεώσωμεν ἓνα λογαριασμὸν χωρὶς νὰ πιστώσωμεν συγχρόνως ἄλλον μὲ τὴν αὐτὴν

ἀξίαν αὐτῶν, θέλομεν χρεώσῃ τὰς πραγματείας καὶ πιστώσῃ ἐκεῖνον, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐλάβομεν τὰ ἐμπορεύματα, καὶ θέλομεν εἰπεῖ
Ἐμπορεύματα ἐν γένει

Εἰς Ν. Ν. . . . Γρ. . . . διὰ τὴν ἀξίαν πραγμα-
 τειῶν μᾶς ἐπώλησε.

Τὸ αὐτὸ θέλομεν πράξει καὶ ἐν περιπτώσει πωλήσεως πραγμα-
 τειῶν· θέλομεν χρεώσῃ ἐκείνους, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐπαρχωρήσαμεν
 τὰς πραγματείας ἐπὶ πιστώσει, ἢ τὸ Ταμεῖον, ἐὰν ἐπώλησαμεν τοῖς
 μετρητοῖς, πιστόνοντες τὸν λογαριασμὸν τῶν ἐμπορευμάτων.

Ὁ *λογαριασμὸς Ταμεῖον* χρεοῦται δι' ὅσα χρήματα λαμβάνομεν
 διὰ τῆς πιστώσεως ἐκείνων, οἵτινες μᾶς τὰ δίδουν, καὶ πιστοῦται
 δι' ὅσα χρήματα πληρόνομεν διὰ τῆς χρεώσεως ἐκείνων, διὰ τοὺς ὁ-
 ποίους τὰ ἐπληρώσαμεν.

Οὕτως, ἐὰν πληρώσωμεν δι' ἀγορὰν πραγματειῶν θέλομεν χρεώ-
 σῃ τὰς πραγματείας· ἐὰν πληρώσωμεν γραμματίῳν μας, θέλομεν
 χρεώσῃ τὰ γραμματία πρὸς πληρωμὴν· ἐὰν πληρώσωμεν κατὰ πα-
 ραγγελίαν ἀνταποκριτοῦ μας τινός, θέλομεν χρεώσῃ τὸν λογαριασμὸν
 τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας τούτου, πιστόνοντες πάντοτε τὸ Ταμεῖον. Τὸ
 αὐτὸ θέλομεν πράξει καὶ ἐν περιπτώσει συνάξεως χρημάτων.

Ὁ *λογαριασμὸς Γραμμάτια πρὸς πληρωμὴν* πιστοῦται δι' ὅλα
 τὰ γραμματία, τὰ ὁποῖα ὑπογράφομεν, δι' ὅλας τὰς συναλλαγματι-
 κάς, τὰς ὁποίας ἀποδεχόμεθα, καὶ ἐν γένει δι' ὅλα τὰ ὑποσχετικὰ
 πληρωμῶν ἔγγραφά μας διὰ τῆς χρεώσεως ἐκείνων, πρὸς ὄφελος τῶν
 ὁποίων ἀνελάβομεν τὰς πρὸς πληρωμὴν ὑποχρεώσεις· χρεοῦνται δὲ
 δι' ὅλας τὰς ποσότητας, τὰς πληρονομένας πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ὑπο-
 χρεώσεών μας τούτων.

Οὕτως, ἐὰν διὰ τὴν ἀγορὰν πραγματειῶν ἐκδόσωμεν γραμματίον
 πληρωτέον μετὰ τρεῖς μῆνας, θέλομεν πιστώσῃ τὰ γραμματία πρὸς
 πληρωμὴν, χρεόνοντες τὰς πραγματείας· ἐὰν ἀποδεχθῶμεν διὰ λογα-
 ριασμὸν φίλου συναλλαγματικὴν, θέλομεν πιστώσῃ τὰ γραμματία
 πρὸς πληρωμὴν, χρεόνοντες τὸν λογαριασμὸν τοῦ φίλου.

Ὁ *λογαριασμὸς Γραμμάτια πρὸς εἰσπραξίαν* χρεοῦται δι' ὅλα τὰ
 γραμματία τὰ πρὸς ὄφελός μας ὑπογραφέντα, δι' ὅλας τὰς συναλ-
 λαγματικὰς ἢ ἐντολάς, τὰς ὁποίας μᾶς παραχωροῦν οἱ ἀνταποκριταί
 μας δι' ὀπισθογραφήσεως καὶ διὰ τὰς συναλλαγματικὰς, τὰς ὁποίας

Οἱ γενικοὶ λογαριασμοί, ὡς ἴδωμεν, ἀντιπροσωπεύουν τὸν ἔμπορον, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου συντάσσονται τὰ ἐμπορικὰ βιβλία, ἢ διὰ νὰ εἴπωμεν καλῆτερον, ἐνῶ οἱ προσωπικοὶ λογαριασμοὶ παρουσιάζουν τὴν θέσιν τοῦ ἔμπορου ἀπέναντι τῶν ἀνταποκριτῶν του, οἱ γενικοὶ λογαριασμοὶ παρουσιάζουν τὴν θέσιν τοῦ ἔμπορίου του ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ του, καὶ τῷ ἐκθέτουν ὅλα τὰ περιστατικά, τὰ ἀφορῶντα τὰ διάφορα εἶδη, ἐκ τῶν ὁποίων συνίσταται ἡ περιουσία του· οὕτως.

Ὁ λογαριασμός τῶν ἐμπορευμάτων ἐν γένει τῷ φανερώνει πόσα ἐμπορεύματα ἠγόρασε, πόσα ἐπώλησε, καὶ πόσα ἔχει ἀκόμῃ.

Ὁ λογαριασμός τοῦ Ταμείου, τῷ δεικνύει πόσα χρήματα ἔλαβε, πόσα ἐξώδευσε, καὶ πόσα ἔχει.

Ὁ λογαριασμός τῶν γραμματίων πρὸς εἰσπραξίν, πόσα γραμμάτια ἔλαβε, πόσα διεπραγματεύσε, πόσα παρεχώρησε, πόσα ἐσύναξε, καὶ πόσα ἔχει ἀκόμῃ εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν του.

Ὁ λογαριασμός τῶν γραμματίων πρὸς πληρωμὴν, πόσα γραμμάτια ὑπέγραψε, πόσα ἐπλήρωσε, καὶ πόσα μένουν ἀκόμῃ πρὸς πληρωμὴν.

Ὁ λογαριασμός κέρδη καὶ ζημίαι τέλος τῷ δίδει τὸν κατάλογον τῶν κερδῶν, τὰ ὁποῖα ἐπραγματοποίησε, καὶ τῶν ζημιῶν, τὰς ὁποίας ἐδοκίμασε, καὶ διὰ τῆς ἐξισώσεως τοῦ λογαριασμοῦ τούτου βλέπει ἀμέσως τὰ κέρδη ἢ τὰς ζημίας τοῦ ἔμπορίου του.

Οἱ γενικοὶ λογαριασμοὶ δὲν εἶναι λοιπὸν μόνον ἐν μέσον ἐξελέγχεως καὶ ἐπαληθεύσεως τῆς ἀκριβείας τῶν ἐγγραφῶν μας· εἶναι προσέτι πολύτιμος συλλογὴ σημειώσεων, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ἔμπορος φωτίζεται, καθοδηγεῖται εἰς τὰς μελλούσας του ἐργασίας καὶ ἐπιχειρήσεις, καὶ κατὰ τοῦτο κυρίως ἀναφαίνεται τῆς διπλογραφικῆς καταστιχογραφίας τὸ πλεονέκτημα.

Ἡ χρησιμότης αὕτη τῶν εἰδικῶν πληροφοριῶν, τῶν ὁποίων ὁ ἔμπορος συναισθάνεται συχνὰ τὴν ἀνάγκην, ὑπαγορεύει τὴν ὑποδιαίρεσιν τῶν γενικῶν λογαριασμῶν, ὅπως δι' αὐτῆς γνωρίζωμεν τὰ μερικὰ ἀποτελέσματα τῶν ἰδιαιτέρων ἐπιχειρήσεών μας. Ὁ καταστιχογράφος ὕθεν ἀναλόγως τῶν ἐργασιῶν τοῦ καταστήματος δύναται νὰ σχηματίσῃ εἰδικούς λογαριασμοὺς περὶ ἐκάστου εἶδους ἐπιχειρήσεων. Αἱ συνήθεις ὑποδιαίρέσεις τῶν γενικῶν λογαριασμῶν εἶναι αἱ ἐξῆς.

Υποδιαίρέσεις τοῦ λογαριασμοῦ ἐμπορεύματα ἐν γένει.—Ὄνομάζωμεν ἐν γένει ἐμπορεύματα πᾶν ὅ,τι ἔχομεν ἀνῆκον εἰς τὸ ἐμπό-

ποσότητα, καὶ τὸ ἀνάπαλιν δὲν δυνάμεθα νὰ πιστώσωμεν ἓνα λογαριασμὸν χωρὶς νὰ χρεώσωμεν συγχρόνως μὲ τὴν αὐτὴν ποσότητα ἓνα ἄλλον λογαριασμὸν.

Ἰδοὺ ἐν συντόμῳ ἡ ἀνακεφαλαίωσις τῶν κανόνων, τοὺς ὁποίους ἐξεθέσαμεν.

α.) Πᾶσα ἐμπορικὴ πράξις τοῦ ἐμπορίου πρέπει ν' ἀποτελῇ ἐν ἄρθρον εἰς τὸ Ἡμερολόγιον.

β.) Πᾶν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου πρέπει ν' ἀναφέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ χρεονομένου, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ πιστονομένου.

γ.) Πᾶν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου πρέπει νὰ μεταφέρεται εἰς τὸ Καθολικὸν εἰς τοὺς λογαριασμοὺς, εἰς τοὺς ὁποίους ἀνήκει, δηλ. εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ χρεονομένου λογαριασμοῦ καὶ εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος τοῦ πιστονομένου λογαριασμοῦ.

δ.) Τὸ ἄθροισμα τοῦ χρεωλογικοῦ μέρους ὅλων τῶν λογαριασμῶν συνάμα πρέπει νὰ ᾔηται ἶσον μὲ τὸ ἄθροισμα τοῦ πιστολογικοῦ μέρους ὅλων τῶν λογαριασμῶν συνάμα, καὶ ἕκαστον τῶν ἀθροισμάτων τούτων ἶσον μὲ τὸ ἄθροισμα τοῦ Ἡμερολογίου· ἡ ἰσότης αὕτη ἀποδεικνύει ὅτι αἱ ἐγγραφαὶ καὶ αἱ μεταφοραὶ ἐγένοντο ἐν τάξει.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων προκύπτει ὅτι εἰς τὴν διπλογραφίαν τὸ πᾶν συνίσταται εἰς τὴν ἀκριβῆ σύνταξιν τῶν ἄρθρων τοῦ Ἡμερολογίου, καὶ εἰς τὴν προσεκτικὴν μεταφορὰν αὐτῶν εἰς τὸ Καθολικόν.

Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τῆς ἀκριβοῦς συντάξεως τῶν ἄρθρων τοῦ Ἡμερολογίου, πρέπει νὰ διακρίνωμεν καλῶς εἰς πᾶσαν πράξιν, ποῖος λογαριασμὸς δίδει, καὶ ποῖος λογαριασμὸς λαμβάνει, δηλ. ποῖος λογαριασμὸς πρέπει νὰ χρεωθῇ, καὶ ποῖος λογαριασμὸς πρέπει νὰ πιστωθῇ, ἐν ἐνὶ λόγῳ ποῖος εἶναι ὁ χρεώστης καὶ ποῖος ὁ δανειστής. Ἡ διάκρισις αὕτη, ἡ τόσον ἀπλῆ, δὲν εἶναι διόλου δύσκολος, ὅταν ὁ καταστιχυγράφος καταβάλλῃ τὴν ἀναγκαίαν προσοχὴν, καὶ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τὸ σύστημα τῆς διαιρέσεως τῆς ἐμπορικῆς τοῦ ὕλης εἰς τοὺς διαφόρους λογαριασμούς.

§. 420. Ὑποδιαίρεσις τῶν γενικῶν λογαριασμῶν. Καταστήσαντες ἤδη γνωστὰ τὰ ὀνόματα, τὴν χρῆσιν, καὶ τὸν μηχανισμόν τῶν γενικῶν λογαριασμῶν, θέλομεν προσθέσει παρατηρήσεις τινὰς ὡς πρὸς αὐτοὺς, καὶ ὡς πρὸς τὰς ὑποδιαίρεσεις αὐτῶν.

σεως ἐκεῖνων, οἵτινες τὰ λαμβάνουσι, καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς πωλή-
σεως ὅλης τῆς μερίδος τοῦ ἐμπορεύματος σχηματίζει τὸν λογαρια-
σμὸν τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ πωληθέντος ἐμπορεύματος, καὶ πιστώ-
νει μὲ τὸ ποσὸν αὐτῆς τὰ ἐμπορεύματα ἐν γένει, χρεόνων τὸν λογα-
ρισμὸν πωλήσεις ἐμπορευμάτων.

Ἐὰν δὲ εἰς τὴν πώλησιν τῶν ἐμπορευμάτων ἔκαμεν ἔξοδα, τὰ ὁποῖα
βεβαίως ἐνέγραψεν εἰς τὸν λογαριασμὸν ἔξοδα ἐμπορευμάτων, θέλει
πιστώσει τὸν λογαριασμὸν τοῦτον, χρεόνων τὸν λογαριασμὸν τῶν πω-
λήσεων διὰ τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων· καὶ θέλει ἐγγράφει εἰς πίστιν τῶν
ἐμπορευμάτων ἐν γένει τὸ καθαρὸν ποσὸν, τὸ προελθὸν ἐκ τῆς πωλή-
σεως τοῦ ἐμπορεύματος.

Οἱ τρεῖς οὗτοι ἰδιαίτεροι λογαριασμοὶ

Προβλέψεις ἐμπορευμάτων,

Πωλήσεις ἐμπορευμάτων,

Ἐξοδα ἐμπορευμάτων

εἶναι χρησιμώτατοι καὶ σχεδὸν ἀναπόφευκτοι εἰς τὴν λογιστικότητα
ἐκάστου ἐμπορικοῦ καταστήματος, ὅσον περιορισμέναι καὶ ἂν ἦναι αἱ
ἐργασίαι του.

Μόλον ὅτι ἀρκετὰ εὐκρινῶς ἐξεθέσαμεν τὴν χοῆσιν τῶν τριῶν τού-
των λογαριασμῶν, πρὸς εὐκρινεστέραν κατάληψιν ἀναφέρομεν τὰ ἐξῆς
παρδείγματα.

Ἀποφασίζομεν ὃ ἀγοράσωμεν 100 ὀκάδας μετάξης διὰ νὰ τὴν ἀπο-
στείλωμεν εἰς Λονδίνον.

Ἀγοράζομεν τὴν 10 Δεκεμ. ὀκάδας 50

πρὸς γρ. 150

γρ. 7,500

Ἀγοράζομεν τὴν 15 τοῦ ἰδίου ἐτέρας

ὀκάδας 50 πρὸς γρ. 145

» 7,250

Πληρόνομεν τὴν 20 διὰ μεσιτείαν τῆς

ἀγορᾶς $1\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0

78

Ὁμοίως τὴν 25 διὰ κιβώτια καὶ μετα-

φορὰν αὐτῶν.

» 100

γρ. 14,928

Χρεωστοῦντες νὰ σημειώσωμεν τὰ ποσὰ ταῦτα εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν
μας, ἐὰν δὲν εἶχαμεν εἰς τὰ βιβλία ἀνοικτοὺς τοὺς μνησθέντας τρεῖς

ρίον μας, κινήτον ἢ ἀκίνητον· ἐὰν θελήσωμεν ὅθεν νὰ διακρίνωμεν εἰς εἶδη τὰ διάφορα ταῦτα ἐμπορεύματα δυνάμεθα ν' ἀνοίξωμεν ἰδιαιτέρους λογαριασμοὺς ἐπ' ὀνόματι τῶν διαφόρων ἐμπορευμάτων, τῶν γινομένων ἀντικείμενον τοῦ ἐμπορίου μας· οὕτω δυνάμεθα ν' ἀνοίξωμεν λογαριασμὸν *Σίτοι*, — *χειροτεχνήματα*, — *μετάξαι*, — *μαλλία*, — *ἀποικιακὰ εἶδη*, κτλ.

Προσέτι, ἐὰν θέλωμεν νὰ διακρίνωμεν τὰ ἐμπορεύματά μας ὡς πρὸς τὰς διαφόρους πόλεις, εἰς τὰς ὁποίας τὰ ἀποστέλλομεν, δυνάμεθα νὰ σχηματίζωμεν λογαριασμοὺς, ἐμπορεύματα εἰς *Λονδίνον*. — ἐμπορεύματα εἰς *Μασσαλίαν*, κτλ., ἢ ἐμπορεύματα παρὰ τῷ *N. N.*, ἐὰν θέλωμεν νὰ γνωρίζωμεν κατ' ἰδίαν τὴν θέσιν τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ ὁποῖα στέλλονται εἰς τινὰ ἀνταποκριτὴν μας πρὸς πώλησιν.

Οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι πιστόνονται καὶ χρεόνονται ὡς καὶ ὁ γενικὸς λογαριασμὸς ἐμπορεύματα ἐν γένει.

Συχνάκις ὁ Ἐμπορος δὲν ἀγοράζει ἀμέσως ὅλην τὴν ποσότητα τοῦ ἐμπορεύματος, τοῦ ὁποίου τὴν πρόβλεψιν ἐπιχειρεῖ, οὔτε πληρόνει συγχρόνως ὅλην τὴν ἀξίαν αὐτοῦ καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ἀγορᾶς καὶ λοιπά· ὡς ἐκ τούτου γεννᾶται ἡ ἀνάγκη ἰδιαιτέρων λογαριασμῶν, οἵτινες εἶναι ὡσαύτως ὑποδιαίρέσεις τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ τῶν ἐμπορευμάτων. Ὅθεν διὰ νὰ μὴ σημειώη τμηματικῶς τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων, τὰ ὁποῖα προβλέπει εἰς τὸν Γενικὸν λογαριασμὸν αὐτῶν, ἀνοίγει λογαριασμὸν *Προβλέψεις ἐμπορευμάτων*. Τὸν λογαριασμὸν τοῦτον χρεώνει μὲ τὰ πόσᾶ, τὰ ὁποῖα πληρόνει διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἐμπορευμάτων, πιστόνων τὸ Ταμεῖον. Ἀνοίγει προσέτι λογαριασμὸν *ἔξοδα ἐμπορευμάτων*, τὸν ὁποῖον ὡσαύτως χρεώνει μὲ ὅσα ἔξοδα πληρόνει διὰ τὴν πρόβλεψιν τῶν ἐμπορευμάτων. Ἀφοῦ δὲ συμπληρώσῃ ὅλον τὸ ποσὸν τοῦ ἐμπορεύματος, τότε σχηματίζει τὸν λογαριασμὸν τῶν ἐμπορευμάτων ἐν γένει, πιστόνων τοὺς λογαριασμοὺς *προβλέψεις ἐμπορευμάτων* καὶ *ἔξοδα ἐμπορευμάτων*, ἕκαστον κατὰ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ἐχορήγησε διὰ τὴν πρόβλεψιν τοῦ ἐμπορεύματος.

Αἱ πωλήσεις ὡσαύτως τῶν ἐμπορευμάτων δὲν γίνονται συνήθως ὁλοσχερῶς, ἀλλὰ πωλοῦνται κατὰ μερίδας· ὅθεν διὰ νὰ μὴ πιστόνη τμηματικῶς τὸν Γενικὸν λογαριασμὸν τῶν ἐμπορευμάτων μὲ τὰ πόσᾶ τῶν τμηματικῶν πωλήσεων, ἀνοίγει λογαριασμὸν *πωλήσεις ἐμπορευμάτων*, τὸν ὁποῖον πιστόνει ὁσάκις πωλῇ ἐμπορεύματα διὰ τῆς χρεώ-

ὡς ὀπισθεν.	γρ.	40,000
τὸν Δημήτριον πρὸς γρ. 20, 25 μὲ 2 μηνῶν προθεσίαν.	»	40,500
τὴν 20 κοιλὰ 6,000 πρὸς γρ. 20 50 τοῖς μετρητοῖς.	»	123,000
	»	203,500
τὴν 21 πληρώσωμεν τὸν ναῦλον τοῦ πλοίου πρὸς γρ. 3 τὸ κοιλόν.	»	30,000
τὴν 22 πληρώσωμεν μετρητικά.	»	125
	»	30,125

Θέλομεν ἐγγράψαι διὰ μὲν τὰς πωλήσεις εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν μας τὰ ἐξῆς ἄρθρα.

— Τὴν 10 Δεκεμβρίου —

Ὁ Ἰωάννης—εἰς πωλήσεις ἐμπορευμάτων γρ. 40,000 διὰ κοιλ. 2,000 σίτου τῷ ἐπωλήσαμεν πρὸς γρ. 20 μὲ 1 μηνὸς προθεσίαν.

— Τὴν 15 τοῦ αὐτοῦ —

Ὁ Δημήτριος—Εἰς πωλήσεις ἐμπορευμάτων γρ. 40,500 διὰ 2,000 κοιλὰ πρὸς γρ. 20, 25 μὲ 2 μηνῶν προθεσίαν.

— Τὴν 20 τοῦ αὐτοῦ —

Ταμεῖον—Εἰς πωλήσεις ἐμπορευμάτων γρ. 123,000 διὰ 6,000 κοιλὰ σίτου πρὸς γρ. 2, 25 τοῖς μετρητοῖς ἐπωλήσαμεν.

Διὰ δὲ τὰ ἔξοδα, τὰ ὅποια ἐπληρώσαμεν, θέλομεν πιστώσει τὸ Ταμεῖον, τὸ ὅποιον τὰ ἐπλήρωσε, χρεόνοντες τὰ ἔξοδα ἐμπορευμάτων οὕτως.

Ἐξοδα ἐμπορευμάτων εἰς Ταμεῖον γρ. 30,125 ὡς ἐξῆς·

Διὰ ναῦλον κοιλ. 10,000 κτλ. γρ. 30,000

Διὰ μετρητικά. » 125

Ἀφοῦ δὲ πωλήσωμεν ὅλον τὸ φορτίον τοῦ σίτου, καὶ πληρώσωμεν ὅλα τὰ ἔξοδα, θέλομεν ἐγγράψαι τὸ ἐξῆς ἄρθρ. εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν μας.

— Τὴν 23 Δεκεμ. —

Πωλήσεις ἐμπορευμάτων εἰς δύο διαφόρους, γρ. 203,500

Ἐμπορεύματα ἐν γένει, διὰ τὴν πώλησιν

10,000 κοιλῶν σίτου κτλ. » 173,375

Ἐξοδα ἐμπορευμάτων, διὰ τὸν ναῦλον τοῦ

λογαριασμούς, ἔπρεπε τὴν 10 Δεκεμ. νὰ χρεώσωμεν τὰ ἐμπορεύματα ἐν γένει, πιστόνοντες πάλιν τὸ ταμεῖον διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν 50 ὀκ. μὲ γρ. 7,500. τὴν δὲ 15 τοῦ ἰδίου μὲ γρ. 7,250.

Τὴν 20 διὰ τὴν μεσιτείαν, τὴν ὁποίαν ἐπληρώσαμεν, ἔπρεπεν ὡσαύτως νὰ χρεώσωμεν τὰ ἐμπορεύματα, πιστόνοντες τὸ ταμεῖον. Τὸ αὐτὸ ᾗθέλαμεν πράξει τὴν 25 τοῦ ἰδίου διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν κιβωτίων κτλ.

Παρατηρεῖται ὅτι διὰ τῶν ἐγγραφῶν τούτων ὁ λογαριασμὸς τῶν ἐμπορευμάτων ἐν γένει δὲν θέλει παρουσιάζει εὐκρινῶς δι' ἑνὸς ἄρθρου καὶ διὰ μιᾶς ἐγγραφῆς τὴν ἀξίαν τοῦ ἐμπορεύματος, τὸ ὁποῖον ἡγοράσαμεν.

Ὅταν δὲ ἔχωμεν τοὺς εἰρημένους τρεῖς λογαριασμοὺς, θέλομεν χρεώσει τὸν λογαριασμὸν προβλέψεις ἐμπορευμάτων τὴν 10 καὶ 15 Δεκεμ. μὲ τὰ ποσὰ, τὰ ὁποῖα ἐπληρώσαμεν διὰ τὴν ἀγορὰν τῆς μετάξης, πιστόνοντες τὸ ταμεῖον, τὴν δὲ 20 καὶ 25 τοῦ ἰδίου θέλομεν χρεώσει τὸν λογαριασμὸν ἔξοδα ἐμπορευμάτων πιστόνοντες τὸ ταμεῖον διὰ τὰ ἔξοδα τῆς μεσιτείας, τῶν κιβωτίων καὶ λοιπὰ.

Ἀποῦ δὲ τελειώσει ἡ πρόβλεψις τῆς μετάξης, καὶ πληρωθῶσιν ὅλα τὰ ἔξοδα, θέλομεν ἐγγράφει ἄρθρον εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν μας Ἐμπορεύματα ἐν γένει.

Εἰς τοὺς ἐπομένους	γρ.	14,928

Εἰς προβλέψεις ἐμπορευμάτων διὰ τὴν ἀγορὰν 100 ὀκάδ. μετάξης ἡγοράσαμεν τὴν 10 καὶ 15 τοῦ Δεκεμ. πρὸς γρ. 150, 145.	γρ.	14,750

Εἰς ἔξοδα ἐμπορευμάτων διὰ μεσιτείαν τῆς ἀγορᾶς τῆς μετάξης . . γρ. 78		
Διὰ κιβώτια καὶ μεταφορὰν αὐτῶν » 100	»	178

	γρ.	14,928

καὶ οὕτω θέλομεν ἔχει εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν ἐμπορευμάτων ἐν γένει τὸ ὅλοσχερὸς ποσὸν τῆς ἀξίας τῆς μετάξης μας εἰς μίαν ἐγγραφήν. Τὸ αὐτὸ θέλομεν πράξει ὡς πρὸς τὰς πωλήσεις ἂν π. χ. λάβωμεν ἐν φορτίον σίτου ἐκ 10,000 κοιλῶν, διὰ νὰ τὸ πωλήσωμεν, καὶ πωλήσωμεν τὴν 10 Δεκεμβρίου εἰς τὸν Ἰωάννην κοιλὰ 2,000 πρὸς γρ. 20 μὲ 1 μην. προθ. . . . . γρ. 40,000 καὶ τὴν 15 πωλήσωμεν ἕτερα 2,000 εἰς

μιδῶν μας, καὶ τὸ ἄθροισμα τοῦ πιστολογικοῦ μέρους εἶναι τὸ ὅλον τῶν κερδῶν μας. Ἐπομένως ἂν ἡ ἐξίσωσις τοῦ λογαριασμοῦ εἶναι πιστωτική, παρουσιάζει τὸ καθαρὸν κέρδος, ἂν δὲ ἦναι χρεωλογικὴ θέλει παρουσιάζει τὴν καθαρὰν ζημίαν, ἥτοι τὸ ὀριστικὸν ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιχειρήσεών μας.

Ὁ λογαριασμὸς τῶν κερδῶν καὶ ζημιῶν ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του εἶναι ἐπιδεκτικὸς ὑποδιαίρεσεως εἰς διαφόρους ἰδιαιτέρους λογαριασμοὺς.

Ὁ λογαριασμὸς, τὸν ὁποῖον ὅλοι σχεδὸν οἱ καταστιχογράφοι ἀνοίγουν ἔξοδα ἐν γένει, εἶναι ὑποδιαίρεσις τοῦ λογαριασμοῦ τούτου.

Ὁ σκοπὸς τοῦ ἐμπορίου, τοῦ ἀνοίγοντος, τὸν λογαριασμὸν ἔξοδα ἐν γένει, εἶναι τὸ νὰ ἔχῃ ἐν μέσον εὐκόλον καὶ πρόχειρον, δι' οὗ νὰ γνωρίζῃ τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων του, χωρὶς ν' ἀναγκάζεται ν' ἀνευρίσκῃ αὐτὰ μετὰ κόπου εἰς τὸν Γενικὸν Λογαριασμὸν Κέρδη καὶ ζημίαι. Ὁ λογαριασμὸς τῶν ἐξόδων ἐν γένει χρεώνεται δι' ὅσα χρήματα πληρόνμεν δι' ἔξοδα γραφείου, καταστήματος, οἰκογενείας, ὑπαλλήλων κτλ. καὶ συνήθως ἡ ἐγγραφή αὐτῶν γίνεται εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς δι' ἑνὸς ἄρθρου εἰς τὸ Ἡμερολόγιον· πιστόνεται δὲ δι' ἐκείνων, οἵτινες τὰ λαμβάνουν.

Ἐὰν εἰς τὸ ἐμπορικὸν κατάστημα ὑπάρχῃ μεγάλη ἔκτασις ἐργασιῶν, ὁ λογαριασμὸς Κέρδη καὶ ζημίαι δύναται προσέτι νὰ ὑποδιαιρεθῇ εἰς τοὺς ἑξῆς λογαριασμοὺς.

Λογαριασμὸς ἐνοικίων,

» » μισθοδοσίας ὑπαλλήλων,

» » ἐξόδων ἐμπορευμάτων,

» » ἐξόδων οἰκιακῶν,

» » ἀποτοκισμῶν καὶ ὑφέσεων.

» » μεσιτειῶν,

» » προμηθειῶν,

» » Τελωνιακῶν δασμῶν.

Ἡ χρῆσις τῶν λογαριασμῶν τούτων δὲν παρουσιάζει δυσκολίαν τινά.

Δ'. ΕΙΔΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ.

§. 424. Λογαριασμὸς κεφαλαίου. — Πᾶσα ἐνέργεια ἐμπορίου ἢ βιομηχανίας προϋποθέτει τὴν ὑπαρξίν ἑνὸς κεφαλαίου. Κεφάλαιον δὲ κυρίως εἶναι ἡ καθαρὰ περιουσία τοῦ ἐμπορίου ἀφαιρουμένων ὅλων του τῶν χρεῶν.

εἰς ὀπισθεν	γρ.	173,375
πλοίου πρὸς γρ. 3 τὸ κοιλόν, γρ. 30,000		
διὰ μετρητικά	»	125
		30,125
	γρ.	203,500

Καὶ οὕτως ἔχομεν εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν ἐμπορευμάτων ἐν γένει σημειωμένον τὸ καθαρὸν προῖον τῆς πωλήσεως τοῦ σίτου μας.

Εἶναι δύσκολον νὰ ἐπαριθμῶμεν ὅλας τὰς περιστάσεις, κατὰ τὰς ὁποίας χρεώνονται ἢ πιστόνονται οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι· ὁ καταστιχογράφος ἀφοῦ ἐννοήσῃ τὸν σκοπὸν, διὰ τὸν ὁποῖον οὗτοι ἀνοίγονται, θέλει καταλλήλως τοὺς χρεώνει ἢ τοὺς πιστώνει.

§. 421. *Αδιαίρετον τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ Ταμείου.*—Ὁ λογαριασμὸς Ταμείου, ὡς ἴδομεν, χρεώνεται διὰ τῆς πιστώσεως ἐκείνου, παρὰ τοῦ ὁποίου λαμβάνομεν, δι' ὅσα χρήματα λαμβάνομεν, καὶ πιστόνεται διὰ τῆς χρεώσεως ἐκείνων, πρὸς τοὺς ὁποίους δίδομεν, δι' ὅσα χρήματα πληρόνομεν. Ὁ λογαριασμὸς οὗτος ἀρχίζει ἀπὸ χρέωσιν, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ κάμωμεν πληρωμὰς πρὶν λάβωμεν πρότερον χρήματα, καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐμποροῦμεν νὰ ἐξοδεύσωμεν περισσότερα ἀφ' ὅσα ἐλάβομεν, ἔπεται ὅτι τὸ πιστολογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ τούτου δὲν δύναται κατὰ τὸ ἄθροισμα νὰ ὑπερβῇ τὸ χρεωλογικὸν, δηλ. ὁ λογαριασμὸς οὗτος δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ ἐξίσωσιν πιστολογικὴν.

Ὁ Γενικὸς Λογαριασμὸς τοῦ Ταμείου ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του εἶναι ἀδιαίρετος, διότι δὲν θέλει μᾶς χρησιμεύσει εἰς τίποτε ἂν ἀνοίξωμεν π. χ. ἰδιαιτέρους λογαριασμοὺς δι' ἕκαστον εἶδος νομισμάτων, τὰ ὁποῖα λαμβάνομεν.

§. 422. *Αδιαίρετον τῶν λογαριασμῶν γραμμᾶτια πρὸς εἰσπραξίν καὶ γραμμᾶτια πρὸς πληρωμὴν.*—Οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι δὲν παρουσιάζουν τὴν ἀνάγκην ὑποδιαίρέσεως τινός. Ὁ πρῶτος αὐτῶν ἄρχεται πάντοτε ἀπὸ μίαν χρέωσιν, καὶ ὁ δεῦτερος ἀπὸ μίαν πίστωσιν.

§. 423. *Υποδιαίσεις τοῦ λογαριασμοῦ Κέρδη καὶ Ζημίας*—Ὁ λογαριασμὸς οὗτος, ὡς ἴδομεν, χρεώνεται δι' ὅλας τὰς ζημίας, τὰς ὁποίας δοκιμάζομεν διὰ τῆς πιστώσεως ἐκείνων τῶν λογαριασμῶν, οἵτινες μᾶς τὰς ἐπροξένησαν, καὶ πιστοῦται δι' ὅλα τὰ ὁποῖα πραγματοποιοῦμεν κέρδη, διὰ τῆς χρεώσεως τῶν λογαριασμῶν, ἐκ τῶν ὁποίων προῆλθον τὰ κέρδη. Προκύπτει ἐκ τούτου ὅτι τὸ ἄθροισμα τοῦ χρεολογικοῦ μέρους τοῦ λογαριασμοῦ τούτου εἶναι τὸ ὅλον τῶν ζη-

ταίρου, τοῦ ἔχοντος δικαίωμα εἰς τοιαύτας ἀπολήψεις (παροίματα), θέλομεν ἀνοίξει λογαριασμὸν ἐπιγράφοντες αὐτὸν, *λογαριασμός ἀπολήψεων τοῦ Ν. Ν.*

Ἀνοίγεται προσέτι ἐπ' ὀνόματι τῶν συνεταίρων *λογαριασμός καταθέσεως*, εἰς τὸν ὁποῖον ἐγγράφονται τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ὁ συνεταῖρος καταθέτει εἰς τὸ ἐταιρικὸν Ταμεῖον διὰ λογαριασμὸν τοῦ κεφαλαίου του.

Ὁ *λογαριασμός τῶν ἀπολήψεων* χρεώνεται μὲ τὰ ποσά, τὰ διδόμενα εἰς τὸν συνεταῖρον μέχρι τῆς συμπληρώσεως τῆς ὀλικῆς ποσότητος, τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ ἐταιρικὸν συμβόλαιον δύναται νὰ λάβῃ.

Ὁ *λογαριασμός τῶν καταθέσεων* κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἐταιρίας χρεώνεται μὲ τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα οἱ συνεταῖροι χρεωστοῦν νὰ καταθέσουν διὰ τῆς πιστώσεως τοῦ κεφαλαίου, καὶ οὕτω μορφοῦται ὁ λογαριασμός τοῦ κεφαλαίου, διότι πραγματικῶς τὸ κεφάλαιον ἐταιρίας τινὸς δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα οἱ διάφοροι συνεταῖροι πρέπει νὰ καταβάλωσιν. Ὅταν οἱ συνεταῖροι καταβάλωσι τὰ ποσά ταῦτα τῶν καταθέσεων τῶν εἰς χρήματα ἢ εἰς ἐμπορεύματα ἢ εἰς ἄλλας ἀξίας, θέλουν πιστωθῇ οἱ λογαριασμοὶ τῶν καταθέσεων τῶν διὰ τῆς χρεώσεως τῶν γενικῶν λογαριασμῶν, οἵτινες ἔλαβον τὰς κατατεθείσας ἀξίας. Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι τῶν καταθέσεων θέλουν ἐξισωθῇ, διότι ἡ αὐτὴ ποσότης θέλει σημειωθῇ εἰς τὸ χρεωλογικὸν καὶ πιστολογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ.

Ἐὰν ὁ συνεταῖρος ἔχῃ τὸ δικαίωμα παρὰ τοῦ ἐταιρικοῦ συμβολαίου νὰ καταθέτῃ εἰς τὴν ἐταιρίαν χρήματα λαμβάνων τόκον, θέλομεν ἀνοίξει ἐπ' ὀνόματί του *λογαριασμὸν ἐντόκων καταθέσεων*. Ὁ λογαριασμός οὗτος πιστώνεται μ' ὅσα ὁ συνεταῖρος καταθέτει ποσά, καὶ χρεώνεται μὲ τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος συνεταῖρος ἀπέναντι τῶν καταθέσεων του τούτων λαμβάνει.

§. 426. *Προσωπικοὶ λογαριασμοί* — Οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι εἶναι ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποίους ἀνοίγομεν ἐπ' ὀνόματι τῶν προσώπων, μεθ' ὧν συναλλαττόμεθα.

Ὅταν ἐνεργῶμεν ἐπ' ὀνόματι τῶν ἀνταποκριτῶν μας ὡς παραγγελιοδόχοι αὐτῶν διακρίνομεν τὸν λογαριασμὸν, τὸν ὁποῖον ἀνοίγομεν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας τούτου, ἐπιγράφοντες αὐτὸν « *Ο Ν. Ν. λογαριασμός του.* »

Ἐὰν δὲ ὁ ἀνταποκριτής μας ἐνεργῇ κατὰ παραγγελίαν μας πράξεις,

Τὸ κεφάλαιον τοῦ ἐμπορίου δύναται νὰ συνίσταται ἀπὸ χρήματα, ἀπὸ ἐμπορεύματα, ἀπὸ κινήματα, πλοῖα κτλ. ἀπὸ χρεώσεως, καὶ ἀπὸ γραμμάτια πρὸς εἰσπραξίν (I). Τὸ κεφάλαιον ἐπομένως εἶναι τὸ σύνολον ὅλων τῶν γενικῶν λογαριασμῶν, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ λογαριασμός τοῦ κεφαλαίου πρέπει νὰ ᾔηται ἡ περίληψις ὅλης τῆς λογιστικότητος, διότι εἶναι ὁ σκοπὸς ὅλων μας τῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ ἔμπορος, ὁ ὁποῖος δὲν θέλει νὰ ἔχη διεσπορισμένην εἰς διαφόρους λογαριασμοὺς τὴν σημεῖωσιν τῆς περιουσίας του, ἥτοι τοῦ κεφαλαίου του, ἀνοίγει εἰδικόν λογαριασμόν κεφαλαίου. Ὁ λογαριασμός οὗτος θέλει πιστωθῇ κατὰ τὴν ἑναρξίν τῶν Βιβλίων μ' ὅλας τὰς πραγματικὰς ἀξίας, τὰς τεθείσας εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἐμπορίου. Ἡ πίστωσις θέλει γενῆ διὰ τῆς χρεώσεως τῶν λογαριασμῶν ἐκείνων, οἵτινες λαμβάνουσι τὰς ἀξίας. Εἰάν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ἐμπορίου τοῦ ὁ ἔμπορος αὐξήσῃ τὸ κεφάλαιόν του ἐξ ὁποίας δήποτε περιστάσεως, ἐκ κληρονομίας, προικὸς κτλ. θέλει ἐγγράψῃ τὸ ποσὸν τοῦτο τοῦ νέου κεφαλαίου του εἰς τὸν λογαριασμόν τοῦ κεφαλαίου, κατὰ τοὺς κανόνας τοὺς ὁποίους ἐξεθέσαμεν.

§. 425. *Λογαριασμοὶ ἐπ' ὀνόματι τῶν συνεταίρων.* — Συνήθως εἰς τὰ ἐταιρικὰ συμβόλαια παραχωρεῖται τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς συνεταίρους νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ τὸ ἐταιρικόν Ταμεῖον ποσότητά τινα προσδιωρισμένην διὰ τὰς οἰκιακὰς τῶν ἀνάγκας ἐπ' ὀνόματι ὅθεν τοῦ συνε-

(I) Ὁ εὐφυὴς ἔμπορος δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὰ πραγματικὰ χρηματικὰ του μέσα. Ἡ ἐμπορικὴ πίστις καὶ οἱ διάφοροι συνδυασμοὶ αὐτῆς, τῶν ὁποίων ἐν τούτοις πρέπει νὰ κάμνῃ χρῆσιν μετὰ προφυλάξεως καὶ ἐπιδεξιότητος, μορφώνουν κατὰ τινα τρόπον ἓν νέον κεφάλαιον. Τὰ βοηθήματα τῆς πίστεως εἶναι τοιαῦτα, ὥστε δι' αὐτῆς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ πολὺ μεγαλητέρας ἐπιχειρήσεις παρὰ διὰ τῶν πραγματικῶν τοῦ κεφαλαίου, καὶ δὲν εἶναι σπάνια τὰ καταστήματα, τὰ ὅποια εὐρίσκονται εἰς δοσοληψίας ἑκατοντάκις μεγαλητέρας τῶν κεφαλαίων των. Ἐννοεῖται δὲ πόση φρόνησις καὶ ἐπιδεξιότης ἀπαιτεῖται ἐκ μέρους τοῦ ἐμπορίου, τοῦ ὁποίου τὸ κεφάλαιον εὐρίσκεται εἰς τόσῃν δυσαναλογίᾳ μὲ τὴν πίστιν, τὴν ὅποιαν χαίρει, διότι τὸ παραμικρὸν λάθος δύναται νὰ ἐξαφανίσῃ τὸ πραγματικὸν κεφάλαιον καὶ νὰ μείνωσιν ἐκτεθειμένα τὰ συμφέροντα ἐκείνων, οἵτινες τῷ παρεχώρησαν τὴν πίστιν. Ἡ σημαντικωτέρα καὶ σπουδαιοτέρα πράξις τοῦ ἐμπορίου εἶναι ἐπομένως ἡ σύστασις καὶ ἡ θεμελιώσις τῆς ἐμπορικῆς του πίστεως, ἥτις δὲν ἀποκτᾶται εἰμὴ διὰ τῆς ἄκρας εὐθύτητος καὶ τιμιότητος, διὰ τοῦ ἀνεπιλήπτου χαρακτῆρος, διὰ τῆς ἀκριβείας περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὑποχρεώσεων του, καὶ πρὸ πάντων διὰ τῆς ἐμπορικῆς φρονήσεως καὶ ἰκανότητος.

ἀπὸ τρίτον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνατίθεται ἡ τοιαύτη φροντίς· ὅπως καὶ ἂν ᾦναι, ἡ πράξις πάντοτε εἶναι ἡ αὐτή.

Ὁ ἐκκαθαριστὴς πρέπει ἐν πρώτοις νὰ συντάξῃ τὴν ἀπογραφὴν τῆς ἐκκαθαρισθησομένης περιουσίας· διὰ νὰ ἔχῃ δὲ εὐκρινῇ λογαριασμὸν τῶν πράξεων του, θέλει ἀνοίξῃ ἕνα λογαριασμὸν ἐπιγράφων αὐτὸν ἐκκαθάρισιν. Ἄμα συνάξῃ ποσότητα τινὰ θέλει πιστώσῃ τὸν λογαριασμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ συναχθεῖσα ποσότης χρεόνων τὴν ἐκκαθάρισιν. Ἄμα δὲ πληρώσῃ ποσότητα τινὰ, θέλει χρεώσῃ τὸν λογαριασμὸν, ὅστις λαμβάνει, πιστόνων τὸν λογαριασμὸν τῆς ἐκκαθάρσεως.

§. 428. *Λογαριασμοὶ, διάφοροι χρεῶσται.* — Εἰς τὰ καταστήματα, ὅπου ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐργασίαι, καὶ ὅπου εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀπλοποιῶνται αἱ ἐγγραφαί, ἀντὶ ν' ἀνοίξωμεν ἴδιον λογαριασμὸν δι' ἕκαστον χρεώστην ὀλίγης σημασίας, καὶ μετὰ τοῦ ὁποῖου αἱ σχέσεις μας δὲν εἶναι ποικίλαι, ἀνοίγομεν ἕνα γενικὸν λογαριασμὸν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν χρεῶσται διάφοροι. Ὁ λογαριασμός οὗτος χρεώνεται δι' ὅσα δίδομεν εἰς τοὺς χρεώστας τούτους, καὶ πιστώνεται δι' ὅσα οὗτοι πρὸς πληρωμὴν μᾶς δίδουσι.

§. 429. *Λογαριασμοὶ, δανεισταὶ διάφοροι.* — Διὰ τὸν προεκτεθέντα λόγον δυνάμεθα ν' ἀνοίξωμεν γενικὸν λογαριασμὸν τῶν διαφόρων δανειστῶν μας. Ὁ λογαριασμός οὗτος πιστώνεται δι' ὅσα ποσὰ λαμβάνομεν ἀπὸ τοὺς δανειστάς τούτους, καὶ χρεώνεται δι' ὅσα δίδομεν εἰς αὐτούς.

§. 430. *Λογαριασμοὶ, χρεῶσται καὶ δανεισταὶ διάφοροι.* — Τοὺς δύο ἀνωτέρω λογαριασμοὺς πρὸς περισσοτέραν ἀπλοποίησιν δυνάμεθα νὰ τοὺς ἐνώσωμεν εἰς ἕνα. Ὁ μικτὸς οὗτος λογαριασμός θέλει ἔχει δύο διαφόρους ἐξισώσεις, μίαν *χρεωλογικὴν*, παρουσιάζουσαν τὸ ἄθροισμα τῶν ποσοτήτων, τὰς ὁποίας οἱ χρεῶσται μας μᾶς χρεωστοῦν, καὶ ἄλλην *πιστολογικὴν*, παρουσιάζουσαν τὰ ποσὰ, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς χρεωστοῦμεν εἰς τοὺς διαφόρους δανειστάς μας.

§. 431. *Λογαριασμοὶ ἀναξιοχρέων χρεωστῶν.* — Ἐὰν ἀνταποκριτὴς μας τίς περιπέσῃ εἰς πτώχευσιν ἢ εἰς ἐλάττωσιν περιουσίας, καὶ ἔχωμεν παρ' αὐτοῦ νὰ λαμβάνωμεν, δυνάμεθα νὰ προσδιορίσωμεν τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ἐλπίζομεν νὰ συνάξωμεν, καὶ διὰ τῶν Κερδῶν καὶ Ζημιῶν νὰ πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν του μὲ τὴν ζημίαν. Διὰ νὰ μὴ διατηρῶμεν δὲ ἐκκρεμῇ λογαριασμὸν ἀνταποκριτοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῖου ἐπαύσαμεν τὰς σχέσεις, ἀνοίγομεν τὸν εἰδικὸν τοῦτον λογαριασμὸν τῶν ἀναξιοχρέων χρεωστῶν, καὶ μεταφέρομεν εἰς αὐτὸν τὸ μένον ποσόν διὰ τῆς πιστώσεως τοῦ παλαιοῦ λογαριασμοῦ, καὶ διὰ τῆς χρεώσεως τοῦ ἀνοιχθέντος λογαριασμοῦ.

Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπαριθμήσωμεν ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς, τοὺς

δηλ. τὸ ἀνάπαλιν τοῦ προηγουμένου, τότε ἐπιγράφομεν τὸν λογαριασμὸν « *Ο Ν. Ν. λογαριασμός μας* »

Ἡ διάκρισις τῶν λογαριασμῶν τούτων εἶναι ἀναγκαιοτάτη, διότι θέλει γενῇ σύγχυσις, ἐὰν εἰς τὸν ἴδιον λογαριασμὸν ἐνὸς ἀνταποκριτοῦ μας ἐγγράφωμεν τὰς ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας ἡμεῖς ἐνεργοῦμεν διὰ λογαριασμὸν του, καὶ τὰς ὑποθέσεις, τὰς ὁποίας ἐκεῖνος ἐνεργεῖ διὰ λογαριασμὸν μας.

Ἡ χρῆσις τῶν λογαριασμῶν τούτων δὲν παρουσιάζει καμμίαν δυσκολίαν.

Οἱ λογαριασμοὶ, οἱ ἐπιγραφόμενοι *λογαριασμοὶ των* χρεόνονται ὁσάκις πληρόνομεν διὰ λογαριασμὸν τῶν φίλων, καὶ πιστόνονται ὁσάκις λαμβάνομεν διὰ λογαριασμὸν των.

Οἱ λογαριασμοὶ, οἱ ἐπιγραφόμενοι *λογαριασμοὶ μας*, χρεόνονται μὲ τὴν ἀξίαν τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ ἀνταποκριτὴς μας λαμβάνει διὰ λογαριασμὸν μας, καὶ πιστόνονται μὲ τὴν ἀξίαν τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ὁ ἀνταποκριτὴς μας δίδει διὰ λογαριασμὸν μας.

Ἐὰν ὁ ἀνταποκριτὴς μας, ὁ ἐνεργῶν διὰ λογαριασμὸν μας κατοικῇ εἰς πόλιν, ὅπου ὑπάρχει ἄλλο νόμισμα παρὰ τὸ ἰδικόν μας, πρέπει νὰ κρατῶμεν τὸν λογαριασμὸν τοῦτον εἰς διπλᾶ νομίσματα, καὶ πρὸς τοῦτο θέλομεν διαγράψει εἰς τὸ καθολικὸν ἐπίτηδες στήλας, εἰς τὰς ὁποίας θέλομεν σημειῖναι τὸ ποσὸν τοῦ νομίσματος, τὸ ὁποῖον ὁ ἀνταποκριτὴς μας σημειῖναι εἰς τὸ νόμισμα τῆς πόλεώς του, καὶ εἰς τὴν ἔξω στήλην, τὴν συνήθη, θέλομεν σημειῖναι τὸ ποσὸν τῆς χρεώσεως ἢ πιστώσεως κατὰ τὸ ἰδικόν μας νόμισμα. Διὰ νὰ διατηρήσωμεν δὲ ὁμοιόμορφον τὴν σχέσιν τῶν δύο τούτων νομισμάτων, προσδιορίζομεν αὐτὴν ἐξ ὑπαρχῆς, καὶ κατὰ τὸν προσδιορισμὸν τοῦτον ὑπολογίζομεν ἐκάστοτε τὴν ἀξίαν τοῦ ξένου νομίσματος μὲ τὴν τοῦ ἰδικοῦ μας.

§. 427. *Λογαριασμός ἐκκαθαρίσεως.* — Ὅταν ὁ ἔμπορος παύσῃ τὰς ἐμπορικὰς του ἐργασίας, χρεωστεῖ νὰ πληρώσῃ τοὺς δανειστάς του, νὰ συνάξῃ τὰ δάνειά του, νὰ εἰσπράξῃ τὰ γραμματίά του, νὰ πληρώσῃ τὰς ἐμπροθέσμιους συναλλαγματικὰς του, νὰ πωλήσῃ ὅσα μένουσιν εἰς τὰς ἀποθήκας του ἐμπορεύματα, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ πραγματοποιήσῃ ὅλας τὰς ἀξίας, αἵτινες συνιστῶσι τὸ κεφάλαιόν του. Ἡ πράξις αὕτη εἶναι ἡ λεγομένη *ἐκκαθάρισις*.

Ἡ ἐκκαθάρισις αὕτη δύναται νὰ γενῇ ἢ ἀπὸ τὸν ἴδιον ἔμπορον, ἢ

ἑκάστου ἄρθρου σύρομεν δύο ἰσομήκεις γραμμὰς, μεταξύ τῶν ὁποίων γράφομεν τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐγγραφῆς, κατόπιν γράφομεν τὸ ἄρθρον, οὕτω·

5 Ἰανουαρίου 1847.

Ἐπώλησαμεν εἰς τὸν Α. Β. . . .

100 Σακκία καφῆ ὁκάδ. 6000 πρὸς

γρὸς. 7. . . . γρ. 42000

Τὴν 6 τοῦ αὐτοῦ

ἠγοράσαμεν ἀπὸ τὸν Α. Α. . . . 50 ὁκάδας

μετάξης πρὸς γρ. 00. . . . » γρ. 0000

Τὴν αὐτὴν

Ἐπώλησαμεν τοῖς μετρητοῖς

εἰς τὸν Δ. Ν. κοιλ. 500 σίτου

τοῖς μετρητοῖς πρὸς γρ. . . . γρ. . . .

Αἱ ἀνωτέρω ἐγγραφαὶ συνετάχθησαν ἀπλογραφικῶς, ἐὰν δὲ ὁ καταστιχογράφος θέλῃ νὰ κερτήσῃ τὸ Πρόχειρόν του διπλογραφικῶς, δὲν θέλει ἀπαντήσῃ καμμίαν δυσκολίαν ἀκολουθῶν τοὺς κανόνας, τοὺς ὁποίους περὶ διπλογραφίας ἐστημεσιώσαμεν.

Εἰς τὴν πρώτην πράξιν θέλει παρατηρήσῃ ὅτι ὁ Α. Β. ἔλαβε τὸν καφὲν, ἐπομένως ὁ Α. Β. χρεωστεῖ, τὰ δὲ ἐμπορεύματα πρέπει νὰ λάβωσι, διότι ἡ μερὶς αὐτῶν ἐχορήγησε τὸν καφὲν, ὅθεν θέλει γράψῃ.

Α. Β. . . .

Εἰς ἐμπορεύματα διὰ πώλησιν κτλ.

Εἰς τὴν δευτέραν πράξιν θέλει παρατηρήσῃ ὅτι ἡμεῖς ἐλάβομεν τὴν μετάξην ἀπὸ τὸν Α. Α. ἐπομένως ὅτι τὰ ἐμπορεύματά μας ἔλαβον, ὁ δὲ Α. Α. πρέπει νὰ λάβῃ τὴν τιμὴν τῆς μετάξης ὅθεν θέλει γράψῃ·

Εμπορεύματα εἰς Α. Α. διὰ ἀγοράν κτλ. . . .

Εἰς τὴν τρίτην πράξιν παρατηροῦμεν ὅτι τὸ Ταμεῖόν μας ἔλαβεν, αἱ δὲ πραγματεῖαί μας ἔδωσαν διὰ τῆς πωλήσεώς των τὸ ποσόν ὅθεν αὐταὶ πρέπει νὰ τὸ λάβωσιν, ἐπομένως θέλει γράψῃ Ταμεῖον εἰς ἐμπορεύματα διὰ 500 κοιλὰ, τὰ ὁποῖα ἐπωλήθησαν τοῖς μετρητοῖς κτλ.

ΣΤ'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ.

§. 433. *Ἡμερολόγιον*.—Ὅταν τὸ Πρόχειρον συντάσσεται καθα-

ὁποίους ὁ καταστιχογράφος δύναται ν' ἀνοίξῃ εἰς τὰ βιβλία, ὑποδια-
 ρῶν τοὺς πέντε γενικοὺς λογαριασμοὺς ἢ καὶ τοὺς προσωπικοὺς, διότι
 τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐντελῶς ἀπὸ τὴν θέλησίν του κατὰ τὰς διαφορὰς ἐρ-
 γασίας τοῦ καταστήματος· ἀλλὰ δὲν θέλει βεβαίως ἄνευ ἀνάγκης
 περιπλέκει τὴν λογιστικότητά του διὰ τῆς ἀνοίξεως πολλῶν λογαρια-
 σμῶν, διότι τοῦτο ἐκτὸς τῆς ματαίας πολυγραφίας φέρει πολλάκις
 καὶ σύγχυσιν εἰς τὰς ἐγγραφάς, ὥστε ἀποβαίνει δυσκολωτέρα ἢ σύν-
 ταξις τοῦ ἰσολογισμοῦ.

Ε'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΧΕΙΡΟΥ.

§. 432. *Πρόχειρον.* — Μεταξὺ τῶν ἀναγκάσιων εἰς τὰ ἐμπορικὰ
 Γραφεῖα βιβλίων εἶναι καὶ τὸ Πρόχειρον, αὐτὸ χρησιμεύει πρὸς προε-
 τοιμασίαν τοῦ Ἡμερολογίου, τὸ ὁποῖον, ὡς ἴδομεν, εἶναι τὸ κυρίως
 Βιβλίον τοῦ ἐμπορίου. Ὁ καταστιχογράφος, διὰ ν' ἀποφύγῃ σφάλ-
 ματα, τὰ ὁποῖα τυχὸν δύνανται νὰ παρεισδύσουν εἰς τὸ Ἡμερολό-
 γιον του, ἐγγράφει εἰς ἓν βιβλίον προχείρων ὅλα τὰ ἄρθρα, τὰ
 ὁποῖα μέλλει κατόπιν νὰ ἐγγράψῃ εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν του. Εἰς τὸ
 πρόχειρον βιβλίον ὁ καταστιχογράφος πρέπει νὰ μνημονεύῃ ὅλας τὰς
 ἐμπορικὰς πράξεις τοῦ καταστήματος οἷας δέποτε φύσεως, ἀγοράς,
 πωλήσεις, γενομένας τοῖς μετρητοῖς ἢ μὲ προθεσμίαν, τὰς πληρω-
 μάς γραμματίων, συναλλαγματικῶν, ἢ ἄλλων χρεωστικῶν ἐγγράφων,
 τὰς εἰσπράξεις, τὰς ἀπισθογραφήσεις, καὶ ἐν γένει πᾶσαν πρᾶξιν
 σχετικὴν μὲ τὸ ἐμπόριον.

Διὰ τὴν εἰς τὸ Πρόχειρον ἐγγραφὴν τῶν πράξεων δὲν ἀπαιτεῖται
 μεγάλη σπουδὴ, ἀρκεῖ νὰ γίνωνται αἱ ἐγγραφαὶ μὲ σαφῆνειαν, καὶ
 μάλιστα μὲ ἀκριβείαν, διότι τὰ λάθη τοῦ Βιβλίου τούτου δύνανται
 νὰ μεταδοθῶσι καὶ εἰς τὰ ἄλλα, καὶ ὡς ἐκ τούτου νὰ προκύψωσιν
 ἄτοπα ἀποτελέσματα. Ὁ καταστιχογράφος ὅθεν θέλει ἔχει ὑπόψιν
 ὅτι ἡ βάσις ὅλης του τῆς λογιστικότητος εἶναι τὸ Πρόχειρον, καὶ
 θέλει καταβάλλει ὅλην του τὴν προσοχὴν εἰς τὴν ἀκριβῆ σύνταξιν
 αὐτοῦ· ἴσως μάλιστα ἦναι ἀναγκαῖον νὰ ἐγγράφῃ εἰς αὐτὸ τὰ ἄρθρα
 κατὰ τοὺς διπλογραφικοὺς κανόνας, διακρίνων δηλ. ποῖος λογαρια-
 σμὸς δίδει, καὶ ποῖος λογαριασμὸς λαμβάνει· πρέπει νὰ σημειῶνῃ
 ἀκριβῶς τὴν ὀνομασίαν ἐκάστου λογαριασμοῦ γενικοῦ ἢ προσωπικοῦ,
 νὰ περιγράφῃ ἀκριβῶς καὶ λεπτομερῶς τὴν αἰτίαν, ἥτις δίδει ἀφορ-
 μὴν εἰς τὴν χρέωσιν καὶ πίστωσιν, περιγράφων δι' ὅλων τῶν ἰδιαιτέ-
 ρων του χαρακτηριστικῶν τὸ ἐμπόρευμα, ἐὰν πρόκηται περὶ ἐμπορευ-
 ματος, τὴν συναλλαγματικὴν, ἂν πρόκηται περὶ συναλλαγματικῆς,
 καὶ καθεξῆς, προτιμῶν πάντοτε νὰ ἦναι μᾶλλον διὰ τῆς πολυγραφίας
 λεπτολόγος παρά διὰ τῆς συντομίας ἀσαφῆς καὶ ἀτελῆς.

Τὸ βιβλίον τοῦ Προχείρου συντάσσεται ὡς ἐξῆς. Εἰς τὴν ἀρχὴν

Τὸ Βιβλίον τοῦ Ἡμερολογίου διαγράφεται ὡς ἑξῆς

Ῥητόμεναι Ἡμερολογίου.

τὴν 1ην Ἰαν. 1847,

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ἐν γένει εἰς Α.			
Δημητρίου			
Γρ.	24,800 δι' ἀγορὰν τῶν ἐξῆς		
Τερφ.	80 μετὰξῆς Προύσης μα- κρόκυκλον, πρὸς	16,800	
ὅμ.	40 ὅμ. μικρόκυκλον πρὸς Γρ. 200.	8,000	
Παρατετα ἐντὸς τοῦ μηνός.			Γρ. 24,800

Ἡ χρῆσις τῆς πρώτης πρὸς τὰ ἀριστερὰ στήλης θέλει ἐξηγηθῇ κατόπιν. Εἰς τὴν δευτέραν μεγάλην στήλην ἐκτίθεται ἡ πρᾶξις, καθ' ἃ προαναφέραμεν. Αἱ τέσσαρες πρὸς τὰ δεξιὰ στήλαι εἶναι προσδιωρισμέναι διὰ τὴν σημείωσιν τῶν χρηματικῶν ποσῶν· εἰς τὰς δύο πρὸς ἀριστερὰν σημειοῦνται τὰ τμηματικά ποσά, ἐὰν τοιαῦτα ὑπάρχωσιν εἰς τὸ ἄρθρον, καὶ εἰς τὴν τελευταίαν τὸ ὅλον τοῦ ποσοῦ τοῦ ἄρθρου.

ρῶς καὶ διπλογραφικῶς, ἡ σύνταξις τοῦ Ἡμερολογίου δὲν εἶναι εἰμὴ ἢ εἰς καθαρὸν ἀντιγραφὴ αὐτοῦ.

Τὸ βιβλίον τοῦ Ἡμερολογίου εἶναι, ὡς ἴδομεν, τὸ ἀναπόφευκτον εἰς τὸν ἔμπορον βιβλίον. Τὰς νομικὰς διατυπώσεις αὐτοῦ τὰς ἀνεφάραιμεν εἰς τὸ περὶ ἐμπορικῶν βιβλίων ἐν γένει Α'. τμήμα.

Εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ἀντιγράφομεν ὅλα τὰ ἄρθρα τοῦ Προχείρου· ἐὰν τὸ Πρόχειρον δὲν ᾖναι συντεταγμένον διπλογραφικῶς, ἡ σύνταξις τοῦ Ἡμερολογίου ἀπαιτεῖ πολλὴν προσοχὴν διὰ νὰ μετασχηματισθῶσι τὰ ἄρθρα εἰς τὸν διπλογραφικὸν τύπον, δηλ. διὰ νὰ διακριθῶσιν εἰς ἐκάστην πράξιν ὁ ὀφειλέτης καὶ ὁ δανειστής. Ἀφοῦ δὲ διακρίνωμεν τὸν ὀφειλέτην καὶ τὸν δανειστὴν ἐκάστης πράξεως, ἐκθέτομεν αὐτὴν κατὰ τὸν παραδεδεγμένον τύπον, ὁ δεῖνα εἰς τὸν δεῖνα, ὀνομάζοντες πρῶτον τὸν ὀφειλέτην, καὶ δεῦτερον τὸν δανειστὴν. Ἄν ᾖναι δὲ πολλοὶ οἱ ὀφειλέται πρὸς ἓνα δανειστὴν, ἢ εἰς ὀφειλέτης πρὸς πολλοὺς δανειστάς, τότε ἀντὶ νὰ λέγωμεν ὅλα τὰ πρόσωπα ὁ δεῖνα, ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα πρὸς τὸν δεῖνα καὶ δεῖνα λέγομεν μόνον οἱ ἐπόμενοι πρὸς τὸν δεῖνα, ἢ ὁ δεῖνα πρὸς τοὺς ἐπομένους, καὶ κατόπιν ὀνομάζομεν ἕκαστον ὀφειλέτην ἢ δανειστὴν.

Αἱ σελίδες τοῦ Ἡμερολογίου πρέπει νὰ ᾖναι ἀριθμημέναι κατ' αὐξοῦντα ἀριθμόν. Τὰ δὲ ἄρθρα νὰ ἐκτίθενται ἐν αὐτῷ κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλήλων, καὶ εὐδιάκριτα.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστου ἄρθρου σύρονται δύο ἰσομήκεις γραμμαὶ, μεταξὺ τῶν ὁποίων γράφεται ἡ ἡμερομηνία· ἐὰν δὲ ἡ ἡμερομηνία ᾖναι ἡ αὐτὴ, ὁποία καὶ ἡ τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι προηγουμένου ἄρθρου, τότε ἀντ' αὐτῆς γράφονται μόνον αἱ λέξεις τῇ αὐτῇ.

Ἐπὶ τῆς ἀμέσου μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν ἐπομένης γραμμῆς γράφεται μὲ κεφαλαίους χαρακτῆρας τὸ ὄνομα τοῦ ὀφειλέτου, καὶ τὸ τοῦ δανειστοῦ, καὶ τὸ ὀλικὸν ποσὸν τοῦ ἄρθρου· μετὰ ταῦτα ἐκτίθεται ἡ πράξις, ἐκ τῆς ὁποίας προκύπτει τὸ ποσὸν τοῦτο. Ἡ ἐκθεσις αὕτη πρέπει νὰ ᾖναι περιληπτικὴ μὲν, ἀλλὰ σαφής· πρέπει ν' ἀναφέρῃ ὅλας τὰς οὐσιώδεις περιστάσεις τῆς πράξεως, τουτέστι νὰ σημειοῦται τὸ ἀντικείμενον τῆς συναλλαγῆς, τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἔλαβε, καὶ ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἐδόθη. Εἰς τὸ τέλος δὲ τῆς τελευταίας γραμμῆς εἰς ἐπὶ τούτῳ διωρισμένην στήλην ἐξάγεται τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ἀρξαμένου τοῦ ἄρθρου ἐσημειώθη εἰς τὴν στήλην τῆς ἐκθέσεως.

Ὅταν τὸ ἄρθρον μας σύγκηται ἀπὸ πολλοὺς ὀφειλέτας πρὸς πολλοὺς δανειστάς ἀντικαθιστῶνται εἰς τὴν ἀρχὴν τὰ ὀνόματα αὐτῶν διὰ τῶν λέξεων οἱ ἐπόμενοι πρὸς τοὺς ἐπομένους μὲ μικροὺς χαρακτῆρας, ἐφεξῆς δὲ γράφεται τὸ ὄνομα ἐκάστου, καὶ ἐκτίθεται ὅτι λαμβάνει ἢ δίδει. Καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις πρῶτον γράφεται ὁ ὀφειλέτης καὶ ἔπειτα ὁ δανειστής.

Δοῦναι

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ

1	2	3	4	5	6	7
		εἰς τὴν πρώτην [1] πρὸς τὰ ἀριστερὰ γράφεται τὸ ἔτος καὶ ὁ μὴν τοῦ Ἡμερολογίου. Εἰς τὴν δευτέραν [2] ἡ ἡμέρα τοῦ μηνός. Εἰς τὴν τρίτην [3], ἥτις εἶναι πλατεῖα, ἐκτίθεται ἡ πράξις. Εἰς τὴν τετάρτην [4] σημειοῦται ὁ σχετικὸς ἀριθμὸς τῆς σελίδος τοῦ Ἡμερολογίου, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται ἐγγεγραμμένον τὸ ἄρθρον. Εἰς τὴν πέμπτην [5] γράφεται τὸ φύλλον τοῦ καθολικοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ὁ εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς πράξεως ἀναφερόμενος λογαριασμὸς, ὅστις δίδει ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐγγραφὴν. Εἰς τὴν ἕκτην καὶ ἑβδόμην [6, 7] τὸ χρηματικὸν ποσὸν κατὰ μονάδας καὶ κλάσματα. Αἱ στήλαι τῶν νομισματικῶν ποσῶν εἶναι ἀναγκαίως διπλαῖ, ὡςάκις κρατοῦμεν τοὺς λογαριασμοὺς εἰς διπλοῦν νόμισμα.				

Ζ'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ.

§. 434. *Καθολικόν*.—Τὸ βιβλίον τοῦτο, καὶ μέγα βιβλίον λεγόμενον, εἶναι τρόπον τινὰ τὸ Εὐρετήριον τοῦ Ἡμερολογίου, καὶ ἡ σύνταξις του δὲν εἶναι εἰμὴ μεθοδικὴ ἀντιγραφὴ τῶν ἄρθρων τοῦ Ἡμερολογίου. Ὅταν τὸ Ἡμερολόγιον περιέχῃ μέγαν ἀριθμὸν ἄρθρων, ὡς συμβαίνει συχνά, ἤθελεν εἶσθαι δύσκολον ἄνευ μακρᾶς καὶ κοπιαστικῆς ἐργασίας νὰ ἴδωμεν τὴν θέσιν τῶν σχέσεών μας ὡς πρὸς ἀνταποκριτὴν μας τινὰ ἢ ὡς πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις μας· ὅθεν διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον συντάττομεν τὸ *Καθολικόν*, ὅπου ἐκάστη ὕλη τῶν ἐργασιῶν μας, ἥτοι ἕκαστος λογαριασμὸς κατέχει ἐν χωριστὸν φύλλον, εἰς τὸ ὁποῖον σημειόνομεν ὅλας τὰς σχετικὰς μετὰ τὸν λογαριασμὸν αὐτὸν πιστώσεις καὶ χρεώσεις.

Εἰς τὸ Καθολικὸν ἕκαστος λογαριασμὸς ἔχει ἐπομένως δύο μέρη, τὸ χρεωλογικὸν καὶ τὸ πιστολογικόν· εἰς τὸ πρῶτον καταλέγονται ὅσα λαμβάνει τὸ πραγματικὸν ἢ ἰδανικὸν ἄτομον, τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ ὁποίου φέρει ὁ λογαριασμὸς, εἰς δὲ τὸ δεύτερον καταλέγονται ὅσα δίδει. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δ' ἔμπορος διὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν θέσιν του ὡς πρὸς ἕκαστον πρόσωπον, μετὰ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται εἰς δοσοληψίαν, ἀρκεῖ νὰ ἀνοίξῃ εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἰδιαιτέρον λογαριασμὸν, καὶ ν' ἀντιπαρβάλῃ τὸ σύνολον τῶν χρεώσεων πρὸς τὸ τῶν πιστώσεων· οὕτω δὲ ἡ μεταξὺ τῶν ἀθροισμάτων διαφορὰ ἐκφράζει κατὰ τὴν περίστασιν ὅ,τι ὀφείλει ἢ ὅ,τι ἔχει νὰ λαμβάνῃ.

Ὅλα τὰ φύλλα τοῦ Καθολικοῦ εἶναι ἡριθμημένα ἀνὰ δύο σελίδας, αἵτινες, ἢ μία ἀντικρυ τῆς ἄλλης, φέρουσι τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν.

Ἐκαστος λογαριασμὸς ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τῶν δύο σελίδων· ἐπὶ τῆς πρώτης γραμμῆς, τῆς ἐκτεινομένης καὶ εἰς τὰς δύο σελίδας γράφομεν μετὰ κεφαλαίου χαρακτῆρος τὸν τίτλον τοῦ λογαριασμοῦ· καὶ εἰς μὲν τὸ ἄκρον τῆς ἀριστερᾶς σελίδος τὴν λέξιν *Λοῦναι*, εἰς δὲ τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς τὴν λέξιν *Λαβεῖν*· μεταξὺ δὲ τῶν λέξεων τούτων γράφεται τὸ ὄνομα τοῦ προσώπου, ἢ τοῦ πράγματος εἰς τὸ ὁποῖον ὁ λογαριασμὸς οὗτος ἀναφέρεται· ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον σύρομεν γραμμὴν, καὶ μετ' αὐτὴν ἀρχίζομεν τὴν κατὰστρωσιν τοῦ λογαριασμοῦ, διχτάσσοντες τὰς ἐγγραφὰς κατὰ τὸ ὕψισθεν ὑπόδειγμα.

Πᾶσα ἐγγραφή πρέπει νὰ συνοδεύεται εἰς μὲν τὴν σελίδα τῶν χρεώσεων μὲ τὴν λέξιν *εἰς*, διὰ τῆς ὁποίας δεικνύεται ὁ λογαριασμός, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ ὑπόψιν εἶναι ὀφειλέτης· εἰς δὲ τὴν πίστωσιν μὲ τὴν λέξιν *ἀπὸ*, ἣ ὁποία φανερώνει τὸν λογαριασμὸν, ὅστις ὀφείλει εἰς τὸν λογαριασμὸν, τὸν ὁποῖον ἔχομεν ὑπόψιν· κατόπιν σημειούμεν τὸν λογαριασμὸν τοῦτον, καὶ μετὰ ταῦτα τὴν αἰτίαν τῆς πιστώσεως ἢ χρεώσεως, ἀλλὰ συντόμως, ὥστε τὸ ὅλον νὰ διαλαμβάνεται εἰς ἓνα μόνον στίχον.

Ὅταν λογαριασμός τις ὀφείλῃ εἰς πολλοὺς ἢ λαμβάνῃ ἀπὸ πολλοῦς σημειούμεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐγγραφῆς « *Εἰς πολλοὺς ἢ Ἀπὸ πολλοῦς*, διότι δὲν ἔχομεν τόπον νὰ σημειώσωμεν τὰ ὀνόματα πολλῶν λογαριασμῶν, καὶ ἐπειδὴ δὲν δυνάμεθα ὡσαύτως νὰ σημειώσωμεν ὅλα τὰ φύλλα τοῦ Καθολικοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται οἱ λογαριασμοὶ αὐτῶν, διὰ τοῦτο εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ διωρισμένην στήλην ἀφίνομεν τὴν θέσιν *κερὴν*, καὶ ὅταν ἔχωμεν χρεῖαν περισσοτέρας λεπτομερείας, τὴν ἀναζητοῦμεν εἰς τὸ φύλλον τοῦ Ἡμερολογίου, τὸ ὁποῖον σημειοῦται εἰς τὴν πρὸ αὐτῆς στήλην.

Ἐκτὸς τῶν στηλῶν τούτων ἡ μερὶς τῶν *Γραμματίων* πρὸς εἰσπραξίν καὶ τῶν *Γραμματίων* πρὸς πληρωμὴν παρέχουσι καὶ ἄλλην μίαν στήλην εἰς τε τὸ χρεωλογικὸν καὶ πιστολογικὸν μέρος. Εἰς αὐτὰς σημειοῦται ὁ ἀριθμὸς, τὸν ὁποῖον φέρει τὸ Γραμματίον ὡς ἐκ τῆς καταχωρήσεώς του εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Γραμματίων, καὶ ἐπομένως χρησιμεύει ἡ σημείωσις αὕτη πρὸς ἀκριβεστέραν διάκρισιν τῶν γραμματίων.

Ἀφοῦ δὲ διαγράψωμεν κατὰ τὰ προεκτεθέντα τὸ Καθολικὸν Βιβλίον μας, καὶ ἔχωμεν ἤδη συντεταγμένον τὸ Ἡμερολόγιόν μας, εἰς τὸ τέλος ἐκάστης ἡμέρας ἢ ἐκάστης ἐβδομάδος ἢ μηνὸς ἐνεργοῦμεν τὴν μεταφορὰν τῶν ἄρθρων τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν.

Εἴπομεν ὅτι κατὰ τὴν διπλογραφικὴν μέθοδον ἕκαστον ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου πρέπει νὰ μεταφέρεται εἰς τὸ Καθολικὸν εἰς χρέωσιν τοῦ ὀφειλέτου λογαριασμοῦ, καὶ εἰς πίστωσιν τοῦ πιστωτοῦ λογαριασμοῦ· ὅθεν διὰ νὰ μεταφέρωμεν ἓν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν, ἀνοίγομεν τὸ Βιβλίον τοῦτο εἰς τὸ φύλλον, ὅπου εἶναι ἐγγεγραμμένος ὁ ὀφείλων λογαριασμός, καὶ ἐγγράφομεν τὸ ἄρθρον ὡς προεξεθέσαμεν, μετὰ ταῦτα ἀνοίγομεν τὸ φύλλον τοῦ Καθολικοῦ, ὅπου

πιστολογικῷ μέρους, καθὼς καὶ μὲ τὸ ἄθροισμα τοῦ χρεωλογικῷ μέρους τοῦ Καθολικοῦ.

Διὰ τὰ νὰ ἡμεθα λοιπὸν βέβαιοι περὶ τῆς ἀκριθείας τῶν ἐγγραφῶν μας εἰς τὸ Καθολικόν, εἶναι ἀναγκαιότατον εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνὸς νὰ κάμωμεν τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἥτις ὀνομάζεται *μηνιαῖον ἰσολόγιον*.

§. 435. *Εὐρετήριον Καθολικοῦ*. — Πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν φύλλων τοῦ Καθολικοῦ, ὅπου εὐρίσκονται οἱ διάφοροι λογαριασμοί, συντάττομεν ἰδιαιτέρον βιβλίον. Εἰς αὐτὸ καταλέγομεν κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν λογαριασμῶν τοῦ Καθολικοῦ καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ φύλλου, ὅπου ἕκαστος εὐρίσκεται.

Ἡ σύνταξις τοῦ Εὐρετηρίου τούτου δὲν παρουσιάζει τι ἄξιον σημειώσεως.

Η'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ.

§. 436. *Ταμεῖον*. — Ὁ Ταμίας τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος κρατεῖ τὸ βοηθητικὸν τοῦτο Βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον σημειώνει πᾶν ὅ,τι δίδει καὶ ὅ,τι λαμβάνει καθ' ἐκάστην ἡμέραν.

Τὸ Βιβλίον τοῦ Ταμείου συντάσσεται ἀπαρallάκτως ὡς ἡ μερὶς αὐτοῦ εἰς τὸ Καθολικόν, τουτέστι διαιρεῖται εἰς χρεωλογικὸν καὶ πιστολογικὸν μέρος· καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον ἐγγράφομεν ὅλα τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ἐναποταμιεύονται, εἰς δὲ τὸ πιστολογικὸν ὅσα ἐξέρχονται τοῦ Ταμείου διὰ διαφόρους πληρωμάς· αἱ ἐγγραφαὶ πρέπει νὰ γίνωνται εὐκρινῶς, σημειουμένης λεπτομερῶς τῆς ἀφορμῆς τῆς εἰσπράξεως ἢ τῆς πληρωμῆς.

Ἡ χρησιμότης τοῦ ἰδιαιτέρου τούτου βοηθητικοῦ Βιβλίου εἶναι καταφανής.

Ὁ Ταμίας διὰ τὰ κρατῇ καθαρῶς καὶ ἄνευ σθεσμάτων τὸ βιβλίον τοῦ Ταμείου πρέπει νὰ ἔχῃ ἐν πρόχειρον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ σημειόνη προχείρως τὰς εἰσπράξεις καὶ πληρωμάς του.

Ὁ Ταμίας πρέπει ν' ἀκολουθῇ τὸν ἐξῆς σύντομον κανόνα «ἐγγράφον καὶ μετὰ ταῦτα πλήρωσον, ἐναποταμιεύσον καὶ μετὰ ταῦτα ἐγγράφον». Ὁ Ταμίας διὰ τῆς ἐξίσωσως τοῦ βιβλίου τοῦ Ταμείου του χρεωστεῖ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, εἰ δυνατόν, νὰ ἐξελέγχῃ ἂν εὐρίσκεται ἐντὸς τοῦ Ταμείου εἰς πραγματικὰ νομίσματα τὸ ποσὸν τῆς ἐξίσωσως· ἐὰν δὲ τὸ πραγματικὸν ποσὸν τοῦ Ταμείου δὲν συμφωνῇ μὲ τὴν ἐξίσωσιν τοῦ βιβλίου, θέλει προσπαθῇ δι' ὅλων τῶν ἀναγκαιῶν καὶ καταλλήλων ἐρευνῶν νὰ εὕρῃ τὸ λάθος καὶ νὰ διορθώσῃ αὐτό.

εἶναι ἐγγεγραμμένος ὁ πιστωτῆς λογαριασμός, δηλ. ἐκεῖνος, ὅστις λαμβάνει ἀπὸ τὸν πρῶτον, καὶ σημειόνομεν καὶ ἐκεῖ τὸ αὐτὸ ἄρθρον καὶ τὸ αὐτὸ ποσόν. Εἶναι περιττὸν νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ πρώτη ἐγγραφή θέλει γενῇ εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ ὀφειλόντος λογαριασμοῦ, καὶ ἡ δευτέρα εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος τοῦ λαμβάνοντος λογαριασμοῦ. Οὕτω λαμβάνοντες ὡς παράδειγμα τὸ ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου,

Α. Β. Εἰς ἐμπορεύματα γρ. . . . δι' ἓνα σάκκον καφῆ τῷ ἐπωλήσαμεν. Ἀνοίγομεν εἰς τὸ Καθολικὸν τὸ φύλλον ὅπου ὑπάρχει ὁ λογαριασμός τοῦ Α. Β. καὶ γράφομεν εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ τούτου.

1847 Ἰαν. 5. Εἰς ἐμπορεύματα δι' ἓνα σάκκον καφῆ τῷ ἐπωλήσαμεν Γρ. . . .

Ἀνοίγομεν μετὰ ταῦτα τὸ φύλλον, ὅπου εἶναι ἐγγεγραμμένος ὁ λογαριασμός ἐμπορεύματα, καὶ ἐγγράφομεν εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ὡσαύτως,

1847 Ἰαν. 5. Ἀπὸ Α. Β. . . . δι' ἓνα σάκκον καφῆ τῷ ἐπωλήσαμεν Γρ. . . .

καὶ οὕτω καθεξῆς δι' ὅλα τὰ λοιπὰ ἄρθρα τοῦ Ἡμερολογίου.

Καθ' ὅσον μεταφέρομεν ἐν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν, σημειόνομεν εἰς τὴν πρὸς ἀριστερὰν στήλην τοῦ περιθωρίου τοῦ Ἡμερολογίου τὸ φύλλον τοῦ Καθολικοῦ, ὅπου ὑπάρχει ὁ λογαριασμός εἰς τὸν ὁποῖον μετεφέρθη τὸ ἄρθρον, γράφοντες εἰς τὸ ἄνω μέρος τὸ φύλλον τοῦ ὀφειλέτου, καὶ σύροντες κεραίαν κάτωθι γράφομεν τὸ φύλλον τοῦ πιστωτοῦ.

Ὡς ἤδη γνωρίζομεν, ὅλα τὰ ποσὰ τῶν ἄρθρων τοῦ Ἡμερολογίου τὰ ἐνεγράψαμεν δις εἰς τὸ Καθολικόν, 1) εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ ὀφειλέτου λογαριασμοῦ, καὶ 2) εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος τοῦ πιστωτοῦ λογαριασμοῦ· ὅθεν ἔπεται ὅτι ἀναγκαίως τὸ ἄθροισμα τῶν χρεώσεων πρέπει νὰ ᾖ ἵσον μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν πιστώσεων, ἐκτὸς ἐὰν παρεισέδυσε λάθος τι, ὥστε ἐὰν τὰ δύο ἄθροισματα τοῦ Καθολικοῦ ᾖ ἵσα, ἔπεται ὅτι ἡ εἰς αὐτὸ μεταφορὰ τῶν ἄρθρων ἐγένετο ὀρθῶς· ἐπειδὴ δὲ ὅλα τὰ ἄρθρα τὰ μεταφερθέντα εἰς τὸ Καθολικὸν ἦσαν ἐγγεγραμμένα εἰς τὸ Ἡμερολόγιον, ἔπεται ὅτι τὸ ἄθροισμα τῶν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ποσῶν πρέπει νὰ ᾖ ἵσον μὲ τὸ ἄθροισμα τοῦ

Βιβλίον Εισαγωγῆς καὶ Ἐξαγωγῆς τῶν Ἐμπορευμάτων.

Εισαγωγή.

Εξαγωγή.

[illegible]

Ἡ ἐξίσωσις τοῦ Βιβλίου τοῦ Ταμείου γίνεται διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ ἀθροίσματος τοῦ πιστολογικοῦ μέρους ἀπὸ τὸ ἄθροισμα τοῦ χρεωλογικοῦ· τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἀφαιρέσεως ταύτης μᾶς παρουσιάζει τὸ χρηματικὸν ποσὸν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ εὑρίσκεται εἰς τὸ ταμεῖον μας· ὅθεν διὰ τῆς ἀριθμήσεως τοῦ Ταμείου ὁ Ταμίας θέλει βεβαιώσῃ τὴν ἀκριβείαν τῶν ἐγγραφῶν του, καὶ θέλει ἀρχίσῃ ἐκ νέου αὐτὰς μεταφέρον τὸ ποσὸν τῆς παρελθούσης ἐξισώσεως. Ἡ ἐξίσωσις αὕτη τοῦ Ταμείου πρέπει νὰ γίνεται τοῦλάχιστον εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός, ἂν δὲν ὑπάρχῃ ὁ ἀναγκαῖος ὕλικός καιρὸς διὰ νὰ γίνεται συνεχέστερον.

Ἡ ἐργασία τοῦ Ταμείου ἐνεργεῖται συνήθως ἀπὸ ἓνα τῶν διευθυντῶν ἢ τῶν συνεταίρων, ἄλλως πρέπει νὰ ἐμπιστεύεται εἰς πρόσωπον, προσφέρον ὅλας τὰς διὰ τὸ σπουδαῖον αὐτὸ ἔργον ἀναγκαῖας ἐγγυήσεις ὡς ἐκ τῆς τιμιότητός του, τῆς νοημοσύνης του, τῆς ἀμέμπτου καὶ σώφρονος διαγωγῆς του, τῆς προσοχῆς καὶ ἀκριβεῖς του· ὅλα τὰ προτερήματα ταῦτα εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα νὰ ὑπάρχωσιν εἰς τὸν Ταμίαν τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος, εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ὁποίου ἐμπιστεύεται ἐν μέρει τὸ χρηματικὸν κεφάλαιον αὐτοῦ.

Θ'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ΑΠΟΘΗΚΗΣ.

§. 437. *Βιβλίον ἀποθήκης.* — Σκοπὸς τοῦ βιβλίου τούτου εἶναι ἡ ἀκριβὴς σημείωσις τῶν εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐμπορευμάτων, διὰ νὰ ἔχωμεν πρόχειρον πῖνακα τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας μας εὐρισκομένων.

Τὸ βιβλίον τοῦτο συντάσσεται κατὰ φύλλα, καὶ διαιρεῖται εἰς δύο μέρη. Εἰς τὴν ἀριστερὰν σελίδα σημειόνομεν τὰ εἰσαγόμενα ἐμπορεύματα, καὶ ἄντικρυ εἰς τὴν δεξιὰν τὰ ἐξαγόμενα, δηλ. τὰ πωλούμενα· διαιρεῖται δὲ εἰς διαφόρους στήλας, εἰς τὰς ὁποίας σημειόνομεν τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἀγορᾶς ἢ τῆς πωλήσεως, τὸ εἶδος τοῦ ἐμπορεύματος, τὸ ὄνομα ἐκείνου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπώλησαμεν, καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ἐμπορεύματος.

Εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο ἐγγράφομεν ὡσαύτως καὶ τὰ ἐμπορεύματα, τὰ ὁποῖα οἱ ἀνταποκριταὶ μας μᾶς ἀποστέλλουσι διὰ νὰ τὰ πώλῃσμεν, καθὼς καὶ ὅσα ἡμεῖς στέλλομεν εἰς φίλον μας πρὸς πώλησιν· ὅθεν τὸ Βιβλίον τοῦτο δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς τρία μέρη, ἢ εἰς τρία ἰδιαιτέρα Βιβλία.

1) Διὰ τὰ ἐμπορεύματα τοῦ λογαριασμοῦ μας,

2) Διὰ τὰ ἐμπορεύματα τοῦ λογαριασμοῦ μας εἰς χεῖρας φίλων, καὶ

3) Διὰ τὰ παρ' ἡμῖν ἐμπορεύματα φίλων μας.

Ἰδὺ ὅπισθεν ὑπόδειγμα πρὸς κατ'ἀλληλον διαγραφὴν τοῦ Βιβλίου τούτου.

I. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΙΩΝ.

§. 438. Τὸ *Βιβλίον* τῶν γραμματίων, ἡ τῶν πτώσεων (*écheances*) εἶναι εἰδικῶς προσδιορισμένον διὰ νὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν μέλλει νὰ πληρώσωμεν τὰ πρὸς πληρωμὴν Γραμματίά μας, καὶ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν θέλομεν εἰσπράξει τὰ πρὸς εἰσπραξίν. Ἐννοεῖται εὐκόλως κατὰ πόσον εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὸν ἔμπορον τὸ βιβλίον τοῦτο, παρουσιάζον εἰς αὐτὸν μῆνα κατὰ μῆνα τὸ ποσὸν τῶν πληρωτέων Γραμματίων, καὶ ἀπέναντι τὸ ποσὸν τῶν εἰσπρακτέων Γραμματίων, καθότι ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως αὐτῶν θέλει κανονίζει τὸ μέτρον τῶν ἐργασιῶν του.

Διαφοροτρόπως δύναται νὰ διαγραφῇ τὸ βοηθητικὸν τοῦτο βιβλίον.

Τὸ ὅπισθεν ὑπόδειγμα νομίζομεν ὅτι ὑποδεικνύει τὸν καταλληλότερον τρόπον τῆς διαγραφῆς τοῦ βιβλίου τούτου.

ΙΑ'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ.

§. 439. *Ίσολογισμὸς καὶ ἀπογραφή* — Πᾶς ἔμπορος, ὡς ἴδομεν, χρεωστεῖ κατὰ τὸν Νόμον νὰ συντάττῃ ἅπαξ τοῦ ἔτους τοῦλάχιστον τὴν ἀπογραφὴν τῆς περιουσίας του· ἐκτὸς τούτου διάφορα ἄλλα περιστατικὰ ὑπαγορεύουν ἐκτάκτως τὴν σύνταξιν τοῦ *ισολογισμοῦ*· οὕτω π. χ. ὁ θάνατος ἐνὸς τῶν συνεταίρων, ἡ πτώχευσις, ἡ διάλυσις, ἢ ἡ μεταβρύθμισις τοῦ ἐμπορικοῦ καταστήματος ἐπιφέρουν ἀναγκαιῶς τὴν σύνταξιν τοῦ *ισολογισμοῦ*, ἐκ τοῦ ὁποίου θὰ ἀναφανῇ ἡ ἐνεργητικὴ καὶ παθητικὴ περιουσία τοῦ καταστήματος, καὶ ὅστις θὰ χρησιμεύσῃ ἐπομένως ὡς βᾶσις τῆς ἀπογραφῆς ἢ τοῦ *ισολογίου*. Τὸ νὰ *ισολογίσωμεν* ἢ νὰ *ἐξισώσωμεν* λογαριασμὸν τινὰ σημαίνει, ὡς εἴπομεν προηγουμένως, νὰ εὕρωμεν τί ὀφείλει ἢ τί ἔχει νὰ λαμβάνῃ ὁ λογαριασμὸς οὗτος, καὶ διὰ τινος ὁποίου δῆποτε μέσου νὰ καταστήσωμεν τὸ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ ἴσον μὲ τὸ πιστολογικόν· ὅθεν ἡ ἐργασία, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκαθιστῶμεν τὴν ἐξίσωσιν ταύτην τῶν λογαριασμῶν, ὀνομάζεται *ισολογισμός*.

Ίσολόγιον δὲ ἢ ἀπογραφή εἶναι ὁ γενικὸς πίναξ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐμπορίου.

Ὁ καταστιχογράφος, ὅστις μέλλει νὰ ἐνεργήσῃ τὸν *ισολογισμὸν*, πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ἀκριθείας τῶν ἐγγραφῶν τοῦ Καθολικοῦ· τοῦτο δὲ θέλει πράξῃ εὐκόλως καταστρώνων *ισολογισμὸν* τῶν Βιβλίων, ὡς ἔπραττεν εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός· ἀφοῦ δὲ βεβαιωθῇ ὅτι αἱ ἐγγραφαὶ του εἶναι ἀκριβεῖς, θέλει ἐξετάσει κατ' ἰδίαν ἕκαστον λογαριασμὸν, θέλει βεβαιωθῇ ἂν ἦναι σημειωμένοι ὅλοι αἱ πιστώσεις καὶ ὅλοι αἱ χρεώσεις, καὶ ἐπομένως θέλει γράψῃ εἰς χωριστὸν φύλλον τὰ ἄθροίσματα ὅλων τῶν λογαριασμῶν, ὡς πράττομεν εἰς τὸν μηνιαῖον *ισολογισμὸν*, προσθέτων ἀπέναντι ἐκάστου καὶ τὸ ποσόν, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ λογαριασμὸς οὗτος ἐξισοῦται.

Ἐὰν εὕρωμεν τὸν *ισολογισμὸν* τῶν Βιβλίων ἀκριβῆ, δηλ. τὸ ἄθροισμα ὅλων τῶν χρεώσεων ἴσον μὲ τὸ ἄθροισμα ὅλων τῶν πιστώσεων, καὶ ἕκαστον τῶν ἄθροισμάτων τούτων ἴσον μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν ποσῶν τοῦ Ἡμερολογίου, καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν χρεωλογικῶν ἐξισώσεων ἴσον μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν πιστολογικῶν, συμπεραίνομεν ὅτι αἱ εἰς τὸ Καθολικὸν ἐγγραφαὶ εἶναι ἀκριβεῖς ἄνευ ἀριθμητικοῦ τινὸς σφάλμα-

μεν νέον, εἰς τὸν ὅποιον ἐγγράφεται ἀμέσως τὸ ποσόν, τὸ ὅποιον χρεωστῇ, ἢ ἔχει νὰ λαμβάνῃ ὁ παλαιὸς λογαριασμός.

2) Ἡ μέθοδος ὁμοῦς αὕτη ἔχει τὸ ἐλάττωμα τοῦ νὰ μὴ παρουσιάζῃ εἰς τὸ Ἡμερολόγιον τὸν πίνακα ὅλου τοῦ ἰσολογισμοῦ εὐκρινῶς· ὅθεν ἐπενόησαν νὰ ἐξιόνουν καὶ νὰ κλείουν τοὺς λογαριασμοὺς δι' ἑνὸς ἰδιαίτερου λογαριασμοῦ, τὸν ὅποιον ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο ἀνοίγουμεν, δνομάζοντες αὐτὸν *λογαριασμὸν ἐξαγωγῆς*. Τὸ πρόσωπον τοῦτο ὑποτίθεται ὅτι λαμβάνει ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ ἐμπορίου, καὶ ὅτι ἐπιβαρύνεται μὲ ὅλα τὰ χρεῖα αὐτοῦ· ὅθεν διὰ νὰ ἐξισώσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς, τοὺς χρεωστοῦντας, τοὺς πιστόνομεν διὰ τῆς χρεώσεως τοῦ *λογαριασμοῦ τῆς ἐξαγωγῆς* μὲ τὸ ποσὸν τῆς ἐξισώσεως, καὶ τὸ ἀνάπαλιν πράττομεν διὰ τοὺς λογαριασμοὺς τοὺς ἀπαιτοῦντας.

Ὅθεν κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην ἐξιόνομεν κατὰ πρῶτον τοὺς προσωπικοὺς λογαριασμοὺς, μεταφέροντες εἰς πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ τῆς ἐξαγωγῆς τὰ ποσά, τὰ ὅποια οὗτοι μᾶς χρεωστοῦν, καὶ εἰς χρέωσιν τοῦ τὰ ποσά, τὰ ὅποια ἔχουσι νὰ λαμβάνωσιν.

Ἐκ τῶν γενικῶν λογαριασμῶν ὁ λογαριασμὸς ἐμπορευμάτων παρουσιάζει τὴν περισσοτέραν σπουδαιότητα.

Ὁ λογαριασμὸς οὗτος δύναται νὰ εὐρίσκηται εἰς δύο διαφόρους περιστάσεις·

α) Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐμπορεύματα ἀπώλητα, ἢ ἐξίσωσις τοῦ λογαριασμοῦ τούτου εἰς τὴν περίστασιν ταύτην πρέπει νὰ παρουσιάζῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν τῶν ἐμπορευμάτων, ὥστε ἡ ἀξία αὐτῶν νὰ μεταφερθῇ εἰς τὰς νέας ἐγγραφὰς τοῦ ἐπομένου ἔτους· ὅθεν θέλομεν πιστώσει τὸν λογαριασμὸν *Ἐμπορεύματα* διὰ τῆς χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ τῆς ἐξαγωγῆς μὲ τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας τῶν μενόντων τούτων ἐμπορευμάτων· ἔαν μετὰ τὴν πράξιν ταύτην τὸ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ᾖναι μικρότερον ἀπὸ τὸ πιστολογικόν, ἀποδεικνύεται ὅτι προσέκυψε κέρδος ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως τῶν ἐμπορευμάτων· διὰ τὸ μένον δὲ τοῦτο ποσὸν τῆς ἐξισώσεως θέλομεν τὸν ἐξισώσει διὰ τῆς πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ *Κέρδη καὶ Ζημίαι*.

Ἐὰν ἀπεναντίας ἡ χρέωσις ᾖναι ἀνωτέρα τῆς πιστώσεως, ἀποδεικνύεται ὅτι ἐκ τῶν ἐμπορευμάτων προσεγένετο ζημία, ὅθεν πρὸς ἐξίσωσιν θέλομεν ἐγγράφει τὸ ποσὸν τῆς ἐξισώσεως χρεώνοντες τὰ Κέρδη καὶ Ζημίας, καὶ πιστόνοντες τὰ ἐμπορεύματα,

τος, καὶ ἐπομένως προχωροῦμεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ γενικοῦ ἰσολογισμοῦ.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἰσολογισμόν τῶν προσωπικῶν λογαριασμῶν δὲν ὑπάρχει καμμία δυσκολία, διότι ἀρκεῖ νὰ γνωρίσωμεν τὴν μετὰ τῶν χρεώσεων καὶ τῶν πιστώσεων ὑπάρχουσαν διαφορὰν, διὰ νὰ τοὺς ἰσολογίσωμεν· ἀλλὰ διὰ τὴν ἐξίσωσιν τῶν γενικῶν λογαριασμῶν δὲν εἶναι τὸ αὐτό.

Οἱ Γενικοὶ οὗτοι λογαριασμοὶ, ὡς γνωρίζομεν, ἀντιπροσωπεύουν τὸν ἔμπορον αὐτὸν ἥτοι τὴν περιουσίαν του· ὅθεν διὰ νὰ ἐξισώσωμεν αὐτοὺς πρέπει κατὰ πρῶτον νὰ γνωρίσωμεν ὁποῖαν ἐνεργητικὴν ἢ παθητικὴν περιουσίαν παρουσιάζουν οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι, καὶ ποῖον ποσὸν κέρδους ἢ ζημίας προσεγένετο ὡς ἐκ τῆς ἐνεργείας τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς περιουσίας, δηλ. τῶν ἐμπορευμάτων, τῶν γραμματίων κτλ. Ἐκ τούτου πηγάζει ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ συντάξωμεν προηγουμένως τὴν ἀπογραφὴν τῆς περιουσίας μας.

Ἡ σύνταξις τῆς ἀπογραφῆς περιορίζεται εἰς τὰ ἐξῆς·

- 1) Νὰ σημειώσωμεν τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἐμπορεύματα, καὶ τὴν ἀξίαν των·
- 2) Νὰ σημειώσωμεν τὰ ὁποῖα μᾶς χρεωστοῦνται ποσά·
- 3) Νὰ σημειώσωμεν τὰ ὁποῖα ἡμεῖς χρεωστοῦμεν ποσά·
- 4) Νὰ σημειώσωμεν τὸ εἰς τὸ ταμεῖόν μας εὐρισκόμενον χρηματικὸν ποσόν.

Ἀφοῦ συντάξωμεν τὴν ἀπογραφὴν μας ταύτην, καὶ γνωρίζωμεν τὰ ποσὰ τῶν ἐξισώσεων ὅλων τῶν λογαριασμῶν, δυνάμεθα διὰ δύο μεθόδων νὰ ἐξισώσωμεν τοὺς λογαριασμούς μας.

1) Συντάττοντες ἴδιον ἄρθρον, διὰ τοῦ ὁποῖου πρὸς ἐξίσωσιν τοῦ λογαριασμοῦ τὸν πιστόνομεν, ἢ τὸν χρεόνομεν εἰς νέαν μερίδα τοῦ αὐτοῦ λογαριασμοῦ μὲ τὸ ποσὸν τὸ ἀναγκαῖον πρὸς ἐξίσωσιν αὐτοῦ· οὕτω π. χ. ἐὰν ὁ λογαριασμός N. N. παρουσιάζῃ εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος . . . . . Γρ. 2000
εἰς δὲ τὸ χρεωλογικὸν . . . . . » 1500
θέλομεν ἐγγράφει πρὸς ἐξίσωσιν ἄρθρον λέγοντες,

N. N. εἰς παλαιόν. — Εἰς τὸν ἴδιον, εἰς νέον πρὸς ἐξίσωσιν . . . . . Γρ. 500
καὶ οὕτως ὁ παλαιὸς λογαριασμός ἐξισοῦται, καὶ συγχρόνως ἀνοίγο-

Ὁ λογαριασμός τῶν Κερδῶν καὶ Ζημιῶν ἐξισοῦται διὰ τῆς πιστώσεως τοῦ κεφαλαίου, διότι αὐτὸ πρέπει νὰ λάβῃ τὰ κέρδη ἢ νὰ πληρῶσῃ τὰς ζημίας, καὶ οὕτως ὁ λογαριασμός τῶν Κερδῶν καὶ Ζημιῶν ἐξισούμενος κλείεται καὶ αὐτός· τὸ δὲ κεφάλαιον οὕτω τροπολογημένον ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ παρελθόντος ἔτους μεταβαίνει εἰς νέον λογαριασμόν.

Ὁ λογαριασμός τῆς ἐξαγωγῆς ἐξισοῦται ὡσαύτως διὰ τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ κεφαλαίου.

Ἀφοῦ ἐνεργηθοῦν ὅλα ταῦτα, ἡ λογιστικότης τοῦ ἔτους εἶναι ὀριστικῶς κεκλεισμένη.

Συντάττοντες δὲ τὰ ἀναγκαῖα ἄρθρα εἰς τὸ Ἡμερολόγιον, τὰ μεταφέρομεν εἰς τὸ Καθολικόν, καὶ οὕτως ἀποπέρατοῦται ὁ ἰσολογισμός ὅλων τῶν λογαριασμῶν.

Ἀφοῦ διὰ τοῦ ἰσολογισμοῦ, ἦτοι τῆς ἐξισώσεως, ὅλοι αἱ μερίδες μετεφέρθησαν εἰς τὸν λογαριασμόν τῆς ἐξαγωγῆς, οὗτος πρέπει νὰ παρουσιάζῃ εἰς τὸν ἔμπορον πλήρη πίνακα τῆς ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς του περιουσίας. Εἰς τὸ χρεωλογικόν τοῦ λογαριασμοῦ τούτου εὐρίσκει τὴν σημείωσιν τῶν ὅσων ἔχει ἢ καὶ τῶν ὅσων τῷ ὀφείλονται, εἰς δὲ τὸ πιστολογικόν τὴν σημείωσιν τῶν ὅσων αὐτὸς ὀφείλει· ὥστε ὁ λογαριασμός αὐτὸς χρησιμεύει διὰ τὴν κατάστροφον τοῦ Ἰσολογίου ἥτοι τῆς γενικῆς ἀπογραφῆς.

Μετὰ τὸ τέλος τοῦ γενικοῦ ἰσολογισμοῦ κλείονται ὅλοι οἱ λογαριασμοί· διὰ νὰ ἐξακολουθήσωμεν δὲ νέας πράξεις πρέπει νὰ ἀνοίξωμεν ὅλους αὐτοὺς, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατόπιν.

Περὶ τοῦ ἰσολογίου καὶ τῆς συντάξεως αὐτοῦ ἀρκοῦν τὰ προεκτεθέντα, μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ὁποίων ἡ σύνταξις αὐτοῦ δὲν παρουσιάζει πλέον τὴν παραμικρὰν δυσκολίαν.

Τὸ ἰσολόγιον συντάττεται εἰς δύο διακεκριμένα μέρη· εἰς τὸ ἐν καταγράφεται τὸ ἐνεργητικόν, τούτέστιν ὅσα κατέχει ὁ ἔμπορος π. χ. ἐμπορεύματα, γραμμάτια, μετρητὰ, καὶ ὅλα τὰ εἰς αὐτὸν ὀφειλόμενα παρὰ διαφόρων. Εἰς τὸ δεύτερον καταγράφεται τὸ παθητικόν, τούτέστιν ἐκτίθεται λεπτομερῶς ὅτι ὀφείλει, εἴτε διὰ γραμματίων κυκλοφορούντων, εἴτε δι' ἐξοφλήσεως λογαριασμῶν.

Πρέπει δὲ νὰ τελειώσῃ μὲ περιληπτικὸν πίνακα ὅλων τῶν ἀξιών τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ, ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως τῶν

καὶ οὕτως ἐξισοῦται ἐντελῶς ὁ λογαριασμὸς ἐμπορεύματα ἐν γένει.

6.) Ἐὰν δὲν ὑπάρχωσιν ἐμπορεύματα, εἰς τὴν περίστασιν ταύτην δύναται τὸ ἄθροισμα τῶν πιστώσεων νὰ ᾖ ἴσον μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν χρεώσεων, ἀλλὰ τοῦτο πολλὰ σπανίως θέλει συμβῆ· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἢ τὸ ἄθροισμα τῶν πιστώσεων εἶναι μεγαλύτερον, καὶ τότε προκύπτει κέρδος, ἢ τὸ ἄθροισμα τῶν χρεώσεων εἶναι μεγαλύτερον τοῦ τῶν πιστώσεων, καὶ τότε ἀποδεικνύεται ὅτι ἔχομεν ζημίαν. Εἰς τὴν πρώτην ὑπόθεσιν πρὸς ἐξίσωσιν τοῦ λογαριασμοῦ χρεώνομεν τὰ ἐμπορεύματα μὲ τὸ ποσὸν τῆς ἐξισώσεως, πιστόνομεν τὰ Κέρδη καὶ Ζημίας· εἰς τὴν δευτέραν ὑπόθεσιν ἀπεναντίας πιστόνομεν τὰ ἐμπορεύματα μὲ τὸ ποσὸν τῆς ἐξισώσεως, χρεώνομεν τὰ Κέρδη καὶ Ζημίας.

Τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται δι' ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς, τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας ἐμπορεύματα ὡς ὑποδιαιρέσεις τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ *Εμπορεύματα*.

Τὸ αὐτὸ πράττομεν καὶ διὰ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν γραμματίων, καὶ ἐν γένει δι' ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς, τοὺς ἀντιπροσωπεύοντας ἀξίας.

Οἱ λογαριασμοὶ τῶν διαφόρων ἐξόδων, ὡς ἐξοδα γραφείου, καταστήματος, οἰκιακὰ κτλ. ἐξισοῦνται διὰ τῆς μερίδος Κέρδη καὶ Ζημίαι.

Ὅθεν κατὰ γενικὸν κανόνα ὅλοι οἱ λογαριασμοὶ, παρουσιάζοντες κέρδος ἢ ζημίαν, ἐξισοῦνται διὰ τῶν κερδῶν καὶ ζημιῶν, ὅλοι δὲ οἱ λογαριασμοὶ, οἵτινες παρουσιάζουν ἐνεργητικὰς ἢ παθητικὰς ἀξίας, ἐξισοῦνται διὰ τοῦ λογαριασμοῦ τῆς ἐξαγωγῆς· οἱ δὲ εὐρισκόμενοι καὶ εἰς τὰς δύο περιστάσεις ἐξισοῦνται καὶ διὰ τῶν δύο τούτων μέσων, δηλ. διὰ τῆς μεταφορᾶς εἰς τὸν λογαριασμὸν Κέρδη καὶ Ζημίαι τῆς ζημίας ἢ τοῦ κέρδους, καὶ διὰ τῆς εἰς τὸν λογαριασμὸν τῆς ἐξαγωγῆς μεταφορᾶς τῆς πραγματικῶς ὑπαρχούσης ἀξίας κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἰσολογισμοῦ.

Ἀφοῦ μεταφέρωμεν εἰς τὸν λογαριασμὸν Κέρδη καὶ Ζημίαι τὰ κέρδη καὶ τὰς ζημίας ὅλου τοῦ ἔτους, πρέπει νὰ ἐξισώσωμεν καὶ αὐτὸν τὸν λογαριασμὸν· ἐκ τῆς ἐξισώσεως δὲ αὐτοῦ θέλομεν ἰδεῖ πλεόν τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἐμπορικοῦ μας ἔτους. Ἐὰν ἡ ἐξίσωσις ᾖ πιστολογικὴ, τὸ ποσὸν τῆς ἐξισώσεως εἶναι κέρδος, ἐὰν δὲ ᾖ χρεωλογικὴ, τὸ ποσὸν αὐτῆς εἶναι ζημία.

ΙΓ'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΕΥΡΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΣΦΑΛΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ.

§. 441. *Ανεύρεσις ἐσφαλμένων καὶ διόρθωσις αὐτῶν.* — Τὰ σφάλματα καὶ αἱ παραδρομαὶ, αἵτινες δύνανται νὰ συμβῶσιν εἰς ἓν ἐμπορικὸν κατάστημα εἶναι δύο εἰδῶν, *σφάλματα πραγματικά* δηλ. γεγονότος, καὶ *σφάλματα γραφικά* ἢτοι ἐγγραφῶν· εἰς τὰ τελευταῖα ταῦτα σφάλματα ὑπόκειται ὁ καταστιχογράφος κυρίως, ἀλλὰ χρεωστεῖ νὰ ἐπαγρυπνῇ ὥστε τὸ κατάστημα νὰ μὴν ὑποπίπτῃ οὔτε εἰς πραγματικὰ σφάλματα, διότι ἐπομένως καὶ αὐτὸς συντάττων τὰ ἄρθρα τοῦ Ἡμερολογίου τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσφαλμένων τούτων γεγονότων, τῶν περιχομένων εἰς τὰ βοηθητικὰ βιβλία, θέλει περιπλέξει τοὺς λογαριασμοὺς του, καὶ θέλει συγχύσει τὴν ἀκριβείαν τῆς λογιστικότητός του.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρὶν μεταφέρειν εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν του τὰ ἄρθρα, τὰ ὁποῖα περιέχει τὸ βιβλίον τῶν πωλήσεων, πρέπει νὰ ἐπαληθεύσῃ πᾶν ποσὸν, πάντα λογαριασμὸν, νὰ παρατηρήσῃ ἂν αἱ συμφωνίαι τῆς πωλήσεως, ὁ τρόπος τῶν πληρωμῶν ἐσημειώθησαν ἀκριβῶς, καὶ ἂν ἐγένοντο συμφῶνως μὲ τὰς συνηθείας τοῦ καταστήματος· ἐὰν ἴδῃ ἑκτακτόν τι, θέλει κάμει τὴν ἀναγκαίαν περὶ τούτου παρατήρησιν, καὶ τέλος δὲν θέλει ἐγγράψῃ τὸ ἄρθρον τοῦ, παρὰ ἀφοῦ βεβαιωθῇ ὅτι αἱ σημειώσεις εἶναι ἀκριβεῖς καὶ ὀρθαί.

Πρὶν πιστώσῃ τοὺς ἐμπόρους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους τὸ κατάστημα ἠγόρασεν ἐμπορεύματα, θέλει ἐπεξεργασθῇ ὡσαύτως τοὺς λογαριασμοὺς τῶν τιμολογίων αὐτῶν, θέλει παρατηρήσῃ ἂν οἱ εἰς αὐτὰ περιεχόμενοι ὅροι, συμφωνίαι, καὶ ἔξοδα ἦναι τὰ συνήθη καὶ κανονισμένα.

Πρὶν ἐγγράψῃ ἄρθρον κατὰ συνέπειαν λογαριασμοῦ ἢ σημειώσεως ἀνταποκριτοῦ τινός, θέλει ἐπεξεργασθῇ ἂν ὁ λογαριασμὸς οὗτος ἢ ἡ σημείωσις τοῦ ἀνταποκριτοῦ ἦναι ἀκριβῆς κατὰ τε τὴν οὐσίαν του καὶ τὸ λογιστικόν· ὡσαύτως θέλει ἐπεξεργάζεσθαι τὰς σημειώσεις καὶ τοὺς λογαριασμοὺς, τοὺς ὁποίους τὸ κατάστημά του ἀποστέλλει εἰς τοὺς ἀνταποκριτάς του. Διὰ τοιούτου συστήματος ἐπεξεργασίας καὶ ἐπαληθεύσεως, ἀναγκαιοτάτου εἰς πάντα ἔμπορον, ὁ καταστιχογράφος θέλει ἀποφεύγει τὰ πραγματικὰ σφάλματα, τῶν ὁποίων τὰ ἀποτελέσματα εἶναι διὰ πολλοὺς λόγους δυσάρεστα. Ἄν κατορθώσῃ ὁμως

δποίων προκύπτει τὸ ποσὸν τοῦ κεφαλαίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξισόνηται τὸ ἄθροισμα τοῦ ἐνεργητικοῦ ἢ τοῦ παθητικοῦ μέρους.

IB'. ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΝΕΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ.

§. 440. *Ananéōsis logarismōn.* — Ἡ ἐξίσωσις τῶν λογαριασμῶν, τὴν ὁποίαν ἐκάμαμεν, ἦτο ἐντελῶς ἰδανικὴ, διότι ἂν καὶ ἰσολογίσαμεν τοὺς λογαριασμοὺς μεταφέροντες τὰς ἐξισώσεις εἰς τὸν λογαριασμὸν τῆς ἐξαγωγῆς, μόνον τοῦτο πραγματικῶς οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι μένουσιν ὀφειλέται ἢ δανεισταί. Ὅθεν ἀφοῦ ἐλάβομεν τὸ ἐξαγόμενον, τὸ ὁποῖον ἐζητούσαμεν, πρέπει νὰ ἀνανεώσωμεν ἕκαστον λογαριασμὸν εἰς τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν πρότερον ὑπῆρχε. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ἀνοίξωμεν ἓνα νέον λογαριασμὸν.

Διὰ νὰ ἰσολογίσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς ὑπεθέσαμεν ὅτι ἄτομόν τι ὀνομαζόμενον λογαριασμὸς ἐξαγωγῆς ἀνεδέχθη νὰ κλείσῃ ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς, τώρα ὑποθέτομεν ὅτι τὸ ἄτομον τοῦτο μᾶς ἀνταποδίδει τὴν ἐνεργητικὴν καὶ παθητικὴν περιουσίαν, ὁποίαν τὴν ἔλαβε.

Διὰ νὰ καταχωρήσωμεν τὴν ἐγγραφὴν τῆς πράξεως ταύτης, ὅπως ἀντιθέτου τῆς προλαβούσης, πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν ἐπίσης ὁδὸν ὅπως ἀντίθετον τῆς προτέρας· τότε ἐχρεώσαμεν τὸν λογαριασμὸν ἐξαγωγῆς δι' ὅλην τὴν καθυστεροῦσαν περιουσίαν, τὴν ὁποίαν ἀνεθέσαμεν εἰς αὐτόν, καὶ τὸν ἐπιστώσαμεν δι' ὅλα τὰ χρέη, τὰ ὁποῖα τὸν ἐπεφορτίσαμεν. Ὅθεν τώρα πρέπει νὰ τὸν πιστώσωμεν διὰ τὴν πρώτην, καὶ νὰ τὸν χρεώσωμεν διὰ τὰ δεύτερα· ἀλλὰ διὰ νὰ συντάξωμεν τὸ ἄρθρον μας διπλογραφικῶς ἀνοίγομεν ἓνα ὑποθετικὸν λογαριασμὸν, τὸν ὁποῖον ὀνομαζόμεν λογαριασμὸν εἰσαγωγῆς. Πιστόνομεν τὸν λογαριασμὸν τοῦτον μὲ ὅλα τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὸ ἐνεργητικὸν μέρος τῆς περιουσίας, καὶ μὲ τὰ ὁποῖα ἐχρεώσαμεν τὸν λογαριασμὸν τῆς ἐξαγωγῆς, χρεώνοντες ἤδη τοὺς λογαριασμοὺς οἱ ὁποῖοι ἀντιπροσωπεύουν τὰς ἀξίας ταύτας· χρεόνομεν δὲ τὸν λογαριασμὸν τῆς εἰσαγωγῆς μὲ ὅλα τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς χρεωστοῦμεν κατὰ τὴν ἀπογραφὴν μας, καὶ τὰ ὁποῖα ἐσημειώσαμεν εἰς πίστιν τοῦ λογαριασμοῦ τῆς ἐξαγωγῆς, πιστόνοντες ἤδη τοὺς ἀρμοδίους λογαριασμοὺς· καὶ οὕτω μεταφέροντες τὰ ἄρθρα ταῦτα εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Καθολικοῦ ἔχομεν ἀνοικτοὺς πάλιν ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς.

τότε διὰ νέου ἄρθρου θέλω τὸν πιστώσει μὲ γρ. 200, λέγων, Ἐμπορεύματα εἰς Πέτρον διὰ τὰ περιπλέον σημειωθέντα κτλ. γρ. 200.

Διὰ τῶν νέων τούτων ἄρθρων καὶ τῆς μεταφορᾶς των εἰς τὸ Καθολικὸν θέλομεν φέρεи τὰ πράγματα εἰς τὴν ἀληθῆ των θέσιν.

Ἐὰν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ἐχρέωσα ἓνα λογαριασμὸν ἀντὶ ἄλλου, θὰ διορθώσω τὸ σφάλμα μου, πιστόνων τὸν λογαριασμὸν, ὅστις κατὰ λάθος ἐχρεώθη, διὰ τῆς χρεώσεως ἐκείνου ὅστις ἔπρεπε νὰ χρεωθῇ. Ἐὰν δὲ τὸν ἐπίστωσα κατὰ λάθος, θέλω τὸν χρεώσει διὰ τῆς πιστώσεως ἐκείνου, ὅστις ἔπρεπε νὰ πιστωθῇ πάντοτε διὰ τῆς συντάξεως ἐπίτηδες ἄρθρων, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ γίνεται μνεία τοῦ γενομένου λάθους.

Ἐὰν συντάττων τὸ Ἡμερολόγιον παρέλειψα νὰ ἐγγράψω ἄρθρόν τι, θέλω διορθώσει τὴν παράλειψίν μου ἅμα τὸ ἐννοήσω ἐγγράφων τὸ παραλειφθὲν ἄρθρον· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον τοῦτο δὲν θέλει κατέχει εἰς τὸ Ἡμερολόγιον τὴν χρονολογικὴν του σειρὰν, θέλω κάμει μνείαν εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ ἄρθρου περὶ τοῦ περιστατικοῦ τούτου, σημειόνων τὴν ἀληθῆ του ἡμερομηνίαν.

Ἐὰν ἀπ' ἐναντίας ἐγγράψω εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ἓν ἄρθρον δις, καταστρέφω τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν ἐγγράφων ἓν τρίτον ἄρθρον μὲ τὸ αὐτὸ ποσὸν κατ' ἀντίστροφον θέσιν τῶν λογαριασμῶν τοῦ διπλοῦ ἄρθρου, π. χ. ἔὰν ἐχρέωσα δις τὸν Πέτρον μὲ γρ. 1000 πιστώσας τὰ ἐμπορεύματα, διὰ νὰ ἐπαναφέρω τὰ πράγματα εἰς τὴν ὀρθήν των θέσιν, συντάττω ἓν τρίτον ἄρθρον, διὰ τοῦ ὁποίου χρεώνω τὰ ἐμπορεύματα, καὶ πιστόνω τὸν Πέτρον μὲ γρ. 1000, καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀντελλογίσεως ταύτης μὴδενίζω τὸ διπλοῦν ἄρθρον.

Ὅλα τὰ ἄρθρα ταῦτα θέλουν μεταφερθῇ εἰς τὸ Καθολικόν, ὥς καὶ τὰ λοιπὰ ἄρθρα τοῦ Ἡμερολογίου· πρέπει δὲ νὰ καταβάλλεται ἡ ἀναγκαία προσοχή, ὥστε διὰ τῶν ἀντελλογίσεων καὶ διορθώσεων τούτων νὰ πιστόνωνται καὶ χρεώνωνται καταλλήλως οἱ αὐτοὶ λογαριασμοί, οἵτινες ἀποτελοῦν τὰ ἐσφαλμένα ἄρθρα, διὰ νὰ μὴν ὑποπίπτωμεν διὰ τῆς διορθώσεως εἰς νέα σφάλματα.

Ἐὰν παρελείψαμεν νὰ μεταφέρωμεν ἓν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν, θέλομεν τὸ μεταφέρει ἅμα παρατηρήσωμεν τὴν παράλειψιν ταύτην σημειόνοντες, ἔὰν δὲν δύναται πλέον νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὴν χρονολογικὴν του σειρὰν, ποία εἶναι ἡ πραγματικὴ του ἡμερομηνία.

Ἐὰν μεταφέρωμεν δις τὸ ἴδιον ἄρθρον εἰς ἓνα λογαριασμὸν, διορ-

δι' ὧν τούτων τῶν λεπτολόγων προφυλάξωσι ν' ἀποφύγῃ αὐτὰ, τῷ μένει ἀκόμη ὁ σκάπελος τῶν σφαλμάτων τοῦ κονδυλίου, ἥτοι τῶν γραφικῶν σφαλμάτων.

Τὰ γραφικὰ ταῦτα σφάλματα δύναται ν' ἀποφύγῃ μόνον διὰ τῆς ἄκρας προσοχῆς, διότι μόνον ἐκ τῆς ἐλλείψεως αὐτῆς δύνανται νὰ προέλθωσιν.

Εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Ἡμερολογίου δύνανται νὰ συμβῶσι τὰ ἐξῆς σφάλματα.

Νὰ σημειώσωμεν μίαν ποσότητα ἀντὶ ἄλλης.

Νὰ χρεώσωμεν, ἢ νὰ πιστώσωμεν ἓνα λογαριασμὸν ἀντὶ ἄλλου.

Νὰ παραλείψωμεν τὴν ἐγγραφὴν ἑνὸς ἄρθρου.

Νὰ ἐγγράψωμεν δις ἓν ἄρθρον.

Νὰ τὸ μεταφέρωμεν δις.

Νὰ τὸ μεταφέρωμεν εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος ἀντὶ τοῦ πιστολογικοῦ.

Νὰ τὸ μεταφέρωμεν εἰς τὸ πιστολογικὸν ἀντὶ τοῦ χρεωλογικοῦ.

Νὰ μεταφέρωμεν ἓν ποσὸν ἀντὶ ἄλλου.

Νὰ μεταφέρωμεν εἰς ἓνα λογαριασμὸν ἓν ποσὸν, ἀνῆκον εἰς ἄλλον.

Ὅλα τὰ ἀνωτέρω σφάλματα δύνανται νὰ συμβῶσι, διότι καὶ ὁ προσεκτικώτερος ὑπόκειται εἰς σφάλματα, πλὴν ὅστις ὑποπίπτει συχνὰ εἰς παρόμοια δὲν εἶναι βεβαίως καλὸς καταστιχογράφος, διότι ἡ τοῦ λείπει ἢ προσοχή, ἡ ἡ ἐξίς, ἡ τὸ χεῖριστον ἢ νοημοσύνη. Ἐν τούτοις ἰδοὺ ὁ τρόπος τῆς διορθώσεως τῶν σφαλμάτων τούτων.

Ἐὰν ἐνεγράψαμεν μίαν ποσότητα ἀντὶ ἄλλης συντάττοντες τὸ ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου, θέλομεν διορθῶσι τὸ σφάλμα τοῦτο δι' ἑνὸς δευτέρου ἄρθρου, διὰ τοῦ ὁποίου θέλομεν ἀντελλογίσει τὴν διαφορὰν τοῦ ποσοῦ, διὰ νὰ φέρωμεν τὰ πράγματα εἰς τὴν ἐρθήν των θέσιν. Ἐὰν ἐνέγραψα ποσὸν μικρότερον, ἀφ' ὅσον ἔπρεπε νὰ ἐγγράψω, π. χ. ἐπώλησα εἰς τὸν Πέτρον ἐμπορεύματα διὰ γρ. 1000, καὶ διὰ τοῦ ἄρθρου τοῦ Ἡμερολογίου τὸν ἐχρέωσα μὲ μόνον γρ. 800, ἅμα ἀνακαλύψω τὸ σφάλμα μου, θέλω συντάξαι ἄλλο ἄρθρον, καὶ θέλω τὸν χρεώσαι μὲ ἕτερα γρ. 200, λέγων πάλιν, ὥς καὶ εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον, Πέτρος εἰς ἐμπορεύματα τὰ μὴ σημειωθέντα διὰ τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων κτλ. . . . κτλ. . . . γρ. 200.

Ἀλλ' ἐὰν κατὰ λάθος ἀντὶ γρ. 1000 τὸν ἐχρέωσα μὲ γρόσια 1200,

ὁποῖαν συνέβη τὸ λάθος, περιέχουσιν τὸ ποσὸν τὸ παραλειφθέν· εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν ἡ διόρθωσις θέλει γίνεαι ἀντιστρόφως, δηλ. ἐὰν ὁ πλεονασμὸς ᾖ εἰς χρέωσιν, θέλομεν σημειώσῃ τὸ περιπλέον ποσὸν διὰ μιᾶς ἐγγραφῆς εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος, καὶ τὸ ἀνάπαλιν ἐὰν ὁ πλεονασμὸς ᾖ εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος· οὕτω θέλει ἰσολογισθῇ τὸ λάθος, καὶ μηδενισθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πλεονάζοντος ποσοῦ.

Ἐὰν μετεφέρωμεν εἰς τινὰ λογαριασμὸν ἓν ποσὸν, ἀνῆκον εἰς ἄλλον λογαριασμὸν, πρὸς διόρθωσιν θέλομεν πρῶτον ἀντελλογίσαι τὸ ἄρθρον εἰς τὸν λογαριασμὸν, ὅπου κατὰ λάθος ἐσημειώθη, διὰ τῆς ἀπέναντι ἐγγραφῆς τοῦ ἰδίου ποσοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα θέλομεν ἐγγράψῃ αὐτὸ εἰς τὸν ἀρμόδιον λογαριασμὸν, δηλ. ἐὰν ἡ ἐσφαλμένη ἐγγραφή ᾖ μία χρέωσις, θὰ πιστώσωμεν μὲ τὸ αὐτὸ ποσὸν τὸν λογαριασμὸν, ὅπου κατὰ λάθος ἐνεγράφη, χρεόνοντες ἐκεῖνον, ὅπου πραγματικῶς ἔπρεπε νὰ ἐγγραφῇ· ἐὰν δὲ ᾗ μία πίστωση, θὰ χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν, τὸν κατὰ λάθος πιστωθέντα διὰ τῆς πιστώσεως ἐκεῖνου, ὅστις ἔπρεπε νὰ πιστωθῇ. Ὅλα ταῦτα ἐνεργοῦνται χωρὶς νὰ συντάξωμεν ἄρθρον εἰς τὸ Ἡμερολόγιον.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων ἐξάγεται ὅτι αἱ διορθώσεις τῶν σφαλμάτων τοῦ Καθολικοῦ ἐνεργοῦνται χωρὶς νὰ γενῇ μνεῖα αὐτῶν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον· τοῦτο δὲ διότι τὸ Καθολικὸν δὲν εἶναι εἰμὴ τὸ ἐξαγόμενον τοῦ Ἡμερολογίου, ὥστε τὰ σφάλματα, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὸ πχρεισθύνουν, δὲν ἐπηρεάζουν ποσῶς τὸ βιβλίον τοῦ Ἡμερολογίου· διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον πᾶν σφάλμα τοῦ Ἡμερολογίου διορθόνεται διὰ μεταγενεστεροῦ ἄρθρου, τὸ ὁποῖον μεταφέρεται μετὰ ταῦτα εἰς τὸ Καθολικόν.

Τὰ γραφικὰ σφάλματα δύνανται νὰ συμβῶσι καὶ εἰς ἄλλας περιστάσεις παρ' ὅσας ἀνεφέραμεν, πλὴν ἡ εὕρεσις τοῦ τρόπου τῆς διορθώσεως τῶν θέλει εἶσθαι εὐκόλος ἐξ ὅσων ἤδη εἵπομεν.

Ὁ καταστιχογράφος θέλει ἐνθυμεῖσθαι πάντοτε, ὅτι ὁ Νόμος ἀπαγορεύει τὰ ξέσματα καὶ τὰς προσθήκας εἰς τὰ ἐμπορικὰ Βιβλία, καὶ ἐπομένως τὰ σφάλματά του θέλει τὰ διορθῶναι πάντοτε διὰ τῶν τακτικῶν ἀντελλογίσεων, τὸ ὁποῖον θέλει πράττει εὐκόλως, ἀφοῦ συλλάβῃ ἀκριβῆ ἰδέαν τῆς θέσεως, τὴν ὁποῖαν ἡ παρουσία των δίδει εἰς τοὺς λογαριασμοὺς, καὶ ἐννοήσῃ ὁποῖα ἤθελεν εἶσθαι ἡ θέσις των, ἃν

Θένομεν τὰς συνεπείας αὐτοῦ τοῦ λάθους, κάμνοντες εἰς τὸν λογαριασμόν τοῦτον ἀπλῶς, χωρὶς νὰ ἐγγράψωμεν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ἄρθρον, τὴν ἀντελλόγισιν τοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν διπλῶν ποσῶν, δηλ. ἐὰν ἡ διπλῇ ἐγγραφή ἦναι μία χρέωσις, ἐγγράφομεν εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ποσὸν ἴσον μὲ τὴν μίαν ἐκ τῶν διπλῶν τούτων χρεώσεων, εἰς τρόπον ὥστε διὰ τῆς ἀντελλογίσεως ταύτης ἐξισοῦται τὸ διπλοῦν ποσόν, καὶ οὕτω μηδενίζεται· ἐὰν δὲ ἡ διπλῇ ἐγγραφή ἐγένετο εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος, θέλομεν πράξει ἀντιστρόφως, δηλ. θέλομεν γράφει ἀπέναντι μίαν χρέωσιν εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος, διὰ νὰ ἰσολογισθῇ ἡ μία ἐκ τῶν δύο πιστώσεων.

Ἐὰν μετεφέραμεν μίαν χρέωσιν εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος, καὶ μίαν πίστωσιν εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος, διορθόνομεν τὸ σφάλμα τοῦτο εἰς τὸ Καθολικόν, χωρὶς νὰ ἐγγράψωμεν ἄρθρον εἰς τὸ Ἡμερολόγιον.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν θέλομεν ἐγγράφει εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ κατὰ λάθος πιστωθέντος λογαριασμοῦ μίαν χρέωσιν ἐνὸς ποσοῦ διπλοῦ τῆς ἀρχικῆς χρεώσεως, τῆς κατὰ λάθος σημειωθείσης εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν θέλομεν ἐγγράφει εἰς τὸ πιστολογικὸν μέρος μίαν πίστωσιν διπλοῦ ὡσαύτως ποσοῦ τῆς ἀρχικῆς πιστώσεως, τῆς κατὰ λάθος σημειωθείσης εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος. Ἡ ἀνάγκη τῆς διπλασιασέως τοῦ ποσοῦ προέρχεται, διότι ἡ ἐξίσωσις τοῦ λογαριασμοῦ παρεμorfώθη ἐκ μιᾶς πιστώσεως, λαβούσης τὴν θέσιν μιᾶς χρεώσεως, ἢ ἐκ μιᾶς χρεώσεως, λαβούσης τὴν θέσιν μιᾶς πιστώσεως· ὥστε ἡ ἀντελλόγισις πρέπει νὰ περιέχῃ ἀριθμὸν διπλάσιον τοῦ διορθωτέου, διότι πρέπει νὰ περιέχῃ τὸ ποσόν, τὸ κατὰ λάθος σημειωθὲν, καὶ συγχρόνως τὴν πραγματικὴν χρέωσιν ἢ πίστωσιν.

Ἐὰν μετεφέραμεν μίαν ποσότητα ἀντὶ ἄλλης, δηλ. ἂν ἐγγράψαμεν εἰς τὸ Καθολικόν ἄλλο ποσόν παρὰ τὸ εἰς τὸ Ἡμερολόγιον σημειούμενον, θέλομεν διορθώσῃ τὸ σφάλμα κάμνοντες νέαν ἐγγραφὴν εἰς τὸ Καθολικόν, χωρὶς νὰ συντάξωμεν ἄρθρον εἰς τὸ Ἡμερολόγιον· δύναται δὲ νὰ συμβῇ τὸ λάθος τοῦτο κατὰ δύο τρόπους, ἢ τὸ ποσόν, τὸ σημειωθὲν εἰς τὸ Καθολικόν, εἶναι μικρότερον τοῦ εἰς τὸ Ἡμερολόγιον, ἢ ἀπ' ἐναντίας εἶναι μεγαλύτερον· εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν θέλομεν κάμει εἰς τὸ Καθολικόν ἐγγραφὴν ὁμοίαν μὲ ἐκείνην, εἰς τὴν

(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

ματος διὰ τὰ περικαλύμματα αὐτοῦ, ὅταν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀγοραπωλησίας δὲν δυνάμεθα νὰ σταθμίσωμεν τὸ ἐμπόρευμα γυμνὸν ἀπὸ τὰ περικαλύμμά του, δηλ. τὸ ποσὸν, τὸ ἐκπιπτόμενον ἀπὸ τὰ μικτοβαρῶς σταθμιζόμενα ἐμπορεύματα· τοιαῦτα δὲ εἶναι ὅλα τὰ περιεχόμενα εἰς σάκκους, κιβώτια, βαρέλια, δέματα καὶ τὰ συνδεδεμένα διὰ σχοινίων ἢ πανίων· κατὰ τὸ βάρος λοιπὸν τῶν δοχείων τούτων κανονίζεται ἡ ἀποστάθμισις, ἡ ἐκπιπτομένη ἐκ τῆς μικτοβαροῦς σταθμίσεως τοῦ ἐμπορεύματος.

Τὸ ποσὸν τῆς ἀποσταθμίσεως μεταβάλλεται ἐπομένως ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐμπορεύματος, καὶ κανονίζεται ἢ κατὰ τὰς διαφοροὺς συνηθείας τῶν ἐμπορικῶν πόλεων, ἢ κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας συμφωνίας τῆς ἀγοραπωλησίας.

Ὀνομάζεται *πραγματικὴ* ἡ καθαρὰ ἀποστάθμισις ὅταν μετὰ ἢ πρὸ τῆς μικτοβαροῦς σταθμίσεως τοῦ ἐμπορεύματος δι' ἰδιαιτέρας σταθμίσεως εὐρίσκωμεν τὸ πραγματικὸν βάρος τῶν περικαλυμμάτων, τὸ ὁποῖον ἐπομένως ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τὸ ὀλίκον ποσὸν τῆς μικτοβαροῦς σταθμίσεως.

Ἐπὶ διαφορῶν ὁμῶς ἐμπορευμάτων ἡ δυσκολία τῆς ἐξελέγξεως τῆς πραγματικῆς ἀποσταθμίσεως ἤθελεν εἶσθαι μέγα πρόσκομμα εἰς τὸ ἐμπόριον εἴτε ὡς ἐκ τῆς διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην χρονοτριβῆς, εἴτε ὡς ἐκ τῆς βλάβης ἢ τῆς φύρας, ἡ ὁποία ἤθελε προκύψει εἰς τὸ ἐμπόρευμα· πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτόπων τούτων αἱ ἐμπορικαὶ συνήθειαι τῶν διαφορῶν πόλεων προσδιώρισαν ἐπὶ πολλῶν ἐμπορευμάτων ὀρισμένον ποσὸν ἀποσταθμίσεως· τοῦτο δὲ λέγεται *συνήθης ἀποστάθμισις*.

Ἡ κατὰ *συνήθειαν* ἀποστάθμισις κανονίζεται ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων, τῶν ὁποίων ὁ ὄγκος καὶ τὰ περικαλύμματα ἔχουσι κανονικότητά τινα, καὶ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πάντοτε τὰ αὐτὰ προσδιρίζεται δὲ ἢ κατὰ ποσοστὸν ἐπὶ ἐκάστου τμήματος, ἢ κατὰ τόσον τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ μικτοβαροῦς βάρους, ὅταν τὸ βάρος τῶν δοχείων αὐξάνῃ αὐξανομένης τῆς ποσότητος τοῦ περιεχομένου ἐμπορεύματος. Ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων τούτων καθιερώθησαν αἱ διάφοροι καὶ ποικίλοι περὶ ἀποσταθμίσεων ἐμπορικαὶ συνήθειαι (1).

(1) Ἴδε τὰ περὶ ἐκάστης ἐμπορικῆς πόλεως εἰς τὸ Γ'. Μέρους.

δὲν συνέβαινε τὸ σφάλμα. Ἐκ τῆς συμπαραβολῆς τῶν δύο τούτων ἰδεῶν θέλει σύρει εὐκόλως τὰ ἀναγκαῖα συμπεράσματα, ἐκ τῶν ὁποίων θέλει ὁδηγηθῇ εἰς τὴν κατάλληλον διόρθωσιν τοῦ ἐσφαλμένου (1).

*****

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ ἐμπορικῶν λογαριασμῶν.

§. 442. *Εἰσαγωγή.* — Ἡ σύνταξις τῶν ἐμπορικῶν λογαριασμῶν προϋποθέτει τὴν γνῶσιν τῆς ἐμπορικῆς λογιστικότητος, ἣτις κυρίως εἶναι ἡ ἐπιστήμη τῶν ἀριθμῶν, ἐπιστήμη μεγάλης σημασίας κατὰ τὸν σημερινὸν μάλιστα αἰῶνα, ὅτε ὅλαι αἱ προσπάθειαι περιστρέφονται ἐπὶ ὑλικῶν συμφερόντων, καὶ πᾶσα πρᾶξις συγκεφαλαιοῦται ἐπὶ τέλους εἰς ἀριθμούς. Ἡ ζωὴ τοῦ ἐμπορίου εἶναι οἱ ἀριθμοὶ καὶ ἡ συναρμολογὴ αὐτῶν εἰς λογαριασμούς, δι' ὧν μορφοῦται ἡ ἀπειρος ἐμπορικὴ λογιστικότης. Ὅθεν ὁ ἔμπορος ἐκτὸς τῶν γενικῶν οἰκονομολογικῶν γνώσεων, τὰς ὁποίας ὡς διαχειριστὴς κεφαλαίων χρεωστεῖ νὰ ἔχη, πρέπει νὰ ᾔηται καὶ καλὸς λογιστής, διότι διὰ τῶν λογιστικῶν ἐργασιῶν θέλει ἐξελέγχει τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν του.

Εἰς τὰ διάφορα τμήματα τοῦ παρόντος Κεφαλαίου θέλομεν ἀναφέρει τοὺς κυριωτέρους ἐμπορικοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὰς σχετικὰς μὲ αὐτοὺς ἀριθμητικὰς μεθόδους.

Α'. ΠΕΡΙ ΤΙΜΟΛΟΓΙΩΝ (*fattura*).

§. 443. *Τιμολόγιον* εἶναι ἡ περὶ πωλήσεως ἢ ἀγορᾶς ἔκθεσις, τὴν ὁποίαν ἀποστέλλει ὁ ἔμπορος, ὁ πωλῶν ἢ ἀγοράζων ἐμπορεύματα πρὸς ἐκεῖνον, διὰ λογαριασμὸν τοῦ ὁποίου τὰ ἐπώλησεν ἢ τὰ ἡγόρασεν. Ἡ ἔκθεσις αὕτη πρέπει νὰ περιέχῃ ὅλας τὰς λεπτομερείας, τὰς σχετικὰς μὲ τὰς συμφωνίας τῆς πωλήσεως ἢ τῆς ἀγορᾶς, τὸ βάρος τῶν ἐμπορευμάτων, τὸ τῶν περικαλυμμάτων, τὰ γενόμενα διὰ τὴν πώλησιν ἢ ἀγοράν ἔξοδα κ.λ.

---

(1) Ἡ ἔκτασις τοῦ παρόντος Ἑγχειριδίου δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ καταχωρήσωμεν ὑποδείγματα ἐγγραφῶν ὁλοκλήρου ὑποθετικῆς λογιστικότητος· ὁ νομίζων ὅτι δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τοιούτων ὑποδειγμάτων, ἅς προμηθευθῇ τὸ παρὰ τοῦ Κ. Κόνδη δημοσιευθὲν Ἑγχειρίδιον Κατασχυρογραφίας.

πλασιάζομεν αὐτὸν μὲ τὸ τόσα τοῖς ἑκατὸν, καὶ διαιροῦντες τὸ γινόμενον διὰ τοῦ 100 ἔχομεν τὸ ζητούμενον. Γνωρίζοντες δὲ ὅτι ἕκαστος ἀριθμὸς διαιρεῖται διὰ τοῦ 10 κόπτοντες τὸν τελευταῖον αὐτοῦ ἀριθμὸν, καὶ διὰ τοῦ 100 κόπτοντες δύο ἀριθμοὺς, διὰ τοῦ 1000 τρεῖς καὶ οὕτω καθεξῆς, ἀπ' ἐναντίας δὲ ὅτι εἰς ἀριθμὸς πολλαπλασιάζεται διὰ τοῦ 10, 100, 1000, προστιθεμένων εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ ἑνὸς, δύο, τριῶν μηδενικῶν καὶ καθεξῆς, συντομεύομεν τὴν ἐργασίαν μας διὰ τῆς προσθήκης καὶ ἀφαιρέσεως τῶν μηδενικῶν, ὡςάκις οἱ πολλαπλασιασταὶ καὶ οἱ διαιρέται μας ἔχουν τοιαῦτα.

Ἐὰν πρόκηται νὰ εὕρωμεν τὰ τόσα τοῖς 0/0 ἑνὸς ἀριθμοῦ περιέχοντος καὶ ἑκατοστὰ, λύομεν τὸ ζήτημα διὰ τῆς αὐτῆς μεθόδου, δηλ. πολλαπλασιάζομεν τὸ δοθὲν ποσὸν δλόκληρον, ἥτοι μονάδας καὶ ἑκατοστὰ διὰ τοῦ ποσοστοῦ τοῦ τόσα τοῖς 0/0, τὸ δὲ γινόμενον τὰ διαιροῦμεν ὅχι μόνον ἅπαξ διὰ τοῦ 100, ἀλλὰ δις διὰ τοῦ 100 π. χ. ζητοῦμεν τὸ 6 τοῖς 0/0 τοῦ 7815, 95, διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ ὅλου τούτου ποσοῦ μὲ τὸ 6 ἔχομεν γινόμενον 4689570, διαιροῦντες δὲ αὐτὸ διὰ τοῦ 100, ἔχομεν 46895,70, τὸ ὅποιον διαιροῦντες καὶ πάλιν διὰ τοῦ 100 ἔχομεν 468,95, ὅστις εἶναι ὁ ζητούμενος ἀριθμὸς, ἥτοι τὰ 6 τοῖς 100 τοῦ 7815,95.

Σημειωτέον ὅτι ἐπὶ τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν δὲν ὑπολογίζουσι συνήθως εἰμὴ τὰ δέκατα καὶ ἑκατοστὰ παραλείποντες τὰ χιλιοστὰ κτλ. διὰ τοῦτο παρελείψαμεν καὶ ἡμεῖς τὰ 70, σημειώσαντες μόνον τὰ 95 ἑκατοστὰ.

Διὰ τῆς ἑξέως ἡ ἀριθμητικῆ αὐτῇ ἐργασίᾳ ἀποβαίνει ταχυτάτη εἶναι μάλιστα περιστάσεις, καθ' ἃς ἐνεργεῖται ἄνευ διαιρέσεως καὶ πολλαπλασιάσεως π. χ. ἐὰν ζητῶμεν τὰ 10 τοῖς 0/0 τοῦ 8720, χωρὶς νὰ πολλαπλασιάσωμεν καὶ νὰ διαιρῶμεν ἀποκόπτομεν τὸ τελευταῖον μηδὲν τοῦ 8720 καὶ ἔχομεν 872 ἥτοι τὸ ζητούμενον δέκα τοῖς 0/0 τοῦ 8720· ἐὰν δὲ ζητῶμεν τὰ 5 τοῖς 0/0 λαμβάνομεν τὸ ἕμισυ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς ἐργασίας ταύτης ἥτοι τοῦ 872 καὶ καθεξῆς· ἐὰν δὲ ζητῶμεν τὸ 1 τοῖς 0/0 τοῦ 8720, κόπτομεν τοὺς δύο τελευταίους ἀριθμοὺς καὶ ἔχομεν 87.

Ἐὰν ζητῶμεν τὸ $1/2$, $1/3$, $1/4$, $1/8$ κτλ. τοῖς 0/0 ἀριθμοῦ τινὸς, λαμβάνομεν πρῶτον τὸ 1 τοῖς 0/0 αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως λαμβάνομεν τὸ $1/2$ τὸ $1/3$ τὸ $1/4$ τὸ $1/8$ κτλ. τοῦ προκύψαντος ἑνὸς τοῖς 0/0.

μεία καὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν δεμάτων, 5) τὸ ποσὸν τῶν δεμάτων καὶ τὸ εἶδος τοῦ ἐμπορεύματος, 6) τὸ εἶδος καὶ τὴν ποιότητα τοῦ ἐμπορεύματος καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ, 7) τὸ σύνολον τοῦ βάρους καὶ τὴν σήμεϊωσιν τῆς ἀποσταθμίσεως (tara) ἢ ὑφέσεως πρὸς ἀνέυρεσιν τοῦ καθαροῦ βάρους, 8) λεπτομερῶς ὅλα τὰ ἐξόδα, μεσιτείας, τελωνιακοὺς δασμοὺς, γραμματοκόμιστρα, προμηθείας κτλ., 9) τὴν ὀριστικὴν ἀξίαν τοῦ ἐμπορεύματος, προστιθεμένων ὅλων τῶν ἐξόδων, καὶ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν αὕτη πρέπει νὰ πληρωθῇ, 10) τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἐμπόρου, ἥτις συνήθως ἔπεται τῶν στοιχείων Ε. Δ. Α. δηλ. ἐπιφυλαττομένης τῆς διορθώσεως παντὸς λάθους.

§. 445. Τὸ Τιμολόγιον τῶν πωλήσεων, ἦτοι ὁ λογαρισμὸς τῶν πωληθέντων ἐμπορευμάτων, εἶναι ἡ ἔκθεσις, τὴν ὁποίαν ὁ ἔμπορος, ὅστις ἐπεφορτίσθη παρὰ τινος τὴν πώλησιν ἐμπορευμάτων, συντάττει περὶ τῆς πωλήσεως ταύτης, καὶ διευθύνει πρὸς ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκον τὰ πωληθέντα ἐμπορεύματα.

Εἰς τὸ τιμολόγιον τοῦτο σημειοῦνται 1) τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν τῶν πωληθέντων, 2) ἡ τιμὴ τῆς πωλήσεως καὶ τὸ ὅλικόν ποσὸν τῆς πωλήσεως, 3) τὰ γενόμενα διὰ τὴν παραλαβὴν τῶν ἐμπορευμάτων καὶ διὰ τὴν πώλησιν ἐξόδα, τὸ ὅλικόν ποσὸν τῶν ὁποίων ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸ ὅλικόν ποσὸν τῆς πωλήσεως, καὶ προκύπει τὸ μένον ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ἐμπορεύματος καθαρὸν ποσόν. Κατὰ τὰ λοιπὰ ἐφαρμόζονται ὅσα καὶ περὶ τοῦ τιμολογίου τῶν ἀγορῶν ἐσημειώσαμεν εἰς τὸν προηγούμενον παράγραφον.

Ἡ σύνταξις τῶν τιμολογίων συχνάκις δὲν παρουσιάζει τὴν παραμικράν σπουδαιότητα, διότι ἀρκεῖ νὰ γνωρίζωμεν τὴν τιμὴν τῆς μετρικῆς μονάδος τοῦ ἀγορασθέντος ἢ πωληθέντος ἐμπορεύματος διὰ νὰ εὐρώμεν διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τὴν ὀλικὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὰ τιμολόγια δὲν περιορίζονται πάντοτε εἰς τὴν ἀπλουστάτην ταύτην ἐργασίαν, διότι ὡς ἐκ τῶν ποικίλων συμφωνιῶν, διὰ τῶν ὁποίων πωλοῦνται ἢ ἀγοράζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ ἐμπορεύματα, παρουσιάζονται εἰς τὴν σύνταξιν τῶν λογαριασμῶν τῶν τιμολογίων τὰ ζητήματα τῆς ἀποσταθμίσεως, τῆς ὑφέσεως ἢ ἀποζημιώσεως (bonification) τοῦ ἀποτοκισμοῦ, τοῦ μέσου ὄρου τῆς πτώσεως, καὶ ἄλλα.

§. 446. Ἀποστάθμισις (tara) — Εἰς τὸ ἐμπόριον ἀποστάθμισις λέγεται τὸ ποσόν, τὸ ὁποῖον ἐκπίπτομεν ἐκ τοῦ βάρους τοῦ ἐμπορεύ-

μας, διὰ λογαριασµὸν τοῦ ὁποίου ἡγοράσαμεν ἢ ἐπωλήσαμεν μὲ διαφόρους προθεσμίας τὰ ἐμπορεύµατα. Ὁ κανὼν, διὰ τοῦ ὁποίου εὐρίσκοµεν τὸν μέσον ὅρον τῆς πτώσεως εἶναι ὁ ἐξῆς.

Πολλαπλασιάζοµεν ἕκαστον ποσὸν τῶν διαφορῶν πληρωµῶν ἐπὶ τὸ ποσὸν τῆς προθεσμίας του, προσθέτοµεν τὰ γινόμενα, καὶ διαιροῦµεν τὸ ἄθροισµα αὐτῶν διὰ τοῦ ἀθροίσµατος τῶν πληρωτέων ποσῶν π. χ. ἔχοµεν νὰ λάβωµεν Γρ. 200 μετὰ 3 μῆνας, γρ. 210 μετὰ 5 μῆνας, γρ. 100 μετὰ 6 μῆνας, καὶ γρ. 60 μετὰ 9 μῆνας· πολλαπλασιάζοντες τὰ ποσὰ ταῦτα τῶν πληρωµῶν μὲ τὰς προθεσμίας των εὐρίσκοµεν

$$\begin{array}{r} 200 \times 3 = 600 \\ 200 \times 5 = 1000 \\ 100 \times 6 = 600 \\ 60 \times 9 = 540 \\ \hline 560 \qquad 2740 \end{array}$$

Διαιροῦντες δὲ τὰ δύο ταῦτα ἀθροίσµατα εὐρίσκοµεν μῆνας 4 καὶ ἡμέρας 26, ἥτις εἶναι ἡ προθεσμία τοῦ μέσου ὅρου τῆς πτώσεως αὐτῶν.

Ἀλλ' ὅταν αἱ προθεσμίαι μας δὲν ᾖναι μῆνες ὁλόκληροι, ἀλλ' ἄρχονται ἀπὸ μίαν ἡμέραν τοῦ μηνὸς καὶ λήγουν εἰς ἄλλην π. χ. ἡ μὲν ἀπὸ τὴν 10 Μαΐου μέχρι τῆς 31 Ἰουλίου, ἡ δὲ ἀπὸ τὴν 10 Μαΐου μέχρι τῆς 3 Αὐγούστου κτλ. εὐρίσκοµεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τῶν προθεσμιῶν τούτων, καὶ πολλαπλασιάζοµεν τὰ ποσὰ, τῶν κεφαλαίων ἐπὶ τὰς ἡμέρας, καὶ κατόπιν διαιροῦµεν ὡς ἀνωτέρω, καὶ εὐρίσκοµεν τὸν μέσον ὅρον τῶν ἡμερῶν τῆς πτώσεως.

Β'. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (Cambio).

§. 451. *Συναλλακτικαὶ ἐργασίαι* ὀνομάζονται αἱ ἀγοραὶ καὶ αἱ πωλήσεις χρηµατικῶν ποσοτήτων ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ ληφθῶσιν αὗται εἰς ἄλλον τόπον διὰ τῶν συναλλαγματικῶν· κατὰ δὲ τὴν φρασεολογίαν τῶν Τραπεζιτῶν, συναλλακτικαὶ ἐργασίαι εἶναι ὁ ἀποτοκισµὸς, ἢ ἡ διαπραγµάτευσις ἀξιῶν εἰσπραχθησοµένων ἀλλαχοῦ.

Αἱ συναλλακτικαὶ ἐργασίαι εἶναι δύο εἰδῶν· αἱ γινόμεναι ἐπὶ συναλλαγματικῶν πληρωτέων εἰς ἄλλην πόλιν τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας, καὶ αἱ γινόμεναι ἐπὶ συναλλαγματικῶν πληρωθησοµένων εἰς ξένας πόλεις.

Κατὰ σύμβασιν ἀποστάθμισις λέγεται ἡ κανονιζομένη μεταξὺ τοῦ ἀγοραστοῦ καὶ πωλητοῦ ἀνεξαρτήτως τῶν ἐμπορικῶν συνθηκῶν.

Κατὰ μέσον ὅρον ἀποστάθμισις δὲ εἶναι ἐκείνη, ἣτις προσδιορίζεται ἐκ τῆς ἐξελέγξεως τῆς πραγματικῆς ἀποσταθμίσεως μερῶν μόνων τινῶν τοῦ ἐμπορεύματος, ἐκ τῶν ὁποίων λαμβάνεται ὁ μέσος ὅρος, καὶ κατ' αὐτὸν κανονίζεται ἡ ἀποστάθμισις ὅλων τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ αὐτοῦ ἐμπορεύματος.

Οἱ περὶ ἀποσταθμίσεως κανονισμοὶ, καθὼς καὶ αἱ περὶ ὑφέσεως τοῦ βάρους, τοῦ μέτρου, ἢ τιμῆς τοῦ ἐμπορεύματος διάφοροι συνήθειαι εἶναι τοσοῦτον ποικίλαι καὶ περιπεπλεγμέναι εἰς τὰς περισσοτέρας ἐμπορικὰς ἀγορὰς, ὥστε ἀποβαίνει αὐτὴ ἡ τόσον ἀναγκασία διὰ τὸν ἔμπορον γνῶσις μία ἀπὸ τὰς δυσκολωτέρας σπουδᾶς του· μόνον δὲ διὰ τῆς μακρᾶς καὶ εἰδικῆς πρακτικῆς δύναται νὰ φθάσῃ εἰς βαθμὸν ἀρκετῆς ἐμπειρίας ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων.

Ὅταν τὸ ἐμπόρευμα ὑπόκειται εἰς ἀποστάθμισιν, πρέπει τοῦτο ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ Τιμολόγιον, καὶ νὰ σημειοῦται χωριστὰ τὸ μικτοβαρὺς ποσὸν τῆς σταθμίσεως, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκπιπτομένης τῆς ἀποσταθμίσεως, προκύπτει τὸ καθαρὸν βάρος τοῦ ἐμπορεύματος, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπολογίζεται ἡ ἀξία.

Ὅταν τὸ ἐμπόρευμα ἐπωλήθῃ κανονισθείσης τῆς ἀποσταθμίσεως κατὰ τόσα τοῖς ἑκατὸν πρέπει δι' ἀριθμητικῆς ἐργασίας νὰ εὕρωμεν τὸ ποσὸν τῆς ἀποσταθμίσεως ἐκ τοῦ μικτοβαροῦς βάρους, καὶ ἀφαιροῦντες τὴν ἀποστάθμισιν ἐξ αὐτοῦ εὕρισκομεν τὸ καθαρὸν βάρος. Ἡ ἀριθμητικὴ ἐργασία, διὰ τῆς ὁποίας εὕρισκομεν τὸ ποσὸν τῆς τοιαύτης ἀποσταθμίσεως, εἶναι ἡ μέθοδος τῆς εὐρέσεως τοῦ τόσα τοῖς ἑκατὸν, τῆς ὁποίας ἡ χρῆσις εἶναι πολλὰ συχνὴ εἰς τοὺς ἐμπορικοὺς λογαριασμοὺς.

§. 447. Μέθοδος τοῦ τόσα τοῖς ἑκατὸν.—Ὁ σκοπὸς τοῦ ὑπολογισμοῦ τούτου εἶναι νὰ εὕρωμεν ὁποῖον τὸ προῖόν ἐνὸς δοθέντος ποσοῦ, γνωρίζοντες ὅτι ἑκατὸν μονάδες τοῦ ποσοῦ τούτου παράγουν τόσον. Εἶναι φανερὸν ὅτι τὸ προῖόν τοῦ ποσοῦ θέλει εἶσθαι τοσάκις τὸ τόσον τοῖς ἑκατὸν, ὅσας ἑκατοντάδας μονάδων, περιέχει τὸ δοθὲν ποσόν, π. χ. τὸ 5 τοῖς 0/0 τῶν 100 εἶναι βεβαίως 5, τῶν 200 εἶναι 10, τῶν 300 εἶναι 15 καὶ καθεξῆς.

Ὅθεν διὰ νὰ εὕρωμεν τὰ τόσα τοῖς ἑκατὸν ἐνὸς ἀριθμοῦ πολλὰ-

ἐντελῶς ὁμοία μὲ ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἠθέλαμεν κάμει διὰ νὰ εὕρωμεν τὴν ἀξίαν ἐμπορεύματος τινὸς, τὸ ὁποῖον ἡγοράσαμεν ἢ ἐπωλήσαμεν εἰς προσδιωρισμένην τιμὴν.

Ὅταν βεβαίως ἡ τίμησις τῆς συναλλαγῆς ἐκφράζη εἰς ἐγχώρια νομίσματα τὴν ἀξίαν τῆς νομισματικῆς μονάδος τοῦ ἄλλου ἔθνους, ὁ κανὼν ὁ σχετικὸς πρὸς τὰ ἀμοιβαῖα συναλλάγματά των ἀποβαίνει ἀπλοῦς πολλαπλασιασμὸς ἢ διαίρεσις.

Οὕτως π. χ. τῆς τιμήσεως τῆς συναλλαγῆς γρ. 110 διὰ μίαν λίραν στερλίαν, 1000 λίραι στερεῖναι ἀξίζουσι βεβαίως τὸ γινόμενον τὸ ὁποῖον ἤθελε προκύψει ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ αὐτῶν μὲ τὸ 110 ἥτοι γρ. 110,000· καὶ τὸ ἀνάπαλιν, ἐὰν ἐπρόκητο νὰ εὕρωμεν πόσας λίρας στερελίας φέρουν γρ. 110,000 πρὸς συνάλλαγμα 110 γροσίων τὴν λίραν, ἠθέλαμεν διὰ τῆς διαίρέσεως εὑρεῖ ἀμέσως τὸ ποσὸν τῶν 1000 λιρῶν

Ὅταν δὲ ἡ τίμησις τῆς συναλλαγῆς δὲν προσδιορίζεται ἐπὶ τῆς νομισματικῆς μονάδος, ἀλλὰ ἐπὶ τῆς σχέσεως τῶν 100 νομισμάτων, π. χ. εἰς τὴν Ὀδησσὸν 410 φράγκα διὰ 100 ἀργυρὰ ρούβλια, τότε ἡ εὔρεσις τοῦ συναλλάγματος θέλει γενῆ διὰ τῆς μεθόδου τῆς ἀναλογίας τῶν τριῶν, οὕτω·

$$100 \text{ ρούβλια} : 410 \text{ φρ.} :: 1000 : x = 4100 \text{ φρ.}$$

Ἄλλ' ἡ τίμησις τῶν συναλλαγῶν δὲν προσδιορίζεται πάντοτε ἐπὶ τῶν νομισματικῶν μονάδων τῶν διαφόρων Ἑπικρατειῶν, οὔτε ἐπὶ τῆς σχέσεως προσδιωρισμένου ποσοῦ νομίσματος αὐτῶν. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ τίμησις τῶν συναλλαγῶν προσδιορίζεται διὰ κλασματικῶν καὶ ὑποδιαίρέσεων τῆς νομισματικῆς μονάδος τοῦ τόπου, τοῦ δίδοντος τὸ ὀφειστικὸν σχετικῶς μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ ὀφισμένου, συνισταμένου ἐκ προσδιωρισμένου ποσοῦ νομισμάτων τῆς ἄλλης Ἑπικρατείας· τότε διὰ πολλῶν μεθόδων τῶν τριῶν καὶ διὰ διαφόρων διαδοχικῶν ἀναγωγῶν ἀναλόγως τῶν περισσοτέρων ἢ ὀλιγωτέρων ὑποδιαίρέσεων τῶν ξένων νομισμάτων θέλομεν εὑρεῖ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τραπεζιτικῆς ἐργασίας.

Ἄλλ' ἐπειδὴ εἰς τὴν ἀριθμητικὴν ὅλαι αἱ ἀναλογίαι, τῶν ὁποίων σκοπὸς εἶναι ἡ εὔρεσις ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀποτελέσματος, δύνανται νὰ ἐνωθῶσιν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν, ὀνομαζομένην σύνθετον ἢ ἀλυτον, δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν τὰς κατ' ἐπανάληψιν ἀριθ-

Ἐάν δὲ τὸ ζητούμενον τόσα τοῖς ἑκατὸν σύγκηται ἀπὸ ὀλοσχερῇ καὶ κλασματικὸν ἀριθμὸν π. χ. $3 \frac{1}{2}$ τοῖς $0/0$, $2 \frac{1}{4}$ τοῖς $0/0$ κτλ. κάμνομεν δύο πράξεις, εὐρίσκομεν δηλ. πρῶτον τὸ ποσὸν τοῦ ὀλοσχεροῦς ἀριθμοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ κλασματικοῦ, καὶ ἀκολουθῶς ἐνόνομεν τοὺς δύο εὐρεθησομένους ἀριθμούς.

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὅλαι αὗται αἱ ἐργασίαι δύνανται νὰ γίνωσι καὶ διὰ τῆς γενικῆς μεθόδου τῶν τριῶν.

π. χ.	100	:	10	::	8720	: χ
	100	:	5	::	8720	: χ
	100	:	1	::	8720	: χ
	100	:	$1/2$	::	8720	: χ
	100	:	$3 \frac{1}{2}$	::	8720	: χ

§. 448. *Ἀποτοκισμός.* — Πολλάκις ἡ πώλησις γίνεται μὲν ἐπὶ προθεσμίᾳ, ἀλλὰ μὲ τὴν συμφωνίαν τοῦ νὰ πληρωθῇ ἀμέσως τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας ἐκπιπτομένου τοῦ τόκου αὐτῆς, ὅστις συμφωνεῖται πρὸς τόσα τοῖς $0/0$.

Ὁ λογαριασμὸς τοῦ ἀποτοκισμοῦ εἰς τὴν περίστασιν ταύτην γίνεται διὰ τῆς μεθόδου, τὴν ὁποίαν ἐξεθέσαμεν εἰς τὸν προηγούμενον παράγραφον περὶ τῆς εὐρέσεως τοῦ τόσα τοῖς $0/0$ ἐνὸς δοθέντος ἀριθμοῦ.

Ἐάν τὸ ἐμπόρευμα ἐπωλήθη ἐπὶ τῇ συμφωνίᾳ τοῦ ἀποτοκισμοῦ, τὸ ποσὸν τοῦ ἀποτοκισμοῦ πρέπει εἰς τὸ Τιμολόγιον ν' ἀφαιρῇται ἀπὸ τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας τοῦ ἐμπορεύματος.

§. 449. Ἡ προμήθεια, ἡ μεσιτεία, καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ἔξοδα, τὰ κανονιζόμενα ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν, λογαριάζονται διὰ τῆς εἰς τὸν §. 447 ἐκτεθείσης μεθόδου.

§. 450. *Μέθοδος πρὸς εὕρεσιν τοῦ μέσου ὅρου τῆς πτώσεως.* — Εἰς τὸ τέλος τοῦ Τιμολογίου συνήθως σημειοῦται ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἐγγράφεται τὸ τελικὸν ποσὸν αὐτοῦ εἰς χρέος ἢ εἰς πίστιν τοῦ ἀνταποκριτοῦ. Ἡ σημείωσις αὕτη γίνεται διὰ τῆς φράσεως «ἀξία ἀπὸ . . Φεβρ. 1864»· ὅταν ἐπομένως τὸ ἐμπόρευμα ἐπωλήθη ἢ ἡγοράσθη ἐπὶ προθεσμίᾳ, αἱ δὲ προθεσμίαι αὗται εἶναι διάφοροι, πρέπει νὰ εὗρωμεν τὸν μέσον ὅρον αὐτῶν διὰ νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν πρέπει νὰ πιστώσωμεν ἢ νὰ χρεώσωμεν τὸν ἀνταποκριτήν.

τῆς τιμῆσεως τοῦ ξένου νομίσματος τὸ νομισματικὸν ποσὸν τῆς συναλλαγματικῆς, καὶ εὐρίσκομεν τὸ ἀντιστοιχοῦν ποσὸν τοῦ ἐγχωρίου νομίσματος.

Οἱ κανόνες οὗτοι ἐφαρμόζονται ἐπὶ ὅλων τῶν ἀπλῶν συναλλαγματικῶν ἐργασιῶν· ὅταν δὲ αὗται ποικίλλωνται, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατόπιν, αἱ περὶ αὐτὸν ἀριθμητικαὶ ἐργασίαι ὡσαύτως ἀποβαίνουσιν δυσκολώτεραι.

§. 454. *Ἑμμεσος συναλλαγή.*—Ὅταν ἔχοντες νὰ λάβωμεν ἢ ν' ἀποστείλωμεν χρηματικὸν ποσὸν εἰς τινὰ ξένην πόλιν, πωλῶμεν ἢ ἀγοράζωμεν συναλλαγματικὴν ἐκδιδομένην ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῆς πόλεως ταύτης, ἢ πρᾶξις αὕτη τῆς συναλλαγῆς ὀνομάζεται ἄμεσος· ἀλλ' ἐνεκα διαφορῶν περιστατικῶν δὲν δυνάμεθα πάντοτε νὰ κανονίζωμεν τὰς μετὰ τῶν ξένων πόλεων χρηματικὰς σχέσεις μας διὰ τῶν ἀμέσων συναλλαγματικῶν, διότι εἴτε δὲν ὑπάρχει ἄμεσος συνάλλαγμα, ἢ τὸ ὑπάρχον εἶναι ἐπιζήμιον. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν ἐπομένως διὰ νὰ κάμωμεν ἀποστολὰς (ἐμβάσματα) ἢ μετακλήσεις χρημάτων (τραθήματα) εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν χρεωστοῦμεν, ἢ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔχομεν νὰ λάβωμεν, ἀναγκαζόμεθα νὰ προστρέχωμεν εἰς τὴν μεσολάβησιν τρίτης τινὸς πόλεως, μετὰ τῆς ὁποίας ἀμφότεραι αἱ πόλεις, δηλ. ἡ πόλις μας καὶ ἐκείνη, μετὰ τῆς ὁποίας θέλομεν νὰ συναλλαχθῶμεν, εὐρίσκονται εἰς σχέσιν συναλλαγῆς· ἢ πρᾶξις αὕτη ὀνομάζεται ἑμμεσος συναλλαγή· δι' αὐτῆς τρόπον τινὰ ἀνταλλάττομεν τὰ νομίσματα ἑνὸς ἔθνους εἰς νομίσματα τοῦ ἄλλου διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν νομισμάτων τρίτης τινὸς πόλεως, μετὰ τῆς ὁποίας ἀμφότερα τὰ ἔθνη εὐρίσκονται εἰς σχέσιν συναλλαγῆς.

Εἰς παρομοίᾳς φύσεως συναλλαγματικὰς ἐργασίας πρέπει πρῶτον νὰ μεταφέρωμεν τὰ νομίσματα τῆς πόλεώς μας εἰς νομίσματα τῆς μεσολαβούσης πόλεως, καὶ ἐπομένως τὸ εὐρεθὲν ποσὸν τῶν νομισμάτων τῆς δευτέρας ταύτης πόλεως νὰ μεταφέρωμεν εἰς νομίσματα τῆς τρίτης πόλεως κατὰ τὴν μεταξὺ τῶν διαφορῶν τούτων πόλεων ὑπάρχουσαν τήμησιν τῆς συναλλαγῆς, ἢ νὰ προσφύγωμεν εἰς τὴν σύνθετον ἀναλογίαν ἢ μέθοδον τῆς ἀλύσου.

§. 455. *Προμήθεια καὶ ἐξοδα τῶν ἐμμέσων συναλλαγματικῶν.*—Ἡ τραπεζικὴ προμήθεια, τὴν ὁποίαν συνήθως λαμβάνει ὁ ἀνταποκριτής, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐκδίδομεν παραγγέλλοντες αὐτὸν ν' ἀντεκδόσῃ

Αἱ πρῶται ἐνεργοῦνται διὰ τῶν ἐσωτερικῶν συναλλαγματικῶν, αἱ δὲ δεύτεραι διὰ τῶν ἐξωτερικῶν· αἱ ἀφορῶσαι τὰ ἐσωτερικὰ περιορίζονται εἰς τὸν ἀπλοῦν κανόνα τῶν ἀναλογιῶν, διότι ἡ τίμησις τῶν συναλλαγῶν τούτων προσδιορίζεται διὰ τῆς ὑπερτιμῆσεως τοῦ νομίσματος κατὰ 1, 2 ἢ $1\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0 κτλ.

§. 452. *Ἐξωτερικὰ συναλλάγματα.* — Αἱ τραπεζιτικαὶ ἐργασίαι, αἱ ἀφορῶσαι τὰ ἐξωτερικὰ συναλλάγματα, περιστρέφονται εἰς μετακλήσεις χρημάτων (τραβήματα *tratte*) ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἢ εἰς ἀποστολὰς χρημάτων (ἐμβάσματα, *rimesse*) γενομένης εἰς ἀνταποκριτὴν, διαμένοντα εἰς ἄλλην πόλιν κατὰ τὴν συμφερωτέραν τιμὴν τοῦ συναλλάγματος.

Ὅταν ἐκδίδω συναλλαγματικὴν πληρωτέαν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν εἰς διαταγὴν προσώπου, τὸ ὅποιον μοι πληρόνει τὴν ἀξίαν αὐτῆς εἰς νομίσματα ἐγχώρια, δὲν κάμνω ἄλλο εἰμὴ πωλῶ εἰς αὐτὸ τὸ πρόσωπον τὰ ξένα νομίσματα, τὰ ἀντιπροσωπευόμενα εἰς τὴν συναλλαγματικὴν, τὴν ὁποίαν τῷ ἐγχειρίζω. Ἐπομένως ὁ λογαριασμός τοῦ προϊόντος τῆς διαπραγματεύσεως συναλλαγματικῆς ἐξωτερικῆς εἶναι ἡ εὐρεσις τῆς εἰς ἐγχώρια νομίσματα ἀξίας τῶν ξένων νομισμάτων.

Ὅταν δὲ ἀποστέλλω συναλλαγματικὴν ἀγορασθεῖσαν εἰς τινα τῶν ἀνταποκριτῶν μου εἰς ξένην πόλιν, διὰ νὰ εἰσπράξῃ τὸ ποσὸν τῶν εἰς αὐτὴν περιεχομένων νομισμάτων, διὰ τῆς πράξεως ταύτης ἀγοράζω τὰ ξένα νομίσματα, τὰ ἀντιπροσωπευόμενα διὰ τῆς συναλλαγματικῆς, τοῦτο δὲ ἐμπορικῶς λέγεται *ἐμβασμία* ἥτοι ἀποστολὴ χρημάτων.

Ὅθεν ὁ ἀφορῶν τὴν ἀποστολὴν λογαριασμός εἶναι ἡ εὐρεσις τῆς εἰς ἐγχώρια νομίσματα ἀξίας τῶν ὁποίων ἀγοράζω ξένων νομισμάτων.

Ἐπομένως εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις πρόκειται νὰ λογαριάσωμεν κατὰ τὴν τίμησιν τῆς συναλλαγῆς τὴν ἀξίαν τῶν ξένων ἀγορασθέντων ἢ πωληθέντων νομισμάτων εἰς ἐγχώρια νομίσματα.

§. 453. *Ἀναγωγή συναλλάγματος* ὀνομάζεται ἡ ἀριθμητικὴ ἐργασία, διὰ τῆς ὁποίας μεταφέρομεν τὰ ξένα νομίσματα εἰς ἐγχώρια, γνωρίζοντες τὴν τίμησιν τῆς συναλλαγῆς.

Ὅταν γνωρίζωμεν τὴν τιμὴν τοῦ συναλλάγματος δύο ἐθνῶν, καὶ τὴν ἀξίαν τῶν νομισμάτων αὐτῶν, ἡ ἀναγκαία διὰ νὰ μεταφέρωμεν τὰ νομίσματα τοῦ ἑνὸς ἔθνους εἰς νομίσματα τοῦ ἄλλου πράξις εἶναι

ματα ἐπὶ ἄλλης ἀγορᾶς, κρατεῖ ὡσαύτως ἀπὸ τοῦ ποσὸν τῶν εἰσπρα-
χθέντων χρημάτων τὴν προμήθειάν του· οὕτως ἐὰν ὑποθέσωμεν τὴν
προμήθειάν του $1\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0, δὲν θέλει ἀγοράσει συναλλαγματικὴν
δι' 100 νομίσματα, τὰ ὁποῖα τῷ ἐμβάσαμεν, ἀλλὰ μόνον διὰ $99\frac{1}{2}$.

Ὅθεν ἐπὶ τῶν ἐμμέσων ἀποστολῶν (ἐμβασμάτων) ἐφαρμόζονται
ὅσα προσεθέσαμεν περὶ τῶν ἐμμέσων μετακλήσεων (τραβημάτων).
Ὡς πρὸς τὰ συνεχῆ λεγόμενα συναλλάγματα, διὰ τῶν ὁποίων διὰ δια-
φόρων πόλεων ἐπανερχεται εἰς τὸν ἀρχικὸν ἐκδότην ἢ κομιστὴν ἢ πλη-
ρωμὴ ἢ ἡ εἰσπραξίς τοῦ ἀρχικοῦ ποσοῦ τῆς συναλλαγματικῆς, δὲν
ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν τι, διότι καὶ εἰς τὰς ἐργασίας ταύτας δὲν πρό-
κειται εἰμὴ νὰ μεταφέρωμεν τὰ νομίσματα μιᾶς πόλεως εἰς νομίσματα
τῆς δευτέρας, καὶ κατόπιν εἰς νομίσματα τῆς τρίτης καὶ τετάρτης
πόλεως καὶ καθεξῆς, ἐπὶ τέλους δὲ εἰς νομίσματα τῆς πόλεώς μας κατὰ
τὰς διαφόρους τιμῆσεις τῶν συναλλαγμάτων, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν
προσγενομένων ἐξόδων, καὶ διὰ τῶν ἀριθμητικῶν τούτων πράξεων νὰ
ἴδωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνεχοῦς ταύτης συναλλαγματικῆς ἐρ-
γασίας μας.

§. 456. Ἐκλογαὶ συναλλαγῶν (arbitrages). — Ἡ ἐκλογή τῆς
συναλλαγῆς ἔχει σκοπὸν νὰ εὗρωμεν ποῖον εἶναι τὸ συμφερότερον μέ-
σον, διὰ τοῦ ὁποίου δυνάμεθα νὰ κάμωμεν ἀποστολὰς ἢ μετακλήσεις
χρημάτων.

Αἱ συναλλακτικαὶ αὗται ἐκλογαὶ διακρίνονται εἰς διάφορα εἶδη,
λαμβάνουν δὲ χώραν κυρίως,

α) Ὅταν πρόκειται νὰ μετακαλέσωμεν (σύρωμεν) ἢ ν' ἀποστείλω-
μεν (ἐμβάσωμεν) ὠρισμένον ποσὸν διὰ τοῦ συμφερωτέρου μέσου.

β) Ὅταν χωρὶς νὰ ἔχωμεν ποσὸν προσδιωρισμένον ζητῶμεν νὰ εὗ-
ρωμεν πόση θέλει ἀποβῇ ἡ τιμὴ τῆς ἐμμέσου συναλλαγῆς μεταξὺ δύο
πόλεων σχετικῶς ὡς πρὸς τὴν τιμὴν τῆς συναλλαγῆς τῶν πόλεων τού-
των μὲ ἄλλην τινὰ πόλιν μεσολαβοῦσαν, δηλ. ὅταν ζητῶμεν τὴν σχε-
τικὴν τιμὴν τῆς ἐμμέσου συναλλαγῆς διὰ μιᾶς ἢ περισσοτέρων μεσο-
λαβουσῶν πόλεων.

γ) Ὅταν πρόκειται νὰ ἐκτελέσωμεν τραπεζιτικὰς παραγγελίας διὰ
τῶν μέσων τῶν συμφερωτέρων, δὲν ἐπιτυγχάνωμεν δὲ τὰς τιμὰς τῶν
συναλλαγμάτων, τὰς ὁποίας ὁ παραγγελεὺς μᾶς ἐπροσδιόρισεν.

§. 457. Ἐκλογή συναλλαγματικῶν προσδιωρισμένης ἀξίας. —

μητικὰς ἐργασίας μεταχειριζόμενοι τὴν μέθοδον ταύτην τῆς ἀλύσου.

Ὁ λογαριασμὸς τοῦ ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος προαπαιτεῖ λοιπὸν τὴν γνώσιν τῆς σχετικῆς ἀξίας τῶν δύο διαφόρων νομισμάτων καὶ τῆς μεταξὺ τῶν δύο πόλεων τιμῆσεως τῶν συναλλαγῶν (1).

Ὅθεν προκειμένου νὰ ἐκδώσωμεν συναλλαγματικὴν ἐπὶ ξένης πόλεως δι' ἓν ποσὸν νομίσματος ἐκείνης τῆς πόλεως ἀντιστοιχοῦν μὲ τὴν δοθεῖσαν ποσότητα νομισμάτων τῆς πόλεώς μας, πρέπει νὰ εὐρώμεν τὸ ποσὸν τοῦ ξένου νομίσματος, τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ δοθὲν ποσὸν τοῦ ἰδιοῦ μας νομίσματος, ἥτοι νὰ μεταφέρωμεν εἰς ξένα νομίσματα μίαν ῥητὴν ποσότητα ἐγχωρίου νομίσματος.

Ὅταν δὲ ἔχωμεν συναλλαγματικὴν εἰς νόμισμα ξένον ἐπὶ ξένης τινὸς πόλεως, καὶ ζητῶμεν νὰ εὐρώμεν πόσον ποσὸν ἐγχωρίου νομίσματος θέλομεν λάβει παραχωροῦντες αὐτὴν εἰς τὴν τιμὴν, τὴν ὁποίαν ὁ ἀγοραστὴς προσφέρει, ἡ ἐργασία εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν προσεκτεθεῖσαν κατ' ἀντίστροφον θέσιν, δηλ. πρέπει νὰ εὐρώμεν εἰς ἐγχώρια νομίσματα ἓν τοιοῦτον νομισματικὸν ποσὸν, τὸ ὁποῖον ν' ἀντιπροσωπεύῃ τὸ ξένον νομισματικὸν ποσὸν, ἥτοι νὰ μεταφέρωμεν τὸ ξένον νόμισμα εἰς ἐγχώριον.

Οὕτω κατὰ γενικὸν κανόνα διὰ νὰ μεταφέρωμεν τὸ ἰδικὸν μας νόμισμα εἰς ξένον νόμισμα, πρέπει νὰ διαιρέσωμεν τὸ δοθὲν ποσὸν τοῦ ἐγχωρίου νομίσματος διὰ τῆς γνωστῆς ἀξίας τῆς νομισματικῆς μονάδας τοῦ ξένου νομίσματος· ἐὰν δὲ μείνῃ μετὰ τὴν διαιρέσιν ταύτην κατ'ἀλοιπον, διαιροῦμεν καὶ τοῦτο μὲ τὴν ἀξίαν τῆς πρώτης ὑποδικιρέσεως τοῦ ξένου νομίσματος, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διαιρέσεων θέλει ἐκφράζει τὸ ποσὸν τοῦ ξένου νομίσματος, τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὸ δοθὲν ποσὸν τοῦ ἐγχωρίου.

Ἡ δευτέρα πρᾶξις, διὰ τῆς ὁποίας θέλομεν νὰ εὐρώμεν πόσον ποσὸν ἐγχωρίου νομίσματος περιέχει μία συναλλαγματικὴ ῥητοῦ ποσοῦ ξένου νομίσματος, εἶναι ἡ ἀντίστροφος ἐργασία τῆς προσεκτεθείσης, διότι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην πολλαπλασιάζομεν διὰ τοῦ ποσοῦ

(1) Εἰς τὸ IV. Μέρος ἐσημειώσαμεν τὰς τιμῆσεις τῶν συναλλαγῶν τῶν ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης· εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι αἱ συνήθως κοινοποιούμεναι τιμῆσεις τῶν συναλλαγῶν δὲν περιέχουν εἰμὴ τὴν τίμησιν τοῦ ἀορίστου ὑποτιθεμένου γνωστοῦ τοῦ ὀρίσμενου.

νὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐκδώσῃ ἢ νὰ ἐμβάσῃ συναλλαγμα-
τικὴν προσδιωρισμένου ποσοῦ, θέλῃ νὰ εὕρῃ τὸ συμφερότερον μέσον
διὰ νὰ κάμῃ ἀποστολὰς ἢ μετακλήσεις ἐπὶ τινος ξένης ἀγορᾶς, πρέπει
νὰ εὕρῃ τὴν σχετικὴν ἰσοτιμίαν τῶν συναλλαγῶν τῶν διαφόρων πό-
λεων, διὰ τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν συναλλαγὴν, καὶ
μετὰ ταῦτα νὰ ἐκλέξῃ ἐξ ὅλων τούτων τῶν σχετικῶν τιμήσεων τὴν
συμφερωτέραν. Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν δὲ ταύτην ἰδοὺ ὁποίας ἀρχὰς
πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπόψιν.

Πρέπει νὰ συλλάβῃ καλῶς τὰς τέσσαρας ἐπομένους ἀρχὰς, αἵτινες
εἶναι ἐν γένει αἱ θεμελιώδεις βάσεις πάσης συναλλαγῆς, καὶ τῶν
ὁποίων ἡ γνῶσις θέλει τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ συμφερω-
τέρου μέσου διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἀποστολὴν ἢ μετακλήσιν, καὶ μά-
λιστα ὅταν πρόκηται περὶ κερδοσκοπικῶν τραπεζιτικῶν ἐργασιῶν.

α.) «*Διὰ νὰ ἐκδόσωμεν συναλλαγματικὴν ἐπὶ ξένης ἀγορᾶς, ἥτις δίδει τὸ ὠρισμένον (1) ἡ ὑψηλοτέρα τίμησις τῆς συναλλαγῆς εἶναι ἡ συμφερωτέρα*» διότι πωλοῦμεν τὸ ὠρισμένον, τὸ ἐκφραζό-
μενον εἰς ξένα νομίσματα, καὶ ἐπομένως εἶναι συμφερότερον νὰ λά-
βωμεν εἰς ἀνταλλαγὴν τὴν ὑψηλοτέραν τιμὴν.

β.) «*Διὰ νὰ ἐκδόσωμεν συναλλαγματικὴν ἐπὶ ξένης ἀγορᾶς, ἥτις δίδει τὸ ΑΟΡΙΣΤΟΝ, ἡ ΜΙΚΡΟΤΕΡΑ τίμησις εἶναι ἡ συμφερωτέρα*», διότι τότε πωλοῦμεν τὸ ἐκφραζόμενον εἰς ξένα νο-
μίσματα ἀόριστον, καὶ πληρόνεται διὰ τοῦ ὠρισμένου, δηλ. διὰ τῆς
ἀμεταβλήτου ποσότητος, διὰ τὴν ὁποίαν εἶναι συμφερότερον νὰ πλη-
ρώσωμεν τὴν μικροτέραν δι' αὐτὸ τιμὴν.

γ.) «*Διὰ νὰ κάμωμεν ἐμβάσματα εἰς ξένην πόλιν ἥτις δίδει
τὸ ΩΡΙΣΜΕΝΟΝ, ἡ εἰμησις τῆς συναλλαγῆς ἡ ΧΑΜΗΛΟΤΕ-*

(1) Περὶ τοῦ ὠρισμένου καὶ ἀορίστου ἴδε §. 81. Λέγομεν δὲ ἐπὶ συναλλα-
γῶν ὅτι ἡ δεῖνα πόλις συναλλαττομένη μὲ τὴν δεῖνα δίδει τὸ ὠρισμένον,
ὅταν εἰς τὴν τίμησιν τῆς συναλλαγῆς τῆς πόλεως ταύτης προσδιορίζεται ἡ τιμὴ
τῆς συναλλαγῆς εἰς τὸ νόμισμα τῆς ἄλλης πόλεως, π. χ. εἰς τὴν Κωνσταντι-
νούπολιν ἡ τιμὴ τῆς συναλλαγῆς μετὰ τῆς Ῥωσσίας προσδιορίζεται πρὸς τόσα
καπίκια τὸ γρόσιον, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ ἀμετάβλητος ὅρος τῆς συναλλαγῆς, δηλ.
τὸ ὠρισμένον. Ὅθεν λέγομεν ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις δίδει εἰς τὸ μετὰ τῆς
Ῥωσσίας συνάλλαγμα τὸ ὠρισμένον, ἡ δὲ Ῥωσσία τὸ ἀόριστον· λέγομεν δὲ ἀπε-
ναντίας, ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις εἰς τὸ μετὰ τῆς Γαλλίας συνάλλαγμα δίδει
τὸ ἀόριστον, καὶ ἡ Γαλλία τὸ ὠρισμένον, διότι ἡ τίμησις τοῦ Γαλλικοῦ συναλ-
λάγματος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν προσδιορίζεται πρὸς τόσους παράδας τὸ
φράγκον, τὸ ὁποῖον ἐνταῦθα εἶναι ὁ ἀμετάβλητος ὅρος τῆς συναλλαγῆς.

ἐπὶ ἄλλης ἀγορᾶς. πρέπει νὰ ὑπολογίζεται εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν τοιούτων συναλλαγματικῶν, ἐὰν θέλωμεν νὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐπιχειρήσεών μας. Συνήθως ὁ μεσολαβῶν τραπεζίτης προσθέτει εἰς τὰς ἐκτίσεις του τὸ ποσὸν τῆς προμηθείας του, π. χ. διὰ μίαν μετακλητικὴν (tratta) 1000 γρ. προσθέτει τὴν προμήθειάν του, ὑποτιθεμένην $1\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0, καὶ ἐκδίδει ἄλλην ἐκ γρ. 1005.

Ἐπομένως ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ προμήθεια εἶναι πρὸς $1\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0, θέλωμεν δόσει 100 $1\frac{1}{2}$ νομίσματα διὰ τὰ πληρωθέντα 100 νομίσματα εἰς τὴν μεσολαβούσαν πόλιν πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἐκτίσαντος αὐτὰ ἀνταποκριτοῦ μας· καὶ τὸ ἀνάπαλιν 100 $1\frac{1}{2}$ νομίσματα, πληρωθέντα εἰς τὴν τελευταίαν πόλιν, δὲν παράγουν διὰ τὸν ἐκδότην, ὑποτιθεμένης τῆς προμηθείας $1\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0, εἰμὴ τὸ ποσὸν 100 μόνον νομισμάτων.

Οὕτως ὅταν θέλωμεν νὰ μάθωμεν πόσα νομίσματα ἐγχώρια θέλει φέρει μία συναλλαγματικὴ ἔμμεσος, διαλαμβάνουσα ποσὸν ὠρισμένον ξένων νομισμάτων, πρέπει νὰ προσθέσωμεν εἰς τὴν σύνθετον ἀναλογίαν καὶ τὴν ἐξῆς τῆς προμηθείας σχέσιν $100\frac{1}{2} : 100$.

Διότι 100 $1\frac{1}{2}$ ξένα νομίσματα πληρωθέντα δὲν θέλουν παράξει διὰ τὸν ἐκδότην τῆς συναλλαγματικῆς εἰμὴ τὸ ποσὸν τῶν 100 νομισμάτων.

Ἐὰν δὲ θέλωμεν νὰ μάθωμεν πόσα ξένα νομίσματα θέλει φέρει μία ἔμμεσος συναλλαγματικὴ, διαλαμβάνουσα ὠρισμένον ποσὸν ἐγχωρίων νομισμάτων, πρέπει νὰ προσθέσωμεν καὶ τὴν ἀναγκαίαν σχέσιν ὡς πρὸς τὴν προμήθειαν, ἥτις θέλει εἶσθαι ἡ ἐξῆς·

$$100 : 100\frac{1}{2}.$$

Διότι τὰ 100 νομίσματα, τὰ ὅποια ὁ ἐκδότης λαμβάνει εἰς ἐγχώρια νομίσματα, θέλουν πληρώσει τὴν ἀξίαν 100 $1\frac{1}{2}$ ξένων νομισμάτων εἰς τὴν τελευταίαν ἀγορὰν ἕνεκα τῆς προμηθείας, τὴν ὁποίαν ὁ μεσολαβῶν τραπεζίτης θέλει προσθέσει.

Ἡ αὕτῃ θεωρία ἐφαρμόζεται ἐντελῶς ὡς πρὸς τὰ ἔξοδα τοῦ χαρτοσήμου, τὰ γραμματοκόμιστρα, καὶ λοιπὰ ἔξοδα, τὰ γινόμενα ἐπὶ ἐμμέσων συναλλαγματικῶν, διότι τὸ ποσὸν αὐτῶν ὑπολογίζεται ὡσαύτως ἐπὶ τῶν 100 νομισμάτων, ὥστε γίνεται ἡ αὕτῃ ἀναλογία.

Ὁ μεσολαβῶν ἀνταποκριτής, εἰς τὸν ὅποιον ἐμβάζομεν συναλλαγματικὰς διὰ νὰ εἰσπράξῃ τὸ ποσὸν αὐτῶν καὶ ν' ἀγοράσῃ συναλλάγ-

ματος τῆς μιᾶς τῶν δύο πόλεων ἀναλόγως τῆς ἐπισυμβάσης ὑψώσεως ἢ ἐκπτώσεως τῆς ἄλλης, ὥστε νὰ ἐπιτύχωμεν ἂν ἦναι δυνατόν ἓν εἶδος συμψηφισμοῦ.

Διὰ νὰ εὕρωμεν ὁποῖα πρέπει νὰ ἦναι ἡ ἔκπτωσις τῆς τιμῆς τῆς συναλλαγῆς ἀγορᾶς τινὸς ἀναλόγως τῆς ἐκπτώσεως ἢ ὑψώσεως τῆς τιμῆς τῆς συναλλαγῆς ἄλλης ἀγορᾶς, πρέπει νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν μέθοδον τῶν τριῶν, καὶ νὰ καταστρώσωμεν αὐτὴν εἰς τρόπον ὥστε ὁ πρῶτος ὅρος νὰ ἦναι ἡ ὑψηλότερα τιμὴ τῆς συναλλαγῆς τῆς ἀγορᾶς, τῆς ὁποίας ἡ τίμησις μετεβλήθη, ὁ δεῦτερος ὅρος τῆς ἀναλογίας νὰ ἦναι ἡ χαμηλότερα τιμὴ τῆς συναλλαγῆς τῆς αὐτῆς ἀγορᾶς, καὶ ὁ τρίτος ἡ τιμὴ τῆς συναλλαγῆς, ἣτις πρέπει νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀνάλογον ἔκπτωσιν.

Διὰ νὰ εὕρωμεν ἀπεναντίας ὁποῖα πρέπει νὰ ἦναι ἡ ὑψωσις τῆς τιμῆς τῆς συναλλαγῆς ἀγορᾶς τινὸς ἀναλόγως τῆς ὑψώσεως ἢ τῆς ἐκπτώσεως μιᾶς ἄλλης, πρέπει νὰ κάμωμεν ὡσαύτως μίαν ἀναλογίαν τῶν τριῶν, τῆς ὁποίας ὁ πρῶτος ὅρος νὰ ἦναι ἡ χαμηλότερα τίμησις τῆς ἀγορᾶς, τῆς ὁποίας ἡ συναλλαγή μετεβλήθη, ὁ δεῦτερος ὅρος ἡ ὑψηλότερα τιμὴ τῆς συναλλαγῆς τῆς αὐτῆς ἀγορᾶς, καὶ τρίτος ὅρος ἡ τιμὴ τῆς συναλλαγῆς, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἀνάλογος αὐξήσις.

Ἰδοὺ δύο παραδείγματα πρὸς εὐκρινεστέραν κατάληψιν.

Παράδειγμα Α'. Ἐμπορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως λαμβάνει διαταγὴν νὰ σύρῃ ἐπὶ Βιέννης συνάλλαγμα πρὸς 440 παράδας δι' ἓν φιορίνιον, καὶ νὰ ἐμβάσῃ τὸ ποσὸν αὐτοῦ εἰς Μασσαλίαν πρὸς 172 παράδας τὸ φράγκον. Κατὰ τὴν παραλαβὴν τῆς παραγγελίας ταύτης ὁ ἔμπορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν δύναται νὰ σύρῃ ἐπὶ Βιέννης εἰμὴ πρὸς 435, καὶ ἐπομένως θέλει νὰ ἐξεύρῃ εἰς ποίαν τιμὴν πρέπει νὰ ἐπιτύχῃ τὸ συνάλλαγμα τῆς Μασσαλίας διὰ νὰ συμψηφίσῃ τὴν ζημίαν τοῦ τραθήματος. Πρόκειται λοιπὸν νὰ εὕρῃ τὴν ἀνάλογον κατωτέραν τίμησιν τῆς συναλλαγῆς τῆς Μασσαλίας, καὶ ἐπομένως κάμνῃ τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν.

440 παρὰδ. : 435 : : 172 : χ ἀπόκρισις = 168, 45. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβεν, εἰμὴ ὅταν ἐπιτύχῃ τὸ συνάλλαγμα τῆς Μασσαλίας εἰς τοὺς παράδας 168,45.

Παράδειγμα Β'. Ἐμπορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως λαμβάνει δια-

Διὰ νὰ εὐρώμεν τὴν ἐκλογὴν ὡς πρὸς τὴν μετάκλησιν ἢ ἀποστολὴν προσδιωρισμένου ποσοῦ, πρέπει 1^{ον} Νὰ λογαριάσωμεν τὴν ἀξίαν τῆς συναλλαγματικῆς κατὰ τὴν τίμησιν τῆς ἀμέσου συναλλαγῆς τῶν δύο πόλεων, 2^{ον} Νὰ λογαριάσωμεν τὴν αὐτὴν ἀξίαν σχετικῶς μὲ τὰς τιμῆσεις τῆς συναλλαγῆς ἐκάστης τῶν πόλεων τούτων μὲ μίαν τρίτην πόλιν, τὴν ὁποίαν σκοπεύομεν νὰ λάβωμεν ὡς μεσολαβοῦσαν.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἀριθμητικῶν πράξεων θέλομεν ἰδεῖ ἂν τὸ ἄμεσον ἢ τὸ ἔμμεσον συνάλλαγμα ᾖναι συμφερώτερον, καὶ ἐπομένως θέλομεν κάμει τὴν ἐκλογὴν, ἥτις εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ἐργασίας μας.

Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν ταύτην πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπόψιν τὰς ἐξῆς ἀρχάς « ὅτι ὁ τραπεζΐτης, ὁ ἐκδίδων συναλλαγματικὴν ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, πωλεῖ τὰ εἰς αὐτὴν σημειωμένα ξένα νομίσματα ἀπέναντι ἐγχωρίων νομισμάτων, » διότι βεβαίως ὁ ἐκδότης μιᾶς συναλλαγματικῆς δὲν δύναται νὰ μεταβῇ ὁ ἴδιος νὰ λάβῃ τὰ εἰς τὴν συναλλαγματικὴν σημειούμενα ξένα νομίσματα, ὅθεν ἡ ἔκδοσις τῆς συναλλαγματικῆς συνεπιφέρει τὴν ἀνάγκην τῆς διαπραγματεύσεως αὐτῆς, ὥστε ἐκδίδω συναλλαγματικὴν σημαίνει πωλῶ· εἶναι ἐπομένως φανερόν ὅτι εἶναι συμφερώτερον διὰ τὸν ἐκδότην νὰ λάβῃ διὰ τὴν συναλλαγματικὴν του τὴν ὅσον τὸ δυνατόν μεγαλητέραν ἀξίαν αὐτῆς εἰς ἐγχώρια νομίσματα. Πρέπει προσέτι νὰ ἐνθυμώμεθα, ὅτι ὅταν χορηγῶμεν διὰ συναλλαγματικῆς εἰς τινα τῶν ἀνταποκριτῶν μας εἰς ξένην πόλιν χρήματα, πρέπει ἐξ ἀνάγκης ν' ἀγοράσωμεν τὴν συναλλαγματικὴν, διὰ τῆς ὁποίας θέλομεν τῷ ἀποστείλει τὰ χρήματα ταῦτα, καὶ ἐπομένως ἀποστέλλω ἢ ἐμβάζω εἶναι ταὐτὸν τοῦ ἀγοράζω. Εἶναι ἐπομένως φανερόν ὅτι διὰ τὸν ἀποστέλλοντα (ἐμβάζοντα) συμφερώτερον εἶναι νὰ πληρώσῃ διὰ τὴν ἀγορὰν τῆς συναλλαγματικῆς ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερα ἐγχώρια νομίσματα.

Ἐν περιλήψει, τὸ συμφερώτερον μέσον πρὸς ἔκδοσιν συναλλαγματικῆς ποσοῦ προσδιωρισμένου ξένου νομίσματος εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον παράγει περισσύτερον, διότι πωλῶ. Τὸ δὲ συμφερώτερον μέσον διὰ ν' ἀποστέλλω συναλλαγματικὴν προσδιωρισμένου ποσοῦ ξένου νομίσματος εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον παράγει τὸ ὀλιγώτερον, διότι ἀγοράζω.

§. 458. Ἐκλογαὶ πρὸς εὐρεσιν τῆς συμφερωτέρας τιμῆσεως διὰ τὴν ἐνέργειαν ἐξωτερικῆς συναλλαγῆς.—Ὅταν ὁ τραπεζΐτης, χωρὶς (ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

υψώσεως ἢ τῆς ἐκπτώσεως τῆς συναλλαγῆς πόλεως τινὸς, πρέπει νὰ κάμωμεν μίαν ἀναλογίαν τῶν τριῶν, τῆς ὁποίας ὁ πρῶτος ὅρος πρέπει νὰ ᾖται ἡ τιμὴ τῆς συναλλαγῆς ἢ χαμηλοτέρα τῆς ἀγορᾶς ταύτης, ὁ δεύτερος ὅρος ἡ τιμὴ ἢ ὑψηλοτέρα, καὶ τρίτος ὅρος τὰ 100.

Τὸ ἀποτέλεσμα ἐκάστης πράξεως θέλει μᾶς παρουσιάσει τὸ κέρδος τοῦ συναλλάγματος ἐκάστης ἀγορᾶς, καὶ διὰ τῆς συμπαράβολῆς αὐτῶν θέλομεν εὑρεῖ ποία ἀγορὰ εἶναι συμφερωτέρα.

Παράδειγμα Α'. Εἰς ἔμπορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως λαμβάνει παραγγελίαν παρὰ τινος ἀνταποκριτοῦ του νὰ σύρῃ ἐπὶ τῶν ἐξῆς πόλεων, καὶ εἰς περίστασιν, καθ' ἣν τὰ συναλλάγματα δὲν διαμένουν εἰς τὰς τιμὰς, τὰς ὁποίας τῷ σημειοῖ, νὰ σύρῃ ἐπὶ τῆς πόλεως, ἥτις παρουσιάζει τὴν ὀλιγωτέραν ζημίαν· κατὰ τὴν παραγγελίαν δὲ πρέπει νὰ σύρῃ ἐπὶ Λονδίνου πρὸς γρ. 111, ἐπὶ Βιέννης πρὸς παράδας 440, ἐπὶ Μασσαλίας πρὸς παράδας 173· ἀλλὰ κατὰ τὴν παραλαβὴν τῆς παραγγελίας ταύτης τὸ συνάλλαγμα τοῦ Λονδίνου εἶναι γρ. 110, τὸ τῆς Βιέννης 435, καὶ τὸ τῆς Μασσαλίας 171· θέλει λοιπὸν νὰ μάθῃ ποῖον ἐξ αὐτῶν εἶναι ὀλιγώτερον ἐπιζήμιον διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ δεύτερον μέρος τῆς παραγγελίας· ὅθεν κάμνει τὰς ἐξῆς ἀναλογίας.

$$\text{Λονδίνου,} \quad 111 : 110 :: 100 : \chi = 99,09$$

$$\text{Βιέννης,} \quad 440 : 435 :: 100 : \chi = 98,86$$

$$\text{Μασσαλίας,} \quad 173 : 171 :: 100 : \chi = 98,84$$

Διὰ τῆς πράξεως δὲ ταύτης εὐρίσκει ὅτι τὸ ὀλιγώτερον ἐπιζήμιον συνάλλαγμα εἶναι τὸ τοῦ Λονδίνου.

Παράδειγμα Β'. Εἰς ἔμπορος τῆς Κωνσταντινουπόλεως λαμβάνει παραγγελίαν νὰ ἐμβάσῃ συνάλλαγμα εἰς μίαν τῶν ἐξῆς ἀγορῶν, καὶ εἰς περίπτωσιν τῆς μεταβολῆς τῆς τιμῆσεως τῶν συναλλαγῶν νὰ ἐμβάσῃ εἰς τὴν πόλιν, τῆς ὁποίας τὸ συνάλλαγμα παρουσιάζει περισσότερον ὄφελος, κατὰ τὴν παραγγελίαν πρέπει νὰ ἐμβάσῃ εἰς Λονδίνον πρὸς γρ. 111, εἰς Βιέννην πρὸς 440 παράδας, καὶ εἰς Μασσαλίαν πρὸς 173· κατὰ τὴν παραλαβὴν τῆς παραγγελίας ταύτης τὸ συνάλλαγμα τοῦ Λονδίνου εἶναι πρὸς γρόσια 110, τὸ τῆς Βιέννης πρὸς παράδας 435, καὶ τὸ τῆς Μασσαλίας πρὸς παράδας 171.

Ἡ μεταβολὴ αὕτη εἶναι ἐπωφελὴς καὶ διὰ τὰς τρεῖς πόλεις, πλὴν θέλει νὰ ἐξεύρῃ ποίας τὸ συνάλλαγμα εἶναι ἐπωφελέστερον· ὅθεν κάμνει τὰς ἐξῆς ἀναλογίας.

ΡΑ εἶναι ἡ συμφερωτέρα», διότι τότε αγοράζομεν τὸ ἐκφραζόμενον εἰς ξένα νομίσματα ὠρισμένον, καὶ εἶναι συμφερώτερον νὰ πληρώσωμεν τὴν μικροτέραν δι' αὐτὸ τιμὴν.

δ.) «*Διὰ τὰ κάμωμεν ἐμβάσματα εἰς ξένην πόλιν, ἥτις δίδει τὸ ΑΟΡΙΣΤΟΝ, ἡ ΥΨΗΛΟΤΕΡΑ τιμὴ εἶναι ἡ συμφερωτέρα*», διότι αγοράζομεν τὰ ξένα νομίσματα, τὰ ἐκφράζοντα τὸ ἀόριστον, πληρόνοντες αὐτὰ μὲ ἓν ποσὸν ἀμετάβλητον, ἥτοι μὲ τὸ ὠρισμένον, διὰ τὸ ὁποῖον εἶναι συμφερώτερον νὰ λάβωμεν ὅσον τὸ δυνατόν ἐλιγώτερον.

Ὅθεν κατὰ γενικὸν κανόνα ἡ ΥΨΗΛΟΤΕΡΑ τίμησις τῆς συναλλαγῆς εἶναι ἡ συμφερωτέρα διὰ νὰ ἐκδόσωμεν μετακλητικὰς (*tratte*) ἐπὶ τινος ἀγορᾶς, ὅταν αὕτη δίδῃ τὸ ΩΡΙΣΜΕΝΟΝ, καὶ ἡ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΑ ὅταν δίδῃ τὸ ΑΟΡΙΣΤΟΝ. Ἡ ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΑ δὲ τίμησις εἶναι ἡ συμφερωτέρα διὰ νὰ κάμωμεν ἀποστολὰς (ἐμβάσματα) εἰς τινὰ ἀγορὰν, ὅταν αὕτη δίδῃ τὸ ΩΡΙΣΜΕΝΟΝ, καὶ ἡ ΥΨΗΛΟΤΕΡΑ ἀπ' ἐναντίας εἶναι ἡ συμφερωτέρα, ὅταν ἡ ἀγορὰ ἐκείνη δίδῃ τὸ ΑΟΡΙΣΤΟΝ.

§. 459. *Ἐκλογαὶ ἐπὶ Τραπεζιτικῶν παραγγελιῶν.* — Ὀνομάζονται Τραπεζιτικαὶ παραγγελίαι αἱ διαταγαί, τὰς ὁποίας λαμβάνει Τραπεζίτης τις παρὰ τινος τῶν ἀνταποκριτῶν τοῦ ν' ἀγοράσῃ ἢ νὰ πωλήσῃ διὰ λογαριασμόν τοῦ συνάλλαγμα. Οἱ τραπεζίται παραγγέλλοντες τοὺς ἀνταποκριτάς των νὰ ἐκδόσουν συναλλαγματικὰς ἐπὶ τινος δοθείσης πόλεως, καὶ διὰ τοῦ προϊόντος αὐτῶν νὰ κάμουν ἀποστολὰς εἰς ἄλλην προσδιορίζουν τοὺς ὅρους τῆς τιμῆσεως τῆς συναλλαγῆς. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παραλαβῆς τοιούτων παραγγελιῶν αἱ τιμήσεις δυνατόν νὰ μετεβλήθησαν εἴτε κατ' αὔξησιν, εἴτε κατ' ἐλάττωσιν. Ὅθεν οἱ λαμβάνοντες τοιαύτας παραγγελίας πρέπει νὰ ἐξετάζουν ἂν δύνανται νὰ τὰς ἐκτελέσουν ἄνευ ζημίας τοῦ παραγγελέως των, μόνον ὅτι αἱ προσδιορισθεῖσαι τιμαὶ τῶν συναλλαγμαμάτων δὲν εἶναι αἱ αὐταὶ μὲ τὰς τρεχούσας· διότι εἶναι ἐνδεχόμενον ἡ μεταβολὴ νὰ ἐγένετο εἰς τρόπον, ὥστε ἡ ὑψωσις τῆς τιμῆσεως τοῦ συναλλάγματος τῆς μιᾶς πόλεως νὰ συμφηφίζεται μὲ τὴν ἐκπτώσιν, τὴν ἐπελθοῦσαν εἰς τὸ συνάλλαγμα τῆς ἄλλης.

Εἰς τὰς τοιαύτης φύσεως ἐκλογὰς πρόκειται λοιπὸν νὰ εὕρωμεν ὁποία πρέπει νὰ ᾖναι ἡ ἐκπτώσις ἢ ὑψωσις τῆς τιμῆς τοῦ συναλλάγ-

την πρέπει καταφανῶς νὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ὠφελείας, ἥτις δύναται νὰ προσγίῃ εἰς τὸν δανεισθέντα ἐκ τῆς χρήσεως τῶν χρηματικῶν κεφαλαίων, δηλ. ἡ τίμησις τοῦ τόκου πρέπει νὰ ᾖ εἰς ἀνάλογον σχέσιν μὲ τὸ ποσὸν τῶν κερδῶν· ὅταν τὰ κέρδη ἐπομένως εἶναι μεγάλα, καὶ ὁ τόκος τῶν χρημάτων πρέπει νὰ ᾖ μεγάλος, ὅταν δὲ τὰ κέρδη ᾖ μικρά, καὶ ὁ τόκος ἀναγκαίως πρέπει νὰ ᾖ κατ' ἀναλογίαν μικρός, διότι πραγματικῶς ἡ τίμησις τοῦ τόκου δὲν πρέπει ν' ἀντιπροσωπεύῃ εἰμὴ τὸ καθαρὸν κέρδος τοῦ κεφαλαίου· ὅτι περισσεύει εἰς τὸν δανειζόμενον μετὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ συμφωνηθέντος τόκου εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῶν φροντίδων του, τῶν κινδύνων του, καὶ δι' αὐτοῦ πληρόνεται ἡ ἐπιδεξιότης του, καὶ τὰ πλεονεκτήματα τῆς κοινωνικῆς θέσεώς του, καὶ τῶν σχέσεών του.

Ἀλλ' ἀνεξαρτήτως τῶν κυματισμῶν, τοὺς ὁποίους ἡ τίμησις τοῦ τόκου λαμβάνει ἐπιβροιαζομένη ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τῶν βιομηχανικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων, ἡ τίμησις αὕτη ἀναγκαίως μεταβάλλεται ἐφ' ἐκάστου δανείου ἀναλόγως τῆς ἀξιοχρεώτητος, τὴν ὁποίαν προσφέρει ὁ δανειζόμενος, δηλ. ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῶν κινδύνων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐκτίθεται ὁ δανειστής τόσον ὡς πρὸς τὴν πιθανότητα τῆς εἰσπράξεως τοῦ δανείου του, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν μέλλει νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν εἴσπραξιν. Κανεὶς βεβαίως δὲν θέλει αποφασίσει νὰ δανείσῃ μὲ τὸν αὐτὸν τόκον εἰς δύο διαφόρους, μὴ προσφέροντας τὰ αὐτὰ ἐχέγγυα τῆς ἀξιοχρεώτητος· ὅθεν ὅπου ὑπάρχει κίνδυνος, ὁ κίνδυνος οὗτος πρέπει νὰ συμψηφίζεται δι' ἐνὸς τόκου μεγαλητέρου.

Ἐν τούτοις ἂν καὶ προδήλως ἀναφαίνεται ὀρθὴ ἡ ἀρχὴ τοῦ τόκου καὶ τῆς ἐλευθέρως τιμῆσεως αὐτοῦ, μόνον τοῦτο ὅλαι αἱ Κυβερνήσεις κατὰ τὰς διαφορὰς ἐποχὰς ἔλαβον ὑπ' ὄψιν τὴν τίμησιν τῶν τόκων ἐπὶ τῶν χρηματικῶν δανείων, καὶ ἄλλαι ἀπηγόρευσαν ἐντελῶς πᾶσαν τοκοληψίαν, καὶ ἄλλαι ἐπροσδιόρισαν τὴν νόμιμον τίμησιν τοῦ τόκου, τῆς ὁποίας ἡ ὑπέρβασις θεωρεῖται παρανρημία. Αἱ κατὰ τοῦ τόκου προλήψεις τῶν ἀρχαίων θεσμοθεσιῶν ἴσως ἐκπηγάζουν ἀπὸ ἐσφαλμένην ἐρμηνείαν διατάξεως τινὸς τοῦ Μωσαϊκοῦ Νόμου, καὶ ἀπὸ ἐν ἀξίωμα τοῦ Ἀριστοτέλους ὅτι ὁ δανειστής δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ζητῇ τόκον διὰ τὰ δανεισθέντα χρήματα, διότι τὸ ἀργύριον δὲν παράγει ἀργύριον· ἀλλ' ὁποία δὴποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ πηγὴ τῶν προλήψεων τούτων διε-

ταγήν νά ἐμβάσῃ εἰς Λονδίνον πρὸς 110 Γρόσια τὴν λίραν, καὶ νά τραβήσῃ εἰς Βιέννην πρὸς 440 παράδας τὸ φοιρίνιον· καθ' ἣν δὲ στιγμήν λαμβάνει τὴν παραγγελίαν τὸ συνάλλαγμα τοῦ Λονδίνου εἶναι πρὸς Γρ. 111, ζητεῖ λοιπὸν νά μάθῃ εἰς ποίαν τιμὴν πρέπει νά τραβήσῃ εἰς Βιέννην διὰ νά συμψηφίσῃ τὴν ζημίαν τῆς ἀποστολῆς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος θέλει τὴν εὐρεῖ διὰ τῆς ἐξῆς ἀναλογίας, 111 Γρ. : 110 : : 440 : χ ἀπόκρισις = 436, 4. Ὅθεν δὲν δύναται νά ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν εἰμὴ ὅταν ἐπιτύχῃ τὸ συνάλλαγμα τῆς Βιέννης εἰς παράδας 436, 4.

Πολλάκις ὅμως αἱ τραπεζητικαὶ αὗται παραγγελίαι εἶναι γενικώτεραι, συμπεριλαμβάνουσιν μεγαλύτερον ἀριθμὸν ἀγορῶν. Τοιαῦται παραγγελίαι λέγονται σύνθετοι, καὶ δι' αὐτῶν παραγγέλλεται ὁ ἀνταποκριτὴς νά σύρῃ ἢ νά ἐμβάσῃ εἰς διαφόρους ἀγορὰς κατὰ προσδιορισμένας τιμὰς, μὲ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ νά ἐκλέξῃ τὴν ἀγορὰν ἐκείνην, τὴν παρουσιάζουσιν ὀλιγωτέραν ζημίαν, ἢ τὴν προσφέρουσιν περισσότερον κέρδος ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν κατὰ τὴν παραλαβὴν τῆς παραγγελίας αἱ τιμήσεις τῶν συναλλαγῶν δὲν εἶναι αἱ αὐταὶ μὲ τὰς εἰς τὴν παραγγελίαν σημειουμένας. Εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἐκλογῶν λαμβάνομεν τὸν ἀριθμὸν 100 ὡς κοινὸν μέτρον τοῦ κέρδους ἢ τῆς ζημίας τῶν μεταβληθεῖσιν τιμήσεων ὅλων τῶν προταθεισῶν ἀγορῶν, ἢ κατ' ἄλλους λόγους εὐρίσκομεν πόσον κερδίζομεν ἢ ζημιούμεθα ἐπὶ 100 νομίσματα ἀναλόγως τῆς ὑψώσεως ἢ ἐκπτώσεως τῆς τιμῆς τῆς συναλλαγῆς ἐκάστης ἀγορᾶς.

Διὰ νά εὐρώμεν τί ζημιούμεθα δι' 100 ἀναλόγως τῆς ἐκπτώσεως ἢ ὑψώσεως τῆς συναλλαγῆς μιᾶς ἀγορᾶς, πρέπει νά κάμωμεν τὴν ἀναλογίαν τῶν τριῶν, τῆς ὁποίας ὁ πρῶτος ὅρος πρέπει νά ᾖ τὴν τιμὴν τῆς συναλλαγῆς ἢ ὑψηλοτέρα τῆς αὐτῆς ἀγορᾶς, ὁ δεύτερος ὅρος ἢ τιμὴ τῆς συναλλαγῆς ἢ χαμηλοτέρα, καὶ τρίτος ὅρος τὰ 100.

Δι' ἐκάστην ἀγορὰν κάμνομεν παρομοίαν ἀναλογίαν, καὶ πολλαπλασιάζοντες τοὺς μέσους ὅρους καὶ διαιροῦντες διὰ τοῦ τρίτου θέλομεν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὸ ποσὸν τῆς ζημίας, τὸ ὁποῖον ἐκάστη ἀγορὰ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν τιμὴν τῆς συναλλαγῆς παρουσιάζει.

Διὰ τῆς συμπαραβολῆς τῶν διαφορῶν τούτων ἀποτελεσμάτων θέλομεν εὐρεῖ ποῖον εἶναι τὸ συνάλλαγμα τὸ ὀλιγώτερον ἐπιζήμιον.

Διὰ νά εὐρώμεν δὲ τί θέλομεν κερδίσει ἐπὶ τοῖς 100 ἀναλόγως τῆς

λουν καθ' ἐκάστην αὐτὴν. συνήθως εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἡ Τράπεζα ἀποτοκίζει πρὸς 4—4 1/2 τοῖς 0/0, κατὰ τὴν χρηματικὴν θέσιν τοῦ τόπου, ἀλλ' ἐσχάτως ἴδμεν ν' ἀναβῇ ἡ τίμησις τοῦ ἀποτοκισμοῦ μέχρι τῶν 9 τοῖς 0/0. Εἰς τὸ Ἀμστελδάμον πρὸ τινων ἔτῶν ὁ τόκος ἦτο 3 τοῖς 0/0, καὶ διαδοχικῶς πύξῃσε μέχρι 5 τοῖς 0/0. Εἰς τὸ Ἀμβούργον καὶ Βερολίον ὁ συνήθης τόκος εἶναι 5 τοῖς 0/0. Ὁ Γαλλικὸς Νόμος προσδιορίζει ὡς νόμιμον τόκον εἰς πολιτικὰ δάνεια 5 τοῖς 0/0, ἐπὶ δὲ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων 6 τοῖς 0/0, ὅ,τι λαμβάνεται περιπλέον τούτων θεωρεῖται *τοκογ. λυφία*· ἐξαίρουνται τοῦ κανόνος τούτου αἱ ἀσφάλειαι, αἱ ἰσὺβιοι πρόσοδοι, τὰ θαλασσοδάνεια καὶ οἱ ἀποτοκισμοί, τὰ ὅποια θεωροῦνται κατὰ τὸν νόμον ὡς τυχηρὰ (*alleatoirs*) συναλλάγματα ἕνεκα τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἀναδέχεται ὁ ἀποτοκίζων, ὁ θαλασσοδανείζων κτλ.. Ἡ Γαλλικὴ Τράπεζα ἀποτοκίζει συνήθως πρὸς 4 τοῖς 0/0, ἀλλὰ τὰ εἰς τὰς ἐπαρχίας τραπεζιτικά καταστήματα ἀποτοκίζουν ἀκριβώτερον. Εἰς τὴν Βιέννην καὶ Τριέστιον ὁ ἀποτοκισμὸς εἶναι συνήθως 4—4 1/2 κατ' ἔτος. Εἰς τὴν Ῥωσσίαν ὁ ἐμπορικὸς τόκος εἶναι 9—12 τοῖς 0/0. Εἰς τὴν Τουρκίαν ὁ τόκος εἶναι 10—12, τοῖς 0/0. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ συνήθης τόκος εἶναι 10 τοῖς 0/0, ὁ ἐμπορικὸς 12 τοῖς 0/0, ἡ δὲ Τράπεζα ἀποτοκίζει πρὸς 7 τοῖς 0/0.

Ἡ τίμησις τοῦ ἰδιωτικοῦ τόκου εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορισθῇ, διότι οὗτος κανονίζεται, ὡς προείπομεν, ἐκ τῶν ἐχεγγύων, τὰ ὅποια προσφέρει ὁ δανειζόμενος. Εἷς ἔμπορος ἐνεργῶν ἐμπόριον βέβαιον καὶ ἀσφαλὲς εἶναι ἄξιος μεγαλητέρας πίστεως, καὶ δύναται νὰ λάβῃ εὐθηνότερα καὶ εὐκολώτερα χρήματα παρὰ τὸν ἔμπορον, τὸν κερδοσκοποῦντα διὰ τολμηρῶν ἐπιχειρήσεων. Ἐκτὸς δὲ τούτου αἱ κοινωνικαὶ ἀσφάλειαι, τὰς ὁποίας ὁ τόπος, εἰς ᾧ ἐνεργεῖται τὸ δάνειον παρέχει, ἐπιβρῶνάζουν πολὺ τὴν τιμὴν τοῦ τόκου (1).

Ἡ τίμησις τοῦ τόκου ἔχει μεγίστην ἐπιβρῶν ἑπὶ τῆς εὐημερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας ἐν γένει τόπου τινός. Ἡ ὑψωσις τοῦ τόκου ἀποδεικνύει τὴν ἔλλειψιν ἢ τὴν ἐξασθένησιν τῆς πίστεως, διὰ τῆς

---

(1) Οὗτος ἴσως εἶναι ὁ κυριώτερος λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ἡ τίμησις τοῦ τόκου εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ὑψηλὴ, ἐνῶ εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Εὐρώπην εἶναι χαμηλοτέρα πέραν τοῦ ἡμίσεος· ἡ δὲ ἔλλειψις τῶν χρημάτων, εἰς τὴν ὁποίαν κοινῶς ἀποδίδεται ὁ ὑψηλὸς τόκος εἶναι μᾶλλον ἀποτέλεσμα παρὰ ἀφορμὴ.

Λονδίνου, $110 : 111 : : 100 : \chi = 100,90$

Βιέννης, $435 : 440 : : 100 : \chi = 101,14$

Μασσαλίας, $171 : 173 : : 100 : \chi = 101,17$

Ἐπομένως τὸ συνάλλαγμα τῆς Μασσαλίας εἶναι τὸ συμφερότερον πρὸς ἀγορὰν συναλλάγματος.

§. 460. *Περὶ τοὺς κερδοῦς.*—Ὅταν ζητῶμεν κατὰ πόσον ἡ τιμὴ τῆς συναλλαγῆς μιᾶς ἀγορᾶς πρέπει νὰ ἐλαττωθῇ ἀναλόγως τῆς ἐκπτώσεως ἢ ὑψώσεως τῆς συναλλαγῆς μιᾶς ἄλλης, πρέπει νὰ συγκρίνωμεν τὴν ὑψηλοτέραν τιμὴν τῆς συναλλαγῆς τῆς τελευταίας ταύτης ἀγορᾶς πρὸς τὴν χαμηλοτέραν τιμὴν.

Ἀπεναντίας πρέπει νὰ συγκρίνωμεν τὴν τιμὴν τὴν χαμηλοτέραν πρὸς τὴν τιμὴν τὴν ὑψηλοτέραν τῆς αὐτῆς ἀγορᾶς, ὅταν ζητῶμεν νὰ εὐρώμεν κατὰ πόσον ἡ τιμὴ τῆς συναλλαγῆς μιᾶς ἄλλης ἀγορᾶς πρέπει νὰ ὑψωθῇ.

Ὅταν ζητῶμεν τὴν ζημίαν τῶν 100 ἀναλόγως τῆς ἐκπτώσεως ἢ ὑψώσεως τῆς τιμῆς τῆς συναλλαγῆς μιᾶς ἀγορᾶς, πρέπει νὰ συγκρίνωμεν τὴν ὑψηλοτέραν τιμὴν τῆς συναλλαγῆς πρὸς τὴν χαμηλοτέραν τιμὴν τῆς αὐτῆς ἀγορᾶς.

Ἀπεναντίας δὲ πρέπει νὰ συγκρίνωμεν τὴν τιμὴν τὴν χαμηλοτέραν πρὸς τὴν τιμὴν τὴν ὑψηλοτέραν τῆς αὐτῆς ἀγορᾶς, ὅταν ζητῶμεν τὸ κέρδος τῶν 100.

Ὅλη ἡ δυσκολία τῶν πράξεων τούτων συνίσταται εἰς τὸ νὰ διακρίνωμεν ἐὰν ἐκ τοῦ ἀποτελέσματός των θέλῃ προκύβει αὐξήσεις ἢ μειώσεις ἀναλόγως τῆς ὑψώσεως ἢ τῆς ἐκπτώσεως τῆς συναλλαγῆς.

Ὅθεν πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ποῖαι πόλεις εἰς τὰς τιμήσεις τῶν συναλλαγῶν των δίδουν τὸ ὀρισμένον καὶ ποῖαι τὸ ἀόριστον, καὶ πότε ἐπομένως ὡς ἐκ τούτου ἡ ὑψώσις ἢ ἡ ἐκπτώσις εἶναι ἐπωφελὴς ὡς πρὸς τινὰ ἀγορὰν διὰ τὰς ἐπ' αὐτῆς ἀποστολὰς ἢ μετακλήσεις (ἐμβάσματα ἢ τραδῆματα).

Γ'. ΤΟΚΟΣ ΚΑΙ ΤΟΚΟΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ.

§. 461. *Περὶ τοῦ τόκου ἐν γένει.*—Τόκος εἶναι τὸ χρηματικὸν ποσὸν, τὸ ὁποῖον ὁ δανειζόμενος πληρόνει εἰς τὸν δανειστὴν ἐπὶ λόγῳ τῆς χρήσεως τοῦ δανεισθέντος κεφαλαίου. Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι ὑπάρχει πλήρης βεβαιότης, ὅτι ὁ δανειστής ἐκ καιρῷ θέλει ἐπαναλάβει τὴν δανεισθεῖσαν ποσότητα, τὸ ποσὸν τοῦ τόκου εἰς τὴν περίστασιν ταύ-

πρὸς τόσα τοῖς ἑκατόν λέγοντες τόκον 4 τοῖς ἑκατόν, 5 τοῖς ἑκατόν καὶ καθεξῆς, ἐννοοῦμεν ὅτι διὰ μίαν ποσότητα 100 νομισμάτων λαμβάνομεν τόκον 5 ἢ 6 νομίσματα καὶ καθεξῆς δι' ἐν ἔτος 365 ἡμερῶν, δηλ. ὅτι ὁ χρεώστης, ὅστις ἐκράτησε δι' ἐν ἔτος τὰ 100 νομίσματα, χρεωστῇ νὰ δώσῃ τὰ 5 ἢ 6 νομίσματα διὰ τὸν συμφωνηθέντα τόκον· ἡ παρατήρησις αὕτη εἶναι ἀναγκαία, διότι χρησιμεύει ὡς βάσις τῶν περὶ τόκων προβλημάτων.

Κατὼν τόκου.—Ἐν γένει εἰς ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ τόκου τέσσαρα ἀντικείμενα πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν, τὸ κεφάλαιον, ὁ τόκος, ἡ τίμησις αὐτοῦ, καὶ ὁ χρόνος τῆς διαρκείας τοῦ δανείου. Ὅθεν τὰ περὶ τόκου ζητήματα δίδουν ἀφορμὴν εἰς τεσσάρων εἰδῶν ἀναλογίας, τῶν ὁποίων ἡ λύσις δύναται νὰ γενῇ διὰ τῆς μεθόδου τῶν τριῶν, διότι ὄντων γνωστῶν τριῶν ἐκ τῶν ὄρων δυνάμεθα νὰ εὑρωμεν εὐκόλως τὸν τρίτον.

Ἐὰν πρόκηται νὰ εὑρωμεν τὸν τόκον ὁποίου δήποτε ποσοῦ διὰ τὸ διάστημα ἐνὸς ἔτους, ἡ πράξις μας εἶναι εὐκολος, διότι μεταχειριζόμεθα τὴν μέθοδον, διὰ τῆς ὁποίας εὐρίσκομεν τὰ τόσα τοῖς 0/0. Ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ποικιλίας τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων πολλὰ συχνὰ ἀναγκάζομεθα νὰ ζητῶμεν τὸν τόκον μηνῶν ἢ ἡμερῶν ποσότητός τινος· ὅθεν τὸ ζήτημα τῆς εὐρέσεως τοῦ τόκου συπεριλαμβάνει τὴν ἐξῆς πρᾶξιν. «Νὰ εὑρωμεν τὸ ποσὸν τοῦ τόκου δοθείσης τινὸς ποσότητος εἰς δοθὲν χρονικὸν διάστημα γνωρίζοντες ὅτι τὸ ποσὸν τοῦ τόκου εἶναι τόσον τοῖς ἑκατόν διὰ τὸ διάστημα ἐνὸς ἔτους.»

Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου ἐμποροῦμεν πρῶτον νὰ εὑρωμεν τὸν τόκον τῆς ποσότητος δι' ὅλον τὸ ἔτος, καὶ ἐπομένως νὰ λάβωμεν τόσον μέρος ἐκ τοῦ τόκου τούτου ὅσον ἀναλογεῖ εἰς τὸ χρονικὸν διάστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ λάβωμεν τόκον. Ἡ πρακτικὴ αὕτη μέθοδος, ἃν καὶ φαίνεται πολλὰ ἀπλῆ, μᾶς ἀναγκάζει πολλάκις νὰ κάμνωμεν πλῆθος ἀριθμητικῶν ἐργασιῶν, καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς σπανίως εἶναι ἀκριβῆ κατὰ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν· ὅθεν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ γνωρίζῃ ὁ ἔμπορος τὴν γενικὴν περὶ τόκων μέθοδον.

Χωρὶς νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῶν ἀτόπων τῆς ἀτελοῦς περὶ τόκου μεθόδου, τὴν ὁποίαν προανεφέραμεν, καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ὑποτίθεται πάντοτε ὅτι τὸ ἔτος σύγκειται ἀπὸ 360 ἡμέρας, καὶ ἕκαστος μὴν ἀπὸ 30, ἐναντίον τῆς πραγματικότητος, ἐκθέτομεν ἐν συνόψει τὴν ἀκριβῆ πρὸς εὑρεσιν τῶν τόκων μέθοδον.

δόθησαν καθ' ὅλην τὴν χριστιανοσύνην, ὁ δὲ Μωαμεθανικὸς νόμος τὰς διατηρεῖ εἰσέτι (1).

Αἱ νεώτεραι ἰδέαι μορφωθεῖσαι κυρίως ἀπὸ τοὺς μεταρρυθμιστὰς τῆς Γερμανίας, οἵτινες πρῶτοι ἐπαρατήρησαν καὶ ἀπέδειξαν τὴν ἀτοπίαν τῶν τοιούτων συστημάτων καὶ τὰς καταχρήσεις, τὰς γενομένας ὡς ἐκ τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν ἐντόκων δανείων, ἐσχημάτισαν κοινὴν ἤδη τὴν πεποίθησιν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τῶν τοιούτων ἀπαγορεύσεων, ὥστε δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐπέλθῃ ἡ μεταρρυθμισίς τῶν ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο διαφόρων Νομοθεσιῶν.

Εἶναι περιττὸν ν' ἀναπτύξωμεν τοὺς λόγους, δι' ὧν ἀποδεικνύονται τὰ ἀνωφελῆ καὶ τὰ ἐπιβλαβῆ μάλιστα ἀποτελέσματα τῶν Κυβερνητικῶν ἐπεμβάσεων ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς τιμῆσεως τοῦ τόκου, διότι οἱ λόγοι οὗτοι κατεστάθησαν ἤδη κοινότατοι ἐπαναληφθέντες μέχρι κόρου, καὶ εἶναι ἤδη ὁμολογούμενον ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδεμία εὐλογος αἰτία ὑπαγορεύουσα τὸν προσδιορισμὸν τῆς τιμῆσεως τοῦ τόκου, καθὼς εἶναι περιττὸν νὰ προσδιορίσωμεν διὰ νομοθετικῆς διατάξεως τὴν τίμησιν τῶν ἀσφαλειῶν ἢ τῶνπραγματειῶν· ἡ ἱστορία μάλιστα μᾶς διδάσκει ὅτι ἀποτέλεσμα τῶν τοιούτων Κυβερνητικῶν διατάξεων ἐστάθη πάντοτε ἡ αὐξήσις τοῦ τόκου, καὶ ὅχι ἡ μείωσις αὐτοῦ. Ἀλλὰ βεβαίως δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι διὰ Κυβερνητικῶν μέτρων δὲν πρέπει νὰ καταστρέφονται αἱ τοκογλυφικαὶ αἰσχροκερδεῖς διαθέσεις.

Ὁ τόκος συμφωνεῖται καὶ προσδιορίζεται ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῶν 100 νομισμάτων, καὶ τοῦτο λέγεται τίμησις ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν· ἐπομένως ὅταν λέγωμεν ὅτι ἐδανείσαμεν πρὸς δώδεκα τοῖς ἑκατὸν, τὸ ὁποῖον γράφομεν 12 τοῖς 0/0, σημαίνει ὅτι διὰ πᾶσαν ποσότητα ἑκατὸν νομισμάτων θέλομεν λάβει δώδεκα νομίσματα τόκον ἐτήσιον.

Εἶναι δύσκολον νὰ προσδιορίσωμεν ὁποία εἶναι ἡ τίμησις τῶν τόκων εἰς τὰς διαφόρους Ἐπικρατείας, διότι ἄπειρα περιστατικὰ μεταβάλλ-

(1) Ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος ἀπαγορεύει τὰ μεταξὺ τῶν Ἑβραίων τοκογλυφικὰ δάνεια. ἐπιτρέπει δὲ τὴν παρὰ τῶν ξένων τοκοληψίαν. Ὁ Δημοσθένης, ὁ Ξενοφῶν, ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ Θεόφραστος καὶ ὁ Ἀριστοτέλης κατακρίνουσιν μετ' αὐστηρότητος τὴν τοκογλυφίαν καὶ τοὺς τοκογλύφους. Ὁ Ἀριστοτέλης μάλιστα μᾶς μαρτυρεῖ ὅτι εἰς τὰς Ἀθήνας ἦτον ἓν εἶδος τοκιστῶν, οἵτινες ἐδάνειζον μίαν δραχμὴν λαμβάνοντες τόκον ἓνα ὄβολον τὴν ἡμέραν, δηλ. τὸ 1/6 τοῦ κεφαλαίου. Ὁ Θεόφραστος ἀναφέρει ὅτι ἦσαν τοκισταί, οἵτινες πρὸ τῆς δύσεως ἐλάμβανον τὰ δάνεια τῆς ἡμέρας μὲ ἐν τέταρτον ἐπ' αὐτῶν.

Ἐπομένως καὶ εἰς τὰ δύο προβλήματα τὸ ποσὸν τοῦ τόκου πρέπει νὰ ᾔῃται ἀκριβῶς τὸ αὐτό. Ἐξ ὧλων τούτων δυνάμεθα νὰ θέσωμεν τὴν ἐξῆς γενικὴν ἀρχήν. « Ὁ τόκος ἐνὸς ὁποίου δήποτε κεφαλαίου εἰς τὸ » διάστημα ἐνὸς δοθέντος ἀριθμοῦ ἡμερῶν εἶναι ἴσος μὲ τὸν τό-
 » κον, τὸν ὁποῖον ἤθελε παράξει τὸ αὐτὸ κεφάλαιον, αὐξανόμενον
 « τρῶακις καθ' ὅσας μονάδας περιέχει ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν. »

Εἴπομεν ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν προσδιορισμὸν τοῦ τόκου, λαμβά-
 νεται ὡς βάσις τὸ ποσὸν τῶν 100 νομισμάτων εἰς τὸ διάστημα ἐνὸς
 ἔτους, δηλ. 365 ἡμερῶν, καὶ λέγομεν τόκον πρὸς 4, 5, 6 τοῖς 0/0.
 Κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχήν, τὴν ὁποίαν ἐθέσαμεν, δυνάμεθα νὰ μετα-
 τρέψωμεν τὴν πρότασιν ταύτην εἰς τὴν ἐξῆς « Ὁ τόκος εἶναι 4, 5,
 » 6 τοῖς 0/0 καθ' ὅσον εἶναι συμπεφωνημένον ὅτι γρ. 36,500 εἰς τὸ
 » διάστημα μιᾶς ἡμέρας θέλουν φέρει τόκον 4, 5, 6 κτλ. διότι γρ.
 » 36,500 εἰς τὸ διάστημα μιᾶς ἡμέρας εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ γρ. 100 εἰς
 » τὸ διάστημα 365 ἡμερῶν ὡς πρὸς τὸν τόκον τῶν. »

Ἦδη ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖον ἐθέσαμεν, δηλ.
 νὰ εὕρωμεν τὸ ποσὸν τοῦ τόκου μιᾶς ποσότητος· π. χ. γρ. 9,682 εἰς
 τὸ διάστημα 152 ἡμερῶν πρὸς 6 τοῖς 0/0 τὸν χρόνον. Πολλαπλα-
 σιάζοντες τὰ δύο ποσὰ 9,682 καὶ 152 τὸ ἐν ἐπὶ τὸ ἄλλο (δηλ. τὸν
 ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν μὲ τὸ κεφάλαιον) ἔχομεν γινόμενον 1,471,664,
 ὅθεν τὸ ποσὸν τοῦ τόκου τῶν γρ. 9,682 εἰς τὸ διάστημα 152 ἡμε-
 ρῶν εἶναι ἴσον μὲ τὸν τόκον γρ. 1,471,664 εἰς τὸ διάστημα μιᾶς ἡ-
 μέρας. Τούτου τεθέντος καὶ γνωρίζοντες ὅτι γρ. 36,500 εἰς τὸ διά-
 στημα μιᾶς ἡμέρας παράγουν τόκον γρ. 6, ἐξάγομεν ἀναγκαιῶς ὅτι
 ὁ τόκος τῶν γρ. 1,471,664 εἶναι τρῶακις γρ. 6, ὁσάκις ὁ ἀριθμὸς
 1,471,664 περιέχει τὸν 36,500· διαιροῦντες λοιπὸν τὸν 1,471,664
 διὰ τοῦ 36,500 ἔχομεν πηλίκον γρ. 40, 32 ἑκατοστά· πολλαπλα-
 σιάζοντες δὲ τὰ 40, 32 μὲ τὸ 6 εὐρίσκομεν γρ. 241, 92 πρὸς λύσιν
 τοῦ προβλήματος.

Ἀλλ' ἐὰν θελήσωμεν ν' ἀπλοποιήσωμεν τὴν ἐργασίαν ταύτην, δυνά-
 μεθα ν' ἀποφύγωμεν τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ πηλίκου τῆς διαιρέ-
 σεως μὲ τὸ ἐπιτόκιον· διότι ἀρκεῖ ἀντὶ νὰ διαιρέσωμεν τὸ γινόμενον τοῦ
 πολλαπλασιασμοῦ μὲ τὸν ἀριθμὸν 36,500 νὰ τὸ διαιρέσωμεν μὲ 1/6
 ἢ μὲ 1/8 ἢ μὲ 1/12 τοῦ ἀριθμοῦ τούτου καθ' ὅσον ὁ τόκος εἶναι 6,
 8, 12 κτλ τοῖς 0/0· διὰ τῆς διαιρέσεως δὲ ταύτης θέλομεν ἔχει ὡς

ὁποίας μόνον, ὡς εἶναι γνωστὸν, δύνανται αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ νὰ λάβουν μεγάλην ἔκτασιν καὶ ἐνεργητικότητά· δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι ἡ ἐπικράτεια, ὅπου ὁ τόκος εἶναι μέτριος, προσφέρει ἄπειρα πλεονεκτήματα εἰς τὸ ἐμπόριον, ἐλλείποντα εἰς τὴν ἐπικράτειαν, ὅπου ὁ τόκος εἶναι ὑψηλός. Ἡ σύστασις τῶν Τραπεζῶν, διὰ τῶν ὁποίων τίθενται εἰς κυκλοφορίαν μεγάλα κεφάλαια, ἐθεωρήθη ὡς τὸ καταλληλότερον μέσον πρὸς μετρίασιν τῆς τιμῆσεως τοῦ τόκου. Τὸ τοιοῦτον εὐάρεστον ἀποτέλεσμα ἐπέφερε καὶ ἐν Ἑλλάδι ἡ σύστασις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἥτις κατέστρεψε τὴν τοκογλυφίαν.

Ὁ τόκος τῆς δανεισθείσης ποσότητος συμφωνεῖται συνήθως νὰ δοθῇ ἢ εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ δανείου, ἢ καθ' ἑξαμηνίαν, ἢ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους κτλ. τὸ μὲν τοιαύτην συμφωνίαν δοθὲν δάνειον ὀνομάζεται ἐπὶ ἀπ.λῶ τόκῳ. Κατὰ τὸ συνάλλαγμα τοῦτο κανὲν μέρος τοῦ τόκου δὲν δύναται νὰ προστεθῇ εἰς τὸ κεφάλαιον διὰ νὰ σχηματίσῃ νέον κεφάλαιον· καὶ εἰς περίστασιν ἀκόμῃ, καθ' ἣν ἡ πληρωμὴ τοῦ τόκου δὲν γενῇ ἐν καιρῷ, ὁ δανειστὴς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ τόκον ἐπὶ τοῦ μὴ πληρωθέντος τόκου.

Ἐὰν ὁμοῦς δανείσωμεν συμφωνοῦντες νὰ μὴ λαμβάνωμεν τὸν τόκον κατὰ τὰς προσδιορισμένας ἐποχάς, ἀλλὰ νὰ προστίθεται περιοδικῶς εἰς τὸ κεφάλαιον, εἰς τρόπον ὥστε κατὰ πᾶσαν προθεσμίαν νὰ σχηματίζεται νέον κεφάλαιον, συγκείμενον ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν καὶ ἀπὸ τὴν διαδοχικὴν ἐπισώρευσιν τοῦ τόκου, τὸ τοιοῦτον λέγεται ἐπὶ πολλαπλῶ τόκῳ ἢ ἐπὶ ἀνατοκισμῷ.

Τὸ ἐπὶ ἀνατοκισμῷ δάνειον, ἐξεταζόμενον κατὰ τὰς περὶ τόκου ἀρχάς, δὲν παρουσιάζει κανὲν ἄτοπον, διότι μὴ πληρώσας ὁ χρεώστης κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἐποχὴν τὸν τόκον δικαίως δύναται νὰ ὑποκύβῃ εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ τόκου ἐπὶ τοῦ ὀφειλομένου τόκου· μόνον τοῦτο διάφοροι θεσμοθεσίαι, ὡς ἡ Ἀγγλική, ἀπαγορεύουν τὰ τοιαῦτα δάνεια· ἀλλ' ἡ ὑπεκφυγὴ τῶν νομικῶν τούτων διατάξεων γίνεται εὐκόλως διὰ τῆς ἀνανεώσεως τῶν χρεωστικῶν ὁμολογιῶν. Ὁ Γαλλικὸς Νόμος δὲν ἀπαγορεύει ῥητῶς τὴν τοιαύτην τοκοληψίαν, πλὴν ἀπαιτεῖται ῥητὴ περὶ τούτου συμφωνία. Τὰ εὐεργετικὰ Ταμιευτήρια (Caisses d'épargnes) ἐσύστήθησαν κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ πολλαπλοῦ τόκου.

§. 462. Ἀπλοῦς τόκος.—Ὁ ἀπλοῦς τόκος λογίζεται, ὡς εἵπομεν,

ΠΙΝΑΞ ΠΡΟΣ ΕΤΡΕΣΙΝ ΤΟΥ

Ἰανουάρ.	Φεβρουάρ.	Μάρτιος.	Ἀπρίλιος.	Μάιος.	Ἰούνιος.
1	32	60	91	121	152
2	33	61	92	122	153
3	34	62	93	123	154
4	35	63	94	124	155
5	36	64	95	125	156
6	37	65	96	126	157
7	38	66	97	127	158
8	39	67	98	128	159
9	40	68	99	129	160
10	41	69	100	130	161
11	42	70	101	131	162
12	43	71	102	132	163
13	44	72	103	133	164
14	45	73	104	134	165
15	46	74	105	135	166
16	47	75	106	136	167
17	48	76	107	137	168
18	49	77	108	138	169
19	50	78	109	139	170
20	51	79	110	140	171
21	52	80	111	141	172
22	53	81	112	142	173
23	54	82	113	143	174
24	55	83	114	144	175
25	56	84	115	145	176
26	57	85	116	146	177
27	58	86	117	147	178
28	59	87	118	148	179
29		88	119	149	180
30		89	120	150	181
31		90		151	

§. 463. Μέθοδος πρὸς εὐρεσιν τοῦ τόκου.—Εἴπομεν ὅτι τὸ περ τόκου πρόβλημα συνίσταται εἰς τὸ νὰ εὐρωμεν τὸ ποσὸν τοῦ τόκου δοθείσης ποσότητος ἐπὶ γνωστὸν χρονικὸν διάστημα, γνωρίζοντες τὴν τίμησιν τοῦ τόκου, δηλαδὴ τὸ ἐπιτόκιον· ἃς λάβωμεν ἐν παράδειγμα. Πρόκειται νὰ εὐρωμεν τὸν τόκον γρ. 9,682 εἰς τὸ διάστημα 152 ἡμερῶν πρὸς τόκον 6 τοῖς 100. Δίδοντες ἄλλην μορφήν εἰς τὸ πρόβλημα, δυνάμεθα νὰ τὸ ἐκφράσωμεν οὕτω, καὶ νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ ζητούμενος τόκος εἶναι κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν πρὸς τὰ 6, ὥς τὰ γρ. 9,682 εἰς τὸ διάστημα 152 ἡμερῶν εἶναι πρὸς τὰ 100 εἰς τὸ διάστημα 365 ἡμερῶν.

Κατ' ἀριθμητικὴν ἀλήθειαν, ἥτις δὲν ἔχει ἀνάγκην ἀποδείξεως, γνωρίζομεν ὅτι γρ. 100 δανειζόμενα δι' ἡμέρας 30 θέλουν φέρει τόκον ἴσον μὲ τὸν τόκον, τὸν ὅποιον θέλουν παράξει γρ. 3,000, δανεισθέντα διὰ μίαν ἡμέραν. Ἐὰν ἐδανείζαμεν γρ. 100 διὰ μίαν μόνον ἡμέραν καὶ ἤθελαν παράξει τόκον τινὰ, ὁ ἡμερούσιος οὗτος τόκος θέλει αὐξηνηθῇ κατὰ τοσοῦτον, καθ' ὅσον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς διαρκεῖ τὸ δάνειον ἤθελεν εἶσθαι μεγαλῆτερος· ὥστε διὰ 2 ἡμέρας ὁ τόκος ἤθελεν εἶσθαι διπλοῦς τοῦ ἡμερουσίου, διὰ 3 ἡμέρας τριπλοῦς, διὰ 4 τετραπλοῦς, καὶ διὰ 30 ἐπομένως ἡμέρας τριακοντάκις μεγαλῆτερος τοῦ ἡμερουσίου. Εἶναι δὲ φανερὸν ὅτι γρ. 3,000 εἰς τὸ διάστημα μιᾶς ἡμέρας πρέπει νὰ παράξουν τὸν αὐτὸν τόκον, τὸν ὅποιον γρ. 100 ἤθελον παράξει εἰς τὸ διάστημα 30 ἡμερῶν, διότι τὰ γρ. 100 πρέπει νὰ παράξουν τόκον τριακοντάκις μεγαλῆτερον ἀπὸ ἐκείνον τὸν ὅποιον ἤθελον παράξει εἰς μίαν ἡμέραν, καθόσον ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν εἶναι 30^{κις} μεγαλῆτερος ἀπὸ τὴν 1 ἡμέραν, τὰ δὲ γρ. 3,000 εἶναι 30^{κις} μεγαλῆτερα ἀπὸ τὰ γρ. 100 καὶ ἡ 1 ἡμέρα εἶναι 30^{κις} μικροτέρα ἀπὸ τὰς 30 ἡμέρας· τούτων τεθέντων ἐμποροῦμεν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ κεφάλαιον γρ. 100 εἶναι τριακοντάκις μικρότερον ἀπὸ τὸ κεφάλαιον γρ. 3,000, ἀλλ' ὁ χρόνος τοῦ δανείου τοῦ πρώτου κεφαλαίου εἶναι 30 ἡμέραι, ἥτοι 30^{κις} μεγαλῆτερος ἀπὸ τὸν χρόνον τοῦ δανείου τοῦ δευτέρου κεφαλαίου, διότι αὐτοῦ ὁ χρόνος δὲν εἶναι εἰμὴ μίᾳ ἡμέρᾳ. Ὅθεν ὁ τόκος ἐνὸς κεφαλαίου γρ. 100 ὢν 30^{κις} μεγαλῆτερος ἀπὸ τὸν ἡμερούσιον τόκον τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου εἶναι ἴσος μὲ τὸν τόκον, τὸν ὅποιον ἤθελε παράξει τὸ κεφάλαιον τοῦτο αὐξανόμενον 30^{κις} εἰς τὸ διάστημα μιᾶς ἡμέρας, δηλαδὴ μὲ τὸν ἡμερούσιον τόκον γρ. 3,000.

Ἡ χρῆσις τοῦ πίνακος τούτου εἶναι εὐκολωτάτη. Εὐρίσκομεν εἰς τὴν πρώτην στήλην τὸν ἀριθμὸν τῆς ἡμέρας τῆς δοθείσης ἡμερομηνίας, καὶ ὀριζοντίως εἰς τὴν στήλην τοῦ μηνὸς τῆς δοθείσης ἡμερομηνίας εὐρίσκομεν τὸν ἀντιστοιχοῦντα ἀριθμὸν. Τὸ αὐτὸ πράττομεν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν τῆς πτώσεως· ἀφοῦ δὲ εὗρωμεν τοὺς δύο τούτους ἀριθμοὺς, ἀφαιροῦμεν τὸν μικρότερον ἀπὸ τὸν μεγαλύτερον, καὶ τὸ κατάλοιπον τῆς ἀφαιρέσεως εἶναι αἱ ζητούμεναι ἡμέραι τοῦ χρονικοῦ διαστήματος.

Ἐὰν πρόκηται νὰ εὗρωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν δύο ἡμερομηνίων, ἀνηκουσῶν ἢ μία εἰς τὸ ἓν ἔτος καὶ ἡ ἄλλη εἰς τὸ ἐπόμενον, πράττομεν οὕτως· εὐρίσκομεν πρῶτον τὸν ἀριθμὸν τῆς πρώτης ἡμερομηνίας, τὸν ὁποῖον ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν 365, καὶ ἐπομένως εὐρίσκομεν τὸν ἀριθμὸν τῆς δευτέρας ἡμερομηνίας, τὸν δεύτερον δὲ τοῦτον ἀριθμὸν προσθέτομεν εἰς τὸν πρῶτον ἀριθμὸν τὸν προκύψαντα ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως, καὶ ἔχομεν τὸν ζητούμενον ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν.

Ἐὰν ὁ Φεβρουάριος μὴν ἔχῃ ἡμέρας 29 (ἐπὶ δισέκτου δηλ. ἔτους) πρέπει νὰ προσθέτωμεν μίαν ἡμέραν εἰς τὸν εὕρισκόμενον ἀριθμὸν, ὁσάκις ὁ Φεβρουάριος συμπεριλαμβάνεται εἰς τὸ τοκοφόρον χρονικὸν διάστημα.

Ὁ μηχανισμὸς τοῦ πίνακος τούτου καὶ ἡ χρῆσις του εἶναι ἀπλουστάτη, κατεστρώθη δὲ ὑπὸ τὴν βάσιν τοῦ πολιτικοῦ ἔτους τῶν 365 ἡμερῶν· ἐὰν δὲ ὁ ἔμπορος θέλῃ νὰ κανονίξῃ τὰ περὶ τόκων κατὰ τὸ ἐμπορικὸν λεγόμενον ἔτος τῶν 360 ἡμερῶν, δύναται νὰ συντάξῃ ἕτερον πίνακα κατὰ τὸ προεκτεθὲν ὑπόδειγμα ὑπολογίζων ὅλους τοὺς μῆνας πρὸς 30 ἡμέρας.

Εἴπομεν προηγουμένως πῶς εὐρίσκομεν τὸν κατάλληλον διαιρέτην τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν πρὸς εὗρεσιν τοῦ ζητούμενου τόκου· ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ ἐπαναλαμβάνεται συχνὰ ἡ ἐργασία αὕτη καταχωροῦμεν τὸν ἐξῆς πίνακα, εἰς τὸν ὁποῖον σημειόνομεν τοὺς διαιρέτας, διὰ τῶν ὁποίων διαιροῦντες τὸν ἀριθμὸν, τὸν προκύψαντα ἐκ τῆς πολλαπλασιάσεως τοῦ ποσοῦ τοῦ κεφαλαίου μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν τοκοφόρων ἡμερῶν εὐρίσκομεν τὸν ζητούμενον τόκον. Εἰς τὸν πίνακα τοῦτον σημειόνομεν τοὺς διαιρέτας ἐκάστου ἐπιτοκίου κατὰ τὸ πολιτικὸν ἔτος, καὶ τοὺς διαιρέτας κατὰ τὸ ἐμπορικὸν ἔτος ἐκ 360 ἡμερῶν.

πηλίκον ἀμέσως ὁλόκληρον τὸ ζητούμενον ποσὸν τοῦ τόκου· ὅθεν ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω προβλήματος, προκειμένου περὶ τόκου 6 τοῖς 0/0 εὐρίσκωμεν τὸ $1/6$ τῶν 36,500, τὸ ὁποῖον εἶναι 6083, καὶ διαιρούμεν δι' αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τὸν ἀριθμὸν 1,471,664, καὶ διὰ τῆς διαιρέσεως ταύτης ἔχομεν πηλίκον γρ. 241, 93. Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν, ὅτι ὑπάρχει μικρὰ διαφορὰ 1 ἑκατοστοῦ μεταξύ τῶν αποτελεσμάτων τῆς πρώτης ἐργασίας καὶ τῆς δευτέρας· τοῦτο προέρχεται διότι εἰς τὰς ἀριθμητικὰς πράξεις πλησιάζομεν κατὰ τοσοῦτον περισσότερον εἰς τὴν ἀλήθειαν, καθόσον μετεχειρίσθημεν ὀλιγωτέρας ἀριθμητικὰς ἐργασίας πρὸς εὗρεσιν τῆς λύσεως τοῦ προβλήματος.

Ὡς συμπέρασμα τῶν προεκτεθέντων θέτομεν τὸν ἑξῆς γενικὸν κανὼνα περὶ τῶν τόκων· « Πρὸς εὗρεσιν τοῦ τόκου ὁποίας δήποτε »
 » ποσότητος εἰς τὸ διάστημα γνωστοῦ ἀριθμοῦ ἡμερῶν μὲ δοθῆν »
 » ἐπιτόκιον, πρέπει νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὴν ποσότητα ἐπὶ τὸν »
 » ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, καὶ νὰ διαιρέσωμεν τὸ γινόμενον τοῦ πολ- »
 » λαπλασιασμοῦ τούτου διὰ τοῦ πηλίκου τῆς διαρέσεως τοῦ 36,500 »
 » διὰ τοῦ δοθέντος ἐπιτοκίου. Τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως ταύτης »
 » θέλει εἶσθαι ἡ ἀπόκρισις τῆς ἐρωτήσεώς μας, καὶ ἐπομένως ἡ λύ- »
 » σις τοῦ ζητήματος. »

Οὗτος εἶναι ὁ γενικὸς κανὼν πρὸς λύσιν τῶν προβλημάτων τοῦ λογαριασμοῦ τῶν τόκων, ἐξεταζομένου θεωρητικῶς· διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ δὲ ἡ ἐργασία αὕτη ἀπλουστάτη, ἀνάγκη νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ ἑξῆς·

Μέχρι τοῦδε ἐθεωρήσαμεν ὡς γνωστὸν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, τῶν ὁποίων ζητεῖται ὁ τόκος· ἀλλ' εἰς τὴν πράξιν τὸ ζήτημα δὲν μᾶς παρουσιάζεται πάντοτε οὕτω, διότι συχνὰ ζητοῦμεν νὰ εὕρωμεν τὸν τόκον ἀπὸ μίαν δοθεῖσαν ἡμερομηνίαν μέχρι ἄλλης τινὸς ἡμέρας τοῦ ἔτους.

Διὰ νὰ εὕρωμεν τὸ ποσὸν τῶν ἡμερῶν τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος ἀρκεῖ νὰ ἀριθμηθῶμεν εἰς ἓν ἡμερολόγιον τὰς μεταξὺ τῶν δύο δοθεισῶν ἡμερομηνιῶν ἡμέρας. Ἀλλὰ πρὸς εὐκολωτέραν εὗρεσιν τῶν ἡμερῶν τούτων διεγράφη ὁ πίναξ, τὸν ὁποῖον διαλαμβάνουν αἱ δύο ἐπόμεναι σελίδες, καὶ τοῦ ὁποίου τὴν χρῆσιν θέλομεν ἐξηγήσει κατωτέρω (I).

(I) Ὁ ἀκόλουθος πίναξ, ἂν καὶ χωρισμένος εἰς δύο σελίδας, δὲν ἀποτελεῖ ὅμως παρὰ ἓνα καὶ μόνον πίνακα, ὥστε ὁ ἀναγνώστης τὰς δύο ἀκολουθοῦσας σελίδας πρέπει νὰ θεωρῇ ὡς ἑνωμένας εἰς μίαν καὶ μόνην.

Προκειμένου περί έτησιου έπιτοκίου	διαίρεται πολιτικοῦ έτους [365 ήμ.]	διαίρεται έμπορικοῦ έτους [360 ήμ.]
8 3/4 »	4171	4114
9 »	4055	4000
9 1/4 »	3946	3891
9 1/2 »	3842	3789
9 3/4 »	3743	3692
10 »	3650	3600

Διὰ τῆς συνδρομῆς τῶν ἄνω ἐκτεθέντων πινάκων ὁ λογαριασμός τῶν τόκων ἀποβαίνει ἐντελῶς πρᾶξις μηχανικῇ, καὶ δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν τὴν ἐργασίαν ταύτην διὰ τῶν ἐξῆς συντόμων ὄρων.

« Διὰ νὰ εὗρωμεν τὸν τόκον δοθέντος χρηματικοῦ ποσοῦ εἰς γνωστὸν διάστημα χρόνου, πρέπει νὰ εὗρωμεν πρῶτον τὸν ἀριθμὸν τῶν μεταξὺ τῶν δύο ἡμερομηνιῶν τοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἡμερῶν, ἐπομένως νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν μὲ τὸ κεφάλαιον, τὸ δὲ παραγόμενον τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τούτου νὰ τὸ διαιρέσωμεν μὲ τὸν κατάλληλον διαιρέτην, τὸν ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὸ ἐπιτόκιον κατὰ τοὺς ἐκτεθέντας πίνακας· τὸ δὲ πηλίκον τῆς διαιρέσεως ταύτης εἶναι ὁ ζητούμενος τόκος. »

Ἐὰν τὸ ποσὸν τοῦ κεφαλαίου, τοῦ ὁποίου ζητοῦμεν τὸν τόκον, ἔχῃ καὶ ἑκατοστὰ, πολλαπλασιάζομεν αὐτὸ ὁλόκληρον, δηλ. Γρόσια καὶ ἑκατοστὰ, μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, καὶ τοῦ γινομένου ἀποβάλλομεν τοὺς δύο τελευταίους ἀριθμούς· οὕτω τὰ Γρ. 1709,85 εἰς τὸ διάστημα 28 ἡμερῶν δὲν εἶναι 4787580, ἀλλὰ μόνον 47875.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ὅσων ἐξεθέσαμεν πρέπει νὰ προσθέσωμεν παρατήρησιν τινα τοσοῦτον σπουδαιοτέραν καθ' ὅσον διαφεύγει τὴν προσοχὴν τῶν περισσοτέρων λογιστῶν. Ἐννοοῦμεν τὴν ἐσφαλμένην μέθοδον τοῦ λογαριασμοῦ τῶν τόκων, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζονται τινές, συνισταμένην εἰς τὸ νὰ λαμβάνουν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τοῦ τοκοφόρου χρονικοῦ διαστήματος κατὰ τὸ πολιτικὸν ἔτος, καὶ νὰ διαιροῦν τὸν ἀριθμὸν τούτον διὰ τοῦ διαιρέτου, τοῦ προσδιορισμένου διὰ τὸ ἐμπορικὸν ἔτος.

Ἐὰν ὁ λογιστὴς θέλῃ ἐξάπαντος νὰ μεταχειρίζεται τοὺς διαιρέτας τοῦ ἐμπορικοῦ ἔτους, διότι ὄντων τούτων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀριθ-

ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ.

Ἰούλιος.	Αὐγούστος.	Σεπτέμβρ.	Ὀκτώβρ.	Νοέμβρ.	Δεκέμβρ.
182	213	244	274	305	335
183	214	245	275	306	336
184	215	246	276	307	337
185	216	247	277	308	338
186	217	248	278	309	339
187	218	249	279	310	340
188	219	250	280	311	341
189	220	251	281	312	342
190	221	252	282	313	343
191	222	253	283	314	344
192	223	254	284	315	345
193	224	255	285	316	346
194	225	256	286	317	347
195	226	257	287	318	348
196	227	258	288	319	349
197	228	259	289	320	350
198	229	260	290	321	351
199	230	261	291	322	352
200	231	262	292	323	353
201	232	263	293	324	354
202	233	264	294	325	355
203	234	265	295	326	356
204	235	266	296	327	357
205	236	267	297	328	358
206	237	268	298	329	359
207	238	269	299	330	360
208	239	270	300	331	361
209	240	271	301	332	362
210	241	272	302	333	363
211	242	273	303	334	364
212	243		304		365

τοῦ δευτέρου ἔτους τὸ νέον τοῦτο κεφάλαιον $1,05$ πρέπει ἀναλόγως νὰ παράξῃ κατὰ τὴν σχέσιν τοῦ $1 : 1,05$ καὶ θέλομεν ἔχει τὴν ἐξῆς ἀναλογίαν $1 : 1,05 :: 1,05 : \chi = 1,05 \times 1,05 = 1,05^2 = 1,1025$.

Καὶ ἐὰν 1 γρ. παρήγαγεν $1,05^2$ (1) εἰς τὸ τέλος τοῦ δευτέρου ἔτους, τὸ νέον τοῦτο κεφάλαιον $1,05^2$ θέλει παράξει εἰς τὸ τέλος τοῦ τρίτου ἔτους ποσὸν ἀναλόγως μὲ τὴν σχέσιν τοῦ $1 : 1,05$ καὶ θέλομεν ἔχει $1 : 1,05 :: 1,05^2 : \chi = 1,05^2 \times 1,05 = 1,05^3 = 1,157625$.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ τετάρτου ἔτους θέλει παράξει ἀναλόγως καὶ θέλομεν ἔχει $1 : 1,05 :: 1,05^3 : \chi = 1,05^3 \times 1,05 = 1,05^4 = 1,2150625$, καὶ οὕτω καθεξῆς ἐξακολουθοῦντες τὰς αὐτὰς ἀναλογίας εὐρίσκομεν ὅτι

Εἰς 1 ἔτος τὸ 1 νόμισμα παράγει . . .	1,05
Εἰς 2 ἔτη	1,1025
Εἰς 3 ἔτη	1,157625
Εἰς 4 ἔτη	1,21550625
Εἰς 5 ἔτη	1,27628156
Εἰς 6 ἔτη	1,34009564
Εἰς 7 ἔτη	1,40710042
Εἰς 8 ἔτη	1,47745544
Εἰς 9 ἔτη	1,551132822
Εἰς 10 ἔτη	1,62889463

Ἀφοῦ εὐρωμεν οὕτω τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα δηλ. τοὺς σταθεροὺς *πολλαπλασιαστές*, *πολλαπλασιάζομεν* τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον μὲ τὸν εὐρεθέντα σταθερὸν *πολλαπλασιαστήν*, καὶ θέλομεν εὐρεῖ τὸ ποσὸν τοῦ ἀνατοκιζομένου κεφαλαίου μας· ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἐὰν ὁ τόκος ᾖ *ἡ* 3, 4, ἢ 6 κτλ. τοῖς 0/0, πρέπει πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ σταθεροῦ *πολλαπλασιαστοῦ* νὰ *πολλαπλασιάσωμεν* μὲ τὸν ἑαυτὸν του *τοσάκις ὅσα*

(1) Εἶναι γνωστὸν ἐκ τῆς Ἀριθμητικῆς ὅτι εἰς ἀριθμὸς ἔχων ἄνωθεν εἰς τὰ δεξιὰ του τὸ 2, οὕτω 5^2 , σημαίνει ὅτι πρόκειται νὰ *πολλαπλασιασθῇ* δις μὲ τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἐπομένως ὅτι ἡ ἔκφρασις αὕτη 5^2 *ισοδυναμεῖ* μὲ τὴν 5×5 ἥτοι 25 , καὶ ὅτι ἂν ἄνωθεν τοῦ ἀριθμοῦ εἰς τὰ δεξιὰ σημειοῦται τὸ 3, οὕτω 5^3 , σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ *πολλαπλασιασθῇ* τρίς μὲ τὸν ἑαυτὸν του ὥστε 5^3 σημαίνει $5 \times 5 \times 5$ ἥτοι 125 , καὶ οὕτω καθεξῆς 5^4 σημαίνει $5 \times 5 \times 5 \times 5$, 5^5 σημαίνει $5 \times 5 \times 5 \times 5 \times 5$ κτλ.

Πίναξ τῶν διαιρετῶν.

Προκειμένου περὶ ἐτησίου ἐπιτοκίου		διαίρεται πολιτικοῦ ἔτους [365 ἡμ.]	διαίρεται ἐμπορικοῦ ἔτους [360 ἡμ.]
1	τοῖς 0/0	36500	36000
1	1/4	29200	28800
1	1/2	24333	24000
1	3/4	20857	20571
2	»	18250	18000
2	1/4	16222	16000
2	1/2	14600	14400
2	3/4	13272	13091
3	»	12166	12000
3	1/4	11231	11077
3	1/2	10428	10286
3	3/4	9733	9600
4	»	9125	9000
4	1/4	8588	8471
4	1/2	8111	8000
4	3/4	7684	7579
5	»	7300	7200
5	1/4	6952	6857
5	1/2	6636	6545
5	3/4	6348	6262
6	»	6083	6000
6	1/4	5840	5760
6	1/2	5615	5538
6	3/4	5407	5333
7	»	5214	5143
7	1/4	5034	4966
7	1/2	4866	4800
7	3/4	4709	4645
8	»	4562	4500
8	1/4	4424	4363
8	1/2	4294	4235

Πίναξ ἐτησίων προσανξήσεων τοῦ κεφαλαίου ἐξ 1 νομίσματος δι' ἀνατοκισμοῦ, ἥτοι Πίναξ σταθερῶν πολλαπλασιαστῶν πρὸς εὐρεσιν τῶν πολλαπλῶν τόκων ἐπὶ 25 ἔτη.

ἔτη	τόκος πρὸς 4 τοῖς 0/0 1,04	τόκος πρὸς 5 τοῖς 0/0 1,05	τόκος πρὸς 6 τοῖς 0/0 1,06	τόκος πρὸς 9 τοῖς 0/0 1,09
1	1,04000000	1,05000000	1,06000000	1,09000000
2	1,08160000	1,10150000	1,12360000	1,18810000
3	1,02486400	1,15762500	1,19101600	1,29502900
4	1,16985856	1,21550625	1,26247696	1,41158161
5	1,21665290	1,27628166	1,33822558	1,53862395
6	1,26531902	1,34009564	1,41851911	1,67710011
7	1,31593178	1,40710042	1,50363026	1,82803912
8	1,38656905	1,47745544	1,59384807	1,99256264
9	1,42331181	1,55132822	1,68947896	2,17189328
10	1,48024428	1,62889463	1,79084770	2,36736367
11	1,53945406	1,71033936	1,89829856	2,58042641
12	1,60103222	1,79585633	2,01219647	2,81266478
13	1,66507351	1,88564914	2,13292826	3,06580461
14	1,73167645	1,97993160	2,26090396	3,34172703
15	1,80094351	2,07892818	2,39655819	3,64248246
16	1,87298125	2,28287459	2,54035168	3,97030588
17	1,94790050	2,29201832	2,69277279	4,32763341
18	2,02581652	2,40661923	2,85433915	4,71412042
19	2,10684918	2,52695020	3,02559950	5,14166124
20	2,19112314	2,65329771	3,20713547	5,60441077
21	2,27876807	2,78596259	3,39956360	6,10880774
22	2,36991879	2,92526072	3,60353742	6,65860043
23	2,46471555	3,07152376	3,81974966	7,25787447
24	2,56330417	3,22509994	4,04893464	7,91108317
25	2,66583633	3,38635494	4,29187072	8,62308066

Ὅθεν ἔχοντες ὑπόψιν τὸν πίνακα τοῦτον, καὶ ἐρωτῶμενοι ποῖον θέλει εἶσθαι τὸ κεφάλαιον Γρ. 1000 μετὰ τοῦ ἀνατοκισμοῦ πρὸς 5 τοῖς 0/0 εἰς τὸ διάστημα 4 ἐτῶν, πολλαπλασιάζομεν ἀμέσως τὸ δοθὲν κεφάλαιον μὲ τὸν σταθερὸν πολλαπλασιαστὴν τὸν σημειωμένον εἰς τὸν πίνακα εἰς τὸ 4 ἔτος εἰς τὴν στήλην τοῦ πρὸς 5 τοῖς 0/0 τόκου, δηλ.

μῶν μὲ μηδενικά ἢ διαιρέσεις ἀποβαίνει εὐκολωτέρα, πρέπει τότε νὰ λογαριάζῃ καὶ τὰς ἡμέρας τοῦ χρονικοῦ διαστήματος κατὰ τὸ ἐμπορικὸν ἔτος τῶν 360 ἡμερῶν.

§. 464. Πολλαπλοῦς τόκος ἢ ἀνατοκισμός. — Ὅταν οἱ τόκοι ἐνὸς κεφαλαίου ἀντὶ νὰ πληρωθῶσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους, προστίθενται εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο διὰ νὰ παράξουν τόκον ὁμοῦ μὲ τὸ κεφάλαιον διὰ τὸ ἐπόμενον ἔτος, λέγομεν ὅτι τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἐδανείσθη ἐπὶ ἀνατοκισμῷ ἢ ἐπὶ πολλαπλῷ τόκῳ.

Ἡ μέθοδος πρὸς εὑρεσιν τῶν πολλαπλῶν τόκων παραλείπεται εἰς τὰς περισσοτέρας Ἀριθμητικὰς, αἵτινες παραπέμπουν περὶ αὐτῆς εἰς τὴν Ἀλγεβραν· ἀλλὰ καὶ ἄνευ τῆς συνδρομῆς τῆς Ἀλγέβρας δυνάμεθα νὰ εὑρωμεν τὸ ποσὸν τοῦ ἀνατοκισμοῦ διὰ τῆς συνθέτου μεθόδου τῶν τριῶν, ἥτοι τῆς μεθόδου τῆς ἀλύσου, ἐκτὸς τινῶν περιπτώσεων.

Ζητοῦμεν π. χ. νὰ εὑρωμεν ποῖος θέλει εἶσθαι εἰς τὸ τέλος τεσσάρων ἐτῶν ὁ ἀνάτοκος ἐνὸς κεφαλαίου γρ. 1000 πρὸς 5 τοῖς 0/10; Πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος τούτου δυνάμεθα νὰ κάμωμεν τσάς ἀναλογίας ὅσας ἔτη ὑπάρχουν

$$\text{διὰ τὸ Α'. ἔτος } 100 : 105 :: 1000 : \chi = 1050$$

$$\text{διὰ τὸ Β'. ἔτος } 100 : 105 :: 1050 : \chi = 1102,50$$

$$\text{διὰ τὸ Γ'. ἔτος } 100 : 105 :: 1102,50 : \chi = 1157,63$$

$$\text{διὰ τὸ Δ'. ἔτος } 100 : 105 :: 1157,63 : \chi = 1215,48$$

καὶ οὕτω διὰ τῶν ἀναλογιῶν τούτων εὐρίσκομεν τὸ ζητούμενον ποσόν.

Δυνάμεθα δὲ νὰ λογαριάσωμεν τὸν ἀνατοκισμὸν καὶ διὰ τῆς μεθόδου τῶν σταθερῶν πολλαπλασιαστικῶν. Ἡ μέθοδος αὕτη συνίσταται εἰς τὸ νὰ εὑρωμεν τί παράγει 1 νόμισμα τοῦ κεφαλαίου εἰς κεφάλαιον καὶ τόκον κατὰ τὴν δοθεῖσαν τήμῃσιν τοῦ τόκου εἰς τὸ τέλος τῶν προθεσμιῶν. Ἀφοῦ εὑρωμεν τοῦτο, ὁ λογαριασμὸς περιορίζεται εἰς τὸν πολλαπλασιασμὸν τοῦ δοθέντος κεφαλαίου μὲ τὸν εὑρεθέντα ἀριθμὸν, δηλ. μὲ τὸν ἀνάτοκον τοῦ ἐνὸς νομίσματος, ὅστις ὡς ἐκ τούτου ὀνομάζεται σταθερὸς πολλαπλασιαστικὸς.

Οὕτως ὁ ἀπλοῦς τόκος τοῦ κεφαλαίου 1 γροσίου πρὸς 5 τοῖς 0/10 δι' ἐν ἔτος εἶναι 0,05 ἑκατοστὰ, τὸ δὲ κεφάλαιον μετὰ τοῦ τόκου εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔτους θέλει εἶσθαι γρ. 1,05 ἑκατοστὰ.

Καὶ ἐὰν 1 γρ. παρήγαγε διὰ τὸν πρῶτον ἔτος 1,05, εἰς τὰ τέλος

θὸν λόγον προεξοφλοῦντες ἐν Γραμματίῳ δὲν πρέπει νὰ υπολογίζωμεν τὸν τόκον εἰμὴ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ, τὸ ὁποῖον πραγματικῶς πληρόνομεν εἰς τὸν κάτοχον τοῦ Γραμματίου· ἀλλ' ἡ ἐμπορικὴ συνήθεια δὲν παρεδέχθη εἰσέτι τὴν αὐστηρὰν ταύτην δικαιοσύνην, μόνον δὲ αἱ Τράπεζαι τῆς ὀλλάνδης καὶ τῶν Ἀνσεατικῶν πόλεων προεξοφλοῦν κατ' αὐτὴν τὴν μέθοδον, ἣτις ὀνομάζεται ἐσωτερικὸς ἀποτοκισμὸς.

Θέλοντες νὰ εὕρωμεν τὸν ἐσωτερικὸν ἀποτοκισμὸν ἐνὸς Γραμματίου εὐρίσκομεν τὸν τόκον τῶν 100 νομισμάτων κατὰ τὸ προσδιωρισμένον ἐπιτόκιον διὰ τὰς ἡμέρας τῆς προεξοφλήσεως, καὶ προσθέτομεν τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς τὰ 100 νομίσματα καὶ δι' αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ἀποτελοῦμεν τὸν πρῶτον ὅρον τῆς ἀναλογίας. Οὕτω π. χ. διὰ νὰ εὕρωμεν τὸν ἐσωτερικὸν ἀποτοκισμὸν ἐνὸς Γραμματίου φρ. 5,000 πρὸς 4 1/2 τοῖς 0/0 ὄντος ληξιπροθέσμου μετὰ 1 ἔτος καὶ 4 μῆνας, παρατηροῦμεν ὅτι τὸ ἀναλογοῦν ἐπιτόκιον εἰς τὰ φρ. 100 διὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα εἶναι φρ. 6, ὅθεν λέγομεν ἐὰν φρ. 106 διὰ τῆς ἀποτοκίσεως μένουν φρ. 100, πόσα πρέπει νὰ μείνουν τὰ φρ. 5,000 ἥτοι

$$106 : 100 :: 5,000 : \chi.$$

Κάμνοντες τὴν πράξιν τῆς ἀναλογίας ταύτης εὐρίσκομεν τὸ $\chi =$ φρ. 4,116, 98· ὅθεν ὁ ἀποτοκισμὸς τῶν φρ. 5,000 πρὸς 4 1/2 τοῖς 0/0 εἶναι φρ. 283, 02 δι' ἓν ἔτος καὶ 4 μῆνας.

Ἐὰν ἐκάμναμεν τὸν λογαριασμὸν τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀποτοκισμοῦ, ἡθέλαμεν κρατῆσαι δι' ἀποτοκισμὸν τοῦ Γραμματίου φρ. 300, ποσὸν μεγαλύτερον κατὰ 17 ἀπὸ τὸν ὀρθὸν ἀποτοκισμὸν· ταῦτα δὲ τὰ 17 φρ. εἶναι πραγματικῶς ὁ τόκος τῶν φρ. 283 δι' ἓν ἔτος καὶ 4 μῆνας, τὸν ὁποῖον ἀδίκως λαμβάνομεν προεξοφλοῦντες τὸ Γραμματίον ἐξωτερικῶς· ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ προεξοφλήσεις γίνονται συνήθως διὰ μικρὰς προθεσμίας, ἡ διαφορὰ καταντᾷ ἀσήμαντος, καὶ διὰ τοῦτο πρὸς εὐκολίαν προτιμᾶται ἡ πρώτη μέθοδος τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀποτοκισμοῦ.

§. 466. Τοκοχρέωλύσιον (annuités). — Ὀνομάζεται τοκοχρεωλύσιον τὸ πληρορόμενον κατὰ τὰς ὀρισμένas προθεσμίας ποσὸν, συγκείμενον ἀπὸ δύο μέρη, ἥτοι ἀπὸ τὸν τόκον τοῦ καθ' ἐκάστην προθεσμίαν ὀφειλομένου κεφαλαίου, καὶ ἀπὸ ποσοστόν τι ἐκ τοῦ ἀρχικῶς ὀφειλομένου κεφαλαίου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος ἐλαττώνει καθ' ἐκάστην προθεσμίαν τὸ δανεισθὲν ποσὸν, καὶ ἐπομένως τὸν τόκον, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ παράξῃ διὰ τὴν ἐπομένην προθεσμίαν,

εἶναι τὰ ἔτη ὅχι πλέον τὸ 1,05, ἀλλὰ τὸ 1,03 ἐὰν ὁ τόκος ᾖ 3 τοῖς 0/0, τὸ 1,04 ἐὰν ὁ τόκος ᾖ 4 τοῖς 0/0, τὸ 1,06 ἐὰν ὁ τόκος ᾖ 6 τοῖς 0/0, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Πρὸς εὐκολίαν τῶν λογαριασμῶν τοῦ ἀνατοκισμοῦ καταχωροῦμεν εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα πίνακα πολλαπλασιαστῶν ἐπὶ τῇ βάσει τόκου 4, 5, 6 καὶ 9 τοῖς 0/0 ὁ πίναξ οὗτος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὰς περισσotέρας περὶ ἀνατοκισμοῦ ἐργασίας ὅταν πρόκηται περὶ ἑτησίων προθεμιῶν, χωρὶς νὰ ἀναγκάζεται ὁ λογιστὴς νὰ εὕρῃσκη ἐκάστοτε τὸν σταθερὸν πολλαπλασιαστὴν τοῦ ἀνατοκίζομένου κεφαλαίου, διότι εἰς τὸν πίνακα τοῦτον δεικνύεται ὁποῖον ἀποβαίνει τὸ κεφάλαιον ἐνὸς νομίσματος δι' ἀνατοκισμοῦ κατὰ τέσσαρας διαφόρους τιμῆσεις τόκων εἰς τὸ διάστημα 1 ἕως 25 ἐτῶν.

Διαιροῦμεν τὸ τόκιον διὰ τοῦ τοκίου πλέον 1 καὶ ἔχομεν τὸ κλάσμα $\frac{2^0}{2^1}$, τὸ ὁποῖον μεταβαλλόμενον εἰς δεκαδικὸν ἀποτελεῖ 0,95238. Τοῦτο δὲ πολλαπλασιαζόμενον δις μὲ τὸν ἑαυτὸν

του ἀποτελεῖ	=	0,90703,
πολλαπλασιαζόμενον τρις	=	0,86384,
πολλαπλασιαζόμενον τετράκις	=	0,82270,
πολλαπλασιαζόμενον πεντάκις	=	0,78353.

Πολλαπλασιαζόντες δὲ τὸν τελευταῖον τοῦτον ἀριθμὸν διὰ τοῦ τοκίου 20 εὐρίσκομεν 15,6706, ἀφαιροῦντες δὲ τὸ ποσὸν τοῦτο ἀπὸ τὸ τόκιον 20 μένουں 4,3294. Τὸν ἀριθμὸν τοῦτον πρέπει νὰ τὸν λάβωμεν ὡς διαιρέτην τῶν 10,000 δραχμῶν, τὸ δὲ πηλίκον τῆς διαιρέσεως ταύτης θέλει εἶσθαι δραχμαὶ 2309,79 ἑκατοστά' καὶ οὕτως ὁ χρεώστης θέλει πληρόνει δρ. 2309,79 κατ' ἔτος, καὶ διὰ πέντε τοιούτων πληρωμῶν θέλει ἐξοφλήσει τὸ τοκοφόρον χρέος του ἐντὸς πέντε ἐτῶν.

Πραγματικῶς εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔτους ἐπληρώσαμεν διὰ λογαριασμὸν τοῦ κεφαλαίου δρ. 1809,79, αἵτινες μετὰ τοῦ ἐτησίου τόκου τῶν 500 δρ. ἐπὶ τοῦ ἀρχικοῦ κεφαλαίου ἀπετέλεσαν τὸ πληρωθὲν ποσὸν 2309,79, ἐπομένως τὸ κεφάλαιον ἔμεινε δρ. 8190,21. Ὁ τόκος αὐτῆς τῆς ποσότητος πρὸς 5 τοῖς 0/0 εἶναι δρ. 409,51, ὥστε πληρόνοντες ἐκ νέου τὴν δευτέραν πληρωμὴν δρ. 2309,79, πληρόνομεν ἐκ τοῦ κεφαλαίου δρ. 1900,28, τὸ δὲ χρεωστούμενον κεφάλαιον μένει 6289,93, τοῦ ὁποίου ὁ ἐτήσιος τόκος εἶναι 314,50, ὅθεν ἡ τρίτη πληρωμὴ τοῦ τοκοχρεωλυσίου θὰ μειώσῃ τὸ κεφάλαιον κατὰ 1995,29, καὶ θὰ μείνῃ τὸ χρέος μόνον δρ. 4,294, 64, ὁ δὲ τόκος αὐτῶν θέλει εἶσθαι δρ. 214, 73· ἡ τετάρτη πληρωμὴ θὰ ἐλαττώσῃ τὸ κεφάλαιον κατὰ 2,095,06 καὶ ἐπομένως θὰ μείνῃ κεφάλαιον δρ. 2,199, 58, τοῦ ὁποίου τόκος εἶναι 110, οὕτως ὁ χρεώστης πληρόνων τὴν πέμπτην καὶ τελευταίαν δόσιν τῶν δραχμῶν 2,309, 79 θέλει πληρώσῃ ἀκριβῶς τὰ δύο προμνησθέντα ποσὰ ἥτοι τὸ μείναν κεφάλαιον δρ. 2,199,58 καὶ τὸν τόκον αὐτῶν 110, καὶ θέλει ἐξοφλήσει τὸ ὅλον τοῦ χρέους του.

§. 467. Ἰσόβιον ἐκφόριον (rentes viagères).—Τὸ ἐκφόριον τὸ ἀποσβυνόμενον ὁμοῦ μὲ τὴν ζωὴν τοῦ δανειστοῦ, ὀνομάζεται ἰσόβιον. Θεωρητικῶς ἐξεταζομένη ἡ ἐργασία αὕτη εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τοκο-

μέ τὸν ἀριθμὸν 1,21550625, καὶ εὐρίσκομεν ὅτι τὸ κεφάλαιόν μας ἀνατοκίζομενεν θέλει εἶσθαι 1215,50 μετὰ 4 ἔτη.

Σημειωτέον ὅτι εἰς τὰς ἀριθμητικὰς ταύτας ἐργασίας δυνάμεθα νὰ παραιτῶμεν πολλοὺς τῶν δεκαδικῶν ἀριθμῶν, καὶ νὰ κρατῶμεν μόνον τοὺς 5 ἢ 6 πρώτους ἐξ αὐτῶν.

§. 465. *Αποτοκισμοὶς ἢ προεξόφλησις (sconto).*—Προεξόφλησις εἶναι ἡ τραπεζιτικὴ ἐργασία, δι' ἧς προπληρόνομεν ἐν γραμματίῳ, τοῦ ὁποίου ἡ προθεσμία τῆς πληρωμῆς δὲν ἔφθασεν ἀκόμη, συμφωνοῦντες νὰ κρατήσωμεν διὰ τὴν πληρωμὴν ταύτην ἐν ποσοστὸν ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν ὡς ἀποζημιώσιν μας διὰ τὴν πληρωμὴν τὸ ποσοστὸν τοῦτο προσδιορίζεται κατὰ συμφωνίαν τῶν μερῶν ἀναλόγως τῆς τιμῆσεως τοῦ τόκου τῶν χρημάτων.

Ὅταν ἡ τιμῆσις τοῦ τόκου προσδιορισθῇ, ἡ ἀριθμητικὴ ἐργασία τοῦ ἀποτοκισμοῦ, ὡς συνήθως γινεται, δὲν παρουσιάζει καμμίαν δυσκολίαν, διότι ἀφοῦ εὐρωμεν κατὰ τὴν περὶ τόκων μέθοδον τὸν τόκον τοῦ κεφαλαίου τοῦ προεξοφλουμένου Γραμματίου ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς προεξοφλήσεως μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς πτώσεως αὐτοῦ, ἀφαιροῦμεν τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν τόκων ἀπὸ τὸ ποσὸν τοῦ κεφαλαίου τοῦ Γραμματίου, καὶ τὸ μένον εἶναι τὸ ποσὸν τῶν νομισμάτων, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ πληρώσωμεν εἰς τὸν ζητοῦντα τὴν προεξόφλησιν. Εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῶν τοκοφόρων ἡμερῶν κατὰ παραδεδεδεγμένην συνήθειαν λογαριάζεται καὶ ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν γίνεται ἡ προεξόφλησις, ἀλλὰ δὲν λογαριάζεται ἡ ἡμέρα τῆς πτώσεως τοῦ Γραμματίου· οὕτω π. χ. διὰ νὰ προεξοφλήσωμεν τὴν 13 Ἰουνίου πρὸς 4 1/2 τοῖς 0/0 τὸν χρόνον ἐν Γραμματίῳ ἐκ φρ. 2,600 ληξιπρόθεσμον κατὰ τὴν 19 Σεπτεμβρίου, θὰ ὑπολογίσωμεν 18 ἡμέρας ἀπὸ τὸν Ἰούνιον, 31 ἀπὸ τὸν Ἰούλιον, 31 ἀπὸ τὸν Αὐγούστον καὶ 18 ἀπὸ τὸν Σεπτέμβριον, τὸ ὅλον 98 ἡμέρας· ἐπειδὴ δὲ ὁ τόκος φρ. 2,600 πρὸς 4 1/2 ἐπὶ 98 ἡμέρας εἶναι φρ. 31,90, ἀφαιροῦμεν ταῦτα ἀπὸ τὰ φρ. 2,600, ὥστε μένουσιν νὰ πληρώσωμεν μόνον φρ. 2,567, 10.

Τὸ εἶδος αὐτὸ τοῦ ἀποτοκισμοῦ ὀνομάζεται ἐξωτερικὸς ἀποτοκισμὸς, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν μέθοδον προεξοφλοῦν αἱ περισσώτεραι Εὐρωπαϊκαὶ Τράπεζαι, ὡς ἡ τοῦ Λονδίνου, ἡ τῶν Παρισίων, καὶ ὅλαι ἐν γένει οἱ ἔμποροι καὶ οἱ Τραπεζίται· μᾶλλον τοῦτο ἡ μέθοδος αὕτη εἰς τὴν οὐσίαν τῆς εἶναι ἐλαττωματικὴ καὶ ἄδικος, διότι κατὰ τὸν ὁρ-

Οὕτως ἐνὸς ἀνθρώπου 40 ἐτῶν, ἔχοντος κατὰ τὸν ἀνωτέρω πίνακα πιθανὴν διάρκειαν ζωῆς 23 ἔτη, τὸ χρεωλύσιον τοῦ ἰσοβίου δανείου του πρέπει νὰ ὑπολογισθῇ διὰ χρονικὸν διάστημα 23 ἐτῶν.

ὑπὸ τὴν βάσιν ταύτην ἐσυστήθησαν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους εἰς τὴν Εὐρώπην διάφοροι κερδοσκοπικαὶ ἑταιρίαι ὑπὸ τὸ ὄνομα *Βιωτικαὶ Ασφάλειαι* (*assurances de la vie*), τῶν ὁποίων ὁ σκοπὸς εἶναι τοσοῦτο μᾶλλον ἀξίεπαινος, καθ' ὅσον κυρίως προέβητο τὴν ἐξασφάλισιν τῶν μέσων τῆς υπάρξεως τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀσφαλιζομένου.

Αἱ βιωτικαὶ αὗται ἀσφάλειαι εἶναι κυρίως δύο εἰδῶν.

Εἶναι ἄνθρωποι, οἵτινες στερούμενοι στενῶν συγγενῶν καὶ ἔχοντες μικρὰν περιουσίαν, θέλουν κάποτε ἢ εἶναι ἀναγκασμένοι ὥς ἐκ τῆς θέσεώς των νὰ ἐξοδεύσιν ὅχι μόνον τοὺς τόκους τῶν κεφαλαίων των, ἀλλὰ καὶ μέρος αὐτῶν· ἐὰν ἡ ζωὴ αὐτῶν παραταθῇ πέραν τοῦ πιθανοῦ ὅρου τῆς υπάρξεως, θέλουν εὐρεθῇ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς των εἰς πλήρη ἔνδειαν· οἱ τοιοῦτοι διὰ ν' ἀποφύγουν τὰς δυστυχεῖς συνεπειάς τοιούτων ἐνδεχομένων καταθέτουν ὁλόκληρον ἢ μέρος τοῦ κεφαλαίου των εἰς τοιαύτην ἀσφαλιστικὴν ἑταιρίαν μὲ τὴν συμφωνίαν τοῦ νὰ λαμβάνωσι καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ζωῆς των ἐν ἐκφόριον, προσδιοριζόμενον ἀναλόγως τῆς κατατεθείσης ποσότητος, καὶ τῆς ἡλικίας τοῦ ἀσφαλιζομένου κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς καταθέσεως καὶ τῆς συμφωνίας, ὥς ἴδωμεν ἀνωτέρω.

Αἱ συνηθέστεραι ὁμῶς βιωτικαὶ ἀσφάλειαι εἶναι ἐκεῖναι, τῶν ὁποίων, σκοπὸς εἶναι ἡ αὐξήσις καὶ ἐπισώρευσις τοῦ κεφαλαίου διὰ τῆς ἀνατοκίσσεως. Ὅλοι οἱ ζῶντες δι' ἐπαγγέλματος ἢ μισθοδοσίας, καὶ τῶν ὁποίων τὸ εἰσόδημα θέλει τελειώσῃ ὁμοῦ μὲ τὴν ζωὴν των, ἐπιθυμοῦν βεβαίως ν' ἀσφαλίσουν ὅσον τοῖς εἶναι δυνατὸν μίαν ὑπαρξιν εὐχάριστον εἰς τὰς οἰκογενείας των μετὰ τὴν ἀποβίωσίν των· οἱ τοιοῦτοι ὑποχρεοῦνται νὰ καταθέτουν ἐτησίως χρηματικὴν τινὰ ποσότητα εἰς μίαν τοιαύτην ἀσφαλιστικὴν ἑταιρίαν καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς των, ἡ δὲ ἀσφάλεια ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ εἰς τὴν οἰκογένειάν των ἢ εἰς τοὺς κληρονόμους των μετὰ τὸν θάνατόν των ποσὸν ἀνάλογον μὲ ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον αἱ ἐτήσιοι καταθέσεις τοῦ ἀσφαλιζομένου, ὑποτιθεμένου ὅτι θέλει φθάσει τὸ κοινὸν τέρμα τῆς ζωῆς, ἢ θελον παράξῃ διὰ τοῦ ἀνατοκισμοῦ.

ἐπεται ὅτι τὰ δύο ταῦτα μέρη πρέπει κατὰ πᾶσαν προθεσμίαν τὸ μὲν νὰ ἐλαττωῖται, τὸ δὲ ν' αὐξάνη. Τὰ δύο ταῦτα μέρη ἐνούμενα εἰς ἓν ἀποτελοῦν τὸ ὅλον τοῦ λεγομένου ἐκφορίου, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ πληρόνεται κατὰ πᾶσαν προθεσμίαν, καὶ νὰ λογαριάζεται εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἦναι καθ' ὅλας τὰς προθεσμίας τὸ αὐτὸ, διὰ δὲ τῆς πληρωμῆς τῆς τελευταίας δόσεως νὰ ἐξοφλῇται τὸ τοκοφόρον χρέος κατὰ τὴν προσδιορισθεῖσαν ἐποχὴν.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν δανείων εἶναι πολλὰ σύνηθες εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ἐπιφέρει πολλὰς εὐκολίας εἰς τὰς βιομηχανικὰς καὶ γεωργικὰς ἐπιχειρήσεις. Ἡ Ἑλληνικὴ Τράπεζα δανεῖζει ὡσαύτως διὰ χρεωλυσίων.

Ὁ λογαριασμός τοῦ τοκοχρεωλυσίου ἔχει ἀναλογίαν τινὰ μὲ τὸν λογαριασμόν τοῦ ἀνατοκισμοῦ. Ἰδοὺ δὲ ἐν συνόψει ἡ καταλληλοτέρα μέθοδος πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐκφορίου, τοῦ πληρωθησομένου πρὸς τοκοχρεωλυσίαν ἐνὸς κεφαλαίου.

Πρέπει πρῶτον νὰ διαιρέσωμεν τὸν ἀριθμὸν 100 διὰ τοῦ ποσοῦ τοῦ τόκου, μὲ τὸν ὁποῖον ἐσυμφωνήθη τὸ δάνειον· τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως θέλει εἶσθαι τὸ ποσὸν, τὸ ὁποῖον δίδει τόκον 1 μόνον νόμισμα, τὸ ποσὸν τοῦτο ὀνομάζομεν τόκιον (denier), καὶ λέγομεν ὅτι τὰ χρήματα ἐδανείσθησαν μὲ τόκιον 20, ὅταν 20 νομίσματα δίδουν 1 ὡς τόκον, ἥτοι ὅταν ὁ τόκος ἦναι 5 τοῖς 0/0, λέγομεν δὲ ὅτι τὸ τόκιον εἶναι 25 ὅταν ὁ τόκος ἦναι 4 τοῖς 0/0, ὅτι τὸ τόκιον εἶναι 28 $\frac{4}{7}$ ὅταν ὁ τόκος ἦναι 3 $\frac{1}{2}$ τοῖς 0/0 κτλ. Ἀφοῦ δὲ ὡς ἀνωτέρω διὰ τῆς διαιρέσεως εὗρωμεν τὸ τόκιον, διαιροῦμεν αὐτὸ διὰ τοῦ ἰδίου τοκίου προστιθεμένης εἰς αὐτὸ μιᾶς μονάδος, καὶ οὕτω θέλομεν ἔχει ἐν κλάσμα δεκαδικόν, τὸ ὁποῖον πολλαπλασιάζομεν μὲ τὸν αὐτόν του τοσάκις, ὅσαι εἶναι αἱ προθεσμίαι τῶν πληρωμῶν εἰς τὸ συμφωνηθὲν δάνειον, τὸ δὲ τελευταῖον γινόμενον ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τούτου πολλαπλασιάζομεν μὲ τὸ εὑρεθὲν κατ' ἀρχὰς τόκιον, καὶ τὸ γινόμενον ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τὸ τόκιον, καὶ διὰ τοῦ ὑπολοίπου διαιροῦμεν τὸ δανεισθὲν κεφάλαιον, καὶ τὸ πηλίκον θέλει ἐκφράζει τὸ πληρωτέον καθ' ἐκάστην προθεσμίαν ἐκφορίου. Ἰδοὺ ἐν παράδειγμα. Ἐάν π. χ. δανείσωμέν δρ. 10,000 πρὸς 5 τοῖς 0/0 κατ' ἔτος, ἥτοι μὲ τόκιον 20, διὰ νὰ μᾶς ἐπιστραφῇ ἐντὸς πέντε ἐτῶν τὸ κεφάλαιον καὶ ὁ τόκος αὐτοῦ συγχρόνως διὰ πέντε ἐτησίων πληρωμῶν, ποῖον θέλει εἶσθαι τὸ χρεωλύσιον;

Ἐξ ὧν τούτων προκύπτει ὅτι οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι ἀποτελοῦν ἴδιον συνάλλαγμα μεταξὺ τῶν ἐμπόρων, καὶ τροποποιοῦν οὐσιωδῶς τὰς ἐνοχὰς τῶν μερῶν. Ὅθεν χρεωστῇ ὁ ἔμπορος νὰ ἐξελέγχῃ ἀκριβῶς τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ, πρὶν τὸν ἀποδεχθῇ ὡς ὀρθῶς ἔχοντα.

Αἱ κυριώτεραι συμφωνίαι, αἵτινες πρέπει νὰ προηγηθῶν μεταξὺ τῶν εὐρισκομένων εἰς ἀλληλόχρεων λογαριασμὸν ἐμπόρων, εἶναι τὸ ποσοστὸν τοῦ πληρωθησομένου τόκου διὰ τὰ καθυστεροῦντα, καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ. Περὶ τῶν συμφωνιῶν τούτων εἶναι ἀναγκαῖον νὰ προϋπάρξωσιν αἱ ἀναγκαῖαι ἐξηγήσεις πρὸς ἀποφυγὴν ἀμφισβητήσεων.

Ὅταν δὲν συμφωνηθῇ ἐποχὴ τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ, ἕκαστος κατὰ τὴν θέλησίν του δύναται νὰ κλείσῃ αὐτὸν, καὶ νὰ τὸν ἀποστείλῃ εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν του. Κατὰ γενικὴν συνήθειαν οἱ λογαριασμοὶ κλείονται εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους, καὶ ἡ ἐξίσωσις μεταφέρεται εἰς νέον. Ἀλλ' ἡ συνήθεια αὕτη δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὴ, καὶ ὁ δανειστὴς ὁ προβλέπων ἢ φοβούμενος καταστροφὴν τινὰ δύναται, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐναντία συμφωνία, νὰ παύσῃ πᾶσαν σχέσιν μετὰ τοῦ ἀνταποκριτοῦ του, καὶ νὰ τῷ ἀποστείλῃ τὸν λογαριασμὸν του κλεισμένον. Ἡ ἐποχὴ τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ ἔχει ἀρκετὴν σπουδαιότητα, διότι κατ' αὐτὴν ἀνατοκίζονται τὰ καθυστεροῦντα.

§. 469. *Σύνταξις τῶν τοκοφόρων λογαριασμῶν.*—Ἐξ ὧν εἵπομεν περὶ τῶν μεθόδων τῆς εὐρέσεως τῶν τόκων ἀποκαθίσταται ἤδη πολλὰ εὐκολος ὁ μηχανισμὸς τῶν τοκοφόρων λογαριασμῶν.

Οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι συνήθως διατίθενται ὡς ἐξῆς· συντάσσονται ἐπὶ δύο σελίδων, ἐπὶ κεφαλῇς σημειοῦται τὸ ὄνομα ἐκείνου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ὁ λογαριασμὸς, ἡ ἐποχὴ τῆς κλείσεώς του καὶ τὸ ποσοστὸν τοῦ τόκου· ἐπομένως διαιρεῖται ἐκάστη σελὶς εἰς ὀκτὼ στήλας, ἡ πρὸς ἀριστερὰν σελὶς φέρει τὰς χρεωλογικὰς ἐγγραφάς, ἡ δὲ πρὸς δεξιὰν τὰς πιστολογικὰς, ἐκ τῶν 8 δὲ στηλῶν ἡ 1 καὶ 2 περιέχουν τὴν ἡμερομηνίαν, ἡ 3 καὶ 4 τὸ χρηματικὸν ποσόν, ἡ 5 τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐγγραφῆς, ἡ 6 τὴν ἐποχὴν ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἄρχεται ὁ τόκος, εἰς τὴν 7 σημειοῦται τὸ ποσὸν τῶν ἡμερῶν τοῦ τοκοφόρου χρονικοῦ διαστήματος, καὶ τέλος εἰς τὴν 8 στήλην σημειοῦνται οἱ ἀριθμοὶ ἢ τοκάριθμοι, οἱ προκύπτοντες ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ κεφαλαίου μετὰ τῶν ἡμερῶν τοῦ χρονικοῦ διαστήματος, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλουν

χρεωλυσίαν, διότι πραγματικῶς τὸ ἰσόβιον ἐκφόριον δὲν εἶναι ἄλλο εἰμὴ τοκοχρεωλύσιον συμφωνούμενον ὅχι ἐπὶ ῥητῷ χρόνῳ ἀλλὰ ἐπὶ τῇ πιθανῇ διαρκείᾳ τῆς ζωῆς τοῦ δανειστοῦ· ἡ δὲ διάρκεια αὕτη δὲν εἶναι ἐκ τῶν προτέρων γνωστὴ, ἀλλ' ὑπολογίζεται κατὰ τοὺς στατιστικούς πίνακας τῆς θνησιμότητος ἐκάστης ἡλικίας· μόλον ὅτι δὲ ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος τοῦ ὅρου τῆς διαρκείας τῆς ζωῆς ἐνὸς ἀνθρώπου δύναται ν' ἀποβῇ ἐσφαλμένος ὡς πρὸς τινα συγκεκριμένην περίπτωσιν, μόλον τοῦτο ἀποβάνει ἀρκετὰ ἀκριβὴς ὅταν συμπεριλαμβανῇ μέγαν ἀριθμὸν ἀτόμων, διότι ὅσην ζωὴν κερδίζουν οἱ μὲν τὴν χάνουν οἱ ἄλλοι.

Πᾶσα τάξις τῆς κοινωνίας ἀναλόγως τῶν βιωτικῶν περιποιήσεων τῆς ἔχει καὶ διάφορον ὅρον θνησιμότητος, ὥστε εἰς τοιαύτης φύσεως συναλλαγμάτα πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπόψιν ὅλα τὰ περιστατικά, τὰ δυνάμενα νὰ ἐπιβροιάσουν τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τοῦ συναλλαττομένου.

Οἱ πίνακες, οἱ συνταχθέντες παρὰ τοῦ Κερσεβούμ (Kerseboom) θεωροῦνται ὡς οἱ ἀκριβεστεροὶ αὐτοῦ τοῦ εἶδους. Ἰδοὺ δὲ τὸ ἐξαγόμενον αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἀρκεῖ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς θεωρίας μίας καθ' ὅλας τὰς περιστάσεις.

Εἰς ἡλικίαν			πιθανὴ διάρκεια ζωῆς		
ἔτους	1	—	39	ἔτη	
ἔτῶν	5	—	45 1/2	»	
»	10	—	43	»	
»	15	—	39	»	
»	20	—	35 1/2	»	
»	25	—	32 1/2	»	
»	30	—	29 1/2	»	
»	35	—	26	»	
»	40	—	23	»	
»	45	—	20	»	
»	50	—	17	»	
»	55	—	14	»	
»	60	—	11	»	
»	65	—	8 1/2	»	
»	70	—	6 1/2	»	
»	75	—	5	»	
»	80	—	3 1/2	»	

πει νὰ κάμωμεν δύο ἐξισώσεις, δηλ. νὰ ἰσολογίσωμεν τὰς δύο συνήθεις στήλας τῶν κεφαλαίων, καὶ τὰς δύο στήλας τῶν τοκαρίθμων, καὶ ἔχομεν δύο ποσὰ ἐξισώσεων, ἐν τῶν κεφαλαίων, καὶ ἐν τῶν τοκαρίθμων. Αἱ δύο αὗται ἐξισώσεις δύνανται νὰ μὴ ἦναι ἀμφοτέραι χρεωλογικαὶ, ἢ πιστολογικαὶ, ἀλλὰ δύναται ἡ μία νὰ ἦναι χρεωλογικὴ καὶ ἡ ἄλλη πιστολογικὴ, ὥστε δὲν πρέπει νὰ συμπεραίνωμεν ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἐξίσωσις τοῦ κεφαλαίου εἶναι πρὸς ὄφελός μας ὅτι ἐπομένως μᾶς ὀφείλονται καὶ τόκοι, διότι δύναται νὰ συμβῇ τὸ ἐναντίον, ἐὰν π. χ. τὰ ποσὰ τῶν πιστώσεών μας ἦναι ἐποχῆς μεταγενεστέρας ἀπὸ τὴν τῶν ποσῶν τῶν χρεώσεών μας· δύναται δὲ ὡσαύτως νὰ συμβῇ καὶ τὸ ἀνάπαλιν, ἥτοι ἡ ἐξίσωσις τῶν τόκων νὰ ἦναι πρὸς ὄφελός μας, ἡ δὲ ἐξίσωσις τοῦ κεφαλαίου νὰ ἦναι πρὸς ὄφελος τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας. Κατὰ τὴν στιγμὴν λοιπὸν τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ ὁ τοκοφόρος λογαριασμὸς παρουσιάζει διπλοῦν χρεωλογικὸν μέρος, δηλ. κεφαλαίων καὶ τοκαρίθμων, καὶ διπλοῦν ὡσαύτως πιστολογικὸν μέρος ἥτοι κεφαλαίων καὶ τοκαρίθμων, τῷ χρεωστεῖται λοιπὸν τόκος ἐπὶ τῶν τοκαρίθμων τοῦ χρεωλογικοῦ μέρους, χρεωστεῖ δὲ οὗτος (ὁ συντάττων τὸν λογαριασμὸν) τόκον ἐπὶ τῶν τοκαρίθμων τοῦ πιστολογικοῦ μέρους· ὅθεν πραγματικῶς ὀφείλεται τόκος ἐπὶ τῆς διαφορᾶς τῶν δύο ἀθροισμάτων τῶν τοκαρίθμων, δηλ. ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐξισώσεως αὐτῶν· ἐπομένως ἐὰν ἡ ἐξίσωσις αὕτη εἶναι χρεωλογικὴ, ἡμεῖς χρεωστοῦμεν νὰ πληρώσωμεν τόκον, ἂν δὲ ἡ ἐξίσωσις ἦναι πιστολογικὴ, εἰς ἡμᾶς ὀφείλεται τόκος παρὰ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας.

Τὸ ποσὸν τοῦ τόκου τὸ εὐρίσκομεν κατὰ τὴν μέθοδον, τὴν ὁποίαν ἀνεφέραμεν εἰς τὸν §. 453.

Ὡς παρατηροῦμεν οἱ τοκοφόροι οὗτοι λογαριασμοὶ δὲν παρουσιάζουν καμμίαν δυσκολίαν, διότι δὲν εἶναι εἰμὴ συνήθεις λογαριασμοὶ μετὰ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι τὰ ποσὰ, ἐκ τῶν ὁποίων σύγκεινται, πρέπει νὰ παράγουν τόκον δι' ὅλον τὸ διάστημα, καθ' ὃ ἔμεινον εἰς τὴν διάρκειαν τοῦ χρεώστου.

§. 470. Ἐρυθροὶ τοκαρίθμοι. — Εἰς τὸν λογαριασμὸν, τὸν ὁποῖον ἐξεθέσαμεν (ὑπόδ. Α.), παρατηροῦμεν ὅτι καμμία τοκοφόρος ἐποχὴ δὲν εἶναι μεταγενεστέρα ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ· ἀλλὰ τοῦτο δὲν συμβαίνει πάντοτε, διότι συχνὰ δύναται ἡ τοκοφόρος ἡμερομηνία νὰ ἦναι μεταγενεστέρα τῆς ἡμερομηνίας τοῦ λογαριασμοῦ.

Τοιούτου είδους ασφάλεια ἐσυστήθησαν κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἥδη δὲ ὑπάρχουν εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς Εὐρωπαϊκὰς πρωτευούσας.

Δ'. ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΙ ΤΟΚΟΦΟΡΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ.

§. 468. *Ἀλληλόχρεοι τοκοφόροι λογαριασμοί.* — Δύο ἔμποροι εὐρισκόμενοι εἰς ἀμοιβαίας σχέσεις, καὶ θέλοντες νὰ γνωρίζωσι τὴν θέσιν αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ κρατῶσιν ἕκαστος ἰδιαίτερον λογαριασμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἐγγράφωνται καθ' ἑκάστην τὰ ποσά, τὰ ὁποῖα ὀφείλει ἢ τῷ ὀφείλονται παρὰ τοῦ ἀνταποκριτοῦ του. Ὁ λογαριασμὸς οὗτος ὀνομάζεται κοινῶς *τρεχούμενος (corrente) λογαριασμὸς*· ὅταν δὲ μεταξὺ τῶν δύο ἐμπόρων ἦναι συμπεφωνημένον νὰ πληρόνεται τόκος διὰ τὰ καθυστερούμενα ποσά, ὁ λογαριασμὸς οὗτος λαμβάνει τὸν χαρακτῆρα τοῦ τοκοφόρου λογαριασμοῦ.

Ἡ σύνταξις τῶν τοιούτων λογαριασμῶν εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιότερων ἔργων τοῦ ἐμπορικοῦ λογιστοῦ, διότι ἐκ τῶν λογαριασμῶν τούτων κανονίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ ἀμοιβαῖαι σχέσεις τῶν ἐμπόρων. Ὁ *τρεχούμενος* ἢ *ἀλληλόχρεως* οὗτος λογαριασμὸς δὲν εἶναι μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ τίτλος ὑπὲρ τοῦ συντάξαντος αὐτὸν, ἀλλ' ἅμα ἀναγνωρισθῇ ὡς ὀρθὸς παρ' ἐκείνου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποστέλλεται, ἀποτελεῖ πλέον ἀπόδειξιν περὶ ὧν τῶν εἰς αὐτὸν ἐμπεριεχομένων, καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐγγράφων, τῶν ἀποδεικνύοντων τὰς ἐνοχάς. Ὁ δανειστής ἔχει δυνάμει αὐτοῦ πλήρη ἀπόδειξιν, ἀποκαθίστανται δὲ ἀναμφισβήτητα ὅλα τὰ εἰς αὐτὸν σημειούμενα ποσά, λαμβάνοντα τὸν χαρακτῆρα τῶν ἐμπορικῶν χρεῶν, ἂν καὶ ἐξ ὑπαρχῆς τινὰ ἐξ αὐτῶν ἦσαν ἀπλᾶ πολιτικαὶ ἐνοχαί. Ὅθεν ὁ *ἀλληλόχρεως λογαριασμὸς* πρέπει νὰ ἐξετάζεται ὡς ἐμπορικὴ πράξις, ὑποκειμένη εἰς ὅλας τὰς ἐμπορικὰς παραγραφάς.

Ὡσαύτως αἱ ἐνοχαί, αἵτινες κατὰ τὸν Ἐμπορικὸν Νόμον παραγράφονται εἰς συντομωτέρας παρὰ τὰς συνήθεις προθεσμίας, μεταβάλλουν φύσιν καταχωρούμεναι εἰς τὸν ἀλληλόχρεων λογαριασμὸν· οὕτω τὸ ποσὸν χρεωστούμενης τινὸς συναλλαγματικῆς, ἐγγραφὲν εἰς τὸν λογαριασμὸν αὐτὸν, δὲν θέλει παραγραφῇ μετὰ τὰ 5 ἔτη, ἀλλὰ μετὰ τὴν τριακονταετίαν.

Συνέπεια τοῦ λογαριασμοῦ τούτου εἶναι προσέτι τὸ νὰ παράγωσιν αὐτοδικαίως τὰ εἰς αὐτὸν σημειούμενα ποσά τόκους.

αὐτὸ πράττομεν ὡς πρὸς τὰ ποσὰ τῆς αὐτῆς κατηγορίας, τὰ ἐγγεγραμμένα εἰς τε τὸ πιστολογικὸν καὶ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ.

Ἐξ ὧσων ἤδη εἵπομεν ἐννοοῦμεν ὅτι ἡ ιδιότης τῶν ἐρυθρῶν τοκαρίθμων εἶναι ἐντελῶς ἀντίθετος εἰς τὴν τῶν μελανῶν· καὶ πραγματικῶς οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐκφράζουσι ὅτι ὁ τόκος πρέπει νὰ προστεθῇ εἰς τὸ ποσὸν τοῦ λογαριασμοῦ, ἐνῷ οἱ ἐρυθροὶ τοκαρίθμοι ἀπ' ἐναντίας λέγουσι ὅτι ὁ τόκος πρέπει ν' ἀφαιρεθῇ. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ ἰδοὺ πῶς πράττομεν κατὰ τὴν ὥραν τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ. Ὡς πρὸς τὴν ἐξίσωσιν τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν μελανῶν τοκαρίθμων δὲν ἔχομεν νὰ εἴπωμεν τι, διότι περὶ αὐτῆς πράττομεν ὡς καὶ προηγουμένως, ὡς πρὸς τοὺς ἐρυθροὺς δὲ τοκαρίθμους ἐνεργοῦμεν οὕτως· εὐρίσκομεν τὴν ἐξίσωσιν τῶν χρεωλογικῶν καὶ πιστολογικῶν ἐρυθρῶν ἀριθμῶν, σημειόνομεν τὸ ποσὸν τῆς ἐξισώσεως εἰς τὴν οἰκειάν θέσιν, εὐρίσκοντες δὲ κατὰ τὴν γνωστὴν μέθοδον τὸ ποσὸν τοῦ τόκου τῆς ἐξισώσεως ταύτης, τὸ ἐγγράφομεν εἰς τὴν στήλην τῶν κεφαλαίων.

Ἐὰν ἡ ἐξίσωσις τῶν ἐρυθρῶν τοκαρίθμων ᾖναι χρεωλογικὴ, ἐγγράφομεν τὸ ποσὸν τοῦ τόκου αὐτῆς εἰς τὴν πιστολογικὴν στήλην τῶν κεφαλαίων, ἐὰν δὲ ἡ ἐξίσωσις ᾖναι πιστολογικὴ, χρεόνομεν τὸν λογαριασμὸν εἰς τὴν στήλην τῶν κεφαλαίων μετὰ τὸ ποσὸν τοῦ τόκου.

Δυνάμεθα δὲ πρὸς περισσοτέραν συντομίαν ἀντὶ νὰ εὐρώμεν τὸν τόκον τῆς ἐξισώσεως τῶν ἐρυθρῶν ἀριθμῶν, νὰ ἐγγράψωμεν τὴν ἐξίσωσιν ταύτην εἰς τὴν ἀπέναντι στήλην τῶν τοκαρίθμων, καὶ νὰ τὴν προσθέσωμεν εἰς τοὺς λοιποὺς μελανοὺς τοκαρίθμους, μετὰ δὲ τὴν πρόσθεσιν ταύτην νὰ εὐρώμεν τὴν ἐξίσωσιν τῶν μελανῶν τοκαρίθμων, καὶ κατόπιν τὸν τόκον αὐτῶν διὰ τῆς μεθόδου ταύτης θέλομεν φθάσει εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, διότι ἀντὶ νὰ ἐγγράψωμεν τὸ ποσὸν τοῦ τόκου τῶν ἐρυθρῶν τοκαρίθμων εἰς τὴν ἀντίστροφον θέσιν τοῦ λογαριασμοῦ, ἐγγράφομεν τὴν ἐξίσωσιν αὐτῶν, καὶ οὕτω μηδενίζομεν ἢ συμψηφίζομεν τοὺς ὑπολογισθέντας τόκους τῶν ἐρυθρῶν ἀριθμῶν διὰ τὰς ἡμέρας μόνον, τὰς πέραν τῆς ἡμερομηνίας τοῦ λογαριασμοῦ.

Ἡ προεκτεθεῖσα μέθοδος τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν τόκων τοῦ τοκοφόρου λογαριασμοῦ ὀνομάζεται μέθοδος εὐθεία, διότι, ὡς ἴδομεν, κατ' αὐτὴν λογαριάζομεν ἀπ' εὐθείας τοὺς τόκους ἐκάστης ποσότη-

υπολογισθῇ οἱ τόκοι. Εἰς τὴν πιστολογικὴν σελίδα ὑπάρχουσιν αἱ αὐταὶ στήλαι κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν· (ἴδε τὸ ὑπόδειγμα Α. εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος κεφαλαίου.

Εἰς ἐκ τῆς ἀμοιβαιότητος τῶν ἐνοχῶν ἀποκαθίσταται φανερόν, ὅτι ὁ συντάττων τὸν τοκοφόρον λογαριασμὸν ἔχει μὲν δικαίωμα νὰ λάβῃ τόκον δι' ὅσα ποσὰ ἔδωκε διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ, ἀλλὰ χρεωστεῖ ὡσαύτως νὰ πληρώσῃ καὶ τόκον δι' ὅσα ποσὰ ἔλαβε διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ μέχρι τῆς αὐτῆς ἐποχῆς· ὥστε ὅλαι αἱ εἰς τὸν λογαριασμὸν σημειωμέναι πιστολογικαὶ ἢ χρεωλογικαὶ ἐγγραφαὶ πρέπει νὰ ᾔναι τοκοφόροι, καὶ διὰ τῆς ἐξισώσεως, ὡς θέλομεν ἰδεῖ ἀκολούθως, θέλει προκύψῃ τὸ ποσὸν τοῦ ὀφειλομένου τόκου.

Ἡ ἰδιαιτέρα σημείωσις τῆς τοκοφόρου ἐποχῆς εἶναι ἀναγκαία, διότι συχνότατα ἡ ἐποχὴ αὕτη δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐγγραφῆς τοῦ ἄρθρου, καθόσον πιστόνομεν ἢ χρεόνομεν τὸν ἀνταποκριτὴν μας ἅμα εἰδοποιηθῶμεν ὅτι μέλλει νὰ πληρώσῃ ἢ νὰ εἰσπράξῃ διὰ λογαριασμὸν μας, καὶ πρὶν ἀκόμη τῆς πραγματικῆς ἡμέρας τῆς πληρωμῆς ἢ εἰσπράξεως· ὅθεν πρέπει νὰ γνωρίζωμεν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν ταύτην διὰ νὰ εὗρωμεν τὸν τόκον. Σημειόνοντες λοιπὸν τὴν τοκοφόρον ἐποχὴν εἰς τὴν ἀρμοδίαν στήλην, καὶ γνωρίζοντες τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ, εὐρίσκομεν τὰς τοκοφόρους ἡμέρας, τὰς ὁποίας σημειόνομεν ὡσαύτως εἰς τὴν ἀρμοδίαν στήλην· ἐπομένως πολλαπλασιάζομεν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τῶν ἡμερῶν ἐπὶ τὸ ἀντιστοιχοῦν κεφάλαιον, καὶ εὐρίσκομεν τὸν τοκαριθμὸν, τὸν ὁποῖον ἐπίσης σημειοῦμεν εἰς τὴν στήλην τοῦ.

Ἡ ἰδιότης τοῦ ἀριθμοῦ τούτου εἶναι, ὡς γνωρίζομεν ἤδη, νὰ παρουσιάξῃ ἓν νέον κεφάλαιον, τοῦ ὁποίου ὁ τόκος εἰς τὸ διάστημα μιᾶς ἡμέρας εἶναι ἴσος μὲ τὸν τόκον τοῦ κεφαλαίου μας εἰς τὸ διάστημα τῶν τοκοφόρων ἡμερῶν. Ὅθεν ἔπεται ὅτι τὸ ὅλον τοῦ ἀθροίσματος τῶν τοκαριθμῶν παρουσιάζει ἓν κεφάλαιον, τοῦ ὁποίου ὁ τόκος εἰς τὸ διάστημα μιᾶς ἡμέρας εἶναι ἴσος μὲ τὸν τόκον ὅλων τῶν ποσοτήτων τοῦ λογαριασμοῦ εἰς τὸ διάστημα ὅλων τῶν τοκοφόρων ἡμερῶν των.

Ἀφοῦ ἐγγράψωμεν λοιπὸν ὅλα τὰ κονδύλια εἰς τὸν λογαριασμὸν, καὶ σημειώσωμεν εἰς τὰς ἀρμοδίας στήλας τοὺς τοκαριθμούς ἐκάστου, θέλομεν ἔχει δύο στήλας χρεωλογικὰς διὰ νὰ ἰσολογίσωμεν· ὅθεν πρέ-

φόρου ἡμερομηνίας τοῦ λογαριασμοῦ μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἔκαστον ποσὸν εἶναι τοκοφόρον, νὰ θέσωμεν δὲ τὸ ποσὸν τῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἀρμοδίαν στήλην, νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἕκαστον ποσὸν τοῦ κεφαλαίου μὲ τὰς ἀντιστοιχοῦσας ἡμέρας του, καὶ νὰ θέσωμεν τοὺς τοκαρίθμους εἰς τὴν ἀρμοδίαν στήλην τῶν νὰ κάμωμεν δὲ τὴν αὐτὴν ἐργασίαν εἰς τε τὸ πιστολογικὸν καὶ χρεωλογικὸν μέρος.

6'.) Ἀποῦ δὲ προσδιορίσωμεν τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ πρᾶττομεν οὕτως. Ἀθροίζομεν τὰ ποσὰ τοῦ χρεωλογικοῦ μέρους, καὶ τὰ ποσὰ τοῦ πιστολογικοῦ μέρους, ἐγγράφομεν δὲ εἰς τὴν ἀρμοδίαν θέσιν τὸ ποσὸν τῆς ἐξίσωσεως. Τὸ ποσὸν τοῦτο τὸ πολλαπλασιάζομεν μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν τῆς διαρκείας τοῦ λογαριασμοῦ, δηλ. μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν, τῶν διελθουσῶν ἀπὸ τὴν πρώτην τοκοφόρον ἡμερομηνίαν τοῦ λογαριασμοῦ μέχρι τῆς ἡμερομηνίας τῆς κλείσεώς του, καὶ θέτομεν τὸ γινόμενον τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τούτου εἰς τὴν στήλην τῶν τοκαρίθμων. Κάμνομεν μετὰ ταῦτα τὴν ἐξίσωσιν τῶν ἀριθμῶν, ἐγγράφομεν τὸ ποσὸν τῆς ἐξίσωσεως εἰς τὴν ἀρμοδίαν στήλην, καὶ ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς ἐξίσωσεως ταύτης ἐξάγομεν διὰ τῆς διαιρέσεως ὡς γνωρίζομεν, τὸ ποσὸν τῶν τόκων, καὶ τὸ ἐγγράφομεν εἰς τὴν αὐτὴν σειρὰν εἰς τὴν στήλην τῶν κεφαλαίων, καὶ μετὰ ταῦτα ἰσολογίζομεν τὰ κεφάλαια καὶ κλείομεν ὀριστικῶς τὸν λογαριασμὸν.

Ἡ μέθοδος αὕτη, ὡς παρατηροῦμεν, διαφέρει πολὺ τῆς πρώτης, καὶ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσωμεν τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους φθάνομεν εἰς τὸ ἴδιον ἀποτέλεσμα διὰ τῆς ἀντιθέτου ταύτης ἐργασίας.

Θεωροῦντες τὴν πρώτην τοκοφόρον ἡμερομηνίαν ἐνὸς λογαριασμοῦ ὡς τὴν ἀρχήν, καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεώς του ὡς τὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ, παρατηροῦμεν ὅτι πᾶσα ἡμερομηνία τοῦ λογαριασμοῦ εὐρίσκεται μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἄκρων, καὶ διαιρεῖ εἰς δύο μέρη τὸ μεταξὺ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τοῦ λογαριασμοῦ διάστημα· τὸ διάστημα τοῦτο θέλομεν ὀνομάσει *διάρκειαν* τοῦ *λογαριασμοῦ*.

Οὕτως εἰς τὸν λογαριασμὸν (ἴδε ὑπόδειγμα Δ'. εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος κεφαλαίου) ἡ πρώτη τοκοφόρος ἡμερομηνία εἶναι ἡ 30 Ἰουνίου, καὶ ἡ ἐποχὴ τῆς κλείσεώς του ἡ 31 Δεκεμβρίου· πᾶσα ἄλλη ἡμερομηνία, π. χ. ἡ 31 Ὀκτωβρίου διαιρεῖ ἀναγκαίως τὴν *διάρκειαν* τοῦ *λογαριασμοῦ* εἰς δύο μέρη· τὸ πρῶτον ἀπὸ 30 Ἰουνίου μέχρι τῆς

Ὅταν ἡ τοκοφόρος ἡμερομηνία ᾖναι προγενεστέρα τῆς ἐποχῆς τοῦ λογαριασμοῦ, φανερόν εἶναι ὅτι χρεωστεῖται τόκος ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ κονδυλίου ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης μέχρι τῆς ἡμερομηνίας τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ. Ἀλλ' ὅταν ἡ τοκοφόρος ἡμερομηνία ᾖναι μεταγενεστέρα ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ λογαριασμοῦ, ἀντὶ τὸ ποσὸν νὰ ὀφείλῃ τόκους ἀπεναντίας τῷ ὀφείλονται τόκοι ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ μέχρι τῆς τοκοφόρου ἡμερομηνίας. Ἄς ἐξηγηθῶμεν δι' ἐνὸς παραδείγματος (ἴδε τὸ ὑπόδειγμα Β'. εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος κεφαλαίου).

Ὁ λογαριασμός οὗτος εἶναι κλεισμένος τὴν 31 Αὐγούστου. Τὰ πρῶτα ἐξ ἄρθρα αὐτοῦ εἶναι εἰς τὴν συνήθη των κατὰστασιν, ἀλλὰ τὸ ἕβδομον εὐρίσκεται εἰς τὴν εἰδικὴν περίπτωσιν, περὶ ἧς πρόκειται, διότι ἡ τοκοφόρος ἡμερομηνία αὐτοῦ εἶναι ἡ 10 τοῦ Σεπτεμβρίου, δηλ. δέκα ἡμέρας μεταγενεστέρα ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ λογαριασμοῦ.

Ποῖος δὲ εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ τοκοφόρου λογαριασμοῦ; Εἶναι, ὡς γνωρίζομεν, ὅχι μόνον ἡ ἔκθεσις τῶν ποσῶν τοῦ κεφαλαίου, ἀλλὰ καὶ ἡ σημείωσις τῶν χρεωστουμένων τόκων κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαρκείας τοῦ λογαριασμοῦ, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐξίσωσις τοῦ λογαριασμοῦ νὰ παρουσιάζῃ ἀκριβῶς τὴν διαφοράν μεταξὺ τῆς χρεώσεως καὶ τῆς πιστώσεως συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ τόκου· μόνον δὲ τὸ ποσὸν τῆς ἐξισώσεως μεταφερόμενον εἰς νέον λογαριασμὸν νὰ ἔχῃ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ τόκον εἰς τὸ μέλλον. Ὅθεν ἔπεται ὅτι ἐὰν παραλείψωμεν νὰ ὑπολογίσωμεν ὅπως δῆποτε τοὺς τόκους τῶν ποσῶν τούτων διὰ τὰς ἡμέρας, τὰς ἀπὸ τῆς τοκοφόρου ἡμερομηνίας των μέχρι τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ, θέλομεν ζημιωθῇ τὸν τόκον αὐτῶν τῶν ἡμερῶν, διότι μεταβιβαζόμενα τὰ ποσὰ ταῦτα διὰ τῆς ἐξισώσεως εἰς τὸν νέον λογαριασμὸν θέλουν εἶσθαι τοκοφόρα μόνον ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας αὐτοῦ τοῦ λογαριασμοῦ. Διὰ ν' ἀποφύγωμεν τὸ ἄτοπον τοῦτο ἀκολουθοῦμεν τὴν ἐξῆς μέθοδον. Εὐρίσκομεν τὸν ἀριθμὸν τῶν τοκοφόρων ἡμερῶν τῶν ποσῶν τούτων ἀπὸ τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ λογαριασμοῦ μέχρι τῆς τοκοφόρου ἡμερομηνίας των, καὶ σημειόνομεν τὸ ποσὸν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν εἰς τὴν συνήθη θέσιν τῶν τοκαρίθμων· ἀλλὰ διὰ νὰ διακρίνωμεν τοὺς τοκαρίθμους τούτους ἀπὸ τοὺς τῆς ἄλλης κατηγορίας τοὺς γράφομεν με ἐρυθρὸν χρῶμα· τὸ

στολογικοῦ καὶ χρεωλογικοῦ μέρους, ἡ δὲ ἐργασία αὕτη δύναται νὰ γενῇ κατὰ πάντα καιρὸν, διότι δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ γνωρίζωμεν τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ. Ἀφοῦ δὲ τελειώσωμεν τὴν προκαταρκτικὴν ταύτην ἐργασίαν, κατὰ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν μέλλομεν νὰ στείλωμεν τὸν λογαριασμὸν, ὅτε πλεόν ἡ ἐποχὴ τῆς κλείσεως θέλει προσδιορισθῇ, πρέπει νὰ λογαριάσωμεν τοὺς ὀλικοὺς τόκους τῶν ἀριθμῶν τοῦ χρεωλογικοῦ μέρους, καὶ τῶν ἀριθμῶν τοῦ πιστολογικοῦ μέρους, διὰ νὰ ἀφαιρέσωμεν ἐξ αὐτῶν τοὺς συμπληρωματικοὺς τόκους, τοὺς ὑπολογισθέντας ἐκ προκαταβολῆς, καὶ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ταύτης θέλομεν ἔχει τοὺς πραγματικοὺς τόκους.

Ἡ ἐργασία αὕτη, ἥτις φαίνεται ἀρκετὰ περιπεπλεγμένη, ἐκτελεῖται διὰ πράξεως συντομωτάτης, συνισταμένης εἰς τὸ νὰ λάβωμεν τὴν διαφορὰν, ἥτοι τὸ ποσὸν τῆς ἐξισώσεως τῶν κεφαλαίων, νὰ τὸ πολλαπλασιάσωμεν μὲ τὸ ποσὸν τῶν ἡμερῶν τῆς διαρκείας τοῦ λογαριασμοῦ, καὶ νὰ ἐγγράψωμεν τοὺς τοκαρίθμους αὐτοῦ εἰς τὴν στήλην αὐτῶν.

Ἀλλὰ τὸν λόγον τῆς ἀπλουστάτης ταύτης ἐργασίας πρέπει νὰ ἐξηγήσωμεν. Δὲν ἐλογαριάσαμεν εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος εἰμὴ τοὺς τόκους τοὺς συμπληρωματικοὺς ἐκάστου ποσοῦ· πρέπει λοιπὸν νὰ λογαριάσωμεν καὶ τοὺς ὀλικοὺς τόκους αὐτῶν τῶν ποσῶν τοῦ χρεωλογικοῦ μέρους, ὅταν ἀποφασισθῇ ἡ ἐποχὴ τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ.

Διὰ νὰ κάμωμεν αὐτὸν τὸν ὑπολογισμὸν πρέπει νὰ πολλαπλασιάσωμεν ἐκάστον ποσὸν τοῦ κεφαλαίου τῆς χρεώσεως διὰ τῶν ἡμερῶν τῆς διαρκείας τοῦ λογαριασμοῦ, ἢ ἀπλούστερον ἀντὶ νὰ κάμωμεν τὸν πολλαπλασιασμὸν ἐκάστου ποσοῦ, δυνάμεθα νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὸ ἄθροισμα τῶν ποσῶν τοῦ κεφαλαίου τοῦ χρεωλογικοῦ μὲ τὰς ἡμέρας, καὶ νὰ εὕρωμεν τὸν τόκον τῶν τοκαρίθμων, δηλ. τὸν ὀλικὸν τόκον τοῦ χρεωλογικοῦ μέρους.

Ὅθεν διὰ ν' ἀφαιρέσωμεν τοὺς τόκους τοὺς συμπληρωματικοὺς ἀπὸ τοὺς ὀλικοὺς τόκους, καὶ νὰ εὕρωμεν τοὺς πραγματικοὺς τόκους, ἐπειδὴ οἱ συμπληρωματικοὶ τόκοι εὐρίσκονται διὰ τῶν τοκαρίθμων ἐγγεγραμμένοι εἰς εἰς τὸ χρεωλογικὸν μέρος τοῦ λογαριασμοῦ, πρέπει νὰ ἐγγράψωμεν τοὺς ὀλικοὺς τόκους, ἥτοι τοὺς τοκαρίθμους αὐτῶν εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος, εἰς τὴν πιστολογικὴν δηλ. στήλην, διὰ νὰ ἐξισωθοῦν

τος, εἰς τρόπον ὥστε καταλογίζομεν εἰς βάρος τοῦ χρεώστου ἐκάστου ποσοῦ τοκοφόρου πρὸ τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ τοὺς τόκους αὐτοῦ ἀπὸ τὴν τοκοφόρον ἡμερομηνίαν του μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ λογαριασμοῦ· ὑπολογίζομεν δὲ ὡσαύτως εἰς τὸν χρεώστην ἐκάστου ποσοῦ, τοῦ ὁποίου ἡ τοκοφόρος ἡμερομηνία εἶναι μεταγενεστέρα τῆς ἐποχῆς τοῦ λογαριασμοῦ, τὸν τόκον αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τῆς τοκοφόρου ἡμερομηνίας.

§. 471. *Μέθοδος νέα ἢ ἀντίστροφος τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν τόκων.* — Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν ἐκ προκαταβολῆς τοὺς τόκους ἐνὸς λογαριασμοῦ, χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν ἀκόμη τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεως αὐτοῦ. Τὸ πλεονέκτημα τοῦτο εἶναι πολλὰ οὐσιώδες εἰς ἓν πολυάσχολον ἐμπορικὸν γραφεῖον, διότι ὁ λογιστής, χωρὶς νὰ περιμένῃ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ ἔτους διὰ νὰ συντάξῃ τοὺς τοκοφόρους λογαριασμούς του, δύναται διὰ τῆς μεθόδου ταύτης νὰ τοὺς προετοιμάζῃ ἅμα ἐγγράφῃ ἕκαστον ποσὸν εἰς αὐτοὺς, καὶ οὕτως εὐκόλως κατὰ πᾶσαν ἐποχὴν νὰ κλείῃ αὐτούς.

Κατὰ τὴν προεκτεθεῖσαν μέθοδον ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ προσδιορίσωμεν τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ πρὶν ἐνασχοληθῶμεν εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν τόκων, ἐὰν δὲ ἐκ τίνος ἀπροβλέπτου περιστάσεως ἀναγκασθῇ ὁ λογιστής νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἐποχὴν τοῦ λογαριασμοῦ, ὅλοι οἱ προκαταρκτικοὶ ὑπολογισμοὶ του ἀποβαίνουν ἀνωφελεῖς. Ἡ νέα μέθοδος ἀπεναντίας παρέχει τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ δύναται νὰ προετοιμάζεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἢ ἐπίπονος αὕτη ἐργασία, ὥστε νὰ εὐρίσκωνται οἱ λογαριασμοὶ πάντοτε ἔτοιμοι, καὶ νὰ δύνανται ν' ἀποσταλῶσι κατὰ πᾶσαν στιγμήν.

Τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα προέρχονται, διότι κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην δὲν μᾶς εἶναι ἀναγκαῖον εἰς τὸν λογαριασμὸν τῶν τόκων νὰ γνωρίζωμεν τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ.

Ἀντὶ δὲ νὰ λάβωμεν ὡς βάσιν τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν τόκων τὸ τέλος, ἥτοι τὸ κλείσιμον τοῦ λογαριασμοῦ, τὸ ἐποῖον μᾶς εἶναι ἄγνωστον, λαμβάνομεν ὡς βάσιν τὴν ἀρχήν, δηλ. τὴν πρώτην ἐν αὐτῷ τοκοφόρον ἡμερομηνίαν· οὕτως ἀντὶ νὰ εὐρωμεν, ὡς εἰς τὴν προλαβοῦσαν μέθοδον, τὰς μεταξὺ τῆς τοκοφόρου ἡμερομηνίας καὶ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ λογαριασμοῦ ἡμέρας, πρέπει

α.) Νὰ εὐρωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης τοκο-

στολογικοῦ πρέπει νὰ ἰσολογισθῶσιν εἰς τὸ τέλος τοῦ λογαριασμοῦ, δηλ. νὰ ἀφαιρεθῇ τὸ μικρότερον ποσὸν ἀπὸ τὸ μεγαλύτερον, ἔπεται ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα θέλει εἶσθαι τὸ ἴδιον ἐὰν ἀντὶ νὰ εὗρωμεν τοὺς τοκαρίθμους ὁλοκλήρων τῶν ἀθροισμάτων τοῦ πιστολογικοῦ καὶ χρεωλογικοῦ μέρους, εὗρωμεν τοὺς τοκαρίθμους τῆς διαφορᾶς τῶν κεφαλαίων, ἥτοι τῆς ἐξισώσεως διὰ τῶν ἡμερῶν τῆς διαρκείας τοῦ λογαριασμοῦ, καὶ τοῦτο πραγματικῶς κάμνομεν εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ λογαριασμοῦ, εὐρίσκομεν δηλ. τὴν ἐξίσωσιν τῶν κεφαλαίων, πολλαπλασιάζομεν αὐτὴν μὲ τὰς ἡμέρας τῆς διαρκείας τοῦ λογαριασμοῦ, καὶ ἐγγράφομεν τοὺς τοκαρίθμους εἰς τὴν στήλην αὐτῶν. Ἀφοῦ κάμωμεν τὸν ὑπολογισμόν τοῦτον ἀθροίζομεν τοὺς τοκαρίθμους ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, εὐρίσκομεν τὸ ποσὸν τῆς ἐξισώσεως αὐτῶν, τὸ ἐγγράφομεν εἰς τὴν στήλην, ὅπου ὑπάρχει ἡ ἑλλειψις, καὶ ὑπολογίζοντες κατὰ τὴν γνωστὴν μέθοδον τὸν τόκον αὐτῶν ἐγγράφομεν τὸ ποσὸν τοῦ τόκου εἰς τὴν στήλην τοῦ κεφαλαίου εἰς τὴν αὐτὴν γραμμὴν καὶ εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τῆς ἐξισώσεως, ἐνῶ κατὰ τὴν πρώτην μέθοδον τὸ ἐσημειώσαμεν εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος.

Μένει λοιπὸν ν' ἀποδείξωμεν διατί ἐπὶ τοῦ προκειμένου πράττομεν ἀντιθέτως.

Ὁ λόγος εἶναι ἀπλοῦς· ἴδομεν ὅτι οἱ τοκαρίθμοι τῆς χρεώσεως ἐνεγράφησαν εἰς τὴν πίστωσιν, καὶ τὸ ἀνάπαλιν οἱ τοκαρίθμοι τῆς πιστώσεως ἐνεγράφησαν εἰς τὴν χρέωσιν, ὅθεν ἔπεται ὅτι ἡ ἐξίσωσις τῶν ἀριθμῶν τούτων εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀντίθετον θέσιν ἐκείνης, ὅπου κατὰ τὴν τάξιν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη, ἐπομένως ἀντὶ νὰ σημειώσωμεν τοὺς τόκους εἰς τὸ ἀντίθετον μέρος, πρέπει νὰ τοὺς ἐγγράψωμεν εἰς τὴν αὐτὴν σειρὰν, ὅπου εἶναι ἐγγεγραμμένη καὶ ἡ ἐξίσωσις.

Εἰς τὴν μέθοδον ταύτην ἔχομεν καὶ ἓν ἄλλο πλεονέκτημα, νὰ μὴ κάμωμεν δηλ. χρῆσιν τῶν ἐρυθρῶν ἀριθμῶν.

Ἡ μέθοδος αὕτη ἀνεγνωρίσθη προτιμότερα τῆς ἄλλης, καὶ ἤδη τὰ πλείονα ἐμπορικὰ γραφεῖα κατ' αὐτὴν καταστρόβουν τοὺς τοκοφόρους λογαριασμούς των.

31 Ὀκτωβρίου, καὶ τὸ δεύτερον ἀπὸ 31 Ὀκτωβρίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου· εἶναι δὲ φανερόν ὅτι τὰ δύο ταῦτα διαστήματα ἐνούμενα θέλουν ἀποτελέσει τὴν διάρκειαν τοῦ λογαριασμοῦ.

Ὅθεν διὰ τὸ ποσὸν τῶν γρ. 1000 τῆς ἡμερομηνίας 31 Ὀκτωβρίου δὲν χρεωστοῦνται τόκοι· διὰ τὸ πρῶτον μέρος τῆς διαρκείας, χρεωστοῦνται δὲ τόκοι αὐτοῦ διὰ τὸ δεύτερον μέρος τῆς διαρκείας.

Δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἰς τὴν συνήθη μέθοδον θέλομεν λογαριάσει τοὺς τόκους τῶν γρ. 1000 ἀπὸ τὴν 31 Ὀκτωβρίου μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου, ὥστε ἔπρεπε νὰ γνωρίζωμεν τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ. Ἀλλ' εἰς τὴν νέαν μέθοδον οὗσης ἀγνώστου τῆς ἐποχῆς ταύτης μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἀποφασίζομεν νὰ κλείσωμεν τὸν λογαριασμὸν, ἔπεται ὅτι ἡ βάσις μας δὲν ἐμπορεῖ νὰ ᾔῃαι ἡ ἐποχὴ αὕτη τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ.

Εἴπομεν ὅτι τὸ πρῶτον διάστημα, καθ' ὃ δὲν χρεωστοῦνται τόκοι ὁμοῦ μὲ τὸ δεύτερον διάστημα, καθ' ὃ χρεωστοῦνται τόκοι, εἶναι ἴσον μὲ τὴν διάρκειαν τοῦ λογαριασμοῦ. Ἐπομένως οἱ τόκοι τοῦ κεφαλαίου κατὰ τὸ πρῶτον διάστημα, τοὺς ὁποίους θέλομεν ὀνομάσει συμπληρωματικούς, προστιθέμενοι εἰς τοὺς τόκους τοῦ δευτέρου διαστήματος, τοὺς ὁποίους θέλομεν ὀνομάσει πραγματικούς, εἶναι ἴσοι μὲ τοὺς τόκους τοῦ κεφαλαίου κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λογαριασμοῦ, τοὺς ὁποίους θέλομεν ὀνομάσει τόκους ὀλικούς.

Ὅθεν ἐὰν ἔχωμεν τοὺς συμπληρωματικούς τόκους καὶ τοὺς ὀλικούς (iotaux), ἀφαιροῦντες τοὺς συμπληρωματικούς ἀπὸ τοὺς ὀλικούς τόκους θέλομεν εὑρεῖ τοὺς πραγματικούς· π. χ. οἱ συμπληρωματικοὶ τόκοι τῶν γρ. 1000 ἀπὸ 30 Ἰουνίου ἕως 31 Ὀκτωβρίου εἶναι γρ. 20. Οἱ ὀλικοὶ τόκοι ἀπὸ 30 Ἰουνίου ἕως 31 Δεκεμβρίου εἶναι γρ. 30.

Ἀφαιροῦντες τὰ 20 (τόκους συμπληρωματικούς) ἀπὸ τὰ 30 (τόκους ὀλικούς) εὑρίσκομεν 10, τὰ ὁποῖα εἶναι οἱ πραγματικοὶ τόκοι τῶν γρ. 1000 ἀπὸ τὴν 31 Ὀκτωβρίου ἕως τὴν 31 Δεκεμβρίου.

Ἐπομένως θέτομεν τὴν ἐξῆς ἀρχὴν « διὰ τῶν τόκων τῶν ὀλικῶν καὶ τῶν τόκων τῶν συμπληρωματικῶν ἐνὸς κεφαλαίου εὑρίσκομεν διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τοὺς πραγματικούς τόκους αὐτοῦ τοῦ κεφαλαίου. »

Ἐφαρμόζοντες τὴν ἀρχὴν ταύτην εἰς τοκοφόρον λογαριασμὸν λογαριάζομεν τοὺς συμπληρωματικούς τόκους ὅλων τῶν ποσῶν τοῦ πι-

Δοῦναι

Γ'. ὑπόδειγμα τοκοφόρου λογαριασμοῦ κατὰ τὴν νέαν ἀντιστροφοῦν μέθοδον ἐπὶ τῶν αὐτῶν ποσῶν τοῦ ὀπισθεν Β' ὑποδείγματος.

Λαβεῖν.

[illegible]

Ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ Φ. Δ. Α. Ν. Ν.

Δοῦρα

Δ'. υπόδειγμα τοκοφόρου λογαριασμοῦ κατὰ τὴν νέαν μέθοδον μὲ τόκον 6 τοῖς 0/0, ἀρχομένου ἀπὸ 30 Ἰουνίου μέχρι 31 Δεκεμβρίου.

Λαβεῖν.

[illegible]

Εν Κωνσταντινουπόλει κτλ. Φ. Δ. Α. Ν. Ν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῆς ἐμπορικῆς ἐπιστολογραφίας.

§. 472. *Εἰσαγωγή.* — Οἱ ἔμποροι διαχωριζόμενοι συνήθως διὰ μακρῶν ἀποστάσεων δὲν δύνανται νὰ συνεννοηθῶσι περὶ τῶν συμφερόντων των εἰμὴ διὰ τῆς ἀλληλογραφίας. Ὅθεν διὰ τῶν ἐπιστολῶν συνήθως διαπραγματεύονται καὶ συζητοῦσιν ὅλας τὰς ἐμπορικὰς των ὑποθέσεις· διὰ τῶν ἐπιστολῶν ἐνεργοῦνται προβλέψεις, ἀγοραὶ, πωλήσεις καὶ ἐν γένει παντὸς εἴδους συναλλάγματα. Ἡ ἐμπορικὴ ἐπιστολογραφία ἐπομένως εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ ἐμπορίου, ἐνεργουμένη δὲ μετ' ἐπιστασίας καὶ ἐπιδειξιότητος προάγει οὐσιωδῶς τὰ συμφέροντα τοῦ ἐμπορίου· διὰ τῆς συνεχοῦς καὶ ζωηρᾶς ἀλληλογραφίας ἐπεκτείνονται καὶ πολλαπλασιάζονται αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις, ἀπεναντίας αἱ ἤδη ὑπάρχουσαι νεκροῦνται καὶ ἀποσθένονται διὰ τῆς παραμελήσεως τῆς ἀλληλογραφίας. Ὡς ἐκ τοῦ τρόπου δὲ τοῦ ἐπιστολογράφειν ἐνὸς ἐμπορίου δύναται τις νὰ συλλάβῃ ἰδέαν περὶ τῆς τάξεως καὶ ἐπιδειξιότητός του κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐμπορικῶν ὑποθέσεων του.

Ὅθεν σπουδαῖον εἶναι τὸ ἔργον τῆς ἐμπορικῆς ἐπιστολογραφίας. Ὁ δὲ ἐπιφορτισμένος τὸ ἔργον τοῦτο πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς ὅλας τὰς ὑποθέσεις τοῦ καταστήματος, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν κοινωνικὴν καὶ ἐμπορικὴν θέσιν τῶν προσώπων, μετὰ τῶν ὁποίων ἀνταποκρίνεται, ἐκτὸς τούτου δὲ ἐπιστολογράφος πρέπει νὰ γνωρίζῃ καλῶς τὴν γλῶσσαν, καὶ ἐν γένει τοὺς παραδεδεγμένους ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν ἐπιστολῶν κανόνας καὶ τάξιν. Ταῦτα δὲ ἀποκτῶνται διὰ τῆς μετ' ἐπιστασίας ἀναγνώσεως καὶ μελέτης ἐκλεκτῶν πρωτοτύπων ἐπιστολῶν.

Αἱ ἐμπορικαὶ ἐπιστολαὶ πρέπει νὰ ᾔναι ἀπλούσταται καὶ εὐκρινεῖς· ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς εἶναι νὰ ἐξηγήσῃ σαφῶς καὶ συντόμως τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν, ὅθεν οἱ πρόλογοι καὶ αἱ φιλολογικαὶ ἐπιδείξεις εἶναι ὅλως περιττὰ· ἀλλὰ τὸ γλαφυρὸν καὶ ἀφελὲς τοῦ ὕφους εἶναι προτερήματα ἀναγκαῖα εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἐπιστολάς.

Αἱ πλήρεις βαρβαρισμῶν καὶ κακοζήλων ἐκφράσεων ἄλλοτε συνήθεις ἐμπορικαὶ ἐπιστολαὶ ἐξέλιπον ἤδη, καὶ σήμερον ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔμποροι φιλοτιμοῦνται νὰ γράφωσι σύμφωνα μὲ τὰς φιλολογικὰς προόδους, τὰς ὁποίας ἡ γλῶσσά μας καθ' ἐκάστην κάμνει.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ εἴπητις πολλὰ πράγματα δι' ὀλίγων λέξεων ἀπαλλάττει τὸν ἐπιστολογραφοῦντα ἀπὸ προοίμια καὶ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ συνδυάσῃ τὰ διάφορα ἀντικείμενα τῆς ἐπιστολῆς του εἰς ἓν ὅλον· ἀπεναντίας αἱ ἐμπορικαὶ ἐπιστολαὶ, χάριν σαφηνείας μάλιστα, πρέπει νὰ σύγκηνται ἐξ ἰδιαιτέρων παραγράφων, ἕκαστος τῶν ὁποίων δύναται ν' ἀφορᾷ ἴδιον ἀντικείμενον.

Ἡ ἀλληλογραφία, οὔσα ἀληθὲς ἄλυσος διαμειβομένων ἐπιστολῶν, πρέπει νὰ βεβαιοῖ τὴν παραλαβὴν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἀνταποκριτοῦ καὶ τὴν τελευταίαν τοῦ γράφοντος, ἐὰν δὲν ἔλαβεν ἀπάντησιν αὐτῆς· διὰ τῶν σημειώσεων τούτων, δι' ὧν ἄρχονται συνήθως αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, σχηματίζουν σειρὰν τακτικὴν καὶ ἀδιάκοπον, ὥστε ἡ ἀπώλεια τινὸς ἐξ αὐτῶν ἀναφαίνεται ἀμέσως.

§. 473. *Βιβλίον ἀντιγραφῆς ἐπιστολῶν.* — Ὁ ἔμπορος ἀπὸ τὸν νόμον (1) εἶναι ὑποχρεωμένος ν' ἀντιγράψῃ εἰς ἐπίτηδες Βιβλίον τὰς ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας διευθύνει εἰς τοὺς ἀνταποκριτάς του, καὶ νὰ διατηρῇ εἰς φακέλλους τὰς ὁποίας λαμβάνει.

Τὸ Βιβλίον τῆς ἀντιγραφῆς τῶν ἐπιστολῶν εἶναι ἐκ τῶν κυριωτέρων βοηθητικῶν βιβλίων τοῦ ἐμπόρου, διότι ἐξ αὐτοῦ ὁδηγεῖται εἰς τὴν τακτοποίησιν τῶν λογιστικῶν τοῦ βιβλίου, εἰς τὴν σύνταξιν τῶν λογαριασμῶν του καὶ ἐν γένει εἰς τὰς σημειώσεις τῶν πιστοχρεώσεων του. Ὡς πρὸς τὰς νομικὰς σχέσεις τοῦ ἐμπόρου τὸ βιβλίον τῆς ἀλληλογραφίας εἶναι ἰσχυρὸν ὄπλον κατὰ τῆς κακῆς πίστεως τοῦ ἀνταποκριτοῦ, διότι κατὰ τὸν Νόμον χρησιμεύει ὡς μέσον ἀποδείξεως μεταξὺ ἐμπόρων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ ἀντιγραφὴ τῶν ἐπιστολῶν πρέπει νὰ γίνεται κατὰ τὴν χρονολογικὴν σειρὰν καὶ μὲ ἀκρίθειαν, ἄνευ διαγραφῶν, ἀγράφων διαστημάτων, καὶ προσθηκῶν ἢ σβεσμάτων (ἀρ. 10 Ἐμ. Ν.).

Εἰς τὴν ἐμπορικὴν τοῦ ἀλληλογραφίαν προσέτι ὁ ἔμπορος εὐρίσκει τὴν ἱστορίαν ὅλων του τῶν ἐπιχειρήσεων, καὶ τὴν θέσιν τῶν σχέσεων του μὲ ἕκαστον τῶν ἀνταποκριτῶν του.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῶν προεκτεθεισῶν γενικῶν παρατηρήσεων θελομεν προσθέσει εἰς τὰ ἐπόμενα τμήματα εἰδικὰς τινὰς ὁδηγίας, τὰς

(1) Ἴδε ἀρ.θ. 8 καὶ 10 τοῦ Ἐμπορ. Νόμου.

ὁποίας ὁ ἐπιστολογράφος ὀφείλει ν' ἀκολουθῇ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν ἐμπορικῶν ἐπιστολῶν.

Α'. ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ.

§. 474. Ἐγκύκλιος ὀνομάζεται ἐπιστολὴ, τὴν ὁποίαν εἰς ὅμοια ἀντίτυπα διευθύνει τις συγχρόνως εἰς πολλὰ πρόσωπα διὰ νὰ τοῖς κοινοποιήσῃ περιστατικόν τι, ὡς τὴν σύστασιν ἐμπορικῶν καταστήματος, τὴν σύστασιν ἢ διάλυσιν ἐταιρίας, μεταβολὴν τινα ἐπελθοῦσαν εἰς ἐμπορικὸν κατάστημα, τὴν μεταβολὴν τῆς ὑπογραφῆς, τὴν ἀπομάκρυνσιν ἢ τὸν θάνατον συνεταίρου τινὸς κτλ.

Ἡ ἐγκύκλιος συνήθως λιθογραφεῖται καὶ διευθύνεται ἐν γένει πρὸς ὅλους τοὺς εὐρισκομένους εἰς σχέσιν μὲ τὸν ἐκδίδοντα αὐτὴν ἐμπόρους· οἱ λαμβάνοντες τὴν ἐγκύκλιον κατὰ παραδεδεγμένην συνήθειαν δὲν ἀπαιτεῖται ν' ἀπαντήσωσιν εἰς αὐτήν.

Αἱ οὐσιωδέστεραι ἐγκύκλιοι εἶναι αἱ περιέχουσαι αἰτήσεις παραγγελιῶν, καὶ διὰ τῶν ὁποίων εἰδοποιῶν τις τὴν σύστασιν τοῦ ἐμπορικῶν του καταστήματος ζητεῖ συγχρόνως νὰ σχηματίσῃ καὶ ἐμπορικὰς σχέσεις. Εἰς τὰς τοιαύτας ἐγκυκλίους πρέπει ἐν πρώτοις νὰ σημειοῦται τὸ εἶδος τοῦ ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον τὸ συσταίνόμενον κατάστημα μέλλει νὰ μετέλθῃ, ἡ ἐταιρικὴ ἐπωνυμία αὐτοῦ, ἡ ὑπογραφή ἐκάστου τῶν συνεταίρων, καὶ μετὰ ταῦτα διὰ καταλλήλων φράσεων νὰ ἐκτίθενται τὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὁποῖα τὸ κατάστημα παρουσιάζει, π. χ. τὰ μεγάλα κεφάλαια, αἱ εἰδικαὶ γνώσεις τῶν διευθυντῶν, ἡ θέσις των ὡς πρὸς τὰ πλεονεκτήματα τῆς ἐξαγωγῆς τῆς ἀγορᾶς των, καὶ πᾶν ἄλλο οὐσιῶδες περιστατικόν. Ἐν ἑλλείψει τοιούτων ἰδιαιτέρων περιστατικῶν περιορίζεται τις νὰ διαβεβαιώσῃ περὶ τοῦ ζήλου του καὶ τῆς δραστηριότητός του, καὶ στηριζόμενος εἰς ταῦτα νὰ προσφέρῃ τὰς ἐκδουλεύσεις του.

Ἡ ἐγκύκλιος πρέπει νὰ τελευτᾷ μὲ τὰς ὑπογραφὰς τῶν συνεταίρων, καὶ μὲ τὴν παρατήρησιν τοῦ νὰ μὴ δίδεται πίστις εἰμὴ εἰς αὐτὰς μόνον.

Αἱ φράσεις, αἵτινες περιέχουν τὴν προσφορὰν τῶν ὑπηρεσιῶν, πρέπει νὰ ᾖναι γεγραμμέναι μὲ εὐγένειαν, ἀλλ' ὅχι καὶ μὲ τρόπον προσποιημένον καὶ κολακευτικόν, διότι αἱ κολακευτικαὶ φράσεις εἰς ἐγκύκλιον διευθυνομένην εἰς πολλοὺς θέλουν θεωρηθῇ ὡς ἀνούσιοι περιττο-

λογίαι. Εἰς ἰδιαιτέρας ἐπιστολάς περὶ τοιούτου ἀντικειμένου, γραφόμενας ἰδιοχείρως, καὶ διευθυνομένας πρὸς ἓνα μόνον ἔμπορον, δύναται τις νὰ ἐκτανθῇ περισσότερον, καὶ νὰ μεταχειρισθῇ ἐκφράσεις περιποιητικάς. Εἰς τὴν σύνταξιν τοιούτων ἐπιστολῶν πρέπει νὰ ἔχη τις ὑπόψιν πρὸ πάντων τὴν θέσιν τοῦ γράφοντος καὶ ἐκείνου πρὸς ὃν ἀποτίνεται. Τινὲς διὰ νὰ δώσουν περισσοτέραν βαρύτητα εἰς τὰς προσφοράς των πρὸς ἐμπόρους, παρὰ τοῖς ὁποίοις δὲν εἶναι γνωστοί, σημειοῦν εἰς τὴν ἐγκύκλιόν των τὰ ὀνόματα ἐμπορικῶν καταστημάτων κοινῆς ὑπολήψεως, ἀναφέροντες ὅτι ἐνεργοῦν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῶν.

Β'. ΑΙΤΗΣΕΙΣ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΩΝ.

§. 475. *Αἰτήσεις παραγγελιῶν.*—Ἐκτὸς τῆς δι' ἐγκυκλίων προσφορᾶς τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ ὁ ἔμπορος δύναται καὶ δι' ἰδιαιτέρων ἐπιστολῶν νὰ ζητήσῃ νὰ ἔμβῃ εἰς ἐμπορικὰς σχέσεις μὲ ἐμπόρους, μετὰ τῶν ὁποίων δὲν εἶναι ἤδη σχετισμένος. Εἰς τὰς ἐπιστολάς ταύτας πρέπει πρὸ πάντων ν' ἀναφέρῃ ὀνόματα γνωστῶν ἐμπόρων, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ὁποίων λαμβάνει τὸ θάρρος ν' ἀποταθῇ πρὸς σχηματισμὸν νέων σχέσεων. Αὐτὸς εἶναι ὁ καταλληλότερος τρόπος, δι' οὗ προοιμιᾶζονται τοιαῦται ἐπιστολαί. Ἐν τούτοις δὲν εἶναι διόλου παράδοξον, καὶ ἡ συνήθεια μάλιστα παρεδέχθη τὸ νὰ ζητῶνται παραγγελίαι ἀπὸ γνωστὰ ἐμπορικὰ καταστήματα καὶ ἄνευ προηγουμένων σχέσεων καὶ συστάσεων. Εἰς τοιαύτην περίστασιν μετὰ τινὰς φιλοφρονητικὰς φράσεις σημειώνει ὁ ἐπιστολογράφος τὰς τιμὰς τῶν ἐμπορευμάτων, τὰς σκέψεις του ὡς πρὸς τὴν μέλλουσαν τύχην αὐτῶν, καὶ προσφέρει ἐπομένως ἑαυτὸν ἔτοιμον νὰ ἐκπληρώσῃ μεθ' ὅλης τῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας τὰς ὁποίας ἤθελον τῷ ἀναθέσει παραγγελίας.

Εἶναι δὲ ἀναγκαῖον νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐὰν εἰς τοιαύτης φύσεως ἐπιστολάς προσδιορίζῃ τις τὰς τιμὰς, εἰς τὰς ὁποίας παραχωρεῖ ἐμπόρευσμά τι, ὁ προσδιορισμὸς οὗτος τῆς τιμῆς ἀποκαθιστᾷ τὴν ἐπιστολὴν σπουδαίαν προσφορὰν πωλήσεως, ὥστε ἂν ὁ πρὸς ὃν ἐπιστολὴ παραδεχθῇ τὴν προσφορὰν, εἶναι ὑπόχρεως νὰ παραχωρήσῃ τὴν προσφερθεῖσαν πραγματείαν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπροσδιόρισε τιμὴν, καὶ δὲν δύναται νὰ προφασισθῇ ὅτι εἰς τὸ μεσολαβῆσαν διάστημα τὴν παρεχώρησεν εἰς ἄλλον, ἢ ὅτι ἡ τιμὴ τῆς μετεβλήθη πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τοιούτων περιπλοκῶν εἶναι καλὸν νὰ σημειοῦται εἰς τὴν ἐπιστολὴν

ὅτι ἡ προσφορὰ γίνεται ὑπὸ τὸν ὅρον, ἐὰν ἡ πραγματεία δὲν πωληθῇ μέχρι τῆς ἀπαντήσεως.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν σύνταξιν τῶν ἐπιστολῶν τούτων ἐφαρμόζονται ὅσα καὶ περὶ τῶν ἐγκυκλίων εἴπομεν. Ἀλλ' ἡ σύνταξις τῶν ἀποβαίνει δύσκολος, διότι ὁ γράφων πρέπει νὰ συμβιβάζῃ τὴν ἀξιοπρέπειάν του μὲ τὰς ὁποίας ἀποτείνει παρακλήσεις, θέσις ἀρκετὰ δύσκολος. Πρὸ πάντων δὲ πρέπει ν' ἀποφεύγῃ φορτικὰς κολακείας, αἵτινες καὶ τὸν γράφοντα ἐξευτελίζουν, καὶ τὸν νοήμονα ἀναγνώστην ἀηδιάζουν.

Ἡ ἐπιτήδευσις καὶ ἡ κομψότης τῶν ἐκφράσεων εἰς τὰς τοιαύτας ἐπιστολάς εἶναι προτέρημα, διότι οὕτω καλύπτεται ἐν μέρει πᾶν ὅ,τι εἰς τὴν οὐσίαν περιέχουν χυδαῖον.

Τῆς αὐτῆς φύσεως εἶναι καὶ αἱ ἐπιστολαὶ, τὰς ὁποίας διευθύνει τις κατὰ πρῶτον εἰς ἐμπορικόν τι κατάστημα διὰ νὰ ζητήσῃ τι, ἢ νὰ δόσῃ παραγγελίαν τινά· εἰς τοιαύτας ἐπιστολάς εἶναι πρέπον νὰ γνωστοποιῇ τὰ δνόματα τῶν ἐμπόρων, διὰ τῆς συστάσεως τῶν ὁποίων λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ γνωρίσῃ τὸ κατάστημα, πρὸς ὃ ἀπευθύνεται. Ἡ σημείωσις αὕτη εἶναι προσέτι ἀναγκαία διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ἔμπορος, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται νὰ λάβῃ πληροφορίας περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἀξιοχρεώτητος τοῦ γράφοντος, καὶ ὁδηγηθῇ ἐπομένως εἰς τὰς μετ' αὐτοῦ σχέσεις του· ἔμποροι δὲ χαίροντες ὑπόληψιν ἀξιοχρεώτητος ἀνωτέραν πάσης ὑπονοίας ἀποφεύγουν βεβαίως ὡς περιττὰς τὰς τοιαύτας διατυπώσεις, ἀφίνοντες ἐλευθέρους ἐκείνους, πρὸς οὓς ἀποτείνονται, νὰ λάβωσιν ὅθεν ἐγκρίνωσιν ὁποίας δήποτε πληροφορίας θέλουν.

Γ'. ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΙ.

§. 476. *Παραγγελίαι.*—Ὅταν δίδῃ τις παραγγελίαν πρὸς ἀγορὰν ἐμπορεύματος τινός, πρέπει νὰ προσδιορίζῃ μετ' ἀκριβείας τὴν ποιότητα, τὸ εἶδος καὶ τὴν τιμὴν, χωρὶς ν' ἀμελῇ καὶ ὅλας τὰς λοιπὰς λεπτομερεῖς πληροφορίας, αἵτινες δύνανται νὰ ὁδηγήσουν τὸν παραγγελιοδόχον εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῆς παραγγελίας. Εἰς τὴν σύνταξιν τῆς ἐπιστολῆς του πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι αὕτη θέλει χρησιμεύσει εἰς περίστασιν λάθους ἢ ἀμφισβητήσεως ὡς δικαστικὸν μέσον, δι' οὗ θέλει ἀποφασισθῇ ἂν ἡ παραγγελία ἐξετελέσθῃ ἀκριβῶς ἢ ὅχι, καὶ ἐπομένως εἰς τίνας βάρους εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ λάθους.

ὅταν μάλιστα ἀπευθύνεται τις πρὸς ἔμπορον, τοῦ ὁποίου ἀγνοεῖ τὸν τρόπον τῆς ἐνεργείας, εἶναι ἀναγκαϊότατον νὰ ἐμβαίῃ εἰς πολλὰς λεπτομερείας διὰ νὰ προλαμβάνωνται αἱ παρεξηγήσεις καὶ δυσἀρέσκειαι, αἵτινες εἶναι πάντοτε λυπηραί.

Ὡς εἶναι γνωστὸν ἡπραγματεία, παραδοθεῖσα εἰς τὸν ἐπιφορτισμένον τὴν μετακόμισίν της, ὁδεύει διὰ λογαριασμὸν καὶ κίνδυνον τοῦ ἰδιοκτῆτου αὐτῆς, ὅθεν πρέπει ὁ παραγγέλλων νὰ προσδιορίζῃ ἀκριβῶς τὸ μέσον, δι' οὗ θέλει νὰ μετακομισθῇ ἡπραγματεία του, καὶ τὰς συμφωνίας, καθ' ἃς θέλει νὰ γενῇ ἡ ἀποστολὴ αὐτῆς.

Οἱ τελωνιακοὶ δασμοὶ, καὶ αἱ ἀσφάλειαι προσέτι δίδουν συχνὰ ἀφορμὰς ὁδηγιῶν ἐκ μέρους τοῦ παραγγελέως. Ἐννοεῖται βεβαίως ὅτι ὅλαι αὗται αἱ λεπτομέρειαι δὲν εἶναι πάντοτε ἀναγκαῖαι, ἀλλ' ἡ φρόνησις ἀπαιτεῖ νὰ μὴ παραμελῇ τις καὶ τὰ μικρότερα περιστατικά, ὥστε καὶ αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς συσκευῆς καὶ συνδέσεως τῶν ἐμπορευμάτων δύναται νὰ γενῇ πολλὰ δικαίως ἀντικείμενον ὁδηγιῶν.

Τὰ αὐτὰ ἐφαρμόζονται καὶ ὡς πρὸς τὰς παραγγελίας περὶ πωλήσεως ἐμπορευμάτων.

Δ'. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ.

§. 477. *Αἵτησις πληροφοριῶν.*—Ἐχει ἄπειρον ἐπιρρῶν εἰς τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις ἡ γνώσις τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς ἀξιοχρεότητος ἐκείνου, μετὰ τοῦ ὁποίου πρόκειται νὰ ἐμβῶμεν εἰς χρηματικὰς δοσοληληψίας· ὅθεν διὰ νὰ ὁδηγηθῇ εἰς τοῦτο ὁ ἔμπορος ἀναγκάζεται νὰ ζητήσῃ πληροφορίας, διὰ νὰ κανόνισῃ κατ' αὐτὰς τὴν διαγωγὴν του, καὶ νὰ προσδιορίσῃ κυρίως τὸ ποσὸν τῆς πίστεως, τὸ ὅποιον δύναται νὰ παραχωρήσῃ, καὶ τὸν βαθμὸν τῆς ἐμπιστοσύνης, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ θέσῃ εἰς τὰς μετ' αὐτοῦ σχέσεις του. Συχνάκις ἀντικείμενον πληροφοριῶν γίνεται προσέτι ἡ ἐμπορικὴ θέσιςπραγματείας τινὸς, ὥστε ζητοῦνται πληροφορίαι περὶ τῆς ἀφθονίας ἢ σπανιότητος αὐτῆς, περὶ τῶν τιμῶν της, περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς εἰσοδίας κτλ. Αἱ περὶ τοιούτων ἀντικειμένων πληροφορίαι εἶναι ἄπειροι, καὶ μόνον αἱ περιστάσεις καὶ αἱ ἀνάγκαι θέλουν ὁδηγήσει ἕκαστον εἰς τὸν τρόπον, καθ' ὃν πρέπει νὰ ζητῇ αὐτάς.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὰς περὶ ἀξιοχρεότητος πληροφορίας· εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ πίστις τοῦ ἐμπόρου στηρίζεται εἰς διαφόρους βάσεις, πρωτίστη τῶν ὁποίων εἶναι βεβαίως ἡ χρηματικὴ περιουσία αὐτοῦ· ἀλλ'

ἐκτὸς αὐτῆς ἡ ἐπιδεξιότης καὶ ἡ ἱκανότης, ἡ δεδοκιμασμένη φρόνησις, καὶ ἡ αὐστηρὰ τιμιότης εἶναι ὡσαύτως μεγάλα κεφάλαια πίστεως· ἀπεναντίας ἡ ἀπειρία, ἡ ἀπερίσκεπτος τόλμη, ἡ ἡ υπερβολικὴ δειλία εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, τὰ ὑπέρογκα οἰκιακὰ ἔξοδα, καὶ ἡ ἀμφίβολος ἠθικὴ δύνανται ν' ἀμφιταλαντεύσουν τὴν πεποίθησιν τοῦ ἐμπόρου ὡς πρὸς τὴν πίστιν, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ παραχωρήσῃ, ὅσον μεγάλη κεφάλαια χρηματικὰ καὶ ἂν ὑπάρχωσι, διότι συχνότατα βλέπομεν τὰς μεγαλητέρας χρηματικὰς περιουσίας νὰ χάνωνται ἐκ τῶν τοληρηῶν καὶ ἀπερίσκεπτων ἐπιχειρήσεων, ἢ ἐκ τῆς ἀνεπιτηδαιότητος καὶ ἀπρονοησίας· ὅθεν ἡ χρηματικὴ περιουσία, ἡ ἐπιδεξιότης, ἡ φρόνησις καὶ ἡ ἠθικὴ εἶναι τὰ κυριώτερα ἀντικείμενα, ἐπὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ ζητῶνται αἱ πληροφορίες, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων πρέπει νὰ περιστρέφονται αἱ ἔρευναι τοῦ μέλλοντος νὰ δόσῃ αὐτάς.

Ὁ ζητῶν τοιοῦτου εἶδους πληροφορίας ὀφείλει νὰ διαθεσαιοῖ τὸν ἀνταποκριτὴν του περὶ τῆς ἐντελοῦς ἐχεμυθίας του, διὰ νὰ τῷ δίδῃ τὸ θάρρος νὰ ἐκφρασθῇ μ' ὅλην τὴν εἰλικρίνειαν καὶ ἐλευθερίαν, τὴν τόσον ἀναγκαίαν εἰς παρομοίας περιστάσεις.

Συχνάκις αἱ πληροφορίες αὗται ζητοῦνται δι' ἰδιαιτέρων ἐπιστολῶν, ἀπευθυνομένων προσωπικῶς πρὸς τὸν διευθυντὴν τοῦ καταστήματος ἰδιαιτέρως, διὰ νὰ μὴ γενῇ γνωστὴ ἡ αἴτησις τῶν πληροφοριῶν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ καταστήματος. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν δύνανται νὰ ζητηθῶσι πληροφορίες διὰ τῆς ἐμπορικῆς ἐπιστολῆς μὴ σημειουμένου ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος περὶ οὗ πρόκειται, ἀλλὰ ἐσωκλειομένου τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ γεγραμμένου εἰς χωριστὸν τεμάχιον χαρτίου. Αἱ προφυλάξεις αὗται εἶναι ἀναγκαϊόταται, διότι διὰ τῆς ἀπλῆς αἰτήσεως πληροφοριῶν προσβάλλεται τρόπον τινὰ ἡ φιλοτιμία ἐκείνου, περὶ οὗ ζητοῦνται, καὶ ὡς ἐκ τούτου δυνατόν νὰ γεννηθῶσι παράπονα καὶ δυσαρέσκεια. Ἐννοεῖται δὲ πόσον σπουδαῖον εἶναι ἡ ἐκλογὴ τοῦ εἰλικρινοῦς καὶ πιστοῦ φίλου, πρὸς τὸν ὅποιον ἀπευθύνεται τις διὰ νὰ ζητήσῃ τὰς τοιαύτας πληροφορίας· πολλάκις μάλιστα εἶναι φρόνιμον νὰ ζητῇ τις τὰς αὐτάς πληροφορίας παρὰ διαφόρων διὰ νὰ συμπαραβάλλῃ ἐπομένως αὐτάς.

Ἐὰν πρόκηται περὶ μικρῶν χρηματικῶν ποσοτήτων, ἡ περὶ πληροφοριῶν αἴτησις γίνεται μὲ ἀδιαφορίαν εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς· ἀλλ' ἔὰν πρόκηται περὶ μεγάλων συμφερόντων ἡ αἴτησις πρέπει νὰ

(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ). 36

γίνεται μετὰ σπουδαιότητος καὶ λεπτομερείας, ὥστε ὁ ἀνταποκριτὴς ἐννοῶν τὰς σοβαρὰς συνεπειὰς τῆς ἀπαντήσεώς του νὰ φιλοτιμηθῇ νὰ ἐξερευνήσῃ μετ' ἐπιστάσις καὶ νὰ δόσῃ ἀληθεῖς καὶ ἀκριβεῖς πληροφορίες.

Ἡ θέσις ἐκείνου, ὅστις μέλλει νὰ δόσῃ τὰς ζητούμενας πληροφορίες, εἶναι ἀρκετὰ δύσκολος, ὅχι βεβαίως ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῆς ἀπαντήσεώς του, διότι αὕτη δὲν παρουσιάζει δυσκολίαν τινα, ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἀντικειμένου καὶ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀπαντήσεως. Ὁ τίμιος ἔμπορος ἀναμφιβόλως ἄνευ τοῦ παραμικροῦ δισταγμοῦ θέλει ἀπαντήσῃ εἰς τὸν φίλον του μ' ὅλην τὴν εὐλικρίνειαν, καὶ θέλει τὸν πληροφορήσῃ περὶ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἐμπορίου, θέλει ἀναφέρει τὰ προτερήματα ἢ τὰ ἐλαττώματα, τὰ ὅποια τὸν χαρακτηρίζουν, καὶ θέλει σημειώσῃ τὰς περιστάσεις, αἵτινες τυχὸν ἐξασθενοῦν τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν ὡς τίμιος δὲ ἄνθρωπος θέλει λησμονήσῃ πᾶν τυχὸν αἶσθημα ἀντιζηλίας καὶ πᾶσαν σχέσιν προσωπικῆς φιλίας· ἐν ἐνὶ λόγῳ θέλει ἐκφρασθῇ κατὰ τὴν πλήρη πεποιθήσιν του ἀνεξαρτήτως παντὸς ἰδιαίτερου συμφέροντος ἢ προσωπικῆς προλήψεως.

§. 478. Ἡ ἀπάντησις θέλει γενῇ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐζητήθησαν αἱ πληροφορίες, δηλ. ἐὰν ἐζητήθησαν δι' ἰδιαίτερας ἐπιστολῆς ἢ διὰ χωριστῆς σημειώσεως, διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου θέλει σταλῇ καὶ ἡ ἀπάντησις· ἀλλ' ὁ καταλληλότερος τρόπος εἰς πᾶσαν περίστασιν εἶναι ν' ἀπαντᾷ τις διὰ χωριστῆς σημειώσεως ἄνευ ὀνόματος καὶ ἄνευ ὑπογραφῆς. Τοιοῦτοτρόπως προλαμβάνονται δυσάρεστοι συνέπειαι ὡς ἐκ τῆς τυχὸν ἀπρονοησίας τοῦ ἀνταποκριτοῦ. Ὡς πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν σημειώσεων τούτων ἀρκεῖ νὰ εἰπῶμεν ὅτι πρέπει νὰ ἦναι σύντομοι καὶ ἀκριβεῖς, ἀναφέρουσιν κατὰ σειρὰν τὰς παρατηρήσεις τοῦ γράφοντος ἐφ' ὅλων τῶν στοιχείων, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ ἐμπορικὴ πίστις, δηλ. τὰ ὑποτιθέμενα κεφάλαια τοῦ καταστήματος, τὴν ἱκανότητα τοῦ διευθυντοῦ, τὴν φρόνησιν του, τὴν ἠθικότητά του καὶ ἐν γένει ὅλας τὰς περιστάσεις, αἵτινες δύνανται νὰ ἐπιβροιάσουν τὴν ἐμπορικὴν πίστιν καὶ νὰ φωτίσουν τὸν ζητοῦντα τὰς πληροφορίες. Ἡ λεπτομερὴς αὕτη ἀπάντησις εἶναι ἀναγκαία ὅταν πρόκηται περὶ πληροφοριῶν ζητούμενων μετὰ σπουδαιότητος, διότι εἰς ἄλλας περιστάσεις ἡ ἀπάντησις γίνεται λακωνικῶς. Π. χ. τὸ κατὰ-

στημα τοῦτο εἶναι πάσης πίστεως ἄξιον, ἢ ἡ πίστις του ἀσθενῆς, ἢ κακῆς ὑπολήψεως. Τινὲς δὲ ἔμποροι προσδιορίζουν τὸ ποσὸν τῆς πίστεως, τὸ ὅποιον οἱ ἴδιοι παραχωροῦν εἰς τὸ περὶ οὗ πρόκειται κατάστημα. Τινὲς δὲ συνειθίζουν ἀφοῦ ἐκθέσουν εἰλικρινῶς τὴν γνώμην των νὰ προσθέτουν τὴν ἐπιφύλαξιν διὰ τῆς φράσεως *ἀνευ οὐδεμιᾶς εὐθύνης μας*· ἀλλ' ἡ ἐπιφύλαξις αὕτη εἶναι ἐντελῶς περιττὴ, διότι ἕκαστος γνωρίζει ὅτι ὁ δίδων πληροφορίας δὲν ἀναλαμβάνει οὐδεμίαν εὐθύνην οὔτε νομικὴν, οὔτε ἠθικὴν, ἀρκεῖ νὰ ἔπραξε κατὰ τὴν συνείδησιν καὶ πεποίθησίν του.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπάντησιν εἰς ζητούμενας πληροφορίας περὶ ποιότητος κτλ.πραγματειῶν ἢ ἄλλων ἀντικειμένων, τοῦτο εἶναι ἔργον μᾶλλον τοῦ ἐμπείρου ἐμπόρου παρὰ τοῦ συντάκτου τῆς ἀλληλογραφίας, διότι διὰ νὰ δοθῶσι πληροφορίες περὶ τῶν ἐλαττωμάτων ἢ προτερημάτων ἐμπορεύματος τινὸς ἀπαιτοῦνται εἰδικαὶ γνώσεις.

Συχνὰ αἱ τοιούτου εἵδους ἐπιστολαὶ συνοδεύονται μὲ ὑποθετικούς λογαριασμοὺς προβλέψεως ἢ πωλήσεως τῶν περὶ ὧν πρόκειται πραγματειῶν, ὅπως ὁδηγηθῇ ἐξ αὐτῶν καλῆτερον ὁ ζητῶν τὰς πληροφορίας.

Ε'. ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ.

§. 479. Αἱ εἰδοποιητικαὶ ἐπιστολαὶ εἰς τὸ ἐμπόριον εἶναι συχνόταται, εὐρισκομένου τοῦ ἐμπόρου συνεχῶς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν ἀποστολὴν ἢ παραλαβὴν ἐμπορεύματος τινὸς, τὴν ἐκδοσιν συναλλαγματικῆς, τὴν ἄφιξιν ἢ ἀναχώρησιν πλοίου καὶ τὰ παρόμοια.

Ἡ περὶ ἀποστολῆς ἐμπορεύματος γνωστοποιήσις πρέπει ν' ἀναφέρῃ τὸ μέσον, δι' οὗ γίνεται ἡ ἀποστολὴ, νὰ συνοδεύεται δὲ μὲ ἓν ἀντίτυπον τοῦ φορτωτικοῦ καὶ μὲ τὸ τιμολόγιον (*fattura*) τῆς ἀποστελλομένης πραγματείας· ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς σημειοῦται τὸ ποσὸν τοῦ τιμολογίου, δηλ. τὰ δοθέντα χρήματα διὰ τὴν ἀξίαν καὶ διὰ τὰ ἐξόδα τῆς ἀποστελλομένης πραγματείας, προσκαλουμένου τοῦ ἀνταποκριτοῦ νὰ ἐγγράψῃ τὸ ποσὸν τοῦτο εἰς πίστιν τοῦ ἀποστολέως.

Συχνάκις εἰς τὰς ἐπιστολάς ταύτας προστίθενται σκέψεις καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἀποστελλομένων πραγματειῶν ἀφορῶσαι τὴν ποιότητά των, τὴν τιμὴν των καὶ τὰ παρόμοια.

Ὁ ἐκδίδων συναλλαγματικὴν εἰς βάρος τινὸς εἶναι ὑπόχρεως νὰ εἰδοποιήσῃ αὐτὸν περὶ τούτου, περιγράφων τὴν ἐκδοθεῖσαν συναλλαγμα-

ματικὴν, καὶ σημειόνων τὴν ἐποχὴν τῆς πτώσεώς της· θέλει δὲ ἀναφέρει διὰ ποίου λογαριασμὸν ἐξεδόθη, καὶ ἂν ἦναι διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐκδότου θέλει ἀναφέρει εἰς τὴν ἐπιστολὴν του ὅτι ἔγραψε τὸ ποσὸν αὐτῆς εἰς τὴν πίστιν του, θέλει δὲ τῷ συστήσει τὴν ἀποδοχὴν καὶ πληρωμὴν αὐτῆς. Αἱ ἄλλαι εἰδοποιητήριαι ἐπιστολαὶ δὲν παρουσιάζουν δυσκολίαν τινά.

Ὁ παραλαμβάνων πραγματεῖαν τινὰ χρεωστεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς παραλαβῆς αὐτῆς τὸν ἀποστολέα· εἰς τὴν ἐπιστολὴν δὲ ταύτην ὀφείλει νὰ κάμῃ τὰς παρατηρήσεις του, ἐὰν τυχὸν ἔχῃ ἀφορμὴν, περὶ τῆς καταστάσεως τῶν πραγματειῶν, τῆς ποιότητός των, τῆς τιμῆς των, καὶ περὶ παντὸς ἄλλου σχετικοῦ μὲ αὐτάς· δὲν εἶναι ὡσαύτως περιττὸν ν' ἀναφέρῃ τὴν ἐπιδοκιμασίαν του ἢ τὰ παράπονά του ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῆς παραγγελίας, διότι ἐκ τῶν παρατηρήσεων τούτων θέλει ὀδηγηθῆ ὁ ἀνταποκριτὴς του εἰς τὰς μελλούσας του πράξεις, ἀλλ' εἰς πᾶσαν περίστασιν πρέπει νὰ ἐπαινῇ τις μὲ μετριότητά καὶ νὰ ψέγῃ ἄνευ πικρίας.

Ἐὰν τὰ σταθμὰ, αἱ τιμαὶ καὶ οἱ λογαριασμοὶ τοῦ τιμολογίου εὐρεθοῦν ἀκριβῆ, πρέπει νὰ εἰδοποιῇ τὸν ἀνταποκριτὴν του ὅτι ἐνέγραψεν εἰς τὴν πίστιν του τὸ εἰς τὸ τιμολόγιον σημειούμενον ποσόν· ἐὰν δὲ δὲν ἔλαβε καιρὸν νὰ κάμῃ τὰς ἐπεξεργασίας ταύτας, θέλει εἰπεῖ εἰς τὴν ἐπιστολὴν του ὅτι ἐπιφυλάττεται κατόπιν νὰ πράξῃ τοῦτο μετὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν λογαριασμῶν.

Εἰδοποιῶν ὁ ἔμπορος τὴν παραλαβὴν πραγματείας τινὸς χωρὶς νὰ κάμῃ καμμίαν ἐπ' αὐτῶν παρατήρησιν ὑποτίθεται ὅτι τὰς λαμβάνει εἰς καλὴν κατάστασιν, καὶ δὲν δύναται πλέον ἀκολούθως νὰ παραπονεθῇ, ὥστε χάνει πᾶν δικαίωμα πρὸς ἀγωγὴν ἐὰν κατὰ τὴν παραλαβὴν δὲν βεβαιώσῃ ἀμέσως τὴν ἐλαττωματικὴν κατάστασιν τῶν πραγματειῶν.

Ὁ ἔμπορος, ὁ θέλων νὰ εὐρίσκεται ἐν τάξει πρὸς διατήρησιν τῶν δικαιομάτων του κατὰ τοῦ ἀποστολέως διὰ τὰ ἐλαττώματα τῶν πραγματειῶν, πρέπει νὰ ἐνεργήσῃ ὅλας τὰς νομίμους διατυπώσεις εἰς παρομοίας περιστάσεις· πρέπει δηλ. νὰ βεβαιώσῃ ἀμέσως μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ πράγματος τὴν κατάστασιν αὐτοῦ δι' ἐκθέσεως δοκιμαστῶν, διοριζομένων παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ἀρχῆς. Τὰ μαρτυρικὰ καὶ αἱ ἰδιωτικὰ βεβαιώσεις δὲν ἀναπληροῦν τὴν ἑλλειψιν ταχτικῆς ἐκθέσεως δοκιμαστῶν.

Ὁ παραλχυβάνων προσέτι πραγματείας δὲν πρέπει νὰ πληρόνη τὸν ναῦλον ἢ τὸ ἀγώγιον αὐτῶν πρὶν βεβαιωθῇ περὶ τῆς καλῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων, διότι ἅμα πληρώσῃ ὑποτίθεται ὅτι παρέλαβε τὰς πραγματείας εἰς καλὴν κατάστασιν.

Τοιαῦται εἶναι αἱ προφυλάξεις, τὰς ὁποίας ὁ ἔμπορος χρεωστεῖ νὰ λαμβάνῃ κατὰ τὴν ἄφιξιν τῶν πραγματειῶν, καὶ τὰς ὁποίας δὲν πρέπει νὰ λησμονῇ νὰ κοινοποιῇ εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν τοῦ ὅταν πρόκηται ν' ἀναγγεῖλῃ τὴν παραλαβὴν αὐτῶν· προκειμένου μάλιστα περὶ σημαντικῆς ζημίας, ἐξ ἧς δύνανται νὰ ἐκπηγάσουν διενέξεις, πρέπει νὰ φροντίσῃ νὰ ἐνεργήσῃ ὅλα τὰ παρὰ τοῦ Νόμου διαταττόμενα, διότι ἂν τὰ σφάλματα καὶ αἱ ἐλλείψεις μικρὰς σημασίας συμβιβάζονται συνήθως φιλικῶς, αἱ περὶ σημαντικῶν ὅμως ζημιῶν ἀποζημιώσεις καταντῶσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὰ δικαστήρια.

ΣΤ'. ΔΗΨΟΔΟΣΙΑΙ.

§. 480. *Αἱ περὶ χρηματικῶν ἀντικειμένων ἐπιστολαὶ ἀπαιτοῦσι τὴν μεγαλητέραν προσοχὴν, διότι κυρίως ἐκ τῶν εἰς αὐτὰς σημειώσεων ἀποδεικνύονται αἱ μετὰξὺ τῶν ἐμπόρων χρηματικαὶ σχέσεις.*

Ὅταν χρεωστῶμεν πρὸς τινὰ ἀνταποκριτὴν μας ἢ τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας τιμολογίου τινὸς ἀγορᾶς, ἢ τὴν ἐξίσωσιν τρεχουμένου λογαριασμοῦ, ἢ ἐξ ὁποίας δῆποτε ἄλλης ἀφορμῆς ποσὸν τι, καὶ πρόκειται νὰ πληρώσωμεν, ἢ στέλλομεν πρὸς τὸν ἀνταποκριτὴν μας συνάλλαγμα πληρωτέον εἰς διαταγὴν τοῦ, καὶ τὸν παραγγέλλομεν νὰ συνάξῃ τὸ ποσὸν αὐτοῦ πιστόνων τὸν λογαριασμόν μας, ἢ τὸν παραγγέλλομεν νὰ σύρῃ ἐκεῖνος εἰς βάρος μας τὸ ποσὸν τοῦ χρέους μας, ἢ ἐὰν ἀμφοτέρω τὰ μέσα ταῦτα ἦναι ἐπιζήμια, στέλλομεν πρὸς τὸν δανειστήν μας τὸ ποσὸν τοῦ χρέους μας εἰς πραγματικὰ νομίσματα.

Αἱ ἐπιστολαί, δι' ὧν διευθύνομεν συναλλαγματικὴν πληρωτέαν εἰς διαταγὴν τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας, πρέπει ἀναγκαίως νὰ περιέχουν τὴν σημείωσιν τοῦ ποσοῦ τῆς συναλλαγματικῆς, τὸ ὄνομα τοῦ πληρώσοντος καὶ τὴν προθεσμίαν τῆς πληρωμῆς. Ὅταν δὲ ἀποστέλλονται συγχρόνως πολλὰι συναλλαγματικαί, πρέπει νὰ σημειοῦται ἐκάστη χωριστά, καὶ κατόπιν τὸ ἄθροισμα ὅλων τῶν ποσοτήτων· μετὰ τὴν σημείωσιν τῶν συναλλαγματικῶν εἰδοποιούμεν τὸν ἀνταποκριτὴν ὅτι ἐνεγράψαμεν εἰς χρέος τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ ποσὸν αὐτὸ, καὶ τὸν

παρακαλοῦμεν νὰ πιστώσῃ καὶ ἐκεῖνος τὴν μερίδα μας μὲ τὴν αὐτὴν ποσότητα, εἰδοποιῶν ἡμᾶς περὶ τῆς τακτικῆς ἀποδοχῆς τῶν συναλλαγματικῶν.

Εἰς τὰς τοιαύτας ἐπιστολάς πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν περιττὰς καὶ τετριμμένας φράσεις, ἀρκεῖ δὲ ἡ ἐξῆς· «εὐαρεστηθῆτε νὰ μὲ ἀναγγείλετε τὴν παραλαβὴν τῶν, καὶ νὰ πιστώσετε τὸν λογαριασμόν μου.»

Ὁ παραλαμβάνων ἐπιστολὴν περιέχουσαν συναλλαγματικὴν πληρωτέαν εἰς διαταγὴν του, χρεωστεῖ νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τὸν ἀνταποκριτὴν του περὶ τῆς παραλαβῆς ταύτης, ἀναφέρον ὅτι ἐσημείωσεν εἰς πίστιν τοῦ ἀνταποκριτοῦ του τὸ ποσὸν τῶν ἐμβασμάτων. Εἶναι ἐντελῶς περιττὴ ἡ προσθήκη, τὴν ὁποίαν τινὲς κάμνουν διὰ τῆς φράσεως· «σᾶς πιστόνομεν, ἐπιφυλαττομένης τῆς εἰσπράξεως.» Ἡ ἐπιφύλαξις αὕτη εἶναι ἄνευ σκοποῦ, διότι ὁ Νόμος προσδιορίζει τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ ἐκδότου συναλλαγματικῆς μὴ πληρωθείσης παρὰ τοῦ ἀποδέκτου.

Εἰς τὴν εἰδοποιητήριον περὶ τῆς παραλαβῆς τῶν συναλλαγματικῶν ἐπιστολὴν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ κάμωμεν ὅσας παρατηρήσεις ἔχομεν ἐπ' αὐτῶν ὡς πρὸς τὴν προθεσίαν τῆς συναλλαγματικῆς, ὡς πρὸς τὸ ἐπωφελὲς ἢ ἐπιζήμιον τοῦ συναλλάγματος κτλ.

Εἰς περίπτωσιν μὴ ἀποδοχῆς ἢ μὴ πληρωμῆς τῆς συναλλαγματικῆς πρέπει νὰ ἐξετάζεται ἐὰν ὁ ἐκδότης ἢ ὁ παραχωρητὴς τῆς συναλλαγματικῆς παρητήθη ἀπὸ τὰς συνεπειὰς τῶν διαμαρτυρικῶν τοῦτο δὲ προκύπτει ἐὰν ἐσημείωσεν ἐπὶ τῆς συναλλαγματικῆς ἢ εἰς τὴν διευθύνουσαν αὐτὴν ἐπιστολὴν τὴν περὶ τούτου θέλησίν του, ἥτις συνήθως ἐκφράζεται οὕτως· «ἡ ἐπιστροφή νὰ γενῇ ἐνεξόδως.» Ἐὰν ὑπάρχῃ τοιαύτη σημείωσις, ὁ κάτοχος τῆς συναλλαγματικῆς δὲν εἶναι ὑπόχρεως νὰ ἐνεργήσῃ τὰ περὶ διαμαρτυρικῶν διαταττόμενα, ἀλλὰ χρεωστεῖ ἀπλῶς νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τὸν ἀνταποκριτὴν του περὶ τῆς μὴ ἀποδοχῆς ἢ μὴ πληρωμῆς τῆς συναλλαγματικῆς.

Ὁ κάτοχος συναλλαγματικῆς μὴ ἀποδεδεγμένης χρεωστεῖ πρὸς τὸ κοινὸν συμφέρον νὰ παρουσιάσῃ αὐτὴν πρὸς ἀποδοχὴν, διὰ τῆς ὁποίας μόνον καθίσταται ὑπόχρεως πρὸς πληρωμὴν ἐκεῖνος, πρὸς ὃν ἐξεδόθη ἡ συναλλαγματικὴ. Ἐὰν ἡ συναλλαγματικὴ ἦναι πληρωτέα εἰς ῥητὴν ἡμέραν, δὲν ὑποχρεοῦται νὰ τὴν παρουσιάσῃ πρὸς ἀποδοχὴν, ἐκτὸς ἂν ὁ ἀποστείλας αὐτὴν τὸ παρήγγειλεν ἡ παραγγελία δὲ αὕτη δίδεται.

διὰ τῆς φράσεως· « λαμβάνοντες τὴν συναλλαγματικὴν φροτίσατε τὰ δέοντα. » Ἐὰν δὲ ἡ συναλλαγματικὴ ᾖται πληρωτέα εἰς προθεσμίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῆς ὕψεως, ὁ κάτοχος ἄνευ οὐδεμιᾶς περὶ τούτου παραγγελίας εἶναι ὑπόχρεως νὰ παρουσιάσῃ αὐτὴν ἀμέσως πρὸς ἀποδοχὴν διὰ ν' ἀρχίσῃ ἡ προθεσμία τῆς πληρωμῆς.

Ζ'. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΗΝ.

§. 481. *Προκλήσεις εἰς π. πληρωμὴν.*—Ἐνίοτε ὁ ἔμπορος εὕρισκεται δυστυχῶς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ὑπενθυμίξῃ εἰς τοὺς καθυστεροῦντας καὶ ἀμελοῦντας ἢ ἀναβάλλοντας τὴν πληρωμὴν τῶν ὀφειλομένων χρεώστας τοῦ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεών των.

Εἶναι καλὸν αἱ ὑπενθυμίσεις αὗται νὰ γίνωνται ὅσον τὸ δυνατόν εὐσχήμως διὰ νὰ μὴ δυσαρεστῶνται ἀνταποκριταί, τοὺς ὁποίους δὲν ἔχουμεν ἀφορμὴν νὰ δυσαρεστήσωμεν. Ἡ καταλληλοτέρη περίπτωσις διὰ ν' ἀποτείνωμεν τοιαύτας ὑπενθυμίσεις εἶναι τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἢ τῆς ἐξαμηνίας, ὅτε συνήθως τακτοποιοῦνται οἱ λογαριασμοὶ καὶ στέλλεται εἰς ἕκαστον ἀνταποκριτὴν τὸ ἀντίγραφον τοῦ λογαριασμοῦ του. Ἡ τοιαύτη ἀποστολὴ εἶναι σιωπηρὰ αἴτησις πρὸς πληρωμὴν τοῦ χρεωστούμενου ποσοῦ· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου δύναται τις διευθύνων τὸν λογαριασμὸν νὰ γράψῃ πρὸς τὸν ἀνταποκριτὴν του ὅτι « θέλει λάβει μετ' εὐχαριστήσεως τὰ ἐμβάσματα, τὰ ὁποῖα πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ λογαριασμοῦ ἤθελε τῷ κάμει. » Ἡ τοιαύτη φράσις δὲν δύναται νὰ προξενήσῃ τὴν περὶ μικρὰν δυσαρέσκειαν, διότι εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν παραδεγμένην συνήθειαν· δύναται δὲ, ἐὰν θέλῃ, νὰ ἐπικαλεσθῇ πρὸς δικαιολόγησιν τοῦ τὰς ἰδίας του ἀνάγκας, τὰς περιστάσεις αἰτινας τὸν ἀναγκάζουν εἰς τοῦτο, καὶ ἐν γένει ὅλας τὰς φράσεις, τὰς ὁποίας ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ μὴ δυσαρεστήσῃ τὸν φίλον του ἤθελε τῷ ὑπαγορεύσει.

Ἐὰν ὁ εὐγενὴς αὐτὸς τρόπος τῆς προσκλήσεως εἰς πληρωμὴν ἀποδῇ ἀνωφελὲς, ὁ ἔμπορος θέλει σκεφθῇ περὶ τοῦ καταλληλοτέρου μέσου πρὸς κατανάγκασιν τοῦ ὀφειλέτου του, ἀλλὰ βεβαίως δὲν θέλει καταφύγει εἰς τὰ δυσάρεστα μέτρα πρὶν ἐξαντλήσῃ πᾶν φιλικόν.

Η'. ΕΠΑΝΑΛΗΨΙΣ ΣΧΕΣΕΩΝ.

§. 482. *Ἐπανάληψις σχέσεων.*—Ἐὰν παρατηρήσῃ ὁ ἔμπορος ὅτι αἱ παραγγελίαι τοῦ ἀνταποκριτοῦ του ἀποβαίνουν σπανιώτεραι, καὶ ὅτι αἱ μεταξύ των σχέσεις παραμελοῦνται προσπαθεῖ νὰ τὰς ἀναζωο-

γονήσῃ δι' ἐπιστολῶν, περιεχουσὼν ἐμπορικὰς εἰδήσεις, σημειώσεις τιμῶν καὶ παρατηρήσεις ὡς πρὸς τὸ ἐπικερδὲς ἐπιχειρήσεως τινὸς καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται, τῶν ὁποίων γίνεται συχνὴ χρῆσις, διότι τὸ ἐμπόριον ἔχει ἀνάγκην ζωηρότητος, πρέπει νὰ γράφονται μὲ τρόπον περιποιητικόν· δύναται δὲ νὰ ἐκφράζωσι τὴν λύπην, τὴν ὁποίαν ὁ γράφων δοκιμάζει βλέπων τὰς σχέσεις του παρημελημένας καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ δόσῃ εἰς αὐτὰς μεγαλητέραν ἀνάπτυξιν καὶ σημασίαν. Δύναται προσέτι νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ἀνταποκριτὴν του νὰ τῷ ἐκθέσῃ τοὺς λόγους, ἐκ τῶν ὁποίων προῆλθεν αὕτη ἡ ψυχρότης, ἥτις δι' αὐτὸν εἶναι τόσον λυπηρὰ, ἐπικαλούμενος τὴν φιλικὴν εἰλικρίνειαν τοῦ φίλου του, διαβεβαιῶν αὐτὸν ὅτι θέλει καταβάλλει πᾶσαν προσπάθειαν καὶ φροντίδα περὶ τῆς ἐπανορθώσεως ὁποίας δῆποτε τυχὸν ἐλλείψεώς του, καὶ ἐπὶ τέλους προσθέτων ὅτι εἶναι ἔτοιμος νὰ δεχθῇ τὰς διαταγὰς καὶ παραγγελίας του.

Θ'. ΠΑΡΑΠΟΝΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΕΙΣ.

§. 483. Αἱ παράπονα καὶ δικαιολογήσεις ἀφορῶσαι ἐπιστολαί, καὶ μάλιστα αἱ ἐπιπληκτικαί, πρέπει νὰ γράφονται μετὰ πολλῆς φρονήσεως καὶ προσοχῆς, ν' ἀποφεύγωμεν δὲ εἰς αὐτὰς τὰς παραφορὰς τῆς ἀγανακτήσεως, τὴν ὁποίαν μᾶς προξενοῦν αἱ παραδρομαὶ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας· πρέπει λοιπὸν νὰ παρόπονώμεθα ἄνευ πικρίας, καὶ μάλιστα χωρὶς νὰ προσβάλλωμεν τὴν φιλοτιμίαν τοῦ ἐμπορίου. Ἐπιπλήξεις καὶ παρατηρήσεις γινόμεναι μετὰ κοσμιότητος καὶ μετριότητος εὐκόλως γίνονται ἀποδεκταί· ἀπεναντίας ἡ πικρία τῶν ἐκφράσεων προσβάλλει καὶ ἐξαγριώνει τὰ πνεύματα, ὥστε δυσκόλως μετὰ ταῦτα συμβιβάζονται φιλικῶς. Ὁ ἐπιπλήττων καὶ παραπονούμενος πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπόψιν ὅτι καθ' ὃν τρόπον γράφει, κατὰ τὸν αὐτὸν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τῷ ἀπαντήσῃ καὶ ὁ ἀνταποκριτὴς του· ἐπιστολὴ γεγραμμένη μὲ πνεῦμα ἐξημμένον προκαλεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπάντησιν ἄτοπον καὶ ἐπομένως ῥῆξιν· ὅθεν πρέπει νὰ προφυλαττώμεθα ἀπὸ προσβλητικὰς ἐκφράσεις, διότι εἶναι πάντοτε προτιμότερον νὰ παύωμεν εὐσχήμως τὰς σχέσεις μας μετὰ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μᾶς παρὰ μετὰ δυσαρεσκειῶν καὶ ἀποτόμως.

Πολλάκις μάλιστα διὰ τῶν εὐγενῶν τρόπων ἐπιτυγχάνει τις εὐκολώτερον τοῦ ποθομένου του παρὰ διὰ τῶν ἀποτόμων ἐπιπλήξεων·

καὶ πολλάκις ἔμπορεῖ τις πολλὰ καταλλήλως ἀναφέρων τὰ παράπονά του περὶ τῆς γενομένης πράξεως νὰ παρενείρῃ ἐκ πλαγίου καὶ ἐπαίνους τῶν ἀληθῶν προτερημάτων τοῦ ὑποπεσόντος εἰς τὸ σφάλμα· αἱ μὲ τοιοῦτους ἐπαίνους συνοδεύμεναι ἐπιπλήξεις ἀποβαίνουν πολλὰ μέτριαι, ὁ δὲ ἀνταποκριτὴς χάριν τῶν εὐχαρίστων ἐπαίνων ὑποφέρει καὶ τῶν ἐπιπλήξεων τὴν πικρίαν· εἶναι ὥσπύτως καλὸν νὰ δικαιολογῇ ὁ ἴδιος τὸ σφάλμα τοῦ ἀνταποκριτοῦ του καὶ ἀποδίδων τὸ γεγονὸς εἰς παραδρομὴν νὰ παραπονήται κατὰ τοῦ γεγονότος καὶ οὐχὶ κατὰ τῆς προθέσεως τοῦ ἀνταποκριτοῦ του· δι' αὐτῶν τῶν μέσων δύναται εὐκολώτερον νὰ ἐπιτύχῃ νὰ γενοῦν δεκταὶ αἱ παρατηρήσεις του περὶ τῆς τυχὸν ἀποζημιώσεώς του.

Ὡς πρὸς τὰς ἐπιπλήξεις, τὰς ὁποίας ἀρχηγὸς καταστήματος ἀπευθύνει πρὸς τοὺς ὑπαλλήλους του, εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσωμέν τι· ἀρκεῖ νὰ εἴπωμεν ὅτι πρέπει νὰ γράφωνται μετὰ ψυχρᾶς λογικῆς καὶ σοβαρότητος.

Εἰς τὸν ἀπολογούμενον ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσωμεν τὸ ἀξίωμα ὅτι ὁ ὁμολογῶν τὸ σφάλμα του ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι ἐπιδεκτικὸς διορθώσεως· εἶναι λοιπὸν ἀναγκαιότατον ὅταν συναισθανώμενα ὅτι ἐσφάλαμεν, νὰ ὁμολογῶμεν ἀμέσως μετ' εἰλικρινείας τὴν παραδρομὴν μας ἀντὶ νὰ προσπαθῶμεν νὰ δικαιολογηθῶμεν διὰ προφάσεων καὶ σοφισμάτων· εἶναι δὲ ἀτοπώτερος ὁ τρόπος ὅσων χωρὶς νὰ ὁμολογήσουν τὴν ἔλλειψίν των συναينوῦν εἰς τὰς περὶ ἀποζημιώσεως αἰτήσεις τοῦ ἀνταποκριτοῦ του *μόνον* πρὸς *χάριν* του.

Ἡ δικαιολογητικὴ ἐπιστολὴ πρέπει νὰ περιέχῃ ἐξηγήσεις καταλλήλους πρὸς δικαιολόγησιν τοῦ γεγονότος, τὴν ἔκφρασιν τῆς λύπης διὰ τὸ γεγόμενον σφάλμα, καὶ τὴν προθυμίαν πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ἐξ αὐτοῦ ζημίας, νὰ βεβαιῶ δὲ τὸν ἀνταποκριτὴν ὅτι εἰς τὸ μέλλον θέλει εἶσθαι ἀκριβέστερος περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν παραγγελιῶν του, καὶ νὰ τελευτᾷ μὲ τὴν ἐκ νέου διαβεβαίωσιν τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἀφροσύσεως τοῦ γράφοντος.

Εἶναι περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁποία δήποτε καὶ ἂν ᾖναι ἡ πικρία καὶ ἡ αὐστηρότης τῶν ἐκφράσεων τῆς ἐπιπληκτικῆς ἐπιστολῆς δὲν πρέπει νὰ μιμῶμεθα τὸν ἀνταποκριτὴν μας· ἀπεναντίας διὰ τῆς φρονίμου ἀπαντήσεώς μας πρέπει νὰ δίδωμεν δείγματα μετριοπαθείας καὶ ἀξιοπρεπείας.

I. ΠΙΣΤΩΤΙΚΑΙ.

§. 484. Διὰ τῆς πιστωτικῆς ἐπιστολῆς παραγγέλλομεν τὸν ἀνταποκριτὴν μας νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν ἐπιφέροντα αὐτὴν τὴν ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς σημειουμένην ποσότητα ἢ μέρος αὐτῆς καθ' ὅσον ἤθελε λάβει ἀνάγκην. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἐκδίδονται πρὸς εὐκολίαν τῶν ταξειδιωτῶν, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ μεταφέρουν μεθ' ἑαυτῶν εἰς πραγματικὰ νομίσματα τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδά των.

Εἰς τὴν πιστωτικὴν ἐπιστολὴν τίθεται ἡ ὑπογραφή ἐκείνου, πρὸς ὄφελος τοῦ ὁποίου ἐκδίδεται, ὥστε ὁ ἀνταποκριτὴς πληρόνων καὶ λαμβάνων ἀποδείξεις νὰ δύναται νὰ συμπαραβάλλῃ τὰς ὑπογραφάς.

Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται δὲν εἶναι ἐμπορεύσιμοι· ὁ πληρόνων μέρος ἢ ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῆς πιστωτικῆς ἐπιστολῆς πρέπει νὰ λαμβάνῃ διπλὴν ἀπόδειξιν τῆς πληρωμῆς, ἐξ ὧν τὴν μίαν θέλει στείλῃ εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν του.

Συχνάκις προσδιορίζεται ἐντὸς τῆς ἐπιστολῆς ὁ χρόνος καθ' ὃν αὕτη ἰσχύει.

Ὁ φέρων πιστωτικὴν ἐπιστολὴν δὲν δύναται νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν ἔμπορον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται νὰ πληρώσῃ τὸ ποσὸν αὐτῆς, καὶ εἰς περίστασιν ἀρνήσεως δὲν ὑπόκειται εἰς καμμίαν νομικὴν διατύπωσιν.

Τὰ μεγάλα Τραπεζίτικα καταστήματα ἐκδίδουν συχνάκις ἐγκυκλίους πιστωτικὰς ἐπιστολάς, ἀπευθυνομένας συγχρόνως εἰς διάφορα ἐμπορικὰ καταστήματα διάφορων πόλεων πρὸς εὐκολίαν τῶν ταξειδιωτῶν· ὁ πληρόνων δυνάμει τοιούτων ἐγκυκλίων πρέπει νὰ σημειόνη εἰς τὸ περιθώριον αὐτῆς τὴν πληρωθεῖσαν ποσότητα διὰ νὰ γνωρίζουν τὰ ἄλλα ἐμπορικὰ καταστήματα πόσῃ ποσότητι ἔλαβεν ὁ ἐπιφέρων ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς πιστώσεως.

Εἰς τὴν πιστωτικὴν προστίθεται συνήθως παράγραφος συστατικὸς τοῦ ἐπιφέροντος, ἀλλ' ἡ σύστασις πρέπει νὰ γίνεταί διὰ γενικῶν ἐκφράσεων. Ὁ ἐκδίδων πιστωτικὴν πρέπει νὰ εἰδοποιῇ περὶ τούτου τὸν ἀνταποκριτὴν του, ὡς γίνεταί ὅταν ἐκδίδωμεν συναλλαγματικὰς εἰς βάρος τινος· συσταίνει δὲ εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν του νὰ κρατῇ ἀπὸ τὰ πληρωθησόμενα ποσὰ ὅλα τὰ ἔξοδά του, προμηθείας κτλ. διὰ νὰ μὴ σημειωθοῦν εἰς τὸν ἰδιαιτέρον του λογαριασμόν.

Ἡ πιστωτικὴ ἐπιστολὴ πρέπει νὰ περιέχῃ τὰ ἑξῆς· τὸ ὄνομα καὶ

ἐπάγγελμα ἐκείνου. ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐκδίδεται, καὶ τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ εἰς τὸ περιθώριον, ἂν τοῦτο ἦναι δυνατόν, τὸ ποσὸν τῆς πιστώσεως, τὴν παρατήρησιν ὅτι πρέπει νὰ κρατῇ ἐκ τῶν πληρωθησομένων χρημάτων τὰ ἔξοδα τῆς προμηθείας κτλ. τὴν παραλαβὴν διπλῶν ἀποδείξεων, καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἐπιφέροντος σύστασιν.

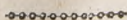
Μετὰ τὴν χρῆσιν τῆς πιστωτικῆς ἐπιστολῆς ὁ λαβὼν αὐτὴν πρέπει νὰ τὴν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἐκδότην συνοδεύων αὐτὴν μὲ ἐπιστολὴν εὐχαριστήριον.

ΙΑ'. ΣΥΣΤΑΤΙΚΑΙ.

§. 485. *Συστατικὴ ἐπιστολὴ* εἶναι ἐκείνη, διὰ τῆς ὁποίας ἐπικαλούμεθα παρὰ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας τὴν καλὴν ὑποδοχὴν καὶ περιποίησιν τοῦ ἐπιφέροντος αὐτὴν.

Εἰς τὰς συστατικὰς ἐπιστολάς, ἐὰν ἡ περίστασις τὸ ἀπαιτῇ, ἀναφέρομεν ἔπαινον τινὰ ὑπὲρ τοῦ στσαينوμένου, διὰ νὰ δικαιολογηθῇ ἡ ἀφορμὴ καὶ ἡ θερμότης τῆς συστάσεως, πρὸς δὲ τὴν χρησιμότητα, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ παρέξῃ εἰς τὸν συσταίνόμενον, καὶ τελειούμεν ἐκφράζοντες τὴν εὐγνωμοσύνην, τὴν ὁποίαν θέλομεν αἰσθανθῇ διὰ τὰς πρὸς τὸν συσταίνόμενον περιποιήσεις τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας. Ἡ συστατικὴ ἐπιστολὴ δίδεται συνήθως ἀνοικτῇ, ἐὰν δὲ δίδων τὴν συστατικὴν ἔχῃ ἀφορμὴν νὰ εἴπῃ τὶ ἰδιαιτέρως εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν του, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο δι' ἰδιαιτέρας ἐπιστολῆς. Τὸ μέτρον τοῦτο ἂν καὶ κάποτε ἀναγκαῖον, εἶναι ὅμως πάντοτε ἄτοπον, καὶ μάλιστα εἰς τὸ ἐμπόριον, εἰς τοῦ ὁποίου τὰς σχέσεις πρώτη βᾶσις πρέπει νὰ ἦναι ἡ εἰλικρίνεια. Εἰς τὴν ἐμπιστευτικὴν ταύτην ἰδιαιτέραν ἐπιστολὴν πρέπει τοῦλάχιστον νὰ ἐκφράξῃ τὴν ἀνάγκην, εἰς ἣν εὐρέθη νὰ δόσῃ τὴν συστατικὴν, καὶ τοὺς λόγους, οἱ ὅποιοι τὸν ὑπαγορεύουν νὰ τὴν περιορίσῃ διὰ τῆς ἰδιαιτέρας του.

Εἰς τὴν σύνταξιν τῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν, αἵτινες ἀπομακρύνονται ἀπὸ τὴν ἐμπορικὴν σφαῖραν, καὶ εἰς τὰς ὁποίας εἶναι συγχωρημένη ἡ κομφότης καὶ τὸ ἐπιτετηδευμένον τῶν ἐκφράσεων, εὐκόλως ἐννοεῖ τις ὅτι ἀπαιτεῖται ἱκανὴ γραφικὴ ἐπιδειξιότης.

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ.

.....

§. 486. Όρισμός συμβολαίων καὶ εἶδη αὐτῶν. — Κατὰ τὸν νομικὸν ὅρισμόν συμβόλαιον εἶναι ἡ σύμβασις, διὰ τῆς ὁποίας εἰς ἡ πλειότεροι ὑποχρεοῦνται πρὸς ἓνα ἢ πλειοτέρους νὰ δόσουν, νὰ πράξουν, ἢ νὰ μὴ πράξουν τι· ἰδίως δὲ διὰ τῆς λέξεως συμβόλαιον ἐννοοῦμεν καὶ τὸ ἔγγραφον, διὰ τοῦ ὁποίου βεβαιοῦνται αἱ ὑποχρεώσεις αὐται.

Τὰ συμβόλαια ὡς πρὸς τοὺς τύπους τῆς συντάξεώς των διακρίνονται εἰς τρία εἶδη· εἰς προφορικά, ἰδιόγραφα καὶ δημόσια.

Προφορικά εἶναι τὰ διὰ τοῦ προφορικοῦ μόνον λόγου καὶ οὐχὶ ἐγγράφως συμφωνούμενα, ταῦτα δὲ ἐν περιπτώσει ἀρνήσεως ἢ ἀθετήσεως ἀποδεικνύονται ἢ διὰ μαρτύρων, ἐὰν ὁ Νόμος ἐπιτρέπη τὴν τοιαύτην ἀπόδειξιν, ἢ ἐὰν ὁ δικαστὴς ἐγκρίνῃ τὴν παραδοχὴν τῆς τοιαύτης ἐπικινδύνου ἀποδείξεως, ἢ δι' ὅρκου.

Ἰδιόγραφα συμβόλαια εἶναι ὅσα δὲν συντάσσονται παρὰ τῶν ἀρμοδίων δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀλλὰ ἰδιωτικῶς· ταῦτα δὲ διὰ νὰ ἰσχύουν ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι ὑπογεγραμμένα ὁλοκλήρως δι' ἀλφαριθμητικῶν στοιχείων παρ' ὧν δι' αὐτῶν ὑποχρεώθησαν, καὶ ἐὰν περιέχωσιν ἀμοιβαίας ὑποχρεώσεις, πρέπει νὰ γίνουν τόσα πρωτότυπα ὅσοι εἶναι οἱ συμβαλλόμενοι, οἱ ἔχοντες ἰδιαίτερον συμφέρον· ἐπὶ ἐκάστου δὲ πρωτοτύπου πρέπει ν' ἀναφέρεται ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκδοθέντων πρωτοτύπων, ἥτοι « τοῦ παρόντος ἐγένοντα δύο, τρία κτλ. ὅμοια. »

Δημόσια δὲ συμβόλαια εἶναι τὰ συντασσόμενα κατὰ τοὺς νομίμους τύπους παρὰ τῶν ἀρμοδίων δημοσίων ὑπαλλήλων (συμβολαιογράφων, προξενικῶν Ἀρχῶν κτλ.) ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν παρὰ τοῦ Νόμου διαγραφομένων καθηκόντων των, καὶ εἰς τὸν τόπον, ὅπου ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ συντάττωσι τοιαῦτα.

Κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν συμβολαίων πρέπει πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ

ἐκφράζονται εὐκρινῶς αἱ θελήσεις τῶν μερῶν διὰ νὰ μὴ ὑπόκεινται εἰς ἀμφιβόλους ἐρμηνείας.

Καθόσον ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν των, τὰ συμβόλαια διακρίνονται εἰς διαφοροὺς κατηγορίας ὡς ἐκ τοῦ εἵδους τῶν περιεχομένων συμφωνιῶν.

Ὀνομάζονται *έτεροβαρῆ* συμβόλαια ὅταν εἰς ἡ πλειότεροι ὑποχρεοῦνται πρὸς ἓνα ἢ πλειοτέρους, χωρὶς οὗτοι οἱ τελευταῖοι νὰ ἀναλαμβάνουν καμμίαν ὑποχρέωσιν ὡς πρὸς τοὺς πρώτους.

Συναλλακτικά δὲ ὀνομάζονται τὰ συμβόλαια ὅταν δι' αὐτῶν ἕκαστον τῶν συμβαλλομένων μερῶν ὑποχρεοῦται νὰ δόσῃ ἢ νὰ πράξῃ τι θεωρούμενον ἴσον μὲ ὅ,τι δίδει ἢ πράττει τὸ ἄλλο μέρος.

Τυχηρὸν δὲ συμβόλαιον (*contrat aleatoire*) εἶναι ὅταν τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὴν ὑποχρέωσιν συνίσταται εἰς ἐνδεχόμενον δι' ἕκαστον τῶν μερῶν κέρδος ἢ ζημίαν, ἐξαρθώμενα ἐκ τινος ἀβεβαίου συμβεβηκότος.

Ὁ νόμος ἀναγνωρίζει προσέτι ὑποχρεώσεις μορφουμένας ἄνευ ἰδίας συμβάσεως, τοιαῦται εἶναι αἱ ὑποχρεώσεις, αἵτινες πηγάζουν εἴτε ἀπὸ ἐκούσιον θεμιτὴν τινὰ πράξιν, εἴτε ἀπὸ πράξιν τινὰ ἐπιζήμιον.

Αἱ ἐνοχαὶ αὗται ὀνομάζονται *οἰονεὶ συμβόλαια*· οὕτω π. χ. ἐὰν διαχειρισθῶμεν τὰς ὑποθέσεις τινὸς ἄνευ τῆς συναινέσεώς του ὑποχρεούμεθα νὰ δώσωμεν λόγον τῆς διαχειρίσεώς μας ταύτης· ἐὰν λάβωμεν ἀλλότριον πρᾶγμα κατὰ λάθος ἢ καὶ ἐν γνώσει, ὑποχρεούμεθα νὰ τὸ ἀποδόσωμεν, καὶ τέλος ἐὰν ἐνεργήσωμεν πρᾶξιν, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθε ζημία εἰς τινὰ, ὑποχρεούμεθα ν' ἀνορθώσωμεν τὴν ζημίαν ταύτην.

Εἰς τὸ παρὸν Μέρος θέλομεν ἐκθέσει τὰ ἀναγκαῖα περὶ τῆς συντάξεως τῶν κυριωτέρων ἐμπορικῶν συμβολαίων, ἀκολουθοῦντες αὐτὰ κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν· προσδὲ θέλομεν καταχωρήσει καὶ ὑποδείγματα αὐτῶν πρὸς ἀκριβεστέραν ὁδηγίαν.

Α'. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΑ.

§. 487. *Ἐμπορικὸν γραμμάτιον* ἐν γένει εἶναι συμβόλαιον, ἀποδεικνύον τὴν ἀναγνώρισιν ἑνὸς χρέους καὶ τὴν ὑποχρέωσιν πρὸς πληρωμήν. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται αἱ συναλλαγματικαὶ, τὰ εἰς διαταγὴν ἢ ἀπλᾶ γραμμάτια, αἱ μετοχαὶ ἀνωνύμων ἐταιριῶν, αἱ ἐγκοπαὶ τῶν δημοσίων χρεῶν καὶ ἐν γένει τὰ εἰς τὸ ἐμπόριον εὐ-

κόλως κυκλοφοροῦντα διὰ τῆς διαπραγματεύσεως ὑποχρεωτικὰ ἔγγραφα· κυρίως δὲ εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην συμπεριλαμβάνονται τὰ εἰς διαταγὴν γραμμάτια καὶ αἱ συναλλαγματικά.

§. 488. *Γραμμάτια εἰς διαταγὴν εἶναι ἀπλᾶ ὑποχρεωτικὰ πληρωμῆς ἔγγραφα, δυνάμενα νὰ μεταβιβάσθωσι δι' ὀπισθογραφήσεως.*

Ὁ τύπος τῶν γραμμητίων τούτων εἶναι ἀπλούστατος, διότι σκοπὸς αὐτῶν εἶναι νὰ συντάξωμεν ταχέως ἐν συμβόλαιον σαφὲς καὶ θετικόν, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ ὑπογραφόμενος ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ εἰς προθεσμίαν τινὰ καὶ εἰς προσδιωρισμένον μέρος ῥητὸν χρηματικόν ποσὸν εἰς τὸν δυνάμει ὀπισθογραφήσεως κάτοχον τοῦ γραμματίου.

Εἰς τὸ 1^{ον} μέρος τοῦ Ἐγχειριδίου ἀνεφέραμεν τὰ προσόντα τοῦ εἰς διαταγὴν γραμματίου.

Ταῦτα πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὁ συντάττων γραμμάτιον εἰς διαταγὴν, διότι συχνὰ παραλείπουν π. χ. τὴν σημείωσιν τοῦ ληφθέντος ἀντιτίμου, ἢ δὲν ἀναφέρουν κατὰ ποῖον τρόπον ἐλήφθη τὸ ἀντίτιμον τοῦτο· ἐὰν π. χ. ἐλήφθη εἰς μετρητά, εἰςπραγματείας ἢ εἰς λογαριασμόν.

§. 489. *Ὅπισθογράφησις.*— Ἡ κυριότης τοῦ εἰς διαταγὴν γραμματίου μεταβιβάζεται διὰ τῆς ὀπισθογραφήσεως, ἥτις γράφεται εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος αὐτοῦ, διαλαμβάνουσα τὸ ληφθὲν ἰσότιμον τοῦ γραμματίου καὶ τὸ ὄνομα ἐκείνου, πρὸς τὸν ὁποῖον μεταβιβάζεται· αὐταὶ εἶναι αἱ μόναι διατυπώσεις αἱ ἀπαιτούμεναι διὰ τὴν ὀπισθογράφησιν.

Ὑπόδειγμα ἀπλοῦ γραμματίου μὴ διαπραγματευοίμου.

Κωνσταντινούπολις τὴν . . . Κ. διὰ γρ. 3000.

Μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ σήμερον θέλω πληρώσει πρὸς τὸν κύριον Ν. Ν. τὸ ποσὸν τῶν τριῶν χιλιάδων γροσίων, τὸ ἰσότιμον τῶν ὁποίων ἔλαβον εἰςπραγματείας (ἢ εἰς μετρητά κτλ.).

A. A.

Τὸ γραμμάτιον τοῦτο ἀποδεικνύει ἀπλῶς τὸ χρέος, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὸν διαπραγματεύσεως.

Ὑπόδειγμα γραμματίου ἐμπορευοίμου.

Κωνσταντινούπολις τὴν . . . Κ. διὰ γρ. 3000.

Μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ σήμερον θέλω πληρώσει εἰς τὴν διαταγὴν

τοῦ κυρίου Ν. Ν. τὸ ποσὸν τῶν γροσίων τριῶν χιλιάδων, τὸ ἰσότιμον τῶν ὁποίων ἔλαβον εἰς πραγματείας.

A. A.

Κατ' αὐτὸν τὸν τύπον συντάσσονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ ἐμπορικὰ γραμμάτια. Κάποτε ἡ ἡμερομηνία καὶ τὸ ποσὸν τὸ χρηματικὸν εἰς ἀριθμοὺς τίθεται εἰς τὸ κάτω μέρος πρὸ ἢ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν.

Συχνάκις πρὸς συντομίαν παραλείπεται ἡ λέξις *ἔλαβον ἢ ληφθὲν*, πλὴν αἱ μάταιαι αὗται συντομίαι, αἵτινες ἀσχημίζουσιν καὶ γραμματικῶς τὰ ἐμπορικὰ ἔγγραφα, εἶναι καλὸν νὰ ἐκλείπουν, μάλιστα ὅταν ἐξ αὐτῶν δύνανται νὰ προέλθουν ἀμφιβολίαι.

Ἐπὶ τοῦ γραμματίου ἕκαστος τῶν κατόχων θέτει τὸν ἀριθμὸν τοῦ Βιβλίου, εἰς τὸ ὁποῖον καταχωρεῖ τὰ γραμμάτια του.

Τὸ στοιχεῖον Κ. σημαίνει *καλὸν*, τὸ ὁποῖον ἐπεκράτησε νὰ τίθεται κατὰ συνήθειαν.

§. 490. *Γραμμάτια πληρωτέα εἰς τὸν ἐπιφέροντα* εἶναι ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦ δανειστοῦ, ἀλλ' ὑποχρεοῦται δι' αὐτῶν ὁ ὑπογραφόμενος νὰ πληρώσῃ τὸ ποσὸν κατὰ τὴν προθεσμίαν εἰς τὸν παρουσιάσοντα τὸ γραμμάτιον.

Πρὸς μεταβίβασιν τῶν γραμματίων τούτων δὲν ἀπαιτεῖται καμμία διατύπωσις, διότι ἀρκεῖ ἡ ἀπλὴ ἐγχείρισις αὐτοῦ· ὅθεν ὁ κάτοχος αὐτοῦ δὲν ἔχει ἄλλον ὑπόχρεων πρὸς πληρωμὴν, εἰμὴ μόνον τὸν εἰς τὸ γραμμάτιον ὑπογεγραμμένον.

Εἰς τὸ ἐμπόριον σπανίως γίνεται χρῆσις τοιούτων γραμματίων, διότι ὁ φόβος τῆς ἀπωλείας τῶν ἀποτρέπει ἕκαστον τοῦ νὰ λαμβάνῃ τοιαῦτα γραμμάτια· ἐκτὸς τούτου ἡ πλαστογραφησις τῶν ἀποβαίνει εὐκολωτέρᾳ· συντάσσονται δὲ συνήθως ὡς ἑξῆς·

Καλὸν διὰ γρόσια πενταχόσια, τὰ ὁποῖα θέλω πληρώσει εἰς τὸν ἐπιφέροντα μετὰ . . . , τὸ ἰσότιμον τῶν ὁποίων ἔλαβον εἰς μετρητά.

Κωνσταντινούπολις τὴν . . . .

Κ. διὰ γρ. 500.

N. N.

Β'. ΕΠΙΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΣ.

§. 491. *Ἐπισυναλλαγή.* Ἐὰν πρόκηται περὶ συναλλαγματικῆς, ἥτις μεταβιβάσθηται διὰ διαφόρων ὁπισθογραφήσεων διῆλθε διαφό-

ρους πόλεις, καὶ ἐπὶ τέλους δὲν ἐπληρώθη παρ' ἐκείνου, εἰς βάρος τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη, λαμβάνει χώραν ἢ λεγομένη *ἐπισυναλλαγή*, ἥτις, ὡς ἴδομεν εἰς τὸ 1^{ον} μέρος, πρέπει κατὰ τὸν Νόμον νὰ συνοδεύεται ἀπὸ λογαριασμὸν *ἐπιστροφῆς*. Ἰδοὺ ὑποδείγματα τῆς τε *ἐπισυναλλαγμα-τικῆς* καὶ τοῦ *λογαριασμοῦ* τῆς *ἐπιστροφῆς*.

Ὑπόδειγμα ἐπισυναλλαγματικῆς.

Κωνσταντινουπόλις τὴν . . . . . Διὰ . . . . .

Τὴν πέμπτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ὁράσεως πληρώσατε διὰ ταύτης τῆς μόνης *συναλλαγματικῆς* εἰς τὸν Κύριον . . . ἢ εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ τοῦ ποσὸν τῶν . . . . ., τὸ ἰσότιμον τραθήματός σας ἐπὶ τοῦ Κυρίου . . . . . μὴ πληρωθέντος, καὶ τοῦ *λογαριασμοῦ* τῆς *ἐπιστροφῆς*, ἐπισυνημμένου ἐνταῦθα, καὶ ἐγγράψατέ τα ἄνευ ἄλλης εἰδοποιήσεώς μου.

Πρὸς τὸν Κύριον . . . . . Ν. Ν.

Εἰς . . . . . Α. Α.

Ὑπόδειγμα λογαριασμοῦ ἐπιστροφῆς.

Λογαριασμὸς ἐπιστροφῆς καὶ ἐξόδων τῆς ἐκ Γρ. . . . . *συναλλαγματικῆς*, *διαμαρτυρηθείσης* ἐπὶ μὴ πληρωμῇ, ἐκδοθείσης παρὰ τοῦ . . . . . ἐπὶ τοῦ . . . . . καὶ *μεταβιβασθείσης* δι' ὀπισθογραφίσεως εἰς . . . . .

Κεφάλαιον. . . . . Γρ. . . . .

30 ἡμερῶν τόκος. . . . . » . . . . .

Ζημία *ἐπισυναλλαγῆς* κατὰ τὴν *τίμησιν* . . . . . » . . . . .

Ἐξοδα *διαμαρτυρήσεως*. . . . . » . . . . .

τὸ ὅλον Γρ. . . . .

(Ἔπεται ἡ *βεβαίωσις* τοῦ *κολλυβιστοῦ*, καὶ ἡ *υπογραφή*).

Γ'. ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ.

§. 492. *Ἑταιρικὰ συμβόλαια*.—Ὁ τύπος τῆς *συντάξεως* τῶν *ἐταιρικῶν συμβολαίων* δὲν δύναται νὰ ᾖναι *στερεότυπος* τρόπον τινά, διότι αἱ *ἀφορμαὶ* τῆς *συστάσεως* τῆς *ἐταιρίας*, αἱ *διάφοροι περιστάσεις*, αἱ *σχέσεις* τῶν *συνεταίρων* εἶναι τόσαι αἰτίαι *τροποποιήσεων* τῆς *μορφῆς* τῶν *ἐταιρικῶν συμβολαίων*.

Ἡ *σύνταξις* ἐν γένει τῶν *ἐταιρικῶν συμβολαίων* προϋποθέτει τὴν (ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

γνώσιν ὅλων τῶν περὶ ἐταιριῶν νομικῶν διατάξεων, καὶ μόνον ὅταν τὰ συμβαλλόμενα μέρη εἰς τὰς ἐταιρικὰς τῶν συμφωνίας καὶ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐγγράφων τῶν λάβωσι ὑπόψιν τὰς γενικὰς περὶ ἐταιριῶν ἀρχὰς τοῦ Νόμου, τὰς ὁποίας ἐξεθέσαμεν εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ παρόντος Ἐγχειριδίου, θέλουν συντάξει ἐν νόμιμον συμβόλαιον.

Ὑπόδειγμα συμβολαίου εταιρίας ὁμοῤῥυθμον.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι (τὰ ὀνόματα καὶ ἐπώνυμα) ἐσυμφώνησαν ὡς ἑξῆς.

(Δύνανται ἐνταῦθα νὰ ἐκτεθῶσιν ὁ σκοπὸς καὶ αἱ σκέψεις, αἵτινες ἐπροκάλεσαν τὴν σύστασιν τῆς εταιρίας, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖον).

Ἄρ. 1. Συσταίνεται εταιρία ὁμοῤῥυθμος μεταξὺ τῶν ὑπογεγραμμένων πρὸς ἐνέργειαν ἐμπορίου παντὸς εἶδους πραγματειῶν διὰ λογαριασμὸν τῆς εταιρίας, ἢ κατὰ παρaxyγγελίαν (δύναται νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβέστερον τὸ εἶδος τῶν ἐργασιῶν).

Ἄρ. 2. Τὸ ἐταιρικὸν κεφάλαιον προσδιορίζεται εἰς γρ. . . κατατεθησομένου ἐξ ἴσου παρ' ἑκατέρου τῶν συνεταίρων· αἱ ἐταιρικαὶ καταθέσεις πρέπει νὰ γίνωσιν εἰς μετρητὰ (ἢ . . .).

Ἄρ. 3. Ἡ ἐταιρική ἐπωνυμία θέλει εἶσθαι . . . ἀμφότεροι οἱ συνέταιροι θέλουν ἔχει τὴν ἐταιρικήν ὑπογραφὴν, τῆς ὁποίας δὲν θέλουν κάμνει χρῆσιν εἰμὴ διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς εταιρίας.

Ἄρ. 4. Ἔδρα τῆς εταιρίας προσδιορίζεται ἡ πόλις. . .

Ἄρ. 5. Ἡ διάρκεια τῆς εταιρίας προσδιορίζεται ἐπὶ . . . ἔτη ἀρχόμενα ἀπὸ τὴν . . .

Ἄρ. 6. Κανεὶς τῶν συνεταίρων δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ πράξεις δι' ἴδιον λογαριασμὸν, χρεωστῶν νὰ καταβάλῃ ὅλας τοῦ τὰς φροντίδας διὰ τὰ συμφέροντα τῆς εταιρίας.

Ἄρ. 7. Ἡ διανομὴ τῶν κερδῶν θέλει γίνεσθαι ἐξ ἴσου ἢ . . .

Ἄρ. 8. Καθ' ἕκαστον μῆνα ἑκάτερος τῶν συνεταίρων θέλει λαμβάνει ἐκ τῆς εταιρίας γρ. . . Αἱ προεκτίσεις αὗται θέλουν ὑπολογίζεσθαι εἰς τὰ ἔξοδα τοῦ καταστήματος.

(Ἐνταῦθα δύναται νὰ γίνωσι ποικίλαι συμφωνίαι περὶ τῶν προεκτίσεων τῶν συνεταίρων, ἢ περὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ καταθέτουν εἰς τὴν ἐταιρίαν χρήματα ἐπὶ τόκῳ).

Ἄρ. 9. Ἡ ἐκκαθάρισις τῆς εταιρίας ἐν καιρῷ διαλύσεως θέλει ἐνεργηθῇ παρ' ἑνὸς τῶν συνεταίρων.

Άρ. 10. Όλοι αἱ ἐταιρικοί διενέξεις θέλουν υποβάλλεσθαι εἰς διαίτητάς.

Ἐγένετο ἐν Κωνσταντίν. τὴν . . . . εἰς δύο πρωτότυπα ὄντων δύο τῶν συνεταίρων. Ὑπογραφαί.

Ὑπόδειγμα συμβολαίου ἐταιρίας ἑτερορρύθμου.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι κτλ. ἐσυμφωνήσαμεν ὡς ἑξῆς:

Άρ. 1. Ἐγὼ Κ. . . . ὁμολογῶ ὅτι προσλαμβάνω ὡς ἑτερόρρυθμον συνεταῖρον εἰς τὸ ἐμπορίον μου (τὸ ὁποῖον ἐδῶ περιγράφεται) τὸν κύριον Μ. . . . διὰ νὰ συμμερίζεται τῶν κερδῶν, τῶν δυναμένων νὰ προκύψωσιν ἐκ τοῦ ἐμπορίου τούτου κατὰ τὸν κάτωθι προσδιοριζόμενον τρόπον, καὶ νὰ ὑποφέρῃ τὰς ζημίας ἐκ κοινοῦ, ἐὰν τοιαῦται προσγίνωσιν, ἀλλ' εἰς τρόπον ὥστε ὁποῖα δῆποτε καὶ ἂν ᾦναι αἱ ζημιαὶ αὗται νὰ μὴ δύνανται ὡς πρὸς τὸν ῥηθέντα Μ. . . . νὰ ὑπερβοῦν τὸ ἐταιρικόν του κεφάλαιον.

Άρ. 2. Ἡ παροῦσα ἐταιρία συνεφωνήθη διὰ . . . ἔτη ἀρχόμενα ἀπὸ τὴν . . . . καὶ λήγοντα τὴν . . . .

Άρ. 3. Ὁ Κ. Μ. . . . θέλει συμμετέχει κατὰ τὸ ἥμισυ (ἢ ὅπως ἄλλως συμφωνηθῇ) εἰς τὰ κέρδη ἢ τὰς ζημίας τῆς ἐταιρίας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν αὐτῆς.

Άρ. 4. Ἐγὼ ὁ Μ. κτλ. ὑποχρεοῦμαι νὰ καταθέσω εἰς χεῖρας τοῦ Κ. . . . τὸ ποσὸν τῶν Γρ. . . . κατὰ τὰς ἑξῆς προθεσμίας (προσδιορίζονται αἱ ἐποχαί). Τὸ χρηματικὸν τοῦτο ποσὸν θέλει μένει καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐταιρίας εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ Κ., ὅστις θέλει κάμει χρῆσιν αὐτοῦ διὰ τὰς ὑποθέσεις τοῦ ἐμπορίου τῆς ἐταιρίας.

Άρ. 5. Ὁ Κύριος Κ. . . . θέλει διευθύνει μόνος τὴν ἐταιρίαν, ἐπομένως θέλει ἐνεργεῖ ἀγοράς, πωλήσεις, διαπραγματεύσεις, θέλει ἐκλέξει τοὺς ἐμπορικοὺς ὑπαλλήλους του, καὶ ἐν γένει θέλει ἐνεργῆσαι ὅλας τὰς πράξεις τῆς διοικήσεως τῆς ἐταιρίας, χωρὶς νὰ δύναται ὁ Κ. Μ. ν' ἀναμιγνύεται ὅπως δῆποτε εἰς τὰς πράξεις τῆς ἐταιρίας.

Άρ. 6. Ἡ ἐταιρική ἐπωνυμία θέλει εἶσθαι Κ. καὶ Σ'. Ὁ Κύριος Κ. μόνος θέλει ἔχει τὴν ὑπογραφὴν, τῆς ὁποίας δὲν θέλει κάμνει χρῆσιν εἰμὴ μόνον διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐταιρίας.

Άρ. 7. Ὁ Κύριος Μ. θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν ὅλων τῶν βιβλίων, τῶν ἐγγραφῶν, τῶν ἡμερολογίων, καὶ τῆς ἄλληλογραφίας τῆς ἐταιρίας.

Ἄρ. 8. Εἰς τὴν ἔκπνευσιν τῆς ἐταιρίας ὁ Κ. Μ. θέλει λάβει τὸ κατα-
τεθὲν ποσὸν καὶ τὰ ἀναλογοῦντα εἰς αὐτὸν κέρδη· ἐν περιπτώσει δὲ
ζημίας θέλει λάβει τὸ κεφάλαιόν του ἡλαττωμένον ἀναλόγως τῶν
ζημιῶν.

Ἐγένετο κτλ. (ὡς τὸ προηγούμενον ὑπόδειγμα).

*Υπόδειγμα συμβολαίου ἐταιρίας ὁμορρύθμου ὡς πρὸς τινὰς
τῶν συνεταίρων, καὶ ἑτερορρύθμου ὡς πρὸς ἄλλους.*

Μεταξὺ τῶν ὑπογεγραμμένων κτλ.

Ἄρ. 1. Συσταίνεται ἐταιρία ὁμόρρυθμος ὡς πρὸς τοὺς κυρίους . .
. . . καὶ ἀπλῶς ἑτερόρρυθμος ὡς πρὸς τοὺς κυρίους . . . . σκοπὸς
τῆς ὁποίας εἶναι (ἐκτίθεται τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐταιρίας).

Ἄρ. 2. Τὸ ἐταιρικὸν κεφάλαιον συνίσταται ἐκ γρ. . . ., ἐκ τῶν
ὁποίων γρ. . . . θέλουν καταθέσει οἱ κύριοι . . . ὁμόρρυθμοι συνε-
ταῖροι, καὶ γρ. . . . οἱ κύριοι . . . ἑτερόρρυθμοι συνεταῖροι (ἐνταῦθα
ἐκτίθεται τὸ μέρος ἐκάστου, ὁ χρόνος τῆς καταθέσεως, ἂν ἡ κατά-
θεσις θέλῃ γενῇ εἰς νομίσματα ἢ εἰς πραγματείας κτλ.).

Ἄρ. 3. Οἱ Κύριοι . . . θέλουν εἶσθαι διευθυνταί, καὶ μόνοι αὐτοὶ
θέλουν ἔχει τὴν ἐταιρικὴν ὑπογραφὴν· εἶναι δὲ ἀπεριορίστως ὑπόχρεοι
ὡς πρὸς τὰ χρῆμα τῆς ἐταιρίας. Οἱ δὲ ἑτερόρρυθμοι συνεταῖροι δὲν ὑπό-
κεινται εἰμὴ μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς καταθέσεώς των.

Ἄρ. 4. Ἡ ἐταιρικὴ ἐπωνυμία εἶναι . . .

Ἄρ. 5. Ἔδρα τῆς ἐταιρίας προσδιορίζεται ἡ . . .

Ἄρ. 6. Ἡ διάρκεια τῆς ἐταιρίας θέλει εἶσθαι ἔτη . . .

Ἄρ. 7. Ὁ θάνατος ἐνὸς τῶν ἑτερορρύθμων συνεταίρων δὲν θέλει
ἐπιφέρει τὴν διάλυσιν τῆς ἐταιρίας. Ὁ θάνατος ἐνὸς τῶν διευθυντῶν
. . . (θέλει τὴν διαλύει ἢ ὅχι κατὰ τὰς συμφωνίας τῶν μερῶν, γι-
νομένης μνείας περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς ἐταιρίας, καὶ
μετὰ τὸν θάνατον ἐνὸς τῶν διευθυντῶν).

Ἄρ. 8. Ἡ διανομὴ τῶν κερδῶν ἢ ζημιῶν θέλει γίνεσθαι ὡς ἐξῆς
(ἐνταῦθα προσδιορίζεται τὸ μερίδιον ἐκάστου συναιτέρου).

Ἐγένετο κτλ. (ὡς τὸ προηγούμενον ὑπόδειγμα).

Υπόδειγμα συμβολαίου ἐταιρίας ἑτερορρύθμου διὰ μετοχῶν.

Οἱ ὑπογεγραμμένοι κτλ. καὶ ὅσοι εἰς τὸ ἐξῆς λάβουν μετοχὰς τῆς

παρούσης εταιρίας, σκεπτόμενοι ὅτι κτλ. συνωμολόγησαν τὰ ἑξῆς·

Ἄρ. 1. Συσταίνεται διὰ τοῦ παρόντος εταιρικοῦ συμβολαίου εταιρία ὁμόρρυθμος ὡς πρὸς τοὺς Κυρίους Ν. Ν. Ν. Ν. καὶ ἑτερόρρυθμος ὡς πρὸς ὅλους ἐκείνους, αἵτινες θέλουν γίνεαι μέτοχοι τῆς εταιρίας ταύτης.

Ἄρ. 2. Ἡ εταιρία ἔχει σκοπὸν κτλ.

Ἄρ. 3. Ἡ διάρκεια τῆς εταιρίας προσδιορίζεται εἰς . . .

Ἄρ. 4. Ἡ ἔδρα τῆς εταιρίας. . . . Ἡ εταιρική ἐπωνυμία θέλει εἶσθαι ἡ . . .

Ἄρ. 5. Οἱ Κύριοι . . . εἶναι μόνοι Διευθυνταὶ τῆς εταιρίας, καὶ ἔχουν τὴν εταιρικὴν ὑπογραφήν.

Ἄρ. 6. Τὸ εταιρικὸν κεφάλαιον εἶναι ἐκ Γρ. . . . , συγκεῖμενον ὡς ἑξῆς . . . διαιρεῖται εἰς . . . μετοχὰς ἐκ Γρ. . . . ἐκάστη. Οἱ διευθυνταὶ ἐπὶ λόγῳ τῆς ἱκανότητος καὶ τῶν ὁποίων θέλουν καταβάλλει φροντίδων ἀναγνωρίζονται ἀπὸ τοῦδε ὡς ἰδιοκτῆται . . . μετοχῶν· ἀλλὰ δι' ἐγγύησιν τῆς διευθύνσεώς των δὲν θέλουν διαθέσει τὰς μετοχὰς ταύτας εἰμὴ δι' ἀδείας τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν μετόχων. (Ἐνταῦθα δι' ἰδιαιτέρου ἄρθρου θέλει γενῆ λόγος περὶ τοῦ τρόπου τῆς συντάξεως καὶ τῆς παραχωρήσεως τῶν μετοχῶν, ἂν θέλουν εἶσθαι μεταβιβαστέαι δι' ὀπισθογραφήσεως κτλ.).

Ἄρ. 7. Οἱ διευθυνταὶ θέλουν λαμβάνει ἀντιμισθίαν ἐτησίως. . . .

Ἄρ. 8. Αἱ ἑτερόρρυθμοι μετοχαὶ θέλουν λαμβάνει τόκον πρὸς . . κατ' ἔτος καὶ μέρος . . . ἐπὶ τῶν κερδῶν, καὶ ἐπὶ τέλους τόσα . . . ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου μετὰ τὴν ἐκκαθάρισιν.

Ἄρ. 9. Οἱ διευθυνταὶ θέλουν κρατεῖ τακτικὰ βιβλία τῆς εταιρίας κατὰ τὴν ἐμπορικὴν τάξιν· ἕκαστος δὲ τῶν συμμετόχων δύναται νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν αὐτῶν, ἂνεν ὅμως μετατοπίσεώς των.

Ἄρ. 10. Καθ' ἐξαμηνίαν οἱ διευθυνταὶ θέλουν συντάττει τὸ ἰσολόγιον τῆς εταιρίας, τὸ ὁποῖον θέλει κοινοποιεῖσθαι εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν, καὶ μετὰ τὴν ἐπεξεργασίαν αὐτοῦ ἡ συνέλευσις θέλει διατάττει τὴν πληρωμὴν τῶν τόκων καὶ τὴν διανομὴν τῶν κερδῶν, ἂν τοιαῦτα ὑπάρχωσι.

Περὶ τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν μετόχων ἴδε τὸ ἀκόλουθον ὑπόδειγμα, μολονότι δύναται καὶ ἄλλως πῶς νὰ κανονισθῇ ἡ ἐξέλεγχξις τῶν πράξεων τῶν διευθυντῶν.

Υπόδειγμα συμβολαίου εταιρίας ανωνύμου.

(Σημ. Τὸ συμβόλαιον τοῦτο κατὰ τὸν Νόμον πρέπει νὰ συντάσσεται ἐνώπιον δημοσίου ὑπαλλήλου).

Ἐνώπιον ἐμοῦ κτλ.

Ἐνεφάνισθησαν οἱ Κ. Κ. . . . . Ἐνεργοῦντες ὡς θεμελιωταὶ τῆς ἀνωνύμου εταιρίας, περὶ τῆς ὁποίας πραγματεύεται τὸ παρὸν συμβόλαιον, καὶ ἀναλαμβάνοντες τόσας μετοχὰς τῆς εταιρίας ταύτης (σημείωσις τοῦ ποσοῦ τῶν μετοχῶν ἐκάστου), συνωμολόγησαν τὰς ἑξῆς βάσεις τῆς μεταξύ των συστατινομένης εταιρίας.

Σκοπὸς καὶ διάρκεια τῆς εταιρίας.

Ἄρ. 1. Συσταίνεται, ἐπιφυλαττομένης τῆς Κυβερνητικῆς ἐγκρίσεως, εταιρία ἀνώνυμος, φέρουσα τὴν ἐπωνυμίαν . . . . , σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀσφάλεια τῶν θαλασσίων κινδύνων κτλ. ἔδρα τῆς εταιρίας προσδιορίζεται ἡ πόλις . . . . .

Ἄρ. 2. Ἡ διάρκεια τῆς εταιρίας εἶναι . . . ἐτῶν, ἐκτὸς τῶν προβλεπομένων κατόπιν περιπτώσεων, καθ' ἃς θέλει γενῆ ἡ ἐκκαθάρισις αὐτῆς.

Ἄρ. 3. Αἱ ἐργασίαι τῆς εταιρίας συνίστανται (περιγραφή αὐτῶν, καὶ τῶν ὄρων ἐπὶ τῶν ὁποίων θέλουν ἐνεργεῖσθαι αἱ ἀσφάλειαι π. χ. εἰς διακεκριμένα ἄρθρα).

Κεφάλαιον τῆς εταιρίας.

Ἄρ. 4. Τὸ κεφάλαιον τῆς εταιρίας προσδιορίζεται εἰς γρ. . . . , διαιρούμενον εἰς . . . μετοχὰς πρὸς γρ. . . . ἐκάστη.

Ἄρ. 5. Οἱ μέτοχοι θέλουν ὑπογράψαι ὑποχρεωτικὰ ἔγγραφα ὑποχρεούμενοι νὰ μετρήσωσιν εἰς τὸ Ταμεῖον τῆς εταιρίας γρ. . . . , (περιγράφεται ὁ τρόπος, διὰ τοῦ ὁποίου θέλει γενῆ ἡ κατάθεσις, τὸ ποσὸν τῆς προκαταβολῆς, καὶ ἂν πρέπη νὰ δόσουν ἐγγύησιν διὰ τὸ μέρος τὸ μὴ προκαταβαλλόμενον κτλ).

Ἄρ. 6. Οἱ μέτοχοι δὲν ἐνέχονται εἰς τὰς ὑποχρεώσεις τῆς εταιρίας εἰμὴ μέχρι τῆς συνδρομῆς τοῦ ποσοῦ τῶν μετοχῶν των.

Ἄρ. 7. Αἱ μετοχαὶ μορφόνονται δι' ὀνομαστικῆς ἐγγραφῆς εἰς τὰ βιβλία τῆς εταιρίας. Εἰς ἕκαστον δὲ μέτοχον δίδεται πιστοποιητικὸν τῆς ἐγγραφῆς τοῦ ὑπογεγραμμένου ἀπὸ τὸν διευθυντὴν καὶ δύο ἐκ τῶν συμβούλων.

Άρ. 8. Ἐκαστος τῶν μετόχων δὲν δύναται νὰ ᾔῃ συγχρόνως ἰδιοκτῆτης περισσοτέρων τῶν . . . μετοχῶν.

Άρ. 9. Ἡ μεταβίβασις τῶν μετοχῶν γίνεται διὰ παραχωρήσεως κλ. (Ἔπονται οἱ ὅροι, οἱ ἀφορῶντες τὸ κεφάλαιον τῆς ἐταιρίας).

Διοίκησις τῆς ἐταιρίας.

Άρ. 10. Ἡ ἐταιρία διοικεῖται ἀπὸ ἓν συμβούλιον συγκείμενον ἀπὸ . . . συμβούλους. Ἡ ἐργασία τῶν συμβούλων εἶναι ἄμισθος.

Άρ. 11. Ἐκαστος τῶν συμβούλων πρέπει νὰ ᾔῃ ἰδιοκτῆτης τοῦλάχιστον . . . μετοχῶν, αἵτινες κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας των εἶναι ἀναπαλλοτρίωτοι.

Άρ. 12. Οἱ σύμβουλοι διορίζονται παρὰ τῆς γενικῆς συνελεύσεως τῶν μετόχων· ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας των εἶναι . . . ἐπὶ τοῦ παρόντος δυνάμει τοῦ συμβολαίου τούτου διορίζονται σύμβουλοι οἱ Κ. Κ. . . .

Άρ. 13. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον θέλει ἀνανεοῦσθαι κατὰ τὸ τρίτον καθ' ἕκαστον ἔτος· ἡ πρώτη ἀνανέωσις θέλει λάβει χώραν τὴν . . . Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη οἱ ἐξερχόμενοι σύμβουλοι θέλουν προσδιορισθῇ διὰ κλήρου.

Άρ. 14. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐκλέγει μεταξὺ τῶν μελῶν τοῦ ἑνα Πρόεδρον, ἡ ὑπηρεσία τοῦ οὐοίου διαρκεῖ . . . ἐν ἐλλείψει τοῦ προέδρου, ὁ πρεσβύτερος θέλει προεδρεύει τὸ συμβούλιον.

(Ἔπονται αἱ διατάξεις περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῶν κενῶν θέσεων τῶν συμβούλων καὶ περὶ τῶν καθηκόντων αὐτῶν).

Περὶ τῆς διευθύνσεως.

Άρ. 15. Ὁ διευθυντὴς ἐκλέγεται παρὰ τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου· δύναται δὲ ν' ἀνακληθῇ διὰ πράξεως τοῦ ἰδίου συμβουλίου κατὰ πλειονοψηφίαν. . . . μελῶν· πρέπει νὰ ᾔῃ ἰδιοκτῆτης τοῦλάχιστον . . . μετοχῶν, αἵτινες εἶναι ἀναπαλλοτρίωτοι κατὰ τὸ διάστημα τῆς διευθύνσεώς του· λαμβάνει δὲ ἀντιμισθίαν γρ. . . . κατ' ἔτος.

Άρ. 16. Ὁ διευθυντὴς παρευρίσκεται εἰς τὰς συνελεύσεις τοῦ συμβουλίου, ἔχων γνώμην συμβουλευτικὴν.

Άρ. 17. Ὁ διευθυντὴς ἐπιφορτίζεται τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, διευθύνει τὰς ἐργασίας τοῦ γραφείου κτλ.

Περὶ τῆς γενικῆς συνέλευσεως.

Ἄρ. 18. Ἡ γενικὴ συνέλευσις ἀντιπροσωπεύει τὴν ὁλομέλειαν τῶν μετόχων. Αἱ ἀποφάσεις της εἶναι ἰσχυραὶ δι' ὅλους καὶ δι' αὐτοὺς τοὺς ἀπόντας.

Ἄρ. 19. Ἡ γενικὴ συνέλευσις σύγκαιται ἐκ μετόχων ἰδιοκτητῶν τοῦλάχιστον . . . μετοχῶν πρὸ τριῶν μηνῶν.

Ἄρ. 20. Τὰ μέλη τὰ συναπαρτίζοντα τὴν γενικὴν συνέλευσιν δὲν ἔχουν εἰμὴ μίαν ψήφον, ὅσας μετοχὰς καὶ ἂν ἔχωσι. Τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ λαμβάνῃ ὁ μέτοχος μέρος εἰς τὴν γενικὴν συνέλευσιν εἶναι προσωπικόν. Ἡ γενικὴ συνέλευσις πρέπει νὰ σύγκαιται τοῦλάχιστον ἐκ . . . μετόχων.

Ἄρ. 21. Ἡ γενικὴ συνέλευσις συγκαλεῖται δι' ἀποφάσεως τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου, καὶ προεδρεύεται παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ αὐτοῦ. Ὁ νεώτερος τῶν παρόντων μετόχων ἐκτελεῖ χρέη γραμματέως.

Ἄρ. 22. Ἡ γενικὴ συνέλευσις συγκαλεῖται κατ' ἔτος τὴν . . . , καὶ ὁ διευθυντὴς δίδει λόγον τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐταιρίας.

Ἄρ. 23. Ἡ συνέλευσις αποφασίζει (ἐκτίθενται τὰ ζητήματα, τὰ ὅποια ὑποβάλλονται εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς).

*Περὶ τῶν ἐτησίων λογαριασμῶν καὶ τῆς διανομῆς
τῶν κερδῶν.*

Ἄρ. 24. Εἰς τὸ τέλος ἐκάστου ἔτους συντάσσεται τὸ ἰσολόγιον τῆς ἐταιρίας. Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον αποφασίζει ἐὰν ἦναι περίπτωσις διανομῆς κερδῶν καὶ προσδιορίζει τὸ διανεμητέον ποσόν.

Ἄρ. 25. Ἐν περιπτώσει διανομῆς κερδῶν (προσδιορίζεται τὸ ποσοστὸν ἐκ τῶν κερδῶν πρὸς αὐξήσιν τοῦ κεφαλαίου), τὸ δὲ περιπλέον διανέμεται εἰς τοὺς μετόχους ἀναλόγως τῶν μετοχῶν.

Ἄρ. 26. Ἐν περιπτώσει ζημιῶν, αἵτινες ἀπερῆρόφησαν τὰ κέρδη καὶ καὶ ἀφαιροῦν καὶ ἀπὸ τὰ κεφάλαια τόσα τοῖς 0/0, τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ παρὰ τῶν μετόχων νὰ καταθέσῃ ἕκαστος ἀναλόγως τοῦ ἐλλείμματος, καὶ ἂν ἦναι ἀνάγκη, μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν μετοχῶν. Οἱ μέτοχοι εἶναι ὑπόχρεοι νὰ ἐνεργήσουν τὴν κατάθεσιν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν, ἀφ' ἧς τοῖς κοινοποιηθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ συμβουλίου.

(Ἐπονται αἱ λοιπαὶ διατάξεις περὶ τῆς συντάξεως τῶν λογαριασμῶν καὶ τῆς διανομῆς τοῦ μερίσματος).

Διάλυσις καὶ ἐκκαθάρισις.

Ἄρ. 27. Ἡ διάλυσις τῆς ἐταιρίας λαμβάνει χώραν αὐτοδικαίως 1) ἐὰν αἱ ζημίαι ὑπερβοῦν τὸ ἥμισυ τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου. 2) ἐὰν ζητηθῇ παρ' ἐνὸς ἀριθμοῦ μετόχων ἀντιπροσωπευόντων τοῦλάχιστον τὰ τρία τέταρτα τῶν μετοχῶν.

Ἄρ. 28. Εἰς τὰς δύο ἀνωτέρας περιπτώσεις τὸ συμβούλιον χρεώσται νὰ συγκαλέσῃ ἀμέσως τὴν γενικὴν συνέλευσιν.

Ἄρ. 29. Ἡ γενικὴ συνέλευσις ἐκλέγει τρεῖς ἐκκαθαριστάς.

Ἄρ. 30. Οἱ ἐκκαθαρισταὶ θέλουσιν ἀντασφαλίσει τοὺς μὴ εἰσέτι ἐκπνεύσαντας κινδύνους, καὶ κανονίσει ὅλας τὰς σχέσεις τῆς ἐταιρίας.

Ἄρ. 31. Οἱ μέτοχοι εἶναι ὑπόχρεοι ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῶν ἐκκαθαριστῶν νὰ καταθέσουν τὰ ἀναγκαῖα ποσὰ πρὸς πληρωμὴν τῶν χρεῶν τῆς ἐταιρίας.

(Ἐπονται αἱ λοιπαὶ διατάξεις περὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως. τῆς ἐποχῆς αὐτῆς κτλ.).

Δ'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΘΑΛΑΣΣΟΔΑΝΕΙΟΥ.

§. 493. *Θαλασσοδάνεια*.—Κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν θαλασσοδανείων πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπόψιν τὰ προσόντα τῶν συμβολαίων αὐτῶν καὶ οἱ περὶ τούτων νομικοὶ κανόνες, τοὺς ὁποίους ἐξεθέσαμεν εἰς τὸ 1^{ον} μέρος.

Ἐὰν οἱ πλοίαρχοι μὴ ὄντες ἰδιοκτῆται τῶν πλοίων ἢ τῶν ἐμπορευμάτων ἀναγκάζωνται νὰ λάβωσι ναυτοδάνεια ἐπ' αὐτῶν, ἀνάγκη νὰ λάβωσι πρὸς τοῦτο ἄδειαν ἐγγράφον τῆς Ἀρχῆς, τὸ δὲ συμβόλαιον τοῦ ναυτοδανείου πρέπει νὰ μνημονεύῃ τὴν ἄδειαν ταύτην.

Ὁ θαλάσσιος τόκος δύναται νὰ συμφωνηθῇ εἴτε εἰς προσδιωρισμένον ῥητὸν ποσὸν δι' ὅλον τὸ ταξείδιον, εἴτε κατὰ μῆνα πρὸς τόσα τοῖς ἑκατόν· ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ τόκου ὁ Νόμος δὲν ἔθεσε κανένα περιορισμόν.

Ἀφοῦ παρέλθῃ ἡ ἐποχὴ τοῦ θαλασσοδανείου παύει ὁ θαλάσσιος τόκος καὶ ἄρχεται ὁ τόκος τῆς ξηρᾶς· περὶ τούτου εἶναι καλὸν νὰ τίθεται ῥητὴ συμφωνία εἰς τὸ συμβόλαιον, διότι εἶναι ἀμφίβολον ἂν οἱ

τόκοι τῆς ξηρᾶς τρέχουν αὐτοδικαίως μετὰ τὴν παῦσιν τῶν θαλασσιῶν κινδύνων.

Ἀφοῦ συνταχθῇ τὸ συμβόλαιον ἐντὸς δέκα ἡμερῶν πρέπει νὰ παρυσιασθῇ εἰς τὸ Ἐμποροδικεῖον ἢ εἰς τὸ Προξενεῖον διὰ νὰ καταχωρηθῇ. Ἡ παράλειψις τῆς διατυπώσεως ταύτης ἐπιφέρει τὴν ἀπώλειαν τῶν προνομίων.

Πρόδειγμα Ναυλοσυμφωνητικοῦ.

Ὁ ὑπογεγραμμένος Ν. Ν. πλοίαρχος καὶ ἰδιοκτῆτης κατὰ τὸ . . . τοῦ Ἑλληνικοῦ πλοίου . . . χωρητικότητος . . . (ἢ ἐπιτροπος τοῦ ἰδιοκτῆτου σημειόνων τὸ ἐπιτροπικόν) ὁμολογῶ ὅτι ἐδανείσθην παρὰ τοῦ Κυρίου Α. Α. δίστηλα . . . τὰ ὅποια θέλουν μὲ χρησιμεύσει διὰ . . . . .

Τὸ δάνειον τοῦτο ἐλήφθη ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τῶν ἐπίπλων τοῦ ῥηθέντος πλοίου μου διὰ μῆνας . . . μὲ τόκον . . . τοῖς 0/0 ἐλεύθερον πάσης ἀβαρίας· ὑπόσχομαι δὲ μετὰ τὴν προθεσμίαν ταύτην ν' ἀποδόσω εἰς τὸν δανειστήν μου (ἢ εἰς τὴν διαταγὴν του) τὸ κεφάλαιον μετὰ τῶν τόκων.

Πρὸς βεβαίωσιν ὑπέγραψα τὸ παρόν.

Ἐν . . . . . τὴν . . . . .

Ν. Ν.

Ε'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΝΑΥΛΟΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟΥ.

§. 494. Τὸ ναυλοσυμφωνητικὸν πρέπει νὰ συντάσσεται ἐγγράφως· ἀλλὰ δὲν πρέπει ἐκ τούτου νὰ υποθέσωμεν ὅτι καὶ ἡ προφορικὴ νυύλωσις εἶναι ἄκυρος· ἡ τοιαύτη ἤθελεν εἶσθαι μόνον ἄτακτος, τὰ δὲ δικαστήρια ἐκ τῶν διαφορῶν γεγονότων θέλουν ἐρμηνεύσει τὴν θέλησιν τῶν μερῶν καὶ κανονίσει τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν ὑποχρεώσεις. Ὁ Νόμος δὲν υποβάλλει τὴν σύνταξιν τοῦ ναυλοσυμφωνητικοῦ εἰς κανένα ὑποχρεωτικὸν τύπον, ὅθεν δύναται νὰ συνταχθῇ ἰδιογράφως, ὡς ὅλα τὰ ἐμπορικὰ συμβόλαια· πρὸς περισσοτέραν δὲ ἀσφάλειαν δύναται νὰ συνταχθῇ ἐνώπιον Συμβολαιογράφου ἢ Προξένου. Κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν ναυλοσυμφωνητικῶν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπόψιν αἱ περὶ ναυλώσεως διατυπώσεις τοῦ Νόμου, τὰς ὁποίας ἐξεθέσαμεν εἰς τὸ πρῶτον μέρος· κατ' αὐτὰς τὰ κυριώτερα περιστατικά, τὰ ὅποια πρέπει ν' ἀναφέρονται εἰς τὸ ναυλοσυμφωνητικόν, εἶναι τὰ ἑξῆς·

Τὸ ὄνομα καὶ ἡ χωρητικότης τοῦ πλοίου· ὡς πρὸς τὴν δῆλωσιν

τῆς χωρητικότητος ὁ πλοίαρχος πρέπει νὰ ᾔηται προσεκτικὸς, διότι κατὰ τὸν Νόμον εἶναι ὑπόχρεως εἰς ἀποζημιώσεις ἐὰν ὑπάρχῃ διαφορά, ὑπερβαίνουσα τὸ τεσσαρακοστὸν μέρος τοῦ πλοίου.

Τὰ ὀνόματα τοῦ πλοιάρχου καὶ τοῦ ναυλωτοῦ παρατηρητέον δὲ ὅτι ὁ πλοίαρχος ὅταν δὲν ᾔηται ἰδιοκτήκης τοῦ πλοίου δὲν δύναται νὰ υποβάλῃ τὸ πλοῖον εἰς ναύλωσιν, εὐρισκόμενος εἰς τὸν τόπον τῆς κατοικίας τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ πλοίου ἢ τοῦ ἐπιτρόπου του.

Τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως. Ὁ χρόνος τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως κανονίζεται συνήθως εἰς τὰ ναυλοσυμφωνητικὰ προσδιοριζομένων τῶν ἡμερῶν, κατὰ τὰς ὁποίας τὸ πλοῖον χρεωστεῖ περιμένῃ διὰ νὰ φορτώσῃ. Αἱ ἡμέραι αὗται ὀνομάζονται ἡμέραι στάσεως (*stalie*)· ὑπερστάσεως δὲ ἡμέραι (*contra stalie*) ὀνομάζονται ἐκεῖναι, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ πλοίαρχος μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας τῆς φορτώσεως ἢ ἐκφορτώσεως εἶναι ὑπόχρεως νὰ περιμένῃ ἀκόμη, λαμβάνων περὶ πλέον δι' αὐτὰς ποσοστὸν τι ἐπὶ τοῦ ναύλου πρὸς ἀποζημιώσιν του.

Πρέπει δὲ ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ ναυλοσυμφωνητικὸν ἀπὸ πότε ἄρχονται αἱ ἡμέραι τῆς στάσεως, ἂν θεωρῶνται μόνον αἱ ἐργάσιμοι ἡμέραι, ἢ ἐὰν συμπεριλαμβάνωνται καὶ αἱ ἑορταὶ καὶ αἱ ἕνεκα κακοῦ καιροῦ διακοπαί.

Ἐὰν εἰς τὸ ναυλοσυμφωνητικὸν δὲν συνεφωνήθησαν τὰ περὶ τούτου, ὁ χρόνος τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως κανονίζεται κατὰ τὰς τοπικὰς συνθηκὰς.

Τὴν τιμὴν τῆς ναυλώσεως ἔτοι τὸν ναῦλον· ὁ προσδιορισμὸς τοῦ ναύλου εἶναι τὸ σπουδαιότερον ἀντικείμενον τοῦ ναυλοσυμφωνητικοῦ (1). Ἐὰν εἰς τὸ συμβόλαιον δὲν ἐσυμφωνήθῃ ὁ ναῦλος, ὑποτίθεται ὅτι τὰ μέρη ἐνόησαν νὰ πληρωθῇ ὁ ἀγοραῖος ναῦλος.

(1) Συχνὰ εἰς τὰ ναυλοσυμφωνητικὰ προσδιορίζονται διάφοροι λιμένες ἐκφορτώσεως· τότε τὰ συμβαλλόμενα μέρη πρέπει νὰ γνωρίζωσι τὴν μεταξὺ τῶν διαφόρων λιμένων σχετικὴν ἀναλογίαν τῶν ναύλων. Συνήθως ἡ σχέση τῶν ναύλων τῶν διαφόρων λιμένων κανονίζεται ὡς ἐξῆς· ἐὰν ἀπὸ τὴν Ἀζοφικὴν διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ ναῦλος ᾔηται γρ. 3 τὸ κοιλὸν, διὰ τὴν Ἑλλάδα θέλει εἶσθαι λεπτὰ 100—96 τὸ κοιλὸν, διὰ τὴν Ἐπτανήσον ὀβολοὶ 18 τὸ κοιλὸν, διὰ τὴν Μεσσηνίαν ὀβολοὶ 20 τὸ κοιλὸν, διὰ τὴν Λιθόρνον σολῖδια 52 $\frac{1}{2}$ ὁ σάκκος, διὰ τὴν Μασσαλίαν φρ. 5 $\frac{1}{4}$ ἡ χάρικα, διὰ τὴν Τεργέστην καραντάνια 52 $\frac{1}{2}$ τὸ στά-

Ἐκτὸς τοῦ ναύλου δίδεται εἰς τὸν πλοίαρχον ποσοστὸν τι ἐπὶ τοῦ ποσού τοῦ ναύλου, ὀνομαζόμενον *ἐπίναυλα* (*Chapeau, Carpa*) τὸ ὁποῖον συνήθως εἶναι 5 τοῖς 0/0 διὰ τὰ ταξείδια τῆς Μεσογείου, καὶ 10 τοῖς 0/0 διὰ τὰ ταξείδια τοῦ Ὠκεανοῦ. Τὰ *ἐπίναυλα* ταῦτα ἀνήκουν εἰς τὸν πλοίαρχον, ὅστις κάποτε λαμβάνει καὶ χωριστὸν δῶρον συμφωνούμενον εἰς τὸ ναυλοσυμφωνητικόν.

Ἐξόδειγμα ναυλοσυμφωνητικοῦ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν . . . διὰ τῆς μεσολαβήσεως ἐμοῦ τοῦ μεσίτου . . . ὁ πλοίαρχος . . . διοικητὴς τοῦ πλοίου . . . μὲ σημαίαν . . . χωρητικότητος . . . εὐρισκομένου ἤδη εἰς τὸν λιμένα . . . ναυλόνει πρὸς τὸν Κ. . . διὰ τὸ ἐξῆς ταξείδιον (ἐκτίθεται ὁ λιμὴν τῆς φορτώσεως καὶ ἐκφορτώσεως, καὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦ φορτίου) κατὰ τὰς ἐξῆς συμφωνίας.

Ἄρ. 1. Ὁ πλοίαρχος προσφέρει τὸ πλοῖόν του εἰς καλλίστην κατάστασιν, ναυτολογημένον καὶ προμηθευμένον μ' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὸ παρὸν ταξείδιον, ὡς τοῦτο βεβαιοῦται ἀπὸ τὴν ἐπίσημον ἔκθεσιν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ πλοίου.

Ἄρ. 2. Πρὸς φόρτωσιν καὶ ἐκφόρτωσιν ὁ πλοίαρχος παραχωρεῖ ἡμέρας συνεχεῖς στάσεως . . . ἀρχομένας κατὰ μὲν τὴν φόρτωσιν ἀπὸ . . . κατὰ δὲ τὴν ἐκφόρτωσιν ἀπὸ . . .

Ἄρ. 3. Παραχωρεῖ προσέτι ὁ πλοίαρχος ἡμέρας ὑπερστάσεως . . . , δι' ἐκάστην τῶν ὁποίων θέλει λάβει πρὸς ἀποζημιώσιν . . . τοῖς 0/0 ἐπὶ τοῦ ποσού τοῦ ναύλου.

Ἄρ. 4. Ἡ φόρτωσις καὶ ἐκφόρτωσις θέλει γενῆ κατὰ τὴν συνήθειαν ἐκάστης ἀγορᾶς· ὅλα τὰ ἔξοδα τὰ ἀφορῶντα τὸ πλοῖον εἶναι εἰς βάρος τοῦ πλοίαρχου, τὰ δὲ τοῦ φορτίου εἰς βάρος τοῦ ναυλωτοῦ.

Ἄρ. 5. Ἀπαγορεύεται εἰς τὸν πλοίαρχον νὰ φορτώσῃ εἰς τὸ πλοῖόν του ἄνευ ἀδείας τοῦ ναυλωτοῦ ἢ τοῦ ἀνταποκριτοῦ του ἔμπορεύματα ἀνήκοντα εἰς ἄλλον ἔμπορον ἐπὶ ποινῇ ἀπωλείας τοῦ ἡμίσεος τοῦ ναύλου του.

γιον, διὰ τὴν Βενετιαν καραντάνια 55 τὸ στάγιον, διὰ τὴν Ἀγγλίαν σελίνια 70 ὁ τόνος. Ἐὰν δὲ ἀπὸ τὴν Ἀζοφικὴν διὰ Κωνσταντινουπόλιν εἶναι γρ. 3. ἀπὸ Ὁδησσὸν θέλει εἶσθαι παράδες 70—80 ἀπὸ Δούναβιν 100—90, ἀπὸ τοὺς λιμένας τῆς Ρούμελης παρ. 65—70, καὶ ἀπὸ Κέρτζι παρ. 100—95.

Ἄρ. 6. Ὁ πλοίαρχος ὑποχρεοῦται ν' ἀναχωρήσῃ καιροῦ συγχωροῦντος ἐντὸς 24 ὥρῶν ἀφοῦ λάβῃ τὰ ἀναχωρητήρια ἔγγραφα του ἀπὸ . . . καὶ νὰ διευθυνθῇ κατ' εὐθείαν εἰς τὸν προσδιορισμὸν του χωρὶς νὰ προσορμισθῇ ἄνευ ἀνωτέρας ἀνάγκης εἰς κανένα λιμένα.

Ἄρ. 7. Ἡ παρούσα ναύλωσις ἐσυμφωνήθη κατὰ τὸν ἐξῆς ναῦλον (προσδιορίζεται τὸ ποσὸν τοῦ ναύλου, συντάσσονται δὲ ἰδιαίτερα ἄρθρα ἐὰν πρόκηται περὶ σιτηρῶν, ὡς πρὸς τὸ ἐπίστρωμα).

Ἐγένοντο . . . ὅμοια καὶ ὑπεγράφησαν κτλ.

Ἐπονται αἱ ὑπογραφαί.

ΣΤ'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΩΝ.

§. 495. Εἰς τὴν σύνταξιν τῶν συναλλαγματικῶν πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπόψιν ὅλοι οἱ ὅροι, τοὺς ὁποίους ὁ Νόμος ἀπαιτεῖ διὰ νὰ ἔχῃ κύρος ἡ συναλλαγματικὴ· τοὺς ὅρους αὐτοὺς ἐξεθέσαμεν εἰς τὸ Ἀ. Μέρος.

Ῥπόδειγμα συναλλαγματικῆς.

Κωνσταντινούπολις τὴν . . . διὰ Φρ. 10,000.

Μετὰ τρεῖς μῆνας ἀπὸ σήμερον (ἢ τὴν . . .) πληρώσατε διὰ ταύτης τῆς πρώτης συναλλαγματικῆς εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου Ν. Ν. τὸ ποσὸν τῶν δέκα χιλιάδων φράγκων, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁποίων ἐλήφθη εἰς μετρητὰ (ἢ εἰς πραγματείας, ἢ εἰς λογαριασμὸν, ἢ καθ' ὅποιον δῆποτε ἄλλον τρόπον, ὅστις πρέπει νὰ μνημονεύεται) καὶ ἐγγράψατε αὐτὰ κατὰ τὴν εἰδοποιητήριόν μου ἀπὸ . . .

Πρὸς τὸν Κύριον Α. Α.

Εἰς Μασσαλίαν.

Β. Β.

Ἡ φράσις ἐγγράψατε αὐτὰ κατὰ τὴν εἰδοποιητήριόν μου ἀπὸ . . . σημαίνει ὅτι ὁ ἐκδότης θέλει εἰδοποιήσῃ δι' ἐπίτηδες ἐπιστολῆς περὶ τῆς ἐκδόσεως τῆς συναλλαγματικῆς ἐκεῖνον, εἰς βάρος τοῦ ὁποίου τὴν ἐκδίδει· ἐπομένως ὑπαρχούσης τοιαύτης φράσεως εἰς τὴν συναλλαγματικὴν δὲν πρέπει νὰ τὴν ἀποδεχθῇ ἢ νὰ τὴν πληρώσῃ ὁ πρὸς ὃν ἐξεδόθη εἰμὴ ἀφοῦ λάβῃ καὶ τὴν εἰδοποιητήριον ἐπιστολήν, ἥτις μάλιστα συνήθως προσαρτᾶται εἰς τὴν συναλλαγματικὴν.

Εἰάν ἡ συναλλαγματικὴ ἐκδίδεται εἰς ἓν καὶ μόνον ἀντίτυπον, τὸ ὅποιον ὁμοῦς πρέπει ν' ἀποφεύγωμεν, τότε ἀντὶ διὰ ταύτης τῆς πρῶ-

της συναλλαγματικῆς θέλομεν εἰπεῖ διὰ ταύτης καὶ μόνης τῆς συναλλαγματικῆς

Ὅταν ἡ συναλλαγματικὴ ἐκδίδεται εἰς δεύτερον ἀντίτυπον θέτομεν τὴν ἐξῆς φράσιν, διὰ ταύτης τῆς δευτέρας συναλλαγματικῆς, ἐν ἐλλείψει τῆς πρώτης· εἰς δὲ τὸ τρίτον ἀντίτυπον διὰ ταύτης τῆς τρίτης συναλλαγματικῆς ἐν ἐλλείψει τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας.

§. 496. Ὅπισθογράφησις. Τὰ προσόντα τῆς ὀπισθογραφῆσεως ἐξεθέσαμεν εἰς τὸ 1^{ον} μέρος πρέπει δὲ πρὸ πάντων ν' ἀναφέρεται εἰς αὐτὴν τὸ ληφθὲν ἀντίτιμον τῆς συναλλαγματικῆς, διότι ἄνευ τούτου ἡ ὀπισθογράφησις θεωρεῖται ὡς ἀπλῇ ἐντολῇ, ὃ δὲ διὰ τοιαύτης ἀτελοῦς ὀπισθογραφῆσεως κομιστὴς τῆς συναλλαγματικῆς δὲν θεωρεῖται ὡς κύριος αὐτῆς, ἀλλὰ ὡς πρόσωπον ἐπιφορτισμένον τὴν εἰσπραξίν αὐτῆς.

Λέγεται ὀπισθογράφησις εἰς λευκὸν ὅταν ἀπλῶς τίθεται ἡ ὑπογραφή τοῦ παραχωροῦντος, χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἡ ὀπισθογράφησις· τότε ὁ κομιστὴς δύναται νὰ γράψῃ εἰς τὸ ἄνωθεν τῆς ὑπογραφῆς λευκὸν μέρος τὴν ὀπισθογράφησιν εἰς διαταγὴν αὐτοῦ ἢ ὁποίου δήποτε ἄλλου προσώπου. Ἡ τοιαύτη ὀπισθογράφησις δὲν μεταβιβάζει τὴν κυριότητα, ἀλλ' ἀποτελεῖ ἐντολὴν πρὸς εἰσπραξίν κατὰ τὸν Γαλικὸν Νόμον.

Κατὰ παραδεδεγμένην συνήθειαν ἡ πρώτη ὀπισθογράφησις γράφεται ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν μέρους τῆς συναλλαγματικῆς ἀπὸ τὸ μέρος ὅπου ὑπάρχει ἡ ὑπογραφή τοῦ ἐκδότου.

Ὑπόδειγμα ὀπισθογραφῆσεως:

Πληρώσατε εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου N. N., ληφθέντος τοῦ ἀντίτιμου εἰς μετρητὰ (λογαριασμὸν κτλ.).

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τὴν . . . Α. Α.

Ὁ τελευταῖος κομιστὴς λαμβάνων κατὰ τὴν προθεσμίαν τὸ ποσὸν τῆς συναλλαγματικῆς θέτει ἀπλῶς τὴν λέξιν ἐξωφλήθη καὶ τὴν ὑπογραφήν του. Ἡ ἐξόφλησις πρέπει νὰ γράφεται πάντοτε ἐπὶ τοῦ πρωτοτύπου τῆς συναλλαγματικῆς.

Ἐὰν ὅλον τὸ ὀπισθεν μέρος τῆς συναλλαγματικῆς καλυφθῇ δι' ὀπισθογραφῆσεων, πρόκειται δὲ νὰ γίνουν καὶ ἄλλαι ὀπισθογραφῆσεις, ὃ τελευταῖος κάτοχος αὐτῆς προσαρτᾷ ἐπ' αὐτῆς ἓν τεμάχιον χάρτου

τοῦ αὐτοῦ σχήματος καὶ μεγέθους, τὸ ὅποιον ὀνομάζεται πρόσθεμα· ἐπὶ τοῦ ἔμπροσθεν μέρους αὐτοῦ γράφεται ὁ σκοπὸς τῆς προσκολλήσεως τοῦ τεμαχίου τούτου ὡς ἐξῆς·

« Προσηρτήθη διὰ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρόσθεμα εἰς τὴν ἐκ φράγκα »
 » 10,000 τῆς 1 Ἰανουαρίου 1848, 3 μηνῶν ἡμερομηνίας συναλλαγ-
 » ματικὴν, ἐκδοθεῖσαν παρὰ τοῦ B. B. εἰς βάρος τοῦ A. A. εἰς Μασ-
 » σαλίαν, καὶ μεταβιβάσθειςαν εἰς τὸν N. N. καὶ Γ. Γ. καὶ ἐπὶ τέ-
 » λους εἰς ἐμέ. » Δ. Δ.

Ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν δὲ μέρους τοῦ τεμαχίου γράφονται κατόπιν τῶν ἄλλων αἱ νέαι ὀπισθογραφήσεις.

Τὸ σύστημα τοῦτο τῶν προσθεμάτων εἶναι πολὺ προτιμότερον ἀπὸ τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ γράφονται αἱ νέαι ὀπισθογραφήσεις ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἢ ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς συναλλαγματικῆς.

§. 497. Ἀποδοχή — Ἡ ἀποδοχὴ ἐκφράζεται διὰ τῆς λέξεως ἀποδεκτὴ, προστιθεμένου τοῦ ποσοῦ τῆς συναλλαγματικῆς, τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἀποδοχῆς, ὅταν ἡ προθεσμία τῆς πληρωμῆς ἄρχεται ἀπ' αὐτῆς, καὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἀποδέκτου (1).

Ἡ ἀποδοχὴ γράφεται ἐπὶ τοῦ σώματος τῆς συναλλαγματικῆς καὶ συνήθως εἰς θέσιν ἀντίστροφον μὲ τοὺς στίχους αὐτῆς διὰ νὰ μὴ συγχέωνται αἱ γραφαί.

Ὅταν ἡ πρώτη συναλλαγματικὴ ἀπεστάλῃ πρὸς ἀποδοχὴν, διαπραγματεύεται δὲ ἡ δευτέρα δι' ὀπισθογραφήσεως, τίθεται ἐπ' αὐτῆς κατω τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἐκδότης ἢ ἐξῆς σημειώσεις·

« Ἡ πρώτη ἀπεστάλῃ πρὸς ἀποδοχὴν (ἢ εὐρίσκεται ἀποδεδεγμένη)
 » παρὰ τῷ N. N. »

Ἐὰν δὲν ᾔναι δυνατόν νὰ λάβωμεν δευτέραν συναλλαγματικὴν, ἢ ἐὰν τοῦτο μᾶς προξενῇ ἄργοπορίαν δυνάμεθα ν' ἀναπληρώσωμεν τὴν δευτέραν δι' ἑνὸς ἀντιγράφου τῆς συναλλαγματικῆς, εἰς τὸ ὅποιον ἀντιγράφωμεν κατὰ γράμμα τὴν συναλλαγματικὴν καὶ ὅλας τὰς ὀπισθογραφήσεις, σημειόνοντες μετὰ τὴν τελευταίαν ὀπισθογραφῆσιν ὅτι

(1) Εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἡ ἀποδοχὴ δύναται νὰ ᾔναι προφορικὴ ἢ νὰ προκύπτῃ ἀπὸ ἰδιαίτερον ὑποσχετικόν, ἢ ἀπὸ τὰ βιβλία, τὴν ἀλληλογραφίαν κτλ. Εἰς τὴν Αὐγούστην μετὰ τὴν ἀποδοχὴν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ περαιτέρω διαπραγμάτευσις τῆς συναλλαγματικῆς. Εἰς τὴν Πρωσίαν ῥητῶς ἀπαγορεύεται ἡ προφορικὴ ἀποδοχή.

εἶναι μέχρις ἐκεῖ ἀντίγραφον, κατόπιν δὲ γράφομεν τὴν νέαν ὀπισθογράφειν.

Ὁ κομιστὴς τῆς δευτέρας ἢ τοῦ ἀντιγράφου παρουσιαζόμενος πρὸς ἐκεῖνον, παρὰ τῷ ὁποίῳ εὐρίσκεται ἡ πρώτη συναλλαγματικὴ ἀποδεδεγμένη, λαμβάνει αὐτὴν παρὰ τοῦ κατόχου, ἀφοῦ οὗτος βεβαιωθῇ ὅτι αἱ ὀπισθογραφῆσεις εἶναι ἐν τάξει, σημειώνει δὲ ἐπὶ τῆς συναλλαγματικῆς τὰς λέξεις « ἐνεχειρίσθη εἰς τὸν Κύριον Ν. Ν.

Ἐὰν ἡ συναλλαγματικὴ ἢ ἡ ὀπισθογράφησις, ἐγένετο διὰ λογαριασμὸν τρίτου, τότε πρέπει νὰ σημειώσωμεν εἰς τὴν συναλλαγματικὴν μὲ τὰς λέξεις « ἐγγράψατε αὐτὰ » τὰ ἀρχικὰ γράμματα τοῦ ὀνόματος τοῦ προσώπου διὰ λογαριασμὸν τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη.

Ὅταν ἡ συναλλαγματικὴ ἐκδίδεται εἰς διαταγὴν τοῦ ἐκδότη, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ λάβῃ χώραν ὅταν π. χ. ὁ ἐκδότης δὲν εὕρισκῃ ἀμέσως ἀγοραστήν διὰ νὰ παραχωρήσῃ τὴν συναλλαγματικὴν, θέλῃ δὲ ἐν τούτοις νὰ βεβαιωθῇ διὰ τῆς ἀποδοχῆς τοῦ χρεώστου τοῦ ὅτι θέλει πληρώσει τὸ ποσὸν τῆς συναλλαγματικῆς, τότε θέλει γράψῃ εἰς τὴν συναλλαγματικὴν *πληρώσατε εἰς τὴν διαταγὴν μου*· καὶ ἐπειδὴ κἀνεῖς δὲν τῷ παραχωρεῖ τὸ ἀντίτιμον αὐτῆς θέλει εἰπεῖ τὸ *ισότιμον τῶν ὁποίων εὐρίσκεται παρ' ἐμοί*. Ὁπισθογράφων δὲ μετὰ ταῦτα τὴν συναλλαγματικὴν ταύτην εἰς τρίτον θέλει συμπληρώσει διὰ τῆς τακτικῆς ὀπισθογραφῆσεως τὰ ἀπὸ τὸν Νόμον ἀπαιτούμενα προσόντα πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς συναλλαγματικῆς.

*Ὑπόδειγμα τριτεγγυήσεως ἐπὶ τῆς αὐτῆς
συναλλαγματικῆς (I).*

« Ἐγγυῶμαι τὴν πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ τῶν γρ. . . . τῆς παρούσης συναλλαγματικῆς, κατὰ τὴν προθεσμίαν τῆς.

Ἐν . . . τὴν . . . . . ὑπογρ. Ν. Ν. »

Ἡ ἀπλὴ αὕτη ἐγγύησις ἐπιφέρει ὅλας τὰς συνεπείας τοῦ Νόμου κατὰ τοῦ ἐγγυητοῦ ἐν περιπτώσει μὴ πληρωμῆς. Ἐὰν ὁ ἐγγυητὴς θέλῃ ν' ἀπαλλαγθῇ τῆς προσωπικῆς κρατήσεως πρέπει ρητῶς νὰ τὸ ἐκφράσῃ εἰς τὴν ἐγγύησίν του.

---

(1) Ὁ Ἰσπανικὸς Νόμος ρητῶς ἐπιτρέπει καὶ τὴν τριτεγγύησιν μέρους μόνον ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς συναλλαγματικῆς.

Ἐπὶ τὸ δειγμα τριτεγγνήσεως γινομένης δι' ἰδιαίτερον ἐγγράφον.

« Ὁ υπογεγραμμένος ἐγγυῶμαι τὴν πληρωμὴν τῆς ἐκ γρ. . . . συναλλαγματικῆς, ἐκδοθείσης τὴν . . . παρὰ τοῦ . . . εἰς βάρος τοῦ . . . εἰς . . . πληρωτέας τὴν . . .

Ἐν , . . τὴν . . . ,

N. N.

Ζ'. ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΦΟΡΤΩΤΙΚΟΥ.

§. 498. *Φορτωτικόν* — Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ φορτωτικοῦ πρέπει νὰ λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν αἱ περὶ τούτου διατάξεις τοῦ Νόμου, τὰς ὁποίας ἐξεθέσαμεν εἰς τὸ πρῶτον μέρος τοῦ παρόντος Ἐγχειριδίου.

Εἰς τὴν ὑπογραφὴν τῶν φορτωτικῶν πρέπει νὰ λαμβάνεται ὑπόψιν ὁ ὅρος, τὸν ὁποῖον συνήθως οἱ πλοίαρχοι προσθέτουν ὑπογράφοντες αὐτά.

Ὅταν ὁ πλοίαρχος ὑπογράψῃ ἀπλῶς χωρὶς καμμίαν προσθήκην, ὑποτίθεται ὅτι παρέλαβε τὰ ἐμπορεύματα κατὰ τὸ ποσὸν καὶ ποιὸν, τὸ σημειούμενον εἰς τὴν φορτωτικὴν.

Ἡ φράσις ὡς λέγει ἢ κοινότερον λέγει νὰ ἦναι, τὴν ὁποίαν οἱ πλοίαρχοι συχνὰ προσθέτουν ὑπογράφοντες τὰ φορτωτικά, σκοπὸν ἔχει ν' ἀποδείξῃ ὅτι ὁ πλοίαρχος παραλαμβάνων τὰ ἐμπορεύματα δὲν ἐπαλήθευσεν οὔτε ἐξελέγετο τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν αὐτῶν ὅθεν θέτων τὴν φράσιν ταύτην δὲν εἶναι ὑπόλογος οὔτε διὰ τὸ εἶδος, οὔτε διὰ τὸ βάρος, οὔτε διὰ τὸ μέτρον τῶν ἐντὸς τῶν περικαλυμμάτων ἢ δοχείων περιεχομένων πραγματειῶν.

Ὁ ὅρος οὗτος εἶναι ἀρκετὰ ἐπικίνδυνος ὡς πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ ἐμπορίου, διότι δὲν δύναται νὰ ἔχῃ καμμίαν ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ πλοίαρχου ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν οὗτος δὲν ἤθελε παραδόσει συμφῶνως μετὰ τὸ φορτωτικόν, ἐκτὸς ἂν ἀποδείξῃ τὸν δόλον αὐτοῦ· οὕτως ἀπεφάσισαν πάντοτε τὰ δικαστήρια, καὶ ἰδίως τὸ δικαστήριον τῆς Μασσαλίας, τὸ ὁποῖον ἀπερρίψε τὴν κατὰ τινος πλοίαρχου ἀγωγὴν, ὅστις παρέδωκεν ἐν ἀγγεῖον πλήρες θαλασσίου ὕδατος ἀντὶ μύρου, διὰ τὸν λόγον ὅτι τὸ φορτωτικόν ἦτον υπογεγραμμένον ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ ὡς λέγει.

Ἐπὶ ὑγρῶν ἐμπορευμάτων προσθέτουσιν οἱ πλοίαρχοι τὸν ὅρον ἀνεύθυνος χύσεως, καὶ ἐπὶ εὐθραύστων, ἀνεύθυνος θραύσεως· ἀλλὰ καὶ

(ΕΜΠΟΡ. ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ).

ἄνευ τῶν ὅρων τούτων ὁ πλοίαρχος δὲν εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν εἰς τὰ ἐμπορεύματα προσγινομένην βλάβην ἐκ τυχαίων περιστατικῶν.

Ὅταν τὸ ποσὸν τοῦ ἐμπορεύματος ᾖναι γνωστὸν εἰς τὸν πλοίαρχον, ἀλλὰ δὲν γνωρίζει ἐπακριβῶς τὴν ποιότητά του, ὡς ἐπὶ αἰτών καὶ παρομοίων ἀντικειμένων, τότε δύναται νὰ ὑπογράψῃ τὴν φορτωτικὴν ὡς πρὸς τὸ ποσὸν ὠρισμένως, ὡς πρὸς τὴν ποιότητα δὲ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ ὡς λέγει, μόνον ὅτι τὰ δικαστήρια ἀπεφάσισαν ὅτι ὡς πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ ἐμπορεύματος ὁ πλοίαρχος δὲν εἶναι ὑπεύθυνος εἰμὴ ὡς πρὸς τὸν γενικὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, καὶ οὐχὶ ὡς πρὸς τὰς εἰδικότητας ἐκάστης ποιότητος.

Ὅταν ὁ πλοίαρχος εἶναι καὶ φορτωτὴς πρέπει νὰ συντάξῃ φορτωτικὸν ὑπογεγραμμένον παρὰ δύο ἐκ τῶν κυριωτέρων τοῦ πληρώματος· τὸ τοιοῦτον φορτωτικὸν ἀποδεικνύει ὡς πρὸς τοὺς ἀσφαλιστάς τὴν φέρτωσιν.

Τὰ εἰς διαταγὴν φορτωτικά διαπραγματεύονται δι' ὀπισθογραφῆσεως, ἥτις πρέπει νὰ ἔχῃ ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἡ σύνταξις τῶν φορτωτικῶν δύναται νὰ γενῇ κατὰ διαφόρους τρόπους, συνήθως ὅμως συντάσσονται κατὰ τὸ ἐξῆς ὑπόδειγμα.

Ὑπόδειγμα φορτωτικοῦ.

Κωνσταντινούπολις τὴν . . . . .

Ἐφορτώθησαν εἰς τοῦτον τὸν λιμένα τῆς Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τοῦ κυρίου . . . διὰ λογαριασμὸν καὶ κίνδυνον τοῦ . . . ἐπὶ τοῦ πλοίου (ὑπὸ τὸ κατάστρωμα) ὀνομαζομένου . . . μὲ σημαίαν . . . διοικουμένου παρὰ τοῦ πλοιάρχου . . . διὰ νὰ μετακομισθοῦν εἰς . . . καὶ παραδοθοῦν εἰς τοὺς Κ. Κ. (ἢ εἰς διαταγὴν τοῦ Ν. Ν. ἢ εἰς τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρὸν) αἱ ἐξῆς σημειούμεναιπραγματεῖται, φέρουσαι σημεῖα καὶ ἀριθμοὺς ὡς ἐξῆς.

(Τὰ σημεῖα, οἱ ἀριθμοὶ, ἡ περιγραφή τῶν πραγματειῶν, τὸ μέτρον, τὸ βάρος αὐτῶν κτλ.), τὰς ὁποίας παρέλαβε στεγνάς, καὶ εἰς καλὴν κατὰστασιν, καὶ μετὰ τὴν παράδοσίν των θέλει τῷ πληρωθῇ ναῦλος πρὸς . . .

Ἐγένοντο τέσσαρα ὅμοια κτλ. Ὑπογραφαί.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

oooooooooooo

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Σελ.

Περὶ ἐμπορίας ἐν γένει—Νομισμάτων—Χρηματικῶν
Τραπεζῶν—Ἐμπορικῶν πανηγύρεων—Ἐμπό-
ρων καὶ Μεσιτῶν . . . . .

4

Α'. Περὶ ἐμπορίας ἐν γένει.	§.	4— 15
Β'. » Νομισμάτων.	§.	16— 29
Γ'. » Χρηματικῶν Τραπεζῶν.	§.	30— 33
Δ'. » Ἐμπορικῶν πανηγύρεων.	§.	34— 37
Ε'. » Ἐμπόρων.	§.	38— 41
ΣΤ'. » Μεσιτῶν.	§.	42— 45

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Βιομηχανίας. . . . .

36

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ ναυτιλίας ἐν γένει. . . . .

46

Α'. » Ναυτιλίας.	§.	50
Β'. » Πλοίων.	§.	51— 52
Γ'. » Ἰδιοκτητῶν πλοίων.	§.	53
Δ'. » Πλοιάρχων.	§.	54— 56
Ε'. » Ναυτῶν—Ναυταπάτης, πειρατείας.	§.	57— 59

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῶν ἐμπορικῶν πράξεων ἐν γένει. . . . .

68

Α'. » Ἐμπορικῶν ἑταιριῶν.	§.	61— 70
Β'. » Παραγγελιῶν.	§.	71— 72

Γ'. Περὶ ἀγοραπωλησίας.	§. 73—78
Δ'. » Συναλλαγῆς.	§. 79—82
Ε'. » Συναλλαγματικῆς.	§. 83—97
ΣΤ'. » Χρηματιστηρίων.	§. 98—99
Ζ'. » Ναυλώσεως.	§. 100—102
Η'. » Ναυτικοῦ δανείου.	§. 103
Θ'. » Ἀσφαλειῶν.	§. 104—110
Ι'. » Ἀβαριῶν.	§. 111
ΙΑ'. » Χύσεως καὶ συνεισφορᾶς.	§. 112—113
ΙΒ'. » Παραγραφῆς τῶν ναυτικῶν ἀγωγῶν.	§. 114
ΙΓ'. » Πτωχεύσεως.	§. 115—121
ΙΔ'. » Χρεωκοπίας.	§. 122—124

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΓΛΗΣ.

131

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ δημητριακῶν καρπῶν καὶ ὀρυζίου. . . . .

132

Α'. » Σίτου.	§. 127—139
Β'. » Βρώξης.	§. 140
Γ'. » Ἀραβοσίτου.	§. 141
Δ'. » Κριθῆς.	§. 142
Ε'. » Ὄρυζιου.	§. 143

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ χειροτεχνικῶν ὑλῶν. . . . .

154

Α'. » Μαλλίων.	§. 144—151
Β'. » Μετάξης.	§. 152—157
Γ'. » Βαμβακίου.	§. 158

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ ἐλαίων καὶ ἐλαιοσπόρων. . . . .

166

Α'. » Ἐλαίων.	§. 160—167
Β'. » Ἐλαιοσπόρων.	§. 168—169

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ ποτῶν. . . . .

174

Α'. » Οἶνοπνευμάτων.	§. 171
Β'. » Ρουμίου.	§. 172
Γ'. » Οἴνων.	§. 173—184

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ ξηρῶν ὀπωρῶν. . . . .

179

Σελ.

Α'. Περὶ Σταφίδων.	§. 186
Β'. » Σύκων.	§. 187—188

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τῶν ἀποικιακῶν προϊόντων.	181
Α'. » Ζαχάρεως.	§. 190—194
Β'. » Καφέ.	§. 195—196

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ φαρμάκων καὶ ἀρωμάτων.	190
Α'. » Τεῖου.	§. 198
Β'. » Κινναμώμου (κανέλας).	§. 199
Γ'. » Πιπερίου.	§. 200
Δ'. » Μοσχοκαρύου.	§. 201
Ε'. » Καρυοφύλλων.	§. 202
ΣΤ'. » Μηκωνίου (ὀπίου).	§. 203
Ζ'. » Καπνοῦ.	§. 204

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ Βαφῶν.	199
Α'. » Ἰνδικοῦ (λουλάκι).	§. 206
Β'. » Κοκκινιλίας (κρεμέζιον).	§. 207
Γ'. » Κηκίδος.	§. 208
Δ'. » Ἐρυθροδάνου.	§. 209
Ε'. » Κρόκου §. 210. Περὶ ἀσφουρίου.	§. 211
ΣΤ'. » Πρινοκοκκίου.	§. 212
Ζ'. » Ῥαμνοσπόρου (ἀλατζογέρι).	§. 213
Η'. » Στυπτηρίας.	§. 214
Θ'. » Ἀνθρακικοῦ μολύβδου (στουβέτζι).	§. 215
Ι'. » Βαλάνου.	§. 216

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ ξύλων.	§. 217—221	214

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ μετάλλων ἐν γένει.	217
Α'. » Σιδήρου.	§. 223
Β'. » Χαλκοῦ.	§. 224
Γ'. » Μολύβδου.	§. 225
Δ'. » Κασσιτέρου.	§. 226
Ε'. » Ὑδραργύρου.	§. 227

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ πολυτίμων λίθων.	228

Α'. Περὶ Ἀδάμαντος.	§. 229	
Β'. » Μαργαρίτων.	§. 230	
Γ'. » Κοραλλίου.	§. 231	
Δ'. » Ἠλέκτρον.	§. 232	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ χειροτεχνημάτων ἐν γένει.		233
Α'. » Μαλλίνων ὕφασμάτων.	§. 234—236	
Β'. » Βαμβακίνων ὕφασμάτων.	§. 237	
Γ'. » Μεταξωτῶν ὕφασμάτων.	§. 238	

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ
ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΩΝ.

247

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ τῆς Μεγάλης Βρετανίας.	§. 240—245	251
Α'. Λονδίνον.	§. 246—251	
Β'. Λίβερπουλ.	§. 252	
Γ'. Μαγκεστρία.	§. 253	
Δ'. Βιρμινγκάμη.	§. 254	
Ε'. Μελίτη.	§. 255—259	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ τῆς Γαλλίας.	§. 260—265	267
Α'. Παρίσιον.	§. 266—271	
Β'. Μασσαλία.	§. 272—274	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῆς Γερμανίας ἐν γένει.	§. 275—281	281

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῆς Αὐστρίας.	§. 282—283	287
Α'. Βιέννη.	§. 284—289	
Β'. Τεργέστη.	§. 290—292	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ τῆς Πρωσσίας.	§. 293	296
Α'. Βερολίνον.	§. 295—299	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τῆς Βαβαρίας.	§. 300—309	299

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ τῆς Σαξωνίας.	§. 310—313	302

Σελ.

Α'. Λειψία. . . . . §. 314—319

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

Περὶ τοῦ Ἀμβούργου. . . . . §. 320—326 305

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἐλβετίας. . . . . , . . §. 327—331 309

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἰταλίας ἐν γένει. . . . . §. 332—335 331

Α'. Νεάπολις. . . . . §. 336

Β'. Σικελία, Παλέρμον, Μεσσήνη. . . . . §. 337

Γ'. Περὶ Τοσκάνης. . . . . §. 338

Δ'. Λιόρνο. . . . . §. 339

Ε'. Περὶ Λομβαρδίας. . . . . §. 340

ΣΤ'. Μιλάνον. . . . . §. 341

Ζ'. Περὶ τῆς Σαρδικῆς. . . . . §. 342

Η'. Γένοβα. . . . . §. 343

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ.

Περὶ τῆς Παπτικῆς Ἐπικρατείας. . . . . §. 344 330

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Βενετικόν. . . . . §. 345 333

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἰσπανίας . . . . . §. 346 337

Α'. Βαρκελώνη. . . . . §. 347

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῆς Πορτογαλλίας. . . . . §. 348 343

Α'. Λισαβόνα. . . . . §. 349

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ Ὀλλάνδας. . . . . §. 350 349

Α'. Ἀμστερδαμ. . . . . §. 351

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τοῦ Βελγίου. . . . . §. 352 353

Α'. Ἀμβέρσα. . . . . §. 353

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ Δανιμαρκίας. . . . . §. 354 356

Α'. Κοπεγχάγη. . . . . §. 355

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΩΟΝ.

Περὶ Σουηδίας.	§. 356	358
Α'. Στοκχόλμη.	§. 357	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ Νορβηγίας.	§. 358	361
Α'. Χριστιάνη.	§. 359	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ.

Περὶ Ῥωσσίας.	§. 360	363
Α'. Πετρούπολις.	§. 361	
Β'. Ὀδησσός.	§. 362	
Γ'. Ταϊγανρόκ.	§. 363	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ τῆς Τουρκίας.	§. 364	381
Α'. Κωνσταντινούπολις.	§. 365—371	
Β'. Ἀδριανούπολις.	§. 372	
Γ'. Φιλιππούπολις.	§. 373	
Δ'. Θεσσαλονίκη.	§. 374	
Ε'. Ἰωάννινα.	§. 375	
ΣΤ'. Βάρνα.	§. 376	
Ζ'. Τραπεζοῦς.	§. 377	
Η'. Σινώπη.	§. 378	
Θ'. Σμύρνη.	§. 379	
Ι'. Συρία, —Δαμασκός, —Ἀλέπιν.	§. 380	
ΙΑ'. Κρήτη, —Χανιά.	§. 381	
ΙΒ'. Λέσθος.	§. 382	
ΙΓ'. Χίος.	§. 383	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ Αἰγύπτου.	§. 384	407

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῶν Παραδουναβίων Ἡγεμονιῶν.	§. 385	414
Α'. Βουκουρέστιον.	§. 386	
Β'. Βραίλα.	§. 387	
Γ'. Γαλάζιον.	§. 388	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἑλλάδος.	§. 389—394	415
Α'. Ἐρμούπολις.	§. 395	
Β'. Πάτραι.	§. 386	
Γ'. Ἴόνιοι Νῆσοι.	§. 397	435

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἀσίας.	436
Α'. Κίνα.	§. 398
Β'. Ἰνδία.	§. 399
Γ'. Περσία.	§. 400

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Περὶ τῆς Ἀμερικῆς.	443
Α'. Ἠνωμένα Κράτη.	§. 401
Β'. Μεξικόν.	§. 402
Γ'. Βρασίλια.	§. 403

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΚΑΤΑΣΤΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ, ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑΣ.

449

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Περὶ Καταστιχογραφίας.	§. 405
Α'. Βιβλία ἐμπορικά.	§. 406—413
Β'. Ἀπλογραφικὴ Μέθοδος.	§. 414—415
Γ'. Διπλογραφία.	§. 416—423
Δ'. Εἰδικοί λογαριασμοί.	§. 424
Ε'. Σύνταξις τοῦ Προχείρου.	§. 432
ΣΤ'. » » Ἡμερολογίου.	§. 433
Ζ'. » » Καθολικοῦ.	§. 434—435
Η'. » » Ταμείου.	§. 436
Θ'. » » Βιβλίου Ἀποθήκης.	§. 437
Ι'. » » Βιβλίου Γραμματίων.	§. 438
ΙΑ'. » » Ἰσολογισμοῦ καὶ Ἀπογραφῆς.	§. 439
ΙΒ'. Περὶ τῆς ἀνανεώσεως τῶν λογαριασμῶν.	§. 440
ΙΓ'. » Ἀνευρέσεως καὶ διορθώσεως τῶν ἐσφαλμένων.	§. 441

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Περὶ ἐμπορικῶν λογαριασμῶν.	§. 442	499
Α'. » Τιμολογίων.	§. 443—450	
Β'. Λογαριασμοὶ συναλλαγῶν.	§. 451—460	
Γ'. Τόκος καὶ τοκοφόροι λογαριασμοί.	§. 461—467	
Δ'. Ἀλληλόφρεσι τοκοφόροι λογαριασμοί.	§. 468—471	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τῆς ἐμπορικῆς ἐπιστολογραφίας.	§. 472	555
Α'. Ἐγκύκλιον.	§. 474	

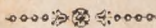

Β'.	Αιτήσεις παραγγελιών.	§. 475
Γ'.	Παραγγελίαι.	§. 476
Δ'.	Πληροφορίαι.	§. 477
Ε'.	Είδοποιήσεις.	§. 479
ΣΤ'.	Ληψοδοσίαι.	§. 480
Ζ'.	Προσκήσεις εις πληρωμήν.	§. 481
Η'.	Έπανάληψις σχέσεων.	§. 482
Θ'.	Παράπονα καὶ δικαιολογήσεις.	§. 483
Ι'.	Πιστωτικά.	§. 484
ΙΑ'.	Συστατικά.	§. 485

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ, ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΩΝ.

Α'.	Γραμμάτια έμπορικά.	§. 487—490
Β'.	Έπισυναλλαγματική καὶ λογαρ. έπιστροφής.	§. 491
Γ'.	Έταιρικά συμβόλαια.	§. 492
Δ'.	Σύνταξις θαλασσοδανείου.	§. 493
Ε'.	» Ναυλοσυμφωνητικού.	§. 494
ΣΤ'.	» Συναλλαγματικών.	§. 495
Ζ'.	» Φορτωτικού.	§. 498

Παρόραμα.—σελ. 280 στιχ. 14 αντί 1/2 χιλιόγραμμον γράφε
1 χιλιόγραμμον.

S. Hagreider

